

SCIENTIA RERUM POLITICARUM

Társasági jogi lexikon

Szerkesztette:
DÚL JÁNOS – LEHOCZKI ZÓRA ZSÓFIA
– PAPP TEKLA – VERESS EMŐD

Dialog Campus

TÁRSASÁGI JOGI LEXIKON

SCIENTIA RERUM POLITICARUM

Sorozatszerkesztők
Kiss György és Kis Norbert

TÁRSASÁGI JOGI LEXIKON

Szerkesztette

Dúl János – Lehoczki Zóra Zsófia
– Papp Tekla – Veress Emőd

A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001
„A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés”
című projekt keretében jelent meg.

Szerzők
Auer Ádám (AÁ)
Dúl János (DJ)
Fegyveresi Zsolt (FZs)
Kokoly Zsolt (KZs)
Lehoczki Zóra Zsófia(LZZs)
Nagy Barna Krisztina (NBK)
Pál Előd (PE)
Papp Tekla (PT)
Szikora Veronika (SzV)
Veress Emőd (VE)

Szakmai lektor
Fézer Tamás

A kézirat lezárásának időpontja: 2018. január 31.

© Dialóg Campus Kiadó, 2019

© A szerkesztők, 2019

© A szerzők, 2019

E mű szerzői jogvédelem alatt áll. Minden jog fenntartva, beleértve a mű kiadásának, sokszorosításának, terjesztésének, illetve fordításának jogát is. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül a mű vagy annak része semmilyen formában sem reprodukálható, nem sokszorosítható és nem terjeszthető, ideértve az elektronikus rendszerek felhasználásával történő feldolgozást és az azokban való tárolást, azokkal történő sokszorosítást és terjesztést is. A műben foglaltak semmilyen körülmények között sem minősülnek jogi tanácsnak, és nem helyettesítik azt.

Tartalom

Előszó	7
Jogszabályi rövidítések jegyzéke	9
Lexikon	11
A, Á	13
B	37
C, Cs	47
D	87
E, É	91
F	117
G, Gy	129
H	133
I, Í	143
J	151
K	159
L	183
M	187
N, Ny	193
O, Ó	197
Ö, Ő	199
P	201
R	207
S, Sz	219
T	235
U, Ú, Ü, Ű	287
V	301
W	323
Z	325
Irodalomjegyzék	327

Vákát oldal

Előszó

A társasági jog napjainkban a magánjog egyik legdinamikusabban fejlődő területe. A jogalkotás részben a gyorsan irányt váltó gazdasági folyamatokra válaszolva, más esetekben a globalizáció kihívásainak megfelelően törekszik a piaci szereplők igényei, a szabad piaci verseny feltételei, valamint a társasági jogban mindig jelen lévő hitelezővédelmi érdekek között egyensúlyozva megoldási lehetőségeket kínálni. A társasági jog belső koherenciája, a szabályozás logikája ugyanakkor megkívánja egy sajátosan zárt és egyedi terminológiarendszer használatát. A társasági jog terminológiai nem egyszerűen a jogászok kommunikációs eszközeként jelennek meg, hanem a szabályozásra, valamint a társasági jogi jogalkalmazásra is kiható bázist, ha úgy tetszik, fogódzót jelentenek, és viszonylagos állandóságuk teremt statikát az egyébként dinamizmusáról ismert jogterületen. A társasági jogi lexikon ezt az összefüggést felismerve, a hazai jogszakkönyv-piacon egyedülálló formában rendszerezi a magyar társasági jog alapvető fogalmait.

A munka szerkesztési elvei a lexikon műfaját szigorúan értelmezve, a társasági jog részterületeihez rendelt dolgozzák fel a jogterület terminológiáját. Ez a szerkesztési megoldás magában hordozza annak a lehetőségét is, hogy utaló címszavak, illetve a jogi terminológiát tekintve szinonim definíciók is megjelenjenek a szólistában, a társasági jog belső koherenciáját kihasználva, az összefüggéseket felvillantva, ezzel is segítve a rendszerszerű eligazodást. Az elkészült munka tartalmi újszerűségéhez hozzátartozik továbbá, hogy a jogszabályi hivatkozások, jogi normákban megjelenő definíciók mellett a címszavak kifejtése során a bírói gyakorlat értelmezései, vívmányai is megjelennek, ezzel erősítve a munka széles körben való felhasználásának lehetőségét. A szerzők a kitűzött célokra és a részterületekhez válogatott szócikkeknek mindenben megfelelően, kereszthivatkozásokra is figyelemmel, a releváns normák és – számos helyen – bírósági döntések pontos megjelölése, hivatkozása mellett tettek eleget a feladatnak, egy olyan lexikont megalkotva, amely a jogterületet elsajátítani törekvő hallgatók igényeinek kiszolgálásán jóval túlmutat, és a szakma számára is egyfajta térképként szolgál, a társasági jog mátrix jellegű logikájának bemutatásával.

A lexikon felhasználása a jogi és az igazgatási terület képzésein jóval túlmutat, és olyan terminológiai pontosság átadására törekszik, amely a választott terület esetében a normaértelmezés, valamint a bíróságokkal való kommunikáció során is elengedhetetlen. A címszavak között a jogi terminológiát néhány ponton olyan, a gazdaság vagy éppen kapcsolódó jogterületek (például számviteli jog) szakterminológiájával színesített definíciók is kiegészítik, amelyek már a felsőoktatás kereteit átlépve professzionális, gyakorlati igények kiszolgálására törekuszenek. Ez a praktikumorientált szemlélet azonban nem kizárólagos jellemzője a lexikonnak, ugyanis történeti, fejlődéstörténeti jelentőségű társasági jogi intézmények is bekerültek a címszavak közé, amelyek akár a magyar, akár az európai társasági jogi hagyományok szempontjából kiemelt jelentőségűek, és elsődlegesen a munka felsőoktatásban való felhasználását erősítik. A címszavakhoz rendelt leírások konzekvens

és egységes fogalomkészlettel dolgoznak, amely a munka szabatos stílusát még inkább ki-domborítja, és különösen impozáns jellemzője, tekintve, hogy több szerző alázatos együtt-működésének eredménye ez a könyv.

Ajánlom a társasági jogi lexikont mindenkinek, felsőoktatásban tanuló hallgatók-nak, a társasági joggal foglalkozó kutatóknak, gyakorló szakembereknek egyaránt, akik a magyar társasági jog és az Európai Unió társasági jogot érintő normáinak frappáns, az összefüggésekre nagy hangsúlyt fektető bemutatására vágnak, és el szeretnének iga-zodni a társasági jogi normák sokszor szerteágazónak tűnő rendszerében. A lexikon eseti problémák megoldására szolgáló kézikönyvként ugyanis éppen úgy megállja a helyét, mint olyan műként, amely a címszavak sorrendjében olvasva belső összefüggések felismerésére sarkall, és a társasági jog rendszerére, az előtte álló kihívásokra, a szabályozás mögött meghúzódó jogpolitikai indokokra értő rálátást nyújt.

Debrecen, 2018. május 1.

Fézer Tamás

Jogszabályi rövidítések jegyzéke

Art. (régí)	2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről
Art. (új)	2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről
Át.	2013. évi CLXXVI. törvény az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról
Ávtv.	2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról
Bsztv.	2007. évi CXXXVIII. törvény a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól
Civil eljárási tv.	2011. évi CLXXXI. törvény a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról
Civil tv.	2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
Ctv.	2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
Cstv.	1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról
DemaKr.	284/2001. (XII. 26) Korm. rendelet a dematerializált értékpapír előállításának és továbbításának módjáról és biztonsági szabályairól, valamint az értékpapírszámla, központi értékpapírszámla és az ügyfélszámla megnyitásának és vezetésének szabályairól
Eho.	1998. évi LXXVI. törvény az egészségügyi hozzájárulásról
EUMSZ.	Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata
E-ügyintézési tv.	2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól
Fftv.	2013. évi CXXII. törvény a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról
Fkt.	1997. évi CXXXII. törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről
Hpt.	2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
Inyvtv.	1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról
Itv.	1990. évi XCIII. törvény az illetékekről
MNB tv.	2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról
Mt.	2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
Nvtv.	2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
Pp.	2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
Szantv.	2014. évi XXXVII. törvény a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonosságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről
Szja. tv.	1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
Szöv. tv.	2006. évi X. törvény a szövetkezetekről

Sztv.	2000. évi C. törvény a számvitelről
Taktv.	2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
Tao.	1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
Tpt.	2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról
Tpvt.	1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
Vbtv.	2017. évi LX. törvény a választottbíráskodásról

Lexikon

Vákát oldal

A, Á

Adós: A csődeljárásban, valamint a gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnését célzó felszámolási eljárásban a csődtörvény rendelkezése alapján adósnak tekintjük azt a gazdasági társaságot, amely a tartozását (tartozásait) esedékességkor nem tudta vagy előreláthatóan nem tudja kiegyenlíteni, így a fent nevezett eljárások csak azon gazdasági társaságokkal szemben indíthatók meg, amelyek esetében az adósi minőség jogszabályban meghatározott kritériumai fennforognak: tehát a gazdasági társaság egy vagy több tartozását az esedékességkor nem tudja kiegyenlíteni vagy előreláthatóan nem tudja kiegyenlíteni. Az eljárás megindításától kezdődően, az eljárás alá vont gazdasági társaságot nevezzük *adósnak*. Mind a felszámolási, mind a csődeljárás az adós kérelmére is indulhat. NBK

Cstv. 3. § (1) bek. b) pontja

Adószám-törléssel érintett cég megszűntnek nyilvánítása: A gazdasági élet tisztaságának, valamint a költségvetés érdekeinek védelmében az eljárás célja az, hogy az adóhatóság törlését követően adószámmal már nem, ám a *cégjegyzékből* való törlés híján jogalanyisággal még rendelkező *gazdasági társaságok* adóköteles tevékenységet ne végezhesenek, megakadályozva ezáltal a lehetséges visszaéléseket és a költségvetés esetleges károsítását (például behajthatatlan adókülönbözet felhalmozása vagy fiktív számlák kibocsátása). Amennyiben az adóhatóság a gazdasági társaság adószámát jogerősen törölte, erről elektronikus úton értesíti a *cégbíróságot*, aki az értesítést követő 20 munkanapon belül gondoskodik a gazdasági társaság megszűntnek nyilvánításáról. A cégbíróság az erről szóló végzésében a jogorvoslat lehetőségén túl arról is tájékoztatja az érintett gazdasági társaságot, hogy a végzés jogerőre emelkedésével *megszüntetési eljárást* folytat le. A cégbíróság megszűntnek nyilvánító végzését a *Cégközlönyben* közzé kell tenni, valamint a gazdasági társaság *székhelyére* postai úton történő kézbesítésről gondoskodni kell. Amennyiben a döntéssel szemben fellebbezés nem érkezik (tényleges vagy vélelmezett kézbesítéstől, közzétételtől számított 15 nap), az jogerőre emelkedik, és kényszertörlési eljárás lefolytatásának van helye. NBK

Ctv. 91. §

Fővárosi Ítéltábla 14. Cgtf. 43.200/2014/3., ÍH 2014. 121.

Ajánlati ár: A Tpt. ajánlati árra vonatkozó rendelkezése a 2004/25/EK irányelv (amelyet 13. társasági jogi irányelvnek is szoktak nevezni) célkitűzéseibe illeszkedik. Az irányelv a méltányos árat határozza meg; e szerint méltányos árnak az ajánlattevő vagy a vele összehangoltan eljáró személyek által meghatározott időtartam alatt – amely a *vételi ajánlat* megtétele előtt nem kevesebb mint 6 hónap és nem több mint 12 hónap – megfizetett legmagasabb ár tekintendő. Ha – az ajánlat nyilvánosságra hozatala után és az ajánlat elfogadására nyitva álló határidő lejárta előtt – az ajánlattevő vagy a vele összehangoltan eljáró személyek az ajánlati árnál magasabb áron vásárolnak *értékpapírokat*, az ajánlattevőnek

legalább annyira kell megemelnie az ajánlati árat, hogy az egyenlő legyen az így megszerzett értékpapírokért fizetett legmagasabb árral. Az irányelv megengedi a tagállamoknak, hogy az általános elvek betartása mellett az előbb bemutatott árat jól meghatározott körülmények esetén és kritériumok szerint módosítsák. Ennek érdekében a tagállamok listát készíthetnek mindazon körülményekről, amelyek fennállása esetén a legmagasabb ár akár fölfelé, akár lefelé módosítható. Ilyen körülménynek tekinti az irányelv azt, ha például a legmagasabb árat az eladó és a vevő közötti megállapodás határozta meg, vagy amennyiben a szóban forgó értékpapírok piaci árait manipulálták. Módosítást megengedő körülmény az is, ha a piaci árakat vagy ezek valamelyikét kivételes események befolyásolták, de az is, ha az ajánlati ár módosítására egy nehézségekkel küzdő vállalkozás megmentése érdekében kerül sor. A tagállamok meghatározhatják továbbá az ilyen körülmények fennforgása esetén alkalmazandó kritériumokat is. Kritérium lehet például az átlagos piaci érték egy adott időszakban, egy társaság felszámolási értéke vagy a pénzügyi elemzésben használt bármilyen más objektív kritérium. A magyar jogalkotó a Tpt. szabályain keresztül tesz kísérletet az ajánlati ár módosítását lehetővé tevő körülmények és kritériumok meghatározására, szem előtt tartva a kisebbségi *részvényesek* és a befolyásszerző érdekei közötti egyensúly fontosságát. A Tpt. szétválasztja a *szabályozott piacra* bevezetett és be nem vezetett *részvények* ajánlati árának meghatározásához figyelembe vehető forgalmi adatokat, de elvi éllel azt is kimondja, hogy a különböző módokon kiszámított lehetséges ellenértékek közül minden esetben a vételi ajánlat szerinti legmagasabb összeget kell elfogadni. A vételi ajánlatban az ajánlat tárgyát képező, szabályozott piacra bevezetett részvények ellenértéke:

- a) a vételi ajánlat Magyar Nemzeti Bank (mint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében jár eljáró hatóság, a továbbiakban: Felügyelet) részére történő benyújtását megelőző 180 nap forgalommal súlyozott tőzsdei átlagára; b) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül a céltársaság részvényeire ellenérték fejében kötött átruházási szerződés legmagasabb ára; c) a vételi ajánlat Felügyelet részére történő benyújtását megelőző 360 nap forgalommal súlyozott tőzsdei átlagára, amennyiben ilyen rendelkezésre áll; d) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül érvényesített vételi, visszavásárlási jog esetén a szerződésben meghatározott lehívási ár és díj együttes összege; e) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül megkötött megállapodásban foglalt vételi, visszavásárlási jog esetén a szerződésben meghatározott lehívási ár és díj együttes összege; f) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül megkötött megállapodás alapján a szavazati jog összehangolt gyakorlásáért kapott ellenérték; g) az egy részvényre jutó *saját tőke* értéke közül a legmagasabb összeg. Szabályozott piacra be nem vezetett részvény esetén az ellenérték: a) a vételi ajánlat Felügyelet részére történő benyújtását megelőző 180 nap forgalommal súlyozott átlagára; b) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül a céltársaság részvényeire ellenérték fejében kötött átruházási szerződés legmagasabb ára; c) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül érvényesített vételi, visszavásárlási jog esetén a szerződésben meghatározott lehívási ár és díj együttes összege; d) az ajánlattevő, valamint a kapcsolatos személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül megkötött megállapodásban foglalt

vételi, visszavásárlási jog esetén a szerződésben meghatározott lehívási ár és díj együttes összege; e) az ajánlattevő, valamint a kapcsolt személyek által a vételi ajánlat benyújtását megelőző 180 napon belül megkötött megállapodás alapján a szavazati jog összehangolt gyakorlásáért kapott ellenérték; f) az egy részvényre jutó saját tőke értéke közül a legmagasabb összeg. Az előbb bemutatott ármegállapítási módokon kívül a Tpt. általános érvény-nyel (úgy a szabályozott piacra bevezetett, mint a be nem vezetett részvények tekintetében) egy enyhítő rendelkezést is tartalmaz, amelyet abban az esetben kell alkalmazni, ha a kis forgalom miatt a főszabály(ok) szerinti ajánlati ár kiszámításának módszereivel az átlagár tartalmilag nem értelmezhető. Nem kell tehát figyelembe venni a forgalommal súlyozott átlagárát akkor, ha a vételi ajánlat Felügyelet részére történő benyújtását megelőző 180 napban kevesebb mint 36 ügyletre került sor. A szabályozott piacra bevezetett részvények esetében viszont a szóban forgó enyhítő rendelkezés második mondata [Tpt. 72. § (2) bek.] azt írja elő, hogy a vételi ajánlat Felügyelet részére történő benyújtását megelőző 180 nap forgalommal súlyozott átlagárát, illetve a vételi ajánlat ajánlattevő – és/vagy a kapcsolt személyek – általi benyújtását megelőző 180 napon belül, a céltársaság részvényeire ellen-érték fejében kötött átruházási szerződés legmagasabb árát akkor is figyelembe kell venni, ha az első kereskedési nap és a vételi ajánlat Felügyelet részére történő benyújtása között eltelt idő kevesebb mint 180, de több mint 90 nap. Amennyiben a céltársaság részvényeit több szabályozott piacra is bevezették, akkor az egyes szabályozott piacokon külön-külön számított átlagárak közül a legmagasabbat kell figyelembe venni úgy, hogy a forintérték-re történő átszámítás során az ügyletkötés napján érvényes, Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos *devizaárfolyamot* kell alkalmazni. Az ármeghatározás során figyelmen kívül kell hagyni azt az ügyletet, amely jogerős hatósági döntés vagy bírósági határozat által megállapítottan jogszerűtlen körülmények között jött létre. Az ajánlati ár vonatkozásában fontos még megemlíteni, hogy a Tpt. a saját tőke fogalmát is definiálja aszerint, hogy készült-e *könyvvizsgáló* által hitelesített éves *beszámoló*, vagy sem. A szabályozás-nak megfelelően saját tőkeként a legutolsó, *közgyűlés* által jóváhagyott és könyvvizsgáló által hitelesített éves beszámolóban szereplő értéket kell figyelembe venni. Amennyiben azonban a céltársaság még nem készített könyvvizsgáló által hitelesített éves beszámolót, úgy a Felügyelet részére benyújtott éves vagy féléves gyorsjelentésben szereplő értéket kell figyelembe venni. Ez utóbbihoz hozzá kell még tenni, hogyha a céltársaság a számviteli jogszabályok alapján konszolidált beszámoló készítésére kötelezett, akkor saját tőke alatt a konszolidált saját tőke értendő. PE

Tpt. 72. §; 2004/25/EK irányelv a nyilvános vételi ajánlatról

EBH 2008. 1885., EBH 2005. 1224., BH 2009. 21., LB Gfv. IX. 30.039/2008/4., Fővárosi Ítélet tábla

4. Kf. 272.126/2010/10., Pécsi Ítélet tábla Gf. 30.015/2011/5., Fővárosi Bíróság 4. Kf. 27.126/2010/10.,

Fővárosi Bíróság 19. K. 32.536/2009/3., Tolna Megyei Bíróság 13. G. 40.064/2009/39.

Alapítás: A *vállalkozás és társulás szabadságának* alkotmányos alapelvéből a *gazdasági társaságok* kétféle létesítése vezethető le:

- a) az *eredeti alapítás*, amely alatt a gazdasági társaság jogi előzmény nélküli létrehozását értjük (nincs jogelődje a társaságnak);

- b) a *származtatott alapítás*, amely esetben a létrejövő, új jogalany a gazdasági társaság jogutódja lesz (jogelőddel való létesítés); ilyennek minősül az *átalakulás*, az *egyesülés* és a *szétválás*. PT

Alaptörvény M) cikk, VIII. cikk; Ptk. 3:4. § (1), (4) bekezdései, 3:39–3:47. §§, 3:100. §; Ctv. 2. §; Át. BH 1999. 219., BH 2000. 171., BDT 2001. 144., BH 2004. 373., LB Gf. VII. 32.127/2000/5.

Alapítás érvénytelensége: Lásd *létesítés érvénytelensége*, *társasági szerződés érvénytelensége*. PT

Alaptőke: Az alaptőke a *részvénytársaság jegyzett tőkéje*, a részvénytársaság által kibocsátott összes *részvény névértékének* az összege, amelynek mértékét a társaság alapszabálya tartalmazza. A részvénytársaság előre meghatározott számú és névértékű *részvényből* álló alaptőkével működik, amelyet a tagok kötelesek a részvénytársaság rendelkezésére bocsátani. Az alaptőke védelme érdekében a részvények névértéken alul történő kibocsátása semmis. A részvénytársaság alaptőkéje megfeleltethető a számviteli törvény jegyzett tőke fogalmával. A Ptk. előírja az alaptőke legalacsonyabb mértékét, a *zártkörűen működő részvénytársaság* alaptőkéje nem lehet alacsonyabb 5 millió forintnál, a *nyilvánosan működő részvénytársaság* alaptőkéje nem lehet alacsonyabb 20 millió forintnál. Egyes részvénytársaságokra törvény ennél magasabb minimum-alaptőkét ír elő, így az MNB Zrt. alaptőkéje 10 milliárd forint. A pénzügyi intézményekre, amelyek közül számos részvénytársasági formában működik, a Hpt. tartalmaz speciális tőkekövetelményeket, azonban a Hpt. nem az alaptőke, hanem az *induló tőke* legalacsonyabb mértékét szabályozza, így ennek részleteihez lásd az *induló tőke* tárgyszónál írtakat. Az alaptőke pénzbeli és nem pénzbeli *vagyoni hozzájárulásokból* tevődik össze, a Ptk. előírja, hogy *alapításkor* a pénzbeli hozzájárulás összege nem lehet kevesebb mint az alaptőke 30%-a, azonban a működés során a megjelölt arány fenntartása nem kötelező, az csak az *alapítás* időpontjában irányadó. A *pénzbeli vagyoni hozzájárulás* minimális aránya előírásának a célja, hogy az *eredeti alapítású részvénytársaság tevékenységének* megkezdésekor rendelkezzen likvid tőkével. A *készpénz* arányára vonatkozó előírás csak azon részvénytársaságok vonatkozásában irányadó, amelyek *cégbejegyzési kérelmét* a Ptk. hatálybalépését követően nyújtották be. Amennyiben az alapítás során a jegyzett tőke legkisebb mértékére vonatkozó kötelező törvényi előírásokat megszegték, a *cég székhelye* szerint illetékes törvényszék előtt az *alapítás érvénytelenségének* megállapítására irányuló per indítható. A Ptk. által előírt tőkeminimum mértékének megfelelő *saját tőkével* a részvénytársaságnak működése során folyamatosan rendelkeznie kell. A tőkeminimum előírásának a célja a részvénytársaság *hitelezőinek* védelme. Az *igazgatóság* a *felügyelőbizottság* egyidejű értesítése mellett köteles a *közgyűlést* összehívni vagy *ülés tartása nélkül történő határozathozattal* kezdeményezni, amennyiben a saját tőke veszteség következtében az alaptőke $\frac{2}{3}$ -ára vagy az alaptőke törvény által előírt minimális összege alá csökkent. Amennyiben a társaság saját tőkéje egymást követő 2 üzleti évben nem éri el az alaptőke előírt legalacsonyabb mértékét, és a második év *beszámolójának* elfogadásától számított 3 hónapon belül a részvénytársaság tagjai nem gondoskodnak a szükséges tőkepótlásról, a 3 hónapos határidő

lejártát követő 60 napon belül a részvénytársaság köteles elhatározni *átalakulását, jogutód nélküli megszűnését*, vagy dönthet más *gazdasági társasággal*, szövetkezettel vagy *egyesüléssel* való *egyesülésről* is. LZZs

Ptk. 3:133. § (2) bek., 3:210. §, 3:212. § (1)–(4) bek., 3:10. § (1) bek., 3:270. § (1) bek. a)–b) pontjai, 3:250. § (1) bek. b) pont, 3:136. §; Ctv. 69. § (1) bek., (2) bek. e) pontja; Sztv. 35. § (3) bek.; MNB tv. 5. § (5) bek.

Alaptőke-emelés átváltoztatható vagy átváltozó kötvények részvénné alakításával:

Feltételes alaptőke-emelésként a részvénytársaság átváltoztatható vagy átváltozó kötvényeket hozhat forgalomba. A Ptk. az *alaptőke* felének értékéig teszi lehetővé a *részvénytársaság* számára, hogy zártkörűen vagy nyilvánosan átváltoztatható vagy átváltozó kötvényt bocsásson ki. Az átváltoztatható kötvény a részvénytársaság által kibocsátott olyan névre szóló *kötvény*, amelyet a kötvényes kérésére részvénné kell átalakítani. Az átváltozó kötvény a kötvényben előre meghatározott feltétel megvalósulása esetén automatikusan alakul át részvénné, a kötvény tulajdonosa az előre meghatározott időpontot megelőzően a *részvény* átalakítását pedig nem kérheti. Átváltoztatható vagy átváltozó kötvények forgalomba hozatalával a részvénytársaság feltételes alaptőke-emelésről határozhat. Az átváltoztatható kötvényt az alapszabályban meghatározott feltételek szerint a kötvényes kérésére részvénné kell alakítani. A kötvényes azonban dönthet úgy, hogy nem tart igényt a részvényre és a kötvényen alapuló követelését a futamidő lejártakor visszaköveteli. Ezzel szemben az átváltozó kötvény részvénné alakulása a kötvényben meghatározott feltétel bekövetkezése esetén alakul át részvénné, tehát nem függ a kötvényes vagy a társaság akaratától. Az alaptőke felemeléséről a *közgyűlés* vagy annak felhatalmazásával az *igazgatóság* egyszerű szótöbbséggel hoz határozatot. A közgyűlési határozatban meg kell határozni a kibocsátás módját (zártkörű, nyilvános), a kibocsátandó kötvények számát, névértékét, kibocsátási értékét, a kötvények sorozatát, a jegyzés helyét és idejét. A közgyűlési határozatnak tartalmaznia kell a kötvények részvénné történő átalakításának vagy átalakulásának feltételeit és időpontját, továbbá a kötvény futamidejét, a kamat vagy egyéb hozam megfizetésének kritériumait. Zártkörű kötvény kibocsátása esetén a közgyűlési határozatban meg kell jelölni a kötvény átvételére jogosult személyeket, az általuk jegyezhető kötvények számát, névértékét és kibocsátási értékét. Ha a kötvénykibocsátás eredményesen zárult, a kötvényjegyzésre rendelkezésre állt határidő lejártát követő 60 napon belül módosítani kell a társaság alapszabályzatát; ezzel zárul le a feltételes alaptőke-emelés második fázisa. A harmadik fázisban valósulhat meg az alaptőke felemelése: az átváltoztatható kötvény jogosultja a kötvény futamidején belül és a közgyűlés által meghatározott időtartam alatt, írásban kötvényei helyében részvényt igényelhet. A kötvény átváltoztatásáról szóló nyilatkozat megtételével, az átváltozó kötvény tulajdonosa pedig a kötvényben megjelölt feltétel bekövetkeztekor jogosulttá válik *részvényutalványra*, amely tanúsítja a tulajdonos társasággal szembeni jogait és kötelezettségeit. Az átváltoztatásáról szóló nyilatkozat megszünteti a hitelviszonyt és tagsági jogot megtestesítő jogviszonyra alakul át. A részvények kiadására csak a tőkeemelés *cégbírósági* bejegyzése után kerülhet sor. FZs

Ptk. 3:250. § (2) bek. c) pontja, 3:293–3:294. §§, 3:303–3:305. §§
BH 1994. 337.

Alaptőke-emelés az alaptőkén felüli vagyon terhére: A *részvénytársaság* alaptőkéjét az alaptőkén felüli vagyonával vagy annak egy részével felemelheti. A tőkeemelés ezen esetében a társaság nem jut új vagyonhoz, hanem az alaptőkén felüli vagyona válik az alaptőke részévé. Az *alaptőke* felemelése minden esetben zártkörűen valósul meg (*nyilvánosan működő részvénytársaságok* esetében is), mivel a felemelt alaptőkére eső *részvényeket* a társaság meglévő *részvényesei* között osztják szét ellenérték nélkül, *részvényeik névértékének* arányában. Az alaptőke-emelés egyik előfeltétele, hogy a társaság rendelkezzen a tőkeemeléshez szükséges saját belső vagyonnal, mivel nem történik új tőke bevonása. A fedezet meglétét a társaság előző *üzleti évre* vonatkozó *beszámolójának* mérlege vagy a tárgyévi közbenső mérlege igazolhatja. Az előző üzleti évre vonatkozó beszámoló vagy a tárgyévi közbenső mérleg 6 hónapig használható fel a tőkeemelésre. Az alaptőke-emelés másik előfeltétele, hogy a társaság alaptőkéje a tőkeemelést követően se haladja meg a helyesbített *saját tőke* összegét. Az alaptőke-felemelésről és az alapszabály módosításáról a *közgyűlés* vagy annak felhatalmazásával az *igazgatóság* $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hoz határozatot. A közgyűlés vagy igazgatóság határozatában arról is dönt, hogy az alaptőke-emelésre új részvények előállításával, a részvények felülbélyegzésével vagy kicserélésével kerül-e sor. FZs

Ptk. 3:300–3:301. §§; Sztv. 35–40. §§

BH 1999. 464., BH 2002. 319.

Alaptőke-emelés dolgozói részvények forgalomba hozatalával: A *dolgozói részvények* forgalomba hozatalával a tőkeemelés elsődleges célja a *részvénytársaság* munkavállalóinak tulajdonossá tétele, így növelve érdekeltségüket a társaság működésében. A részvénytársaság alaptőkéjének felemelésével egyidejűleg, legfeljebb a felemelt *alaptőke* 15%-ig dolgozói részvényeket bocsáthat ki. A részvények kedvezményezettjei a társaságnál teljes vagy részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók lehetnek, akik ingyenesen vagy kedvezményes áron juthatnak a *részvényfajta*hoz. A tőkeemelés feltétele, hogy a társaság rendelkezzen alaptőkén felüli vagyonnal, mert akár ingyenesen, akár kedvezményesen kerül sor a *részvény* kibocsátására, a fedezetet részben vagy egészben a társaság alaptőkén felüli vagyona biztosítja. Ebből következik ugyanakkor, hogy a részvénytársaság alapításakor dolgozói részvény nem bocsátható ki, mert az ehhez szükséges fedezet csak a működés alatt valósul meg. Dolgozói *részvény forgalomba hozatalával* történő alaptőke-emelésre mindig zártkörűen kerülhet sor, függetlenül attól, hogy a részvénytársaság zártkörűen vagy nyilvánosan működik. Ha a dolgozók ingyenesen kapnak részvényt, akkor az alaptőke-emelés teljes egészében az alaptőkén felüli vagyon terhére történik. Ha azonban a részvényt szerzés kedvezményes áron történik, és a dolgozói részvényekért a kedvezményezettek csak a részvény névértékének egy részét kötelesek befizetni, a tőkeemelésre egyrészt az új részvények zártkörű forgalomba hozatalával kapcsolatos szabályok, másrészt pedig az alaptőkén felüli vagyon terhére történő tőkeemelés szabályai az alkalmazandók. A dolgozói részvény nem alanyi jogon jár a munkavállalónak, erről a részvénytársaság szabadon dönthet. A tőkeemelésben való részvétel ugyanakkor egy lehetőség a munkavállaló számára, de nem kötelezettség, hiszen maga eldöntheti, hogy részt akar-e venni benne, vagy sem. A dolgozói részvény forgalomképessége korlátozott, és érvényesen csak a részvénytársaság munkavállalóira és azokra ruházható át, akik számára az alapszabály ezt a jogot a részvénytársasággal fennállt korábbi munkaviszonyukra tekintettel biztosítja. Az alaptőke felemelésről a *köz-*

gyűlés vagy annak felhatalmazásával az *igazgatóság* $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hoz határozatot. A határozatnak többek között tartalmaznia kell az alaptőke-emelés összegét, a *részvények névértékét*, az alapszabály módosításának tervezetét, de azt is, hogy a részvényeket ingyenesen vagy kedvezményes áron bocsátják ki. FZs

Ptk. 3:236. §, 3:302. §; Sztv. 40. § (2) bek.

BH 2001. 295., MBH 2002.3.7., BH+ 2004.4.180.

Alaptőke-emelés új részvények forgalomba hozatalával: Új részvények forgalomba hozatalával a *részvénytársaság* új vagyoni eszközökhöz jut. Az *alaptőke* új *részvényekkel* történő felemelésének előfeltétele és alapkövetelménye, hogy a részvényesek maradéktalanul teljesítsék vállalt *vagyoni hozzájárulásukat* és a korábban forgalomba hozott valamennyi *részvény névértékét*, illetve kibocsátási értékét befizessék, a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásokat pedig teljesen a részvénytársaság rendelkezésére bocsássák. Az új részvények forgalomba hozatalára sor kerülhet zártkörűen vagy nyilvánosan, a forgalomba hozatal szabályairól a Tpt. rendelkezik. Ha egy *zártkörűen működő részvénytársaság* az alaptőke-emelés során nyilvánosan kíván új részvényeket forgalomba hozni, akkor a *közgyűlésnek* előzetesen a részvénytársaság működési formájának a megváltoztatásáról és új részvényeinek a *tőzsdére* való bevezetéséről is határoznia kell. Az alaptőke felemeléséről a *közgyűlés* vagy annak felhatalmazásával az *igazgatóság* egyszerű szótöbbséggel hoz határozatot. A határozatnak tartalmaznia kell az alaptőke-emelés módját, összegét vagy a legkisebb tervezett összeget, amelyet a rt. indokoltnak tart a felemelés sikeressége érdekében. A határozat ugyanakkor tartalmazza az alapszabály-módosítás tervezetét, hogy milyen mennyiségű és fajtájú részvénykibocsátásra kerül sor, ezek előállítási módját, névértékét, a kibocsátás és a kibocsátási érték befizetésének feltételeit. Zártkörű forgalomba hozatal esetén a közgyűlési határozatban meg kell jelölni azokat a személyeket, akik jogosultak lesznek a részvények átvételére, ha az elsőbbségi jogosultak jegyzési elsőbbségükkel nem éltek. A határozatban meg kell jelölni azt is, hogy a jelöltek milyen fajta, sorozatú és hány darab részvény átvételére tarthatnak igényt. Elsőbbségi jogosultak egyrészt a társaság korábbi tagjai, másrészt az átváltoztatható, illetve jegyzési jogot biztosító *kötvények* tulajdonosai, az átváltozó kötvény tulajdonosa számára nem biztosít elsőbbségi jogot. A Ptk. értelmében az elsőbbségi jog gyakorlására jogosultak sorrendjét és az elsőbbségi jog gyakorlására rendelkezésre álló időtartamot az alapszabályban kell szabályozni. A rt. köteles az elsőbbségi jogosultakat tájékoztatni és joguk gyakorlására legalább 15 napos határidőt biztosítani. Amennyiben a részvénykibocsátás sikeres volt, az alapszabály módosítását is el kell végezni. A társaságnak lehetősége van arra, hogy már az alaptőke-emelés elhatározásával egy módosított alapszabály-tervezetet elfogadjon, vagy a sikeres tőkeemelés lebonyolítása után szükséges az alapszabály-módosításról dönteni. Az első eset csak egy feltételes alapszabály-módosítás, amely csak akkor válik hatályossá, ha az alaptőke-emelés sikeresen zárul. A második esetben az alapszabály módosításáról a közgyűlésnek a jegyzés eredményes lezárását követő vagy a részvények átvételére vonatkozó nyilatkozat megtételére megállapított határidő letele után, 60 napon belül kell határoznia. Az alaptőke felemelésével forgalomba hozott új részvény első ízben az alaptőke-emelés bejegyzésének *üzleti éve* után járó *osztalékra* jogosít. Az alaptőke-emelés meghiúsul, ha a közgyűlési határozatban meghatározott mennyiségű részvényt vagy a legkisebb tervezett összeget nem vették át vagy nem jegyezték le. Az alap-

tőke-emelés meghiúsulását a társaság köteles a részvények átvételére való kötelezettségvállalás határidejének leteltét követő 30 napon belül bejelenteni a nyilvántartó bíróságnak. FZs

Ptk. 3:295–3:299. §§; Tpt. IV. fejezet; 2012/30/EU irányelv az Európai Parlament és a Tanács 2012/30/EU irányelve (2012. október 25.) a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról 35. cikk.

BH 2002. 319., ÍH 2012. 134.

Alaptőke leszállítása (önkéntes és kötelező): Az *alaptőke* leszállítása folytán a *részvénytársaság jegyzett tőkéje* csökken. Az alaptőke leszállítására sor kerülhet a társaság saját elhatározásából, az alapszabályban meghatározott feltételek bekövetkeztekor vagy a törvényben meghatározott esetekben. A saját elhatározásból történő vagy önkéntes tőkeleszállításnak több indoka is lehet; az egyik ilyen indok a tőke kivonás elhatározása, amely esetben a rt. a részvényesek számára kifizetéseket teljesít. Az alaptőke tőke kivonással történő leszállításakor a részvényeseket megillető összeg megállapítása során számításba kell venni az alaptőke csökkenése arányában az alaptőkén felüli vagyon összegét is. A tőkeleszállítás másik indoka lehet a társaság vesztésrendezése, ebben az esetben a részvényesek számára kifizetésre nem kerül sor. A két tőkeleszállítási indok összekapcsolása sem kizárt, azonban ebben az esetben, ha a *saját tőke* kevesebb, mint az alaptőke összege, az alaptőke tőke kivonással történő leszállítása előtt először a vesztésrendezése miatti alaptőke-leszállításról kell dönteni. A tőkeleszállítás harmadik indoka lehet a saját tőke más elemeinek a növelése. Az alaptőke-leszállítás módját tekintve erre sor kerülhet a részvények darabszámának vagy névértékének csökkentésével, illetve a két módszer együttes alkalmazásával. A Ptk. több helyen rendelkezik az alaptőke kötelező leszállításáról, így például a Ptk. 3:270. § (1) bekezdés a) pontjának és (3) bekezdésének értelmében, ha a rt. saját tőkéje vesztés következtében az alaptőke $\frac{2}{3}$ -ára csökken, a *közgyűlés* köteles olyan határozatot hozni, amely alkalmas a jogellenes helyzet megszüntetésére, ha a határozatot követő 3 hónap leteltével a törvényt sértő helyzet továbbra is fennáll, az alaptőkét le kell szállítani. Szintén kötelező az alaptőke leszállítása *dolgozói részvény* esetén, amennyiben a dolgozói részvény tulajdonosa meghal, vagy munkaviszonyának megszűnése következtében a dolgozói részvény megszerzésére már nem jogosult, és a részvény átruházására a törvényben meghatározott határidőn belül nem került sor. A határidőt lezáró közgyűlésen a rt. határozhat a dolgozói részvény bevonásáról vagy arról, hogy a dolgozói részvényt más *részvényfajtvá* átalakítva értékesíti. Amennyiben fennáll e kötelezettséget keletkeztető körülmény, a társaság közgyűlése az azt követő 60 napon belül köteles az alaptőke leszállításáról dönteni. Ha az alaptőkét az alaptőke törvényben meghatározott minimális összege alá kellene leszállítani, és a részvényesek az alaptőke pótlásáról a kötelezettséget keletkeztető körülmény bekövetkeztét követő 3 hónapon belül nem gondoskodnak, a rt. közgyűlése köteles a részvénytársaság *jogutódlással* történő vagy *jogutód nélküli megszűnéséről* dönteni. A hitelezői érdekek védelmében a tőkeleszállításról szóló közgyűlési határozatot két alkalommal is közzé kell tenni a *Céggazdasági* lapokban legalább 30 napos időközlel. A társaság

hitelezői a tőkeleszállításról szóló határozat második *közzétételétől* számított 30 napos jogvesztő határidőn belül jelenthetik be, ha a részvénytársaság alaptőkéjének leszállításával összefüggésben biztosítékra tartanak igényt. Az alaptőke-leszállítás csak akkor jegyezhető be a *cégnyilvántartásba*, ha az arra jogosult hitelező megfelelő biztosítékot kap, vagy a hitelező kérelmét elutasító bírósági határozat jogerőre emelkedett. A hitelezők nem igényelhetnek a társaságtól biztosítékot abban az esetben, ha az alaptőke leszállítása kötelező. A *nyomdai úton előállított részvények* darabszámát a részvények bevonásával lehet csökkenteni, vagy a részvények darabszámának csökkentése nélkül a *részvény névértékét* kell csökkenteni. Ez utóbbi esetben a részvényeket alacsonyabb névértékű új részvényekre lehet kicserélni, vagy sor kerülhet a kibocsátott részvények felülbélyegzésére is. *Dematerializált részvények* esetén az *igazgatóság* köteles a tőkeleszállítás bejegyzését követő 15 napon belül a központi értéktárat és a részvényes *értékpapírszámla-vezetőjét* az alaptőke leszállításáról és ennek következtében a részvényes részvénytulajdonában beállt változásról értesíteni. Az alaptőke-leszállítás megfiúsulását az igazgatóság köteles 30 napon belül a nyilvántartó bíróságnak bejelenteni. Amennyiben az alaptőke kötelező leszállítása megfiúsul, és 90 napon belül a rt. a kötelező tőkeleszállítás okait nem szünteti meg, a rt. közgyűlése köteles a rt. jogutódlással történő vagy jogutód nélküli megszűnéséről dönteni. A tőke leszállításáról a közgyűlés legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel határoz, de az alapszabály egyszerű szótöbbségű határozatot is előírhat, ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése azonban semmis [Ptk. 3:19. § (3) bek.]. Nincs szükség közgyűlési határozatra, ha a részvénytársaság alapszabálya meghatározott feltételek bekövetkeztének esetére a részvények bevonását és az alaptőke leszállítását az érintett *részvénytársaság* tartozó részvények kibocsátását megelőzően előírta; ebben az esetben az alapszabály módosítása az igazgatóság feladata. A rt. csak azzal a feltétellel határozhat az alaptőke Ptk.-ban meghatározott tőkeminimum alá történő leszállításáról, ha a közgyűlésen a tőkeleszállítással egyidejűleg az alaptőke felemeléséről is határozatot hoznak. Ilyen esetben azonban a valóságban a társaság alaptőkéje nem csökken a Ptk.-ban meghatározott tőkeminimum alá, mert a leszállítás csak akkor valósul meg, ha a tőkeemelés sikeres. Ennek az egyidejű leszállításnak és felemelésnek célja lehet, hogy az alaptőke-emelést teljesítő befektető a részvények aktuális piaci árán jusson a részvényekhez. Az alaptőke leszállításának közgyűlési határozatában meg kell jelölni az alaptőke leszállításának indokát, az összegét, az érintett részvényeket és a leszállítás végrehajtásának a módját. Az alaptőke-leszállítás következtében érintettnek minősülő részvényfajta vagy *részvényosztály* részvényeseinek az alapszabályban meghatározott módon a döntéshez külön hozzá kell járulniuk. A részvényhez fűződő szavazati jog korlátozására vagy kizárására vonatkozó rendelkezések ilyen esetben nem alkalmazhatók. Így például az *osztalékelsőbbégi részvények* részvényesei is szavazati jogot kapnak. Tőkeleszállításkor a rt. elsőként a tulajdonában álló *saját részvényeit* köteles bevonni. FZs

Ptk. 3:308–3:317. §§; Tpt. 12–12/A. §§; 2012/30/EU irányelv az Európai Parlament és a Tanács 2012/30/EU irányelve (2012. október 25.) a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról 35. cikk, 38. cikk.

BDT 2012. 2689., ÍH 2013. 118., ÍH 2013. 156., ÍH 2016. 31.

Állandó könyvvizsgáló: Az állandó könyvvizsgáló a *gazdasági társaság* külső ellenőrző szerve. A Ptk. csak a *nyilvánosan működő részvénytársaság* esetén írja elő kötelező jelleggel az állandó könyvvizsgáló alkalmazását (a *zártkörűen működő részvénytársaságok* eltérhetnek ettől a szabálytól). Az állandó könyvvizsgálót abban az esetben kötelező igénybe venni, amennyiben a gazdasági társaság az Sztv. szerinti kettős könyvvitelt vezet. A könyvvizsgáló feladata, hogy megvizsgálja azt, hogy a gazdasági társaság *beszámolója* megfelel-e a jogszabályoknak, és megbízható, valós képet ad-e a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, működésének gazdasági eredményeiről. Az állandó könyvvizsgáló a törvényes működés biztosítékainak egyik eszköze. Az állandó könyvvizsgáló egyéni könyvvizsgáló és *cég* is lehet; amennyiben könyvvizsgáló cég az állandó könyvvizsgálót végző szerv, akkor meg kell határozni azt a személyt, aki a könyvvizsgálót végzi. Az állandó könyvvizsgálót a *legfőbb szerv* választja, határozott időre. A határozott idő nem lehet rövidebb, mint a legfőbb szerv által történt megválasztásától a következő beszámolót elfogadó ülésig terjedő időszak, és legfeljebb 5 évre terjedhet. A könyvvizsgáló megbízási jogviszonyban látja el feladatát. a) Összeférhetetlenség és kizáró okok: a Ptk. alapján az állandó könyvvizsgáló nem nyújthat a gazdasági társaság részére olyan szolgáltatást, és nem alakíthat ki olyan együttműködést az ügyvezetéssel, amely a könyvvizsgálói feladatának független és tárgyilagos ellátását veszélyezteti; a gazdasági társaságnak nem lehet állandó könyvvizsgálója a gazdasági társaság tagja, *vezető tisztségviselője*, felügyelőbizottsági tagja és e személyek hozzátartozója, továbbá nem lehet állandó könyvvizsgáló a társaság munkavállalója e jogviszonya fennállása idején és annak megszűnése után 3 évig. b) Feladatköre: a könyvvizsgáló betekinthez a *jogi személy* irataiba, számviteli nyilvántartásaiba, könyveibe, a vezető tisztségviselőktől, a *felügyelőbizottság* tagjaitól és a jogi személy munkavállalóitól felvilágosítást kérhet, a jogi személy fizetési számláját, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, valamint szerződéseit megvizsgálhatja. Az állandó könyvvizsgálót a társaság legfőbb szervének a társaság beszámolóját tárgyaló ülésére meg kell hívni, amelyen köteles részt venni (de távolmaradása az ülés megtartását nem akadályozza). Amennyiben a gazdasági társaságnál felügyelőbizottság működik, a könyvvizsgáló a felügyelőbizottság ülésén tanácskozási joggal részt vehet; a felügyelőbizottság felhívása esetén a könyvvizsgáló a felügyelőbizottság ülésén köteles részt venni. A felügyelőbizottság köteles napirendre tűzni a könyvvizsgáló által megtárgyalásra javasolt ügyeket. c) Intézkedési kötelezettség: ha az állandó könyvvizsgáló a gazdasági társaság vagyonának olyan változását észleli, amely veszélyezteti a követelések kielégítését, vagy ha olyan körülményt észlel, amely a vezető tisztségviselők vagy a felügyelőbizottsági tagok e minőségükben kifejtett tevékenységükért való felelősségét vonja maga után, késedelem nélkül köteles az ügyvezetésnél kezdeményezni a tagok – tagság nélküli jogi személyek esetén az alapítói jogkör gyakorlójának – döntéshozatalához szükséges intézkedések megtételét. Ha a kezdeményezés nem vezet eredményre, a könyvvizsgáló köteles a feltárt körülményekről a *cégbíróságot* értesíteni. AÁ

Ptk. 3:38. §, 3:129. §; Sztv.; 2007. évi LXXV. törvény a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről

Általános kisebbségvédelmi eszköz: Általános kisebbségvédelmi eszköznek a *gazdasági társaság legfőbb szervének összehívása* tekintendő. A gazdasági társaságban együttesen a szavazati jogok legalább 5%-ával rendelkező tag vagy tagok, valamint a *nyilvánosan*

működő részvénytársaságban együttesen legalább a szavazatok 1%-ával rendelkező *részvényesek* az ok és a cél megjelölésével bármikor kérhetik a társaság legfőbb szerve ülésének az összehívását vagy a legfőbb szerv ülés tartása nélküli döntéshozatalát. Ezen kisebbségi jog gyakorlása kapcsán is követelmény a rendeltetésszerű joggyakorlás, továbbá a legfőbb szerv összehívására irányuló kérelem csak a társaság működésével, valamint céljainak elérésével kapcsolatos indokok alapján teljesíthető. Amennyiben az ügyvezetés a kisebbség erre irányuló kérelmének a kézhezvételétől számított 8 napon belül nem intézkedik a legfőbb szerv ülésének a lehető legkorábbi időpontra történő összehívása érdekében, vagy nem kezdeményezi az ülés tartása nélküli döntéshozatalt, a kisebbség tagjai a *cégbírósághoz* mint a gazdasági társaságot nyilvántartó bírósághoz fordulhatnak. Ebben az esetben az ülést a cégbíróság hívja össze, vagy felhatalmazza a kisebbség tagjait az ülés összehívására, illetve az ülés tartása nélküli döntéshozatal lebonyolítására, azonban a cégbíróság nem kötelezheti az ügyvezetést a rendkívüli *közgyűlés* összehívására. A rendkívüli közgyűlés várható költségeit a kisebbség tagjai kötelesek megelőlegezni, a legfőbb szerv az ülésen vagy az ülés tartása nélküli döntéshozatal során dönt arról, hogy a költségeket a kisebbség tagjai vagy a gazdasági társaság köteles viselni. A kisebbségi jogok gyakorlása a gazdasági társaság működését feltételezi, így a bíróság által elrendelt kényszertörlési eljárás megindítását követően a legfőbb szerv összehívására irányuló kérelem teljesítésére nincs törvényes lehetőség. A legfőbb szerv összehívására vonatkozó kisebbségvédelmi jogosítvány gyakorlása esetén a cégbíróság a tagok által benyújtott kérelmet az érkezéstől számított 15 munkanapon belül érdemben elbírálja. A kérelmet elutasító cégbírósági végzés ellen fellebbezésnek van helye. A cégbíróság eljárására a *törvényességi felügyeleti eljárás* szabályai irányadók. LZZs

Ptk. 3:103. §, 3:266. §; Ctv. 80. § (5) bek.

BDT 2016. 3567., BDT 2013. 2977., BDT 2009. 1986. I.

Általános szabályok szerint lefolytatott felszámolási eljárás: A felszámolási eljárás alapvetően három szakaszra bontható: a felszámolási eljárás lefolytatására vonatkozó kérelem benyújtásától a felszámolási eljárás elrendeléséig terjedő első szakaszban az eljáró törvényszék a *fizetéseképtelenség* megállapításáról dönt, majd a második – az eljárás kezdő időpontjától a felszámolási záróméreg benyújtásáig terjedő – szakaszban kerül sor az eljárás tényleges lefolytatására, végezetül a harmadik szakaszban az *adós gazdasági társaság* megszüntetése történik. Amennyiben az eljárás az adós kérelmére indul, a *legfőbb szerv* dönt az eljárás lefolytatásáról és a kérelem benyújtásáról, ezt követően az illetékes bíróságnak 60 napja van arra, hogy a benyújtott kérelmet alkalmasság szempontjából vizsgálja meg, majd ezt követően érdemben. Amennyiben a kérelem érdemi vizsgálata során megállapítja az adós fizetéseképtelenségét, elrendeli a felszámolást, és ennek tényét a *Cégek közlönyben* haladéktalanul közzé kell tenni, a közzététel időpontja egyben az eljárás kezdő időpontja is. Amennyiben a *hitelező* kérelmére indul az eljárás, a hitelező a kérelmében köteles megnevezni az adós tartozásának jogcímét, az esedékesség időpontját és annak rövid ismertetését, hogy az adóst miért tartja fizetéseképtelennek. A kérelem beérkezéséről az eljáró bíróság haladéktalanul tájékoztatja az adós gazdasági társaságot, aki a kézhezvételtől számított 8 napon belül nyilatkozni köteles arról, hogy a kérelemben foglaltakat elismeri-e, amennyiben igen, nyilatkoznia kell arról is, hogy a teljesítés kapcsán haladékat

kér-e. Ha az adós nem nyilatkozik, a fizetéseképtelenségét vélelmezni kell, majd a bíróság gondoskodik a felszámolás elrendeléséről és ezen tény *Cégközlöny*ben történő közzétételéről; ezzel lezárul az eljárás első szakasza. Ezt követően, az eljárás kezdő időpontjában kerül sor a felszámoló bíróság általi kirendelésére, valamint a *vezető tisztségviselő* köteles 30 napon belül a gazdasági társaság tevékenységét lezáró mérleg, majd a *felszámoló* pedig a felszámolási nyitómérleg elkészítésére. Az eljárás kezdő időpontjától számított 40 napon belül pedig a hitelezők jelenthetik be igényeiket, majd a bejelentésre nyitva álló határidőt követő 45 napban a felszámoló felülvizsgálja az egyes bejelentéseket, és a vitás hitelezői követelések tekintetében 15 nap áll rendelkezésére, hogy azokat az eljáró bíróság elé terjessze elbírálás végett. Amennyiben a hitelező a bejelentésre nyitva álló 40 napos határidőt elmulasztja igényének bejelentésére, az eljárás kezdő időpontjától számított 180 napon belül továbbra is kérheti a nyilvántartásba vételt azzal, hogy ez a Cstv.-ben meghatározott kielégítési sorrendbeli pozíció elvesztésével jár. A *felszámolási eljárásban* – hasonlóan a *csődeljáráshoz* – lehetőség nyílik egyezség megkötésére a *hitelezői igények* bejelentésére nyitva álló 40 napos határidő elteltét követően. A felszámolási eljárás kezdő időpontjától számított 100 napon belül a felszámoló köteles megkezdeni a társaság vagyonának értékesítését, amely értékesítésnek nyilvánosnak kell lennie, pályázat vagy árverés keretein belül. A második szakasz a vagyon értékesítésével ér véget, és a harmadik, záró szakaszban kerül sor a vagyoni viszonyok rendezését követően a *felszámoló* által készített felszámolási zárómérleg és vagyonfelosztási javaslat bírósághoz történő benyújtására, amelyet a bíróság a beérkezéstől számított 30 napon belül megküld a hitelezőknek, akik a kézhezvételtől számított 30 napon belül kifogást tehetnek. A hitelezők által emelt kifogások tárgyában a bíróság dönt, ezt követően pedig a gazdasági társaság *jogutód nélküli megszűnéséről* határoz, és az értesítése alapján a cégbíróság törli a cégjegyzékből. A felszámolási eljárást annak kezdő időpontjától számított 2 éven belül be kell fejezni, azaz az eljárást lezáró dokumentációt addig az időpontig el kell készíteni. A felszámolás és a *végelszámolás* egymáshoz való viszonya tekintetében, amennyiben az adós a felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmét előterjesztette, ezt követően pedig *végelszámolási eljárás* megindításáról határozott, a feltételek megvalósulása esetén ennek ténye nem akadályozza a fizetéseképtelenség megállapítását és a felszámolás elrendelését. NBK

Cstv. 23. § (1) bek., 24. § (1)–(3) bekezdések, 26. § (1) bek., 27. § (1) bek., 28. §, 37. §, 46. § (1)–(2) bek., 49. §, 52. §, 56. §

ÍH 2006. 129., BH 1997. 141., BH 2004. 288.

Általános szabályok szerint lefolytatott végelszámolás: Az általános szabályok szerint lefolytatott végelszámolási eljárás a *gazdasági társaság legfőbb szervének* döntésével veszi kezdetét, amely döntés tartalmazza – többek között – az eljárás kezdő időpontját, amely időponthoz anyagi jogi és eljárásjogi jogkövetkezmények egyaránt kapcsolódnak. Anyagi jogi jogkövetkezményként a *vezető tisztségviselő* megbízatása megszűnik, és a kezdő időponttól számítva 30 nap áll a rendelkezésére abból a célból, hogy a jogszabály által meghatározott kötelezettségeit elvégezze. Amint ezt megtette, a *végelszámoló* végelszámolási nyitómérleget készít, amelyben felméri a társaság vagyonát. A társaság képviselője a végelszámoló lesz, akinek – eljárásjogi jogkövetkezményként – a kezdő időponttól számítva 15 napja van a *változásbejegyzési kérelem cégbíróság* felé történő benyújtására és arra, hogy

az eljárást a megadott 3 éves időtartamon belül befejezze. A cégbíróság 15 munkanap alatt lefolytatja a változásbejegyzési eljárást, majd a *cégjegyzékben* bejegyzi, a *Céggözlönyben* pedig közzéteszi az eljárás tényét (*cégnév* után v.a. rövidítés). A *Céggözlönyben* történő közzétételhez két jogkövetkezmény kapcsolható: egyrészt a végelszámolóknak 15 napja van arra, hogy a Ctv.-ben megjelölt hatóságok felé a tájékoztatási kötelezettségét megtegye az eljárás megindulásáról, továbbá a *hitelezők* rendelkezésére 40 nap áll abból a célból, hogy a végelszámoló felé igényeiket előterjesszék, aki erről a határidő leteltét követően 15 napon belül jegyzéket készít, majd újabb 15 napon belül ezt a cégbíróság felé benyújtja, valamint a hitelezők felé megküldi. Amennyiben a végelszámoló valamely hitelező követelését vitatja, úgy a hitelező a kézhezvételtől számított 30 napon belül igényét peres eljárás keretében érvényesítheti. A végelszámoló a *hitelezői igények* bejelentésére nyitva álló határidő leteltét követően legkésőbb 75 napon belül korrigált végelszámolási nyitómérleget készít, amelyet a legfőbb szerv elé terjeszt jóváhagyásra. Ezt követően kerül sor a hitelezői igények teljesítésére, a vagyon értékesítésére, a követelések behajtására, a társaság jogainak érvényesítésére, tehát a vagyoni viszonyok rendezésére, amelynek lezárásaként a végelszámoló elkészíti a végelszámolási záródokumentációt, amelyet a legfőbb szerv elé terjeszt elfogadásra. Az elfogadásról szóló határozat meghozatalától számított 30 napon belül a végelszámoló a társaság törlése iránti kérelmet nyújt be a cégbíróság felé, a törlésről szóló jogerős határozat *Céggözlönyben* történő közzétételéről pedig a cégbíróság gondoskodik. Amennyiben az eljárás végeztével marad felosztható vagyon, azt csak a törlést követően a vagyonfelosztási megállapodás alapján lehet a tagok között felosztani, amiről a végelszámolóknak kell gondoskodnia. NBK

Ctv. 55. § (1)–(2) bek., 97. § (2) bek., 98. § (1)–(4) bekezdések, 101. § (1) bek., 102. § (1)–(3) bek., 103. § (1) bek., 106. § (1), (2), (4) bekezdései, 105. § (1) bek., 107. § (1) bek., 111. § (1) bek. – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 34. §-a, 42. §-a, 43. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát.

BH 2005. 68., Szegedi Ítéletábra Cgf. III. 30.425/2004.

Alvó cég: Az *alvó cég* nem jogi szakkifejezés, arról jogszabály nem rendelkezik. Olyan *cég* értendő alatta, amely a *székhelyén, telephelyén, fióktelepén* megtalálható és a képviselőre jogosult személy(ek) és/vagy kézbesítési megbízottja útján is elérhető, de üzletszerű gazdasági vagy nonprofit *tevékenységet* nem végez, azonban betartja a működésére vonatkozó anyagi jogi/*létesítő okirati* rendelkezéseket, tehát formálisan létezik, de ténylegesen nem működik. Ilyen cégekkel szemben *megszüntetési eljárás* lefolytatására nincs lehetőség, ugyanis a cég nem elérhetetlen vagy fellelhetetlen, pusztán csak a tevékenység végzését szünetelteti (lásd *ismeretlen székhelyű cég*). NBK

Apport: A *gazdasági társaságok* vagyona mind az *alapításkor*, mind a működés során pénzbeli és nem pénzbeli *vagyoni hozzájárulásokból* tevődik össze, utóbbi hozzájárulások megnevezése az apport. A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás rendelkezésre bocsátása az apportálás, a szolgáltató tag vagy alapító pedig az apportőr. Az apporttárgy gazdasági társaságra történő átruházása a tag által végleges vagyontengedést jelent. A társasági

vagyonban a készpénz és az apport aránya csak a *részvénytársaságok* alapítása során meghatározott, egyéb esetekben a Ptk. nem tartalmaz előírást a pénzbeli és nem pénzbeli betétek arányára vonatkozóan, így részvénytársaság kivételével gazdasági társaság kizárólag apporttal is alapítható, valamint a társaság egzisztálása során sem előírás, hogy a társasági vagyonban a nem pénzbeli betétek mellett pénzbeli elemek is szerepeljenek. A gazdasági társaság *társasági szerződésében* fel kell tüntetni az egyes vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, valamint a rendelkezésre bocsátás módját és idejét is. A cégbejegyzési kérelemhez csatolni kell *korlátolt felelősségű társaság* esetén az apport rendelkezésre bocsátásáról szóló ügyvezetői nyilatkozatot, valamint a tagok értékelésre vonatkozó nyilatkozatát, részvénytársaság esetén pedig az alapítók nyilatkozatát. Az *apport tárgyával* szemben támasztott követelmény a forgalomképesség, valamint az, hogy vagyoni értékkel rendelkezzen. Az apport tárgyának átruházhatónak kell lennie annak érdekében, hogy elszakadjon a szolgáltató tag személyétől, valamint a gazdasági társaság is szabadon rendelkezhesen az apport tárgyával, a vagyoni értékkel rendelkezés követelménye pedig azt szolgálja, hogy az apport tényleges tőkeelemet képezzen a társaság vagyonában, az értéktelen apporttárgy ugyanis nem növeli a *saját tőkét*. Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként dolog tulajdonjoga, vagyoni értékű jog, valamint az *adós* által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelés szolgáltatatható. Az adós általi elismertség, illetve a jogerős határozat meglétének a célja a kötelmi jellegű követelés létezésével kapcsolatos bizonytalanságok kiküszöbölése és ezáltal a tőke fiktívvé válásának a megakadályozása. Nem lehet apport a tag munkavégzésre, személyes közreműködésre vagy szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalása, mivel ezek nem jelentenek megfelelő kielégítési alapot a *hitelezők* számára, továbbá nem tekinthetők forgalomképesnek, mivel nem válnak el az apportőr személyétől. Az apporttárgy értékét a társasági szerződésben tüntetik fel, az értéket főszabály szerint a rendelkezésre bocsátó tag határozza meg és a többi tag fogadja el, részvénytársaság esetén további követelmény, hogy az értékelést *könyvvizsgáló* vagy az adott vagyontárgy értékeléséhez szükséges szakértellemmel rendelkező szakértő végzi, akinek jelentését az alapszabályhoz csatolni kell. A megjelölt érték valódiságáért az apportőr, valamint a törvényben meghatározott esetekben az apporttárgyat a megjelölt értéken elfogadó tagok helytállással tartoznak. A felülértékeléshez kapcsolódó szankciók kifejtését lásd az *apport értékelése* tárgyszónál. Amennyiben az egyes apporttárgyak feltüntetése nem a társasági szerződésben, hanem külön okiratba foglalt apportlistán történik, az apportlistára a *létesítő okirattal* azonos alakszerűségi követelmények irányadók. LZZs

Ptk. 3:10. § (1)–(3) bekezdések, 3:99. § (1)–(2) bekezdések, 3:251. § (1) bek., 3:5. § e) pont; Ctv. 1. számú melléklet II. 1. bb) alpont, II. 2. cb) alpont
KGD 2001. 309., BH 1992. 258. I., BH 2000. 219., BDT 2008. 1821.

Apport értékelése: Az *apport tárgyának* minden esetben vagyoni értékkel kell rendelkeznie, az értéket a *létesítő okiratban* kell meghatározni. Az *apport* értékének meghatározása mind a *gazdasági társaság*, mind a társaság tagjai, mind pedig a *hitelezők* számára jelentős, a társaság vagyonának ugyanis pontosan és a valós értéket tükröző módon meghatározhatónak kell lennie. Az apporttárgy értékelésére vonatkozóan a Ptk. a *közkereseti társaság*, a *betéti társaság*, valamint a *korlátolt felelősségű társaság* vonatkozásában nem tartalmaz speciális szabályokat, főszabály szerint az érték meghatározása az apportot szolgáltató tag

feladata, amit a gazdasági társaság többi tagja a *társasági szerződés* aláírásával elfogadhat, azonban a tagok nem kötelesek jóváhagyni az apportőr által megjelölt értéket, amennyiben azt nem tartják valósnak vagy megfelelőnek. Az apporttárgy értékeléséhez valamennyi gazdasági társaság esetén lehetőség van szakértő vagy *könyvvizsgáló* igénybevételére. A *részvénytársaságok* esetén a Ptk. előírásai alapján kötelező könyvvizsgáló vagy az adott vagyontárgy értékeléséhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakértő igénybevétele. A könyvvizsgáló vagy szakértő által elkészített jelentést mellékelni kell a részvénytársaság alapszabályához, a jelentés tartalmazza az apporttárgy leírását, értékét, értékelését, az értékelést végző által alkalmazott értékelési módszer ismertetését, valamint azt, hogy nem merült fel az értékelést befolyásoló új körülmény. Az értékelést végzőnek a jelentésben nyilatkoznia kell arról, hogy az alapítók által előzetesen megállapított apportérték egyensúlyban van-e a *vagyoni hozzájárulás* ellenértékéeként a tagot megillető *részvények* számával, valamint névértékével, azaz a szakértő az értékegyensúly fennállásáról is nyilatkoznia köteles. Ebből következik, hogy az apporttárgy értékének meghatározását a részvénytársaság esetén is a tagok végzik, a szakértő vagy könyvvizsgáló fő feladata a meghatározott apportérték és az értékegyensúly felülvizsgálata. A szakértői jelentés elkészítése és az alapszabályhoz történő csatolása csak abban az esetben mellőzhető, ha az apportőr a nem pénzbeli betét szolgáltatásának időpontjához képest 3 hónapnál nem régebbi, könyvvizsgáló által ellenőrzött, az apportálni kívánt vagyontárgy értékét tartalmazó *beszámolóval* rendelkezik, vagy az apport olyan vagyontárgyakból áll, amelyeknek *tőzsdén* jegyzett ára van, ettől a két kivételtől eltekintve a szakértői jelentés elkészítése és csatolása a hitelezői érdekek védelmére tekintettel nem mellőzhető. A *cégbejegyzési eljárás* során a *cégbiróság* nem vizsgálhatja az apportálni kívánt vagyontárgy értékét, illetve az értékelés során a könyvvizsgáló által alkalmazott módszer jogszerűségét sem. A Ptk. nem rendelkezik az apporttárgy alulértékeléséről, azaz a nem pénzbeli betét értékének a valós értékénél alacsonyabb értéken történő megjelöléséről, az ugyanis a hitelezői érdekeket nem érinti. A felülértékelést, azaz az apport értékének a szolgáltatáskori értéket meghaladó mértékben történő megjelölését a Ptk. tilalmazza, a felülértékelő apportőr, valamint a valós értéket meghaladó apportértéket tudomásuk ellenére, rosszhiszeműen elfogadó tagok a felülértékelésből eredő károkért a társasággal szemben egyetemleges felelősséggel tartoznak a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint. A fiktív tőkeképződés megakadályozását célzó előírás továbbá, hogy amennyiben az apporttárgy átruházáskori értéke a létesítő okiratban megjelölt értéket nem éri el, a társaság az apportőrtől követelheti az értékkülönbség megfizetését a nem pénzbeli betét átruházástól számított 5 éven belül. LZZs

Ptk. 3:251. § (1)–(2) bekezdések, 3:99. §, 3:10. § (3) bek.; Ctv. 46. § (1) bek. – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát

BDT 2006. 1456., KGD 2001. 309.

Apport rendelkezésre bocsátásának ideje: A Ptk. által előírt főszabály szerint a *vagyoni hozzájárulások* rendelkezésre bocsátásának ideje a *gazdasági társaság alapításának* vagy a tagsági jogok keletkezésének az időpontja, a rendelkezésre bocsátás tényleges időpontját a társaság tagjai azonban ettől eltérő időpontban is megállapíthatják. Abban

az esetben, ha a *társasági szerződés* nem tartalmaz az *apport* rendelkezésre bocsátására irányadó határidőt, a főszabály érvényesül, azaz a nem pénzbeli betétet az alapításkor, illetve a tagsági jogok keletkezésekor kell teljesíteni. A *közkereseti társaság* és a *betéti társaság* tagjai a rendelkezésre bocsátás időpontját a társasági szerződésben szabadon állapíthatják meg, ezen társasági formák vonatkozásában a Ptk. nem tartalmaz speciális előírásokat. *Korlátolt felelősségű társaság* esetén a rendelkezésre bocsátás ideje az apport tőkén belüli arányának mértékétől függ, amennyiben a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás értéke a *törzsbetétek* jelentős részét kiteszi, azaz eléri vagy meghaladja a *törzstőke* felét, az apportot a *cégbejegyzési kérelem benyújtásáig* teljes egészében a korlátolt felelősségű társaság rendelkezésére kell bocsátani. Ennél alacsonyabb értékű apportarány esetén a rendelkezésre bocsátás idejét a társasági szerződés határozza meg, azzal, hogy határidőként legfeljebb a társaság bejegyzésétől számított 3 év határozható meg, a társasági szerződés 3 évnél hosszabb határidőt megállapító rendelkezése a 3 évet meghaladó részében semmis, a rendelkezésre a részleges érvénytelenség szabályai alkalmazandók (Ptk. 6:114. §). A rendelkezésre bocsátás ideje *részvénytársaságok* esetén az apport *jegyzett tőkén* belüli arányának a függvénye; amennyiben a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás mértéke eléri vagy meghaladja az *alaptőke* 25%-át, az apportot a bejegyzési kérelem benyújtásáig valamennyi apportőrnek a részvénytársaság rendelkezésére kell bocsátania. Ennél alacsonyabb arányú nem pénzbeli betét esetén a rendelkezésre bocsátás idejét az alapszabály határozza meg azzal, hogy a *részvényesek* a társaság *cégjegyzékbe* történő bejegyzésétől számított 3 éven belül kötelesek az apportot teljes egészében a társaság rendelkezésére bocsátani, az alapszabály ezt meghaladó határidőt előíró rendelkezése semmis. LZZs

Ptk. 3:163. § (1)–(2) bekezdések, 3:252. § (1)–(3) bekezdések, 6:114. §

Apport tárgya: Az apport tárgyával szemben támasztott kettős követelmény egyrészt a forgalomképessége, másrészt, hogy vagyoni értékkel rendelkezzen. Az apport tárgyának átruházhatónak kell lennie, annak érdekében, hogy elszakadjon a szolgáltató tag személyétől, valamint a *gazdasági társaság* is szabadon rendelkezhesen azzal. A vagyoni értékkel rendelkező követelménye pedig azt szolgálja, hogy az *apport* tényleges tőkeelemet képezzen a társaság vagyonában, az értéktelen apporttárgy ugyanis nem növeli a *saját tőkét*. Nem pénzbeli *vagyoni hozzájárulásként* a gazdasági társaság számára dolog tulajdonjoga, vagyoni értékű jog, továbbá az *adós* által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelés szolgáltatható. Nem lehet nem pénzbeli betét a tag munkavégzésre, személyes közreműködésre vagy szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalása, mivel ezek nem jelentenek megfelelő kielégítési alapot a *hitelezők* számára, továbbá nem tekinthetők forgalomképesnek, mivel nem válnak el az apportőr személyétől. Dologapportként ingó és egész ingatlan vagy ingatlan meghatározott eszmei hányadának tulajdonjoga egyaránt átruházható, utóbbi esetben a cégbejegyzési kérelemhez melléletként csatolni kell az ingatlan 3 hónapnál nem régebbi tulajdoni lapját, amelyből az ingatlannal való rendelkezés jogcíme legalább széljegy formájában megállapítható, a következő bejegyzésre váró széljegy jogosultjaként csak az apportőr szerepelhet. Főszabály szerint *jogi személy* nem szerezheti meg a termőföld tulajdonjogát, így az nem apportképes. A Ptk. nem határozza meg az apportálható vagyoni értékű jogok körét, azonban minden esetben feltétel a vagyoni értékű jog átruházhatósága. A vagyoni értékű jogok nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként tör-

tendő rendelkezésre bocsátása kapcsán számos jogvita keletkezett, ennek következtében bírósági határozat mondja ki többek között a szoftver kizárólagos értékesítési jogának, a megszerzett védjegyoltalomnak, a cég goodwilljének, lízingbe vett vagyontárgy használati jogának, ingatlan bérleti, használati és üdülőhasználati jogának az apportálhatóságát. Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként know-how is a gazdasági társaság rendelkezésére bocsátható, amennyiben tárgyasult formában megjelenik, és ezáltal az apportőr személyétől elválasztható. LZZs

Ptk. 3:10. § (2) bek., 3:99. § (1) bek.; Ctv. 1. számú melléklet I. 9. pont; Fftv. 10–11. §§; Inytv. 48. § BDT 2008. 1821., BH 1992. 39. I., BH 1992. 258. II., BH 1992. 537., BH 2000. 219., BH 2004. 287., GK 52. sz., KGD 2001. 309., LB Cgf. VII. 32.175/1992., LB Cg. törv. II. 31.422/1990., LB Cgf. VII. 30.945/1990., LB Cgf. II. 30.659/2001/2.

Aranyrészvény: Az aranyrészvény az állam számára különleges tulajdonosi (részvényesi) jogokat, többletjogosítványokat biztosító *részvény*, amely révén az állam a nemzeti érdek védelmében sajátos jogokat tart fenn magának a *részvénytársaságokban*, valamint próbálja megakadályozni a nemkívánatos felvásárlásokat. Általánosan a privatizációs folyamatokban használt eszköz, amely által a többségi részvénytársaság értékesítése mellett az államnak az aranyrészvény segítségével, annak névértékétől függetlenül, irányító vagy ellenőrző jogosítványokat tartottak fenn a privatizáció után is. Különleges jogokat biztosító részvényeket a *társasági jog* keretei között is létre lehet hozni a *létesítő okirat* megfelelő rendelkezései alapján, viszont a valódi aranyrészvények léte és a részvény által biztosított jogok köre általában külön jogszabályi rendelkezéseken nyugszik, így a valódi aranyrészvény nem magánjogi, hanem közjogi jellegű jogintézmény. Ez a magyarázata annak, hogy az államnak meghatározott, a részvénytársasággal kapcsolatban különleges jogokat jogszabály akkor is biztosíthat, amennyiben az állam egyáltalán nem *részvényes*, nem rendelkezik a részvényesi minőségét jelképező aranyrészvénnyel (például szavazati jog nélküli, de tanácskozási joggal rendelkező állami megbízott kinevezése az operatív szervezetbe). Ugyanez a közjogi jelleg a magyarázat arra, hogy az aranyrészvény csakis akkor biztosít sajátos jogokat, ha állami (illetve önkormányzati) tulajdonban van, ebben a formában nem is átruházható. Az összehasonlító jogban az aranyrészvények által biztosított jogok a következők lehetnek: az arányosság elvét (egy részvény egyenlő egy szavazat) felülíró szavazattöbbszörözés (például az aranyrészvény a szavazati jogok többségét biztosítja), abszolút vétőjog (a *közgyűlés* hatáskörébe tartozó bizonyos kérdésekben vagy adott küszöb feletti részvényfelvásárlással szemben), előzetes (ex ante) vagy utólagos (ex post) jóváhagyási jogosultság meghatározott kérdésekben, kinevezési jogosultságok operatív szervezetbe vagy *felügyelőbizottságba* (például a felügyelőbizottság két tagjának a kinevezése). Az aranyrészvénynek „önmegsemmisítő” formája is van, amikor e részvény által biztosított különleges jogosítványok csak meghatározott ideig állnak fenn, utána az aranyrészvény *törzsrészvénné* alakul. A magyar jogban alkalmazott megoldás szerint törvény által meghatározott társaságokban egy darab névre szóló, az állam javára kibocsátott, *szavazatsöbbségi részvényben* állapította meg a legkisebb állami részesedés mértékét, és ehhez a szavazatsöbbségi részvényhez kapcsolta az állam mint részvényes sajátos jogait. A közgyűlésen a határozatképességhez a szavazatsöbbségi részvény tulajdonosának jelenléte kötelező volt, azaz az állam (képviselőjének távolmaradásával)

megakadályozhatta a közgyűlés érvényes megtartását, a részvényesi jogok gyakorlását. Az állam egyetértése volt szükséges az *alaptőke* felemeléséhez, leszállításához; az egyes *részvényfajtákhoz* fűződő jogok megváltoztatásához; a társaság más társasággal való *egyesüléséhez*, *beadvásához*, *szétválásához*, más gazdasági társasági formába történő *átalakulásához*, illetőleg *jogutód nélküli megszűnéséhez*; a gazdasági társaság meghatározott *tevékenysége* folytatását biztosító vagyoni értékű jognak más gazdálkodó szervezet javára történő átruházásához, átengedéséhez, lízingbe adásához vagy egyéb módon tartós használatba adásához, megterheléséhez vagy biztosítékként való lekötéséhez; a szavazatelsőbbiségi jog tulajdonosát képviselő igazgatósági, illetve felügyelőbizottsági tag megválasztásához, visszahívásához. A részvénytársaság alapszabálya a jogszabályban előírt jogosultságokon túlmenően a szavazatelsőbbiségi részvényhez fűződő más jogokat is megállapíthatott. Ezt a szabályozást 2007-ben hatályon kívül helyezték, elsősorban azért, mert az Európai Bíróság jelentősen korlátozta az aranyrészvények használatát mint a tőke szabad mozgása alapelvével ellentétes megoldást. VE

1997. évi LXXVI. törvény az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény módosításáról (hatályon kívül helyezte a 2007. évi LXXXII. törvény egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről).
C-367/98., C-483/99., C-503/99., C-463/00., C-98/01., C-282/04. és C-283/04. egyesített ügyek, C-174/04., C-463/04. és C-464/04. egyesített ügyek, C-112/05., C-274/06., C-171/08., 59/1991. (XI. 19.) AB határozat, 33/1993. (V. 28.) AB határozat

Árfolyam (valutaárfolyam/devizaárfolyam és értékpapír-árfolyam): Közgazdaságtani értelemben a valutaárfolyam az a relatív ár, amelyért egy adott ország valutáját egy másik ország pénznemére cserélik. Az árfolyam egy arányként is meghatározható, amely megmutatja, hogy mekkora külföldivaluta-mennyiséget lehet megvásárolni a hazai valuta egységéért. Ez az árfolyam a valutapiacon alakul ki, ugyanis itt történik a különböző országok pénznemeinek adásvétele. Rugalmas (lebegő) árfolyamról beszélünk, amikor a valuta árfolyama azon a ponton alakul ki, ahol a külföldi valuta kereslete és kínálata egyensúlyba kerül. A nemzetközi pénzügyi világban az országok általában lebegő árfolyamot tartanak fenn, ahol az állam nem határoz meg egy hivatalos árfolyamot. A valutaárfolyam lehet azonban rögzített (csúszo) árfolyam is, amennyiben a hazai pénznem árfolyamát állandó, egy előre meghatározott értéken tartják, vagy nagyon apró lépésekben folyamatosan felfelé vagy lefelé mozgatják. Irányított, ám rugalmas az árfolyam akkor, amikor az adott ország saját pénznemével kereskedik az árfolyam-ingadozások mértékének csökkentése érdekében. A világon napjainkban vegyes árfolyamrendszer működik. Magyarországon a Magyar Nemzeti Bank (MNB) – amelynek elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása – hivatott a monetáris politika kialakítására. Az MNB tv. értelmében a monetáris politikát az MNB önállóan, a nemzeti fizetőeszköz értékállóságának védelme érdekében és a törvény által előírt eszközök segítségével határozza és valósítja meg. Az egyik rendelkezésre álló eszköz az árfolyamok és kamatok befolyásolása és meghatározása. Ennek érdekében az MNB a külföldi pénznemeknek forintra és a forintnak külföldi pénznemekre való átszámítására vonatkozó árfolyamokat jegyez és tesz közzé. Az árfolyamrendszer megválasztása tekintetében a Kormány az MNB-vel egyetértésben dönt. Az MNB az előbb említett módon kialakított árfolyamrendszer keretei között szükség és lehetőség szerint

védi és befolyásolja az árfolyamokat a belföldi és a külföldi devizapiacokon. A valutaárfolyamon (devizaárfolyamon) kívül szükséges megemlíteni az értékpapír-sorozatok árfolyamát is, amelynek kiszámítási módját a Budapesti Értéktőzsde Általános Üzletszabályzata (a továbbiakban: Szabályzat) határozza meg. Eszerint árfolyamnak az az érték minősül, amely az értékpapír-sorozatok árfolyamértékének meghatározására szolgál. A Szabályzat eltérő rendelkezése hiányában egy bizonyos *értékpapír* árfolyamának meghatározása a következő módon történik: ha az értékpapír-sorozatot valamely szabályozott piacra bevezették, a szóban forgó értékpapír-sorozat árfolyamának az ott kialakult legutolsó záróárat kell tekinteni. Ha viszont az említett záróár nem áll rendelkezésre, és ha az értékpapír-sorozat *tőzsdére* való bevezetéséről szóló döntés meghozatalának napja, illetve az adott értékpapír-sorozat utolsó sikeres forgalomba hozatala jegyzési időszakának zárónapja között nem telt el 60 nap, akkor e forgalomba hozatal árat kell árfolyamnak tekinteni. Ha az utolsó sikeres forgalomba hozatal ára sem ismert, akkor a legutolsó konszolidált (ha nincs ilyen, akkor társasági szintű), *könyvvizsgáló* által hitelesített éves *beszámoló* szerinti *saját tőke* egy *részvényre* jutó értéke minősül árfolyamnak. Amennyiben az árfolyam az előbb említettek alapján sem állapítható meg (vagy nem egyértelmű), a legutolsó forgalomba hozatali árat kell figyelembe venni. Hogyha az árfolyam megállapításához szükséges adatok külföldi valutában vannak kifejezve, akkor a tőzsde bevezetéséről szóló döntésének napját megelőző napon érvényes MNB-árfolyam fog az árfolyam forintban kifejezett értékének meghatározásánál alapul szolgálni. PE

MNB tv. 3. §, 4. § (1) bek., 17. §, 18. § d) pont, 22. §; Budapesti Értéktőzsde Általános Üzletszabályzat, Első Könyv 5. pont

Átalakulás: A Polgári Törvénykönyv a *jogi személyek* általános szabályairól szóló Harmadik Könyvben az eddig használt terminológiától eltérően az átalakulást nem a típusváltás, formaváltás, *egyesülés* és *szétválás* gyűjtőfogalmaként használja, hanem kizárólag a jogi személy típusának, formájának megváltoztatását érti alatta, amely eljárás eredményeként az átalakuló jogi személy megszűnik, és általános jogutódjaként létrejön egy új jogi személy. Erre tekintettel az átalakulás során az átalakulásra vonatkozó szabályokon túl a jogelőd tekintetében a megszűnésre, a jogutód tekintetében pedig az *alapításra* vonatkozó rendelkezések is alkalmazandók. A Ptk. meghatározza az átalakulás általános, valamennyi jogi személyre alkalmazandó szabályait, amelyek az egyes jogi személyekre vonatkozóan további speciális szabályokkal egészülnek ki, a további részletszabályokat pedig az Át. adja meg a *gazdasági társaság*, a szövetkezet, valamint az *egyesülés* tekintetében; az alapítvány és az egyesület esetében ezen szabályok a civil szervezetekre vonatkozó jogszabályokban található meg (Civil tv., Civil eljárási tv.). A gazdasági társaságok vonatkozásában a Polgári Törvénykönyvben és az Át-ben az átalakulás szabályai között olyan *modelleljárást* dolgoztak ki, amely az egyesülés és szétválás esetére is alkalmazandó. Ezen modelleljárást szerint az átalakulás eljárásjogi szempontból három szakaszra osztható: először az átalakulás kezdeményezéséről döntenek a gazdasági társaság tagjai, támogató döntés esetén második lépcsőfokban pedig magáról az átalakulásról, az ügyvezetés által készített *átalakulási terv* elfogadásával. Az átalakulás akkor valósul meg, ha az átalakulási tervet legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel elfogadja a *legfőbb szerv*, valamint az átalakulással létrejövő jogi személyt a *cégbíróság* nyilvántartásba veszi, és ezzel egyidejűleg a jogelődöt törli.

Amennyiben a cégbíróság az átalakulás bejegyzését elutasítja, úgy az átalakulás meghiúsul, és a társaság korábbi formájában működik tovább. Harmadik lépcsőfokként az elfogadott átalakulási terv és az arról szóló legfőbb szervei döntés közzétételéről a gazdasági társaságnak gondoskodnia kell, ugyanis a *közzétételtől* számított 30 napos határidőhöz a következők kapcsolhatók:

- a) mivel az átalakulás a társasági forma módosulását eredményezi, ez pedig a felelősség mértéke változásának lehetőségét hordozza a tagok vonatkozásában, a jogelődben tagsági jogvisztonnyal rendelkező tag nyilatkozhat arról, hogy a jogutód társaság tagjává szeretne-e válni; valamint
- b) a *hitelezői* érdekek védelme okán az a hitelező, akinek a közzétételt megelőzően keletkezett követelése, annak kielégítésére biztosítékot követelhet.

Amennyiben a tag jogviszonyát nem kívánja fenntartani a jogutódban, az átalakulás időpontjával megszűnik a tagsági jogviszonya, és vele a tagsági jogviszony megszűnésére vonatkozó szabályok szerint el kell számolni. A Ptk. meghatározza azokat az esetköröket, amikor az átalakulásról a gazdasági társaság nem dönthet (*átalakulási tilalmak*). NBK

Ptk. 3:39. §, 3:41. §, 3:42. §, 3:43. §; Át. 2. §, 5. §, 6. § (1)–(3), (5) bekezdések, 9. §, 10. § (2) bek., 11. § (3) bek.

Fővárosi Ítéltábla 16. Cgf. 47.028/2015/2., BH 2000. 552.

Átalakulási dokumentáció: Azon dokumentumok összessége, amelyek elkészítéséről az ügyvezetésnek kell gondoskodnia – az *átalakulási eljárás* során – az *átalakulást* elhatározó *legfőbb szervei* ülést követően, az érdemben döntő legfőbb szervei ülés előtt, amennyiben a tagok az átalakulás szándékával egyetértenek. Az átalakulási dokumentáció közé sorolandó dokumentumok az *átalakulási terv*, a *vagyonmérleg-tervezet*, a *vagyonleltár-tervezet*, a jogutód *társasági szerződésének* tervezete, valamint a jogutódtól megváló tagokkal való elszámolás módjáról szóló tervezet. A jogutód társasági szerződése tervezetének elkészítésére az *eredeti alapításra* vonatkozó rendelkezések az irányadók, a jogutódtól megváló tagokkal való elszámolás módjáról szóló tervezetben – arra az esetre, ha a tag a jogutódban nem kíván tagsági jogviszonyt létesíteni – a megváló tag részére kiadandó vagyoni hányad meghatározására kerül sor az adott *gazdasági társaságra* vonatkozó szabályok szerint. NBK

Átalakulási eljárás: Az átalakulási eljárás jogszabályban meghatározott folyamata olyan *modelleljárásként* szolgál, amely eljárás az *átalakuláson* túl az *egyesülés* és a *szétválás* esetében is alkalmazandó ezen eljárások sajátosságaiból fakadó eltérésekkel. Az átalakulási eljárás két – a társaságon belül és a társaságon kívül – zajló szakaszra bontható. A társaságon belül zajló szakasz együlékes vagy kétülékes eljárás keretében bonyolítható le, a főszabály a kétülékes eljárás, de a *gazdasági társaság* maga határoz arról, hogy egy vagy két vagy akár több alkalommal kívánja az átalakulással kapcsolatos kérdéseket a *legfőbb szerv* elé terjeszteni. Együlékes eljárás akkor bonyolítható le, ha a *létesítő okirat* ezt lehetővé teszi, a *vezető tisztségviselő(k)* az *átalakulási dokumentációt* az ülés napjára elkészítették, és annak *felügyelőbizottság*, valamint *könyvvizsgáló* általi ellenőrzése megtörtént, továbbá az átalakulás elhatározására a legfőbb szervei ülésen kerül sor. A kétülékes

eljárás keretében az első legfőbb szervi ülés előkészítő jellegű, ott az átalakulási szándék felmérése történik, vagyis a legfőbb szerv tagjai abban a kérdésben foglalnak állást, hogy támogatják-e az átalakulást. Amennyiben nem, úgy az eljárás okafogyottá válik, támogató határozat esetében azonban szükséges meghatározni azt, hogy milyen formába alakuljon át a gazdasági társaság, valamint fel kell mérni, hogy a jogelőd tagjai közül ki kíván tagsági jogviszonyt létesíteni a jogutód gazdasági társaságban, és az ügyvezetésnek gondoskodni kell a *vagyonmérleg-tervezet* és *vagyonleltár-tervezet* elkészítéséről. Ezt követően kerül sor a *hitelezői* érdekek védelme okán a (jogelődötől és jogutódtól egyaránt) független könyvvizsgáló személyének meghatározására, aki a vagyonmérleg-tervezet és vagyonleltár-tervezet, valamint a végleges vagyonleltár és vagyonmérleg ellenőrzését végzi. Végezetül a tagok megbízzák a vezető tisztségviselő(ke)t az átalakulási dokumentáció elkészítésével. A második legfőbb szervi ülés összehívására az átalakulási dokumentáció elkészítését követően kerül sor, ahol a tagok döntenek az átalakulásról, majd a vagyonmérleg- és az ezt alátámasztó vagyonleltár-tervezetek elfogadásáról, meghatározzák a jogutód tagjait és az őket megillető vagyoni hányadot. Ezen túl meghatározzák azt az időpontot, amikortól az átalakuláshoz fűződő joghatások beállnak, valamint a jogutódban tagsági jogviszonyt nem létesítő tagokat megillető vagyoni hányad meghatározására és kiadása a módjának meghatározására kerül sor, végezetül pedig a jogutód létesítő okiratának aláírása történik. Amint az átalakulásról szóló érdemi döntés meghozatalára sor kerül, az eljárás kilép a társaság keretei közül, és nyilvánosságot kap, ez a társaságon kívül zajló szakasz. Ennek keretében a jogelőd vezető tisztségviselői tájékoztatási kötelezettséggel tartoznak a munkavállalói érdekképviselői szervek felé az átalakulás tényéről, hiszen az a munkavállalók érdekeit érintheti, valamint gondoskodniuk kell az átalakulásról szóló döntés *közvetételéről* a *Cégközlönyben*, és a közleménynek tartalmaznia kell a hitelezői felhívást, miszerint akinek követelése van a jogelődtársasággal szemben, milyen határidőkkel és milyen módon tud igényének érvényt szerezni. Ezt követően kerül sor az átalakulás *cégbíróság* általi bejegyzésére, amely speciális változásbejegyzési eljárás megindítására a jogelőd vezető tisztségviselői kötelesek. Amennyiben a bejegyzésre sor kerül, gondoskodni kell a jogelődötől megváló tagokkal történő elszámolásról és a végleges vagyonmérleg elkészítéséről. NBK

Át. 2. §, 5–11. §§

Átalakulási terv: Az átalakulási terv egy jogi, üzleti, számviteli, döntés-előkészítési gyűjtőfogalom, az *átalakulás* alapdokumentumának tekinthető olyan szöveges jelentés, amely elkészítésének célja az, hogy a *gazdasági társaság* átalakulásról szóló döntését megalapozottabbá tegye, valamint az átalakulás bejegyzése során eljáró cégbíró munkáját megkönnyítse. Az átalakulási tervet *egyesülés* és *szétválás* esetén egyesülési, valamint szétválási tervnek nevezzük. Amennyiben a gazdasági társaság *legfőbb szerve* az átalakulás kezdeményezésével egyetért, a társaság ügyvezetésének gondoskodnia kell az átalakulási terv elkészítéséről. Az átalakulási terv tartalmazza az átalakuló gazdasági társaság *vagyonmérleg-tervezetét* és az azt alátámasztó *vagyonleltár-tervezetet*, a jogutód *létesítő okiratának* tervezetét, valamint a jogutódban tagként részt venni nem kívánó személyekkel való elszámolás módjáról szóló tervezetet; továbbá fel kell tüntetni a tőkeszerkezet átrendezésének okait, megvalósításának módjait. Ezek az átalakulási terv kötelező tartalmi elemei, továbbá a va-

gyonmérleg-tervezetet és vagyonelejtár-tervezetet független *könyvvizsgálónak* ellenőriznie kell, amennyiben pedig *felügyelőbizottság* is működik a gazdasági társaságnál, úgy annak is van ellenőrzési kötelezettsége. Az átalakulási terv kiegészülhet olyan további – fakultatív – elemekkel, amelyek az átalakulási döntés meghozatalának megkönnyítése, a döntéshozó szerv ülésének jobb előkészítése érdekében szükségesek. Az átalakulási terv szükség szerinti tartalmi elemét képezi az új tagok *vagyoni hozzájárulásának* mértéke, amennyiben az átalakulással egyidejűleg lép be új tag a jogutódba; a meglévő tagokat terhelő, pótlólagosan teljesítendő vagyoni hozzájárulás mértéke; valamint a jogutódban részt venni nem kívánó tagnak juttatandó vagyonelejtár meghatározása. Az átalakulási tervet az átalakuló gazdasági társaság *vezető tisztségviselője* írja alá, és azt a tagokkal írásban közölni kell, elfogadásáról a tagok a gazdasági társaság átalakulásáról véglegesen döntő legfőbb szervi ülésen határoznak. NBK

Ptk. 3:41. § (2) bek.; Át. 2. § (3) bek., 3. § (1)–(3), (5) bekezdések, 4. § (5) bek., 5. § (1) bek., 6. § (1) bek.

Átalakulási tilalmak: A jogalkotó nem biztosítja az *átalakulás* lehetőségét, ha ezzel a *gazdasági társaság* vagy annak tagja valamilyen kötelezettség teljesítése, felelősség viselése alól mentesülne. Az átalakulási tilalmak a *legfőbb szerv* döntési szabadságának korlátozását jelentik abból a célból, hogy a jogbiztonság, valamint a *hitelezők* és a gazdasági társaság vagyoni érdekeinek védelme biztosított legyen. Ez azt jelenti, hogy amennyiben az átalakulási tilalmak közül valamely tényállás bekövetkezik, a legfőbb szerv nem határozhatja el a gazdasági társaság átalakulását, *egyesülését* vagy *szétválását*. A Ptk. meghatározza azokat az esetköröket, amelyek fennforgása esetén a gazdasági társaság tagjai nem határozhatnak a társaság átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról. Ezen esetkörök a következők: a) a hitelezői érdekek védelme alapján az átalakulás tilos: az *előtársasági* létszakaszban, ugyanis kérdéses az, hogy a *cégbíróság* bejegyezi-e a gazdasági társaságot, hiszen ennek elmaradása esetére igen nehézkesé válna a létrejött jogviszonyok lezárása, amennyiben előtársasági létszakaszban jogutóddal történő megszűnésről dönthetnének a tagok; továbbá akkor, ha a tagok a *létesítő okirat* szerinti teljes *vagyoni hozzájárulásukat* nem teljesítették, valamint abban az esetben is, ha a gazdasági társaság *jogutód nélküli megszűnése* iránti eljárás vagy *csődeljárás* hatálya alatt áll, hiszen az átalakulás *jogutódlással* történő megszűnést jelent, ezzel szemben a megszűnési eljárások, valamint a csődeljárás céljukat tekintve ellentétben állnak a jogutóddal történő megszűnést célzó átalakulás, egyesülés és szétválás esetével; b) a tag érdekeinek védelme alapján: a társaság legfőbb szerve nem határozhat az *átalakulásról* akkor, ha valamely tagjával szemben *tagkizárási* per van folyamatban, és ennek eredményeként az eljárás alá vont tag tagsági jogai gyakorlásának felfüggesztésére került sor, hiszen így a legfőbb szervi ülésen a *jogutóddal történő megszűnésről* szóló döntés meghozatalába szavazati joga gyakorlásának felfüggesztése okán nem szólhat bele; c) a gazdasági társasággal szemben alkalmazott büntetőjogi szankció elsődlegessége indokolja, hogy amennyiben a gazdasági társasággal szemben büntetőjogi intézkedés iránti eljárás van folyamatban, vagy a gazdasági társaság *jogi személlyel* szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedés hatálya alatt áll, átalakulásáról nem dönthet. A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedések a jogi személy megszüntetése,

tevékenységének korlátozása, valamint a pénzbírság, ezekről és alkalmazásukról külön jogszabály rendelkezik, a 2001. évi CIV. törvény. NBK

Ptk. 3:40. §, 3:101. § (2) bek. e) pont, 3:108. § (5) bek.; Ptk.-hoz fűzött törvényi indoklás; 2001. évi CIV. törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről 3. § (1) bek. a)–b) pontok

Átalakulás nem valódi értelemben: *Gazdasági társaságok* esetében az *átalakulás* a társasági forma megváltozását feltételezi. A nem valódi értelemben vett átalakulás során a társasági forma változatlan marad, pusztán a *létesítő okirat* módosítására és erre tekintettel változásbejegyzési eljárás lefolytatására kerül sor. Ennek esetei a következők: ha egy gazdasági társaság forprofit *tevékenységet* végez, a *társasági szerződésének* módosításával – nem valódi értelemben vett átalakulás keretében – nonprofit *tevékenységet* végző társasággá alakulhat, azonban erre visszafelé nincs lehetőség, azaz nonprofit *tevékenységet* végző gazdasági társaság nem alakulhat át forprofittá; *egyszemélyes részvénytársaság* vagy *korlátozott felelősségű társaság* többszemélyessé alakulhat, vagy többszemélyesből egyszemélyessé; *nyilvánosan működő részvénytársaság* zártkörűen működővé vagy zártkörűen működő nyilvánosan működővé alakulhat. NBK

Auditbizottság: A vállalati kormányzás eszköze; a *közgyűlést* a *könyvvizsgáló* kiválasztásában, a *felügyelőbizottság* vagy az *igazgatótanács* munkáját pedig a könyvvizsgálattal kapcsolatos kérdésekben segítő vállalatirányítási struktúra. Alternatív elnevezése: könyvvizsgáló bizottság. Kötelező jellegű jogi normákban intézményesített társasági szervnek minősül. A Ptk. szerint *nyilvánosan működő részvénytársaságnál* kötelező auditbizottság létrehozása, amely a felügyelőbizottságot, illetve az igazgatótanácsot a pénzügyi beszámolórendszer ellenőrzésében, a könyvvizsgáló kiválasztásában és a könyvvizsgálóval való együttműködésben segíti. Az auditbizottság a jogszabályban meghatározott feladatokon túlmenően felügyeli a kockázatkezelés hatékonyságát, a belső kontrollrendszer működését és a belső ellenőrzés tevékenységét. Az auditbizottságot a közgyűlés a felügyelőbizottság vagy az igazgatótanács független tagjai közül választja. Az auditbizottság legalább egy tagjának számviteli vagy könyvvizsgálói szakképesítéssel kell rendelkeznie. Három tagból áll. Az alapszabály auditbizottságra vonatkozó azon rendelkezése, amely a Ptk. szabályaitól eltér, semmis. A BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlások szerint feladatainak elvégzése érdekében az auditbizottság pontos és részletes tájékoztatást kap a belső ellenőrzés és a független könyvvizsgáló munkaprogramjáról, és megkapja a könyvvizsgáló könyvvizsgálat során feltárt problémákra vonatkozó beszámolóját. A BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlások biztosítani kívánják a könyvvizsgáló valós függetlenségét és befolyásmentességét, ezért új könyvvizsgáló jelölése előtt az auditbizottság írásos nyilatkozatot kér a jelölttől, amelyben a könyvvizsgáló feltárja a közte (illetve közeli hozzátartozója) és a társaság (és annak leányvállalata) *igazgatóságának/igazgatótanácsának* tagja, valamint felügyelőbizottsági és a menedzsmenthez tartozó tagjai közti esetleges kapcsolatot. A nyilatkozatnak ki kell térnie arra is, hogy a könyvvizsgáló (úgy mint természetes és *jogi személy*) milyen megbízásokat kapott, illetve teljesített a jelölést megelőző 3 *üzleti évben* a társaság (vagy leányvállalatai) számára, illetve van-e a felek (a könyvvizsgáló [úgy mint természetes és/

vagy jogi személy] és a társaság, valamint a társaság leányvállalata) között valamilyen szerződésben rögzített kapcsolat a következő évekre vonatkozóan. VE

Ptk. 3:291. §; Hpt. 157. §; Bszt. 20/C. §; Tpt. 62. §; 2014. évi LXXXVIII. törvény a biztosítási tevékenységről 116–117. §§; 2005/162/EK ajánlás a jegyzett társaságok nem ügyvezető igazgatói, illetve felügyelő bizottsági tagjai szerepéről és az igazgatóság (felügyelőbizottság) által létrehozott bizottságokról; Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlások

B

Befektetési vállalkozás: A befektetési vállalkozás fogalmát a Bszt. 4. §-a (2) bekezdésének 10. pontja határozza meg. A törvényi meghatározás szerint befektetési vállalkozásnak minősül az, aki/ami a Bszt. szerinti tevékenység végzésére jogosító engedély alapján, harmadik személy részére, ellenérték fejében, rendszeres gazdasági tevékenysége keretében befektetési szolgáltatást nyújt, vagy befektetési tevékenységet végez. A magyar jogrendbe a befektetési vállalkozás fogalmát illetően csak egy minimáldefiníció került be, szemben az Európai Parlament és a Tanács 2004/39/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában található tágabb körű fogalommeghatározással, amely főszabályként kimondja, hogy befektetési társaságnak minősül minden olyan *jogi személy*, amelynek rendes üzleti tevékenysége harmadik személyek részére egy vagy több befektetési szolgáltatás és/vagy tevékenység hivatásos alapon történő végzésére irányul. Az irányelv ugyanakkor (kivételként) lehetőséget biztosít arra, hogy a tagállamok a befektetési társaságok meghatározásába jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásokat és/vagy természetes személyeket is felvegyenek. A magyar jogalkotó a befektetési vállalkozás fogalmának meghatározásánál csak a legalapvetőbb fogalmi elemeket adta meg. Ezek fényében, illetve a Bszt. 1. §-ban előírtak szerint csak azok a személyek és/vagy szervezetek minősülnek befektetési vállalkozásnak, amelyek: a) tevékenységi engedély birtokában végeznek befektetési tevékenységet és/vagy befektetési szolgáltatást nyújtanak; b) az előbb említett szolgáltatásokat rendszeres gazdasági tevékenységük keretében; c) ellenérték fejében; d) harmadik személy(ek) részére végzik. Látható tehát, hogy a magyar és az uniós meghatározás fogalmi elemei között eltérés van, ugyanis az irányelvben meghatározott fogalom tartalmi elemét képezi a jogi személyiség is, ellenben e meghatározás nem említi az „ellenérték fejében” történő szolgáltatás nyújtását. Ez utóbbi fogalmi elemmel kapcsolatban, a magyar jogirodalomban kérdésként merült fel, hogy a Bszt. alapján befektetési vállalkozásnak kell-e tekinteni azt a vállalkozást, amelyik befektetési szolgáltatásait nem ellenérték fejében nyújtja. A törvényalkotási cél – amely egy megfelelő befektetővédelmi és prudenciális előírásokat tartalmazó feltételrendszer kidolgozása volt –, illetve a szerződési szabadság figyelembevételével az az álláspont fogalmazódott meg, hogy a befektetési vállalkozás nem veszítheti el e minőségét csupán amiatt, hogy bizonyos szolgáltatásokat ellenérték nélkül nyújt. Következésképpen, az „ellenérték fejében” fogalmi elem tágan, kizárólag csak általánosan értelmezendő. A jogi személyiséggel összefüggésben a Bszt. 4. § (2) bek. 10. pontja szerinti definícióból nem derül ki, hogy a Magyarországon működő befektetési vállalkozásoknak milyen társasági formában kell működniük. Erre a választ a Bszt. 16. §-a adja meg, amely szerint befektetési vállalkozás kizárólag *részvénytársaságként* (tehát jogi személyként) vagy *fióktelepként* működhet. A részvénytársaságként működő befektetési vállalkozásra a Ptk. jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit a Bszt. rendelkezéseibe foglalt eltérésekkel, ez utóbbi szabályaival összhangban kell alkalmazni. Amennyiben a részvénytársaságként működő befektetési vállalkozás *székhelyét* Magyarország területén

jegyzik be, úgy központi irodáját is Magyarország területén köteles kijelölni. A *fióktelep-ként* működő befektetési vállalkozás kivételként jelenik meg. Ennek tekintetében, a Bszt. rendelkezéseiben meghatározott eltérések figyelembevételével a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiteiről szóló 1997. évi CXXXII. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A Bszt. 8. §-a szerint külföldi befektetési vállalkozás fióktelepe csak abban az esetben végezhet, illetve nyújthat Magyarország területén befektetési szolgáltatási tevékenységet és kiegészítő szolgáltatást, ha rendelkezik a székhelye szerinti állam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságának az adott tevékenység végzésére jogosító engedélyével. Összefoglalóan Magyarországon befektetési vállalkozás csak olyan részvénytársaság lehet, amely tevékenységi engedély birtokában, rendes gazdasági tevékenysége keretében, harmadik személy(ek) részére, általában (de nem szükségképpen) ellenérték fejében befektetési szolgáltatási tevékenységet végez, és/vagy kiegészítő szolgáltatást nyújt, és amelynek magyarországi székhelye mellett, Magyarország területén megjelölt központi irodával kell rendelkeznie. PE

2004/39/EK irányelv az Európai Parlament és a Tanács 2004/39/EK irányelve (2004. április 21.) a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről 4. cikk (1) bekezdés 1. pont; Bszt. 1. §, 4. § (2) bek. 10. pont, 8. § (2) bek., 16. §

Beltag: A *betéti társaság* azon tagja, aki/ami a társaság gazdasági *tevékenységének* céljára a társaság részére *vagyoni hozzájárulást* teljesít, és a társasági vagyon által nem fedezett tartozásokért mögöttesen, korlátlanul – ha van több beltág, akkor azokkal egyetemlegesen – helytáll. Ha a betéti társaság beltagja *kültaggá* válik, a kültaggá válástól számított 5 éves jogvesztő határidőn belül a beltagra vonatkozó rendelkezések szerint áll helyt a módosítást megelőzően keletkezett társasági tartozásokért. A bt. beltagja – a kültaggal szemben – lehet a társaság *vezető tisztségviselője*. A beltág tagsági jogai és kötelezettségei teljesen megegyeznek a *kkt-tagokéval*. PT

Ptk. 3:154. §, 3:156. §, 3:157. §

BH 2008. 155., BH 2002. 103., BH 1994. 335., SZIT-H-Gf-2010-11., Szegedi Ítéletábrla 30. Gf. 30.188/2010.

Bemutatóra szóló értékpapír: Nyomdai úton előállított *értékpapírt* bemutatóra vagy névre szólóan lehet kiállítani; bemutatóra szóló értékpapír esetén a birtokost kell az értékpapírban foglalt jogok gyakorlására jogosult személynek tekinteni, és a bemutatóra szóló értékpapír átruházása birtokátruházás útján történik. LZZs

Ptk. 6: 565. § (4) bek., 6:566. § (3) bek., 6:569. § (1) bek.

Beolvadás: A *származtatott alapítás* egy fajtája az *egyesülés*, amely további két típusra bontható: *összeolvadásra* és *beolvadásra*. Utóbbinál a beolvadó *gazdasági társaság* szűnik meg, általános jogutódja pedig az egyesülésben részt vevő másik gazdasági társaság. A beolvadás körében a beolvadó társaság vagyona mint jogi egész száll át a már korábban is létező jogutód társaságra (átvevő gazdasági társaság) azzal, hogy a beolvadó gazdasági

társaságot a beolvadással törlik a *cégnyilvántartásból*, az átvevő társaság pedig változatlan társasági formában működik tovább (*univerzális jogutódlás*). NBK

Ptk. 3:44. § (1) bek.

BH 2011. 202., BH 1998. 439.

Beszámoló: A *gazdasági társaság* működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az *üzleti év* könyveinek lezárását követően, a számviteli törvény követelményeinek megfelelő könyvvizsgálattal alátámasztott beszámolót köteles készíteni, amelynek megbízható és valós összképet kell adnia a társaság vagyonáról, annak az összetételéről, a társaság pénzügyi helyzetéről és *tevékenysége* eredményéről. A gazdasági társaságnak az üzleti évről mérlegből, eredménykimutatásból és kiegészítő mellékletekből álló éves beszámolót kell készítenie. A mérlegben és az eredménykimutatásban az egyes üzleti évek összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében minden tételnél fel kell tüntetni az előző év adatát is. Az éves beszámolót a számvitelről szóló törvényben meghatározott sorrendben és szerkezetben, bizonylatokkal alátámasztott, szabályszerűen vezetett kettős könyvvitel adatai alapján, világos és áttekinthető formában, magyar nyelven kell elkészíteni. A gazdasági társaság a *legfőbb szerv* által elfogadott éves beszámolót, kötelező könyvvizsgálat esetén a *könyvvizsgálói* jelentést, valamint az adózott eredmény felhasználására vonatkozó határozatot az üzleti év mérlegfordulónapját követő 5. hónap utolsó napjáig köteles elektronikus úton megküldeni a céginformációs szolgálat részére, a megküldés teljesítéséről a céginformációs szolgálat igazolást küld a beszámoló benyújtójának, igazolás hiányában a *cég* nem hivatkozhat arra, hogy teljesítette az éves beszámoló letétbe helyezésére és *közzétételére* irányuló kötelezettségét. A beszámolókat a Céginformációs Szolgálat a honlapján, napi feltöltéssel közzéteszi, amelyek haladéktalanul és ingyenesen, bárki számára megismerhetővé válnak. Amennyiben a cég a beszámoló közzétételéhez szükséges közzétételi *költségtérítés* megfizetését elmulasztja, úgy kell tekinteni, hogy a beszámoló letétbe helyezésére és *közzétételére* irányuló kötelezettségének nem tett eleget. A számviteli törvény szerinti beszámoló elfogadása a gazdasági társaság legfőbb szervének hatáskörébe tartozik, amennyiben a társaságnál *felügyelőbizottság* működik, a legfőbb szerv a beszámólóról csak a felügyelőbizottság írásbeli jelentésének birtokában dönthet, a *létesítő okirat* ettől eltérő rendelkezése semmis. A legfőbb szerv által választott *állandó könyvvizsgáló* feladata, hogy független könyvvizsgálói jelentésben állást foglaljon arról, hogy a beszámoló megfelel-e a jogszabályoknak, és megbízható, valós képet ad-e a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, valamint működésének gazdasági eredményeiről. Az állandó könyvvizsgálót meg kell hívni a társaság legfőbb szervének a beszámolót tárgyaló ülésére, amelyen a könyvvizsgáló köteles részt venni, azonban távolmaradása az ülés megtartását nem akadályozza. Az MNV Zrt. Sztv. szerinti beszámolójának az elkészítése az *Igazgatóság* feladata. Az MNV Zrt. saját vagyonáról az Sztv. szerint készített beszámolójának, valamint a külön jogszabályban meghatározott elszámolás szerint a rábízott vagyonról készített beszámolójának jóváhagyásáról a részvényesi jogokat gyakorló miniszter csak a Felügyelő Bizottság írásbeli jelentésének birtokában dönthet. LZZs

Ptk. 3:109. § (2) bek., 3:120. § (2), (4) bekezdései, 3:129. § (1) bek., 3:131. § (2) bek.; Ctv. 18–19. §§;

Sztv. 4. § (1)–(2) bek., 17. § (1) bek., 18–19. §§, 20. § (1) bek., 153. § (1), (4) bekezdései, 154. § (1) bek.;

Ávtv. 20. § (4) bek. m) pont, 20/D. § (4) bek.; 11/2009. (IV. 28.) IRM – MeHVM – PM együttes rendelet a számviteli törvény szerinti beszámoló elektronikus úton történő letétbe helyezéséről és közzétételéről; 1/2006. (VI. 26.) IRM rendelet a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat működéséről, valamint a céginformáció költségtérítéséről 3. § b) pontja BDT 2012. 2804., BDT 2012. 2622.

Beszámoló letétbe helyezésének, közzététele elmulasztásának jogkövetkezménye: A beszámoló letétbe helyezése és közzététele elmulasztásának jogkövetkezményét a Ctv.-ben szabályozott *különleges törvényességi felügyeleti eljárás* keretében alkalmazzák. A *gazdasági társaság* működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az *üzleti év* könyveinek zárását követően minden évben köteles *beszámolót* készíteni, amelynek megbízható és valós összképet kell adnia a társaság vagyoni helyzetéről, a vagyon összetételéről, pénzügyi helyzetéről, valamint a gazdasági *tevékenység* eredményéről. A társaságnak az elkészített beszámolót elektronikus úton meg kell küldenie a céginformációs szolgálat részére, a beszámolóhoz mellékelni kell az adózott eredmény felhasználására vonatkozó határozatot, valamint független könyvvizsgálat esetén a *könyvvizsgálói* jelentést is. A céginformációs szolgálat a beérkezést követően a beszámolót haladéktalanul továbbítja az állami adóhatóság részére. A beszámoló elektronikus úton történő megküldésével a társaság eleget tesz a letétbe helyezési és a közzétételi kötelezettségeknek. A beszámoló közzétételére a céginformációs szolgálat honlapján, napi feltöltéssel kerül sor. Amennyiben az állami adóhatóság elektronikus nyilvántartásából megállapítható, hogy a társaság az alkalmazott adójogi jogkövetkezmények ellenére sem tett eleget a beszámoló letétbe helyezésére, valamint közzétételére irányuló kötelezettségének, az állami adóhatóság haladéktalanul értesíti a *cégbíróságot*, amely különleges törvényességi felügyeleti eljárás keretében, hivatalból jár el. A cégbíróság hatásköre kizárólag annak vizsgálatára korlátozódik, hogy a *cég* a beszámoló letétbe helyezési, illetve közzétételi kötelezettsége teljesítését valóban elmulasztotta, így a cégnél bekövetkezett, illetve fennáll a törvénysértő állapot, vagy sem. Az adóhatósági értesítéstől számított 20 munkanapon belül a cégbíróság a *cég megszűntnek nyilvánítása törvényességi felügyeleti intézkedést* alkalmazza, ha megállapítja a cég mulasztását, az intézkedés alkalmazása ebben az esetben kötelező, a cégbíróság nem mérlegelhet. Amennyiben a cég az adóhatósági értesítést követő 20 napon belül vagy a megszüntető végzés jogerőre emelkedését megelőzően eleget tesz a letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, a megszüntnek nyilvánításra irányuló eljárást meg kell szüntetni, azonban a cég nem mentesül a felügyeleti illeték megfizetésére irányuló kötelezettség alól. A kötelezettség teljesítésére nyitva álló határidő jogvesztő. A letétbe helyezési kötelezettség elmulasztása miatt indult speciális törvényességi felügyeleti eljárás az azt megelőző adóügyi eljárásnak, illetve az ott alkalmazott intézkedések vizsgálatára nem terjedhet ki. Amennyiben a cég a másodfokú eljárásban igazolja, hogy a beszámoló letétbe helyezésére és közzétételére irányuló kötelezettségének eleget tett, a céget megszüntnek nyilvánító határozat hatályon kívül helyezésének és a speciális törvényességi felügyeleti eljárás megszüntetésének van helye. LZZs

Ctv. 18. § (1)–(3), (7)–(8) bekezdései, 87. § (1)–(4) bekezdések; Sztv. 4. § (1)–(2) bekezdések; Art. (új) 227. §

ÍH 2011. 88., ÍH 2011. 172., ÍH 2011. 89.

Betéti társaság: A betéti társaság (bt.) létesítésére irányuló *társasági szerződés* megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági *tevékenységének* céljára a társaság részére *vagyon* *hozzájárulást* teljesítenek, továbbá legalább az egyik tag (a továbbiakban: *beltag*) vállalja, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért a többi beltaggal egyetemlegesen köteles helytállni, míg legalább egy másik tag (a továbbiakban: *kültag*) a társasági kötelezettségekért – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem tartozik helytállási kötelezettséggel. A betéti társaságra a *közkereseti társaságra* vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. A betéti társaság személyegyesítő társaság (a hangsúly a tagok közös tevékenységvégzésén, a bizalmon, a személyes kooperáción van), azonban a kültagi pozícióval megjelenik a tőkeegyesítő ismérv is: a bt.-nek van(nak) olyan tagja(i), aki(k)/ami(k) csak vagyoni hozzájárulás rendelkezésre bocsátására köteles(ek), azaz a társaságban való tagi részvétel pusztán tőkebefektetési jellegű is lehet. A bt. legfontosabb jellegzetessége a kétféle tagság: legalább egy olyan tagjának (beltag) kell lennie, aki/ami a társasági vagyon által nem fedezett tartozásokért mögöttesen, korlátlanul (ha van több beltag, akkor azokkal egyetemlegesen) helytáll, és legalább egy olyan tagnak (kültag) is részt kell vennie a társaság *alapításában* és működésében, akit/amit csak vagyoni hozzájárulás szolgáltatási kötelezettség terhel (főszabály szerint nincs helytállási kötelezettsége, csak a Ptk.-ban meghatározott kivételek esetén tartozik felelősséggel). A kültagságból eredő eltérésektől eltekintve a betéti társaság ismérvei megegyeznek a kkt. jellemzőivel. A betéti társaság – mint önálló szervezeti forma – vagyoni értékű jogként nem lehet forgalom tárgya, a társaság adásvételére irányuló szerződés jogi okból lehetetlen célra irányul, ezért érvénytelen, semmis. PT

Ptk. 3:154. §, 3:155. §

ÍH 2005. 32., BH 2008. 155., BH 2002. 103., BH 1994. 335., LB Cgf. X. 32.810/2001/2., Csongrád

Megyei Bíróság 1. Gf. 40.134/1999/3., Csongrád Megyei Bíróság 1. Gf. 40.116/1999/3.

Betéti társaság alapítása: A betéti társaság alapítására – két eltéréssel – a *közkereseti társaság alapítására* vonatkozó szabályok irányadók. Az egyik eltérés az, hogy a *betéti társaság* elnevezést – illetve annak bt. rövidítését – a társaság *cégnevében* fel kell tüntetni. A másik különbség pedig abban nyilvánul meg, hogy meg kell jelölni a tagság jellegét: melyik tag a *beltag*, illetve a *kültag*. PT

Ptk. 3:155. §

Betéti társaság ellenőrző szerve: A *jogi személyek* tulajdonosi ellenőrzését a *felügyelőbizottság* látja el: az ügyvezetést a jogi személy érdekeinek megóvása céljából kontrollálja. A *betéti társaság* esetén felügyelőbizottság létrehozása nem jellemző, alapvetően fakultatív szerv: a tagok elhatározásán múlik, hogy ezen ellenőrző testületet felállítják-e. Kötelező a felügyelőbizottság létesítése, ha a társaság teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóinak száma éves átlagban a 200 főt meghaladja, és az üzemi tanács nem mondott le a felügyelőbizottságban való munkavállalói részvételről (*munkavállalói participációs felügyelőbizottság*). Az *állandó könyvvizsgáló* jogintézményének (a társaság *legfőbb szerve* választja, feladata: a könyvvizsgálat szabályszerű elvégzése és ennek alapján független könyvvizsgálói jelentésben állásfoglalás arról, hogy a *beszámoló* megfelel-e a jogszabályoknak,

és megbízható, valós képet ad-e a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, működésének gazdasági eredményeiről) alkalmazása sem gyakori a betéti társaságnál. PT

Ptk. 3:26. § (1) bek., 3:119. §, 3:129. §

Betéti társaság legfőbb szerve: A *betéti társaság* legfőbb szerve a tagok gyűlése, amelyre vonatkozó előírások azonosak a *közkereseti társaság* e tárgyú szabályaival. PT

Ptk. 3:155. §

Betéti társaság megszűnése: A *jogi személy jogutód nélküli megszűnésének* általános esetein túl a *betéti társaság* jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha valamennyi *beltag* vagy valamennyi *kültag* tagsági jogviszonya megszűnik (típus nélküli társaság alakul ki), és az ettől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül (függő jogi helyzet) a társaság nem jelenti be a *cégbíróságnak*, hogy a *társasági szerződés* megfelelő módosításával helyreállította a betéti társaságként való működés feltételeit vagy azt, hogy a betéti társaságot *közkereseti társasággá* alakította át (*társasági formaváltás*). A betéti társaságnak szükségképpen fogalmi eleme legalább két eltérő jogállású tag (egy bel- és egy kültag) részvétele, bármelyik tagtípus tartós hiánya ezen speciális megszűnési eljárás alkalmazását vonja maga után. Arra nincs mód, hogy a tagok a határidő elteltét követően a jogszabályban előírt jogkövetkezmények alkalmazása helyett saját belátásuk szerint rendezzék jogviszonyaikat. A Ptk. nem tesz különbséget a tag kiválásának esetei között abban a vonatkozásban, hogy a tagsági jogviszony megszűnése a felek akaratából vagy a felek akaratától független jogi tény (halál) okából következett be. A haláleset ténye folytán ipso iure nem válnak a társaság tagjaivá az elhunyt bel-/kültag örökösei, mert az örökösök tagsági jogviszonya csak a bt. tagjaival történő megegyezés alapján, a társasági szerződés módosításával, a tagkénti belépés aktusával jön létre a betéti társaságban. Ha valamennyi bel- és kültag ki is lép a társaságból, nem következik be a bt. megszűnése, ha a kilépéssel azonos időpontban egy beltág és egy kültag belépésére is sor kerül. A betéti társaság továbbfolytatásának lehetősége mindegyik esetben a *társasági szerződés módosításával*, a tagok egyhangú szavazatához kötött, és elengedhetetlen ennek a cégbírósághoz történő bejelentése a jogvesztő határidőn belül. A jogvesztő határidő elmulasztása esetén a bt. a törvény erejénél fogva megszűnik akkor is, ha az új bel-/kültag a társaságba határidőn belül belépett, azonban ennek cégbírósági bejelentése elmaradt. A betéti társaság ex lege történő megszűnését követően benyújtott *változásbejegyzési kérelemnek* a cég továbbműködésére vonatkozó adatai akkor sem jegyződnek be a *cégjegyzékbe*, ha e változásbejegyzési kérelem elbírálásánál a cégbíróság a törvényi ügyintézési határidőket elmulasztotta. A bt. megszűnéséről az azonos jogállású tagok kiválása miatt *törvényességi felügyeleti eljárásban* dönt a cégbíróság. Nem indítható meg a bt. törvény erejénél fogva bekövetkezett megszűnése folytán a társaság *kényszertörzése* miatti eljárás mindaddig, amíg a megszűnést megállapító határozat jogerőre nem emelkedett. A betéti társaság *jogutóddal* is megszűnhet: *átalakulás, egyesülés* vagy *szétválás* révén. A közkereseti társaság betéti társasággá és a betéti társaság közkereseti társasággá a gazdasági társaságok átalakulására vonatkozó szabályok alkalmazása nélkül, társasági szerződése módosításával alakulhat át. A társaság betéti társasággá való átalakulása során kültaggá váló tag az átalakulástól számított 5 éves jogvesztő határidőn

belül korlátlanul köteles helyállni a társaságnak az átalakulás előtt keletkezett tartozásaiért. A társasági *tevékenység* megváltozott formában való továbbfolytatásában részt venni nem kívánó tagokkal a tagsági viszony megszűnése esetén irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával kell elszámolni. Az átalakulás alatt álló betéti társaságban az alapító kültag jogutódja nem a *cégbejegyzéstől* függően utóbb esetleg létrejövő tagsági jogviszonyt szerzi meg az átalakulás jogkövetkezményeként, hanem azt a lehetőséget, hogy – ha a többi tag elfogadja – a megszűnt tag helyett, annak jogutódjaként a társaság *alapítására* irányuló társasági szerződésmódosítást aláírja. PT

Ptk. 3:158. § (1) bek., 3:155. §, 3:153. §; Ctv. 46–47. §§, 118. § (1) bek. – a közigazgatási bürokrácia-csökkenéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

ÍH 2007. 82., ÍH 2005. 32., Fővárosi Ítéletábra 14. Cgf. 44.994/2004/2., LB Cgf. VII. 30.116/2011/2., LB Cgf. VII. 31.692/1999., LB Cgf. II. 30.500/2000/4., LB Cgf. II. 33.673/1998/2., ÍH 2006. 128., ÍH 2004. 150., BDT 2010. 89., KGD 2001. 267., KGD 2011. 146., LB Cgf. II. 32.635/2000., LB Cgf. VII. 31.707/1997., ÍH 2015. 78., ÍH 2016. 151., ÍH 2009. 81., BDT 2014. 3086., BDT 2010. 2258., Fővárosi Ítéletábra 14. Cgft. 44.579/2009/2., BH 2002. 316.

Betéti társaság operatív szerve: A betéti társaság operatív szerve az ügyvezető(k); velük kapcsolatban a *közkereseti társaság operatív szervére* irányadó Ptk.-beli rendelkezések alkalmazandók, a következő eltérésekkel. A *kültag* ügyvezetést nem láthat el, nem lehet a *bt. vezető tisztségviselője*; tehát a kültag sem a *bt. üzletvezetésére*, sem annak képviselésére nem jogosult. Ettől az előírástól a Ptk. 3:4. § (1)–(3) bekezdéseiben rögzített *diszpozitív* feltételek fennállása esetén el lehet térni (a *társasági szerződésben*, egyhangúlag), valamint a fenti szabály alóli kivételnek tekintendő az is, ha a *beltagok* vagy kültagok hiánya vagy a társasági tagok számának 1 főre csökkenése következtében, a társaságnak nem maradt vezető tisztségviselője, a *társasági szerződés módosításáig* vagy a szerződés módosításának hiányában a *jogutód nélküli megszűnésig* vagy a *felszámoló* kirendeléséig az a tag minősül vezető tisztségviselőnek, aki megfelel a vezető tisztségviselőkre vonatkozó törvényi előírásoknak; ebben az esetben a társaság vezető tisztségviselője kültag is lehet. Ha a társaságnak nem maradt ilyen tagja, a társaság részére a nyilvántartó bíróság *felügyelőbiztost rendel ki*. Amennyiben a betéti társaság képviselőt *jogi személy* tag látja el, úgy attól függetlenül őt kell a társaság vezető tisztségviselőjének tekinteni, hogy a tényleges ügyvezetést a *jogi személy* tag a saját *szervezeti képviselője* vagy erre kijelölt más természetes személy útján látja el; ebben az esetben az őt képviselő természetes személy tekintetében érvényesülnek az ügyvezetővel szemben fennálló kizáró okok és tilalmak. A betéti társaság vezető tisztségviselője, illetve a tagok gyűlése meghatalmazást adhat a kültag részére a *bt. képviselő* ellátásával kapcsolatban (egyedi esetekre jogügyleti alapú képviselőt illetheti meg a kültagot). PT

Ptk. 3:156. §, 3:155. §, 3:158. § (2) bek.

BH 1998. 580., EBH 2005. 1335., ÍH 2009. 29., Debreceni Ítéletábra Fpkf. IV. 30601/2013/2., BDT 2008. 1879.

Betéti társaság szervezete: A betéti társaság szervezeti felépítése megegyezik a *közkereseti társaságéval*: *legfőbb szerve* a tagok gyűlése, operatív szerve az ügyvezető(k) és fakultatív – ellenőrző szervei – a *felügyelőbizottság* és az *állandó könyvvizsgáló*; a kkt.-tól eltérő rendelkezést csak a *betéti társaság operatív szerve* kapcsán tartalmaz a Ptk. Betéti társaság nem létesíthet munkaviszonyt az üzletvezetésre egyedül jogosult egyedüli *beltagjával*. PT

Ptk. 3:155. §

3/2003. PJE

Betudás elve: A *jogi személy* fikció, önálló jogcselekményre nem képes, ezért szükségképpen képviselő jár el helyette és a nevében. A képviseletből következik, hogy a képviselő által megtett jognyilatkozat közvetlenül a képviseltet jogosítja és kötelezi. A *gazdasági társaság* törvényes képviselője főszabály szerint a *vezető tisztségviselő*; ehhez lásd részletesen a *gazdasági társaság képviseletét*. Minden olyan jogcselekmény, amelyet a vezető tisztségviselő ilyenként tesz, közvetlenül a jogi személyt kötelezi vagy jogosítja, azaz minden jogcselekmény a jogi személynek „tudható be”. A betudás elve érvényesül a tag esetében is. A betudás elvéből fakad továbbá az a követelmény is, hogy a jogi személynek betudható jogcselekmények esetében fogalmilag kizárt, hogy egyúttal azok más jogalany cselekményeinek is minősüljenek. AÁ

Szegedi Ítéletábra 2/2005. (VI. 17.) sz. ajánlása, EBH 2010. 2126., BDT 2010. 2213., BDT 2011. 2507.

Bírói kontroll: A bíróságok által ellátott jogszerűségi felügyelet a *társasági jogban* is érvényesül azzal, hogy három különböző bírói fórum is szerephez jut a jogszerűségi kontroll, azaz az alaki vagy anyagi ellenőrzés gyakorlása során. A *cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárása* során alaki kontrollt gyakorol, a polgári peres bíróság, illetve a *választottbíróság eljárásai* pedig a *gazdasági társaságok* feletti anyagi kontrollt valósítják meg, eljárásuk során vizsgálják, hogy a társaság a rá vonatkozó anyagi jogi jogszabályoknak megfelelően működik-e. Az alaki és az anyagi kontroll között számos alapvető különbség tehető. Az anyagi kontrollt gyakorló bíróságok a jogvitákat peres eljárásban bírálják el, ezzel szemben a cégbíróság eljárása nemperes eljárás. A cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárása hivatalból és kérelemre is indulhat, a polgári peres bíróság, valamint a választottbíróság eljárása mindig kérelemre indul. Kérelemre induló eljárás megindítását anyagi kontroll esetén csak az érdekelt felek kezdeményezhetik, a cégbíróság eljárását ezzel szemben kezdeményezheti más közérdekű szerv, illetve szervezet, így az ügyész, a *tevékenység* ellenőrzésére jogosult hatóság vagy közigazgatási szerv, illetve a területileg illetékes gazdasági vagy szakmai kamara is. Alaki kontroll esetén az eljárás minden esetben a gazdasági társaság ellen folyik, anyagi kontroll azonban nemcsak a társasággal, hanem annak tagjával, vezető tisztségviselőjével szemben is folytatható. A polgári peres bíróság, valamint a választottbíróság eljárásának alanya a már működő, *cégnyilvántartásba* bejegyzett gazdasági társaság, alaki kontroll azonban folyhat a *cégbejegyzési kérelem benyújtását* követően, a még be nem jegyzett gazdasági társasággal szemben is. További különbség, hogy a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárásának eredményeként kivételesen a *cég*

megszűntnek nyilvánítására is sor kerülhet, az anyagi kontroll ezzel szemben sosem vezet a jogalany megszüntetéséhez. LZZs

Ctv. 77. § (1) bek.

Biztosítékadási kötelezettség: A *társasági jogi* szabályozásban a *hitelezői* jogok és érdekek védelme kiemelt jelentőségű, ezért számos hitelezővédelmi szabály és jogintézmény szerepel a Ptk.-ban, amelyek közvetve a gazdasági forgalom biztonságát is szolgálják. A hitelezők érdekeinek védelme érdekében, a törvényben meghatározott esetekben a *gazdasági társaság* erre irányuló hitelezői kérelem alapján köteles megfelelő biztosítékot nyújtani a hitelező számára, ezáltal is megerősítve a hitelezői igényérvényesítés lehetőségét. Gazdasági társaság *átalakulásakor*, az átalakulásról hozott döntés és az *átalakulási terv közlésétől* számított 30 napos jogvesztő határidőn belül megfelelő biztosítékot követelhet az a hitelező, akinek követelése a társasággal szemben a közzétételt megelőzően keletkezett, és az átalakulás veszélyezteti a követelésének kielégítését. *Korlátolt felelősségű társaság törzstőke-leszállítása*, valamint *részvénytársaság alaptőke-leszállítása* esetén az erről szóló döntést két alkalommal a társaságnak hirdetményi úton közzé kell tennie, a hirdetménynek a döntés tartalma mellett tartalmaznia kell a hitelezőknek szóló, biztosíték iránti igény bejelentésére vonatkozó felhívást, amennyiben a hitelezőknek ilyen igényük lehet. A hirdetmény első alkalommal történő közzétételével egyidejűleg a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság az ismert hitelezőknek a hirdetménnyel azonos tartalmú értesítést küld. A *törzstőke* kötelező leszállítása esetén is köteles a társaság a *Cégközlönyben* kétszer hirdetményt közzétenni, amelynek azonban nem kell tartalmaznia a hitelezőknek szóló felhívást. Megfelelő biztosítékot igényelhet továbbá a *vállalatcsoportban* részt vevő *ellenőrzött tag* azon hitelezője is, akinek a vállalatcsoport megalakulásáról szóló közlemény első közzétételének időpontjában az ellenőrzött taggal szemben követelése van. Megfelelő biztosítékot követelhet a hitelező a *jogi személy szervezeti egysége* jogi személyiségének megszűnésekor is, ha a követelése az erről szóló döntést megelőzően keletkezett, és a szervezeti egység jogi személyiségének megszűnése követelése kielégítését veszélyezteti. Ebben az esetben a szervezeti egység törlésére csak a biztosítékadást követően kerülhet sor. LZZs

Ptk. 3:33. § (2) bek., 3:43. § (2) bek., 3:52. § (2) bek., 3:203–3:204. §§, 3:312–3:313. §§

BDT 2016. 3432.

Brit Kelet-Indiai Társaság: A Brit Kelet-Indiai Társaság (East India Company, hivatalos nevén: Governor and Company of Merchants of London Trading into the East Indies, 1600–1708), későbbi elnevezéssel United Company of Merchants of England Trading to the East Indies (1708–1873) a *Holland Kelet-Indiai Társasággal* együtt a modern *részvénytársaságok* alapvető jelentőségű előzménye. A délkelet-ázsiai és indiai kereskedelem megszervezése céljából hozták létre. Ebben a térségben a spanyolok és a portugálok folytattak kereskedelmi tevékenységet, de a spanyol Armada 1588-ban britektől elszenvedett veresége megteremtette a lehetőséget, hogy létrejöjjön a társaság. A társaságnak 1600. december 31-én I. Erzsébet királynő adja ki a kiváltságlevelét. A társaságot külön kormányzó és *igazgatótanács* vezette. 72 ezer font sterling tőkével és 5 hajóval kezdte meg

a társaság a működését. 1612-ig minden hajóutat külön társaságként kezelt, amelyre külön történt meg a részvényjegyzés. A *részvények* egészen 1657-ig ideiglenes jellegűek voltak, ekkor bocsátottak ki ugyanis állandó részvényeket. A társaságnak a holland és a portugál ellenállással is meg kellett küzdenie. A társaságot a hollandok gyakorlatilag kiszorították a Kelet-Indiákról (1623-ban a hollandok az amboinai mészárlás során angol, japán és portugál kereskedőket végeztek ki azzal a váddal, hogy a holland kormányzó életére törtek), viszont a portugálokkal szemben elért brit sikerek (1612) következtében a Mogul Birodalommal kezdtek kereskedni az Indiai-félszigeten. A társaság elsősorban gyapottal, selyemmel és fűszernövényekkel kereskedett. Gazdasági *tevékenységét* kiterjesztette a Perzsa-öbölre, India déli részére, Délkelet-Ázsiára és Kelet-Ázsiára. A társaság 1620 körül kezdett el tömegesen afrikai rabszolgákat is dolgoztatni indiai és indonéziai birtokain; ez a folyamat az 1770-es években állt le. 1661-ben I. Károly bíraskodási jogot, illetve a háborúindítás és a békekötés jogát is a társaságra ruházta, II. Jakab pedig várépítésre, hadsereg állítására és pénzverésre is feljogosította a társaságot. III. Vilmos 1694-ben a társaság kiváltságait újra megerősítette. 1698-ban konkurens társaság is létesült, amellyel azonban a társaság 1708-ban végül egyesült (United East India Company elnevezéssel). A társaságot 24 tagú igazgatótanács vezette, az igazgatók bizottságokban dolgoztak. Az igazgatókat évente választotta meg a tulajdonosok gyűlése (Court of Proprietors), vagyis a részvényesek *közgyűlése*. Monopolisztikus kereskedelmi társaságból fokozatosan, a korai 18. századtól a 19. század közepéig gyarmati igazgatási szervvé alakult, amelynek fő tevékenységi területévé az adószedés és a lázadások kontrollja vált. A társaság 1757-ben megszerezte a Bengál feletti ellenőrzést, és a brit India-politika gyakorlatilag 1773-ig a részvénytársaság közgyűlésein dőlt el, ami kiváltotta a kormányzat beavatkozását. Több jogszabály (Regulating Act, 1773; India törvény, 1784) bevezette a társaság egyre erőteljesebb kormányzati kontrollját. A társaság 19. századi kínai aktivitása is a brit befolyás terjesztését szolgálta. Kínából teát importáltak és (törvénytelenül) ópiumot exportáltak. A kínai ellenállás következtében tört ki az első ópiumháború (1839–1842), amelyben a kínaiak vereséget szenvedtek, és ez a brit kereskedelmi jogosultságok kiterjesztésével járt. 1856–60-ban egy második konfliktus is a kereskedelmi jogosultságok újabb kiterjesztését eredményezte. A társaság fokozatosan elvesztette kereskedelmi és politikai súlyát. 1813-ban visszavonták a kereskedelmi monopóliumát, 1834-től gyakorlatilag az indiai brit kormányzat igazgatási szerve lett. A brit uralommal szembeni 1857-es lázadást követően (gyakorlatilag a társaság alkalmazásában álló indiai katonák lázadtak fel) a társaság igazgatási szerepét is elvesztette, 1873-ban szűnt meg teljesen. VE

C, Cs

Cartesio-ügy: A *letelepedés* szabadságát és a társaság *székhelyének* a létrehozása szerinti tagállamtól eltérő tagállamba történő áthelyezését érintő magyar vonatkozású ügy. A jogvita a Magyarországon bejegyzett Cartesio Oktató és Szolgáltató Bt., illetve a magyar *cégbíróság* között keletkezett amiatt, hogy a cégbíróság megtagadta a cégnyilvántartásba a társaság székhelyének Magyarországról Olaszországba történő áthelyezésére vonatkozó bejegyzést. Az *Überseering-ügyhöz* hasonlóan a cégbíróság a kérelmet arra hivatkozva utasította el, hogy a magyar jog nem teszi lehetővé a magyar társaságok számára székhelyük áthelyezését valamely másik EU-tagállamba; az érvelés szerint ahhoz, hogy a Cartesio áthelyezze székhelyét, előbb Magyarországon jogutód nélkül meg kell szűnnie, és az olasz jog szerint újra kell alakulnia. Az ügyben eljáró nemzeti hatóság, a Szegedi Ítéltábla előzetes döntéshozatali eljárásban fordult az Európai Bírósághoz, lényegében arra a kérdésre várva választ, hogy lehetséges-e a jogi személyiség megőrzésével történő székhelyáthelyezés. Az ügy lehetőségét nyújtott volna az Európai Unió Bíróságának, hogy újraértelmezze joggyakorlatát, hiszen az *Überseering-ügytől* eltérően nem a külföldi társaságot fogadó ország álláspontját kellett értékelni, hanem kifejezetten az eredeti székhely államában hozott döntés jogszerűségét. Az ügyben eljáró Poiaras Maduro főtanácsnok is a társaságok szabad „kivándorlása” mellett érvelt: megítélése szerint, amennyiben a tagállamok abszolút szabadsággal rendelkezének a belső joguk alapján létrehozott társaságok „élete és halála” felett, a letelepedés szabadságára gyakorolt következményekre való tekintet nélkül, akkor a tagállamok „szabad utat” kapnának, hogy „halálos ítéletet” mondjanak a belső joguk alapján létrehozott társaság felett csupán azért, mert az ügy döntött, hogy élni kíván a letelepedés szabadságával. A Bíróság azonban megerősítette, hogy a közösségi joggal – jelen állapotában – nem összeegyeztethetetlen az a tagállami szabályozás, amely megakadályozza az e tagállam belső joga szerint létrejött társaságot abban, hogy székhelyét úgy helyezze át másik tagállamba, hogy közben megtartja azon tagállambeli honosságát, amelynek joga alapján létrehozták. A társaságok elsődleges letelepedési szabadságával kapcsolatosan azonban a Bíróság felhívta a figyelmet arra, hogy a székhely áthelyezésének jogi személyiség megőrzése melletti esetét meg kell különböztetni attól az esettől, amikor az egyik tagállamban létrejött társaság a személyes jog megváltoztatásával helyezi át székhelyét a másik tagállamba, mivel a társaság azon tagállam joga szerinti társasági formába alakul át, amelybe a székhelyét áthelyezi. A Bíróság rámutatott arra, hogy a letelepedés szabadsága lehetővé teszi a társaságok számára az ilyen módon történő *átalakulást* anélkül, hogy szükség volna a társaság megszűnésére és *végelszámolásra* az első tagállamban, feltéve, hogy a fogadó tagállam joga megengedi az ilyen átalakulást, és kivéve azt az esetet, amikor a letelepedés szabadságának korlátozását nyomós közérdek indokolja. Noha az ítélet megerősítette a tagállamok kompetenciáit a nemzeti joguk szerint működő társaságok fölötti rendelkezés tekintetében, későbbi ügyekben azonban pontosította, hogy ezek a kompetenciák nem korlátlanok (*VALE-ügy*). KZs

Cég: A cég – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az a jogalany, amely a *cégnyilvántartásba* történő bejegyzéssel üzletszerű gazdasági *tevékenység* folytatása céljából jön létre. Bármely jogalany a cégnyilvántartásban akkor szerepelhet, ha bejegyzését jogszabály kötelezővé vagy lehetővé teszi. PT

Ctv. 2. §

LB Kfv. VI. 39.101/2010/6., LB Kfv. VI. 35.566/2009/4.

Cégbejegyzés alapelve: A cég a *cégnyilvántartásba* vétellel jön létre, azzal nyeri el jogképességét. A cégek között a *gazdasági társaság* is így válik jogalannyá: a Ptk. és a Ctv. rendelkezései szerint a gazdasági társaság a *cégjegyzékbe* való bejegyzésével, a bejegyző végzés jogerőre emelkedésével jön létre. A gazdasági társaságok szempontjából a cégbejegyzés konstitutív (mert ez keletkezteti a gazdasági társaságot) és ex nunc hatályú jogi tény (mert a bejegyzés napján a jövőre nézve tekintjük létrejöttnek a gazdasági társaságot). A gazdasági társaságok jogképessége származtatott: állami elismerésen (a cégnyilvántartásba vételen) alapul. Tehát nem eredeti a jogképességük – mint a természetes személyeknek és az államnak –, hanem attól függ, hogy a *cégbíróság* az irányadó jogszabályok alapján hogyan dönt: bejegyzi-e a gazdasági társaságot a cégjegyzékbe (törvényességi vizsgálat), vagy sem. A cégbíróság bejegyző végzése – konstitutív hatósági aktus mint jogi tény – az állami elismerés, ennek megléte a feltétele a gazdasági társaság jogalanyiségának. Az Alkotmánybíróság tisztázta a cégbejegyzés és a társulási szabadság (mint az egyesülési jog speciális formájának) viszonyát: a cégbejegyzés a cég létrejöttének egyik különös követelménye, amely törvényben szabályozott keretek között történik, és ez az eljárás semmilyen tekintetben sem korlátozza a jogalanyokat abban, hogy törvényben megengedett *társulási formák* között szabadon válogatva gyakorolják társulási (tágabb értelemben: egyesülési) jogaikat. PT

Ptk. 3:4. § (1), (4) bekezdései, 3:100. §; Ctv. 2. §

34/B/2001. AB határozat

Cégbejegyzési eljárás: A cégbejegyzési eljárás első és másodfokon elektronikus nemperes eljárás, amelyre a Pp. szabályait – ha a Ctv. másként nem rendelkezik – megfelelően alkalmazni kell, szünetelésnek azonban nincs helye. Az eljárás felfüggesztésére a bejegyzési eljárás folyamata alatt törvényességi felügyeleti kérelem benyújtása esetén, az állami adóhatóság értesítése alapján a cég adószámának megállapítása érdekében, változásbejegyzési eljárásban, illetve a cég bejegyzése esetén, amennyiben átalakulás bejegyzése történik, valamint az elektronikus ügyintézés támogató rendszer kommunikációs hibája miatt kerülhet sor. Az eljárás során csak okirati bizonyítás folytatható le. Az eljárás során költségmentesség, illetve illeték- és költségfeljegyzési jog nem engedélyezhető. A cégbejegyzési eljárásban a jogi képviselő kötelező. PT

Ctv. 32. § (1) bek.

Fővárosi Ítéltábla 16. Gf. 40.309/2012/5., Fővárosi Ítéltábla 11. G. 41.569/2008/8., Fővárosi Ítéltábla 35. G. 40.319/2009/7.

Cégbejegyzési eljárás – adóregisztrációs eljárás: A bejegyzési kérelem előterjesztője az adóhatóság által vezetett nyilvántartáshoz szükséges – külön törvényben rögzített – további adatokat az elektronikus úton benyújtott bejegyzési kérelemmel együtt előterjesztve a *cégbíróság* útján juttathatja el az illetékes szervezethez. Az ilyen módon továbbított adatok nem képezik a *cégnyilvántartás* részét. Az állami adóhatóság és a cégnyilvántartás közötti, az adóregisztrációs eljáráshoz kapcsolódó adatszolgáltatás érdekében a bejegyzési kérelemben fel kell tüntetni a *cégjegyzékbe* bejegyzett (bejegyezni kívánt) tagok adóazonosító számát; a tagok adóazonosító száma nem szerepel a cégjegyzékben. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal az adózó által bejelentett – a cégbíróság által elektronikus úton továbbított – és a nyilvántartásában szereplő adatok egybevetésével megvizsgálja, hogy a bejegyzendő *cég vezető tisztségviselőivel*, illetőleg képviselőre jogosult tagjaival, *korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság* esetében az 50%-ot meghaladó mértékű szavazati joggal vagy minősített többségű befolyással rendelkező taggal vagy *részvényessel* szemben fennáll-e olyan, törvényben meghatározott akadály, amely kizárja azt, hogy a cég részére az adóhatóság adószámot állapítson meg. Az adóregisztrációs eljárás lefolytatására, amennyiben a cégbíróság által továbbított adatok alapján a törvénybeli akadályok egyike sem valószínűsíthető – 1 munkanap alatt sor kerül. Ennek előfeltétele, hogy a bejegyzendő cég valamennyi vezető tisztségviselőjének és az adóregisztrációs eljárás szempontjából releváns tagjának a magyar állami adóhatóság által megállapított adóazonosító száma az adóhatóság rendelkezésére álljon, azaz ezeket a kérelmező a cégbírósághoz benyújtott bejegyzési kérelemben hiánytalanul és hibátlanul feltüntette. Az adóhatóságnak a cég adószámáról való értesítését követően a cégbejegyzési kérelem adatait a cégjegyzékbe bejegyzik, a cégjegyzékbe bejegyzett adatok mellett a *bejegyzés alatt* megjegyzést kell feltüntetni, továbbá az adószámról való értesítéstől kezdődnek a kérelem elbírálására vonatkozó határidők. Amennyiben az 1 munkanapos határidő alatt valamely akadály fennállása valószínűsíthető, úgy az eljárás lefolytatására 8 munkanapon belül kerül sor. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal az adóregisztrációs eljárás során az adózót a részére képzett technikai azonosító számon tartja nyilván, amelyről az adózót – a cégbíróság útján – abban az esetben értesíti, ha az adószám megállapítására az 1 munkanapos határidőn túl kerül sor. Mivel az állami adóhatóság az adatok rendelkezésre bocsátásától számított 1 munkanapon belül a cég adószámáról a cégbíróságot nem értesíti, a cégbíróság a kérelem elbírálását az állami adóhatóság értesítéséig felfüggeszti. Amennyiben az állami adóhatóság az 1 munkanapon túl állapítja meg a cég adószámát, a kérelem elbírálására vonatkozó határidők az adószám megállapításának napjától kezdődnek. Az adószám megállapításáig az adózó adókötelezettségeit a technikai azonosító szám feltüntetésével köteles teljesíteni. A technikai azonosító szám kizárólag az adózó adóhatóság által történő nyilvántartására szolgál, gazdasági *tevékenység* folytatására, számlakibocsátásra nem jogosít. Az adószám megállapításának megtagadásáról szóló határozattal szemben fellebbezésnek van helye, valamint a törvény lehetőséget biztosít kimentési kérelem előterjesztésére azon tag vagy vezető tisztségviselő számára, akire tekintettel az adóhatóság az adószám megállapítását megtagadta. A fellebbezés, illetve a kimentési kérelem benyújtására nyitva álló határidő egyaránt az adószám megállapításának megtagadásáról szóló határozat adózóval történő közlésétől számított 8 nap, amely határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye. Amennyiben az állami adóhatóság arról értesíti a cégbíróságot, hogy a cég adószámának

megállapítását jogerősen határozatában megtagadja, a cégbíróság a bejegyzési kérelmet a formai vizsgálatot mellőzve elutasítja; a végzés ellen fellebbezésnek nincs helye. PT

Art. (rég) 24/C–E. §§; Ctv. 36. § (4), (4a) bekezdések, 44. § (2), (4) bekezdések, 44/A. § – a közgazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 34. §-a és 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát.

Cégbejegyzési eljárás – bejegyzési kérelem benyújtása: A gazdasági társaság alapítását a társasági szerződés megkötésétől számított legfeljebb 30 napon belül – bejegyzés és közzététel végett – be kell jelenteni a *cégbíróságnak*. Amennyiben a gazdasági társaság létrejöttéhez alapítási engedély szükséges, akkor a cégbírósági bejelentést az engedély kézhezvételétől számított 15 napon belül kell teljesíteni. A cégbíróság a társaságalapítás bejelentésére vonatkozó kötelezettséget késedelmesen teljesítőt 50 ezer Ft-tól 900 ezer Ft-ig terjedő *pénzbírsággal* sújthatja. A cégbíróság a pénzbírság szankcióját azzal a természetes személlyel szemben alkalmazhatja, akit a bejelentési kötelezettség terhel, illetve aki a bejelentési kötelezettségét elmulasztja. A Ptk. szerint a gazdasági társaság cégbejegyzési kérelmének benyújtására a *gazdasági társaság képviselőjére* kijelölt személy (*vezető tisztségviselő*) köteles. A cégbejegyzési kérelem benyújtásának elmulasztásából vagy késedelméből, valamint a hiányos vagy hibás bejelentésből eredő károkért a képviselő az alapítókkal szemben a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai (Ptk. 6:142. §) szerint felel. A cégbejegyzésre irányuló kérelmet a gazdasági társaság *székhelye* szerint illetékes cégbíróságon a cégformának megfelelő, a jogi képviselő által minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus nyomtatványon kell, a Ctv.-ben meghatározott módon és mellékletekkel együtt előterjeszteni. A gazdasági társaság bejegyzésére irányuló kérelmet a társaság törvényes képviselője (vezető tisztségviselő) jogi képviselő útján köteles benyújtani a cégbírósághoz. Tehát a cégbejegyzési kérelem és mellékleteinek elkészítése és összeállítása, valamint a cégbírósághoz való benyújtása a jogi képviselő feladata (az elektronikus dokumentumokat közvetlenül csatolja a kérelemhez, a papíralapúakat pedig átalakítja elektronikus okirati formába). A kamarai jogtanácsos is részt vehet jogi képviselőként az általános és az egyszerűsített elektronikus cégeljárásban, azonban az általa digitalizált okiratok eredeti példányát és az egyszerűsített eljárásban a jogi képviselőnél maradó okiratokat közjegyző őrizetere kell bízni. Az elektronikus cégbejegyzési eljárásban a gazdasági társaság bejegyzésére irányuló kérelmet elektronikus nyomtatványon kell előterjeszteni; a nyomtatványok az Igazságügyi Minisztérium által működtetett Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat (*Cégszolgálat*) honlapjáról és a kormányzati portálról letölthetők. Az elektronikus úton küldött teljes e-aktát minősített elektronikus aláírással és időbélyegzővel kell ellátni. A gazdasági társaság bejegyzése iránti kérelmet és mellékleteit tartalmazó elektronikus okiratokat a Cégszolgálatnak a honlapján megjelölt elektronikus levélcímére kell megküldeni. A cégbejegyzési kérelmet egy példányban kell benyújtani, a mellékleteket (lásd Ctv. 1. sz., 2. sz. és 3. sz. melléklete) pedig fajtánként 1 példányban. A jogi képviselő csak az IM honlapján közzétett, az IM és az Informatikai és Hírközlési Minisztérium által megfelelőnek minősített ajánlásoknak, szabványoknak megfelelő formátumú, minősített elektronikus aláírással és időbélyegzővel külön-külön ellátott okiratot nyújthat be a cégbíróságra elektronikus bejegyzési kérelemként (és annak mellékleteként). A cégbejegyzési

kérelem az elsőfokú határozat meghozataláig visszavonható: ebben az esetben a cégbíróság a cégbejegyzési eljárást megszünteti. A cégbejegyzési eljárás illetékköteles és közzétételi költségterítéses eljárás, amely kötelezettségeket a bejegyzési kérelem benyújtását megelőzően teljesíteni kell. A cégbejegyzésre irányuló eljárás illetéke: *európai részvénytársaság* esetében 600 ezer forint, *zártkörűen működő részvénytársaság* esetében 100 ezer forint, zártkörűen működő részvénytársaság egyszerűsített cégbejegyzési eljárása esetében 50 ezer forint, nyilvánosan működő részvénytársaság esetében 100 ezer forint, a *korlátolt felelősségű társaság*, a *közkereseti társaság* és a *betéti társaság* bejegyzésére irányuló eljárás illetékmentes. A bejegyzési kérelem jogerős elbírálásáig – ide nem értve a cégbejegyzési kérelmet elutasító végzés közlését követő 8 napon belüli *ismételt benyújtás* lehetőségét – ugyanazon cég bejegyzésére irányuló kérelem ismételten nem nyújtható be. PT

Ptk. 3:4. § (1), (4) bekezdések, 3:12. §, 3:100. §; Itv. 45. §; 25/2006. (V. 18.) IM rendelet az illeték és a közzétételi költségterítés elektronikus úton történő megfizetéséről a cégeljárásban és más cégyügekben; Ctv. 32. § (4) bek., 33. § (3), (4) bekezdések, 34. § (2) bek., 35. § (1) bek., 36. § (2) bek., 37. § (6) bek. – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 34. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érinteti a szócikk tartalmát.

KGD 2002. 243., ÍH 2009. 31., ÍH 2008. 71., BDT 2008. 1727., Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2008. április 28-ai kollégiumi véleménye, BDT 2012. 2711., BDT 2009. 2117., BDT 2009. 2010., Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23. G. 40.363/2009/19., Fővárosi Ítéltábla 10. Gf. 40.632/2011/4.

Cégbejegyzési eljárás – bejegyzési kérelem hiánypótlás nélküli elutasítása: A *cégbíróság* – a forgalom biztonsága, a hitelezői érdekek védelmében – köteles legkésőbb a cégbejegyzési kérelem érkezésétől számított 15 munkanapon belül dönteni a bejegyzésről vagy a kérelem elutasításáról általános cégbejegyzési eljárásban. Az elektronikus cégbejegyzési eljárásban, amennyiben helytelen tömörítést alkalmaztak az elektronikus fájlknál, és emiatt az elektronikus melléklet nem nyitható meg, a cégbejegyzési kérelmet el kell utasítani. Amennyiben az állami adóhatóság arról értesíti a cégbíróságot, hogy a cég adószámának megállapítását jogerősen határozatában megtagadja, a cégbíróság a bejegyzési kérelmet a formai vizsgálatot mellőzve elutasítja; a végzés ellen fellebbezésnek nincs helye. A cégbíróság a cégbejegyzési kérelmet az érkezését követően, legkésőbb 3 munkanapon belül formai szempontból megvizsgálja. A cégbíróság a cégbejegyzés iránti kérelmet legkésőbb a 3 munkanapos határidő lejártának napján hiánypótlási eljárás lefolytatása nélkül elutasítja, ha a cégbejegyzési kérelemhez nem nyújtották be a nyomtatványt vagy a Ctv. 1. számú mellékletében felsorolt valamennyi szükséges okiratot, illetve az illetéket vagy a költségterítést nem vagy csak részben fizették meg. A végzés ellen benyújtott fellebbezésnek a cég működése megszüntetésére vonatkozó kötelezettség tekintetében nincs halasztó hatálya. A mulasztás miatt igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye. A cégbíróság a kérelem érkezését követően, legkésőbb 8 munkanapon belül tartalmi vizsgálatot folytat le, ekkor elektronikus, számítógépes program útján ellenőrzi, hogy a *cégjegyzék* nem tartalmaz-e a cég tagjai, *vezető tisztségviselői*, illetve *cégvezetői* vonatkozásában a Ctv. szerinti eltiltási bejegyzést (Ctv. 9/B–9/E. §§). Amennyiben a cégjegyzék a bejegyzési kérelemben feltüntetett vezető tisztségviselő, illetőleg cégvezető tekintetében ilyen bejegyzést

tartalmaz, a cégbíróság a cégbejegyzés iránti kérelmet legkésőbb a kérelem beérkezését követő 8. munkanap lejártának napján hiánypótlási eljárás lefolytatása nélkül elutasítja. A cégbíróság a jogi képviselővel elektronikus úton közli a bejegyzési eljárás során hozott végzéseit. Az elektronikus úton közölt végzést a jogi képviselő minősített elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott visszaigazolásában megjelölt időpontban kell kézbesítettnek tekinteni; a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények az elektronikus úton történő közléshez fűződnek. Ha a cégbíróság 7 munkanapon belül nem kap visszaigazolást a jogi képviselőtől, a végzést a cégbíróság írásban is megküldi; ebben az esetben a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények az írásban történő közléshez fűződnek. PT

Ctv. 39. § (2) bek., 44/A. § (1) bek., 45. § (1), (2) bekezdések, 46. § (1), (7) bekezdések – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát

ÍH 2012. 87., LB Gfv. X. 30.332/2009/6., Fővárosi Ítéltábla 10. Gf. 40.030/2013/14., Fővárosi Törvényszék 37. G. 41.933/2014/12., Pécsi Ítéltábla Gf. V. 30.233/2008/4.

Cégbejegyzési eljárás – bejegyzési kérelem ismételt benyújtása: Ha a cégbejegyzési kérelmet formai szempontból elutasító végzés közlését követően 8 napon belül ismételten és szabályszerűen kéri a cég bejegyzését, az elutasításhoz fűződő jogkövetkezmények nem alkalmazhatók, és a korábbi eljárás során benyújtott okiratokat ismételten fel lehet használni az új bejegyzési kérelemhez. Az ismételt kérelem benyújtására egy alkalommal van lehetőség, és a 8 napos határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Amennyiben a cégbíróság tartalmi szempontból is megvizsgálja a cégbejegyzési kérelmet, és elutasítja azt, a gazdasági társaság nem élhet azzal a lehetőséggel, hogy a korábban előterjesztett okiratok felhasználásával, ismételten beadja a cégbejegyzési kérelmet. Ha a cég bejegyzését a visszautasító végzés jogerőre emelkedését megelőzően, azonban a 8 napos határidőn túl kéri, azt a visszautasító végzés ellen előterjesztett fellebbezés visszavonásának vagy a végzés elleni fellebbezési jogról való lemondásnak kell tekinteni; az ezzel ellentétes nyilatkozat hatálytalan. PT

Ctv. 44/A. § (1) bek., 45. § (5)–(6) bek. – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.
BH 2001. 590.

Cégbejegyzési eljárás – bejegyzési kérelem visszavonása: A cégbejegyzési kérelem az elsőfokú határozat meghozataláig visszavonható; ebben az esetben a cégbíróság az eljárást megszünteti. A cég bejegyzésére irányuló kérelem visszavonása esetében az előtársaság megszüntetéséről vagy a létesítő okirat módosításáról szóló okiratot a kérelem visszavonásához kell csatolni. PT

Ctv. 33. § (3) bek.

Szegedi Ítéltábla Gf. III. 30.513/2009/4., Fővárosi Bíróság 11. G. 40.388/2011/10.

Cégbejegyzési eljárás – cég bejegyzése: Amennyiben a *cégbíróság* bejegyzi a *gazdasági társaságot*, akkor e ténnyel létrejönnek tekintendő egy új jogalany, egy *jogi személy*, egy *cég*. Ha a cégbíróság döntési kötelezettségének határidőn belül nem tett eleget, akkor a cégbíróság vezetője a határidő lejártát követő 3 munkanapon belül intézkedik a bejegyzési kérelem elbírálásáról. Ilyen esetben a cégbíróság vezetője köteles a szükséges intézkedéseket megtenni: megvizsgálja, hogy az eljáró cégbíró miért nem tett eleget a Ctv.-ben meghatározott időn belül döntési kötelezettségének. Az eljáró cégbíró akadályoztatása esetén a cégbíróság vezetője megteszi a szükséges vezetői lépéseket, de az érdemi döntés tartalmára vonatkozó utasítást nem adhat. A cégbíróság vezetőjének intézkedése kapcsán *hiánypótlásra* történő felhívás kibocsátásának nincs helye. Amennyiben a vezetői intézkedésre nyitva álló határidő alatt sem kerül sor a bejegyzési kérelem elbírálására, akkor automatikus bejegyzésre kerül sor: a 3 munkanapos határidő leteltét követő munkanapon a gazdasági társaság a kérelem szerinti tartalommal ipso iure (a törvény erejénél fogva) létrejön. A törvény erejénél fogva történő automatikus bejegyzés esetén kijavítás iránti kérelem előterjeszhető. Ha azonban az ipso iure, automatikus cégbejegyzés során törvénytörő adat kerül a *cégjegyzékbe*, akkor *törvényességi felügyeleti eljárásnak* van helye. A cégbíróság a jogi képviselővel elektronikus úton közli a bejegyzési eljárás során hozott végzéseit. Az elektronikus úton közölt végzést a jogi képviselő minősített elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott visszaigazolásában megjelölt időpontban kell kézbesítettnek tekinteni; a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények az elektronikus úton történő közléshez fűződnek. Ha a cégbíróság 7 munkanapon belül nem kap visszaigazolást a jogi képviselőtől, a végzést a cégbíróság írásban is megküldi; ebben az esetben a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények az írásban történő közléshez fűződnek. Amennyiben a cégbíróság a kérelemnek helyt adó végzést hoz, azt nem kell indokolnia. A gazdasági társaság bejegyzését elrendelő végzést – a cégbíróság közleményeként – *Céggazdasági Közlönyben* közzé kell tenni. PT

Ctv. 20. §, 39. § (2) bek., 47. § (1)–(3) bekezdések

BH 2002. 193., KGD 2002. 109.

Cégbejegyzési eljárás – céginformációs szolgálat vizsgálata: Az elektronikus úton benyújtott cégbejegyzési kérelmet a Céginformációs Szolgálat informatikai szempontból (így az elektronikus aláírás hitelessége, az adatok sértetlensége, az időbélyegző dátuma és hitelessége, az elektronikus okirat formátuma tekintetében), valamint a kérelemben foglalt adatok formai megfelelőségét megvizsgálja; tehát a Céginformációs Szolgálat az elektronikus okiratot tartalmi szempontból nem ellenőrzi: ez a *cégbíróság* hatáskörébe tartozik. A Céginformációs Szolgálat az adatellenőrzés során a cégbejegyzési és *változásbejegyzési kérelemben* – az informatikai ellenőrzéssel egyidejűleg – az alábbi adatok ellenőrzését végzi el: *székhely, telephely, fióktelep*; a képviselőre jogosult *cégjegyzékbe* bejegyzendő adatai; a tagok *cégjegyzékbe* bejegyzendő adatai, továbbá adóazonosító száma; főtevékenység és további *tevékenységi kör(ök)*; az áfaalanyiságra, illetve az áfaadózási módra vonatkozó, továbbá egyéb adóhatóság felé tett nyilatkozat. A Céginformációs Szolgálat megvizsgálja a bejegyzési kérelemben megjelölt valamennyi kötelezően kitöltendő adat hiánytalanságát; a *cégjegyzékbe* bejegyzendő magyarországi székhely és a kérelemben feltüntetendő magyarországi lakcím, továbbá az irányítószámnak és a településnek az egyetemes postai szolgáltató által közzétett települési irányító-

számokat tartalmazó adatbázisában foglaltaknak megfelelő kitöltését; a cégjegyzékbe bejegyzendő külföldi székhely vagy lakóhely esetén a Közösség külkereskedelmi statisztikájára és a tagállamok közötti kereskedelmi statisztikákra vonatkozó ország- és területnomenklatúráról szóló 2006. december 13-i 1833/2006/EK rendelet szerinti országkódok feltüntetését; a képviselőre jogosult és a cégjegyzékbe bejegyzendő tagok tekintetében az állami adóhatóság által kiadott adóazonosító számnak az azonosító számok képzésére vonatkozó szabályokkal való összhangját; a cég bejegyzendő főtevékenységének és további tevékenységi körének (köreinek) a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszeréről (TEÁOR) szóló tájékoztatóban foglaltaknak megfelelő megjelölését; az Art. (rég) 22. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat és a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény 7. §-a szerinti bejelentés kitöltésének konzisztenciáját, valamint a kisadózóként bejelentett személy adatai és a cég tagja adatainak egyezőségét. A Céginformációs Szolgálat az ellenőrzési szempontokat, valamint az ellenőrzés alapjául szolgáló adatbázisok vagy algoritmusok elérhetőségét honlapján közzéteszi. Ha a cégbejegyzési kérelmet informatikai és formai szempontból szabályszerűen nyújtják be, akkor azt a Céginformációs Szolgálat haladéktalanul továbbítja az illetékes cégbírósághoz. Ha a cégbejegyzési kérelem és mellékletei informatikai vagy formai szempontból hibásak vagy hiányosak, illetve nem tartalmazzák megfelelően a szükséges adatokat, a Céginformációs Szolgálat az iratokat az elektronikus igazolással együtt a jogi képviselőnek visszaküldi. Ebben az esetben a bejegyzési kérelmet be nem nyújtottnak kell tekinteni. A Céginformációs Szolgálat a kérelem megérkezéséről és arról, hogy azt továbbította a cégbírósághoz, a kérelem cégbírósághoz való sikeres továbbításával egyidejűleg elektronikus igazolást küld a jogi képviselőnek. A Céginformációs Szolgálat abban az esetben is igazolást küld a jogi képviselő számára, amennyiben az iratokat nem továbbítja a cégbíróság számára. Az elektronikus igazolást fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel kell ellátni. Ha a Céginformációs Szolgálatnál, illetve a személyre szabott ügyintézési felület működése során felmerült üzemzavar akadályozta a kérelem határidőben történő benyújtását, erre hivatkozással – a jogvesztő határidő esetét is ideértve – akkor is van helye igazolásnak, ha azt egyébként törvény kizárja. A cégbíróságra vonatkozó ügyintézési határidő – amennyiben *adóregisztrációs eljárásra* nincs szükség – az azt követő első munkanapon kezdődik, amikor a Céginformációs Szolgálatról az informatikai szempontból szabályszerű cégbejegyzési kérelem a cégbírósághoz megérkezik. A cégbíróság tanúsítványt, illetve elektronikus igazolást csak az informatikai szempontból szabályszerűen érkezett kérelem alapján ad ki. PT

21/2006 (V. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről 14/A. §; Ctv. 38. §, 39. § (1) bek. – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 35. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

Cégbejegyzési eljárás – cégjegyzékszám és statisztikai számjel kiállítása: A *cégbíróságra* vonatkozó ügyintézési határidő – amennyiben *adóregisztrációs eljárásra* nincs szükség – az azt követő első munkanapon kezdődik, amikor a *Céginformációs Szolgálatról* az informatikai szempontból szabályszerű bejegyzési kérelem a cégbírósághoz megérkezik. A cégbíróság tanúsítványt, illetve elektronikus igazolást csak az informatikai szempontból

szabályszerűen érkezett kérelem alapján ad ki. A bejegyzési kérelem cégbíróshoz történő érkezésekor a *cég* az azonosításra, illetve valamennyi más cégtől való megkülönböztetésére alkalmas cégjegyzékszámot kap, amelyet ettől kezdődően az iratain fel kell tüntetnie. A cégbíróshoz az érintett szervezetektől – az erre a célra létrehozott elektronikus rendszer útján – beszerzi, és rögzíti a cégjegyzékben a cég adószámát, valamint statisztikai számjelét. A *cégbejegyzési kérelem* benyújtója legkésőbb az adószám megállapítását követő munkanapon a *cég nevét, székhelyét, cégjegyzékszámát, adószámát, valamint statisztikai számjelét* tartalmazó elektronikus tanúsítványt kap. PT

Ctv. 39. § (1) bek., 44. § (1), (3) bekezdések

Cégbejegyzési eljárás – eljárás felfüggesztése: Az eljárás felfüggesztésére a bejegyzési eljárás folyamata alatt törvényességi felügyeleti kérelem benyújtása esetén, az állami adóhatóság értesítése alapján a *cég* adószámának megállapítása érdekében, változásbejegyzési eljárásban, illetve a cég bejegyzése esetén, amennyiben *átalakulás* bejegyzése történik, valamint az elektronikus ügyintézés támogató rendszer kommunikációs hibája miatt kerülhet sor (ha üzemzavar akadályozta a kérelem határidőben történő benyújtását, erre hivatkozással – a jogvesztő határidő esetét is ideértve – akkor is van helye igazolásnak, ha azt egyébként törvény kizárja). Amennyiben az *adóregisztrációs eljárásra* nyitva álló 1 munkanapos határidő alatt valamely akadály fennállása valószínűsíthető, úgy az eljárás lefolytatására 8 munkanapon belül kerül sor. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal az adóregisztrációs eljárás során az adózót a részére képzett technikai azonosító számon tartja nyilván, amelyről az adózót – a *cégbíróshoz* útján – abban az esetben értesíti, ha az adószám megállapítására az 1 munkanapos határidőn túl kerül sor. Az adószám megállapításáig az adózó adókötelezettségeit a technikai azonosító szám feltüntetésével köteles teljesíteni. A technikai azonosító szám kizárólag az adózó adóhatóság által történő nyilvántartására szolgál, gazdasági *tevékenység* folytatására, számlakibocsátásra nem jogosít. Amennyiben az állami adóhatóság az adatok rendelkezésre bocsátásától számított 1 munkanapon belül a cég adószámáról a cégbíróshoz nem értesíti, a cégbíróshoz a kérelem elbírálását az állami adóhatóság értesítéséig felfüggeszti. PT

Ctv. 32. § (1) bek., 44. § (2) bek.

Fővárosi Ítéltábla 16. Gf. 40.309/2012/5., Fővárosi Ítéltábla 11. G. 41.569/2008/8., Fővárosi Ítéltábla 35. G. 40.319/2009/7.

Cégbejegyzési eljárás – hiánypótlás: Amennyiben nem került sor a *kérelem hiánypótlás nélküli elutasítására*, a *cégbíróshoz* köteles érdemben megvizsgálni az iratokat, ideértve azt az esetet is, amikor a hiánypótlás nélküli elutasítást követően megfelelően előterjesztett *ismételt bejegyzési kérelmet* nyújtottak be. A cégbíróshoz a kérelem érkezését követően, legkésőbb 8 munkanapon belül megvizsgálja, hogy a Ctv.-ben előírt adatok, a *társasági szerződés*, valamint a bejegyzési kérelem alapjául szolgáló kötelezően/szükség szerint csatolandó egyéb okiratok megfelelnek-e a jogszabályok rendelkezéseinek. A cégbíróshoz azt is ellenőrzi, hogy az egyes okiratok tartalma összhangban áll-e egymással, hiszen a bejegyzésre nem lehet alkalmas egy olyan kérelem, amelynek egyes részei ellentétben állnak egymással. Ha a bejegyzési kérelem, illetve annak mellékletei nem felelnek meg

a jogszabályoknak, vagy a szükség szerint csatolandó okiratokat (Ctv. 2. sz. melléklet) nem nyújtották be, vagy ha a cégbíróság – kicsúszva a hiánypótlás nélküli elutasításra nyitva álló határidőből – azt észleli, hogy a kötelező mellékleteket (Ctv. 1. sz. melléklet) nem terjesztették elő, akkor a cégbíróság elutasítás terhe mellett hiánypótlásra felhívó végzést ad ki. A hiánypótlásra felhívó végzést legkésőbb a bejegyzési kérelem érkezésétől számított 8. munkanapon meg kell hozni. A hiánypótlásra felhívó végzés kiadására csak egy alkalommal kerülhet sor, és abban a bejegyzési kérelem valamennyi hibáját/hiányosságát meg kell jelölni. A hiánypótlás nem teljesítésére alapított, bejegyzést elutasító határozat jogszabály-sértő, ha a cégbíróság hiánypótlásra felhívó végzéséből nem állapítható meg egyértelműen a bejegyzés akadálya. A hiánypótlásra megfelelő határidőt kell biztosítani, amely legfeljebb 30 nap lehet. A bírósági ügyintézési határidőbe nem számít bele (nyugszik) a hiánypótlásra felhívó végzés átadásától/elektronikus úton történő elküldésétől a hiányok pótlásáig eltelt idő (nem vehető figyelembe). Ha a bejegyzést kérő a hiánypótlási határidőt elmulasztotta, vagy a hiánypótlást hiányosan, illetve hibásan terjesztette elő, a cégbíróság a cég bejegyzési kérelmét végzéssel elutasítja; visszautasításnak már nincs helye. A hiánypótlás késedelmes vagy hiányos teljesítése miatt igazolási kérelemnek nincs helye. A cég a hiánypótlásra felhívó végzésben feltüntetett hiányokat a fellebbezési eljárásban sem pótolhatja joghatályosan. A cégbíróság a jogi képviselővel elektronikus úton közli a bejegyzési eljárás során hozott végzéseit. Az elektronikus úton közölt végzést a jogi képviselő minősített elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott visszaigazolásában megjelölt időpontban kell kézbesítettnek tekinteni; a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények az elektronikus úton történő közléshez fűződnek. Ha a cégbíróság 7 munkanapon belül nem kap visszaigazolást a jogi képviselőtől, a végzést a cégbíróság írásban is megküldi; ebben az esetben a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények az írásban történő közléshez fűződnek. PT

Ctv. 39. § (2) bek., 46. § (1), (3)–(6) bekezdések – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát. KGD 2001. 40., ÍH 2009. 34., Pécsi Ítéletábra Pf. V. 20.285/2009/3., Györi Ítéletábra Gf. IV. 20.205/2006/4., BDT 2007. 1653.

Cégbejegyzéssel kapcsolatos jogorvoslatok: *A cégbejegyzéshez kapcsolódó jogorvoslatok a hibás adatot tartalmazó bejegyző végzés kijavítása, cégbejegyzést elutasító végzés elleni fellebbezés és a cégbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti per.* PT

Ctv. V. fejezet 1. és 2. Cím

Cégbejegyzéssel kapcsolatos jogorvoslatok – a cégbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti per: *A cégbejegyzési kérelemnek helyt adó cégbejegyzési végzés ellen fellebbezésnek nincs helye; a végzés a meghozatala napján emelkedik jogerőre, és a bíróság a határozatához ugyanezen naptól kötve van. A végzés vagy az annak meghozatala alapjául szolgáló iratok jogszabályba ütközése miatt az ügyész, valamint az, akire a végzés rendelkezést tartalmaz – a rendelkezés őt érintő részére vonatkozóan – pert indíthat a cég ellen a végzés hatályon kívül helyezése iránt a cég székhelye szerint illetékes törvényszék előtt. A per megindításának a végzés Cégközlönyben való közzétételétől számított 30 napon*

belül (jogvesztő határidő) van helye. A keresetlevélben, illetve az eljárás során csak olyan jogszabálysértésre lehet hivatkozni, amelyet a *cégbejegyzési eljárásban a cégbíróságnak* észlelnie kellett volna. Ha a cégbejegyzést elrendelő végzés vagy a meghozatala alapjául szolgáló irat jogszabálysértő, a bíróság megfelelő határidő tűzésével felhívja a céget a jogszabálysértő állapot megszüntetéséhez szükséges intézkedések megtételére. Ha a megtett intézkedések eredményre vezetnek, a bíróság ítéletében a végzést hatályában fenntartja, nem rendelkezik a jogszabálysértés megállapításáról, hanem felhívja a cégbíróságot, hogy törvényességi felügyeleti jogkörében hivatalból jegyezze be vagy törölje az érintett cégjegyzékadatot, illetve – indokolt esetben – hívja fel a céget a bejegyzéshez szükséges további adatok bejelentésére, illetve a törvényes állapot helyreállításához szükséges intézkedések megtételére. Ha a perben a felperes a cégbejegyzési végzés jogszabályba ütközését az alapjául szolgáló *létesítő okiratnak*, illetve módosításának a végzésben foglalt cégjegyzékadattal összefüggő érvénytelenségére alapítja, a bíróság a per során megkísérli az érvénytelenségi ok kiküszöbölését. Ha az érvénytelenség oka már nem áll fenn, a végzést hatályában fenntartja, és a fentiek szerint felhívja a cégbíróságot a szükséges intézkedések megtételére. Ha az érvénytelenségi ok változatlanul fennáll, a bíróság a változásbejegyzési végzést az ítéletében meghatározott időponttal hatályon kívül helyezi, és a létesítő okirat módosítását az ítélelehozatalt követő meghatározott időpontig hatályossá nyilvánítja; ez az időpont nem lehet későbbi, mint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 90 nap. A bíróság ítéletében emellett felhívja a cégbíróságot a fentiek szerinti intézkedések megtételére. A cégbejegyzésére vonatkozó végzés teljes hatályon kívül helyezésének, illetve a létesítő okirat érvénytelensége megállapításának (*alapítás érvénytelensége*) csak a Ctv. 69. § (2) bekezdésében foglalt érvénytelenségi ok fennállása esetén van helye [ebben az esetben a bíróság a Ctv. 69. § (4) bekezdésében foglaltak szerint jár el]. Más érvénytelenségi ok fennállása esetében a bíróság ítéletében az érvénytelenség megállapítása mellett a végzést hatályában fenntartja, és a Ctv. 66. § (2) bekezdésében foglaltak szerint felhívja a cégbíróságot a szükséges intézkedések megtételére. Ha a cégbejegyzést elrendelő végzés jogszabálysértő, azonban a jogszabálysértés csekély jelentőségű és cégjegyzékadatot nem érint, a bíróság a végzést a jogszabálysértés megállapítása mellett – további intézkedés elrendelése nélkül – hatályában fenntartja. PT

Ctv. 65–68. §§

BDT 2016. 3552., LB Gfv. X. 30.332/2009/6., Debreceni Ítéletábra Gf. III. 30.159/2012/6., Fővárosi Ítéletábra 10. Gf. 40.353/2014/4., BDT 2013. 2953., BDT 2010. 2304., BDT 2010. 2181., BDT 2009. 1965., BDT 2007. 1716.

Cégbejegyzéssel kapcsolatos jogorvoslatok – cégbejegyzést elutasító végzés elleni fellebbezés: A cégbejegyzési kérelmet elutasító végzés ellen a *cég*, továbbá az, akire a végzés rendelkezést tartalmaz – a rendelkezés rá vonatkozó része ellen, a cég számára nyitva álló határidőn belül – fellebbezéssel élhet. Tehát a cég a végzés valamennyi rendelkezése ellen fellebbezéssel élhet, az egyéb érdekeltek (a végzésben nevesített személyek) pedig csak az őket érintő végzésbeli rendelkezések ellen. Mivel a *cégbejegyzési eljárásban* jogi képviselő kötelező, ez irányadó a fellebbezés előterjesztésére is. A fellebbezést a végzés közlésétől/kézbesítésétől számított 15 napon belül kell benyújtani az elsőfokú bíróságnál a másodfokú bírósághoz címezve. A hivatalból meghozott bejegyzési végzés ellen nincs

helye fellebbezésnek, illetve felülvizsgálatnak, ha a bejegyzésre más bíróság vagy hatóság határozata alapján került sor (Ctv. 26. §). PT

Ctv. 64. § – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 36. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

Veszprém Megyei Bíróság I. G. 40.125/2008/7., Pest Megyei Bíróság G. 40.120/2009/3., Pest Megyei Bíróság G. 40.119/2009/3., Pest Megyei Bíróság G. 40.118/2009/3.

Cégbejegyzéssel kapcsolatos jogorvoslatok – hibás adatot tartalmazó bejegyző végzés kijavítása: Ha valamely cégszám nyilvántartásba vétele hivatalbóli bejegyzéssel történik, és a bejegyzésre hibás adatok alapján került sor, vagy a bejegyzés egyéb okból hibás, a cég, valamint az ügyész kérheti a hibás bejegyzés kijavítását. A *cégbíróság* a kérelemről 8 napon belül nemperes eljárásban határoz; az eljárás során csak okirati – ideértve az elektronikus okiratot is – bizonyításnak van helye. Amennyiben a cégbíróság azt állapítja meg, hogy a hivatalbóli bejegyzés alapjául szolgáló okirat és a végzés tartalma eltér, és a hiba a határozat kijavítására vonatkozó szabályok szerint nem szüntethető meg, a végzést hatályon kívül helyezi, és új eljárást indít, amellyel egyidejűleg a hibás bejegyzést a *cégnyilvántartásból* úgy kell törölni, hogy az mint törölt adat se legyen megállapítható. Ha a cégbíróság azt állapítja meg, hogy a cégbíróság számára hivatalbóli bejegyzés céljából továbbított adatok megegyeznek a cégjegyzékbe bejegyzett adatokkal, a kérelmet elutasítja. PT

Ctv. 64/A. § – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 36. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

Fővárosi Ítéltábla 13. Gf. 40.117/2010/6.

Cégbejegyzés speciális szabályai (egyszerűsített cégeljárás): A Ctv. szerkezete és felépítése olyan szabályozást mutat, amely szerint a *cégbejegyzési eljárásnak* két típusa van (mindkettő elektronikus), és ezek eljárási rendje egymástól eltérő: általános eljárás, amikor a *gazdasági társaság* tagjai maguk határozzák meg a *társasági szerződés* tartalmát, a Ptk. és a Ctv. vonatkozó előírásainak betartásával; egyszerűsített cégeljárás, amelyben a szerződésminta igénybevételével (azaz a társaság alapítói számára a társasági szerződés pontjai adottak) elkészített *létesítő okirat* alapján nyújtják be a bejegyzési kérelmet. A *közkereseti és a betéti társaság*, a *korlátolt felelősségű társaság*, valamint a *zártkörűen működő részvénytársaság* esetén a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről szóló 21/2006. (V. 18.) IM rendelet mellékletét képező szerződésminta megfelelő kitöltésével is elkészíthető a társasági szerződés; ekkor kizárólag a kitöltött szerződésmintában foglalt rendelkezések alkotják a létesítő okirat tartalmát. A szerződésminta alkalmazása – amely nem kötelező, hanem a gazdasági társaság választásától függ – azt jelenti, hogy a gazdasági társaság csak a saját adataival egészíti ki a formanyomtatványt. A gazdasági társaság formájának megfelelő típus szerződés alkalmazása a cégbíróság munkáját is megkönnyíti és meggyorsítja, mert a jogi képviselő törvényességi nyilatkozatot terjeszt elő a bejegyzési eljárásban: tanúsítja, hogy a csatolandó okiratok törvényességi szempontú vizsgálatát elvégezte; másrészt az előterjesztett kérelemről a *cégbíróság* a bejegyzési kérelem érkezé-

sét követően, az adószámról való adóhatósági értesítéstől számított 1 munkanapon belül határoz. Az egyszerűsített cégeljárásra az alábbi feltételek fennálltakor kerülhet sor: kkt., bt., kft. és zrt. cégforma esetén, a cégbejegyzési eljárásban, a társasági szerződést az IM rendeletbeli szerződésminta alkalmazásával készítik el, a cégbejegyzési kérelmet elektronikus úton nyújtják be, és az említett gazdasági társaságok az egyszerűsített cégeljárást választják. Az egyszerűsített cégeljárásban kizárólag a Ctv. 3. számú melléklete I. részében felsorolt okiratok csatolhatók a kérelemhez. A cégbíróóság az egyszerűsített cégeljárásban előterjesztett kérelmet – noha hiánypótlási felhívás kiadásának nincs helye – érdemi vizsgálattal bírálja el. A vizsgálat során áttekinti, hogy megfelel-e a jogszabályoknak a jogi képviselő meghatalmazása, a bejegyzési kérelem kitöltése, a jogi képviselő törvényességi nyilatkozata, a cég választott neve – eredményes névfoglalás hiányában –, valamint a csatolandó okiratokat benyújtották-e, továbbá ellenőrzi, hogy a *cégjegyzék* nem tartalmaz-e a bejegyzési kérelemben feltüntetett tag, *vezető tisztségviselő*, illetve *cégvezető* vonatkozásában Ctv. szerinti eltiltási bejegyzést. A jogszabályoknak megfelelés hiányában, valamint akkor, ha az adóhatóság értesítése alapján az adószám megállapításához szükséges nyilatkozat nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, a cégbíróóság a bejegyzési kérelmet elutasítja. Az általános eljáráshoz hasonlóan az elutasító végzés közlését követő 8 napon belül, egy alkalommal ismételten benyújtható a cégbejegyzési kérelem. Amennyiben a cégbíróóság a bejegyzési kérelemnek helyt ad, akkor bejegyző végzésével létrejön a gazdasági társaság. Ha a cégbíróóság döntési kötelezettségének határidőn belül nem tesz eleget, a cégbíróóság vezetője a határidő lejártát követően, legkésőbb 1 munkanapon belül hivatalból intézkedik a bejegyzési kérelem elbírálásáról. A cégbíróóság vezetője által adott ügyintézési határidő eredménytelen eltelte esetén a cégbejegyzés a következő munkanapon, ipso iure, a kérelem alapján előterjesztett adatok szerinti tartalommal megtörténik. Az egyszerűsített eljárással történő cégbejegyzési kérelem illetve zártkörűen működő részvénytársaság esetén 50 ezer Ft, közkereseti társaság, betéti társaság és korlátolt felelősségű társaság esetén pedig illetékmentes. PT

21/2006. (V. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről; Itv. 45. §; Ctv. 9/A. §, 48. § – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42–43. §-ai 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát.

ÍH 2009. 33., Fővárosi Ítéletábra 13. Cgf. 43. 536/2008/2., BDT 2010. 2373., BDT 2010. 2320., BDT 2009. 1953., BDT 2008. 1842.

Cégbíróóság: A cégbíróóság nem a jogalkotó által létrehozott, önálló bíróság, a cégbíróósági teendőket a törvényszékek mint cégbíróóságok látják el. A cégtörvény meghatározza a cégbíróóságok legfontosabb feladatait azzal, hogy az összes feladatot nem sorolja fel taxatív módon. Ennek megfelelően a cégbíróóság folytatja le a *cégbejegyzési* és *változásbejegyzési eljárásokat*, elbírálja a cégbejegyzést vagy a változásbejegyzést elutasító végzés elleni fellebbezéseket; a cégbíróóság feladata a *cégnyilvántartás* vezetése, mivel a *cégjegyzékbe* adatot bejegyezni, illetve törölni csak a cégbíróóság jogosult; tájékoztatást nyújt a cégjegyzék adatairól és a *cégiratokról*; lefolytatja a *törvényességi felügyeleti eljárásokat*; elbírálja a *hitelközi* jogok védelmére és a kisebbségi jogok gyakorlására irányuló kérelmeket; dönt a közhasznúvá minősítésről; valamint elbírál minden olyan ügyet, amelyet törvény a cégbíróóság

hatáskörébe utal. A cégbíróság által lefolytatott eljárások nemperes eljárások, amelyekre a cégtörvény eltérő rendelkezése hiányában a polgári perrendtartás szabályai irányadók, az eljárások során főszabály szerint csak okirati bizonyítás zajlik, a cégbíróság hatásköreit mindig egyesbíró látja el. A cégbíróság leginkább adminisztratív funkciót tölt be, azonban a törvényességi felügyeleti eljárásban (amelynek célja, hogy a cégnyilvántartás közhitelességének biztosítása érdekében a cégbíróság intézkedéseivel a cég törvényes működését kikényszerítse) mind a bizonyítási eszközök köre, mind pedig a cégbíróság mérlegelési lehetősége szélesebb. LZZs

Ctv. 1. § (1) bek., 72. § (1) bek.

Cégbizonyítvány: A *cégbíróságon* a *cégiratokat* bárki ingyenesen megtekintheti, azokról feljegyzést készíthet. A cégjegyzék adatairól *cégmásolat*, *cégekivonat* vagy cégbizonyítvány kiadása kérhető. A cégbizonyítvány – a kérelemtől függően – a *cégjegyzék* egyes fennálló vagy törölt adatait tanúsítja hitelesen, illetve azt, hogy valamely meghatározott bejegyzés a cégjegyzékben nem szerepel(t). A *cégnyilvántartásban* a törölt adatnak megállapíthatónak kell maradnia. A cégbizonyítványban az egyes adatok mellett fel kell tüntetni az adat (illetve annak törlése) bejegyzésének időpontját is. A cégbizonyítványon záradékban szerepeltetni kell, ha az okiratban szereplő cégszempontokhoz változásbejegyzési eljárás van folyamatban, és azt is fel kell tüntetni, hogy az melyik adatot érinti. Az elektronikus okiratként rendelkezésre álló cégiratról közfeladatot ellátó szervek részére történő adatszolgáltatás elektronikus úton teljesíthető, papír alapú másolat csak kivételesen indokolt esetben kérhető. PT

Ctv. 12. § (1)–(3), (5) bekezdések

Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., BH 1990. 442.

Cég határozatának megsemmisítése: A *cégbíróság* a *törvényességi felügyeleti eljárás* során a törvényes állapot helyreállítása érdekében az intézkedésre okot adó körülménytől, illetve annak súlyától függően különböző, a Ctv.-ben meghatározott intézkedéseket alkalmazhat, akár együttesen is. A cégbíróság által alkalmazható egyik intézkedés a cég határozatának megsemmisítése. A cégbíróság a *gazdasági társaság legfőbb szerve* által hozott határozatot nem módosíthatja, amennyiben a *cég* által hozott határozat jogszabálysértő, vagy a *cég létesítő okiratába* ütközik, a legfőbb szervi határozatot a cégbíróság megsemmisíti, és amennyiben szükséges, megfelelő határidőt tűz, és a legfőbb szerv számára új, a jogszabályoknak és a cég létesítő okiratának megfelelő határozat meghozatalát írja elő. Az új határozat meghozatalának előírására csak a szükséges esetekben kerül sor, a cégbíróság által határozathozatalra biztosított határidő a határozathozatalhoz szükséges időtől, valamint a meghozandó határozat jellegétől függ. LZZs

Ctv. 81. § (1) bek. c) pont, 81. § (2) bek.

Győri Ítéltábla Gf. IV. 20.015/2009/4.

Cég honlapja: Ha a Ptk. rendelkezése vagy a gazdasági társaság átalakulására vonatkozó törvény alapján a *gazdasági társaságnak* a *Cégekülönlönyben* közleményt kell közzétennie, a *cég* választása szerint e kötelezettségének a cég honlapján való – a Ctv. szerinti – közzé-

tétellel is eleget tehet. Ebben az esetben a honlapon való *közzététel* a *Cégközlöny*ben való közzétételnek minősül, és a közzététel megtörténtének igazolásaként a cég a *Cégközlöny* lappéldányának csatolása helyett jogosult a honlap közzététel céljára szolgáló helyének pontos megjelölését megadni. Amennyiben a cég választása szerint a *Cégközlöny*ben történő közzététel helyett a honlapján teszi közzé közleményeit, e tényt és a cég elektronikus elérhetőségét (honlap) a *cégjegyzéknek* tartalmaznia kell. A cég a honlapján köteles jól láthatóan megjelölni a cég cégjegyzékbe bejegyzett, fennálló nevét, *székhelyét*, cégjegyzékszámát, adószámát annak érdekében, hogy minden kétséget kizáróan megállapítható legyen, hogy a honlap a cég honlapja. A honlapon való közzététellel egyidejűleg a közleményt a cég köteles az ismert hitelezői számára elektronikus úton is megküldeni, amennyiben a hitelező elektronikus elérhetőségét a céggel közölte. A köztulajdonban álló gazdasági társaság (az a gazdasági társaság, amelyben a Magyar Állam, helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat jogi személyiséggel rendelkező társulása, többcélú kistérségi társulás, fejlesztési tanács, nemzetiségi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat jogi személyiségű társulása, költségvetési szerv vagy közalapítvány külön-külön vagy együttesen számítva többségi befolyással rendelkezik) a közzététel időpontjában fennálló adatok alapján közzéteszi a *vezető tisztségviselőket*, a *felügyelőbizottsági tagokat*, a Mt. 208. §-a szerint vezető állású munkavállalók, valamint az önállóan cégjegyzésre vagy a bankszámla feletti rendelkezésre jogosult munkavállalók nevét, tisztségét vagy munkakörét, a munkavállaló részére a munkaviszonya alapján közvetlenül vagy közvetve nyújtott pénzbeli juttatásokat, a teljesítményéért megalapozó teljesítménykövetelményeket, a munkavállalóra irányadó végkielégítés, illetve felmondási idő időtartamát, továbbá vezető tisztségviselőnél és felügyelőbizottsági tagnál a megbízási díjat, az azon felüli egyéb járandóságokat, a jogviszony megszűnése esetén járó pénzbeli juttatásokat. Az adatok közzétételéért, folyamatos hozzáférhetőségéért és hitelességéért a gazdasági társaság – mint munkáltató – vezetője a gazdasági társasággal összefüggő valamennyi adat vonatkozásában felelős. A közzététel elmulasztása esetén, továbbá ha a közzététel nem teljes vagy nem időszerű, külön jogszabály szerint a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása kezdeményezhető; a közzétett adatok a közzétételt követő 2 évig nem távolíthatók el. A Taktv. által előírt proaktív közzétételi kötelezettség a köztulajdonban álló gazdasági társaságok vonatkozásában nem zárja ki a közérdekű adatokat kezelő szervhez érkező egyéni adatigénylések teljesítését, a Taktv. csupán egy speciális adatközlési kötelezettséget ír elő. A cég köteles a honlapját folyamatosan működtetni, és a közleményt a honlapján olyan módon szerepeltetni, amely igazolja a közzététel megtörténtének időpontját. A honlap folyamatos működtetésének a cég abban az esetben tesz eleget, ha biztosítja a honlap megtekintésének folyamatos, havi szinten legalább 98%-os szintű elérhetőségét az interneten keresztül. A rendelkezésre állásnak nem része a honlapon – annak megkezdését legalább 3 nappal megelőzően – meghirdetett karbantartási célú üzemszünet, amely nem lehet hosszabb 48 óránál. A cég kötelezettsége a honlap folyamatos fenntartása, a közlemények honlapon feltüntetett időpontban történő közzétételének, továbbá a közzétett közlemény sértetlenségének, valamint megismerhetőségének biztosítása. Vita esetében a cég köteles bizonyítani e kötelezettségek teljesítését, továbbá azt, hogy a közzétett közleményt nem módosították, nem cserélték ki, valamint hogy a közlemény a cégtől származik, illetőleg a közlemény cégeljárásban való felhasználása megfelelt a jogszabályoknak. A cég köteles a közleményeit a honlapon úgy elhelyezni, hogy azok a honlap főoldalán jól látható *közlemény* menüpont

(link) alatt legfeljebb 5 továbblépéssel elérhető legyenek. A közleményt akadálymentes módon megjeleníthetővé kell tenni. A közlemény letölthető dokumentumként is megjeleníthető; letölthető dokumentumként csak legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátott közlemény helyezhető el a honlapon. A közlemény tárgyát egyértelműen meg kell jelölni. A közleményt közérthető formában, magyar nyelven kell közzétenni. Nincs akadálya annak, hogy a közlemény tájékoztató jelleggel idegen nyelven is megjelenjen, azonban e közzétételhez joghatások nem fűződnek. A közlemény közzétételekor meg kell jelölni a honlapon való megjelenítés napját: a közlemény közzététele napjának a honlapon való megjelenítés napja minősül. A közlemény tartalmát a közzétételt követően módosítani nem lehet. Helye van azonban a közlemény a *Cégek közlönyben* megjelenő közlemények közzétételéről és költségtérítéséről szóló 22/2006. (V. 18.) IM rendelet 7. § (4) bekezdése szerinti kijavításának, kiegészítésének, azonban az nem történhet a már közzétett közlemény módosításával. A kijavító, kiegészítő közleményt külön kell közzétenni, feltüntetve azt a tényt, hogy az kijavító, kiegészítő közlemény, illetőleg, hogy az eredeti közlemény mely hibáját, hiányosságát orvosolja. A közzétett közlemények a cég honlapjáról nem távolíthatók el, azonban a közzétételtől számított 2 év elteltével a honlap elkülönült, archiválásra szolgáló részébe helyezhetők át. A honlap archiválásra szolgáló részére a főoldalon a *közlemény* menüpont alatt az *archívum* menüpontban is utalás kell, hogy történjen. A közlemény (kijavító, kiegészítő közlemény) cégeljárásban történő felhasználásakor a cég köteles közölni a honlap közzététel céljára szolgáló helyének teljes, a közleményre közvetlenül utaló internetes címét, csatolni a közlemény (kijavító, kiegészítő közlemény) közzétett szövegét, megjelölni a közzététel – ideértve a kijavító, kiegészítő közzététel – időpontját (időpontjait), továbbá azt a tényt, ha a közlemény kijavítására, kiegészítésére került sor. Amennyiben a cég a honlap folyamatos működtetési kötelezettségének nem tesz eleget, a *cégbíróóság* a céggel szemben *törvényességi felügyeleti eljárást* folytathat le, és az eljárás során intézkedésként törölheti a cégjegyzékből a honlap elérhetőségét, illetve azt a tényt, hogy a cég a közvetlen közleményeit a honlapján teszi közzé. Amennyiben a cég a honlapját már nem kívánja fenntartani, köteles ezt a tényt a cégbíróóságnak bejelenteni, kérve a honlapra és a honlapon való közzétételre vonatkozó adatok törlését. A bejelentéshez – elektronikus formában, külön jogszabályban meghatározott módon – köteles csatolni a korábban a honlapján közzétett közleményeit a cégiratok között való elhelyezés céljából. A cég honlapján történő közzététel részletes szabályait 50/2007. (XI. 14.) IRM rendelet állapítja meg. A cég a gazdasági *tevékenység* folytatásához szükséges hatósági engedélyét – legkésőbb a tevékenység megkezdésével egyidejűleg – választása szerint a *Cégek közlönyben* vagy a cég honlapján (a hatósági engedély egészét elektronikus okirati vagy elektronikus okirattá alakított formában) köteles közzétenni; ez nem alkalmazható az alapítási engedély tekintetében. PT

Ctv. 21/A. §, 21/B. §; 50/2007. (XI. 14.) IRM rendelet a cég honlapján való közzétételről 1–7. §§;

Taktv. 2. § (1), (7)–(9) bekezdések

LB Pfv. IV. 21.148/2009/6., BH 2015. 260., Kúria Mfv. I. 10.574/2012/6., EBD 2014. M.10., BH 2013.

283, BDT 2009. 2034., ÍH 2016. 57., FIT-H-PJ-2015-834.

Cégirat: A *cégnyilvántartás* a *cégjegyzékből*, valamint a cégjegyzékben szereplő adat igazolására szolgáló mellékletekből, illetve egyéb olyan okiratokból áll, amelyeknek be-

nyújtására a *céget* – közérdekből, illetve a forgalom biztonsága, valamint a *hitelezői* érdekek védelme céljából – törvény kötelezi (cégiratok). A cégjegyzék fennálló, illetve törölt adatai, valamint a cégiratok – ideértve az elektronikus úton benyújtott, illetve elektronikus okirattá átalakított cégiratokat is – teljeskörűen nyilvánosak. A *cégbíróság* a cégjegyzék adatait és a cégiratokat az Európai Unió bármely hivatalos nyelvén is nyilvántartja, ha a cég a *cégbejegyzési kérelemhez* csatolta a cégjegyzékben szereplő adatoknak és a cégiratoknak az általa választott hivatalos nyelven készült – a külön jogszabályban foglaltak szerint arra jogosult által készített – hiteles fordítását. PT

Ctv. 10. § (1), (2) bekezdések, 23/A. § (1) bek.

Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., Zala Megyei Bíróság 6. P. 21.681/2009/13.

Cégjegyzék: A *cégnyilvántartás* a cégjegyzékből, valamint a cégjegyzékben szereplő adat igazolására szolgáló mellékletekből, illetve egyéb olyan okiratokból áll, amelyeknek benyújtására a *céget* – közérdekből, illetve a forgalom biztonsága, valamint a *hitelezői* érdekek védelme céljából – törvény kötelezi (cégiratok). A cégjegyzék fennálló, illetve törölt adatai, valamint a cégiratok – ideértve az elektronikus úton benyújtott, illetve elektronikus okirattá átalakított cégiratokat is – teljeskörűen nyilvánosak. A céget, illetve a cégre vonatkozó adatokat a *cégbíróság* cégjegyzékben tartja nyilván. A cégjegyzék rovatainak elnevezése angol, német, francia és orosz nyelven is megjeleníthető. A cégjegyzékbe történő bejegyzésre és a céggel kapcsolatos, törvényben meghatározott egyéb eljárások lefolytatására – ha a Ctv. másként nem rendelkezik – az a *cégbíróság* illetékes, amelynek illetékeségi területén a cég *székhelye* van. Ha valamely cégjegyzékadat *cégbírósághoz* történő továbbítása más bíróság vagy hatóság által elektronikus úton történik meg, az adat nyilvántartásba vételére automatikusan, elektronikus bejegyzéssel kerül sor. A *cégbíróság* a cégjegyzék adatait és a cégiratokat az Európai Unió bármely hivatalos nyelvén nyilvántartja, ha a cég a *cégbejegyzési kérelemhez* csatolta a cégjegyzékben szereplő adatoknak és a cégiratoknak az általa választott hivatalos nyelven készült – a külön jogszabályban foglaltak szerint arra jogosult által készített – hiteles fordítását. A cégjegyzék valamennyi cég esetében tartalmazza: a cég cégjegyzékszámát; a *cég nevét*; a cég székhelyét, valamint ha a cég székhelye nem azonos a központi ügyintézés helyével, a *központi ügyintézés helyét*; a *létesítő okirat* keltét; a cég főtevékenységét, valamint további *tevékenységi* köreit, azok mindenkor hatályos TEÁOR nomenklatúra szerinti megjelölésével; a cég *jegyzett tőkéjét*; a képviselet módját (önálló vagy együttes); a cég képviseletére jogosultak nevét, adóazonosító számát, természetes személy esetén lakóhelyét, születési idejét, anyja születési nevét, *jogi személy* esetén székhelyét és cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát, valamint a képviseletre jogosultak tisztségét, e jogviszonyuk keletkezésének időpontját, határozott időre szóló képviselet esetében a jogviszony megszűnésének időpontját is, illetve ha a jogviszony megszűnésére a cégjegyzékben feltüntetett időpontnál korábban kerül sor, a megszűnés tényleges időpontját, továbbá azt a tény, ha a cég képviselőjének közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott címpéldányát vagy ügyvéd által ellenjegyzett aláírásmintáját benyújtották; a cég adószámát, valamint statisztikai számjelét, továbbá ha a cég adószáma alkalmazását felfüggesztették vagy törölték, akkor a felfüggesztést, a felfüggesztés megszüntetését, a törlést, illetve e határozatok megsemmisítését vagy hatályon kívül helyezését, továbbá a határozat jogerőre emelkedésének napját; a cég valamennyi pénzforgalmi

számláját, valamint az azokat vezető pénzforgalmi szolgáltatók nevét és székhelyét; a cég-bejegyzési (változásbejegyzési) végzés meghozatalának időpontját; elektronikus bejegyzéssel a cégjegyzékadatok, illetve azok törlése bejegyzésének *Cégközlönyben* történő *közzétételének* napját; a cég elektronikus kézbesítési címét; a cégnek az E-ügyintézési tv. szerinti hivatalos elérhetőségét. A cégjegyzék szükség szerint, valamennyi cég esetében tartalmazza: a cég rövidített nevét; a cég – magyar nyelvű elnevezésének megfelelő idegen nyelvű elnevezését; a cég *telephelyét, fióktelepét*; a cég elektronikus elérhetőségét (*cég honlapja*, e-mail) és a cég erre vonatkozó döntése esetén azt a tényt, hogy a cég a közvetlen közleményeit a honlapján teszi közzé; meghatározott időtartamra alapított cég esetén a meghatározott idő lejártának napját; a jogelőd, jogelődök, illetve a jogutód, jogutódok cégnevét, székhelyét és cégjegyzék számát, külföldi cég esetén továbbá a székhelye szerinti országkódját, illetve a cég erre vonatkozó döntése esetén az *átalakulásnak* a cég által meghatározott időpontját; a *könyvvizsgáló* nevét (cégét) és lakóhelyét (székhelyét), e jogviszonya keletkezésének és megszűnésének időpontját, illetve ha a jogviszony megszűnésére a cégjegyzékben feltüntetett időpontnál korábban kerül sor, a megszűnés tényleges időpontját, valamint könyvvizsgáló szervezet esetén annak a személynek a nevét és lakóhelyét is, aki a könyvvizsgálóként személyében is felelős; a *felügyelőbizottsági* tagok nevét és lakóhelyét – ha a felügyelőbizottsági tag munkavállalói küldött, ezt a tényt is –, e jogviszonyuk keletkezésének és megszűnésének időpontját, illetve ha a jogviszony megszűnésére a cégjegyzékben feltüntetett időpontnál korábban kerül sor, a megszűnés tényleges időpontját; annak a kamarának a megjelölését, amelynek a cég a tagja; kiskorú tag (tulajdonos) esetén a törvényes képviselő nevét és lakóhelyét; a külföldi jogi személy, illetve magyarországi lakóhellyel nem rendelkező természetes személy kézbesítési megbízottjának nevét (cégnevét), lakóhelyét (székhelyét); a cég közösségi adószámát, továbbá ha a cég közösségi adószáma alkalmazását felfüggesztették, vagy azt törölték, akkor a felfüggesztést, a felfüggesztés megszüntetését, a törlést, illetve e határozatok megsemmisítését vagy hatályon kívül helyezését, továbbá a határozat jogerőre emelkedésének napját; azt, hogy a cégjegyzékben szereplő adatok, illetve a cégiratok fordítása az Európai Unió melyik hivatalos nyelvén szerepel a cégnyilvántartásban; közhasznú minősítéssel rendelkező cég esetében a közhasznú jogállás megszerzésének és törlésének időpontját; ha a cég *elismert vállalat-csoport* tagja, vagy *uralkodó tagja*, ezt a tényt, a csoporthoz tartozó cégek nevének, székhelyének és cégjegyzékszámának feltüntetésével; ha a cég összevont (konszolidált) éves *beszámolót* készítő anyavállalat, illetve az összevont (konszolidált) éves beszámolóba bevont leányvállalat, ezt a tényt, valamennyi kapcsolódó anya- és leányvállalat cégnevének, székhelyének, cégjegyzékszámának, külföldi cég esetén nyilvántartási számának és nyilvántartó hatóságának feltüntetésével; a cég képviselőjére jogosult elektronikus címpéldányának tanúsítványát; ha a cég a jegyzett tőkéjét devizában határozza meg, ezt a tényt, továbbá a devizanemet; a cég *üzleti évének* mérlegfordulónapját, amennyiben az üzleti év eltér a naptári évtől; ha a cég tagja (tulajdonosa) a Magyar Állam, az állam tulajdonosi jogait gyakorló szerv nevét és székhelyét; azt a tényt, ha a cég tagja, képviselőjére jogosult személy eltiltás hatálya alatt áll, az eltiltás kezdetét és végét; azt a tényt, hogy a cég tagja e jogállását bizalmi vagyongazdálkodóként szerezte meg. A cégjegyzékben valamennyi cég esetében fel kell tüntetni a következő, a közhiteles nyilvántartás, illetve a hitelezők védelme szempontjából jelentős adatokat is: a *csődeljárás* kezdő időpontját és befejezését; a *felszámolás* kezdő időpontját és befejezését; a *végelszámolás* kezdő időpontját és befejezését; a cég *megszűntnek*

nyilvánítását, továbbá ha a jogi személy megszűntnek nyilvánítására büntetőügyben eljáró bíróság döntése alapján került sor, a bíróság megnevezését, valamint a határozat számát és jogerőre emelkedésének időpontját; a *megszüntetési eljárás* kezdő időpontját és befejezését; a bejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránti perindítást és a per befejezését; a cégalapítás vagy a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti perindítást és a per befejezését; a cégformákra irányadó törvényekben szabályozott, a cég által hozott *határozatok bírósági felülvizsgálata* iránti perindítást és a per befejezését; a cég elleni végrehajtás – ideértve a biztosítási intézkedést is – elrendelését és megszüntetését; a cég tagja vagyoni részesedésének lefoglalását, továbbá a cég tagja vagyoni részesedésére vonatkozóan a büntetőeljárársban alkalmazott zár alá vétel elrendelését és megszüntetését; ha a jogi személy ellen olyan eljárás van folyamatban, amelyben büntetőjogi intézkedés alkalmazásának lehet helye, a nyomozás elrendelését, megszüntetését, annak megállapítását, hogy intézkedés alkalmazásának a feltételei nem állnak fenn, az eljárás befejezését, a korlátozás időtartamát és azt, hogy a korlátozás a jogi személy mely tevékenységére vagy jogosítványára terjed ki; zárgondnok kirendelésének tényét, illetve a kirendelt zárgondnok nevét (cégnevét), lakóhelyét (székhelyét); azt a tényt, ha a cég képviselőjére jogosult személynek, továbbá ha a cég minősített többséggel rendelkező tagjának vagy uralkodó tagjának korlátlan felelősségét állapították meg a cég tartozásaiért; a kényszerítőrlési eljárás kezdő időpontját és befejezését. A cégjegyzék cégformánként, a fentiekben túlmenően az alábbi adatokat is tartalmazza:

- a) *Közkereseti társaság* esetében a tagok nevét, természetes személy tag esetén születési idejét, lakóhelyét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét, cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát; a tag *tagsági jogviszonya keletkezésének* és megszűnésének időpontját.
- b) *Betéti társaság* esetében a társaság *beltagjainak* nevét, természetes személy beltag esetén születési idejét, lakóhelyét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét, cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát; a társaság *kültagjainak* nevét, természetes személy kültag esetén születési idejét, lakóhelyét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét, cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát; a tag *tagsági jogviszonya keletkezésének* és megszűnésének időpontját.
- c) *Korlátolt felelősségű társaság* esetében a tagok nevét, természetes személy esetén lakóhelyét, születési idejét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét és cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát, valamint amennyiben a tag szavazati jogának mértéke az 50%-ot meghaladja, vagy a tag minősített többségű befolyással rendelkezik, ezt a tényt is; a tag *tagsági jogviszonya keletkezésének* és megszűnésének időpontját; az *üzletrészen* alapított zálogjog tényét, a zálogjogosult nevét (cégnevét), lakóhelyét (székhelyét), cégjegyzékszámát (nyilvántartási számát); *közös tulajdonú üzletrész* esetén a tulajdonosok nevét, természetes személy esetén lakóhelyét, születési idejét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét és cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát.
- d) *Részvénytársaság* esetében *részvényfajták (részvényosztályok)* szerint a *részvények* számát és *névértékét*; a kibocsátott átváltoztatható *kötvények* számát és *névértékét*; a kibocsátott jegyzési jogot biztosító *kötvények* számát és *névértékét*.
- e) *Zártkörűen működő részvénytársaság* esetében a *részvénytársaság ügyvezetésének* típusát (*igazgatóság* vagy *egyszemélyes igazgatóság*); ha a részvény

átruházását az alapszabály korlátozza, akkor ezt a tény; amennyiben a *részvényes* szavazati jogának mértéke az 50%-ot meghaladja, vagy a részvényes minősített többségű befolyással rendelkezik, a részvényes nevét, természetes személy esetén lakóhelyét, születési idejét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét, és cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát; *egyszemélyes részvénytársaság* esetében a részvényes nevét, adóazonosító számát, természetes személy esetén születési idejét, lakóhelyét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét, cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát.

- f) *Nyilvánosan működő részvénytársaság* esetében az ügyvezetés típusát (igazgatóság vagy *igazgatótanács*); a részvénytársasági hirdetmények közzétételének módját, helyét; az állami adóhatóság által – szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozásként vagy társaságként – való nyilvántartásba vétel és a nyilvántartásból való törlés időpontját.
- g) *Egyesülés* esetében a tagok nevét (cégét), lakóhelyét (székhelyét); az egyesüléshez csatlakozó tag csatlakozásának időpontját, felelősségének esetleges korlátozását.
- h) *Külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe* esetében a külföldi vállalkozás nevét, cégformáját, cégjegyzékszámát (nyilvántartási számát) és székhelyét; a külföldi vállalkozás cégjegyzékét (nyilvántartását) vezető bíróság, illetve hatóság megnevezését és székhelyét; a külföldi vállalkozás képviselőjére jogosult személy vagy szerv nevét, természetes személy esetén lakóhelyét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét, cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát, a jogviszony keletkezésének és megszűnésének időpontját.
- i) *Európai gazdasági egyesülés* esetében a tagok nevét (cégét), lakóhelyét (székhelyét); az európai gazdasági egyesüléshez csatlakozó tag csatlakozásának időpontját, felelősségének esetleges korlátozását.
- j) *Európai részvénytársaság* esetében részvényfajták (részvényosztályok) szerint a részvények számát és névértékét; a kibocsátott átváltoztatható kötvények számát és névértékét; a kibocsátott jegyzési jogot biztosító kötvények számát és névértékét.
- k) *Zártkörűen működő európai részvénytársaság* esetében a részvénytársaság ügyvezetésének típusát (igazgatóság vagy igazgatótanács, illetve egyszemélyes igazgatóság); ha a részvény átruházását az alapszabály korlátozza, akkor ezt a tény; amennyiben a részvényes szavazati jogának mértéke az 50%-ot meghaladja, vagy a részvényes minősített többségű befolyással rendelkezik, a részvényes nevét, természetes személy esetén lakóhelyét, születési idejét, anyja születési nevét, jogi személy esetén székhelyét és cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát.
- l) *Nyilvánosan működő európai részvénytársaság* esetében az ügyvezetés típusát (igazgatóság vagy igazgatótanács); a részvénytársasági hirdetmények közzétételének módját, helyét.
- m) *Európai szövetkezet* esetében az ügyvezetésének típusát (igazgatóság, igazgatóelnök vagy igazgatótanács). PT

Ctv. 10. § (1)–(2) bekezdések, 23–28. §§ – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 34. §-a és 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát. Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., Zala Megyei Bíróság 6. P. 21.681/2009/13., Kúria Kfv. V. 35.052/2014/8., Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.498/2012/7., Szegedi Ítéltábla Gf. I. 30.392/2014/5.

Cégjegyzékbe bejegyzett személy céggel kapcsolatos jogviszonyának törlésére irányuló kérelme: A cégtörvény a *különleges törvényességi felügyeleti eljárások* között szabályozza a cégjegyzékbe bejegyzett személy céggel kapcsolatos jogviszonyának törlésére irányuló kérelméhez kapcsolódó eljárást, amely a *cégnyilvántartás közhitelességének* biztosítása céljából kiemelt jelentőségű, mivel a *cégnyilvántartásban* szereplő adatoknak minden esetben a valós állapotot kell tükrözniük. A változásbejelentési kötelezettség a cég megszűtése során folyamatosan fennáll, így a *felszámolási eljárás* alatt álló cég is köteles *cégjegyzékbéli* adatainak változását a *cégbíróságnak* bejelenteni. A *cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárás* lefolytatására köteles a cégjegyzékbe bejegyzett személy kérelmére, amennyiben a kérelmezőnek a céggel fennálló jogviszonya megszűnt, azonban a *vezető tisztségviselő* nem tett eleget változásbejelentési kötelezettségének, így a kérelmező a cégnyilvántartásban továbbra is szerepel a társaság tagjai között. A változásbejegyzésre irányuló kérelmet ugyanis a cég képviselőjének, azaz a vezető tisztségviselőnek kell a cégbírósághoz betérjesztenie, jogi képviselő útján. Az eljárás lefolytatásának feltétele, hogy a kérelmező az írásbeli felhívás csatolásával igazolja, hogy a vezető tisztségviselőtől írásban kérte jogviszonya megszűnésének cégbírósághoz történő bejelentését és azt, hogy a vezető tisztségviselő ennek a kötelezettségnek 60 napon belül nem tett eleget. A kézbesítési megbízott is kérelmezheti jogviszonyának törlését a cégjegyzékből azzal, hogy a vezető tisztségviselőhöz intézett kérelmen túl igazolnia kell, hogy a külföldi személyt tájékoztatta a lemondásáról és írásban felhívta más kézbesítési megbízott kijelölésére, azonban erre az értesítést követő 60 napon belül nem került sor, vagy igazolja, hogy a lemondást tartalmazó okirat nem volt kézbesíthető. A kézbesítési megbízottnak a felhívást, illetve a kézbesítést igazoló okiratokat csatolnia kell kérelméhez. Amennyiben a cégbíróság a kérelmet alaposnak találja, a kérelmezőt törli a cégjegyzékből, és ezzel egyidejűleg a társasággal szemben *törvényességi felügyeleti intézkedést* alkalmaz, ha a törléssel a törvényes működés még nem állt helyre teljeskörűen, vagyis fennáll olyan jogsértés, amelynek kiküszöbölése érdekében intézkedés alkalmazása szükséges. Amennyiben a cégbíróság a cég kizárólagos képviseletére jogosult személy kézbesítési megbízottját törli a cégjegyzékből, felügyeleti intézkedés alkalmazása helyett megindítja az *ismeretlen székhelyű cég megszüntetésére irányuló eljárást*. LZZs

Ctv. 22. § (1) bek., 33. § (2) bek., 88. § – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a és 43. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát. BDT 2014. 3184., BDT 2011. 2470., Fővárosi Ítéletábla 14. Cgtf. 44.376/2013/2.

Cégjegyzékben szereplő törvénysértő adat: *Törvényességi felügyeleti eljárás* lefolytatására okot adó körülmény a *cégjegyzékbe* bejegyzett adat törvénysértő volta, mivel a *cégnyilvántartás* közhiteles nyilvántartás, így a *hitelezők* védelme és a forgalom biztonsága miatt szükséges, hogy a *cégjegyzék* valós, fennálló adatokat tartalmazzon. A Ctv. a cégjegyzékben szereplő törvénysértő adatok három kategóriáját nevesíti törvényességi felügyeleti eljárásra okot adó körülményként. A *cégbíróság* eljárásának van helye, ha a *létesítő okirat* vagy annak módosítása, illetve a cégjegyzékbe bejegyzett adat már a bejegyzést megelőzően fennálló okból törvénysértőnek minősül. Ebben az esetben nem a létesítő okirat érvénytelensége iránti perindítást megalapozó törvénysértésről van szó, így nincs szükség

és nem is kerülhet sor a *cégbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezésére*, azonban törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatásának van helye. *Változásbejegyzési kérelem* esetén a *társasági szerződés* módosításokkal nem érintett részét a cégbíróság jogszerűségi szempontból nem vizsgálhatja, így az eljárás megindítására is csak a változással érintett rendelkezések vonatkozásában kerülhet sor. A törvényességi felügyeleti eljárás megindítására a bejegyzési eljárással párhuzamosan is sor kerülhet, mivel a *cégbejegyzési eljárás* és a törvényességi felügyeleti eljárás tárgya nem azonos. Utóbbinak van helye, ha a cégjegyzékbe bejegyzett adat a bejegyzést követően keletkezett okból válik törvénytörtvé. Az eljárás célja a törvénytörtő adat kiküszöbölése, így a *cégnek* kérelmeznie kell a jogszabálytörtő adat cégjegyzékből való törlését, valamint szükség esetén kérelmeznie kell az új adat bejegyzését. A cég kérelmének hiányában a cégbíróság hivatalból intézkedik a törvénytörtő adat cégnyilvántartásból való törléséről és szükség esetén az új adat bejegyzéséhez szükséges határozat meghozataláról. Törvényességi felügyeleti eljárásnak van helye abban az esetben is, ha a létesítő okirat vagy annak módosítása, illetve a cégjegyzék nem tartalmazza azt, amit a cégre vonatkozó jogszabályok kötelezően előírnak, azaz a társasági szerződés vagy annak módosítása hiányos tartalmú, vagy a létesítő okirattól függetlenül a cégjegyzékben nem szerepel valamely, jogszabály által előírt adat. A Ptk. hatálybalépésekor a cégjegyzékbe bejegyzett vagy bejegyzés alatt álló *gazdasági társaságok* a törvény hatálybalépését követő első *társasági szerződés módosításával* egyidejűleg kötelesek a Ptk. rendelkezéseivel összhangban álló továbbműködésről dönteni és az erről szóló *legfőbb szervi* határozatot a cégbírósághoz benyújtani. Ha ezt követően a társasági szerződés a Ptk. előírásaival ellentétes szabályokat tartalmaz, törvényességi felügyeleti eljárásnak van helye a törvényes működés helyreállítása érdekében. LZZs

Ctv. 74. § (1) bek. a)–c) pontok

PJD 2016. 5. I.

Cégjegyzés: A cégjegyzési jog azonos a *cég (gazdasági társaság) írásbeli képviselével*, a cég nevében történő aláírásra való jogosultsággal; tehát a cégjegyzési jog a képviselőt részjogosítvány. A cégjegyzés a gazdasági társaság írásbeli nyilatkozatainak a társaság nevében, a jogosult által, a Ptk.-ban és a Ctv.-ben előírt formában és módon történő aláírása. A cégjegyzési jog gyakorlásának az a feltétele, hogy a cégjegyzésre jogosultak személye és a cégjegyzés módja egyértelműen megállapítható legyen a *cégjegyzékből*. A cégjegyzésre jogosultak:

- a) a *vezető tisztségviselők* cégjegyzési joga önálló, és ezen jogosultságukat másra átruházhatják,
- b) az ügyvezetés eltérő rendelkezése hiányában a *cégvezető* cégjegyzési joga önálló, de másra át nem ruházható,
- c) a vezető tisztségviselő vagy a cégvezető valamelyik képviselőre feljogosított munkavállalóval vagy a gazdasági társaság képviselőre feljogosított munkavállalói együttesen jogosultak a cégjegyzésére; a munkavállaló ezen jogát másra nem ruházhatja át. A képviselőt és a cégjegyzés módja csak azonos lehet; a cégjegyzési jog – mint a képviselőt részjogosítvány – nem gyakorolható a képviselői jottól eltérő módon.

A cégjegyzés módja lehet önálló vagy együttes. Az önálló cégjegyzésre jogosult egyedül teszi meg a cég írásbeli nyilatkozatait, míg együttes cégjegyzés esetén két cégjegyzésre jogosult együtt írja alá a cég iratait. Az együttes cégjegyzést többféleképpen meg lehet határozni: egyrészt úgy, hogy az egyik aláíró mindig meghatározott személy legyen; másrészt úgy, hogy ügycsoportonként jelölik ki a két-két aláírót; harmadrészt úgy, hogy meghatározott értékhatárig egy személy önállóan, míg a megjelölt értékhatár fölött két másik személy együttesen jegyzi a társaságot; negyedrész pedig mindig ugyanaz a két személy jár el a gazdasági társaság írásbeli jognyilatkozatainak megtételénél. A bírói gyakorlat szerint – feltéve, hogy a cég magáénak nem ismeri el és a körülményekből más nem következik – a szerződés nem jön létre, ha az együttes cégjegyzésre jogosultak közül csak az egyik írja alá a szerződést. Ha a gazdasági társaságnak kettőnél több cégjegyzésre jogosultja van, akkor lehet úgy rendelkezni, hogy egyes jogosultak önállóan, mások együttesen jegyzi a társaságot. Azonban ugyanaz a személy csak egyféleképpen gyakorolhatja cégjegyzési jogát: vagy önállóan, vagy mással együttesen; így például érvénytelen az olyan kikötés, amely szerint egy személy 100 ezer Ft értékhatárig önállóan, míg ezt az összeget meghaladóan mással együtt jegyezheti a céget. A képviselői joghoz hasonlóan a cégjegyzési jog – függetlenül attól, hogy önálló vagy együttes – is korlátozható (például meghatározott értékhatár feletti jogügyletek megkötését a társaság *legfőbb szervének* hozzájárulásához kötik). Ez a korlátozás a cégjegyzékbe nem jegyezhető be, erre a cég külső jogviszonyaiban nem lehet hivatkozni. A cégjegyzés korlátozása harmadik személlyel szemben hatálytalan, arra a gazdasági társaság harmadik személlyel szemben jogot nem alapíthat. A hiteles cégaláírási nyilatkozatnak a cégjegyzési jogosultság igazolása és az érvényes aláírási forma (minta) igazolása is funkciója; tehát a címpéldányon szereplő aláírásukkal egyezően kötelesek a cégjegyzésre jogosultak aláírni a gazdasági társaság jognyilatkozatait (például teljes név vagy csak családnév használata). Tehát amennyiben azt a *cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelemhez* csatolták, akkor a cégjegyzésre jogosultnak a cég nevében olyan módon, illetve formában kell aláírnia, ahogyan azt a hiteles cégaláírási nyilatkozat (a közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott címpéldány), illetve az ügyvéd által ellenjegyzett aláírás minta tartalmazza. Az aláírás lényege az, hogy az okiraton az aláírást eszközölő személy kezétől származó aláírás szerepeljen az aláírási címpéldányon szereplő aláírásnak megfelelően. A közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott címpéldány és az ügyvéd által ellenjegyzett aláírás minta egyaránt bizonyítja, hogy a cégjegyzésre jogosult a céget miként és milyen formában jegyzi. A cégjegyzék – a cég kérelmére – tartalmazza a cégjegyzésre jogosult elektronikus címpéldányáról készített tanúsítványt is. A cégjegyzékbe bejegyzett tanúsítvánnyal rendelkező elektronikus aláírás a cégjegyzékre jogosult cégszerű aláírásának minősül. PT

Ptk. 3:116. §; Ctv. 8–9. §§, 24. § (1) bek. g) és h) pontjai, 1 sz. melléklet I. 7. c) pont, 2. sz. melléklet 7. pont – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

LB Cgf. II. 30.587/1999/2., LB Cgf. II. 31.309/2000/2., EBH 2000. 332., LB Gfv. X. 30.519/2007., LB Cgf. II. 33.463/1999/2., LB Cgf. II. 31.959/2000/2., LB Cgf. II. 30.142/2000/2.

Cégjegyzés alaki feltételei: A gazdasági társaság iratait a cégjegyzésre jogosult a társaság *cégneve* alatt a címpéldánynak megfelelően saját névaláírásával látja el. A címpéldány a hiteles cégálírási nyilatkozat, amelyet a *cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelemhez* csatolni lehet (nem kötelező). A hiteles cégálírási nyilatkozat nem feleltethető meg egy egyszerű aláírási mintának, mivel a Ctv.-ben meghatározott alakszerűségi és tartalmi előírásoknak kell megfelelnie: kötelező formai kellékekkel és tartalmi elemekkel rendelkezik. A címpéldányt közjegyzői aláírás-hitelesítéssel kell ellátni: az aláírás valóságát közjegyzői záradék, illetve tanúsítvány igazolja. A cégjegyzésre jogosult személyazonossága igazolása után a közjegyző előtt, saját kezűleg írja alá a címpéldányt. Amennyiben a gazdasági társaság *létesítő okiratát* (vagy annak módosítását) ügyvéd készíti, jegyzi ellen, és az aláírásminta a cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelem mellékletét képezi, akkor az aláírásmintát az ügyvéd is ellenjegyezheti. Az ilyen aláírásminta tartalma megegyezik a közjegyző által előállítottal, alakszerűsége pedig, annyiban tér el, hogy ezt nem a közjegyző hitelesíti, hanem az ügyvéd ellenjegyzéssel látja el. Az ügyvéd viszont – a közjegyzővel ellentétben – kizárólag a cégbejegyzési, illetve a cégjegyzésre jogosult személyének megváltozására irányuló változásbejegyzési eljárásban jegyezheti ellen az aláírásmintát (a fenti konjunktív feltételek fennálltakor); tehát az elveszett címpéldányt nem pótolhatja, hiteles kiadmány kiadására az aláírásmintáról nem jogosult és cégeljáráson kívül sem végezhet aláírásminta-ellenjegyzést. Kamarai jogtanácsos a cégjegyzésről sem címpéldányt nem állíthat ki, sem aláírásmintát nem jegyezhet ellen. PT

Ctv. 9. § (1), (3), (4) bekezdések

KGD 2012. 7., EBH 2010. 2280.

Cégjegyzés tartalmi feltételei: A hiteles cégálírási nyilatkozat nem feleltethető meg egy egyszerű aláírási mintának, mivel a Ctv.-ben meghatározott alakszerűségi és tartalmi előírásoknak kell megfelelnie: kötelező formai kellékekkel és tartalmi elemekkel rendelkezik. Az alakszerűségi előíráson túl a hiteles cégálírási nyilatkozat kötelező tartalma: a *cég neve*, a cégjegyzésre jogosult neve, lakóhelye, képviseleti jogcíme, a cégjegyzés módja és a cégjegyzésre jogosult aláírási mintája. A cégjegyzésre jogosult munkavállaló kérésére az aláírási címpéldányon szerepeltethető még a cégnél ellátott feladatköre és beosztása. 2006. június 1-jétől a hiteles cégálírási nyilatkozaton nem kell feltüntetni a cégjegyzésre jogosult anyjának leánykori nevét, mivel már ilyen adatot a személyazonosító igazolvány és az útlevél sem tartalmaz. Azonban a Ctv. 30. § (1) bekezdése értelmében a *cégjegyzékben* szereplő természetes személy anyjának születési nevét tartalmaznia kell a *cégnyilvántartásnak*. Az Alkotmánybíróság is azt állapította meg, hogy az anya leánykori nevének címpéldánybeli meghatározása a természetes személy egyértelmű azonosításához szükséges és alapvető jelentőségű a forgalom biztonsága és a *hitelezői* érdekek védelme szempontjából. PT

Ctv. 9. § (2) bek.

955/B/1998. AB határozat, Kúria Kfv. III. 37.555/2011/7.

Cégkivonat: A *cégbíróságon* a *cégiratokat* bárki ingyenesen megtekintheti, azokról feljegyzést készíthet. A cégjegyzék adatairól *cégmásolat*, cégkivonat vagy *cégbizonyítvány* kiadása kérhető. A cégkivonat a *cégjegyzék* fennálló adatait tanúsítja hitelesen. A *cégnyil-*

vántartásban a törölt adatnak megállapíthatónak kell maradnia. A cégkivonatban az egyes adatok mellett fel kell tüntetni az adat (illetve annak törlése) bejegyzésének időpontját is. A cégkivonaton záradékban szerepeltetni kell, ha az okiratban szereplő cégszempontokat illetően *változásbejegyzési eljárás* van folyamatban, és azt is fel kell tüntetni, hogy az melyik adatot érinti. Az elektronikus okiratként rendelkezésre álló cégiratról közfeladatot ellátó szervek részére történő adatszolgáltatás elektronikus úton teljesíthető, papíralapú másolat csak kivételesen indokolt esetben kérhető. PT

Ctv. 12. § (1)–(3), (5) bekezdések

Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., BH 1990. 442.

Cégközlöny: A Cégközlöny az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapja, amelynek elektronikus formában történő közzétételére az erre a célra fenntartott honlapon kerül sor, biztosítva a Cégközlöny egyes lapszámaiba való ingyenes betekintés és a lapszámok ingyenes letöltésének lehetőségét. A Cégközlényt elektronikus formában való megjelenítése során olyan formátumban kell közzétenni, amely a többszörözés során is biztosítja az illetéktelen módosítás elleni védelmet. A Cégközlöny szerkesztését és kiadását kizárólagos joggal a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. látja el. A Cégközlönyben közzétett nyilvános adatok csoportosított (például keresőprogram segítségével történő) megismerésének költségtérítését az igazságügyért felelős miniszter rendeletben állapítja meg; lásd 22/2006. (V. 18.) IM rendelet a Cégközlönyben megjelenő közlemények közzétételéről és költségtérítéséről. A Cégközlönyben megjelenő közlemények közzétételi költségtérítése adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. A Cégközlöny a hitelezővédelmi nyilvántartás működtetése révén elősegíti, hogy a gazdasági forgalom szereplői megbízható információk birtokában hozhassák meg döntéseiket. A *cég cégjegyzékének* adatait, illetve azok változásait – ideértve a cég törlését is – tartalmazó végzését a *cégbíróság* költségtérítés ellenében a Cégközlönyben hozza nyilvánosságra, felsorolva azokat az okiratokat is, amelyek alapján a végzést meghozta. A cégbíróság a végzést automatikusan, elektronikus úton juttatja el a Cégközlöny számára. A cégbíróságok közleményeiket a Cégközlönyben kötelesek közzétenni, ezért nem minősül joghatályos *közzétételnek* a hirdetménynek a cég utolsó ismert *székhelye* szerinti polgármesteri hivatal, valamint a bíróságok hirdetőtábláján történő kifüggesztése. A végzésben, illetve annak alapján a Cégközlönyben megjelenő közleményben azt is szerepeltetni kell, hogy a vonatkozó cégiratok a cégjegyzéket vezető cégbíróságon megtekinthetők. Emellett a Cégközlönyben közzéteszik azokat a cégjegyzékadatokat is, amelyekkel törvény rendelkezése szerint – más szervezet döntése alapján – elektronikus úton egészül ki a cégjegyzék. Nem kell közzétételi költségtérítést fizetni a *korlátolt felelősségű társaság*, az *egyéni cég*, a *közkereseti társaság* és a *betéti társaság* bejegyzése esetén. A cégbíróság a *részvénytársaság* és a korlátolt felelősségű társaság cégjegyzékadatainak közzétételével egyidejűleg gondoskodik a részvénytársaság és a korlátolt felelősségű társaság *létesítő okiratának*, illetve a létesítő okirat módosításának Cégközlönyben történő közzétételéről is. A fenti adatok közzétételére a Cégközlöny honlapján napi feltöltéssel kerül sor. Törvényben meghatározott esetben a Cégközlönyben közleményként kell továbbá közzétenni: a cégbíróság cégre vonatkozó egyéb végzéseinek a rendelkező részét; más bíróság cégre vonatkozó határozatának a rendelkező részét; azokat a közleményeket, amelyeknek közzétételére törvény közvetlenül

a céget kötelezi. Az *európai gazdasági egyesülés*, az *európai részvénytársaság*, *európai szövetkezet*, valamint az európai gazdasági egyesülés *telephelyének* cégbejegyzésére, valamint törlésére vonatkozó adatoknak a Cégek Közlönyben történő közzétételét követő 30 napon belül a cégbíróság intézkedik az adatoknak az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában történő nyilvánosságra hozataláról az Európai Unió hivatalos közlemények közzétételéért felelős hivatalának való megküldés útján. Ennek során a cégbíróság feltünteti a bejegyzésre vonatkozó végzésének számát, a végzés keltét, azt a tényt, hogy a közzétételre Magyarországon, a Cégek Közlönyben került sor, valamint a Cégek Közlönyben történt közzététel napját is. A törvényi előírásoknak megfelelő közleményeket a Cégek Közlöny az igazságügyért felelős miniszterhez történt érkezést követő 30 napon belül nyilvánosságra hozza. Ha a közlemény tartalma nem felel meg a törvényi rendelkezéseknek, az igazságügyért felelős miniszter erre a céget a közzététel előtt figyelmezteti. Ha a közlemény szövegében a figyelmeztetés ellenére nem történik módosítás, a Cégek Közlönyben az igazságügyért felelős miniszter feltünteti, hogy a közleményt figyelmeztetés ellenére jelentették meg. A közlemény megjelenéséről a céget a Cégek Közlöny a közlemény szövegének utolsó megjelenését követő 8 napon belül a közlemény(ek) levonatának megküldésével értesíti. PT

Ctv. 20. § (1)–(3a), (7) bekezdések, 21. §

Pécsi Ítéltábla Pf. V. 20.053/2013/4., KGD 1997. 279.

Cégmásolat: A *cégbíróságon* a *cégiratokat* bárki ingyenesen megtekintheti, azokról feljegyzést készíthet. A *cégjegyzék* adatairól cégmásolat, *cégkivonat* vagy *cégbizonyítvány* kiadása kérhető. A cégmásolat a cégjegyzék valamennyi fennálló és törölt adatát tanúsítja hitelesen. A *cégnyilvántartásban* a törölt adatnak megállapíthatónak kell maradnia. A cégmásolatban az egyes adatok mellett fel kell tüntetni az adat (illetve annak törlése) bejegyzésének időpontját is. A cégmásolaton záradékban szerepeltetni kell, ha az okiratban szereplő cégeadatokat illetően változásbejegyzési eljárás van folyamatban, és azt is fel kell tüntetni, hogy az melyik adatot érinti. Az elektronikus okiratként rendelkezésre álló cégiratról közfeladatot ellátó szervek részére történő adatszolgáltatás elektronikus úton teljesíthető, papíralapú másolat csak kivételesen indokolt esetben kérhető. PT

Ctv. 12. § (1)–(3), (5) bekezdések

Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., BH 1990. 442.

Cég megszűntnek nyilvánítása: A cég megszűntnek nyilvánítására sor kerülhet a *cégbíróság* által lefolytatott *törvényességi felügyeleti eljárás* során, valamint a Ctv.-ben meghatározott esetekben a megszűntnek nyilvánításra ipso iure, azaz a törvény erejénél fogva kerül sor. A cégbíróság által a törvényességi felügyeleti eljárás során végső eszközként alkalmazható legsúlyosabb intézkedés a cég megszűntnek nyilvánítása, hiszen az eljárás célja a *cég* törvényes működésének kikényszerítése, helyreállítása. A megszűntnek nyilvánítás minden esetben a jövőre nézve következik be (ex nunc hatályú), feltétele, hogy a cégbíróság legalább egy, a törvényben meghatározott *törvényességi felügyeleti intézkedést* alkalmazzon a törvényes működés helyreállítása érdekében. Az első felügyeleti intézkedés alkalmazását követően abban az esetben kerülhet sor a társaság megszűntnek nyilvánítá-

sára, amennyiben a cégbíróóság megítélése szerint további intézkedések alkalmazásától sem várható a törvényes állapot helyreállítása; ebben az esetben a megszűntnek nyilvánító végzésben a bíróságnak részletesen indokolnia kell döntését, meg kell jelölnie azokat a tényeket, amelyekből az intézkedések várható eredménytelenségére következtetett, ennek hiányában a végzés megalapozatlan. A megszűntnek nyilvánítással egyidejűleg a cégbíróóság a céget eltiltja a további működéstől, és kezdeményezi a cég felszámolását (*felszámolási eljárás*), vagy elrendeli a *kényszertörlési eljárás* megindítását. A megszűntnek nyilvánítás a *jogutód nélküli megszűnési eljárások* lefolytatása után a cég *cégjegyzékből* való törléséhez vezet. A cégbejegyzéssel kapcsolatban lefolytatott törvényességi felügyeleti eljárás nem vezethet a cég megszűntnek nyilvánításához, kivéve, ha jogerős bírósági ítélet megállapítja, hogy a cég *alapítása* bűncselekménnyel vagy bűncselekmény elkövetése érdekében történt. Ebben az esetben a cégbíróóság a büntetőbíróóság jogerős ítéletének kézbesítésétől számított 60 napon belül a céget megszűntnek nyilvánítja, kivéve, ha az alapítók már nem szerepelnek a cégjegyzékben és a cég törvényesen működik. A cégbíróóság nem mérlegelhet, hanem a törvény erejénél fogva megszűntnek nyilvánítja azt a céget, amelyik nem tesz eleget a *beszámoló* letétbe helyezésére, valamint *közzétételére* irányuló kötelezettségének; amely a cég elérhetőségét biztosító adatok bejegyzésére irányuló változásbejegyzési kérelmet határidőben nem nyújtja be; amellyel szemben az állami adóhatóság a cég adószámának jogerős törlése miatt megszűntnek nyilvánításra irányuló eljárást kezdeményez; illetve az *alapítás érvénytelenségének* a megállapítása és a *cégbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezése* esetén. LZZs

Ctv. 72. § (1) bek., 84. § (1)–(3) bekezdések, 87. §, 90. § (3) bek., 91. § (1) bek., 68. § (4) bek., 69. § (4) bek.; 2001. évi CIV. törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről 3. § (1) bek. a) pontja

BDT 2010. 2182., Pécsi Ítéletábra Cgtf. V. 30250/2007/3., Fővárosi Ítéletábra 14. Cgtf. 44.770/2012/4., BDT 2015. 3367.

Cég működésének felfüggesztése: A Ctv. a *különleges törvényességi felügyeleti eljárások* között szabályozza a cég működésének felfüggesztését. Erre akkor kerül sor, ha a *cégbíróóság* hivatalos tudomást szerez arról, hogy a *cég* vagy annak tagja nemzetközi jogi kötelezettségen alapuló, illetve az EUMSZ. meghatározott cikkei alapján elfogadott jogi aktusok, illetve intézkedések által elrendelt pénzügyi vagy vagyoni korlátozó rendelkezés hatálya alá tartozik. Az intézkedés háttérjogszabálya az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, valamint ehhez kapcsolódóan egyes törvények módosításáról szóló 2007. évi CLXXX. törvény. A működés felfüggesztésének a tényét a *cégjegyzék* tartalmazza. Amennyiben a cég vagy annak tagja már nem tartozik a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedés hatálya alá, a cégbíróóság a működés felfüggesztését megszünteti. A különleges törvényességi felügyeleti eljárás elnevezése a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépését (2018. 01. 01.) megelőzően zárgondnok kirendelése volt, az eljárás megnevezését a 2017. évi CXXX. törvény 60. § (2) bekezdése módosította. LZZs

2017. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról 60. § (2) bek.; Ctv. 26. § (1) bek. 1) pontja, 85. §

Cégnév: A Ptk. alapján mindenkinek joga van a névviseléshez; tehát a *cégeknek* – és ezen belül a *gazdasági társaságoknak* – is van nevük: ez a cégnév. A céget a cégnév jeleníti meg: a cég saját elnevezése (cégneve) alatt vesz részt a jogviszonyokban más jogalanyoktól, saját tagjaitól elkülönülten: a jogképesség, a jogalanyiség a cégnévhez kapcsolódik (*cégvédelem elve*), a gazdasági társaság a cégneve alatt köthet szerződéseket, szerezhet tulajdont, indíthat pert, és perelhető. A cégnév hordozza magában a cégek legalapvetőbb ismérveit, és az egyes cégek *létesítő okirata*, valamint a *cégjegyzék* egyik legfontosabb adatának minősül. A cégnév a cégek vonatkozásában alapvető funkciókat tölt be: alaki szempontból a cég azonosítását és más cégektől való megkülönböztethetőséget szolgálja (egyediesítés), tartalmi szempontból pedig minél több információt szolgáltat az adott cégről. A cégnévnek kötelező és lehetséges elemei vannak: a cégnévnek a választott cégforma megnevezését és – legalább – a vezérszót kell tartalmaznia; tehát a cégnév kötelező tartalmi elemei – sorrendileg – a vezérszó és a cégforma. A vezérszó a cégnév alaki funkcióját valósítja meg: elősegíti a cég azonosítását és más cégektől való megkülönböztetését. A vezérszó olyan kifejezés, mozaikszó vagy rövidítés, amely a cégnévben az első helyen áll. A cégnévben az alapvető *tevékenység* és a cégforma meghatározását megelőző szót/szavakat tekintjük vezérszónak. A vezérszó lehet önálló tartalommal bíró egy szó, több szó, szókapcsolat, kifejezés (amely akár egy adott szakma által használatos csak, vagy fantáziaelemekből tevődik össze), mozaikszó és rövidítés (szám, betű-, műveletkombinációk). A Ctv. 4. § (1) bekezdésének megfelelően a vezérszó állhat a cégtulajdonos vagy a cég tagjainak nevéből/ neveiből is. A vezérszóban szerepelhet olyan elnevezés is, amelyhez másnak jogi érdeke fűződik (például más jogalany neve, védjegye, goodwillje, domainneve, találmánya), de feltüntethető benne közigazgatási egység neve és földrajzi név is. A cégnév lehetséges (fakultatív) részei: a társaság által ellátott tevékenység(ek), a cégjelző és az üzleti jelző. A gazdasági társaság által végzett tevékenység(ek) nem kötelező, hanem egyik lehetséges eleme a cégnévnek. A cégnévben fel lehet tüntetni a cég főtevékenységét/alapvető tevékenységét/ bármely általa folytatott tevékenységet az alapítók/tagok akaratától függően. A joggyakorlat abban egyöntetű, hogy nem a TEÁOR-besorolás szerint kell a cégnévben a tevékenységet megjelölni; ez abból a szempontból is célszerű, mert akkor az alapvető tevékenység esetleges megváltoztatása nem feltétlenül vonja maga után a cégnév átalakításának kényszerét. A cégnév másik két lehetséges eleméről: a cégjelzőről és az üzleti jelzőről nem találunk rendelkezéseket a Ctv.-ben. Mindkét fakultatív összetevő a cégnév tartalmi funkciójának megvalósulását szolgálja. A cégjelző a cég elnevezésében a cég egyéb jelzője (a cégjelző használatát – valamely szó, kifejezés cégnévben való feltüntetését – általában jogszabályok írják elő), ilyennek minősül a működési forma feltüntetése: a *részvénytársaság* zártkörűen működik-e (zrt.), vagy nyilvánosan (nyrt.), vagy a nonprofit jelleg megjelenítése, továbbá: jogszabályi rendelkezés szerinti speciális tevékenységi profilra utalás, például koncesszió, biztosítás etc. A cégjelző mindig közvetlenül a cégforma elé kerül. Az üzleti jelző pedig a cégek gazdasági életben használt (a céget alkotó természetes személyek akaratától függően) megjelölés cégnévbe vétele), a cégjegyzékben nyilvántartott, cégalomban részesült jelölésére szolgál (például Kis-Tisza Vendéglő). A *cégnyilvántartásba* be nem jegyzett jelzők sérelme cégjogi eszközökkel nem orvosolható, ezzel kapcsolatos igényt csak személyhez fűződő jog megsértése miatti perben lehet érvényesíteni. A cégnévben legelöl a vezérszónak, legvégén a cégformának kell állnia, és a kettő közé ékelődhetnek be a cégnév fakultatív elemei. A cég rövidített neve a vezérszóból és a cég formájának megjelöléséből áll; tehát

a rövidített cégnévben csak a kötelező elemek le lehetők fel, a lehetséges elemek nem szerepelhetnek benne. A rövidített névben a vezérszónak teljes terjedelmében kell szerepelnie, míg a cégformát teljes egészében vagy rövidítve is fel lehet tüntetni. Bizonyos cégeknél (például *egyesülés*, végrehajtói iroda) nincs törvényi lehetőség rövidített cégforma használatára, míg a gazdasági társaságoknál van. A következő cégformák rövidíthetők a cégnévben, csak a megjelölt módokon: *közkereseti társaság* – kkt., *betéti társaság* – bt., *korlátolt felelősségű társaság* – kft., *nyilvánosan működő részvénytársaság* – nyrt., *zártkörűen működő részvénytársaság* – zrt., közös vállalat – kv., *európai gazdasági egyesülés* – ege., *európai részvénytársaság* – SE, *európai szövetkezet* – SCE és az egyéni cég – ec. A rövidített cégnév külön prioritást élvez: a cégbíróság a *bejegyzési (változásbejegyzési) eljárásban* külön vizsgálja, hogy az megfelel-e a jogszabályi előírásoknak. PT

Ptk. 2:42. § (1) bek., 2:43. § f) pont, 3:1. § (3) bek.; Ctv. 3. § (1)–(3) bekezdések

LB Cgf. X. 32.243/2000/2., LB Cgf. 30.293/1999/2., LB Cgf. VII. 30.078/1999/2., LB Cgf. II. 33.660/1998/2., LB Cgf. II. 32.359/2000/4., LB Cgf. VII. 30.894/2000., LB Cgf. VII. 31.990/1998., BH 1995. 596., BH 2004. 481., BDT 2005. 132., LB Cgf. II. 30.800/2001/2., LB Cgf. II. 31.121/1998/2., LB Cgf. II. 30.741/2000/2., LB Cgf. II. 31.922/2001/2.

Cégnévvel kapcsolatos tartalmi és alaki előírások: A nem jövedelemszerzésre irányuló közös gazdasági *tevékenységet*, a nonprofit jelleget a *cégnévben* a cégforma megjelölésénél fel kell tüntetni. Ha a *nonprofit gazdasági társaság* egyben közhasznú szervezetnek is minősül, akkor a nonprofit jelleg, a közhasznú minősítést – ebben a sorrendben – a cégforma megjelölése előtt kell szerepeltetni a cégnévben. A cégnévben az *állami* és a *nemzeti* kifejezések csak akkor jelenhetnek meg, ha a *cégben* az állam közvetlenül vagy közvetve (szervezetei útján) a Ptk. szerinti többségi befolyással rendelkezik, vagy a cég a külön törvény szerinti tartós állami tulajdoni körbe tartozik. A cégvalódiság elvének megfelelően földrajzi név, közigazgatási egység nevének cégnévbeli használatához az kell, hogy a cég tevékenységének területi hatálya, működési területe megegyezzen a feltüntetett kifejezéssel (például *országos* szó használata feltételezi, hogy egész Magyarország területén tevékenykedik a cég). Településnév cégnévbeli felvételéhez az általános eljárásban szükséges az önkormányzati engedély benyújtása a *cégbírósághoz (egyszerűsített eljárásban ez a dokumentum beszerzendő, azonban a jogi képviselő őrizetében marad)*, engedély hiányában ugyanis módosítandó a vezérszó: ki kell kerülnie belőle a település nevének. Szintén a cégvalódiság elvéből adódóan hatósághoz/szervezethez/egyházhoz/állami szervhez tartozást csak akkor sugallhat a cégnév, ha ténylegesen fennáll a kapcsolat. Külföldi cég magyarországi *fióktelepe*, illetve közvetlen kereskedelmi képvisellete, valamint az ege *telephelye* esetén szerepeltetni kell a cégnévben a külföldi vállalkozás nevét. A cégnévben fel lehet tüntetni a cégtulajdonosnak, vagy a cég tagjának (tagjainak) a nevét is. Olyan elnevezést, amelyhez másnak jogi érdeke fűződik (például név, védjegy, márkajel etc.) csak a jogosult hozzájárulásával lehet a cégnévben szerepeltetni; a jogosult hozzájárulását a bejegyzési kérelemhez mellékelni kell az általános eljárásban. A cég elnevezésében nem szerepelhet olyan személy neve, aki a 20. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában vezető szerepet töltött be, vagy olyan kifejezés, vagy olyan szervezet neve, amely a 20. századi önkényuralmi politikai rendszerrel közvetlenül összefüggésbe hozható. A történelem kiemelkedő személyiségének nevét a Magyar Tudományos

Akadémia engedélyével lehet a cégnévben szerepeltetni; az MTA engedélye csatolandó a bejegyzési kérelemhez az általános eljárásban. (A kiemelkedő történelmi személyiség neve cégnévbéli használatának módjához lásd 361/B/2003. AB határozat.) Nem kell beszerezni a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását, ha a bejegyzés alapjául szolgáló kérelemből és az okiratokból egyértelműen megállapítható, hogy a bejegyezni kívánt cégnév a cég természetes személy tagjának nevére való utalást tartalmaz. A cégnév alakiságára vonatkozó rendelkezések: a cégnévnek a cég meghatározott időbeli állapotairól, létszakszairól tájékoztatást kell adni a következőképpen: a *cégbejegyzési eljárás* alatt *bejegyzés alatt* (b. a.), *csődeljárás* esetén *csődeljárás alatt* (cs. a.), *felszámolási eljárás* esetén *felszámolás alatt* (f. a.), *végelszámolási eljárás* esetén *végelszámolás alatt* (v. a.), kényszertörlési eljárás esetén *kényszertörés alatt* (kt. a.), határokon átnyúló egyesülés céljára létrejövő cég esetén *egyesülés céljára alapított* (e. a.; átvevő társaság) toldattal kell használni. Az idegen nyelvű elnevezést nem kell magyarul is megjeleníteni a cégnévben, de a *társasági szerződésnek* és a bejegyzési kérelemnek tartalmaznia kell a hiteles fordítást. Ha nem latin írásmóddal (hanem arab, kínai etc.) íródott a cégnév, akkor a latin írásmódút is fel kell tüntetni benne. A cégtáblán (amely a cég *székhelyének*, telephelyének, fióktelepének megjelölésére szolgál) – a cégnévre vonatkozó szabályok szerint – fel kell tüntetni a cégnevet. PT

Ctv. 3. § (6) bek., 4. §, 5. §, 1. sz. melléklet 6. a) pont, 7. a) pont, 2. sz. melléklet 3. b) pont

LB Cgf. VII. 23.751/2000/2.

Cégnévvel szemben támasztott követelmények: A *cégnév* meghatározásánál, megalkotásánál három irányadó elvet kell figyelembe venni: a cégvalódiság elvét, a cégszabatosság elvét és a cégekizárólagosság elvét. A cégvalódiság elve alapján csak a valóságnak megfelelő adatok, tények szerepelhetnek a cégnévben, amelynek a *cég* tényleges formáját kell tükröznie, és nem kelthet olyan látszatot, amely megtévesztő. Ez azt is jelenti, hogy a cégnév nem lehet valótlan, tévedésbe ejtő, megtévesztő, félrevezető; ezt a *cégbíróság* a cégbejegyzés során hivatalból vizsgálja. A cégvalódiság követelményének érvényesüléséhez kettő kritériumnak kell teljesülnie: a cég nevében fel kell tüntetni a cégformát és az elnevezésnek valóságűnek kell lennie. A cégvalódiság elvének megfelelő első kritérium a tényleges cégforma cégnévbéli feltüntetése. A cégnévnek a cég formáját a valóságos helyzet (állapot) és az adott cégformára vonatkozó előírások szerint kell tartalmaznia. Amennyiben a *gazdasági társaság* cégformája változik (például kft. rt.-vé alakul át), akkor erre tekintettel a cégnevet is módosítani kell. Amennyiben a cégnév tartalmazza a gazdasági társaság *tevékenységi* körét, akkor annak valóságűnek kell lennie: csak a *társasági szerződésben* megjelölt főtevékenység vagy a társaság által ténylegesen folytatott tevékenység(ek) tüntethetők fel a cégnévben. A cégnévben nem a TEÁOR-nak megfelelő tevékenységmeghatározást kell szerepeltetni, hanem általánosabb kifejezések (például ipari, kereskedelmi, termelő, szolgáltató) használat célszerű, továbbá a cég által egyáltalán nem folytatott tevékenység nem tüntethető fel a cégnévben. Amennyiben a cég azon tevékenységét, amely a cégnévben is megjelenik, megváltoztatja, akkor a cégnevet megfelelően módosítani kell. A cégvalódiság követelményének fontos szegmense egy tilalom is: a cégnév nem lehet valótlan, megtévesztő és félrevezető. Tehát a cégnév nem kelthet hamis látszatot (például idegen nyelvű elnevezés használatával, mintha külföldi cégről lenne szó), nem sugallhat valótlanságokat (például legkiválóbb/társadalmi tekintélynek örvendő szervezet-

hez tartozást, feltéve, hogy sem a minőségbeli, sem a kapcsolatbeli megjelölés nem valós). A cégszabatosság elve azt takarja, hogy a cégnévnek helyesnek, pontosnak, megfelelően, világosan és érthetően megfogalmazottnak kell lennie. A cégnévben – a vezérszó kivételével – csak magyar szavak szerepelhetnek a magyar helyesírás szabályainak megfelelően. Tehát a cégnév meghatározása során eleget kell tenni a Ctv. által támasztott elvárásnak: a vezérszón kívül csak magyar szavakat tartalmazhat a cégnév, és a nyelvhelyesség követelményeinek is meg kell felelnie. A magyar helyesírás szabályai szerint kialakítandó cégnév törvényi igénye alól kivételt jelent a magyar nyelvben meghonosodott idegen szó vagy az, ha a cégnévben megjelenítendő tevékenységnek nincs magyar megfelelője. Ezen rendelkezés nem vonatkozik továbbá külföldi cég magyarországi *fióktelepe*, illetve közvetlen kereskedelmi képviselője, valamint az *európai gazdasági egyesülés telephelye* esetén az anyacég nevének feltüntetésére sem; ekkor a külföldi vállalkozás nevét az idegen nyelv helyesírási szabályainak megfelelően kell szerepeltetni a cégnévben. Ennek megfelelően nincs mód a magyar fonetika szerinti átírásra sem, kivéve, ha nem latin betűs írásmódról van szó (ebben az esetben a magyar kiejtés szerinti írásmód irányadó). A cégszabatosság – és így a nyelvhelyesség – követelményét szolgálja az a tilalom is, amely rövidítést nem enged a cégnévben, csak a vezérszó és a cégforma esetén. Tehát sem a tevékenységi, sem – az esetleges – cég-, illetve üzleti jelző nem rövidíthető, nem vonható össze a cégnévben. A rövidítés tilalma alóli kivétel egyrészt a vezérszó, másrészt a cégforma; további kivételt jelent a cég létszakaszaira utalás (bejegyzés alatt – b. a., *csődeljárás* alatt – cs. a., *felszámolás* alatt – f. a., *végelszámolás* alatt – v. a., kényszertörlesztés alatt – kt. a., egyesülés céljára alapított – e. a.) rövidíthető, de csak a cégtörvénybeli módon. A bírói gyakorlat szerint a cégnév akkor sem felel meg a cégszabatosság elvének, ha több – egyébként értelmes – magyar kifejezés a cégnév vezérszavában szóhalmazatként értelmes egységet nem alkot. A cégkizárólagosság elve alatt azt értjük, hogy a cégnévnek az ország területén bejegyzett más cég elnevezésétől, valamint a cégnévfogalás hatálya alá tartozó elnevezéstől, továbbá a közhatalmi és közigazgatási szervek hivatalos és a köznyelvben használt elnevezésétől egyértelműen különböznie kell. A cégnév összetéveszthetősége tilalmának területi hatálya Magyarországra terjed ki, tehát nem ütközik a cégkizárólagosság elvébe, ha külföldön bejegyzett cég cégnevét kívánják bejegyeztetni vagy lefoglalni; személyi hatálya pedig az egyértelműen nem különböző cégnevű cégekre vonatkozik. A cégkizárólagosság elvét a Magyarországon bejegyzett/bejegyzés alatt álló cégek elnevezései és a lefoglalt cégek tekintetében kell érvényesíteni. A cégkizárólagosság követelményének eleget tevő cégnévről akkor beszélhetünk, ha az egyediesítésre, eltérő jelleg megjelenítésére alkalmas, azaz az összetéveszthetőség elkerülhető. Az összetéveszthetőség tilalma alatt az is értendő, hogy azonos elnevezésű, már bejegyzett cég hozzájárulásával, engedélyével sem vehető fel a cégkizárólagosság elvébe ütköző cégnév. A cégkizárólagosság a rövidített névvel kapcsolatban is érvényesül: a rövidített cégnév vonatkozásában a cégbíróság külön vizsgálja a cégkizárólagossági kritériumokat. A cégkizárólagosság elvének megfelelő cégnév megalkotásához fontos tudni, hogy mikor minősül a cégnév összetéveszthetőnek; ezzel kapcsolatban széles körű bírói gyakorlat alakult ki: az összetéveszthetőséget az általános, köznapis figyelem szintjén kell vizsgálni, azaz a közönséges figyelem mellett is kizártnak tekintendő az összetéveszthetőség; nem felel meg a cégnév a cégkizárólagosság elvének, ha csak írásmódbeli eltérés van a cégek között; akkor is a cégkizárólagosság elvébe ütközik a cégnév, ha egy másik bejegyzett vagy bejegyzés alatt álló cég elnevezéséhez, illetve

a lefoglalt névhez képest csak a cégformában van különbség (például Fantázia Kereskedelmi Kft. – Fantázia Kereskedelmi Bt.); összetéveszthetők a cégnevek akkor is, ha a vezérszavak között csak egy betű különbség van; az azonos vagy zavaróan hasonló vezérszavaknál a toldattal vagy kiegészítő szóelemmel történő bővítéssel már eleget lehet tenni a cégkizárólagosság követelményének, azonban az is előfordulhat, hogy ennek ellenére a vezérszó domináns része folytán továbbra is fennmarad az összetéveszthetőség (például G. 2000. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. – G 2001 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.); a vezérszó domináns eleméhez fűzött kiegészítés az egyértelmű megkülönböztetésre akkor alkalmas, ha annyira megváltoztatja a cégnevet, hogy átlagos figyelem mellett észrevehető a különbség: tehát az eltérő írásmód és az írásjelek (idézőjel és kötőjel) használata (például A.-2006. Bt. – A.-2005. Bt.) nem alkalmas a megkülönböztetésre, mert egyrészt a cégnév szóbeli használatánál nem érzékelhető minden különbség, másrészt ezek használata az összetéveszthetőséget írásban sem zárja ki. Nem sérti a cégkizárólagosság elvét törölt cég elnevezésének, valamint *átalakulás, egyesülés és szétválás* esetén a jogelődcég nevének vagy a megváltoztatott és a cégjegyzékből már törölt cégnévnek, továbbá a cég tagja nevének a választása. A cégnév kialakításakor a cégek segítségére lehet a *Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat*: a szolgálat kérelemre felvilágosítást ad a cégbejegyzési kérelem benyújtása előtt arról, hogy a választott elnevezés a kérelem időpontjában szerepel-e a cégnyilvántartásban, vagy névfoglalás alatt áll-e. Amennyiben két vagy több cég elnevezése azonos, akkor közülük a választott név viselésének joga azt illeti meg, amelyik a cégbejegyzési kérelmét elsőként benyújtotta, vagy korábban élt a *névfoglalással*. Azt, hogy melyik cég mikor nyújtotta be a cégbejegyzési/névfoglalási kérelmét, annak elektronikus beérkezése alapján a cégbíróság számítógépes nyilvántartásából állapítható meg. PT

Ptk. 3:6. §; Ctv. 3. § (2), (4), (5) bekezdések, 6. § (1) bek.

LB Cgf. VII. 32.469/1999., Fővárosi Ítéltábla 13. Gf. 40.063/2003., LB Cgf. II. 30.741/2000/2., LB Cgf. II. 32.599/1998/2., LB Cgf. II. 30.628/2000/2., LB Cgf. VII. 31.419/2001., Pest Megyei Bíróság 20. Gt. 13-02-000178/2., LB Gf. II. 30.399/1998/6., Fővárosi Ítéltábla 13. Cgf. 43.481/2004/2., LB Cgf. II. 31.008/1992., ÍH 2006. 79., LB Gf. II. 30.399/1998., LB Cgf. VII. 31.232/1998., Szegedi Ítéltábla Cgf. III. 30.120/2003., LB Cgf. VII. 31.278/1998/4., LB Cgf. II. 30.224/2000/2., LB Cgf. VII. 30.893/2001., Pest Megyei Bíróság 1. Cgf. 40.043/2000/6., LB Cgf. II.30.826/1999/2., LB Cgf. II. 32.404/2001/3., LB Cgf. VII. 30.393/2001/2., ÍH 2007. 37., LB Cgf. VII. 32.087/1998/3., LB Cfv. X. 32.915/1999/4., LB Cgf. VII. 30.223/1999., LB Cgf. II. 32.831/1999/2., Szegedi Ítéltábla Cgf. III. 30.120/2003., Fővárosi Ítéltábla 8. Pf. 20.554/2003/3., BDT 2006. 1335.

Cégnyilvánosság alapelve: A Ctv. értelmében a *cégjegyzék* fennálló, illetve törölt adatai, valamint a *cégiratok* teljeskörűen nyilvánosak. Az *adóregisztrációs eljárás* eredményes lefolytatását követően teljeskörűen nyilvánosak, továbbá a benyújtott, de még el nem bírált bejegyzési kérelem és mellékletei is azzal, hogy a *bejegyzési (változásbejegyzési) kérelem* elbírálásának folyamatban léte a *cégnyilvántartásnak* utalnia kell. Az eltiltás hatálya alatt állók adatai teljeskörűen nyilvánosak az eltiltás időbeli hatálya alatt; az eltiltás hatályának megszűnését követően az eltiltás tényére, kezdetére és végére vonatkozó adatokat vissza nem állítható módon kell a cégjegyzékből véglegesen törölni. Azonban a *törvényességi felügyeleti eljárás* iratai a cégtörvényben meghatározottak szerint nyilvánosak.

vánosak csak. A cégnyilvánosság megvalósulásának fontos kritériuma a *cégnyilvánartás közhitelessége*. A cégnyilvánosságot a *cégbíróság*, a *Cégszolgálat* (Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat) és a *Cégek Közlönyben történő közzététel* biztosítja (publicitási csatornák). A cégbíróságon bárki ingyenesen megtekintheti a cégiratokat, azokról feljegyzést készíthet; a cégbíróságtól az elektronikus iratok elektronikus úton történő megküldése is igényelhető. A cégbíróságon a cégjegyzék adatairól hiteles másolatok is kérhetők: *cégmásolat*, *cégkivonat* és *cégbizonyítvány*. A Cégszolgálatnál rendelkezésre álló adatok azonosak a cégbíróságokon elektronikusán rögzített adatokkal. A Cégszolgálat kérelemre felvilágosítást ad a cégjegyzékben szereplő fennálló/törölt adatokról és a bejegyzési kérelem elektronikusán rögzített, de még be nem jegyzett adatairól. A Cégszolgálat kérelemre tájékoztatást ad az elektronikus úton benyújtott (vagy elektronikus okirattá alakított) cégek (elektronikus úton benyújtott, illetve elektronikus okirattá alakított) számviteli törvény szerinti *beszámolóiról*, továbbá biztosítja az ezekbe való ingyenes betekintést a céginformációs szolgálat honlapjáról és a személyre szabott ügyintézési felület útján. A Cégszolgálat a cégjegyzékben szereplő fennálló vagy törölt adatok, valamint a bejegyzési (változásbejegyzési) kérelem elektronikusán rögzített (de még be nem jegyzett) adatainak a megismerését (a betekintés lehetősége) kérelemre, bárki számára ingyenesen és korlátozásmentesen biztosítja, feltéve, hogy a céginformációt elektronikus úton kéri. A Cégszolgálatól is kérhető (elektronikusán/papír alapon) *cégmásolat*, *cégkivonat* és *cégbizonyítvány* (közokirati/nem közokirati formában). A Cégszolgálattól az egyes cégjegyzékbe bejegyzett adatok csoportosított céginformációként történő szolgáltatása is kérhető (cégtulajdonosi minőségről, képviselési jogosultságról, természetes személy esetén vezetői tisztségről és *felügyelőbizottsági* tagságról). Céginformáció kérhető továbbá arról, hogy az adott *cégnév* szerepel-e a cégnyilvánartásban, vagy *névfoglalás* alatt áll-e; a cégbírósághoz bejelentett kérelemben szereplő és elektronikus úton rögzített, de még el nem bírált adatról; a cég valamennyi vagy a kérelmező által meghatározott, a cégbíróságon elektronikus okirat formájában nyilvántartott cégiratról; a cég által a cégszolgálathoz benyújtott beszámolóról és annak részéről (például a mérlegről, az eredménykimutatásról); a cégre vonatkozó, a Cégek Közlönyben megjelent közleményekről. A Cégszolgálat által adható bármilyen céginformáció kérelmezésének formájáról és díjáról külön miniszteri rendelet rendelkezik: a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat működéséről, valamint a céginformáció költségtérítéséről szóló 1/2006. (VI. 26.) IRM rendelet. A Cégszolgálat a www.e-cegjegyzek.hu honlapján keresztül biztosítja az ingyenes elektronikus céginformációt, amely azonban nem teszi lehetővé a cégjegyzék adatai teljes körű megismerését; az ingyenes céginformáció tájékoztató jellegű és közhiteles okiratként nem használható. A Cégek Közlöny az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapja, amelynek elektronikus formában történő közzétételére, az erre a célra fenntartott honlapon keresztül kerül sor, biztosítva a Cégek Közlöny egyes lapszámaiba való ingyenes betekintést és a lapszámok ingyenes letöltésének lehetőségét. A Cégek Közlöny a hitelezővédelmi nyilvántartás működtetése révén elősegíti, hogy a gazdasági forgalom szereplői megbízható információk birtokában hozhassák meg döntéseiket. A Cégek Közlönyben megjelenő közlemények közzétételének és költségtérítésének részletes szabályait a 22/2006. (V. 18.) IM rendelet rendezi. A nyilvánosság (de nem a cégnyilvánosság!) biztosítható a cég útján is: amennyiben a Ptk. vagy a Ctv. a céget közvetlenül kötelezi arra, hogy a Cégek Közlönyben közleményt tegyen közzé,

akkor a gazdasági társaság a cégközlönybeli megjelentetés helyett választhatja azt, hogy jogszabálybeli kötelezettségének a *cég honlapján* való közzététellel tesz eleget. PT

1/2006. (VI. 26.) IRM rendelet a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat működéséről, valamint a céginformáció költségtérítéséről; 22/2006. (V. 18.) IM rendelet a *Cégközlönyben* megjelenő közlemények közzétételéről és költségtérítéséről; 47/2007. (X. 20.) IRM rendelet az ingyenes céginformációról; Ctv. 10. § (2), (3) bekezdések, 11. §, 12. § (1) bek., 13. §, 14. § (1) bek., 15. § (1), (4) bekezdések, 16. § (1), (2) bekezdések – a közigazgatási bürokráciaesökkenéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 34. §-a és 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát.

KGD 1997. 276., KGD 1997. 279., Kúria Kfv. 35.598/2012/7., BH 1990. 442.

Cégnyilvántartás: A cégnyilvántartás a *cégjegyzékből*, valamint a cégjegyzékben szereplő adat igazolására szolgáló mellékletekből, illetve egyéb olyan okiratokból áll, amelyeknek benyújtására a céget – közérdekből, illetve a forgalom biztonsága, valamint a *hitelezői* érdekek védelme céljából törvény kötelezi (*cégiratok*). A cégnyilvántartás nyilvános és köz-hiteles (*cégnyilvántartás – közhitelesség*). PT

Ctv. 10. § (1) bek.

Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., Zala Megyei Bíróság 6. P. 21.681/2009/13.

Cégnyilvántartás – közhitelesség: A *cégnyilvántartás* hitelesen tanúsítja a benne feltüntetett adatok, továbbá a bejegyzett jogok és tények fennállását, illetve azok változásait. Ellenkező bizonyításig vélelmezni kell annak jóhiszeműségét, aki a cégnyilvántartásban szereplő, illetve a *Cégközlönyben* közzétett adatban bízva, ellenérték fejében szerez jogot. A *cég* – jóhiszemű személlyel szemben – nem hivatkozhat arra, hogy az általa bejelentett és a *cégjegyzékbe* bejegyzett valamely adat nem felel meg a valóságnak. A cég a cégjegyzékbe bejegyzett adata, illetve a cégnyilvántartásban szereplő – az adat igazolására szolgáló – okiratra harmadik személlyel szemben csak azt követően hivatkozhat, hogy az adatot a *Cégközlönyben* *közzétették*, kivéve, ha bizonyítja, hogy a harmadik személy az adatot, illetve okiratot már korábban ismerte. A közzétételt követő 16. napig a harmadik személy ugyanakkor bizonyíthatja, hogy az adat, illetve az okirat megismerésére nem volt lehetősége. Ha a cégjegyzékbe bejegyzett és a *Cégközlönyben* közzétett adat egymástól eltér, harmadik személy hivatkozhat a *Cégközlönyben* nyilvánosságra hozott adata, kivéve, ha a cég bizonyítja, hogy a harmadik személy a cégjegyzékbe bejegyzett, a közzétett adattól eltérő adatot ismerte. Harmadik személy hivatkozhat olyan okiratra és adata is, amelynek tekintetében a cég nem tett eleget a cégbírósi bejelentési, illetve közzétételi kötelezettségének, kivéve, ha az okiratban foglaltakhoz – nyilvánosságra hozatal hiányában – nem fűződik joghatály. Ha a cég a képviselőre jogosult személyre vonatkozó adatokat a *cégbíróságnak* bejelentette, és azokat a cégbíróság nyilvánosságra hozta, a képviselő megválasztásával vagy kinevezésével kapcsolatos jogszabálysértésre harmadik személlyel szemben a cég csak akkor hivatkozhat, ha bizonyítja, hogy a harmadik személynek a jogszabálysértésről tudomása volt. A közzététel megtörténtét követően a cég nem hivatkozhat harmadik sze-

méllyel szemben arra, hogy a bejegyzett képviselő a hatáskörét túllépve járt el. Ha a magyar nyelvű cégjegyzékbe bejegyzett adat, illetve cégirat és annak hiteles fordítása egymástól eltér, a cég harmadik személlyel szemben nem hivatkozhat a hiteles fordításra. Harmadik személy azonban hivatkozhat a hiteles fordításra, kivéve, ha a cég bizonyítja, hogy a harmadik személy a cégjegyzékbe bejegyzett – magyar nyelven nyilvántartott –, a fordításban szereplőtől eltérő adatot vagy cégiratot ismerte. PT

Ctv. 22. §, 23/A. § (3) bek.

35/2009. Számveteli kérdés, Kúria Kfv. V. 35.052/2014/8., Kúria Kfv. VI. 35.042/2013/4., BDT 2014. 3102., BDT 2010. 2341.

Cégszolgálat: A Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat (Cégszolgálat) feladatai a következők: a Ctv.-ben szabályozott módon hozzájárul a *cégnyilvánosság* követelményének megvalósításához, a *cégjegyzékben* szereplő adatok és *cégiratok* megismeréséhez; biztosítja a cégeljárásban és más, külön törvényben szabályozott nemperes eljárások során az elektronikus ügyintézés támogató rendszer üzemeltetését; jogi tanácsadó szolgálatot tart fenn annak érdekében, hogy a mikro- és kisvállalkozások a cégalapítással, a *cégek* megszüntetésével összefüggő jogilag jelentős információkat – korszerű informatikai eszközök alkalmazása révén – közérthető megfogalmazásban, költségmentesen is megismerhessék; biztosítja a tagállami központi nyilvántartások, kereskedelmi nyilvántartások és cégjegyzékek összekapcsolására szolgáló rendszerrel való kapcsolattartást. PT

Ctv. 1. § (2) bek.

Cég törvénytértő működése: *Törvényességi felügyeleti eljárásnak* van helye, ha a *cég* törvénytértő módon működik, azaz nem tartja be a szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi előírásokat, illetve a *létesítő okirat* szervezetre és működésre irányadó rendelkezéseit. A törvénytértő működés cselekvéssel és mulasztással egyaránt megvalósítható. Cselekvéssel valósul meg a törvénytértő működés, ha például a *cég* a hatósági engedély szabályszerű *közzétételének* hiányában folytat hatósági engedélyköteles *tevékenységet*. Mulasztással valósul meg a jogszabálysértés többek között abban az esetben, ha a társaság nem tart a jogszabályi előírásoknak megfelelő gyakorisággal, illetve esetekben *legfőbb szervi ülést*. LZZs

Ctv. 74. § (1) bek. d) pont

FIT-H-GJ-2014-246., FIT-H-GJ-2011-108.

Cégvédelem elve: A *gazdasági társaság* a cégvédelem elve alapján önálló jogalany: saját *cégneve* alatt jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, így különösen tulajdont szerezhet, szerződést köthet, pert indíthat, és perelhető. Lásd még *tulajdoni elkülönülés elve*, *társasági jogi viszony*. PT

Ctv. 2. §

Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2005. (VI. 17.) ajánlása a jogi személy tagjának harmadik személlyel szembeni polgári jogi igényeiről, LB Kfv. VI. 39.101/2010/6., LB Kfv. VI. 35.566/2009/4.

Cégvezető: A társaság *legfőbb szerve* a vezető tisztségviselők munkájának segítése érdekében egy vagy több cégvezetőt nevezhet ki. A cégvezető a vezető tisztségviselő rendelkezési alapján irányítja a társaság folyamatos működését. A cégvezető csak munkaviszonyban láthatja el ezt a tevékenységét, a *kizáró és összeférhetlenségi okokra* pedig a vezető tisztségviselőre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A cégvezetőt nem a vezető tisztségviselőre irányadó felelősségi rezsím terheli, hanem a munkajogi felelősségi szabályok irányadók rá. Cégvezető általános hatáskörrel is rendelkezhet, vagy – például az egyes *telephelyen és fióktelepen* – korlátozott hatáskörű cégvezető is kinevezhető. Amennyiben a cégvezető általános képviseleti joggal rendelkezik: ezt a képviseleti jogot érvényesen nem ruházhatja át. AÁ

Ptk. 3:113. §, 3:116. §

BH 2003. 331., BDT 2008. 1890., LB Cgf. VII. 31.494/2001.

Céh: A céhek az azonos mesterséget űzők önálló érdekvédelmi szervezetei voltak, amelyeket egyes iparágak kézműves mesterei hoztak létre. A céhtestületek Nyugat-Európában jelentek meg tömegesen a 11–12. század fordulóján. Az egyik első céhszerű közösségnek a ravennai halászok szervezetét tartják 943-ból, de 1134-ben már céhben éltek a quedlinburgi posztósok, szücsök és szabók, míg a londoni takácsok 1233-ban szerveződtek céhbe. A párizsi mészárosok 1282-ből származó oklevelében az áll, hogy „ez a céh a legrégebbi idő óta fennáll”. Magyarországon a céhszervezetek a 14. század elejétől a 19. század utolsó harmadáig, a céhrendszer megszűntetéséig léteztek. Hazánkban a céhalapítás akkor vált általánossá, amikor Nagy Lajos király 1376-ban rendelettel kötelezővé tette a céhrendszert. A céhek szigorú szabályok betartása mellett működtek, amelyek egyrészt a céhtagokat védték a konkurenciától és a céhen kívüli iparosoktól (kontároktól), másrészt pedig az előállított árukra vonatkozó szabályozás révén a minőség állandóságát biztosították. A céhek hierarchikus felépítésűek voltak, tagjaik között megkülönböztették a mestereket, a legényeket és az inasokat. A céh tagjai csak a felavatott mesterek voltak, de természetesen az inasok és a legények is a céh oltalma alatt álltak. A tagok felvételét szigorúan szabályozták. Inasnak már nagyon fiatalon, 11-12 évesen kellett jelentkeznie, majd a jelölt 2-3 hét próbaidőt töltött a kiválasztott szakma mesterénél. Ha a próbaidő letelte után a főcéhmester előtti meghallgatás is sikeresen zárult, a felvételi díj megfizetése után kezdődhetek a tanulóévek, amelyek általában 3–5 évig tartottak. Az inas a sikeres inasesztendők után felszabadító levelet kapott mesterétől, amely bizonyítéka volt a mesterség eltanulásának is. Ezután az ifjú már beléphetett a legények társaságába, és elkezdte a mesterség aprólékos elsajátítását. A legényként eltöltött segédevek és a vándorkönyv kiváltása után a legény tapasztalatszerzés céljából vándorútra indult. A vándorlás 1–3 évig tartott a céhszabályoktól függően. A vándorévek alatt a legény különböző céheknél dolgozott, tökéletesítve tudását. Arról, hogy a legény mennyi időt töltött el egy-egy céhnél, pontosan melyik céhnél és melyik mesternél szerzett tapasztalatot, bejegyzés készült a vándorkönyvbe, amely útlevélként is szolgált a külföldi vándorutakhoz. A vándoresztendők után, ha a legény már elég tapasztalatot gyűjtött ahhoz, hogy mesterként is megállja a helyét, elkészítette a „mesterremeket”, és ha ezt múltató mester hibátlannak tartotta, egy meghatározott összegű illeték befizetése után a céhbe fogadták mint mestert. A mesterré válás után inast és legényt még néhány évig nem tarthatott, köteles volt megházasodni, és a különböző vásárokon még a kevésbé előkelő

helyeken, az idősebb mesterek sátrai és asztalai mellett kapott csak helyet. A céh működési szabályai védtek az adott mesterség üzleti érdekeit, ugyanakkor a rendszabályokon keresztül igyekeztek saját mesterségüket tökéletesíteni. A szabályzatok rendelkeztek a munkavégzés rendjéről, a munkabékekről és a munkaidőről, a tagok által követendő életmódról, a termék előállításához szükséges nyersanyagról és annak minőségéről, szabályozva a termékek árát is. A céhek anyagiakkal is segítették anyagilag megszorult tagjaikat, az öregeket, az árvákat és özvegyeket. Erre a célra céhpénztárakat hoztak létre, amelyek fenntartásához a tagok rendszeresen egy meghatározott összeggel hozzájárultak. A céh elöljárósága tagjai fölött bizonyos ügyekben bíraskodási jogot is gyakorolt. Magyarországon az 1872. évi VIII. törvénycikk (első ipartörvény) rendelkezett a céhrendszer felszámolásáról, és kimondta, hogy a törvény életbelépésétől számított 3 hónapon belül minden céhnek meg kell szünnie, a céhtagoknak azonban jogukban áll ipartársulatokat alkotni és a céh vagyonát erre a társulatra bízni, ellenkező esetben a vagyont a céh közgyűlésének vagy a törvényhatóság határozata alapján közhasznú iparcélokra kell adományozni. FZs

Centros-ügy: A társaságok másodlagos *letelepedési szabadságát* és a tényleges *tevékenységet* nem folytató társaság által alapított *fióktelepek* kérdését érintő ügy. A jogvita a dán illetőségű Bryde-házaspár és a dán kereskedelmi minisztérium alá tartozó Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (Kereskedelmi és Társadalmi Központi Igazgatóság) között alakult ki: a hatóságok megtagadták a házaspár Nagy-Britanniában alapított *cége*, a Centros Ltd. dániai fiókjának bejegyzését azzal az indokkal, hogy a fiók létrehozásával a dán állampolgárok által létrehozott angol cég (amelyik a dán hatóságok szerint semmilyen tevékenységet nem fejt ki székhelyének országában) valójában az ország vonatkozó jogszabályait, a dán alaptőkeszabályokat akarta megkerülni, visszaélve a letelepedés szabadságának jogával. A Højesteret (dán fellebbviteli bíróság) előzetes döntést kért, az Európai Bíróság pedig ítéletében a közösségi joggal ellentétesnek találta, hogy a székhely szerinti tagállam jogszabályainak megfelelően létrehozott, de ott kereskedelmi tevékenységet nem folytató társaság fióktelepének bejegyzését valamely másik tagállam megtagadja abban az esetben, ha a fióktelep célja annak lehetővé tétele, hogy az érintett társaság valamennyi tevékenységét a fióktelep alapításának helye szerinti államban végezze, ily módon elkerülve a társaság *alapítására* vonatkozó, a minimális *törzstőke* befizetésének szempontjából szigorúbb szabályokat. Ez az értelmezés nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az érintett tagállam megfelelő intézkedéseket hozzon a csalások megelőzésére vagy szankcionálására, akár a társaság – adott esetben a létrehozásának helye szerinti tagállammal együttműködve –, akár a tagok vonatkozásában, akikről megállapították, hogy a társaság létrehozásával valójában az érintett tagállam területén a magán- vagy közhitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségeik alól akarnak mentesülni. KZs

C-212/97.

Civil szervezetek átalakulása: A Ptk.-ban szabályozott civil szervezetek, mint az egyesület és alapítvány *átalakulására* vonatkozó szabályok speciálisakk, ugyanis a Ptk. és az Át. rendelkezései kiegészülnek a Civil tv.-ben, valamint a Civil eljárási tv.-ben tett rendelkezésekkel. A jogutódlással történő megszűnés során a *vagyonomérleg-tervezetre*, a *hitelezőkkel*

kapcsolatos eljárásra, a végleges vagyonmérlegre az egyes *jogi személyek* átalakulásáról, *egyesüléséről, szétválásáról* szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a hitelezőkkel kapcsolatos eljárás során a cégközlönybeli *közvetítés* és a *törvényességi felügyeleti eljárás* szabályai helyett a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Alapítvány esetében az alapítványi jogok gyakorolója a *jogutóddal történő megszűnésről* csak akkor határozhat, ha az alapító okiratban vállalt *vagyoni hozzájárulást* teljesítette. Alapítvány csak másik alapítvánnyal egyesülhet, vagy alapítványokra válhat szét, és a folyamat nem eredményezheti az alapítványi vagyon csorbítását vagy veszélyeztetését, és az eredeti alapítványi célt az átalakulásnál meg kell őrizni. Egyesület – hasonlóan az alapítványhoz – más jogi személlyé nem alakulhat át, csak egyesülettel egyesülhet, és csak egyesületekre válhat szét. NBK

Ptk. 3:83. §, 3:402. § (1)–(3) bekezdések; Civil tv. 10/C–10/F. §§; Civil eljárási tv. 58–58/B. §§, 68/A. §

Commerzbank-ügy: A *letelepedés szabadságát* és egy adott tagállam honos és nem honos társaságai közötti diszkrimináció tilalmát tárgyaló ügy. A jogvita felei a Commerzbank AG, német jog szerint alapított, Németországban *székhellyel*, az Egyesült Királyságban *főkéntelppel* rendelkező *gazdasági társaság* és az angol Inland Revenue Commissioners (adóhatóság), tárgya az angol adójogi kedvezmények hatálya alá való tartozás feltételeit érintette. Az ügyben eljáró Queen's Bench Division of the High Court of Justice előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult az Európai Unió Bíróságához, amelyben többek közt arra kért választ, hogy összeegyeztethetőnek minősül-e a közösségi szabályozással, ha egy tagállam jogszabálya késedelmi pótlékot feltételez a tartozatlan adó-visszatérítése után az ebben a tagállamban adózási célú illetőséggel rendelkező társaságok számára, és ugyanezt megtagadja a más tagállamban adózási célú illetőséggel rendelkező társaságoktól, másodszer, hogy egy ilyen rendszer diszkrimináló-e annál a ténynél fogva, hogy a visszatérítést indokló adómentesség csak azokat a társaságokat illeti meg, akiknek nem ebben a tagállamban van az adózási célú illetősége, azaz a székhelye. Ítéletében a Bíróság megállapította, hogy az ilyen rendelkezések egyenlőtlen elbánáshoz vezetnek. Amennyiben egy belföldi illetőséggel nem rendelkező társaságtól megtagadják az adó-visszatérítés után járó késedelmi pótlékot, amelyhez a belföldi illetőségű társaságoknak mindig joga van, az előbbi az utóbbiakhoz képest hátrányosabb helyzetben van. Ezért a közösségi szabályozással ellentétesnek minősül az a nemzeti jogalkotás, amely adójogi szempontból egy adott tagállamban honos társaság számára más tagállamban kedvezményt nyújtana, és ugyanezt megtagadná a más tagállamban adózási célú illetőséggel rendelkező társaságoktól. KZs

C-330/91.

Comply or explain: A *corporate governance, felelős társaságirányítási* kódexekben alkalmazott szabálytípus. Lényege, hogy az egyes ajánlásoknak való megfelelést nem kell indokolni, azonban ha a társaság eltér a szabálytól, meg kell indokolni az eltérést. A szabály először a Nagy-Britanniában, 1992-ben kibocsátott Cadbury-jelentésben volt. A szabálytól való eltérés eredendően nem normaszegést jelent, hanem releváns információátadást, amelyekből megismerhető a felelősen működő társaság. A comply or explain (betart vagy indokol) szabály ma már nemcsak a corporate governance kódexek sajátossága, hanem

más jogforrásokban is megjelent: például a 2007/36/EK irányelv 3j cikk (1) bekezdése is előírja a *részvényesi* képviselői tanácsadók magatartási kódexének alkalmazásával, valamint a 2013/34/EU irányelv is a társadalmi felelősségvállalásról készült jelentéssel kapcsolatban. AÁ

Csendestársaság: A csendestársaság történetileg szabályozott *társasági jogi* forma volt (1930. évi V. törvénycikk), amelyet a hatályos jog nem ismer. A jogszabály szerint csendestársaság keletkezett, ha valaki (a csendestárs, természetes vagy *jogi személy*) anélkül, hogy kifelé tagul jelentkezett volna, másnak vállalatában vagyoni betéttel úgy vett részt, hogy azt köteles volt a vállalat tulajdonosának rendelkezésére bocsátani. A csendestársaság alapja tulajdonképpen kölcsönügylet, amelyet akkor volt szükséges külön szabályozni, ha az ilyen jellegű megállapodásokat a klasszikus kölcsönügyletekhez képest eltérően kívánta a jogalkotó kezelni. A csendestársaság sajátossága, hogy a csendestársat a vagyoni betétje következtében nyereségrészesedés illette meg (társasági típusú kockázatvállalás, szemben a kölcsönügyletben szokványos fix kamatozással), illetve a csendestártnak a jogalkotó sajátos ellenőrzési jogosítványokat kívánt biztosítani a társaság felett (amellyel a kölcsönadó nem rendelkezik az adós vagyona vonatkozásában). A csendestárs és a vállalkozó közötti viszonyt az egyenlőség és a kooperáció jellemezte, ez is azt bizonyítja, hogy ez a megállapodás valójában társaság és nem egyszerű kölcsönügylet volt. A csendestársaság a *betéti társaság* és a kölcsönügylet jegyeit egyidejűleg magában hordozó, sajátos megállapodásnak minősíthető. A csendestársaság létrejöttének három feltétele volt: a) elsősorban a csendestárs részt vett a másik fél vállalatában, vagy egyes kereskedelmi ügyleteiből részesedett; b) hozzájárulása vagyoni betétből (pénzben vagy egyéb vagyontárgyban) állt; c) a csendestárs részesedett a vállalat nyereségéből vagy veszteségéből is. A csendestársaság sem közös *cégnévvel*, sem önálló társasági vagyonnal nem rendelkezett, a *cégjegyzékbe* sem jegyezték be. A nyereségben és a veszteségben a csendestárs, más megállapodás hiányában, olyan arányban részesült, ahogy vagyoni betétje a társaság tulajdonosának a társaságba fektetett vagyonához aránylott. A veszteséget a csendestárs, ha a *társasági szerződés* annak viselése alól egészen fel nem mentette, legfeljebb betétje erejéig viselte. A nyereségrészesedésből a csendestársat kizárni nem lehetett. A társaság tagja köteles volt minden *üzleti év* végén a nyereséget vagy veszteséget kiszámítani és a csendestártnak jutó nyereséget kiszolgáltatni. A (csendes) társasági szerződés érvényességéhez sem írásbeli alakra, sem más alakszerűsége nem volt szükség. A társaság ügyletei egyedül a társaság tagjait jogosították és kötelezték; azokból a csendestársra harmadik személyekkel szemben sem jogok, sem kötelezettségek nem származtak. Ha a csendestárs vagyoni betétje veszteség folytán csökkent, a későbbi nyereségrészesedéseket elsősorban ennek pótlására kellett fordítani, a korábban kiszolgáltatót nyereségrészesedést azonban a vállalat tulajdonosa későbbi veszteségek okából a csendestárstól vissza nem követelhetette. Azt a nyereségjutalékot, amelyet a csendestárs nem vett föl, ellenkező megállapodás hiányában nem lehetett az ő vagyoni betétjének növelésére fordítani. A csendestárs követelhetette, hogy a társaság tagja vele az évi mérleget másolatban közölje; jogában állt egyúttal a mérleg helyességét a könyvek és egyéb iratok alapján megvizsgálni. A bíróság a csendestárs kérelmére fontos okból a mérlegnek vagy egyéb adatoknak a közlését, úgyszintén a könyveknek és iratoknak felmutatását bármikor elrendelhetette. Ugyanannak a társaságnak több csendestársa is lehetett, a törvény nem

korlátozta a csendestársak számát. A csendestársaság a betéti társasághoz hasonló konstrukció volt, csak az első esetében a *kültag(ok)* személye nem volt nyilvános. A rendszerváltás után a csendestársaságot külön nem szabályozták, mert úgy vélték, hogy a betéti társaság intézményesítése szükségtelenné teszi a csendestársaságot. VE

1930. évi V. törvénycikk a korlátozott felelősségű társaságról és a csendestársaságokról (már nem hatályos)

Csődegyezés: Az adós és a hitelező között a csődeljárás során folytatott tárgyalások eredményeként létrejött megállapodás, amely az eljáró bíróság jóváhagyásához kötött. A csődegyezés az adós jövőbeni gazdálkodását meghatározó terv; rendeltetése az, hogy az egyezségben meghatározottak betartásával az adós folytatni tudja gazdálkodását, ezért az egyezséget a bíróság csak akkor hagyja jóvá, ha megállapítható, hogy az adós valóban folytatni kívánja gazdasági tevékenységét, valamint az valóban reorganizációs tervet tartalmaz. Az egyezség alakszerűségi érvényességi kelléke az írásba foglalás, az adós vezető tisztségviselőjének és a hitelezőknek (törvényes képviselőik vagy meghatalmazottaik útján) alá kell írniuk, a vagyonfelügyelőnek ellenjegyeznie kell. A felek a Cstv.-ben megállapítottakon túl megállapodásukban rendelkezhetnek az adósságra vonatkozó engedményekről és a fizetési könnyítésekről, egyes követelések elengedéséről vagy átvállalásáról, a követelések fejében az adós gazdasági társaságban részesedés szerzéséről, a követelések megfizetéséért való kezességvállalásról etc. Amennyiben a csődegyezés alaki és tartalmi szempontból megfelelő, a csődeljárást befejezetté nyilvánítja a bíróság. NBK

Cstv. 19–21. §§

Kúria Gfv. VII. 30.339/2013/5., Kúria Gfv. VII. 30.315/2013/3., BH 2014. 118., BH 2015. 231., BH 1993. 322., BDT 2016. 3466., Kúria Gfv. VII. 30.339/2013., EBH 2000. 336., Fővárosi Ítéletábra 15. Gf. 40.439/2013/10., ÍH 2014. 162.

Csődeljárás: A gazdaság működésében természetszerű, hogy a vállalkozások egy része nem tud megfelelni a piaci követelményeknek, és tönkremegy, ezért ezeket a vállalkozásokat úgy kell újjászervezni, hogy beilleszkedhessenek az üzleti élet rendjébe. Az újjászervezés lehetőségét kínálja a csődeljárás, amely eljárás alapvetően nem a jogutód nélküli megszűnést célozza, sokkal inkább a fizetőképesség helyreállítására tett törekvésként értékelhető, egy reorganizációs kísérlet, amelynek célja az adós megmentése és továbbműködtetése úgy, hogy az adós gazdasági társaság a hitelezőkkel az egyezségi tárgyalások eredményeként egyezséget köt. A csődeljárás olyan önkéntes eljárás, amely kezdeményezésére a fizetési képtelenséggel fenyegető vagy fizetési képtelen helyzetben lévő adós gazdasági társaság jogosult, és amelynek keretében az adós a csődegyezés megkötése érdekében fizetési haladékot (*moratórium*) kap, és csődegyezés megkötésére tesz kísérletet. NBK

D

Daily Mail-ügy: A *jogi személyek honosságát és az elsődleges letelepedés szabadságát*, a társaság és az *alapítás* államának viszonyát első ízben érdemben tárgyaló jogeset. Az előzetes döntéshozatali kérelmet az angol High Court of Justice, Queen's Bench Division nyújtotta be 1987-ben, az ügyben eljáró illetékes bíróság kérdései a Daily Mail and General Trust PLC Holding és az angol államkincstár közötti jogvitában merültek fel: az alapeljárásban felperes *cég*, a Daily Mail úgy akarta Hollandiába áttenni üzletvezetését, hogy mellette megtarthassa a társaság angol személyiségét (a tervezett székhelyáthelyezés célja az adóterhektől való mentesülés volt). Az Európai Bíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a letelepedési szabadságra vonatkozó közösségi rendelkezésekkel összeegyeztethető-e azzal, hogy egy tagállam adóügyi okokból megtiltsa egy *jogi személy székhelyének* áthelyezését egy másik tagállamba, amennyiben ezáltal az adott társaság elkerülheti a már megszerzett haszon és nyereség utáni adómegfizetést. Az Európai Bíróság szerint egy társaság – a természetes személyekkel ellentétben – egy meghatározott tagállam nemzeti jogrendjének az alkotása, az adott társaság az alapítását és jogképességét szabályozó jogrendszeren kívül nem létezik, ezért a székhely megváltoztatásának lehetőségét az egyes tagállamok eltérő módon szabályozzák. A Bíróság végső következtetése az volt, hogy a kereskedelmi társaságoknak egyik tagállamba való, jogi személyiségük megőrzése melletti székhelyáthelyezése olyan probléma, amely nem megoldható a közösségi jogszabályok alapján, és a Bíróság értelmezésében a közösségi jog nem jogosítja fel a valamely tagállam jogszabályai szerint bejegyzett társaságot – amelynek bejegyzett székhelye abban az államban van –, hogy központi irányítási és ellenőrzési funkcióit eredeti személyiségének és honosságának megtartása mellett egy másik tagállamba helyezze át. KZs

C-81/87.

Dematerializált részvény: A dematerializált részvény olyan dematerializált *értékpapír*, amely a *nyomdai úton előállított részvény* tartalmi elemeit foglalja magában azzal az eltéréssel, hogy a *részvényes* nevét, valamint az azonosításhoz szükséges egyéb adatait az *értékpapírszámla-vezető* által a részvényes javára vezetett értékpapírszámla tartalmazza, amelynek nincs sorszáma, és nem tartalmazza a kibocsátó *részvénytársaság* képviselőinek aláírását. A dematerializált részvények vezetése két szinten történik: a központi értékpapírszámlán és a részvényesi értékpapírszámlán. A központi értékpapírszámlát a Központi Értéktár (KELER Zrt.) vezeti, amelynek alapvető feladata az ISIN-kódok kiadása és a dematerializált részvények központi nyilvántartása. A KELER Zrt. nyilvántartja valamennyi részvénytársaság dematerializált részvényeit egy, a KELER Zrt. és a társaság közti külön megállapodás alapján. A részvényesi értékpapírszámla a részvényes és a számlavezető közötti szerződésen alapul; számlavezető befektetési vállalkozás vagy hitelintézet lehet.

A részvényes az értékpapírszámla nyitását követően ezt a tényt bejelenti a társaság *igazgatóságának*, mert a részvényes számlavezetőjét a részvénytársaság jelenti be a KELER Zrt. felé. DJ

Ptk. 3:215. § (3)–(4) bek.; Tpt. 140–143. §§, 334–336. §§; 20/2014. (VI. 3.) MNB rendelet az ISIN azonosítóról

Diszpozitív szabály: A diszpozitivitás a jogszabályok egyik fajtája, és mint ilyen nem *társasági jogi*, hanem kötelmi, szerződési jogi kategória. Amennyiben egy jogi norma diszpozitív, akkor a szabálytól a felek egyező akarattal eltérhetnek, és az ilyen jellegű rendelkezések csak akkor irányadók a közöttük lévő jogviszonyra, ha a felek másban (jogszabálytól eltérő tartalomban) nem állapodnak meg. Az ilyen típusú norma ellentéte a *kógens szabály*, amelytől a felek egyező akarattal sem térhetnek el. A Ptk. 6:1. § (3) bekezdése alapján a kötelmeknek a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó közös szabályaitól a felek egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény az eltérést nem tiltja. A törvénytől eltérés lehetőségét a Ptk. Harmadik Könyve a *jogi személyekre* nézve is biztosítja. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a törvénytől eltérés lehetősége csak a *létesítő okiratban* lehetséges. A jogi személy létrehozásáról a személyek létesítő okiratban szabadon rendelkezhetnek, a jogi személy szervezetét és működési szabályait maguk állapíthatják meg. A jogi személy tagjai, illetve alapítói az egymás közötti és a jogi személyhez fűződő viszonyuk, valamint a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban eltérhetnek a Ptk. jogi személyekre vonatkozó szabályaitól. Az előbbi szabály nem alkalmazható, ha a törvényben foglaltaktól való eltérést a Ptk. tiltja (a norma kógens); továbbá az eltérés a jogi személy *hitelezőinek*, munkavállalóinak vagy a tagok *kisebbségének* jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza. A Ptk. kettős szempontrendszert ír elő: egyrészt csak abban az esetben lehet eltérni a Ptk. szabályaitól, amennyiben a szabály a fent nevesített szabályozási kör alá esik, másrészt nem ütközik ez a szabály a fenti kivételekbe. AÁ

Ptk. 3:4. § (1)–(3) bek., 6:1. § (3) bek.

BH 2017. 124., BDT 2017. 3684., BDT 2016. 3568., BDT 2015. 3383., BDT 2015. 3335., BDT 2015.

3272., ÍH 2015. 76., Fővárosi Ítéltábla 16. Gf. 40294/2005/3., 52/2015. Számviteli kérdés

Dolgozói participáció: Lásd *munkavállalói küldöttek a felügyelőbizottságban* címszónál. AÁ

Dolgozói részvény: A dolgozói részvény a Ptk. által nevesített *részvényfajta*, amely korlátozottan forgalomképes, mivel csak a *részvénytársaságnál* teljes vagy részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók részére bocsátható ki, és csak ezen személyek, valamint az alapszabályban meghatározott, a részvénytársasággal korábban munkaviszonyban álló személyek számára ruházható át. Célja a dolgozók részvénytársaságban való érdekeltségének növelése azzal, hogy a munkavállalók ne csak bérjövödelmeik maximalizálására törekedjenek, hanem a *részvényesi* szemléletmód is hatással legyen a *tevékenységükre*. Dolgozói részvény kibocsátására csak a részvénytársaság *alaptőkéjének* felemelésével egy-

idejűleg, a felemelt alaptőke 15%-áig kerülhet sor ingyenesen vagy a *részvény névértékénél* alacsonyabb áron; azaz dolgozói részvény nem bocsátható ki a részvénytársaság *alapítása-kor*, a tőkeemelés az ingyenes vagy kedvezményes részvénykibocsátást hivatott kompenzálni az alaptőkén felüli vagyonból, így a dolgozói részvény kibocsátása egy a Ptk.-ban nevesített alaptőke-emelési módok közül. Amennyiben dolgozói részvény kibocsátására sor kerülhetne az alaptőke egyidejű felemelése nélkül is, sérülne a szabály, amely szerint a részvény névértéken alul történő kibocsátása semmis. A dolgozói részvényhez más részvényfajtákhoz kapcsolódó jogosultságok, így osztalékelsőbbbségi jog is kapcsolható azzal a feltétellel, hogy az *osztalékelsőbbbségi részvennyel* rendelkezők a jogosultság gyakorlása során elsőbbséget élveznek a dolgozói részvennyel rendelkező munkavállalókhöz képest. Amennyiben a munkavállaló munkaviszonya megszűnik, és az alapszabály nem jogosítja fel arra, hogy a dolgozói részvényt a munkaviszony megszűnését követően is tulajdonában tarthassa; a részvényes jogosult az *értékpapírt* a munkaviszony megszűnésétől számított 6 hónap elteltét követő első *közgyűlésig* a dolgozói részvény megszerzésére jogosult személy számára átruházni. Amennyiben az átruházásra nem kerül sor, a határidő lejártát követő *közgyűlésen* a részvénytársaság elhatározhatja a dolgozói részvény bevonását vagy azt, hogy a dolgozói részvényt más részvényfajtvává alakítja és értékesíti; ebben az esetben már természetesen forgalomképességi korlátok nélkül. A volt munkavállalót megilleti a dolgozói részvény névértéke, amely érték a részvény aktuális piaci értékétől függően egyaránt előnyös és hátrányos is lehet a korábbi részvénytulajdonos számára. Azonos szabályok érvényesülnek abban az esetben, ha a dolgozói részvény tulajdonosa meghal, és az örökös nem a részvénytársaság munkavállalója, így a részvény tartós tulajdonban tartására nem jogosult, ebben az esetben az örökös az örökgyógyó halálától; hagyatéki eljárás esetén a hagyatéki teljes hatályú átadásáról rendelkező hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedése napjától; hagyatéki per esetén a bírósági ítélet jogerőre emelkedése napjától számított 6 hónapot követő első *közgyűlésig* jogosult a *részvény átruházására*, ennek hiányában a részvénytársaság a határidő lejártát követő első *közgyűlésen* dönthet a dolgozói részvény bevonásáról vagy más részvényfajtvává történő átalakításáról azzal, hogy az örökös a részvény névértékének megfelelő összeg illeti meg. A munkaviszony megszűnését és az öröklést követően a volt munkavállaló és az örökös részvénytársasággal szembeni helyzete speciális, ugyanis a részvény tulajdonosának minősülnek, és az *osztalék* is megilleti őket, de a részvény által megtestesített további jogosultságokat nem gyakorolhatják. LZZs

Ptk. 3:212. § (4) bek., 3:236. §, 3:237. §, 3:302. § (1) bek.

BH 1992. 773., KGD 1993. 240., KGD 1995. 89., KGD 1995. 212., BH 1999. 173., BDT 2000. 297.,

BH 2001. 75., KGD 2001. 300.

Vákát oldal

E, É

Egyesülés: Az egyesülés *jogi személyiséggel* rendelkező kooperációs társaság (nem *gazdasági társaság*), amelyet a tagok által gazdálkodásuk eredményességének előmozdítására és gazdasági *tevékenységük* összehangolására, valamint szakmai érdekeik képviselőjére alapítják. Az egyesülés saját nyereségre nem törekszik; vagyonát meghaladó tartozásaiért a tagok mögöttes (csak az egyesülés vagyonát meghaladó tartozásokért) korlátlanul és egyetemlegesen kötelesek helytállni. Az egyesülés az összehangolási feladatok teljesítését segítő egyéb szolgáltatási és közös gazdálkodási tevékenységet (kiegészítő gazdálkodási tevékenység) is végezhet. Az egyesülésbeli tevékenység a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását és torzítását nem célozhatja, és ilyen hatást sem fejthet ki; ellenkező esetben *kartellnek* minősül, és a Tpv. vonatkozó rendelkezésével ellentétes. Az egyesülésnek nem fogalmi ismérve az induló vagyon. Az egyesülés létrehozásakor az alapítók szabadon eldönthetik, hogy a *társasági szerződésben* vállalják-e a *vagyoni hozzájárulás* teljesítésére vonatkozó kötelezettséget, vagy sem. Amennyiben a tagok az egyesülés rendelkezésére nem bocsátanak vagyoni hozzájárulást, akkor kötelesek a működés költségeit viselni. Az egyesülés kizárólag az elsődlegesen kooperációs célok megvalósítása érdekében folytathat kiegészítő gazdasági tevékenységet. Az összehangolási feladatok teljesítésének elősegítése érdekében végezhet szolgáltatási és közös gazdálkodási tevékenységet, amelyből nyeresége is keletkezhet. A kiegészítő gazdasági tevékenységből származó bevétel az egyesülés saját vagyonát gyarapítja, azonban ezt a bevételt is a kooperációs feladatok ellátására kell fordítani. Ha az egyesülés nem tisztán nonprofit jellegű, mert kiegészítő gazdálkodási tevékenységet is végez, akkor a tagok kötelesek az ehhez szükséges vagyont rendelkezésre bocsátani; azaz ebben az esetben vagyoni hozzájárulás-teljesítési kötelezettségük lesz; ezek részletkérdéseit *létesítő okirat* határozza meg, illetőleg az alapítók szabad döntési jogkörébe tartozik. Az egyesülésre a gazdasági társaságok közös szabályait – az egyesülésekre vonatkozó eltérésekkel – megfelelően alkalmazni kell. SzV

Ptk. 3:368. § (1)–(3) bekezdések; Tpv. 11. §

BH 2002. 333., BH 2001. 450., KGD 1993. 234., BH 2002. 333., BH 1992. 651., LB Cgf. II.

30.219/1991., LB Cgf. II. 31.570/1991., PIT-H-Gf-2010-17.

Egyesülés – származtatott alapítás: Az egyesülés a *származtatott alapítás* egy fajtája, *univerzális jogutódlást* jelent, ugyanis a jogutódtársaság a jogelődtársaság vagyonát mint jogi egészt szerzi meg, valamennyi jog és kötelezettség átszáll rá. Egyesülés során két vagy több *gazdasági társaságból* (jogelőd) egyetlen jogutód-gazdaságitársaság keletkezik úgy, hogy a jogelőd-gazdaságitársaság vagyona mint jogi egész száll át a jogutódtársaságra azal, hogy a jogelődöt törlik a cégjegyzékből. Gazdasági társaság más gazdasági társasággal *összeolvadás* vagy *beolvadás* útján egyesülhet. Az egyesülésre a Ptk. és az Át. *átalakulásra* és egyesülésre vonatkozó közös szabályai, valamint a Ctv. és Sztv. rendelkezései irányadók.

Egyesülés során is a *legfőbb szerv* hatáskörébe tartozik az egyesülésre vonatkozó határozat meghozatala, azonban jogszabály engedélye alapján a legfőbb szervek ülések összevontan is megtarthatók az egyesülni kívánó gazdasági társaságok által, de az egyesüléshez szükséges határozatokat ez esetben is külön-külön kell meghoznia valamennyi gazdasági társaság legfőbb szervének. Ezt követően kerül sor az ügyvezetés által az egyesülési terv elkészítésére, amely egyesülési terv elfogadásáról az egyesülésben érintett gazdasági társaságok legfőbb szervei külön-külön és nem összevontan határoznak. Az egyesülési terv részét képezi a *vagyonmérleg-tervezet* és az azt alátámasztó *vagyonleltár-tervezet*, amelyet mind az egyesülni kívánó, mind az egyesüléssel létrejövő gazdasági társaságok vonatkozásában szükséges elkészíteni, és az így létrejövő dokumentumokat valamennyi gazdasági társaság esetében azonos *könyvvizsgáló* ellenőrizheti. Az egyesülés során az *átalakulási dokumentáció* részét képező egyesülési terv kiegészül az *egyesülési szerződéssel*. Az utolsó legfőbb szervei döntés meghozatalától számított 8 napon belül a *Cégléltár*-ban történő *közvetélt* kell kezdeményeznie annak az egyesüléssel érintett gazdasági társaságnak, amelyet a résztvevők maguk közül kijelöltek, és a közleményben az átalakulás során meghatározottakon túl az egyesülés módját is meg kell határozni. NBK

Ptk. 3:44. §, 3:47. §, 3:136. §; Át. 12. §, 13. § (1)–(2) bekezdések, 14. § (1), (4), (5) bekezdései

Egyesülés alapítása: *Egyesülést társasági szerződéssel* lehet alapítani. A társasági szerződésnek a *jogi személyek létesítő okiratára* vonatkozó általános követelmények mellett néhány speciális kérdéssel is rendelkeznie kell. Az *egyesülés* elnevezést a társaság nevében fel kell tüntetni. A Ptk. két tartalmi-csoportot alakít ki. Az első csoportba tartozó kérdéseket az egyesülés társasági szerződésében meg kell határozni, ezek: a tagok gazdálkodásának előmozdítására, illetve összehangolására irányuló, valamint az ezzel kapcsolatos szakmai érdekképviseleti feladatok; a működési költség viselésének tagok közötti megoszlása, az egyes tagokra eső befizetések összege és az elszámolás módja; a tag kilépése esetén az őt megillető vagyoni hányad kiadásának feltételei és az egyesülés megszűnését követően fennmaradó vagyon felosztásának rendje. A másik csoportban a tagok döntésétől függő tartalmi elemek felsorolása található, az alapítóknak az idetartozó témaköröket csak akkor kell szabályozniuk, ha az egyesülés profilját ezekbe az irányokba bővíteni kívánják. Ezek jelentős részben a kiegészítő gazdasági *tevékenységre* vonatkoznak, amennyiben az egyesülés ilyen tevékenységet végez; esetleges/szükség szerinti elemek, amelyekről a társasági szerződésben rendelkezhetnek: a kiegészítő gazdálkodási tevékenységről; a kiegészítő gazdálkodási tevékenységhez szükséges társasági vagyon mértékéről; a kiegészítő gazdálkodási tevékenység keretében az egyes tagokat megillető szavazati jog mértékéről, gyakorlásának módjáról; a kiegészítő gazdálkodási tevékenység bevételeinek, költségeinek, ráfordításainak elkülönített nyilvántartásáról, valamint az ez alapján megállapított adózott eredményből való részesedés szabályairól; az egyes tagokat terhelő egyéb vagyoni értékű szolgáltatások feltételeiről. Egyesülés alapításában a jogalanyok az alábbi előírások figyelembe vételével vehetnek, illetve nem vehetnek részt (társulási tilalmak): természetes személy csak egy társaságnak lehet korlátlanul felelős tagja; kiskorú személy nem lehet társaság korlátlanul felelős tagja; *közkereseti társaság, betéti társaság* és egyéni cég nem lehet társaság korlátlanul felelős tagja; aki eltöltés hatálya alatt áll, nem lehet társaság tagja; *polgári jogi társaság* és társasház – vagyoni és tulajdoni

viszonyaira tekintettel, valamint mert relatív jogképességgel rendelkeznek – egyesülés tagja nem lehet; egyéni vállalkozó nem lehet egyesülés tagja; költségvetési szerv és önkormányzat nem lehet olyan társaság tagja, amelyben felelőssége az általa szolgáltatott *vagyonai hozzájárulás* mértékét meghaladja. Az egyesülés *jogi személyként* a társasági szerződésén alapuló bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, *céggként* a *cégnyilvántartásba* történő bejegyzés keletkezteti. SzV

Ptk. 3:369. § (1) bek., 3:4. § (4) bek., 3:90. § (1)–(3) bekezdések; Ctv. 2. §, 24–26. §§, 27. § (5) bek., 9/B–D. §§ – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 34. §-a és 42. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépésük esetén – érinthetik a szócikk tartalmát.
KGD 1992. 382., GYIT-H-PJ-2014-77.

Egyesülés ellenőrző szerve: Az *egyesülésnek* nincsen jogszabályban rögzített, kötelezően létrehozandó ellenőrző szerve, azonban az alapítók – a diszpozitivitás jegyében – létrehozhatnak *felügyelőbizottságot*. SzV

Egyesülési szerződés: *Egyesülés* során az egyesülési terv kiegészül az egyesülési szerződéssel. Az egyesülési szerződés a jogelőd-gazdaságitársaságok megállapodása, amely szerződésben az egyesüléssel kapcsolatos kérdéseket rögzítik. Elkészítéséről az egyesülő gazdasági társaságok *vezető tisztségviselői* gondoskodnak, feltéve, ha valamennyi gazdasági társaság *legfőbb szerve* az egyesüléssel egyet értett. Az *átalakulási tervnél* ismertetetteken túl az egyesülési szerződésnek tartalmaznia kell az egyesülő gazdasági társaságok formáját, nevét, *székhelyét*, cégjegyzékszámát; a jogutód gazdasági társaság formáját, nevét és székhelyét; az egyesülés módját; *beolvadás* esetén az átvevő gazdasági társaság *létesítő okiratában* szükséges módosításokat; *összeolvadás* esetén az új gazdasági társaság *létesítő okiratának* tervezetét; továbbá mindazt, amit jogszabály az egyes társasági formák vonatkozásában kötelezően előír, vagy amit a felek szükségesnek tartanak. Amennyiben az egyesülésben érintett legfőbb szervek közül valamennyi elfogadta az egyesülési tervet, az egyesülési szerződést az egyesülésben részt vevő gazdasági társaságok vezető tisztségviselői írják alá. NBK

Át. 14. § (1), (4) bekezdései

Egyesülés legfőbb szerve: Az *egyesülés legfőbb szerve*, azaz az egyesülés tagjainak döntéshozó szerve a taggyűlés. A taggyűléssel kapcsolatban a Ptk. *jogi személyekre* vonatkozó általános szabályai alkalmazandók. Lehetőség van a taggyűlésen (okiratba foglalt meghatalmazás alapján) képviselő útján részt venni, azonban a tag képviselője nem lehet az igazgató, a *felügyelőbizottság* tagja és a *könyvvizsgáló*. A taggyűlés szükség szerint, de évente legalább egyszer tart ülést. Az alapszabály ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis. A taggyűlés akkor határozatképes, ha a szavazatok legalább $\frac{3}{4}$ részét képviselő tagok jelen vannak. A Ptk., a taggyűlés hatásköre és a döntéshozatal szabályai között, a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyeket 14 pontban csoportosítva sorolja fel. A kizárólagosság szerint más szervre – ezek az egyesülés alapvető működését, létét érintő

kérdések, amelyek a tagok egyenlőségén, döntéshozatalhoz való egyenlő hozzáférés elvén alapuló egyesülésben – a tagok körén kívül más szervekre nem delegálhatók. A szavazati jog eltérően alakul az elsődleges *tevékenységet* érintő kérdésekben és a kiegészítő gazdasági tevékenységre vonatkozó döntések tekintetében. Főszabály szerint az összehangoló és az érdekképviseleti tevékenység körében minden tagnak egy szavazata van, azonban a *társasági szerződés* ettől eltérhet, de egyetlen tag sem juthat egyedül 50%-ot meghaladó szótöbbséghez. A kiegészítő gazdasági tevékenység vonatkozásában a tagok *vagyoni hozzájárulásuk* arányában rendelkeznek szavazati joggal. Egyes fontosabb kérdésekben szintén a vagyoni hozzájárulás aránya dönti el a szavazati jog kérdését, vagy vagyoni hozzájárulás hiányában a tagok egyenlő arányban szavazhatnak: legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbség szükséges az egyesülés *jogutód nélküli megszűnésének, átalakulásának, egyesülésének, szétválásának* elhatározásához, továbbá az új tag csatlakozásának elfogadásához, a *tag kizárásának* kezdeményezéséhez, valamint a társasági szerződés más okból történő módosításához. A tagok egyhangúlag határoznak az egyesülés tevékenységének, az egyes tagok szavazati arányának és a határozathozatal feltételeinek megváltoztatásáról. SzV

Ptk. 3:371. § (1)–(3) bekezdések, 3:372. § (1)–(6) bekezdések

Egyesülés megszűnése: Az *egyesülés* megszűnésével kapcsolatban speciális előírásokat nem tartalmaz a Ptk., így az idevágó általános közös rendelkezések (*gazdasági társaságok megszűnése*) az irányadók. Az egyesülés *jogutód nélküli megszűnése* esetén a tartozások kiegyenlítése után fennmaradó vagyont egyenlő arányban, ha pedig *vagyoni hozzájárulást* teljesítettek – a *társasági szerződés* eltérő rendelkezése hiányában – a tagok vagyoni hozzájárulása arányában kell felosztani. SzV

Ptk. 3:377. §

Egyesülés operatív szerve: Az *egyesülés ügyvezetését* és képviseletét – a taggyűlés határozatainak keretei között – az igazgató látja el. A *társasági szerződésben* az ügyvezetésre 3 tagból álló igazgatóságot is létre lehet hozni. Ez esetben az igazgatóság tagjai minősülnek *vezető tisztségviselőknek*. Ebben az esetben legalább 3 igazgatóból álló igazgatóságot bíznak meg az ügyvezetési és képviseleti feladatok ellátásával. Az igazgatóság tagjainak megválasztásáról, megbízatásuk időtartamáról, díjazásukról és esetleges visszahívásukról, valamint az igazgatóság ügyrendjének jóváhagyásáról a taggyűlés dönt. Az igazgatóság esetében az igazgató jogait testületként gyakorolják, így minden igazgató *cégjegyzési* joga önálló. Van azonban lehetőség arra, hogy az igazgatóság ügyrendjében feladatmegosztásról döntsön, és bizonyos igazgatókhoz meghatározott feladatokat telepítsen; ennek hiányában a döntéseket testületi szinten kötelesek meghozni, és azok végrehajtását akár önálló eljárásaikban is kötelesek az igazgatók segíteni. SzV

Ptk. 3:373. §

Egyesülés szervezete: Az egyesülés szervezete magában foglalja az *egyesülés* legfőbb döntéshozó szervét, a taggyűlést, valamint az *ügyvezetést* ellátó igazgatót (igazgatóságot). Nem kötelező, de az egyesülés *felügyelőbizottságot* is működtethet és *könyvvizsgálót* is

alkalmazhat. (*Egyesülés ellenőrző szerve, egyesülés legfőbb szerve, egyesülés operatív szerve.*) SzV

BH+ 2007.11.502.

Egyezségi tárgyalás csődeljárás során: Az egyezségi tárgyalás célja az *adós* likviditásának megteremtése érdekében a *csődegyezés* megkötése a *hitelezőkkel*. Az első egyezségi tárgyalás megtartására a *csődeljárás* kezdő időpontját követő 60 napon belüli időpontban kerül sor. Ezt megelőzően az adós *gazdasági társaságnak* el kell készítenie és – a megismerhetőség érdekében – a hitelezők rendelkezésére kell bocsátania a reorganizációs programot és az egyezségi javaslatot. Az egyezségi tárgyalásra meg kell hívni a nyilvántartásba vett hitelezőket, valamint a *vagyonsfelügyelőt* közvetlenül, az ismeretlen, tehát nyilvántartásba nem vett hitelezőket pedig hirdetményi úton, a külföldi *székhelyű*, illetve külföldi lakóhellyel rendelkezőket kézbesítési megbízott igénybevételére kell felhívni, minderről pedig az adós *vezető tisztségviselője* gondoskodik. Az egyezségi tárgyaláson minden olyan hitelező szavazati joggal bír, aki *hitelezői igényét* határidőben bejelentette, a nyilvántartásba vétel után fizetendő díjat teljesítette, valamint az adós által elismert vagy nem vitatott tartozásként sorolták be a követelését. A hitelezők szavazati joga a követelésük arányában alakul, minden 100 ezer Ft után egy szavazat jár, ezen összeg alatti követelések esetében egy szavazati jog jár. A döntéshozatal a szavazatok többségével történik. Amennyiben az egyezségi tárgyalás eredményes, sor kerül a *csődegyezés* megkötésére. NBK

Cstv. 17–18. §§

BH 2016. 91., BH 2015. 231., BH 2014. 118., BDT 2014. 3089.

Egyezségkötés a felszámolási eljárásban: A *felszámolási eljárás* kezdő időpontját követően az *adós* és a *hitelező* egyezsége köthetnek, amely egyezés célja – hasonlóan a *csődeljáráshoz* – annak elkerülése, hogy az adós jogutód nélkül szűnjön meg. Az egyezségkötést egyezségi tárgyalás előzi meg, ám ennek lehetőségéről kizárólag az adós dönthet, az ő belátására van bízva, hogy hitelezőivel tárgyalva megkísérli-e a *jogutód nélküli megszűnést* célzó eljárás visszafordítását. Amennyiben az adós megkísérli az egyezségkötést, kérelmeznie kell azt a bíróságtól, majd a fizetőképessége helyreállítását célzó programot és egyezségi javaslatot kell készítenie. A bíróság ezt követően egyezségi tárgyalást tart, és gondoskodik az adós, a *felszámoló* és a hitelező idézéséről, valamint az adós által készített, a fizetőképessége helyreállítását célzó program és egyezségi javaslat felek részére történő kézbesítéséről. Az egyezségi tárgyalás során a felszámolás alatt álló *gazdasági társaság* és a hitelezők megállapodhatnak a tartozások kielégítésének sorrendjében, teljesítési határidejének módosításában, kielégítésének arányában és módjában, továbbá mindabban, amit szükségesnek tartanak. Ha minden hitelezői csoportban a hitelezők több mint a fele támogatja az egyezségi javaslatot, és azt a bíróság is jóváhagyja, sor kerül az egyezés megkötésére, tehát a felszámolási eljárás az egyezségkötés révén visszafordítható. Az egyezés a felszámolási eljárás befejezését eredményezi, aminek révén elkerülhető az adós jogutód nélküli megszűnése. NBK

Cstv. 41–51/A. §§

BH 2016. 151., BDT 2009. 2049., BH 2000. 564.

Egységes üzletpolitika: Az *elismert vállalatcsoport uralmi szerződésének* lényege a *vállalatcsoport* egységes *üzletpolitikájának* meghatározása. Az elismert vállalatcsoport *ellenőrzött tagjainak* alapvetően az uralmi szerződésben meghatározott üzletpolitika végrehajtására kell törekedniük, annak ellenére, hogy ez esetenként ellentétes a saját érdekeikkel. Az ellenőrzött tag egységes üzletpolitikának való alárendelődése nem jelenti azt, hogy az ellenőrzött *jogi személyek* saját üzleti céljai és érdekei teljes mértékben megszűnének, mert az ellenőrzött tagok önállóságának korlátozása az egységes üzleti cél megvalósításához szükséges módon és mértékben lehetséges. Az ellenőrzött tag érdek- és cél-alárendelődése megjelenik abban is, hogy az *uralkodó tag ügyvezetése* az uralmi szerződésben meghatározottak szerint az ellenőrzött tag ügyvezetését utasíthatja, és az ellenőrzött tag működésére kötelező határozatokat hozhat, tehát az ellenőrzött tag önállósága korlátozottá válhat. PT

Ptk. 3:50. § (1), (3) bekezdések, 3:55. § (1) bek.

Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság: Az egyszemélyes kft. *létesítő okirata* az alapító okirat, mivel a *társasági szerződés* többalanyú jogügylet. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságnak csak egyetlen tagja lehet. A *cég* egyetlen *üzletrésze* több személy tulajdonában nem állhat. Ebből következően az egyetlen üzletrész átruházás folytán sem kerülhet közös tulajdonba. Ha egy személy alapít *korlátolt felelősségű társaságot*, az alapító köteles a nem pénzbeli *vagyoni hozzájárulást* a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig teljes egészében a társaság rendelkezésére bocsátani; az alapító okirat ezzel ellentétes rendelkezése semmis. Egyszemélyes társaság jön létre akkor is, ha egy többszemélyes társaság valamennyi üzletrészét ugyanaz a tag szerzi meg. A társaság egyszemélyessé válásától kezdődően az egyszemélyes társaságra vonatkozó szabályok szerint működik, de társasági szerződés helyett akkor kell alapító okiratot készíteni, ha az egyszemélyessé válástól számított 1 éven belül nem jelent be újabb tagot. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság üzletrészének hányadára – üzletrészfelosztás hiányában – átruházással nem lehet tulajdonjogot szerezni. Egyszemélyes kft. esetén a *legfőbb szerv (taggyűlés)* hatáskörét az egyedüli tag gyakorolja. Az egyedüli tag írásban határoz, és a döntés az *ügyvezetéssel* való közléssel válik hatályossá. Egyszemélyes kft. esetében az egyedüli tag az ügyvezetésnek utasítást adhat, amelyet a *vezető tisztségviselő* köteles végrehajtani. Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság tagjának felelősségére a minősített többséget biztosító befolyásra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell. Ezért ha az egyszemélyes társaság jogutód nélkül megszűnik, a ki nem elégített követelésekért a *hitelező* keresete alapján a tag köteles helytállni, feltéve, hogy a *jogutód nélküli megszűnésre* az egyedüli tag *hátrányos üzletpolitikája* miatt került sor. Ez a rendelkezés *végelszámolással* történő megszűnés esetén nem alkalmazható. Az egyszemélyes társaság és annak tagja közötti szerződést közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Egyszemélyes társaság a *saját üzletrészét* nem szerezheti meg. Ha az egyszemélyes társaság az *üzletrész felosztása* vagy a *törzstőke felemelése* folytán új tagokkal egészül ki, és így többszemélyes társasággá válik, a tagok kötelesek az alapító okiratot társasági szerződésre módosítani. VE

Ptk. 3:94. §, 3:109. § (4) bek., 3:112. § (3) bek., 3:208. §, 3:209. §, 3:324. §

BH 2007. 303., BH+ 2003.7.337., BH 2001. 435., BH 2001. 232., BH 2000. 115., BH 2000. 115.

Egyszemélyes részvénytársaság: Az egyszemélyes részvénytársaság *létesítő okirata*, hasonlóképpen a több részvényessel működő *részvénytársaságokéhoz*, az alapszabály. Azonban a két eset között mégis fennáll az eltérés: az egyszemélyes részvénytársaság alapító okirata nem szerződéses jellegű. Ha a részvénytársaság úgy jön létre, hogy alapszabályában egy személy vállal kötelezettséget a társaság valamennyi *részvényének* átvételére, az alapító köteles nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását (*apport*) a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig teljes egészében a társaság rendelkezésére bocsátani; az alapszabály ezzel ellentétes rendelkezése semmis. Egyszemélyes társaság jön létre akkor is, ha egy többszemélyes részvénytársaság valamennyi részvényét egy személy szerzi meg. Egyszemélyes rt. esetén a *legfőbb szerv (közgyűlés)* hatáskörét az egyedüli *részvényes* gyakorolja. Az egyszemélyes részvénytársaság nem köteles közgyűlést tartani. Ha ennek ellenére közgyűlést tart, az erre vonatkozó jogszabályi előírások betartására köteles. Az egyedüli részvényes írásban határoz, és a döntés az ügyvezetéssel való közléssel válik hatályossá. Egyszemélyes rt. esetében az egyedüli részvényes az ügyvezetésnek utasítást adhat, amelyet a *vezető tisztségviselő* köteles végrehajtani. Egyszemélyes részvénytársaság *saját részvényt* nem szerezhet. Az egyszemélyes részvénytársaság és annak részvényese közötti szerződést írásba kell foglalni. Az egyszemélyes részvénytársaság részvényesének felelősségére a minősített többséget biztosító befolyásra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell; ezért ha az egyszemélyes társaság jogutód nélkül megszűnik, a ki nem elégített követelésekért a *hitelező* keresete alapján a tag köteles helytállni, feltéve, hogy a *jogutód nélküli megszűnésre* az egyedüli tag *hátrányos üzletpolitikája* miatt került sor. Ez a rendelkezés *végelszámolással* történő megszűnés esetén nem alkalmazható. VE

Ptk. 3:94. §, 3:109. § (4) bek., 3:112. § (3) bek., 3:323. §, 3:324. §
BH 2005. 64., BH+ 2002.5.243., MBH 2001.6.9, BH 1997. 83.

Egyszerűsített felszámolás: Amennyiben az *adós* az eljárás költségeinek fedezésére sem rendelkezik elegendő vagyonnal vagy a nyilvántartások, illetőleg a könyvvezetés hiányai miatt a rendes *felszámolási eljárás* lebonyolíthatatlan, a felszámoló egyszerűsített felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet nyújthat be a bíróság felé. Ezt megelőzően a *hitelezők* felé tájékoztatási kötelezettség terheli a *felszámolót* a fenti tényekről, ezen túl pedig fel kell hívnia a hitelezőket arra vonatkozóan, hogy nyilatkozzanak arról, tudomással bírnak-e az adós bárhol fellelhető vagyonáról. Amennyiben a nyilvántartások és a könyvvezetés is hiányos, a felszámoló felhívja a *vezető tisztségviselőt* a hiányok pótlására egyidejű tájékoztatással arra vonatkozóan, hogy ezek elmaradása esetére egyszerűsített felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet nyújthat be a bíróság felé, továbbá a felszámoló honlapján felhívást kell közzétenni arra vonatkozóan, ha bárkinek tudomása van az adós vagyonáról, jelentse be a felszámoló felé. Ha valamennyi felhívás eredménytelen, kezdeményezhető a felszámoló által az eljárás egyszerűsített szabályok szerinti lefolytatása. NBK

Cstv. 63/B. §
BDT 2017. 3618.

Egyszerűsített végelszámolás: Egyszerűsített végelszámolás lefolytatására csak *közkereseti társaság, betéti társaság* és egyéni cég esetében kerülhet sor, ha a cég a *végelszámolás* kezdő időpontjától számított 150 napon belül befejezi a végelszámolást. A *végelszámoló* az eljárás során dönthet úgy, hogy áttér az általános szabályok szerinti eljárásra, mert az eljárás során bejelentett *hitelezői* igényt vitatja, vagy a vitatott igénye miatt a hitelező pert indított a cég ellen, vagy a 150 napos határidőn belül nem került sor az eljárás befejezésére vagy előre látható, hogy 150 nap alatt az eljárás nem zárul le. Kizárt az egyszerűsített végelszámolás lehetősége akkor, ha végelszámolási kifogással kapcsolatos eljárás van folyamatban. Amennyiben az áttérés kötelező esetének fennforgása ellenére vagy az egyszerűsített eljárást kizáró kifogás fennforgása esetén a végelszámoló elmulasztja az *általános szabályok szerinti végelszámolás* lefolytatására történő áttérést, szankciós jelleggel a céggel szemben kényszerítő eljárást lefolytatásának van helye. Egyebekben az általános végelszámolás eljárási szabályai megfelelően alkalmazandók az egyszerűsített végelszámolás során is. Az egyszerűsített végelszámolás tényét az eljárás megindulásakor a *cégjegyzékben* nem tüntetik fel, csak a törléssel egyidejűleg a végelszámoló személyének megjelölésével. NBK

2006. évi V. törvényhez fűzött indokolás; Ctv. 114–115. §§ – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 39. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát. BDT 2010. 2284., BH 2002. 455.

Elismert vállalatcsoport: Összevont, konszolidált éves *beszámoló* készítésére kötelezett legalább egy *uralkodó tag* és legalább három *ellenőrzött tag* között az *uralmi szerződésben* meghatározott *egységes üzletpolitikán* alapuló együttműködés. Összevont (azaz konszolidált) éves beszámolót és összevont (konszolidált) üzleti jelentést az a vállalkozó köteles készíteni, amely egy vagy több vállalkozóhoz fűződő viszonyában anyavállalatnak minősül. Egyrészt azért szükséges összevont beszámoló, mert a gazdaságilag egymással szoros kapcsolatban álló *jogi személyek* vagyoni, pénzügyi helyzetét úgy mutatja be, mintha azok egy vállalkozásként működnének, másrészt a részt vevő tagoknak van együttesen kellő gazdasági súlyuk. Az elismert vállalatcsoport működésének elengedhetetlen feltétele az összevont, konszolidált éves beszámoló uralkodó tag általi készítése. Ha a számviteli törvény mentesítő rendelkezésére hivatkozással az uralkodó tag nem hajlandó konszolidált mérleget készíteni, az elismert vállalatcsoportkénti működés nem tartható fenn. A *vállalatcsoport* létrejövetelének első lépése az uralmi szerződés tervezetének elkészítése az abban résztvevők *legfőbb szerveinek* felhatalmazása alapján az uralkodó tag és az ellenőrzött tagok ügyvezetése által. A vállalatcsoport létrehozásának előkészítéséről a munkavállalói érdekképviselőlet – amennyiben ilyen működik a résztvevő jogi személynél – értesíteni kell. Az uralmi szerződés jóváhagyásáról a vállalatcsoportban részt vevő tagok legfőbb szerve legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel dönt (külön üléseken, azonos vagy eltérő időpontokra összehívva). Ez a szavazati többség klauzikálisan kógens, ennél kisebb arányt nem lehet előírni, magasabbat viszont igen. A vállalatcsoport bejegyzésére akkor kerülhet sor, ha az ellenőrzött jogi személyek tagjainak és *hitelezőinek* jogai alapján érvényesített igények ki lettek elégítve, vagy az ezzel kapcsolatos jogvitában a bíróság a tagok vagy hitelezők keresetét jogerősen elutasította. A vállalatcsoport nem jogalany, nem bír jogképességgel. A vállalatcsoporthoz való tartozást mind az uralkodó tag, mind pedig az ellenőrzött tagok cégadatai között fel kell tüntetni. Ha uralkodó tagként több jogi személy közösen vesz

részt a csoportban, az egymás közötti szerződés határozza meg az uralmi szerződésben megállapított uralkodó tagot megillető jogokat. A kérdés rendezhető az uralmi szerződés részeként, de az uralkodó tagok jogosultak egy önálló szerződésben rendelkezni a joggyakorlás rendjéről. A *cégnyilvántartásba* való konstitutív, ex nunc hatályú bejegyzést követően a vállalatcsoportra és a vállalatcsoport tagjaira nem alkalmazhatók a minősített többséggel rendelkező tagokra vonatkozó rendelkezések, azaz a konszernrendelkezések, a befolyásszerzésre vonatkozó társasági közös szabályok alóli mentesülés. A vállalatcsoportok versenyjogi szempontból nem minősülnek *kartellnek*, mert egymástól nem független vállalkozások. Ha a nyilvántartásba bejegyzett vállalatcsoport legalább 3 ellenőrzött tagjában kötelező a munkavállalói részvétel a *felügyelőbizottságban*, az uralkodó tag legfőbb szerve az érintett üzemi tanácsok erre irányuló kérelme alapján lehetővé teheti, hogy az ellenőrzött tagok felügyelőbizottsága helyett az uralkodó tag felügyelőbizottságában vegyenek részt *munkavállalói küldöttek*. Ez esetben az uralkodó tag *létesítő okiratában* – ha eddig az adott tagnál ilyen nem működött – a felügyelőbizottság létrehozásáról rendelkezni kell. A munkavállalói küldöttek jelölési módját ez esetben az uralkodó tag *ügyvezetése* és az érintett ellenőrzött tagok üzemi tanácsai között létrejött megállapodásban kell szabályozni. Erre a megállapodásra a szerződések általános szabályait kell megfelelően alkalmazni. A vállalatcsoport megszűnik, ha az uralmi szerződésben meghatározott idő eltelt, illetve megszűnési feltétel bekövetkezett; ha az uralkodó tag legfőbb szerve az összes tagjának $\frac{3}{4}$ -es többségével így határoz (azaz az ellenőrzött tagok döntéshozó szerveinek döntésére vagy hozzájárulására nincs szükség); ha az uralkodó tag már nem készít összevont, konszolidált éves beszámolót; vagy amennyiben a nyilvántartó bíróság a vállalatcsoportot felosztatja. Az utolsó eset kivételével a *cégbíróság* az uralkodó tag bejelentése alapján törli a nyilvántartásból a vállalatcsoportra vonatkozó bejegyzéseket. A bejelentést a körülmény *közzétételétől* számított 30 napon belül kell megtenni. DJ

Ptk. 3:49. §, 3:51. § (1)–(2) bekezdések, 3:52. § (3) bek., 3:53. §, 3:58. §, 3:61. § (1)–(2) bekezdések, 3:324. §; Sztv. 3. § (2) bek. 1–3. és 6. pontok, 10. § (1) bek.; Ctv. 25. § (1) bek. p) pont, 25. § (3) bek.;

Tpvt. 11. § (1) bek., 15. § (1) bek.

BDT 2017. 3726. I.

Ellenőrzött tag: A *vállalatcsoportban* legalább 3 olyan tag van, amely vonatkozásában az *uralkodó tagnak* befolyása van, ezek a tagok az Sztv. szóhasználata szerint leányvállalatok, azaz olyan *gazdasági társaságok*, amelyekre az anyavállalat meghatározó befolyást képes gyakorolni. Az ellenőrzött tag önállóságának hiánya és a döntések meghozatala során az uralkodó tag miatt autonómiájának csorbulása okán, továbbá a vállalatcsoport *egységes üzletpolitikája* folytán hátrány érheti az ellenőrzött tag *hitelezőjét*, ezért amelyiknek a követelése eléri az ellenőrzött tag *jegyzett tőkéjének* 10%-át, kérheti, hogy az uralkodó tag *ügyvezetése* adjon részére tájékoztatást az *uralmi szerződés* végrehajtásáról, illetve az ellenőrzött tag gazdasági helyzetéről. Ha ennek a kérelemnek az uralkodó tag *ügyvezetése* nem tesz eleget, vagy az általa adott tájékoztatás nem megfelelő, a hitelező kérheti a *cégbíróságtól* annak megállapítását, hogy az uralkodó tag megsérti az uralmi szerződésben foglaltakat. A védelmüket szolgálja az is, miszerint az a hitelező, akinek a vállalatcsoportban részt vevő ellenőrzött taggal szemben a vállalatcsoport megalakulásáról szóló közlemény első *közzétételének* időpontjában követelése van, a második közzétételtől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül igényelheti, hogy az ellenőrzött tag nyújtson részére megfelelő

biztosítékot. A hitelezők korlát nélküli, akár alaptalan követeléseinek megakadályozására szolgál az a szabály, hogy nem jogosult biztosítékra az a hitelező, akinek követelése jogszabály vagy szerződés (például zálogjog) alapján már megfelelően biztosítva van, vagy ha az ellenőrzött tag gazdasági helyzetére, illetve az uralmi szerződés tartalmára tekintettel a biztosítékadás indokolatlan. A hitelezők védelmén kívül az ellenőrzött tagnak a szavazatok legalább 5%-ával rendelkező tagjait, valamint az ellenőrzött tag *vezető tisztségviselőit* is megilletik többletjogosultságok: eszerint kezdeményezhetik az uralkodó tag *legfőbb szervének* összehívását, ha az uralmi szerződés lényeges vagy ismételt megsértését észlelik. Ha az uralkodó tag ügyvezetése a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül a legfőbb szerv ülésének legkésőbb 30 napon belüli összehívásáról nem gondoskodik, az indítványtevők kérelmére az ülést a cégbíróóság hívja össze, vagy az ülés összehívására az indítványtevőket jogosítja fel megfelelő határidő tűzésével. Azért, hogy a kisebbségben lévő tagok jogaikat gyakorolhassák, és azt pénzügyi helyzetük ne befolyásolhassa, az ülés költségeit az uralkodó tag köteles megelőlegezni, de ha a kérelem alaptalannak bizonyult, a költségek megtérítése az indítványtevőket terheli. A kisebbségben maradt tagokat védi az a szabály is, miszerint a vállalatcsoportba ellenőrzött tagként belépő *jogi személyek* tagjai az a jogosultság is megilleti, hogy a vállalatcsoport megalakulásáról szóló közlemény második közzétételét követő 30 napos jogvesztő határidőn belül kérhetik, hogy az uralkodó tag a részesedésüket a közlemény közzétételekor fennálló piaci értéken vásárolja meg. Ezt nevezzük az uralkodó tag kérelmen alapuló vételi kötelezettségének. Az ellenőrzött *részvénytársaságnak* azok a *részvényesei* is kérhetik az uralkodó tagtól *részvényeik* megvásárlását, akik a részvényeiket a befolyásszerzést, illetve annak közzétételét követően szerezték. A határidő kezdetének abból a szempontból van garanciális jelentősége, hogy a kisorosztványes joga a vétel követelésére mikor szűnik meg. Ezért a határidő megnyílása előtti igénybejelentés nem jár a jog elvesztésével, az ajánlat az uralkodó taggal szemben a törvényi határidő megnyílásával válik hatályossá. Ha az uralmi szerződés előírja, hogy az ellenőrzött tag vezető tisztségviselőinek és *felügyelőbizottsági* tagjainak választására, visszahívására és díjazásuk megállapítására az uralkodó tag jogosult, az ellenőrzött társaság *cégvezetőjévé* az uralkodó tag munkavállalója is kinevezhető. Az ellenőrzött tag vezető tisztségviselője az uralmi szerződésnek megfelelően, az uralkodó tag irányítása alatt, a vállalatcsoport *üzletpolitikájának* elsődlegessége alapján köteles ellátni az ellenőrzött tag ügyvezetését; mentesül a vezető tisztségviselőket a tagokkal szemben terhelő felelősség alól, ha tevékenysége megfelel a jogszabályoknak és az uralmi szerződésnek. Az uralmi szerződés tartalmának részletes kimunkáltsága kiemelt jelentőségű az ellenőrzött társaság ügyvezetése számára, mivel a szerződés egyértelműen meghatározza azokat az ügycsoportokat, kérdéseket, amelyekben az egységes üzletpolitikának „alávetve” kell tevékenykedniük. Az előző esetkörbe nem tartozó többi ügycsoportban az ügyvezetők továbbra is jogosultak a leányvállalat érdekeinek megfelelően eljárni. A Kúria következetes gyakorlata szerint a befolyásszerzőt terhelő bejelentési kötelezettség nem azonos a céget terhelő, a befolyásszerzés tényével kapcsolatos *változásbejegyzési kérelem* benyújtásának kötelezettségével, ezért azok az arra kötelezeteket külön-külön terhelik, a változásbejegyzési kérelem benyújtása az ellenőrzött társaság képviselőjét terheli a kötelező jogi képviselő mellett. DJ

Ptk. 3:52. §, 3:55. § (2), (4) bekezdések, 3:56. § (2) bek., 3:57. §; Sztv. 3. § (2) bek. 2. pont

BH 2002. 495., BH 2005. 150. I., BH 2006. 91., SZIT-H-Gf-2009-78.

Előtársaság: Az előtársaság – mint „jogi képződmény” – egy speciális megállapodás, amely a *társasági szerződés* keretében jön létre. A társasági szerződés egyik lényeges specialitása, hogy megkötését követően, organizációs jellegéből adódóan egy új szervezeti forma, egy jogalany kezd kialakulni, és ennek a társulás-létrehozatali folyamatnak az egyik állomása az előtársaság. Az előtársaság nem különbözik az alapítandó *gazdasági társaságtól*, hanem a létrehozandó társasággal azonos, annak átmeneti, feltételes, létrejövételt megelőző minősége (Wellmann György). Az előtársaság a létrehozandó gazdasági társasággal azért azonos, mert az alapítandó társasági forma szabályai irányadók rá, a megalakuló gazdasági társaság előképe. A létrejött gazdasági társaságnak azért átmeneti formációja az előtársaság, mert léte a társasági szerződés megkötésétől a *cégbíróság* – bejegyző vagy elutasító – végzésének meghozataláig tarthat. Az előtársaság a gazdasági társaság feltételes alakzata, mert a végleges társaság létrejötté a *cégbejegyzéstől* (amely konstitutív hatósági aktus), mint tényről – és egyben feltételtől – függ. Az előtársaság a gazdasági társaság létrejövételt megelőző minősége, mert végleges, megalapított társaságról csak a cégbejegyzést követően beszélhetünk. Tehát az előtársaság a létrejött gazdasági társaság perszonifikációs állomása (Sárközy Tamás). Az előtársaság jogképessége létszakaszaihoz (*társasági szerződés megkötésétől a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig, cégbejegyzési kérelem előterjesztésétől a cégbíróság végzéséig*) igazodik. Az előtársaságra vonatkozó Ptk.-beli rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell abban az esetben is, ha a társaság a nyilvántartásba-vételi kérelmet visszavonja. PT

Ptk. 3:101. §

Előtársaság – cégbejegyzés iránti kérelem előterjesztésétől a cégbírósági végzés meghozásáig: A *gazdasági társaság a létesítő okirat* közjegyzői okiratba foglalásától, illetve ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi ellenjegyzésétől kezdődően a létrehozni kívánt társaság előtársaságaként működhet. A *cégbejegyzés* iránti kérelem előterjesztésétől a *cégbírósági végzés* meghozataláig üzletszerű gazdasági *tevékenységet* végezhet az előtársaság, azaz működhet; azonban ekkor csak sajátos, korlátozott jogképességgel rendelkezik társasági jogi szempontból: Az előtársaságra a létrehozni kívánt gazdasági társaságra irányadó szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a tagok személyében kizárólag jogszabályon alapuló változás következhet be (például *vagyoni hozzájárulás* nem teljesítése esetén a tag-sági jogviszony ipso iure megszűnése); a létesítő okirat módosítására – a cégbíróság, valamint a hatósági engedély kiadására jogosult szerv felhívása teljesítésének kivételével – nem kerülhet sor (például *hiánypótlásra* felhívás cégbejegyzési eljárásban); az előtársaság gazdasági társaságot nem alapíthat, és abban tagként nem vehet részt; nem kezdeményezhető *tag kizárására* irányuló per; nem határozható el *átalakulás, egyesülés, szétválás*, valamint *jogutód nélküli megszűnés* (be nem jegyzett társaságnak nem lehet jogutódja). Az *előtársaság* – mivel nem bejegyzett *cég* – illetékkedvezmény igénybevételére nem jogosult. Más jogágak (adó jog, pénzügyi jog, polgári eljárás jog, társadalombiztosítási jog, polgári jog) teljes jogképességet adnak az előtársaságnak, tehát az előtársaságot adóbevallási és fizetési kötelezettség terheli, az előtársasági időszak (a cégbejegyzési kérelem elutasítása esetén) *üzleti évnék* tekintendő, perelhető, és perelhető, foglalkoztató és társas vállalkozó, tulajdont szerezhet, szerződést köthet. Az előtársasági jelleget a társaság iratainak és jognyilatkozatainak

fel kell tüntetni; ennek hiányában az előtársaság által tett jognyilatkozat – ha a nyilvántartó bíróság a társaságot nem jegyzi be – az alapítók által együttesen tett jognyilatkozatnak minősül. PT

Ptk. 3:101. § (1), (2) bekezdések; Sztv. 11. § (5) bek.; 37/2015. (XII. 28.) NGM rendelet az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók és adók módjára behajtandó köztartozások nyilvántartásának, kezelésének, elszámolásának, valamint az önkormányzati adóhatóság adatszolgáltatási eljárásának szabályairól 13. § (1) bek.; 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről 4. § a) pont és c) pont 7. alpont

Pest Megyei Bíróság 6 Cg. 13-09-084220/8., EBH 2003. 883., BH 2003. 471., Fővárosi Ítéletábra 16. Cgf. 40.815/2003/2., BH 2007. 359., Baranya Megyei Bíróság Gazdasági Kollégiumának 3/2001. (VII. 6.) sz. kollégiumi ajánlása, BH 2010. 44., ÍH 2006. 122., Szegedi Ítéletábra Cgf. II. 30.315/2003/1., 1999/21. APEH iránymutatás; 4/2001., 26/2004., 63/2004. és 95/2007. Számviteli kérdések

Előtársaság – megszűnése cégbejegyzés elutasításával: Az előtársasági lét kétféleképpen érhet véget: a *cégbíróság* vagy bejegyzi a *gazdasági társaságot*, vagy elutasítja annak bejegyzési kérelmét. Amennyiben a gazdasági társaságot nem jegyzi be a cégbíróság, a feltételes helyzet anélkül szűnik meg, hogy a társaság létrejötté szempontjából a felfüggesztő feltétel (a *cégbejegyzés*) bekövetkezne, a gazdasági társaság megalakulása megtörténne. A cégbíróság bejegyzést elutasító végzése pedig bontó feltételnek minősül: az *előtársasági* jogviszony megszűnését eredményezi. A cégbejegyzési kérelem jogerős elutasításáról való tudomásszerzést követően az előtársaság további jogokat nem szerezhet, kötelezettségeket nem vállalhat, és köteles működését késedelem nélkül megszüntetni. E kötelezettség megszegésével okozott károkért az előtársaság *vezető tisztségviselői* a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felelnek (Ptk. 6:142. §). Mivel a *cég* (a gazdasági társaság) bejegyzésének elutasítása folytán nem jött létre jogalany, az előtársaság megszűnésére a *felszámolási*, valamint a *végelszámolási eljárás* szabályai nem alkalmazhatók. Az előtársaság megszüntetése esetén rendezni kell a jogviszonyokat: a *társasági szerződés* lehetetlenülése folytán a tagok egymás közötti elszámolásának van helye, és a harmadik személyekkel kötött jogügyletekből származó jogokat és kötelezettségeket, azaz a külső jogviszonyokat is rendbe kell tenni. Amennyiben az előtársaságot harmadik személyek irányában tartozások terhelték, és az induló vagyon fedezi ezeket, akkor a külső jogviszonyok rendezettnek tekinthetők. Ha még a tartozások kiegyenlítése után marad fenn vagyon, akkor azt a tagok között kell felosztani: *kkt.-nál és bt.-nél vagyoni hozzájárulásuk* arányában, *kft.-nél a törzsbetétek* arányában, *rt.-nél a részvények névértékének* arányában. Ha a vagyon nem fedezi a tartozásokat, akkor az előtársaság működésének megszüntetéséig vállalt kötelezettségekből eredő tartozásokért a tagok a *gazdasági társaság megszűnésére* vonatkozó szabályok szerint kötelesek helytállni. Eszerint, amennyiben a létrehozni kívánt gazdasági társaságnál a tagok felelőssége korlátlan és egyetemleges (*kkt.*, *bt. beltagjai*), akkor az előtársaság tartozásaiért is így fognak helytállni a tagok; a korlátozott tagi felelősségű társaságoknál (*kft.*, *rt.*) és a *bt. kültagjánál* az előtársaság tagjai csak a gazdasági társaság rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulásukat veszítik el, és a felosztott társasági vagyonból való részesedésük mértékéig állnak helyt a megszünt előtársaságot terhelő kötelezettségekért (már amennyiben marad felosztható vagyon). Ha a tagok helytállása

ellenére ki nem elégített követelések maradtak fenn, vagy mivel nem volt felosztható vagy, és így tagi helytállás sem, a tartozásokért harmadik személyek irányában a létrehozni kívánt gazdasági társaság vezető tisztségviselői korlátlanul és egyetemlegesen felelnek (mögöttes helytállás). A korlátozott tagi felelősségű társasági formáknál diszkriminációt eredményezhet az a tagok között az előtársaság megszüntetésénél, hogyha az egyik tag már teljesítette a vagyoni hozzájárulását, akkor az ezt feltehetően elveszti az előtársasági tartozások kiegyenlítésekor, míg a vagyoni hozzájárulást még nem teljesítő tagtól a teljesítést már a lehetetlenült társasági szerződés alapján nem lehet kikényszeríteni. PT

Ptk. 3:48. § (2)–(3) bekezdések, 3:101. § (4)–(5) bekezdések

Előtársaság – megszűnése cégbejegyzéssel: Az előtársasági lét kétféleképpen érhet véget: a *cégbíróság* vagy bejegyzi a *gazdasági társaságot*, vagy elutasítja annak *bejegyzési kérelmét*. Jogerős bejegyző végzés esetén az *előtársaság* automatikusan megszűnik, és a gazdasági társaság végleges társaságként működik tovább. Bármiféle jogutódlás nélkül az előtársaság jogügyletei a bejegyzett gazdasági társaság jogügyleteinek minősülnek. Az előtársaság által szerzett jogok/vállalt kötelezettségek átruházás, hozzájárulás, jóváhagyás nélkül a létrejött gazdasági társaság jogai és kötelezettségei lesznek. Ezt a Ptk. által konstruált sajátos átmenetet jogalanyi kontinuitásnak, jogfolytonosságnak (és nem jogutódlásnak) tekintjük (Wellmann György). PT

Ptk. 3:101. § (3) bek.

Előtársaság – társasági szerződés megkötésétől a cégbejegyzés iránti kérelem benyújtásáig: A *gazdasági társaság* a *létesítő okirat* közjegyzői okiratba foglalásától, illetve ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi ellenjegyzésétől kezdődően a létrehozni kívánt társaság előtársaságaként működhet. E törvényi megfogalmazás alapján a gazdasági társaság alapítói két lehetőség közül választhatnak: vagy úgy döntenek, hogy a társaság működését a *cégbírósági* bejegyzés, a jogképesség elnyerése után kezdi meg, vagy élnek a Ptk. biztosította, létrejövételt megelőző formában való működés lehetőségével, és a *cégbírósági* végzés meghozataláig előtársaságként funkcionálnak. A *társasági szerződés* megkötésétől a *cégbejegyzés iránti kérelem* benyújtásáig az előtársaság üzletszerű gazdasági *tevékenységet* nem végezhet, tehát az alapítási célt tekintve (üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása és ezáltal profitszerzés) gazdasági társaságkénti értelemben nem működik, azaz jogképeséggel sem rendelkezik. Ebben az időszakban az *előtársaság* az alapítók között (belső jogviszonyban) a társasági szerződés ellenjegyzésétől (vagy közokiratba foglalásától) egzisztál, viszont külső jogviszonyban szervezetként még nem, csak többalanyú speciális kötelmi szerződésként jelenik meg. A szervezetté és az önálló jogalannyá válás útján akkor indul el az előtársaság, amikor bejegyzési kérelmét benyújtja a cégbírósághoz és cégjegyzékszámot kap (azonosításra és megkülönböztetésre) és a *b. a.* toldatot köteles feltüntetni iratain a *cégneve* mellett. PT

Ptk. 3:101. § (1) bek.

ÍH 2006. 122., LB Cgf. VII. 33.127/1999.

Elővásárlási jogot biztosító részvény: Az elővásárlási jogot biztosító részvény az *elsőbbségi részvényfajtán* belül a Ptk. által nevesített *részvényosztály*. Az elővásárlási jogot biztosító részvény kibocsátásáról a *zártkörűen működő részvénytársaság* alapszabályában kell rendelkezni. Az elővásárlási jogot biztosító részvény *nyilvánosan működő részvénytársaság* általi kibocsáthatóságáról megoszlanak a vélemények, egyesek szerint erre a *tőzsdei* forgalom lebonyolításának ellehetetlenülése miatt nem kerülhet sor (Kisfaludi András), más szerzők nem tartják kizártnak az elővásárlási jogot biztosító részvény nyrt. általi kibocsátását, azonban szintén a *tőzsdei* forgalomra hivatkozással nem tartják célszerűnek (Vezekényi Ursula). Az elővásárlási jogot biztosító részvény tulajdonosát a *részvénytársaság* által kibocsátott, pénzszolgáltatás ellenében átruházni kívánt *részvényekre* nézve illeti meg elővásárlási jog, ebből következik, hogy ingyenes átruházás, így ajándékozás, valamint nem pénzszolgáltatás ellenében történő átruházás, így apportálás esetén a *részvényes* elsőbbségi jogával nem élhet. Az elővásárlási jog szabályaira a Ptk. kötelmi jogi könyvében meghatározott rendelkezések (Ptk. 6:221–6:223. §§, 6:226. §) az irányadók, amennyiben a részvényét pénzszolgáltatás fejében átruházni kívánó részvényes olyan *vételi ajánlatot* kap, amelyet el kíván fogadni, annak elfogadása előtt a *részvénykönyvből* tájékozódni köteles az elővásárlási jogot biztosító részvénytől rendelkező részvényesekről, és velük a kapott vételi ajánlatot teljes terjedelemben közölni köteles. Az elővásárlási jog gyakorlására nyitva álló határidőt a részvénytársaság alapszabálya meghatározhatja, amennyiben erről nem rendelkezik, az elsőbbségi részvényesnek az átruházási szándék és a vételi ajánlat feltételeinek közlésétől számított 15 napon belül kell nyilatkoznia arról, hogy elővásárlási jogát kívánja-e gyakorolni, amennyiben a megjelölt határidőn belül nem nyilatkozik, a részvényét átruházni kívánó részvényes az *értékpapírt* a harmadik személyre átruházhatja. Az elővásárlási jogot biztosító részvényhez kapcsolódó jogosultságot meg kell különböztetni a szerződéssel alapított elővásárlási jogtól. Utóbbi esetről nem a részvénytársaság alapszabálya, hanem a részvény tulajdonosa és az elővásárlási jog jogosultja között létrejövő szerződés rendelkezik, amely korlátozásnak a részvényből, *dematerializált részvény* esetén az értékpapírszámla adataiból ki kell tűnnie a részvénytársasággal, valamint harmadik személyekkel szembeni hatályosulás érdekében. A szerződéssel alapított elővásárlási jog jogosultja az elővásárlási jogot biztosító részvénytől szemben bárki lehet, akár a részvénytársaságban tagsági jogokkal nem rendelkező személy is. LZZs

Ptk. 3:219. § (2) bek., 3:230. § (2) bek. e) pontja, 6:221–6:223. §§, 3:234. §

Elsőbbségi részvény: Az elsőbbségi részvény más *részvényfajtához* viszonyítva meghatározott előnyöket biztosít a tulajdonosának. Az elsőbbségi jogok gyakorlására a *részvény* tulajdonosa teljes *vagyoni hozzájárulásának* teljesítése után jogosult, ezt megelőzően a *részvényest* a *törzsrészvények* tulajdonosait megillető jogosultságok illetik meg. Az elsőbbségi részvény kibocsátásáról, valamint az abban foglalt előnyökről, valamint az elsőbbségi részvényhez kapcsolódó jogosultságok gyakorlásáról a *részvénytársaság* alapszabálya rendelkezik. A Ptk. nevesít az elsőbbségi részvényfajtán belül kibocsátható *részvényosztályokat*, azzal, hogy a felsorolás nem tekinthető taxatívnek, mivel a részvénytársaság a Ptk.-ban meghatározottakon kívül más részvényfajta, illetve részvényosztály kibocsátását is elhatározhatja, amennyiben az alapszabályban meghatározza az említett részvényekhez kapcsolódó tagsági jogok tartalmát, valamint mértékét. Így sor kerülhet olyan elsőbbségi részvények kibocsátására, amelyek megszerzésével a részvényes timeshare-jogosultjává válik, azonban ez a koncepció számos

szempontból problematikus. A Ptk. által nevesített, többletjogosultságot biztosító részvényosztályok a következők: *osztalékelsőbbséget biztosító részvény*; a részvénytársaság *jogutód nélküli megszűnése* esetén a felosztásra kerülő vagyomból történő részesedés elsőbbségét biztosító részvény (úgynevezett *likvidációs részvény*); *szavazati joggal összefüggő elsőbbséget biztosító részvény*; *vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbséget biztosító részvény*; *elővásárlási jogot biztosító részvény*. Kibocsátható továbbá a nevesített elsőbbségi jogok közül egyidejűleg többet, akár az összeset magában foglaló részvény is, ebben az esetben is az alapszabálynak kell pontosan meghatároznia az adott *értékpapírhoz* kapcsolódó jogosultságokat. Az alapszabály rendelkezhet cserélhető elsőbbségi részvény kibocsátásáról is, az adott *részvénytársaságba* tartozó részvényeket az alapszabályban meghatározottak szerint a társaság a részvényes kérésére köteles más elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvényre vagy törzsrészvényre cserélni, továbbá a részvénytársaság saját döntése alapján is jogosult a cserélhető részvényeket más elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvényre vagy törzsrészvényre cserélni. Az elsőbbségi részvény részvényes általi cserélhetősége mérlegelési jogosultságot biztosít a részvénytulajdonos számára arra vonatkozóan, hogy a jövőben is élni kíván a részvénye által biztosított többletjogosultsággal, vagy más elsőbbségi jogosultságot kedvezőbbnek tart, ennek következtében kéri elsőbbségi részvényének más részvényosztályba tartozó részvényre történő cseréjét. LZZs

Ptk. 3:230. §, 3:240. §, 3:244. § (1) bek.

Első irányelv: A 68/151/EGK irányelv alapvető célja, hogy a társaságoknak előírt biztosítékok rendszerét összehangolja, így egységes biztosítéki rendszer legyen kialakítva a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az egész Európai Unió területén; ezt a *közzétételi kötelezettség, nyilvánosság deklarálásával* kívánja elérni a jogalkotó. Ennek megfelelően a tagállamok *cégnyilvántartásának* tartalmaznia kell az irányelvben meghatározott okiratokat és adatokat (*létesítő okiratot*, annak módosításait, a társaság képviselőjére, *felügyelőbizottsági tagjára, könyvvizsgálóra, jegyzett tőkére, székhelyre* és annak áthelyezésére, az éves *beszámolóra, a felszámolásra* és megszűnésre vonatkozó adatokat), valamint ezen dokumentumokat és adatokat a hivatalos lapban is közzé kell tenni. Magyarország esetében a közzététel kapcsán a hivatalos lap funkcióját a *Cégközlöny* tölti be. Végezetül az irányelv előírja, hogy a társaság üzleti iratainak kötelező megjelölni a társaságot nyilvántartó *cégbíróságot* és a cégjegyzékszámot, a társaság formáját és székhelyét, amennyiben a társaság felszámolás alatt áll, ennek tényét is. A röviden ismertetett szabályozás alapján a nyilvánosság három szintjét deklarálja az irányelv: egyrészt a *cégjegyzék*, másrészt a *Cégközlöny* szintjén, harmadrészt az üzleti iratokon történő közzététel szabályaival kívánja a megfelelő transzparenciát és ezáltal a társasági tagok és harmadik személyek érdekeinek védelmét biztosítani. Az irányelv emellett az *alapítás érvénytelensége* tekintetében is tartalmaz rendelkezéseket: az alapítás érvénytelenségét csak bíróság mondhatja ki akkor, ha az irányelvben meghatározott körülmények valamelyike fennforog. Az érvénytelenség jogkövetkezménye a társaság megszűnése, ami nem érinti a társaság által, működése során vállalt kötelezettségei érvényességét. NBK

68/151/EGK irányelv a Tanács első irányelve (1968. március 9.) az egész Közösségre kiterjedő egységes biztosítékok kialakítása érdekében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról 2. cikk (1) bek., 3. cikk, 4. cikk, 11. cikk, 12. cikk

Elszámolási tervezet: *Átalakulás, egyesülés vagy szétválás* esetén a jogalkotó megadja a jogelőd-társaság tagjai számára a döntési lehetőséget abban a kérdésben, hogy az átalakulással, egyesüléssel vagy szétválással létrejövő *jogi személyben* fenn kívánják-e tartani a jogelőd-jogiszemélyben fennálló tagságukat, azaz a jogelőd-*gazdaságitársaságban* tagsági jogviszonnal rendelkező tag dönthet arról, hogy a jogutódban tagsági jogviszonyt kíván-e létesíteni, vagy nem. Ezt a döntését az átalakulásról, egyesülésről, szétválásról döntő első *legfőbb szervi* ülést követően elkészített *átalakulási terv* tagokkal történő írásbeli közlésétől számított 30 napon belül meg kell hoznia. Amennyiben a tag tagsági jogviszonyát a jogutódban nem kívánja fenntartani, az átalakulási terv szükség szerinti kötelező tartalmi elemét képező elszámolási tervezet elkészítéséről kell gondoskodnia az *ügyvezetésnek*, így az átalakulási terv esetleges módosítását kell eszközölnie. Ebben a megváló tag járandóságát a tagnak a jogelőd *jogutód nélküli megszűnése* esetén járó vagyon mértékében kell meghatározni, és a jogutód nyilvántartásba vételét követő 60 napon belül ki kell adni, azonban a felek ettől eltérő időpontban is megállapodhatnak. NBK

Át. 3. § (3) bek. c) pontja, 5. §, 6. § (3) bek.; Ptk. 3:42. §, 3:134. § (1)–(2) bekezdések; Ptk.-hoz fűzött törvényi indokolás

Eredeti alapítás: Eredeti alapítás alatt a *gazdasági társaság* jogi előzmény nélküli létrehozását értjük (nincs jogelődje a társaságnak). A gazdasági társaság olyan *jogi személy*, amelyet többalanyú, kooperációs – koordinációs és szervezeti – *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságnál* és *részvénytársaságnál* pedig egyoldalú – jogügylet keletkeztet. Ennek a jogügyletnek *közkereseti társaságnál*, *betéti társaságnál* és *korlátolt felelősségű társaságnál* *társasági szerződés*, *részvénytársaságnál* alapszabály, egyszemélyes kft.-nél és rt.-nél alapító okirat az elnevezése. Gazdasági társaság alapítását a *létesítő okirat* közjegyzői okiratba foglalásától vagy ügyvédi, illetve kamarai jogtanácsosi ellenjegyzésétől számított 30 napon belül be kell jelenteni a *cégbíróságnak*. Ha a gazdasági társaság alapítása hatósági engedélyhez kötött, a bejelentést a jogerős engedély kézhezvételétől számított 15 napon belül kell teljesíteni. A gazdasági társaságok a *cégnyilvántartásba* vétellel (*cégbejegyzés*; konstitutív hatály), a bejegyző végzés jogerőre emelkedésének napján a jövőre nézve (ex nunc hatály) jönnek létre, nyerik el a jogképességüket. PT

Ptk. 3:4. § (1) bek., 3:94. §, 3:100. §

1/2002. PJE, KGD 2002. 275., LB Cgf. VII. 33.112/1999.

Értékpapír: Az értékpapír egyoldalú jognyilatkozat, amely papíralapú okiratként vagy jogszabályban megjelölt más módon létrehozott, rögzített, nyilvántartott és továbbított adatösszességként, azaz dematerializált értékpapírként a benne foglalt jogot úgy testesíti meg, hogy azt a jogot gyakorolni, arról rendelkezni csak az értékpapír által, annak birtokában lehet. Az értékpapírok lehetnek dologi jogi értékpapírok (például közraktári jegy), kötelmi jogi értékpapírok (például váltó) és tagsági jogviszonyt megtestesítő értékpapírok (*részvény*). Ha jogszabály meghatározza egyes értékpapírfajták kötelező tartalmi elemeit, kizárólag az ezeknek megfelelő okiratot vagy dematerializált értékpapírt lehet az adott értékpapírfajtába tartozó értékpapírnak tekinteni. Részvény esetében a Ptk. pontosan meghatározza annak elemeit, ha az adott értékpapírfajta kötelező tartalmi elemeit más

jogszabály nem határozza meg, az csak akkor minősül értékpapírnak, ha azon a kibocsátója legalább az alábbiakat feltünteti: a) a kibocsátó nevét és címét; b) azt, hogy a nyilatkozat értékpapírnak minősül; c) az értékpapír által megtestesített jogosultságot; d) sorozatban kibocsátott értékpapír esetén az értékpapír-sorozat megjelölését, a sorozat értékpapírkódját és a sorozatba tartozó értékpapírok darabszámát; e) a kibocsátás helyét és időpontját; f) okirati formában kibocsátott értékpapír esetén a kibocsátó aláírását. Okirati formában egyedileg vagy sorozatban kibocsátott értékpapírt lehet előállítani. Értékpapírnak minősülő okiratot főszabály szerint bemutatóra vagy névre szólóan lehet kiállítani, részvényt a fogalmából eredően csak névre szólóan lehetséges. Dematerializált értékpapírként sorozatban kibocsátott, *névre szóló értékpapírt* lehet előállítani. Az értékpapír átruházható; a kibocsátó az értékpapír átruházását – a tilalomnak az értékpapírban való feltüntetésével – megtilthatja. Ezekről a szabályoktól annyiban lehet eltérni, amennyiben azt más jogszabály lehetővé teszi. Ha az értékpapír azonosíthatatlanná válik, elvész, fizikailag megsemmisül, vagy oly mértékben megrongálódik, hogy tartalma nem ismerhető meg, erre irányuló eljárás eredményeként az értékpapír semmissé nyilvánítására kerülhet sor. Az értékpapír semmissé nyilvánítása esetén a semmissé nyilvánított értékpapírhoz nem fűződnek többé értékpapírszerző joghatások; az értékpapírba foglalt jogot az e jogra irányadó általános szabályok szerint lehet érvényesíteni. A Tpt. szerint értékpapír a forgalomba hozatal helyének joga szerint értékpapírnak minősülő pénzügyi eszköz, ez alapján a Ptk. fogalmának megfelelő, Magyarországon forgalomba hozott értékpapír a tőkepiac szabályozásában is annak minősül. DJ

Ptk. 6:565. §, 6:568. §, 6:571. §; Tpt. 5. § (1) bek. 42. pont; 98/1995. (VIII. 24.) Korm. rendelet az egyes értékpapírok előállításának, kezelésének és fizikai megsemmisítésének biztonsági szabályairól

Értékpapírszámla-vezető: Magyarországon a dematerializált értékpapírok nyilvántartására kétszintű értékpapírszámla-rendszeren keresztül kerül sor: ez azt jelenti, hogy az értékpapír-tulajdonosok *dematerializált részvényeinek* nyilvántartását egyrészt egy, az értékpapírszámla vezetésére jogosult szervezet, az értékpapírszámla-vezető látja el (II. szint), másrészt pedig az összes dematerializált értékpapírról a központi értéktár (KELER Központi Értéktár Zrt.) értékpapírszámla-vezetőnként és értékpapír-sorozatonként elkülönített központi értékpapírszámlát vezet (I. szint). Röviden összefoglalva a dematerializált értékpapír előállításának folyamata a következőképpen néz ki: a részvénykibocsátó kiállítja a Tpt. 7. § (2) bekezdése szerinti értékpapírnak nem minősülő okiratot, amelynek tartalmát (vagyis az okiraton megadott adatokat) a központi értéktár bevezeti a dematerializált értékpapírok nyilvántartására létrehozott informatikai rendszerbe. Ezáltal megnyílnak a központi értékpapírszámlák, amelyeket a központi értéktár az előbb említett módon vezet. Ezt követően a dematerializált értékpapírokat a központi értéktár a kibocsátói utasításnak megfelelően és a kibocsátó által elrendelt megosztásban allokálja a különböző értékpapírszámla-vezetők központi értékpapírszámláira. Ezekben a számlákban viszont nem a dematerializált értékpapírok tulajdonosainak nevei jelennek meg, hanem azon értékpapírszámla-vezetők nevei, amelyek ügyfeleiknek (az értékpapír-tulajdonosoknak) egy adott sorozatba tartozó értékpapírokat vonatkozóan értékpapírszámlát vezetnek. Megemlítendő még, hogy a dematerializált értékpapír előállítása, nyilvántartása (tárolása), továbbítása és az ezekkel összefüggő adatkezelés kizárólag elektronikus úton, a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: Felügyelet)

által jóváhagyott szabályzat szerint és szintén az általa jóváhagyott számítógépprogram, illetve adathordozó felhasználásával történhet. A Bszt. az értékpapírszámla vezetését befektetési szolgáltatási tevékenységet kiegészítő szolgáltatásnak minősíti. Ebből az következik, hogy értékpapírszámla-vezető kizárólag olyan vállalkozás lehet, amely rendelkezik befektetési szolgáltatási tevékenység végzésére feljogosító hatósági engedéllyel. Ennek megfelelően – ha törvény eltérően nem rendelkezik – értékpapírszámla-vezető csak *befektetési vállalkozás* vagy hitelintézet lehet. A Tpt. továbbá azt is kimondja, hogy értékpapírszámla vezetésére jogosult a Magyar Államkincstár, az árutőzsdei szolgáltató, a befektetési alapkezelő, illetve – a Tpt. 335. §-ban meghatározott személyek tulajdonában álló értékpapírok esetében maga a – központi értéktár is. Az értékpapírszámla a *részvényes* (értékpapír-tulajdonos) és az értékpapírszámla-vezető (amely devizakülföldi is lehet) között kötött értékpapírszámla-szerződés útján jön létre. Az értékpapírszámla-szerződésre a Ptk. fizetésiszámla-szerződésre vonatkozó szabályait is alkalmazni kell azzal az eltéréssel, hogy az értékpapírszámlán az értékpapírra vonatkozó tulajdoni igényt jóváírják. A Ptk. rendelkezéseiben foglaltakat a Tpt. és a DemaKr. tovább bővíti, részletszabályokat bevezetve. A Tpt. szerinti értékpapírszámla vezetésére irányuló szerződéses jogviszonyban az értékpapírszámla-vezető arra vállal kötelezettséget, hogy a vele szerződő fél (számlatulajdonos, értékpapír-tulajdonos) tulajdonában álló értékpapírt a számlavezetőnél megnyitott értékpapírszámlán nyilvántartja és kezeli, a számlatulajdonos szabályszerű rendelkezését teljesíti, valamint a számlán történt jóváírásról, terhelésről és a számla egyenlegéről a számlatulajdonost értesíti. Az értékpapírszámlán végrehajtott műveletről az értékpapírszámla-vezetőnek a művelet napján visszaigazolást kell kiállítania, és azt az üzletszabályzatában meghatározott módon meg kell küldenie a számlatulajdonosnak. Az értékpapírszámla-vezető az értékpapír forgalmáról és egyenlegéről a számlatulajdonos kérésére haladéktalanul (nem átruházható és nem engedményezhető) számlakivonatot köteles kiállítani, amely az értékpapír tulajdonjogát harmadik személyek felé a kiállítás időpontjára vonatkozóan igazolja. Az értékpapírszámla-vezető a részvényes kérésére ugyanakkor tulajdonosi igazolást is köteles kiállítani, amely abban különbözik a számlakivonattól, hogy érvényessége annak visszavonásáig vagy a benne megjelölt időpontig fennáll, és így a részvényes (értékpapír-tulajdonos) tulajdonjogát mindaddig igazolja. Az értékpapírszámla-vezető havonta köteles új azonosítót és jelszót generálni, amelyhez hozzá kell rendelnie a számlatulajdonos értékpapírszámláján lévő értékpapírokra és ügyfélszámlája adataira vonatkozó egyenleget és adatokat. A belépési azonosító és jelszó által elért adatok nem mentesítik az értékpapírszámla-vezetőt az ügyfél részére történő tájékoztatási kötelezettség alól, illetve jogvita esetén a számlavezető nem hivatkozhat arra, hogy az ügyfélnek lehetősége lett volna az eltérést felfedni. Az értékpapírszámla-vezető az értékpapírszámla és ügyfélszámla vonatkozásában generált belépési azonosítót és jelszót köteles átadni a számlatulajdonosnak és a Felügyeletnek. A belépési azonosító és jelszó nem lehet azonos természetes személy számlatulajdonos esetén a számlavezető által kezelt személyes adattal, nem természetes személy számlatulajdonos esetén a számlavezető által kezelt, a számlatulajdonos azonosítására szolgáló adattal, valamint nem származtatható azokból. Továbbá a belépési azonosító mellett az értékpapírszámla-vezető – a tárgyhónapot követő 5. munkanapig – köteles a tárgyhónap utolsó napjának helyzetét mutató értékpapírszámla- és ügyfélszámla-egyenleget, valamint az ezekhez kapcsolódó adatokat a Felügyelet számára anonimizált módon átadni. Az értékpapírszámla-vezetőnek a belépési azonosító és jelszó kezelésének és a szám-

latulajdonos részére történő átadásának rendjére vonatkozóan adatbiztonsági követelményeket rögzítő szabályzatot kell készítenie, amelyet annak hatálybalépése (vagy módosítása) előtt legalább 60 nappal – jóváhagyás céljából – meg kell küldenie a Felügyeletnek. Az értékpapírszámla-szerződés a zárolt értékpapír-alszámla vezetését is magában foglalja. Az értékpapírszámla-vezető köteles minden olyan értékpapírt zárolt értékpapír-alszámlára átvezetni, amelyet jogszabály, bírósági határozat, hatósági intézkedés vagy szerződés alapján harmadik személyt megillető jog terhel, illetve amelyről a számlatulajdonos így rendelkezik. Az alszámlán meg kell jelölni a zárolás jogcímét (például óvadék, zálogjog, bírósági letét, igényper) és azt, akinek javára a bejegyzést teljesítették. Az értékpapírszámla-vezető köteles az alszámláról kiállított számlakivonatot (vagy adott esetben a jogosultság törléséről szóló értesítést) a számlatulajdonosnak, a bejegyzett jogosultság kedvezményezettjének, az érintett bíróságnak, a végrehajtónak, valamint más hatáskörrel rendelkező hatóságnak megküldeni. Abban az esetben, ha a zárolásra okot adó körülmény megszűnt, és erről az arra jogosult nyilatkozatot tett, az alszámlára vezetett értékpapír felszabadíthatóvá vagy újra megterhelhetővé válik, az értékpapírszámla-vezető pedig köteles a szóban forgó értékpapírt haladéktalanul visszavezetni az értékpapírszámlára. Amennyiben a zárolás nem vonja maga után annak tilalmát, hogy a számlatulajdonos a zárolás időtartama alatt elidegenítse a tulajdonában álló zárolt értékpapírokat, az értékpapírszámla-vezetőnek gondoskodnia kell arról, hogy a zárolásra okot adó körülmény feltüntetésével az értékpapír jóváírása az új számlatulajdonos javára vezetett értékpapírszámlához kapcsolódó zárolt értékpapír-alszámlán megvalósuljon. Továbbá, ha az, akinek javára a zárolást elrendelték igazolja, hogy az értékpapír feletti tulajdonjogot megszerezte, az értékpapírszámla-vezetőnek gondoskodnia kell a szóban forgó értékpapír új tulajdonos által megjelölt értékpapírszámlára való átutalásáról. Az előzőket kiegészítve a DemaKr. további kötelezettségek teljesítését rója az értékpapírszámla-vezetőre, amelyek közül a következőket érdemes kiemelni. Az értékpapírszámla-vezető köteles: a) a dematerializált értékpapírral kapcsolatos, teljes nyilvántartását naponta a rendszerétől függetlenül adathordozóra átmásolni; b) ellenőrizni az eredeti és a másolatot tartalmazó adathordozón lévő adatok egyezőségét, illetve az adathordozó működőképességét; c) a másolatot tartalmazó adathordozó biztonságos, a rendszerétől fizikailag elkülönített tárolását biztosítani. Ha az értékpapírszámla-vezető illetéktelen hozzáférést vagy ennek kísérletére utaló jelet észlelt, vagy ha valamely nyilvántartása megsérült, esetleg megsemmisült, akkor haladéktalanul köteles a Felügyeletnél bejelentést tenni. Ezen kívül a nyilvántartásról készített másolat és a rendelkezésre álló bizonylatok alapján az értékpapírszámla-vezető köteles a valós állapotot helyreállítani. Amennyiben ez nem lehetséges, kérnie kell a Felügyeletnél az érintett dematerializált értékpapírok kereskedésének felfüggesztését. Továbbá az értékpapírszámla-vezető nem nyilvános szabályzatban meghatározni köteles: a dematerializált értékpapír előállításának, nyilvántartásának, törlésének és továbbításának technikai szabályait; azon személyek körét, akik az értékpapír-előállítást vagy törlést végrehajtják, és akik az értékpapírszámlán adatváltozást jogosultak véghez vinni; az adatkezelő adatkezelési, adatváltoztatási és adattörlési jogosultságának nyilvántartását; az adatkezelési rendszer ügykezelésének szabályait; az adatok eredetének azonosíthatóságát; az adatállományról készített másolat adategyezőségének igazolási rendjét; az adatkezelési rendszer sérülése, illetve illetéktelen hozzáférés esetén követendő intézkedéseket; az adatállományt tartalmazó másolat tárolásának helyét. Üzletszabályzatában és hirdetményében az értékpapírszámla-vezető köteles megjelölni azon

időszakok kezdő és záró időpontjait, amelyek között az értékpapírszámlához kapcsolódó terhelési megbízásokat befogadja. Ezen belül meg kell határozni azt az időpontot, ameddig az elfogadott és beérkezett megbízásokat még a tárgynapon teljesíti. A záró időpontig befogadott megbízásokat az értékpapírszámla-vezető a számlatulajdonos megbízásában felüntetett időpontban, ennek hiányában legkésőbb a következő munkanapon hajtja végre. Ha az értékpapírszámla-szerződés felmondására az értékpapírszámla-vezető kezdeményezése alapján kerül sor, az értékpapírszámla-vezető köteles – a felmondással egyidejűleg és igazolható módon – értesíteni a számlatulajdonost a megszűnés jogkövetkezményeiről. A dematerializált értékpapír érvénytelenítése előtt az értékpapírszámla-vezető köteles az adatállományát archiválni és az archivált adatokat 20 évig megőrizni. Az előzőkben bemutatottak mellett fontos még kitérni arra, hogy meghatalmazás alapján az értékpapírszámla-vezető részvényesi jogokat is gyakorolhat a *részvénytársasággal* szemben. A főszabály e tekintetben ellenben az, hogy részvényesi jogokat csak az gyakorolhat, aki a részvények tulajdonjogával, illetve birtokával rendelkezik, és az érintett részvénytársaság *részvénykönyvébe* is részvényesként bejegyezték. A Ptk. – általános jelleggel ugyan, de – a képviselő útján történő részvényesi jogok gyakorlása mellett szabályozza a részvényesi meghatalmazott (*nominee*) intézményét is, amelynek részletszabályait a Tpt. tartalmazza. Ez utóbbi szerint az értékpapírszámla-vezető, a letétkezelő vagy az elszámolóház/központi értéktár a részvényessel kötött szerződés alapján, a részvényes meghatalmazottjaként, saját nevében, a részvényes javára gyakorolhatja a részvénytársasággal szemben a részvényesi jogokat. Az értékpapírszámla-vezető tehát a részvényes meghatalmazottja is lehet, amelyet a Tpt. gyűjtőfogalommal (a letétkezelő és elszámolóház mellett) *részvényesi meghatalmazottnak* nevez. Fogalmi szempontból egyrészt azt kell hangsúlyozni, hogy az értékpapírszámla-vezető és a részvényesi meghatalmazott fogalmak között rész-egész viszony áll fenn, amely viszonyban az értékpapírszámla-vezető a részvényesi meghatalmazott tágabb körű fogalmának a részeleme. Másrészt azt kell kiemelni, hogy a részvényesi meghatalmazott és a részvényesi képviselő között lényegi különbség áll fenn: míg a képviselő a képviselt részvényes nevében és érdekében jár el, addig a részvényesi meghatalmazott a tevékenységét saját nevében, de a részvényes javára fejti ki. Ebből az következik, hogy a részvényes és a részvényesi meghatalmazott között lényegében bizományi jogviszony jön létre, ami pedig ahhoz vezet, hogy a részvényes nem kerül közvetlen kapcsolatba a társasággal, és így utóbbi számára a részvényes személyazonossága rejtve maradhat. Másként fogalmazva ez azt jelenti, hogy a részvényesi meghatalmazottként eljáró értékpapírszámla-vezetőt e minőségének megjelölésével önállóan kell bejegyezni a részvénykönyvbe, és a bejegyzésnek tartalmaznia kell *részvényfajtánként* a joggyakorlás alapjául szolgáló részvények mennyiségét. Ha a társaságban való részesedésszerzés hatósági engedélyhez kötött (például egy pénz- és/vagy tőkepiacon tevékenykedő *gazdasági társaságban* meghatározott mértéket elérő vagy meghaladó részesedésszerzés esetén vagy biztosítási tevékenységet folytató társaságban való minősített többség megszerzése esetén), a részvényesi meghatalmazott mellett a részvényes bejegyzése is kötelező. További, az átláthatóság érdekében kialakított garanciális előírás, hogy a részvényesi meghatalmazott a részvényes (másodlagos értékpapír esetén annak tulajdonosa), a részvénytársaság vagy a Felügyelet kérésére köteles felfedni a részvényes kilétét, továbbá a részvénytársaság vagy a Felügyelet felhívására köteles igazolni a megbízás fennállását, amely kötelezettségeknek, ha nem tesz eleget, nem gyakorolhatja a szerződéssel ráruházott részvényesi jogokat. A részvényesi

meghatalmazotti státusszal rendelkező értékpapírszámla-vezető tevékenysége mindazon részvényesi jogok gyakorlására kiterjedhet, amely jogok gyakorlására a részvényes jogosult, de ezeket kizárólag az általa vezetett értékpapírszámlán nyilvántartott részvények alapján gyakorolhatja. Abból következően, hogy az értékpapírszámla-vezető részvényesi meghatalmazotti minőségében csak saját nevében gyakorolhatja a részvényesi jogokat, és hogy az értékpapírszámla-vezető kizárólag szervezet lehet, a nevében eljáró természetes személyeknek az általános képviseleti szabályoknak megfelelően kell igazolniuk képviselői minőségüket. A részvényesi jogok gyakorlása során a részvényesi meghatalmazotti minőségben eljáró értékpapírszámla-vezető köteles az ilyen személytől elvárható gondossággal eljárni, illetve nyilatkoznia kell arról és fel kell tüntetnie, hogy nem tulajdonosként, hanem részvényesi meghatalmazottként jár el. A részvényesi meghatalmazott tevékenysége nem irányulhat joggal való visszaélésre. A részvényesi meghatalmazotti minőségében eljáró értékpapírszámla-vezető csak azoknak nyújthat ilyen szolgáltatást, akikkel szerződéses viszonyban áll. Ez azt jelenti, hogy e szolgáltatás kedvezményezettje csak olyan természetes vagy *jogi személy* lehet, akinek az értékpapírai (részvényei) nyilvántartását a meghatalmazott értékpapírszámla-vezetőnél nyitott értékpapírszámlán vezetik. E ponton ki kell emelni, hogy a részvényesi meghatalmazotti szerződés nem lehet része az értékpapírszámla-vezetésére, az értékpapír letétkezelésére létesített vagy más befektetési szolgáltatási, illetve kiegészítő befektetési szolgáltatási szerződésnek. Ezen kívül az is a szerződés tartalmát érintő törvényi feltétel, hogy rendelkezni kell a részvényes és a részvényesi meghatalmazott közötti kapcsolattartás, valamint az utasítás kikérésének és megadásának mikéntjéről, továbbá a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének a módjáról. E szabályozás lényege az, hogy mivel az értékpapír-tulajdonos értékpapírokból eredő jogosultságai gyakorlásához kapcsolódó jogok meghatározott időre történő átengedéséről van szó, az erre irányuló akaratnyilatkozat kifejezett kell, hogy legyen. PE

Tpt. 138–140. §§, 142–144. §§, 150–155. §§; Ptk. 3:254–3:256. §§, 6:398. §; Bszt. 7. §; DemaKr. 4–5. §§, 19. § (4) bek.

563/B/2007. AB határozat, BH 2011. 203., BH 2014. 19., BH 2013. 250., BH 2013. 129.

Eseti könyvvizsgáló: Az *állandó könyvvizsgáló* mellett eseti könyvvizsgálatra is sor kerülhet: *kisebbségvédelmi eszközként* általában és a *részvénytársaság* esetében, a *részvényesek* részére történő kifizetéshez kapcsolódóan. Az állandó könyvvizsgáló nem bízható meg ebben az esetben. A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás (*apport*) szolgáltatása esetén a részvénytársaság alapításakor és tőkeemelésekor kerülhet sor eseti könyvvizsgálatra, amennyiben az új *részvények* forgalomba hozatalával valósul meg. AÁ

Ptk. 3:104. §; 3:261. § (4) bek.; 3:251. §; 3:296. § (1) bek. d) pont és (5) bek.

Európai egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság irányelvtervezet (Societas Unius Personae, SUP): Az európai egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról szóló irányelvtervezet az Európai Bizottságnak az *európai magánvállalatról szóló rendelettervezet* elvetését követő, az európai *társasági jog* fejlesztésére irányuló, 2014 áprilisában az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz benyújtott kísérlete. Célja az uniós gazdaságban alapvető szerepet játszó kis- és középvállalkozások erősítése, az erre vonatkozó egyik leghatékonyabb

eszköz pedig a határokon átnyúló társaság alapítás megkönnyítése. A tervezet indokolásában az Európai Bizottság kifejti, hogy más tagállamban folytatott gazdasági *tevékenység* esetén továbbra is számos akadály gördül a kis- és középvállalkozások elé, amelyeknek megszüntetése alapvető fontosságú az egységes piac működésében. Az *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról* szóló irányelvtervezet ezeket az akadályokat hivatott lebontani azáltal, hogy egységes követelményrendszert tartalmaz az egyetlen taggal rendelkező vállalkozások alapítására: az új jogszabály célja mindenekelőtt megszüntetni a kis- és középvállalkozások számára a leányvállalatok bejegyzésének nehézkes eljárását. A tervezet értelmében a tagállamok nemzeti jogának olyan társasági jogi formát kell előírnia az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokra, amelyre az Európai Unió egész területén azonos követelmények irányadók. A társaságnak minden tagállamban azonos elnevezése kell legyen: Societas Unius Personae – SUP. A tagállamok kötelesek közvetlen internetes bejegyzést lehetővé tenni a SUP-ok számára anélkül, hogy ennek következtében az alapítónak a bejegyzési országba kellene utaznia. A tervezet egy, az egész EU-ban azonos és minden uniós nyelven elérhető alapszabálymintát ír elő, amely tartalmazza az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságok működtetéséhez szükséges elemeket, a SUP minimális *jegyzett tőkéjét* pedig 1 euróban határozza meg. KZs

Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról (COM/2014/0212 final – 2014/0120 [COD])

Európai gazdasági egyesülés: Az európai gazdasági egyesülés (ege) célja tagjai gazdasági *tevékenységeinek* megkönnyítése, illetve előmozdítása, valamint e tevékenységek eredményeinek javítása vagy fokozása úgy, hogy az egyesülés célja saját nyereségszerzés nem lehet. Tevékenységének a tagjai gazdasági tevékenységéhez kell kapcsolódnia, és az nem terjedhet túl e tevékenységek kiegészítésén. Az európai gazdasági egyesülés intézményesítését az az igény indukálta, amely szerint szükséges egy olyan *szupranacionális társasági forma*, amely megkönnyíti vagy előmozdítja tagjainak gazdasági tevékenységét abból a célból, hogy így javíthatóak saját eredményeiket; továbbá a közös piac fenntartása érdekében olyan jogi keretet kellett kialakítani, amely megkönnyíti a határokon átnyúló együttműködést. Ezek a jegyek az ege személyegyesítő jellegét erősítik. Az ege alapításában a közjog vagy magánjog hatálya alá tartozó *jogi személy* mellett bármely természetes személy részt vehet, aki ipari, kereskedelmi, kézműipari vagy mezőgazdasági tevékenységet folytat, valamint aki szakmai vagy egyéb szolgáltatásokat nyújt az EU területén. *Alapítása* legalább kettő személy részvételével történik, akik eltérő tagállamban rendelkeznek *székhellyel*, vagy eltérő tagállamban fejtik ki főtevékenységüket, valamint alapítási szándékukat szerződés formájában kifejezték. Az alapításra irányuló szerződésben meg kell határozni az ege nevét; székhelyét; azt a célt, amelynek elérésére megalakult; a tagjaira vonatkozó adatokat (neve, *cégneve*, jogi formája, állandó címe vagy bejegyzett székhelye, valamint bejegyzési száma és helye); amennyiben határozott időre alapították, ennek időtartamát is. A tagállami nyilvántartásba vétellel, konstitutív, ex nunc hatállyal jön létre, jogi személyisége az állami elismerés normatív szintjétől függ, vagyis a tagállami jogalkotó dönti el, hogy felruházza-e jogi személyiséggel az európai gazdasági egyesület. Magyarországon a 2003. évi XLIX. törvény rendelkezései értelmében az ege jogi személyiséggel rendelkező jogsálya. Az alapítás tényét a tagállami hivatalos lapban közzé kell tenni. Az ege szervezete

a közösen eljáró tagokból és az egy vagy több igazgatóból áll, azonban a létesítésre irányuló szerződésben ezen túl is meghatározhatnak különböző szerveket; ezek feladat- és hatáskörét az alapító okiratban rendezni kell. Az ege *legfőbb szervét* a közösen eljáró tagok alkotják, az operatív szerv az igazgató vagy igazgatók. Az európai gazdasági egyesülést harmadik személyekkel szemben csak az igazgató képviselheti, ha pedig több igazgató van, akkor azok önállóan járhatnak el az ege képviseletében. A tagsági jogokat tekintve minden tag egy szavazattal rendelkezik, azonban a létesítésre irányuló szerződésben egy tagnak több szavazat is juttatható, de csak addig, amíg nem rendelkezik a szavazatok többségével; minden tag jogosult az egyesülés üzleti tevékenységéről tájékoztatást kérni, valamint az ege üzleti könyveit és nyilvántartásait megtekinteni; a nyereségből a szerződésben meghatározott arányok szerint részesülnek; a tag a részesedését átruházhatja, vagy biztosítékkul adhatja; kötelesek hozzájárulni annak az összegnek a befizetéséhez, amellyel a kiadások meghaladják a bevételeket; korlátlan és egyetemleges helytállási kötelezettséggel tartoznak az egyesülés tartozásaiért és kötelezettségeiért (ez az új tag felvétele esetén is irányadó). A tagsági jogviszony megszűnik, ha a tag lemond, vagy bármely tag megszüntetheti azt jogos és alapos indokok alapján, vagy ha a *tag kizárásáról* bíróság döntött, továbbá a tag halála, illetve *jogutód nélküli megszűnése* esetén, vagy abban az esetben, ha az alapítás során az alapítókkal szemben támasztott követelményeknek nem felel meg. Az egyesülés megszűnhet a tagok határozata alapján, amelyet a vagyoni viszonyok lezárása érdekében *felszámolási* vagy *végelszámolási eljárás* követ. Egyebekben az ege alapítására és működésére a Ctv., valamint a Ptk. rendelkezései megfelelően alkalmazandók. NBK

2137/85/EGK rendelet az európai gazdasági egyesülésről 1. cikk, 3. cikk (1) bek., 4. cikk (1)–(2) bekezdések, 5. cikk, 6. cikk, 8. cikk, 16. cikk, 17. cikk, 18. cikk, 20. cikk (1) bek., 21. cikk, 22. cikk (1) bek., 24. cikk (1) bek., 26. cikk (2) bek., 27. cikk, 28. cikk (1) bek., 31. cikk, 35. cikk; 2017. évi CXXXVI. törvény az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények és egyéb igazságügyi tárgyú törvények módosításáról 46. §

Európai részvénytársaság (Societas Europaea, SE): A nyilvánosan működő európai részvénytársaságra vonatkozó rendelet megalkotásának háttérében az az elgondolás állt, miszerint a belső piac kiteljesedése érdekében a kereskedelem előtt álló akadályokat meg kell szüntetni, ezért elengedhetlenné vált egy olyan *szupranacionális társasági forma* intézményesítése, amely tevékenysége nem kizárólag a helyi igények kielégítésére korlátozódik, valamint képes a tevékenysége átszervezését közösségi méretekben megtervezni és végrehajtani. Az SE *jogi személy*, a tőkéje *részvényekre* oszlik, a *jegyzett tőke* minimális összege 120 ezer euró. Alapításához legalább kettő, az Európai Unió tagállamaiban bejegyzett jogi személyiségű jogalany vagy *gazdasági társaság* részvétele szükséges. Az *alapítása* származtatott: történhet *egyesüléssel*, *holding* létrehozatalával, leányvállalat létesítésével vagy SE-vé történő *átalakulással*, tehát SE alapítása egy már létező vállalati struktúra meglétét feltételezi. Hazánkban egyesüléssel vagy holding létrehozásával alapítható. Egyebekben az alapításra annak a tagállamnak a *nyilvánosan működő részvénytársaságokra* vonatkozó szabályai alkalmazandók, amely tagállam területén az SE *székhelye* található. A szervezeti egységek tekintetében megkülönböztetjük a részvényesek közgyűlését mint legfőbb szervet. Az egyszintű (monista) vezetési modell esetén az operatív teendőket a igazgatótanács látja el, a kétszintű (dualista) modell esetén ez az igazgató(k) hatáskörébe

tartozik, aki(ke)t vagy a felügyelőbizottság, vagy a közgyűlés választ meg és hív vissza. Dualista vezetés esetén a közgyűlés és az igazgatóság mellett felügyelőbizottság is működik. Az európai részvénytársaságban való munkavállalói részvétel szabályait a 2001/86/EK irányelv határozza meg, amely irányelv célja, hogy a munkavállalók jogosultak legyenek az őket foglalkoztató SE létét érintő kérdésekben és határozatok meghozatalában részt venni. Ezen irányelv rendelkezései a 2157/2001/EK rendelet elválaszthatatlan kiegészítését képezik, és együttesen alkalmazandók. A közgyűlés minden olyan kérdésben kizárólagos hatáskörrel dönt, amelyet a rendelet, a vonatkozó tagállami jogszabály vagy az alapszabály a hatáskörébe utal; legalább évente egyszer, a pénzügyi év végét követő 6 hónapon belül ülésezik, a közgyűlések megszervezésére és levezetésére, valamint a szavazásra vonatkozó szabályokra az SE székhelye szerinti tagállam nyilvánosan működő részvénytársaságokra vonatkozó jogszabályai irányadók. Az SE megszűnése tekintetében mind a jogutóddal, mind a *jogutód nélküli megszűnésnek* helye van, a megszűnést eredményező jogi tényre, valamint a megszűnési eljárásra az európai részvénytársaság székhelye szerinti tagállam jogszabályai az irányadók. A társaság kötelezettségeiért annak tagjai főszabály szerint nem tartoznak helytállni. A Magyarországon székhellyel rendelkező SE tekintetében alkalmazandó nemzeti jogszabály a 2004. évi XLV. törvény. NBK

2157/2001/EK rendelet az európai részvénytársaság (SE) statútumáról (19), (21) preambulumbekendések, 1. cikk (2) bek., 2. cikk, 4. cikk (2) bek., 17. cikk, 38. cikk, 39. cikk (1) bek., 40. cikk (1) bek., 43. cikk (1) bek., 53. cikk, 54. cikk (1) bek.; 2004. évi XLV. törvény az európai részvénytársaságról

Európai szövetkezet (European Cooperative Society, SCE): Az SCE jogi személyiséggel rendelkező *szupranacionális társasági forma*, amelynek alapvető célja tagjai szükségleteinek kielégítése és/vagy tagjai gazdasági és szociális *tevékenységeinek* fejlesztése. Az SCE alapítható származtatott módon, *egyesüléssel*, amely alapítási módról az európai szövetkezetet szabályozó rendelet II. fejezet 2. szakasza rendelkezik, valamint jogi előzmény nélkül is (ex nihilo). Az *eredeti alapításához* a minimális *jegyzett tőke* rendelkezésre bocsátása szükséges, amelynek összege nem lehet kevesebb mint 30 ezer euró és legalább 5 természetes személy, akik legalább kettő tagállamban rendelkeznek lakóhellyel, vagy legalább 5 szervezet, amelyek minimálisan két eltérő tagállam jogának hatálya alá tartoznak, valamint az alapítási szándék alapszabályban történő kifejezése. Az alapszabály a következő tartalmi elemekkel rendelkezik: meghatározza az SCE nevét, célkitűzéseit, az alapítók személyét, *székhelyét* – az SCE alapszabály szerinti székhelyének címe, a tagok felvételére, kizárására és kilépésére vonatkozó feltételeket és eljárásokat, a tagok jogait és kötelezéseit –, a jegyzett részjegyek névértékét, a jegyzett tőke összegét, a nyereségből – adott esetben – a törvényben előírt tartalékba átcsoportosítandó összegre vonatkozó egyedi szabályokat, az egyes irányítószervek tagjainak hatáskörét és felelősségét, a kinevezésükre és felmentésükre irányadó szabályokat, a többségre és a határozatképességre vonatkozó követelményeket, valamint a határozott időre alapított SCE esetén azt az időpontot, amikor megszűnik. A nyilvántartó hatóság általi bejegyzéssel, konstitutív, ex nunc hatállyal jön létre, aminek tényét a tagállami hivatalos lapban közzé kell tenni. A tagokat tömörítő *legfőbb szerv a közgyűlés*, amely kizárólagos hatáskörébe tartozik minden olyan kérdés eldöntése, amelyet a rendelet, valamint az SCE-re

alkalmazandó tagállam joga a hatáskörébe utal, ezen felül pedig minden olyan kérdés, amely kapcsán az alapszabály a közgyűlés kizárólagos hatáskörét kiköti. A közgyűlés szervezetére és működésére, valamint a szavazási eljárásokra a székhely szerinti tagállam szervezetekre vonatkozó szabályai az irányadók a rendeletben meghatározott szabályok sérelme nélkül. Hasonlatosan az SE szervezeti felépítéséhez, az SCE is két irányítási rendszer szabályai közül egyet alkalmazhat az alapszabályában. A kétszintű irányítási rendszer során egy ellenőrző és egy irányító szervvel rendelkezik a szervezet, az egyszintű irányítási rendszer során csak egy ügyviteli szerv látja el az *ügyvezetési* teendőket. A tagsági jogviszony keletkezhet alapításkor, a *vagyoni hozzájárulás* teljesítésével vagy a szervezet működése során csatlakozással, ez utóbbi esetben az ügyviteli vagy irányító szerv jóváhagyása szükséges. A névre szóló részjegy magában foglalja a szervezet tagjának jogait, kötelezettségeit és az őt megillető vagyonhányadot. A tagsági jogviszony akkor szűnik meg, ha a tag kilép, vagy kizárják a szervezetből, vagy részjegyét átruházza, ha a tag meghal, *jogi személy* esetén az *jogutód nélkül megszűnik*. A szervezet megszűnése tekintetében az történhet jogutóddal vagy anélkül, erre vonatkozóan a székhelye szerinti tagállam jogszabályai az irányadók. Hazánkban az európai szervezetéről a 2006. évi LXIX. törvény rendelkezik. NBK

1435/2003/EK rendelet az európai szervezet (SCE) statútumáról 2. cikk (1) bek., 3. cikk (2) bek., 4. cikk (3) bek., 5. cikk (4) bek., 11. cikk (1) bek., 14. cikk (1) bek., 15. cikk (1) bek., 36. cikk, 72–76. cikkek; 2006. évi LXIX. törvény az európai szervezetéről

Európai Unió társasági joga: Az EUMSZ. II. és IV. címében kerül deklarálásra az áru, a személyek, a szolgáltatás és a tőke szabad mozgása. Társasági jogi szempontból a letelepedés szabadsága – mint az uniós jog által a magánszemélyek (és *gazdasági társaságok*) számára biztosított azon jogosultság, amely döntési lehetőséget biztosít arra, hogy a jogosult megválassza a gazdasági *tevékenysége* végzésének elsődleges, vagy másodlagos helyét –, valamint a tőke szabad mozgása bír relevanciával. Ez utóbbi tartalmára nézve az EUMSZ. nem ad eligazítást, erre vonatkozóan a 88/361/EGK irányelv I. számú melléklete ad értelmezést, amely melléklet tőkemozgást meghatározó felsorolása nem taxatív. A nomenklatúrából a *társasági jog* szempontjából a közvetlen befektetések kategóriája érdemel kiemelés, amely szerint közvetlen befektetés alatt *fióktelep* alapítása vagy új vállalkozás létrehozása értendő, ha azok kizárólag a tőkét biztosító személy tulajdonában vannak, valamint meglévő vállalkozások teljes mértékben történő megszerzése, ezen túl a tartós gazdasági kapcsolatok létrehozása vagy fenntartása céljából történő részesedésszerzés és hosszú távú kölcsönök felvétele, továbbá a jövedelmek újrabefektetése tartós gazdasági kapcsolatok fenntartása céljából. A *letelepedés* és tőkemozgás szabadságán túl az EU jogharmonizációs törekvései azok, amelyek megágyaznak egy közös, szupranacionális társasági jogi normaanyag kialakulásának, amely normaanyag a *szupranacionális társasági formák* kapcsán rendeleteket tartalmaz, valamint társaság működésére vonatkozó és társaság alapításhoz kapcsolódó irányelveket, amelyek hozzájárulnak az egységes piac fenntartását és elmélyítését szolgáló kooperációhoz. NBK

EUMSZ. Harmadik rész II. cím 1–3. fejezet, IV. cím 1–4. fejezet; 88/361/EGK irányelv a Szerződés 67. cikkének végrehajtásáról I. melléklet

Európai zártkörű társaságról szóló rendelettervezet (European Private Company/ Societas Privata Europaea, SPE): Az európai zártkörű társaságról szóló rendelettervezetet az Európai Bizottság 2008. június 25-én fogadta el. Az európai zártkörű társaság fő célja a kis- és középvállalkozások határon átnyúló *tevékenységének* elősegítése, a következő feltételek alapján: az Európai Unió minden tagállamában azonos jogi szabályozással hozható létre, azonos társasági struktúrát követve; egy vagy több magánszemély vagy társaság hozhatja létre; az alapítás módjára nincs kikötés: létrehozható új társaság, átalakulhat, szétválhat egy előzetesen létező társaság, fuzionálhat két vagy több társaság. A társaság alapítási költsége 1 euró, az európai zártkörű társaság bejegyzési helye különbözhet a *székhelyétől*, a társultak korlátozott felelősséggel tartoznak a működésért. A rendeletet kezdeményező Európai Bizottság célkitűzése az volt, hogy az európai zártkörű társaságra vonatkozó szabályozó rendelet hatálybalépésére 2010-re kerüljön sor, de a tervezet számos nézeteltérést váltott ki a tagállamok között, különösen a székhelyet és a munkavállalói részvételt illetően, emiatt a jogalkotási folyamat 2009-ben megakadt; végül 2013-ban az Európai Bizottság bejelentette a tervezet visszavonását. KZs

Javaslat: a Tanács rendelete az európai zártkörű társaság statútumáról [SEC(2008) 2098] [SEC(2008) 2099] – COM/2008/0396 végleges – CNS 2008/0130

F

Factortame-ügy (II): Az állampolgárságon alapuló diszkriminációt, illetve a *letelepedés* szabadságát az állandó létesítmény feltételével kapcsolatban vizsgáló ügy. A jogvita az angol Queen v Secretary of State for Transport (Közlekedési Minisztérium) és a Factortame Ltd. and others között lépett fel, mivel az Egyesült Királyság (az ország halászati kvótáinak „lerablása” elleni védekezésül) törvénymódosítással új nyilvántartást vezetett be, amelyben szigorította a halászhajók bejegyzésének feltételeit: csak meghatározott százalékban (75%) brit állampolgárok tulajdonában levő hajók voltak bejegyezhetők a nyilvántartásba. A régi nyilvántartásba korábban bejegyzett és spanyol tulajdonban levő hajók üzemeltetői (spanyol állampolgárok által alapított angol társaságok) keresetet nyújtottak be az Egyesült Királyság ellen, mivel a módosított brit jogszabály értelmében elveszítették a halászati tevékenység gyakorlásának jogát. Az Európai Bíróság előtti eljárásban azt is vizsgálni kellett, hogy önmagában letelepedésnek minősül-e egy hajó nyilvántartásba bejegyzése. Az ítélet indokolása a letelepedés fogalmából indult ki, és arra a következtetésre jutott, hogy valamely hajó bejegyzése nem jelent szükségszerűen letelepedést, különös tekintettel arra az esetre, amikor a hajót nem valamely gazdasági tevékenység folytatására használják. Amikor azonban a hajó valamely gazdasági tevékenység folytatásának eszköze, amelyhez egy állandó létesítmény tartozik az érintett tagállamban, a hajó bejegyzését nem lehet a letelepedés szabadsága gyakorlásától elkülönítve kezelni. A Bíróság a letelepedés szabadságával összeegyeztethetetlennek találta, ha a nemzeti jogszabály kizárja a bejegyzést abban az esetben, amennyiben valamely másodlagos *telephely* vagy a hajó üzemeltetését irányító központ abban a tagállamban, ahol a hajót be kívánják jegyezni, az elsődleges telephely tagállamában található döntéshozó központból érkező utasítások alapján jár el. KZs

C-221/89.

Faktikus konszern: Lásd *tényleges vállalatcsoport*. DJ

Fantomcég: Lásd *alvó cég, ismeretlen székhelyű cég*. NBK

Felelősségátörés – felelősségátvitel: A *gazdasági társaság* működése során többféle érdekartikuláció ütközik, amelyek jogi konzekvenciáit le kell vonnia a jogrendszernek. A *társasági jogban* fokozott kiegyenlítési igény jelentkezett a *hitelezők* oldaláról az olyan kielégítetlen tartozások kapcsán, amelyek keletkezésében jelentékeny részt játszott az, hogy vagy a tag(ok), vagy az ügyvezetés visszaélészerű magatartást tanúsítottak. Kiindulópontként azt is meg kell állapítani, hogy a társasági jog ezekre különböző megoldásokat nyújthat, az egyik ilyen, ha a jogalkotó a hitelezők ki nem elégített tartozásainak meg-

tértítésére felelősségi (vagy helytállási) normákat szabályoz. A jogalkotó ezt az eszközt csak kellő körültekintés alapján vezetheti be, hiszen a társaság egyik lényegi elemét az elkülönült, önálló jogalanyiságot áttörő szabályok alkalmazásáról van szó. A társaságalapítás során a tagoknak, a társaság működése során az ügyvezetésnek és a tagoknak az üzleti kockázatvállalását blokkolhatják ezek a szabályok: így olyan felelősségi szabályokat kell alkotni, amelyek visszaszorítják és reparálják a jogellenes magatartásokat, valamint nem csökkentik a kockázatvállalást, társaságalapítást. A külföldi jogrendszerek behatóan vizsgált megoldásai (Haftungsdurchgriff, piercing of the corporate veil) után a magyar jogalkotó különböző tényállásokat alkotott ezen magatartások szankcionálására. A magyar jogrendszerben a felelősségátvitel és a felelősségáttörés különböző jogi tartalmat takar. A *felelősségátvitel* a magyar jogi terminológiában a *fizetéseképtelen* gazdasági társaság kielégítetlen hitelezői igényeinek megtérítésére irányuló szabály (korábban hatályos gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 50. §). A jogalkotó által nem szabályozott, legproblémásabb területet az a helyzet jelentette, hogy mely esetekben kell a társaság elkülönült jogalanyiságával visszaélő tagoknak közvetlenül helytállni a hitelezőkkel szemben a gazdasági társaság működése alatt, amikor még *fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet* sem áll fenn. Erre a problémára a Szegedi Ítéletábra 2/2008. (XII. 4.) kollégiumi véleményével módosított 1/2005. (VI. 17.) kollégiumi véleménye adott választ, amely megalkotta a *felelősségáttörési* doktrínát, amelynek lényege az volt, hogy a tag ilyen magatartása (például bűncselekmény elkövetésére használták a gazdasági társaságot, vagy piramisjáték szervezésére) olyan kirívóan és súlyosan sérti a polgári jog rendeltetészerű joggyakorlásának követelményét, hogy joggal való visszaélésnek minősül. Ebben az esetben megnyílt a lehetőség a közvetlen igényérvényesítésre a taggal szemben. A Ptk. előtti jogirodalom és joggyakorlat a felelősségáttörést és a felelősségátvitelt elválasztotta egymástól. Előbbi a gazdasági társaság működése alatt elkövetett visszaélészerű magatartásokra, míg utóbbi a fizetéseképtelenségi eljárás során jogutód nélkül megszűnt gazdasági társaság ügyvezetésére, tagjaira írt elő többlétefelelősségi szabályt, amennyiben nem vették figyelembe a hitelezői érdekeket a társaság fizetéseképtelenségét követően. A Ptk. szabályaiba beépítették a felelősségáttörési szabályokat, és jogalkotó felelősségátviteli szabályokat is rendszerszinten alkalmaz. Nézetünk szerint a korábbi distinkció a megváltozott felelősségi szabályok alapján nem tartható fenn. A hatályos jogszabályok alapján az alábbi különbségtétel mellett határozható el a két fogalom. Felelősségáttörés áll fenn abban az esetben, ha valamely többlétefelelősségi elem alapján olyan személy felelőssége állapítható meg, aki e többlétefelelősségi hiányában nem felelne. Ez a többlétefelelősségi elem a Ptk. alapján a szándékosság, amely enyhe felelősséget eredményez, ezzel nem a főszabály szerinti felróható felelősség áll fenn, hanem a szándékosan eljáró tag enyhe felelőssége megalapozza a helytállását (több személy esetében egyetemlegesen). Felelősségátvitel ezzel szemben az olyan tényállás (helytállási szabály), amelyben többlétefelelősségi elem nélkül, státuszváltozással (*fizetéseképtelenség, jogutód nélküli megszűnés*) kapcsán kerül sor helytállásra. Utóbbi esetében a hitelezői érdekek figyelembevétele véleményünk szerint nem olyan többlétefelelősségi elem, amely áttöri a felelősséget, hanem a már megszűnt jogalany ki nem elégített tartozásaiért, a felróhatóság keretében értékelt magatartás, amely a felelősség átvitelét eredményezi. AA

Felelős társaságirányítás: A felelős társaságirányítás (corporate governance) jogi definícióját a Cadbury Report adta meg 1991-ben: a felelős társaságirányítás egy társaság irányítására és ellenőrzésére vonatkozó követelmények összességét jelenti. A felelős társaságirányítási követelményeket elsősorban az OECD ilyen tárgyú ajánlásai alapján (ezek közül a legújabb: G20/OECD Principles of Corporate Governance) munkálták ki világszerte. Az Európai Unió 2006/46/EK irányelve írta elő a tagállamoknak, hogy a *tőzsdén jegyzett gazdasági társaságok* évente bocsássanak ki *felelős társaságirányítási jelentést*. A corporate governance a társaság működését állítja a szabályozás középpontjába, 'ex ante' eszközökkel elkerülve, hogy a gazdasági társaság megszűnésével indokolatlan, beláthatatlan költségek (társadalmi költségek) jelentkezzenek. A szabályok kialakításának fő indoka a korábbi vállalati botrányok (Enron, Vivendi Universal), amelyeknek a visszaélései komoly társadalmi (költségvetési) költségekkel jártak, hiszen olyan mértékű kielégítetlen *hitelezői* követeléseket hagytak maguk után, amelyek állami beavatkozást involváltak. Az ilyen mértékű visszaélések megelőzésére az egyik technika a corporate governance, amely a társaság működése alatti mechanizmusokra: az irányításra, ellenőrzésre fókuszál. Ezzel vélhetően elkerülhető a társaság megszűnése, hiszen közismert, hogy a társasági botrányok jelentős része a vezetés, irányítás, ellenőrzés hibáiból fakadt. Mindezek alapján a felelős társaságirányítás a *társasági jog* szempontjából, a társaság működése alatt releváns jogi tényeket/érdekeket szabályozza, elsősorban a korlátozott tagi felelősséggel működő gazdasági társaságokra vonatkozóan. Az OECD általános corporate governance kódex mellett speciális ajánlásokat dolgozott ki a multinacionális vállalatokra és a köztulajdonban lévő gazdasági társaságokra. A felelős társaságirányítási ajánlások az alábbi területekre fókuszálnak: a *résztvényesekre*, stakeholderekre, intézményi befektetőkre, a társaság ügyvezetésére, a társaság bizottságaira és a nyilvánosságra hozatali szabályokra. A corporate governance a nemzetközi trendeknek megfelelően kétféle szabálytípust ismer: ajánlásokat és javaslatokat. A felelős társaságirányítás eredendően önszabályozó, nem kötelező normákat takar, de Kelet-Közép-Európában ennek kimutatható egy sajátos iránya, amely abban testesül meg, hogy a corporate governance szabályok tekintetében a szabályozni kívánt témát nem kódexekben és önszabályozó dokumentumokban, hanem jogszabályban (tipikusan törvényben) határozzák meg. Természetesen ilyen a magyar felelős társaságirányítási gyakorlatban is megtalálható, például a köztulajdonban álló gazdasági társaságok esetében a javadalmazási kérdéskör. A comply or explain rendszer Nagy-Britanniából indult el; a szabályozás indoka, hogy a nyilvánosságra hozatal egy olyan szankció, amely arra biztatja a társaságot, hogy igazodjon a saját maga által választott gyakorlathoz. A *comply or explain* azt jelenti, hogy amennyiben a társaság az adott ajánlást nem alkalmazza, meg kell magyaráznia, hogy miért nem, azaz nyilvánosságra kell hoznia az általa követett gyakorlatot. Magyarországon a Budapesti Értéktőzsde Zrt. (először 2004-ben) és a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (2013-ban) bocsátott ki felelős társaságirányítási kódexet. AÁ

2006/46/EK irányelv az Európai Parlament és a Tanács 2006/46/EK irányelve (2006. június 14.) a meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló 78/660/EGK, az összevont (konszolidált) éves beszámolóról szóló 83/349/EGK, a bankok és más pénzügyi intézmények éves beszámolójáról és konszolidált éves beszámolójáról szóló 86/635/EGK, valamint a biztosítóiintézetek éves és összevont (konszolidált) éves beszámolójáról szóló, 91/674/EGK tanácsi irányelv módosításáról; G20/OECD Principles of Corporate Governance

Felelős társaságirányítási jelentés: A nyilvánosan működő részvénytársaság igazgatósága köteles az éves rendes közgyűlés elé terjeszteni a részvénytársaság társaságirányítási gyakorlatát bemutató, az adott tőzsde szereplői számára előírt módon elkészített jelentést; a jelentés elfogadásáról a közgyűlés dönt. A közgyűlés határozatát és az elfogadott jelentést a részvénytársaság honlapján közzé kell tenni. A Ptk. felelős társaságirányítási jelentésre vonatkozó szabályai kógensek. A Ptk. szabályai mellett az Sztv. 95/B. § rendelkezik arról, hogy a szabályozott piacon jegyzett gazdasági társaságoknak felelős társaságirányítási jelentést kell készíteni. A Budapesti Értéktőzsde Zrt. 2004-ben bocsátotta ki ezen ajánlásgyűjteményét, amelyet alkalmazni kell a hazai tőzsdei társaságoknak; az EGT-n belül minden tőzsde rendelkezik ilyen gyűjteménnyel. Habár felelős társaságirányítási jelentést nem kell készíteniük, de az állami részvétellel működő gazdasági társaságokra irányadó ajánlásgyűjteményt dolgozott ki a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. is. AÁ

Ptk. 3:289. §

Felszámolási eljárás: A felszámolási eljárás célja, hogy a fizetéseképtelen helyzetben lévő gazdasági társaság jogutód nélkül megszűnjön. Mivel a társaság fizetéseképtelen helyzetben van, tehát vagyona nem fedezi valamennyi tartozását, előfordul, hogy egyes hitelezői követeléseket nem elégítenek ki, így az eljárás során a hitelezői érdekek kiemelt védelme indokolt. Annak érdekében, hogy a társaság valamennyi tartozását teljesíteni tudja, a felszámoló az eljárás során a társaság vagyonának értékesítéséről gondoskodik. A felszámolási eljárás nemperes eljárás, az eljárás lefolytatására a gazdasági társaság székhelye szerint illetékes törvényszék jogosult a csődtörvényben meghatározott eljárási szabályok alapján. Az eljárás indulhat az adós kérelmére, ha az adós csődeljárás lefolytatására nem nyújthat be újabb kérelmet, vagy annak lehetőségével nem kíván élni; a hitelező kérelmére abban az esetben, ha a törvényben meghatározott fizetéseképtelenségi okok közül valamelyik fennáll, és a hitelező ennek okát kérelmében ismertette, vagy a végelszámoló kérelmére és így a végelszámolási eljárás felszámolási eljárássá fordul át, ha a végelszámoló a korrigált végelszámolási nyitómérleg alapján azt állapítja meg, hogy a cég vagyona a hitelezők követeléseinek fedezetére nem elegendő, és a tagok a hiányzó összeget 30 napon belül nem fizették meg, az eljárás kezdeményezéséhez a legfőbb szerv hozzájárulására nincs szükség, de a végelszámolónak a legfőbb szervet a felszámolás kezdeményezéséről haladéktalanul tájékoztatnia kell. Az eljárás hivatalból indul akkor, ha a csődeljárás során nem kerül sor a csődegyezés megkötésére, vagy az a jogszabályi feltételeknek nem felel meg; ha az eljáró bíróság a csődeljárást megszünteti, és hivatalból megállapítja a gazdasági társaság fizetéseképtelenségét, valamint elrendeli felszámolását; a cégbíróság értesítése alapján, ha a cégbíróság a gazdálkodó szervezet felszámolását kezdeményezte; a büntetőügyben eljáró bíróság értesítése alapján, ha a jogi személlyel szemben alkalmazott pénzbírság behajtása érdekében lefolytatott végrehajtás nem vezetett eredményre. A felszámolási eljárás két típusát különböztetjük meg: az általános szabályok szerint lefolytatott felszámolási eljárást és az egyszerűsített felszámolást. Amennyiben a felszámolási eljárást végelszámolás előzi meg, az ott bejelentett hitelezői igényeket a felszámoló külön hitelezői igénybejelentés nélkül nem veheti figyelembe. NBK

Cstv. 7. § (3) bek., 21/B. §, 22. §, 24. § (1) bek.; Ctv. 108. § (1) bek. – a közigazgatási bürokrácia-csökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról

szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 43. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

2/2008. PJE, BDT 2007. 1540.

Felszámoló: A *felszámolási eljárás* során a bíróság elektronikus, véletlenszerű kiválasztás segítségével jelöli ki azt a felszámoló szervezetet, amely szerepel a felszámolók közhiteles névjegyzékében, amely névjegyzéket az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter által vezetett minisztérium önálló szervezeti egysége, és az eljárás során képviseli a *hitelezői* érdekeket, valamint a felszámolási eljárás hatálya alatt álló *gazdasági társaság* törvényes képviselőjeként jár el. A felszámoló szervezet az eljárás lefolytatására megfelelő szakképzettséggel rendelkező felszámolóbiztost jelöl ki, tehát az eljárás során a felszámoló jogkörét a felszámolóbiztos gyakorolja. A felszámoló kijelölésével a *vezető tisztségviselő* már nem jogosult a munkáltatói jogkör gyakorlására, valamint a vagyoni kérdésekben történő döntéshozatalra, egyebekben a Cstv. nem rendezi a felszámoló és a vezető tisztségviselő viszonyát, így az kérdéses, hogy a felszámoló esetleg vezető tisztségviselőnek minősülhet-e, valamint az is, hogy a kijelölés a vezető tisztségviselő jogviszonyának a megszűnését eredményezi-e. A bírói gyakorlat szerint a felszámoló a Cstv. 27/A. § (12) bekezdése alapján a vagyonnal kapcsolatos, harmadik személyek irányában fennálló jogviszonyokban a hatóságok, bíróságok irányában az adós vezető tisztségviselőjének helyébe lépő, a vezető tisztségviselő jogait gyakorló személy, jogszabály eltérő tételes rendelkezése hiányában. Mindazon jogok és kötelezettségek őt illetik, illetve terhelik, amelyeket a Ptk. a vezető tisztségviselőkre telepít, hacsak jogszabály másként nem rendelkezik. A felszámoló jogköre egyrészt kiterjed azokra a feladatokra, amelyek egy felszámolási eljáráson kívül működő adósnál is felmerülnek, másrészt azokra is, amelyek a felszámolási eljárásból erednek. A Cstv. 27/A. § (12) bekezdése azt mondja ki, hogy a kijelölt felszámoló a felszámolási eljárás során az adós gazdálkodó szervezet képviselőjében jár el, vagyis nem szól a vezető tisztségviselő jogviszonyának megszűnéséről. A hatályos jogszabályi rendelkezések szerint a vezető tisztségviselő jogviszonya akkor szűnik meg, ha erről jogszabály kifejezetten rendelkezik. A Cstv. nemcsak hogy ilyen rendelkezést nem tartalmaz, hanem meghatározza a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vezetőjének kötelezettségeit [Cstv. 31. § (1) bek.], amiből az következik, hogy a vezető tisztségviselő jogviszonya a felszámoló működése idején is fennáll, azonban a felszámoló a vezető tisztségviselő helyébe lépő, a vezető tisztségviselő jogait gyakorló személy, aki az adós gazdasági társaság törvényes képviselője. Az *adós* vagyoni viszonyainak lezárása érdekében a felszámoló feladata a felszámolási nyitó- és zárómérleg elkészítése, gondoskodik az adós követeléseinek behajtásáról, vagyonának értékesítéséről és nem értékesített vagyon megőrzéséről, nyilvántartásba veszi, és besorolja a hitelezői követeléseket, valamint jogosult az adós bármely szerződésének felmondására vagy az attól való elállásra. NBK

Cstv. 27/A. §, 27/B. §, 31. §, 35–37. §§, 49–49/H. §§, 52. §

BDT 2016. 3482., Kúria Fpkf. VII. 30.037/2015., ÍH 2008. 172., EBH 2015. G.2. I., EBH 2012. M.14., ÍH 2004. 112.

Felszámoló felelőssége: A *felszámoló* felelőssége az *adós felszámolási eljárás* kezdő időpontjában, valamint a felszámolási eljárás során szerzett vagyonával összefüggésben áll fenn. E körben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondossággal köteles eljárni; amennyiben a kötelezettségeit megszegi, a polgári jogi felelősség szabályai szerint tartozik helytállni (szubjektív jogalapú, rendes fokozatú és emelt szintű felelősség terheli). Fontos kihangsúlyozni, hogy a felszámolási eljárás során a bíróság felszámoló szervezetet jelöl ki, és a kijelölt szervezet választja ki a megfelelő szakképzettséggel rendelkező felszámolóbiztost, aki a felszámolói feladatokat ellátja. Ez a felelősség szempontjából azért releváns, mert nem a felszámolóbiztos, hanem a felszámoló szervezet az, akire/amire a Cstv.-ben és mögöttesen a Ptk.-ban megállapított felelősségi szabályok irányadók. A felszámolóbiztos felelősségére – attól függően, hogy megbízási vagy munkajogviszonyban látja el tevékenységét – a polgári jogban ismert megbízottért vagy alkalmazottért fennálló felelősségi szabályok a relevánsak. A felszámoló felelőssége vagyoni jellegű és korlátlan, mert a teljes kárt meg kell térítenie a saját vagyonából, mögöttes (munkaviszony esetén) vagy egyetemleges (megbízási jogviszony esetén) attól függően, hogy a felszámolóbiztos megbízási vagy munkaviszonyban látja el kötelezettségét, a társaság felé kontraktuális a bírósági kijelölés folytán a társasággal megkötött szerződés okán és deliktuális a *hitelezők* felé. Érvényesítésére peres eljárás keretében az általános elévülési időn belül kerülhet sor. NBK

Cstv. 54. §; Ptk. 6:540. §, 6:542. §; Cstv.-hez fűzött törvényi indokolás

BH 2007. 381.

Felügyelőbizottság: A felügyelőbizottság a *gazdasági társaság* ellenőrző belső szerve, amelyet a gazdasági társaság érdekeinek megóvása céljából hozhatják létre a tagok. A felügyelőbizottság emellett a törvényes működést biztosító belső szervként is értelmezhető. A felügyelőbizottság testületként működik; az egyes ellenőrzési feladatok elvégzésével bármely tagját megbízhatja, és az ellenőrzési feladatokat megoszthatja tagjai között. A felügyelőbizottság ügyrendjét maga állapítja meg, és azt a gazdasági társaság *legfőbb szerve* hagyja jóvá. A felügyelőbizottság tagjai a *jogi személy* ügyvezetésétől *függetlenek*, tevékenységük során nem utasíthatók. A felügyelőbizottság működhet kizárólag ellenőrző szervként, de lehetőség van *ügydöntő felügyelőbizottság* létrehozására is. Az *ügydöntő felügyelőbizottság* olyan testület, amely a legfőbb szerv vagy az ügyvezetés hatáskörébe tartozó egyes döntéseket hoz, vagy azokat utólagosan vagy előzetesen hagyja jóvá. Az *ügydöntő felügyelőbizottság* esetén a törvény nem határoz meg külön jogköröket, ezeket a tagoknak a *létesítő okiratban* kell kimunkálniuk. *Nyilvánosan működő részvénytársaságnál* nem működhet *ügydöntő felügyelőbizottság*. Az *ügydöntő felügyelőbizottság felelőssége* speciális, tekintettel arra, hogy a társaság döntéshozó szervei feladataiban is közreműködik. A felügyelőbizottság létrehozása főszabály szerint az alapítók, tagok döntése. A Ptk. és speciális törvények azonban előírhatják a felügyelőbizottság kötelező létrehozását. Kötelező létrehozni a felügyelőbizottságot, ha a) a gazdasági társaság teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóinak száma éves átlagban a 200 főt meghaladja, és az üzemi tanács nem mondott le a felügyelőbizottságban való munkavállalói részvételről; b) *zártkörűen működő részvénytársaságnál*, ha a szavazati jogok legalább 5%-ával együttesen rendelkező *részvényesek* ezt kéri; c) nyilvánosan működő részvénytársaság esetében – kivéve, ha az ügyvezetés egységes irányítási rendszerben működik; d) speciális törvény rendelkezése alapján – főszabály szerint – a köztulajdonban

álló gazdasági társaságoknál. A felügyelőbizottság 3 tagból áll. A szabály klauzikálisan kógens, kivéve, ha a társaságnál kötelező felügyelőbizottság létrehozása vagy ügyszűntő felügyelőbizottság működik. Amennyiben a gazdasági társaság teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóinak létszáma éves átlagban a 200 főt meghaladja, a felügyelőbizottság 1/3-a a *munkavállalói küldöttekből* áll. A köztulajdonban álló gazdasági társaság felügyelőbizottsága 3 természetes személy tagból áll, 200 millió forintot meghaladó *jegyzett tőkéjű* gazdasági társaság esetében legalább 3, legfeljebb 6 természetes személy tagból áll. Törvény ettől eltérhet, például olyan közhasznú szervezetnek minősülő *nonprofit gazdasági társaság* esetében, amely a megszüntetett alapítvány (közalapítvány) céljainak megvalósítására, feladatának további ellátására az állami alapító többségi részesedésének biztosításával jött létre. A felügyelőbizottság testületként jár el, ügyrendjét maga állapítja meg, saját tagjai közül választ elnököt. A felügyelőbizottság ülése akkor határozatképes, ha tagjai legalább 2/3-a, de legalább 3 fő az ülésen jelen van. Ha a felügyelőbizottság tagjainak száma a létesítő okiratban megállapított szám alá csökken, az ügyvezetés a felügyelőbizottság rendeltetészerű működésének helyreállítása érdekében köteles összehívni a legfőbb szerv ülését vagy ülés tartása nélküli határozathozatalt kezdeményezni. A felügyelőbizottság tagja az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. A felügyelőbizottság tagjával szemben a vezető tisztségviselőkre vonatkozó kizáró ok érvényesül, továbbá nem lehet a felügyelőbizottság tagja, aki vagy akinek a hozzátartozója a gazdasági társaság vezető tisztségviselője; a munkavállalói részvételtől eltekintve nem lehet a felügyelőbizottság tagja a társaság munkavállalója. A felügyelőbizottság tagjai a felügyelőbizottság munkájában személyesen kötelesek részt venni, helyettesítésre nincs lehetőség. A felügyelőbizottsági tagsági jogviszonyra a megbízási szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni. Az első felügyelőbizottság tagjait a létesítő okiratban kell kijelölni, ezt követően a döntéshozó szerv választja a felügyelőbizottsági tagokat. A felügyelőbizottsági tagsági jogviszony az elfogadással jön létre. A felügyelőbizottsági tag megbízatása 5 évre – ha a társaság ennél rövidebb időtartamra jött létre, erre az időtartamra – szól. A felügyelőbizottsági tagság megszűnésére a vezető tisztségviselői megbízatás megszűnésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A felügyelőbizottsági tag lemondó nyilatkozatát a jogi személy vezető tisztségviselőjéhez intézi. A felügyelőbizottság írásbeli jelentést készít a *beszámolóról*, amely jelentés nélkül a legfőbb szerve a beszámolóról nem dönthet. A felügyelőbizottság köteles a tagok vagy az alapítók döntéshozó szerve elé kerülni előterjesztéseket megvizsgálni, és ezekkel kapcsolatos álláspontját a döntéshozó szerv ülésén ismertetni. A felügyelőbizottság a jogi személy irataiba, számviteli nyilvántartásaiba, könyveibe betekinthez, a vezető tisztségviselőktől és a jogi személy munkavállalóitól felvilágosítást kérhet, a jogi személy fizetési számláját, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, valamint szerződéseit megvizsgálhatja, és szakértővel megvizsgáltathatja. Lehetőség van arra, hogy a felügyelőbizottság ellenőrző tevékenységéhez szakértőket vegyen igénybe, amely kérelmet az ügyvezetés köteles teljesíteni. Ha a felügyelőbizottság szerint az ügyvezetés tevékenysége jogszabályba vagy a létesítő okiratba ütközik, ellentétes a társaság legfőbb szerve határozataival vagy egyébként sérti a gazdasági társaság érdekeit, a felügyelőbizottság jogosult összehívni a társaság legfőbb szervének ülését e kérdés megtárgyalása és a szükséges határozatok meghozatala érdekében (*kógens szabály*). AA

Ptk. 3:26–3:28. §§, 3:119–3:123. §§

BH 2002. 367., BH 2009. 86.

Felügyelőbizottság tagjainak felelőssége: A felügyelőbizottság tagjainak a felelőssége attól függ, hogy a *felügyelőbizottság ügydöntő felügyelőbizottságként* működik-e, vagy sem. Az ügydöntő felügyelőbizottság tagja az e hatáskörükben kifejtett tevékenységgel a társaságnak okozott károkat a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint köteles megtéríteni. Amennyiben a *létesítő okirat* a felügyelőbizottság előzetes döntéséhez köt bizonyos döntéseket, és ezeket a felügyelőbizottság tagjai jóváhagyják, a határozatból eredő károkért az azt megszavazó vezető tisztségviselők és felügyelőbizottsági tagok a társasággal szemben egyetemlegesen felelnek a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint. A felügyelőbizottság tagjainak ezen felelősségi alakzata elsődleges, szubjektív jogalapú, rendes fokozatú és kontraktuális típusú. Amennyiben nem ügydöntő felügyelőbizottságot működtet a *gazdasági társaság*, a felügyelőbizottság tagjai az ellenőrzési kötelezettségük elmulasztásával vagy nem megfelelő teljesítésével a *jogi személynek* okozott károkért a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szabályai szerint felelnek a jogi személlyel szemben. A felügyelőbizottság felelőssége főszabály szerint csak a társasággal szemben áll fenn, harmadik személyekkel szemben csak az ügydöntő felügyelőbizottság felelőssége állapítható meg. A felelősségi alakzat elsődleges, szubjektív jogalapú, rendes fokozatú és kontraktuális típusú. Török Tamás és Kisfaludi András állásfoglalása alapján utóbbi felelősségi alakzat gyakorlati alkalmazása kérdéseket vet fel, hiszen önmagában az ellenőrzési kötelezettség elmulasztásával kár bekövetkezése nem valószínűsíthető, és bizonyítási nehézséget jelenthet az ok-okozati összefüggés feltárása. Ezekben az esetekben a felügyelőbizottsági tagok és a kárt okozók (*vezető tisztségviselő*) közös károkozása merülhet fel. AÁ

Ptk. 3:28. §, 3:123. § (1)–(2) bekezdések

EBH 2008. 1788., GYIT-H-GJ-2016-14.

Felügyelőbiztos kirendelése: A *cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárás* keretében, a törvényes működés helyreállítása érdekében alkalmazott intézkedésként felügyelőbiztost rendelhet ki legfeljebb 90 napra, amennyiben a *cég* törvényes működése más módon nem biztosítható. A 90 napos határidő klaudikálón kógens előírás, a felügyelőbiztos kirendelése annál rövidebb időtartamra is szólhat, azonban a 90 napot abban az esetben sem haladhatja meg, ha a felügyelőbiztos személyében változás következik be, vagy tevékenysége nem jár eredménnyel. A felügyelőbiztosnak a cégtől független, a feladat ellátására alkalmas személynek kell lennie, akit a cégbíróság az állami szerv vagy kamara által vezetett névjegyzékben szereplő személyek, így például ügyvédek, *könyvvizsgálók* közül jelöl ki, a törvényességi felügyeleti eljárásra okot adó körülmény jellegére tekintettel. A megbízást a kijelölt személynek el kell fogadnia, azaz hozzájárulása ellenére senki nem nevezhető ki felügyelőbiztossá. A függetlenség követelményéből következik, hogy nem lehet felügyelőbiztos a cég tagjának, *vezető tisztségviselőjének*, *felügyelőbizottsági tagjának* vagy *könyvvizsgálójának* közeli hozzátartozója, valamint élettársa; továbbá az, aki a céggel azonos *tevékenységet* folytató más cégben vezető tisztségviselő. Felügyelőbiztos kirendelésére jellemzően két esetben kerülhet sor: amennyiben a cég törvénytelen működésének összetett oka van, és a vezető tisztségviselők tevékenysége kontrollt igényel; illetve amennyiben a cégnek nincs törvényes képviselője és vezető tisztségviselő megválasztására az adott helyzetben nincs kilátás. Felügyelőbiztos kirendelésére hivatalból vagy kérelemre kerülhet sor. Amennyiben a cégnek

van vezető tisztségviselője, a kirendelt felügyelőbiztos nem veszi át a jogkörét, azonban a vezető tisztségviselő hatáskörét csak a felügyelőbiztos részére biztosított jogok megsértése nélkül gyakorolhatja. A felügyelőbiztos kirendelésére a törvényes működés helyreállítása érdekében kerül sor, ezért fő feladata az ehhez szükséges intézkedések megtétele, amelynek teljesítése érdekében felvilágosítást kérhet a cég vezető tisztségviselőitől és vezető állású munkavállalóitól, azonban a felügyelőbiztos köteles a tudomására jutott üzleti titkot megőrizni és tevékenységéről, valamint a birtokába jutott információkról csak a kirendelő végzésben meghatározottak szerint a cégbíróságnak számolhat be. Amennyiben a felügyelőbiztos kirendelésére azért került sor, mert a cégnek nincs vezető tisztségviselője, a kirendelt személy a vezető tisztségviselő jogkörét gyakorolja, a felügyelőbiztos a cégbíróság a *cégjegyzékbe* hivatalból bejegyezi, szükség esetén a korábbi, a *cégnyilvántartásban* még szereplő vezető tisztségviselő egyidejű törlésével. Amennyiben a kirendelésre kérelem alapján került sor, a felügyelőbiztos jogosult betekinteni a cég könyvvezetésébe, valamint megvizsgálhatja a cég szerződéseit és pénzforgalmi számláit, amennyiben erre a cégbíróság feljogosította; illetve jogosulttá válik a vezető tisztségviselő jogkörében a halaszthatatlan intézkedések megtételére. Szerződés kötésére, jogról való lemondásra, követelés elismerésére csak a cég nyilvánvaló károsodástól való megóvása érdekében jogosult. A felügyelőbiztos jogszabályt, valamint a cég, a tagok, a *hitelezők* vagy más személy jogos érdekeit sértő tevékenysége vagy mulasztása ellen a sérelmet szenvedett a kirendelés időtartalma alatt, a tudomásszerzéstől számított 8 napon belül a cégbíróságnál panasszal élhet. A felügyelőbiztos tevékenységéért díjazás illeti meg, valamint költségei megtérítésére jogosult, tevékenységéért a polgári jog általános szabályai szerint tartozik felelősséggel, azaz a kirendelés időtartama alatt köteles az adott helyzetben általában elvárható módon eljárni. LZZs

Ctv. 81. § (1) bek. e) pontja, 82–83. §§; 23/2006. (V. 18.) IM rendelet a törvényességi felügyeleti eljárásban közreműködő felügyelőbiztos díjáról

Fióktelep: A *fióktelep* kifejezést a *társasági jogban* kettős értelemben használhatjuk: egyrészt a *gazdasági társaság* egyik tevékenységvégzési helyeként, másrészt külföldi vállalkozás szervezeti egységeként. A *cég* fióktelepe olyan *telephely* (*tevékenység* gyakorlásának helye), amely más településen – magyar cég külföldön lévő fióktelepe esetén más országban – van, mint a cég *székhelye*. Magyar cég külföldön lévő fióktelepének a *cégjegyzékbe* történő bejegyzéséhez a cégnek a külföldi *cégkivonattal*, illetve más okirattal, valamint ezeknek magyar nyelvű hiteles fordításával kell igazolnia, hogy a fióktelepet a fióktelep helye szerinti államban nyilvántartásba vették. Cég székhelye, telephelye és fióktelepe olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult. A *létesítő okiratban* a társaság telephelyét és fióktelepét fel kell tüntetni, ha annak a nyilvántartásba való bejegyzését a társaság kéri. A külföldi vállalkozás fióktelepe *jogi személyiséggel* nem rendelkező, gazdálkodási önállósággal felruházott olyan szervezeti egysége, amelyet önálló cégformaként a belföldi *cégnyilvántartásban* a külföldi vállalkozás fióktelepeként bejegyezték. Külföldi vállalkozás a Magyarországon nyilvántartásba vett fióktelepe, illetve fióktelepei útján belföldön vállalkozási tevékenység végzésére jogosult; ennek során a fióktelep tevékenységével összefüggésben a fióktelep jár el a hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben fennálló jogviszonyokban, valamint a külföldi vállalkozás más fióktelepeivel fennálló kapcsolatokban. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe jogképes,

cégneve alatt a külföldi vállalkozás javára jogokat szerezhet, és a külföldi vállalkozás terhére kötelezettségeket vállalhat, így különösen vagyont szerezhet, szerződést köthet, pert indíthat, és perelhető. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe több városban (községben) is rendelkezhet működési hellyel (telephellyel). A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe a cégnyilvántartásba való bejegyzéssel jön létre, a vállalkozási tevékenységet a cégbejegyzést követően kezdheti meg. A *cégjegyzésre* jogosultak a cégbejegyzési kérelem beadását követően a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe nevében és javára eljárhatnak, azonban a *bejegyzés alatt* toldatot az iratokon fel kell tüntetni, és a megkötött jogügyletek során az elnevezéshez kell fűzni (előfióktelep). A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe a *cégbejegyzésig* hatósági engedélyhez kötött tevékenységet (ideértve az alapítási, tevékenységi engedélyhez, valamint a telepengedélyezéshez kötött tevékenységeket is) nem folytathat. Ha a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe cégbejegyzési kérelmét elutasítják, további jogokat nem szerezhet, új kötelezettségeket nem vállalhat, köteles működését haladéktalanul megszüntetni; a kötelezettségvállalásokból eredő tartozásokért a külföldi székhelyű vállalkozás korlátlanul köteles helytállni. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe képviselőt – ideértve a cégjegyzést is – a fióktelepnél munkaviszonyban foglalkoztatott, illetve oda kirendelt vagy tartós megbízási jogviszonyban álló, belföldi lakóhellyel rendelkező személyek láthatják el. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe létesítése és működtetése során a belföldi székhelyű gazdálkodó szervezetekkel azonos elbánásban részesül. Ha törvény másként nem rendelkezik, a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe nem folytathat a külföldi vállalkozás nevében képviselői tevékenységet. A külföldi vállalkozás a fióktelepe cégneve alatt szerzett vagyonról, jogokról, illetve vállalt kötelezettségekről saját cégneve alatt csak a fióktelep megszűnésekor, illetve fizetéseképtelenségi eljárások során, valamint a fióktelep cégneve alatt szerzett vagyonnal, jogokkal, kötelezettségekkel összefüggésben külföldön indított eljárások során rendelkezhet. A külföldi vállalkozás folyamatosan köteles biztosítani a fióktelepe működéséhez, a tartozások kiegyenlítéséhez szükséges vagyont. A külföldi székhelyű vállalkozás és a fióktelepe egyetemlegesen és korlátlanul felel a fióktelep tevékenysége során keletkezett tartozásokért. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe – ha törvény másképp nem rendelkezik – devizabelföldinek minősül. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepénél foglalkoztatottak a külföldi vállalkozással állnak jogviszonyban, a munkáltatói jogokat a külföldi vállalkozás a fióktelepén keresztül gyakorolja. A külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe a cégnyilvántartásból való törléssel szűnik meg. PT

Ctv. 7. § (2)–(4) bekezdések; Ptk. 3:96. (2) bek.; 1997. évi CXXXII. törvény a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviselőiről 2. § b) pont, 3–4. §§, 6. § (2) bek., 9. § (1) bek., 10. § (1), (2) bekezdések, 11. § (1) bek. 13. §, 18. § (2) bek., 23. § (1) bek. EBH 2003. 887., BH 2003. 420., LB Pfv. I. 35.427/2010/4., Bács-Kiskun Megyei Bíróság 14. K. 21.115/2010/6., Vas Megyei Bíróság K. 20.123/2010/3., LB Pfv. VII. 20.777/2011/4., Fővárosi Ítéltábla 4. Pf. 20.269/2014/6., Fővárosi Törvényszék 2. K. 34.853/2010/19., Kúria Kfv. I. 35.341/2014/9., Fővárosi Ítéltábla 10. Gf. 40.022/2011/5., Szegedi Ítéltábla Gf. III. 30.562/2009/5., Fővárosi Bíróság 11. G. 40.766/2010/10.

Fizetési haladék: A fizetési haladék vagy *moratórium* célja a *csődeljárás* során az, hogy az *adós gazdasági társaság* és a *hitelezői* közötti *csődegyezés* megkötéséig a csődvagyon

megőrzésre kerüljön. Vagyis a vagyomból – a Cstv.-ben meghatározott kivételektől eltekintve – kifizetés nem történhet, vagy ha mégis, akkor az a *vagyonfelügyelő* ellenjegyzéséhez kötött, és új kötelezettség csak akkor vállalható, ha ahhoz a vagyonfelügyelő hozzájárult. A fizetési haladék a törvény erejénél fogva, az eljárás kezdő napjától számított 120. napot követő 2. nap 0 órájáig tart. Ezen határidő meghosszabbítható, de a fizetési haladék tartama összesen nem haladhatja meg a 365 napot. A fizetési haladék ideje alatt kerül sor a *hitelezői igények* bejelentésére, annak a vagyonfelügyelő általi nyilvántartásba vételére és besorolására, az esetleges észrevételek és kifogások megtételére a hitelezők által, az ügyvezetés részéről a reorganizációs terv és az egyezség tervezetének elkészítésére, majd ezt követően az egyezségi tárgyalások megtartására. Tehát a moratórium azt a célt szolgálja, hogy a hitelezői igények ismeretében ki legyen dolgozva egy olyan terv és egyezség, amely elfogadása hozzájárul az adós gazdasági társaság továbbműködéséhez szükséges vagyoni feltételek megteremtéséhez. NBK

Cstv. 1. § (2) bek., 8. § (2) bek. i) pontja, 10. § (4) bek., 11. § (1) és (2) bekezdések

Fizetéseképtelenség: A *gazdasági társaság* akkor fizetőképese, ha a vagyona meghaladja a tartozásait. *Csődeljárás* és *felszámolási eljárás* csak olyan gazdasági társasággal szemben indítható meg, amelynek *fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetét* vagy fizetéseképtelenségét a bíróság megállapította. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői vagy tagjai/*részvényesei* előre látták, vagy észszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket, amely esetkör speciális felelősségi kérdéseket vet fel a tag és a *vezető tisztségviselő* vonatkozásában egyaránt (*wrongful trading*). Fizetéseképtelennek akkor tekinthető a gazdasági társaság, ha valamely – a Cstv.-ben meghatározott – *fizetéseképtelenségi ok* fennáll. Ezek a következők: a) a gazdasági társaság szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési határidőt követő 20. napig nem egyenlítette ki, és a követelést nem is vitatta, valamint a *hitelező* teljesítésre vonatkozó felszólítása is eredménytelen volt; b) ha jogerős bírósági határozatban vagy fizetési meghagyásban rögzített teljesítési határidő eredménytelenül telik el; feltéve, hogy az előbbi két pontban a követelés összege a 200 ezer Ft-ot meghaladja; c) ha az *adós* gazdasági társasággal szemben lefolytatott végrehajtási eljárás sikertelen volt; d) ha csődeljárásban vagy felszámolási eljárásban kötött egyezség alapján sem teljesítette a tartozását; e) ha a csődeljárást megszüntették, mert a *csődegyezség* nem jött létre, az a jogszabályi követelményeknek nem felel meg, vagy a hitelezők az egyezséget nem fogadták el, és az adós az átdolgozását nem vállalta, a hitelezők a *fizetési haladék* időtartamának meghosszabbítását ahhoz kötötték, hogy a *vagyonfelügyelő* számára együttes *cégjegyzési* jogot, illetve a pénzforgalmi számlák feletti együttes rendelkezési jogot biztosítson az adós, aki ehhez nem járult hozzá; f) ha az adós tartozásai meghaladják a vagyont, illetőleg az adós a tartozását (tartozásait) az esedékességkor nem tudta, vagy előreláthatóan nem tudja kielégíteni, és az adós tagjai felhívás ellenére sem nyilatkoznak arról, hogy kötelezettséget vállalnak a tartozások esedékességkor történő kifizetéséhez szükséges források biztosítására. A fizetéseképtelenséget megelőző helyzet az, amikor a fizetéseképtelenség lehetősége forog fenn. A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezik, ha az adós tartozását esedékességkor előreláthatólag nem képes kiegyenlíteni. A fenyegető fizetéseképtelenség

megállapíthatósága körében az a lényeges kérdés, hogy az adós a tartozását az esedékeségkor képes-e kiegyenlíteni. NBK

Cstv. 27. § (2) bek., 49/D. § (5) bek., 33/A. § (1) bek.

4/2013. PJE, EBH 2010. 2243., EBH 2002. 777., BH 2014. 188., ÍH 2005. 86., ÍH 2007. 44., ÍH 2007. 135., BDT 2005. 1248.

Fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet: Lásd *fizetéseképtelenség*. NBK

Fizetéseképtelenségi okok: Lásd *fizetéseképtelenség*. NBK

Formakényszer: A *vállalkozás és társulás szabadságának alapelve* (létesítés szabadsága) módbeli korlátját (nem bárhogyan létesíthető *gazdasági társaság*) jelenti a formakényszer. A Ptk. formakényszert határoz meg: gazdasági társaság csak a Ptk. Harmadik Könyvében szabályozott formában (*közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság*) alapítható. A Ptk.-ban nem szereplő gazdasági társasági forma nem hozható létre; mivel hatályos jogunk a *csendestársaságot* nem ismeri, az ilyen megállapodás semmis polgári jogi szerződésnek minősül. A Ptk.-ban meghatározott gazdasági társasági formák nem vegyíthetők egymással, például nem alapítható betéti részvénytársaság. A Ptk.-beli gazdasági társasági formák más gazdálkodó szervezeti formákkal sem vegyíthetők, például nem alakítható szövetkezeti részvénytársaság. A módbeli korlátok kitágításaként a négy gazdasági társasági forma mellett a társasági törvény lehetővé teszi kooperációs társaság: az *egyesülés* létrehozását. Külön törvények adta lehetőség van szupranacionális gazdasági társaságok alapítására is Magyarországon, így létesíthető *európai részvénytársaság* (SE), *európai szövetkezet* (SCE) és *európai gazdasági egyesülés* (ege). PT

Ptk. 3:89. §; 2004. évi XLV. törvény az európai részvénytársaságról; 2006. évi LXIX. törvény az európai szövetkezetről; 2003. évi XLIX. törvény az európai gazdasági egyesületről, valamint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény és a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény jogharmonizációs célú módosításáról BH 2008. 20., BDT 2009. 2026., LB Pfv. VI. 23.251/1996.

Függetlenség: A függetlenség követelménye a *társasági jogban* a pártatlan eljárás, az elfogulatlanság céljából és garanciális jelleggel kerül megfogalmazásra. A hatályos jogszabályok három helyen nevesítik a függetlenség jellemzőjét: az *igazgatótanács* tagjainak függetlensége, *felügyelőbizottság* tagjainál és *könyvvizsgáló* összeférhetlenségi és kizáró okai között. AÁ

Ptk. 3:26. §, 3:131. §, 3:287. §

G, Gy

Gazdasági társaság: A gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági *tevékenység* folytatására, a tagok *vagyoni hozzájárulásával* létrehozott, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik (ez utóbbi a *societas leonina tilalma*). A magyar társasági jogban *formakényszer* érvényesül: gazdasági társaság csak a Ptk.-ban meghatározott négy formában (*közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság*) alapítható; mindegyik *jogi személy*. Ebből következően a gazdasági társaságok szabályozása a Ptk.-ban háromszintű: irányadók rájuk a Harmadik Könyv *A jogi személy általános szabályai* (Első Rész), *A gazdasági társaságok közös szabályai* (Harmadik Rész) és az egyes társasági formákra vonatkozó speciális előírások (XI. Cím, XII. Cím, XIII. Cím, XIV. Cím). A gazdasági társaság jogi fikció (a természetes személlyel ellentétben fizikai valójában nem létezik), jogalany (polgári jogi jogképessége abszolút a *cégnyilvántartásban* feltüntetett tevékenységétől függetlenül), amelyet többalanyú, kooperációs-koordinációs és szervezeti – *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságnál és részvénytársaságnál* pedig egyoldalú – jogügylet keletkeztet. A tagi együttműködés mértéke alapján megkülönböztünk személyegyesítő, valamint tőkeegyesítő gazdasági társaságokat. A személyegyesítő társaságoknál a hangsúly a tagok közös tevékenységvégzésén, a bizalmon, a személyes kooperáción van (általában kis taglétszám, kevés tőke; például kkt.), míg a tőkeegyesítők-nél nincs közös tagi tevékenységgyakorlás, hanem a vagyonegyesítés és a tőkebefektetés az alapvető (nagy taglétszám és tőke; például nyrt.). Hibrid gazdasági társaságnak tekinthetjük a személy- és tőkeegyesítő jegyeket egyenlő arányban hordozó társaságokat (ilyen lehet a bt., kft. és zrt.). A gazdasági társaságok a *cégjegyzékbe* történő bejegyzéssel (konstitutív hatály), a bejegyzés napján a jövőre nézve (*ex nunc hatály*) jönnek létre. PT

Ptk. 3:88. § (1) bek., 3:89. § (1) bek.

BDT 2009. 2026., KGD 2002. 275., SZIT-H-Gf-2009-87.

Gazdasági társaság célja (tevékenysége): *Gazdasági társaság nonprofit* (nem jövedelemszerzésre irányuló közös gazdasági tevékenység) és üzletszerű közös gazdasági tevékenység (ellenérték fejében, nyereség- és vagyonszerzés céljából, rendszeresen végzett termelő/szolgáltató tevékenység) folytatására alapítható. A gazdasági társaságokat tipikusan üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására alakítják. Az „üzletszerűség” tartós haszonszerzésre törekvést, nyereségorientáltságot jelent. A *közös* jelzőn azért van hangsúly a gazdasági társaságok fogalmánál, mert a tagok érdekközössége az azonos érdekállás mellett kooperáción is alapul: a cél elérése érdekében együtt kell működniük. A *gazdasági*

tevékenységek besorolását a TEÁOR 2008-ban (a Központi Statisztikai Hivatal közleménye a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszeréről) találjuk meg; a *cégbejegyzési kérelem* nyomtatványának általános részében a cég főtevékenységét (tevékenységi köreit) a KSH által kiadott mindenkor hatályos TEÁOR nomenklatúra szerint kell felsorolni. A törvényességi tilalmak és korlátok betartásával a gazdasági társaság bármilyen gazdasági tevékenységet folytathat, amelyet az állami adóhatóságnak főtevékenységként/más tevékenységként bejelent. Gazdasági társaság bármely gazdasági tevékenységet folytathat, amelyet törvény nem tilt, vagy nem korlátoz. A tilos gazdasági tevékenységek egy részét semmilyen jogalany sem végezheti (például a bűncselekményeket megvalósítókat), másik részüket pedig gazdasági társasági formában nem lehet végezni, például ügyvédi, kamarai jogtanácsosi tevékenységet. Koncesszióköteles tevékenység gyakorlása (például bányászati kutatás és kitermelés, szerencsejáték szervezése és működtetése) csak koncessziós társaságként, koncessziós szerződés keretében, koncessziós díj ellenében lehet végezni. Ha jogszabály valamely gazdasági tevékenység gyakorlását hatósági engedélyhez köti, a társaság e tevékenységet a jogerős hatósági engedély alapján kezdheti meg. A hatósági engedély kétféle lehet:

- a) az alapítási jellegű hatósági engedély – amelyet törvény írhat elő – nemcsak az adott gazdasági tevékenység megkezdésének előfeltétele, hanem a gazdasági társaság *alapításának* is: a társaság bejegyzési kérelméhez mellékelni kell az alapítási engedélyt, ennek hiányában nem jegyzik be a társaságot, nem jön létre az új jogalany; tehát ezen feltétel meglétét a *cégbíróság* a *cégbejegyzési eljárás* során vizsgálja;
- b) a működési jellegű hatósági engedély – amelyet önkormányzati rendelet kivételével jogszabály írhat elő – nem a gazdasági társaság létesítéséhez szükségeltetik, hanem az adott gazdasági tevékenység megkezdéséhez; tehát az engedély nem kötelező melléklete a gazdasági társaság bejegyzési kérelmének és a cégbíróság sem vizsgálja a meglétét az alapításkor, azonban a társaság fennállása alatt *törvényességi felügyeleti eljárás* keretében ellenőrizheti az engedély meglétét. A működési jellegű hatósági engedélyt – legkésőbb a tevékenység megkezdésével egyidejűleg – a gazdasági társaság (választása szerint) vagy a *Céglapjában*, vagy a *honlapján* köteles közzétenni. Jogszabály által képesítéshez kötött tevékenységet a gazdasági társaság akkor végezhet, ha az e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja vagy a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló legalább egy személy a képesítési követelménynek megfelel. Törvény előírhatja, hogy egyes gazdasági tevékenységek csak meghatározott gazdasági társasági formában végezhetők; például a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. tv. 2. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy közraktár *részvénytársaságként* működhet gazdasági társasági formában. Ha a cég olyan tevékenységre alakult, amely jogszabályi előírás folytán csak meghatározott cégformában végezhető a cégbíróság a bejegyzési eljárás folyamán köteles vizsgálni e feltétel fennállását. A nyilvántartásba vételhez kötött tevékenység, amelynél a tevékenység megkezdésének feltétele az, hogy a gazdasági társaságot az adott jegyzékbe bejegyezzék; például timeshare-értékesítés végzésének alapkövetelménye a kormányhivatal nyilvántartásába történő felvétel. A bejelentéshez kötött tevékenység, amely alatt olyan gazdasági

tevékenységet értünk, amelyet megkezdésével egyidejűleg a gazdasági társaság *székhelye* szerint illetékes közigazgatási szervnél kell bejelenteni (például film-forgalmazási tevékenység). PT

Ptk. 3:8. §, 3:88. § (1), (3) bekezdések, 3:97. §; Ctv. 21/B. §; 21/2006. (V. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről 5. § (2) bek.; 1998. évi XI. törvény az ügyvédekről 22. §, 67. § (1) bek., 84. § (1) bek.; 1991. évi XVI. törvény a koncesszióról; 141/2011. (VII. 21.) Korm. rendelet a szállás időben megosztott használati jogára, a hosszú távra szóló üdülési termékekre vonatkozó szerződésekről, valamint a tartós szálláshasználati szolgáltatási tevékenységről 29–30. §§ LB Cgf. VII. 33.112/1999., BH 2003. 291., BDT 2006. 1486.

Gazdasági társaság képvisellete: A *jogi személy* – személyisége jogi jellegéből adódóan – *tevékenységét* csak természetes személyek útján gyakorolhatja, amely személyek eljárása a jogi személy tevékenységének minősül. A jogi személy valamely vezetőjének, munkaszervezete tagjának vagy testületének, testületi tagjának a jogi személy nevében kifejtett tevékenysége a jogi személy eljárásával esik egy megítélés alá. A jogi személy általi ügyletkötés során a jogi személy nevében eljáró természetes személyeknek önálló ügyleti akarata nincs, az ügyletkötésre feljogosító testületi döntés nem értékelhető egyéni szerződési akaratok összességéként. A képviselést helyettesítést jelent akaratnyilatkozat tételében vagy elfogadásában. Ebből következően képviselőnek azt tekintjük, aki más helyett akaratnyilatkozatot tesz vagy elfogad. A képviselt személy helyett és nevében a képviselő teszi meg az akaratnyilatkozatot, a joghatások pedig közvetlenül a képviselt személy javára, illetve terhére állnak be; tehát a képviselő cselekménye által a képviselt személy válik jogosítottá, illetve kötelezetté. Attól függően, hogy a képviselést min alapul, megkülönböztetünk törvényes képviselést, amelynek jogalapját törvény, bírósági határozat vagy hatósági rendelkezés adja; *szervezeti képviselést*, amelynek a jogalapja jogi személy *létesítő okirata*, alapszabálya vagy szervezeti szabályzata; *jogügyleti képviselést* (származékos képviselést is nevezik), amely a képviselési jog átruházásán alapul, ez történhet egyoldalú jognyilatkozattal (meghatalmazás) és szerződéssel (megbízás). A jogi személy törvényes képviselést a *vezető tisztségviselő* látja el, képviselési jogát önállóan gyakorolja. A vezető tisztségviselő köteles a jogi személy jogszabályban előírt adatait a nyilvántartó bíróságnak bejelenteni. A jogi személy szervezeti képvisellete:

- a) ha a jogi személy létesítő okirata vagy szervezetére és működésére vonatkozó belső szabályzata a jogi személy szervezetén belül képviselési joggal járó tisztséget határoz meg, e tisztség betöltője a jogi személy önálló képviselője;
- b) a jogi személy önálló jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységének vezetője az egység rendeltetésszerű működéséhez szükséges körben a jogi személy önálló képviselője;
- c) az ügyvezetés az ügyek meghatározott csoportjára nézve a jogi személy munkavállalóit írásbeli nyilatkozattal a jogi személy képviselétének jogával ruházhatja fel; a képviselési jogot a munkavállaló az ügyvezetés írásbeli nyilatkozatában meghatározott, képviselési joggal rendelkező más személlyel együttesen gyakorolhatja. A jogi személynek a jogi személyek nyilvántartásába bejegyzett képviselője képviselési jogának korlátozása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos, kivéve, ha

a harmadik személy a korlátozásról vagy a feltétel bekövetkeztének vagy a jóváhagyásnak a szükségességéről és annak hiányáról tudott vagy tudnia kellett volna. A cég képviseletére vonatkozó rendelkezéseket az adott cégformára irányadó jogszabály állapítja meg. A képviselet, valamint a *cégjegyzés* (a cég írásbeli képviselete) módja csak azonos lehet. A *gazdasági társaságot* vezető tisztségviselői és képviseletre feljogosított munkavállalói írásban cégjegyzés útján képviselik. Az ügyvezetés a *cégvezető* számára általános képviseleti jogot biztosíthat. A cégvezető és a képviseletre jogosult munkavállaló képviseleti jogát érvényesen nem ruházhatja át másra. PT

Ptk. 6:11. §, 3:29–3:31. §§, 3:116. §; Ctv. 8. § (1) bek.

Fővárosi Ítéltábla 17. Pf. 20.237/2012/10., Szegedi Ítéltábla Pf. 20.104/2007., Pécsi Ítéltábla Pf. I. 20.370/2009/4., Pécsi Ítéltábla Pf. II. 20.470/2010/4., Kúria Kfv. V. 35.052/2014/8., Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7., Debreceni Ítéltábla Gf. I. 30.433/2011/5., Szegedi Ítéltábla Pf. II. 20.383/2013/5., Szegedi Törvényszék 7. G. 40.202/2013/9.

Gazdasági társaság megszűnése: A *gazdasági társaság* a *cégjegyzékből* való törléssel szűnik meg, veszíti el jogalanyiságát és jogképességét. A törlés konstitutív, ex nunc hatályú, azaz a törlő határozat jogerőre emelkedésével a jövőre néző hatállyal szűnik meg jogalanyisága és jogképessége. A gazdasági társaság csak a *végelszámolási* vagy *felszámolási eljárás* lefolytatását követően törölhető a cégjegyzékből, tehát a megszűnésről való döntés és a tényleges törlés között zajlik le az eljárás, amelynek célja a *jogi személy* vagyoni viszonyainak lezárása, a jogi személy tartozásainak kiegyenlítése, jogainak érvényesítése és a *hitelezői igények kielégítése* után fennmaradó vagyon felosztása. A megszűnés megkülönböztethető a jogalap és a mód szempontjából. A jogalap szempontjából háromféle *jogutód nélküli megszűnés* ismeretes: egyrészt a gazdasági társaság tagjai bármikor dönthetnek úgy, hogy üzletszerű vagy nonprofit *tevékenységüket* nem kívánják tovább folytatni, ebben az esetben a tagok önkéntes elhatározásán múlik a megszűnés; másrészt a bíróság határozatával; harmadrészt jogszabály erejénél fogva is megszűnhet a gazdasági társaság. A megszűnés módja tekintetében megkülönböztetjük a jogutóddal történő megszűnést, azaz az *átalakulás*, *egyesülés*, *szétválás* vagy *származtatott alapítás* esetkörét, valamint a jogutód nélküli megszűnést. NBK

Ctv. 55. §, 57–61. §§, 62. §; Ptk. 3:48. § (1) bek., 3:39–3:47. §§, 3:133–3:136. §§

BDT 2014. 3087.

H

Hányadrészvény: A *részvények névértékének* meghatározása történhet konkrét pénzösszeg megjelölésével, valamint az *alaptőke* mindenkori összegének %-os arányában is, utóbbi esetben beszélhetünk hányadrészvényről. A hányadrészvényen nem kell feltüntetni a *részvénytársaság* alaptőkéjének az összegét, csak azt, hogy a részvény névértéke a mindenkori alaptőke mekkora hányadának feleltethető meg, így az alaptőke mértékének változása esetén nincs szükség új *részvények* kibocsátására, mivel a változás a hányadrészvényen szereplő adatokat nem befolyásolja. LZZs

Ptk. 3:212. § (5) bek.

Harmadik irányelv: A 78/855/EGK irányelv a *részvénytársaságok* tagállamon belüli *egyesülésére* nézve tartalmaz rendelkezéseket. Az irányelv az egyesülés két típusát ismeri: az egy vagy több társaság *beolvadásával* végbemenő egyesülést (beolvadással történő egyesülés), valamint az új társaság *alapításával* végbemenő egyesülést. A beolvadással történő egyesülés során egy vagy több társaság nem *felszámolás* útján szűnik meg, hanem összes (aktív és passzív) vagyonukat egy másik társaságra ruházzák át; az új társaság alapításával történő egyesülés során egy vagy több társaság nem felszámolással szűnik meg, hanem az összes (aktív és passzív) vagyonukat egy általuk alapított társaságra ruházzák át. Mindkét esetkör során a művelet ellenszolgáltatásaként az összeolvadó társaságok *részvényeseinek részvényeket* bocsátanak ki az új társaságban, valamint a részvényesek a kibocsátott *részvények névértékének*, ha a névértékük nem állapítható meg, a *kibocsátási érték* 10%-át meg nem haladó készpénzkifizetésben részesülhetnek. Az irányelv a továbbiakban azokat az eljárási szabályokat határozza meg, amelyek betartásával végbemehet az egyesülés, továbbá rendelkezik azokról a kérdésekről is, amelyek vonatkozásában a tagállami szabályozás az irányadó. NBK

78/855/EGK irányelv a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján a részvénytársaságok egyesüléséről 2–4. cikkek; 2017/1132/EU irányelv a társasági jog egyes vonatkozásairól 89. cikk (1) bek., 90. cikk (1) bek.

Határozathozatal: A társaság testületei döntéseiket határozattal hozzák meg. A tagok a döntéshozó szerv ülésén a határozatképesség megállapításánál figyelembe vett szavazatok többségével hozzák meg határozataikat. Ha a Ptk. egyszerű vagy $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséget, vagy egyhangúságot ír elő a határozat meghozatalához, a *létesítő okirat* alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis. A határozat meghozatalakor nem szavazhat az, akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít, vagy a *jogi személy* terhére másfajta előnyben részesít; akivel a határozat szerint szerződést kell kötni; aki ellen a határozat alapján pert kell indítani; akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben,

aki a jogi személynek nem tagja vagy alapítója; aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll; vagy aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben. A határozatok nyilvántartásáról a Ptk. csak a *korlátozott felelősségű társaság* esetén rendelkezik, de célszerű az összes *gazdasági társaság* esetében alkalmazni. A kft. *ügyvezetője* köteles a tagok által hozott határozatokat a határozatok könyvében nyilvántartani (a meghozott határozatokat meghozataluk után késedelem nélkül kell bevezetni a határozatok könyvébe). Az nyrt. pedig a *közgyűlésen* hozott határozatok köteles nyilvánosságra hozni. A *felügyelőbizottság* és az *igazgatótanács/igazgatóság* a jelenlévők szótöbbségével hozzák meg határozataikat. AÁ

Ptk. 3:19. §, 3:27. § (3) bek., 3:194. §, 3:279. §, 3:282. § (4) bek.

BH 2017. 268., BDT 2016. 3573.

Határozathozatal – korlátozott felelősségű társaság: A *korlátozott felelősségű társaság legfőbb szerve a taggyűlés*, ahol a szavazati joggal rendelkező tagok általi döntéshozatal történik. A társaság minden tagja jogosult személyesen vagy képviselője útján a legfőbb szerv munkájában részt venni, szavazati joga az általa teljesített *vagyoni hozzájárulás* mértékéhez igazodik, azonban a tagok ettől eltérhetnek, a szavazati jog mértékét a *társasági szerződésben* szabadon állapíthatják meg. A társaság döntéseit határozat formájában hozza meg ülés tartásával vagy anélkül. A taggyűlés összehívásáról a *vezető tisztségviselő* gondoskodik a meghívó tagok részére történő kiküldésével. A meghívó elküldése és a taggyűlés napja között legalább 15 napnak el kell telnie. A rendelkezés klaudikálóan kögens, 3 napnál rövidebb határidőt a társasági szerződés nem állapíthat meg. A taggyűlésen csak olyan napirendi pont vonatkozásában kerülhet sor *határozathozatalra*, amelyet a meghívó tartalmaz. A taggyűlés akkor tekinthető határozatképesnek, ha azon a leadható szavazatok több mint a felét képviselő és szavazásra jogosult tag személyesen vagy képviselője útján jelen van. A határozathozatal szavazással történik, egyszerű szótöbbséggel (kivéve, ha a törvény a $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséget ír elő, például a *törzstőke felemelése és leszállítása* esetén). Egyszerű szótöbbségnél alacsonyabb arányt társasági szerződésben sem köthetnek ki a tagok, ellenkező esetben az semmisséget von maga után. A taggyűlésről jegyzőkönyvet kell vezetni, majd azt az *ügyvezetőnek* és a tagok közül választott hitelesítőnek kell aláírnia. A jegyzőkönyvezésről az ügyvezető köteles gondoskodni. Jogszabály rendelkezésénél fogva a tagok elektronikus hírközlő eszköz igénybevételével is részt vehetnek a taggyűlés döntéshozatalában, feltéve, hogy alkalmazásának pontos feltételeit a társasági szerződés tartalmazza, valamint ezáltal a tag beazonosíthatóvá válik, és a tagok közötti kölcsönös és korlátozásmentes kommunikáció biztosított. Ilyen esetben az elhangzottakat és a meghozott határozatokat úgy kell rögzíteni, hogy azok utóbb is ellenőrizhetők legyenek, valamint abban az esetben, ha a meghozott határozat *cégbírósághoz* történő benyújtása szükséges, a taggyűlésről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyet az ügyvezető aláírásával hitelesít. Amennyiben a társasági szerződés lehetővé teszi, taggyűlés tartása nélkül is sor kerülhet a határozat(ok) meghozatalára. Ebben az esetben a meghívóval egyidejűleg a határozat(ok) tervezetét is megismerhetővé kell tenni a tagokkal, és legalább 8 napos határidőt kell biztosítani a számukra arra, hogy döntésüket az ügyvezetés felé megküldjék. A határozatképeség megállapítása tekintetében speciális szabály, hogy a döntéshozatal akkor tekinthető eredményesnek, ha annyi szavazati jogot képviselő tag szavazatának megküldésére sor

kerül, mint amennyi ülés tartása esetén a határozatképesség megállapításához elegendő lenne. A szavazás eredményéről az ügyvezetés a szavazásra nyitva álló határidő lejártát követő 3 napon belül, amennyiben valamennyi szavazat a megszabott határidőn belül beérkezik, akkor az utolsó szavazat beérkezését követő 3 napon belül tájékoztatja a tagokat. Bármely tag jogosult az ülés tartásával történő határozathozatal kezdeményezésére. A taggyűlés összehívására köteles az ügyvezető a *saját tőke* csökkenése, a *fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben* vagy a társaság *fizetéseképtelensége* esetén a szükséges intézkedések megtétele céljából. A taggyűlés által meghozott határozatokat a határozatok könyvében nyilván kell tartani, erről az ügyvezetés köteles gondoskodni, a meghozott határozatokat késedelem nélkül a könyvbe be kell vezetni. Ez feltétele annak, hogy a tag iratbetekintési jogát gyakorolhassa, amely révén számára megismerhetővé és átláthatóvá válik a társaság működése. A tag iratbetekintési joga nemcsak a határozatok könyvére vonatkozik, hanem annak keretében az elektronikus hírközlő eszköz alkalmazásával megtartott taggyűlésről készült felvételeket is megtekintheti, azokról, valamint a határozatok könyvéről bármikor másolatot kérhet. NBK

Ptk. 3:16–3:20. §§, 3:110–3:111. §§, 3:188–3:195. §§

LB Gf. II. 32.606/2001., LB Cgf. VII. 31.170/1999., LB Cgf. VII. 30.405/1999., LB Cgv. VII. 31.207/2000., Fejér Megyei Bíróság Gf. 40.102/2002/3., LB Cgf. VII. 31.131/2001., LB Gf. VII. 33.214/1999.

Határozathozatal ülés tartása nélkül (levélszavazás): A gazdasági társaság *legfőbb szerve* ülés tartása nélkül csak abban az esetben hozhat határozatot, ha a *létesítő okirat* ezt lehetővé teszi. Ebben az esetben az ügyvezetés a határozat tervezetét küldi meg a tagok részére. A kézhezvételtől legalább 8 napos határidőt kell biztosítani arra, hogy szavazatukat megküldjék az ügyvezetés részére. A határozatképességre és szavazásra vonatkozó szabályokat akként kell alkalmazni, hogy akkor eredményes ez az eljárása a legfőbb szervnek, ha legalább annyi szavazatot megküldenek az ügyvezetés részére, amennyi szavazati jogot képviselő tag vagy alapító jelenléte a határozatképességhez szükséges lenne ülés tartása esetén. A szavazásra megszabott határidő utolsó napját követő 3 napon belül – ha valamennyi tag vagy alapító szavazata ezt megelőzően érkezik meg, akkor az utolsó szavazat beérkezésének napjától számított 3 napon belül – az ügyvezetés megállapítja a szavazás eredményét, és azt további 3 napon belül közli a tagokkal vagy az alapítókkal. A határozathozatal napja a szavazási határidő utolsó napja; ha valamennyi szavazat korábban beérkezik, akkor az utolsó szavazat beérkezésének napja. Garanciális szabály, ha bármely tag vagy az alapító az ülés megtartását kéri, a legfőbb szerv ülését az ügyvezetésnek össze kell hívnia. *Nyilvánosan működő részvénytársaság* esetén a levélszavazás nem alkalmazható. AÁ

Ptk. 3:20. § (4) bek., 3:268. § (3) bek.

Hatodik irányelv: Az irányelv a *részvénytársaságok* tagállamon belüli *szétválására* vonatkozóan tartalmaz anyagi és eljárásjogi rendelkezéseket. A jogforrás a szétválás több esetét szabályozza, így lehetővé teszi a *különválás* útján történő szétválást, amely során egy társaság egynél több társaságra ruházza át az összes vagyont; valamint az új társaság *alapításával* megvalósuló szétválást, amely jogügylet során a társaság a vagyont legalább kettő

újonnan alapított társaságra ruházza át. Mindkét esetben a szétváló társaság *részvényesei* a társaságokban *részvényeket* szereznek, valamint a kiosztott *részvények névértékének* vagy *kibocsátás szerinti értékének* 10%-át meg nem haladó készpénzkifizetésben részesülhetnek. Ezen túl az irányelv elismeri a különválással történő szétválás kombinálását egy vagy több új társaság alapításával. Az irányelv által szabályozott tagállamon belüli szétválásra egyebekben a harmadik irányelv tagállamon belüli *egyesülésre* vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. NBK

82/891/EGK irányelv a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján a részvénytársaságok szétválásáról 1. cikk (1), (2), (3) bekezdések, 2. cikk (1), (2), (3) bekezdések, 21. cikk (1), (2) bekezdések; 2017/1132 irányelv a társasági jog egyes vonatkozásairól 136. cikk (1) bek., 155. cikk, 156. cikk

Hátrányos üzletpolitika: A hátrányos üzletpolitikát mindig az *ellenőrzött társaság* nézőpontjából kell megítélni, és az *uralkodó tag* mint tag tevékenysége vizsgálendő. Az *üzletpolitika* hátrányos mivoltának megítélésre vonatkozóan bírósági eseti döntések nyújtanak támpontot. A *tagi kölcsön* nyújtása, illetve annak részbeni felvétele, hátrányos üzletpolitikának a Legfelsőbb Bíróság (jelenleg Kúria) megítélése szerint nem minősülhet, hiszen tagi kölcsön nyújtására az uralkodó tag nem volt kötelezett, annak részbeni megszüntetése hátrányos üzletpolitika folytatásaként nem értékelhető, hiszen ha a tag nem nyújt tagi kölcsönt, az ellenőrzött társaságnak más forrásból kellett volna feltehetőleg a hiányzó tőkét beszereznie, amelyet ugyancsak vissza kellett volna fizetnie a hitelező részére. Ugyancsak nem tekinthető hátrányos üzletpolitika folytatásának a befolyással rendelkező tag *korlátolt felelősségű társaságban* levő *üzletrészenek* „megkísérelt” értékesítése, illetve ennek kapcsán az a következmény, hogy az iratok „fantomszemélyeknek” történő átadásával lehetetlenné vált a *gazdasági társaság* gazdálkodásának utólagos vizsgálata. Ez az irányító tag által tanúsított magatartás egyszeri ténykedés volt, az ellenőrzött társaság üzletrésze vonatkozásában tett jognyilatkozat (szerződéskötés), illetve cselekedet (iratok átadása) az ellenőrzött társaság vonatkozásában hátrányos üzletpolitikaként nem értékelhető, ahogy a számviteli törvény rendelkezéseinek megsértése sem. Ezen magatartások felvethetik az uralkodó tag felelősségének kérdését, de semmiképpen sem a *konzernfelelősségi* tényállás alapján; a veszteséges szerződések megkötése sem indokolja a konszernjogi felelősség megállapítását, figyelemmel arra, hogy az irányító társaságnak is csak veszteséget jelentő elhibázott üzleti döntés a konszernjogi felelősséget nem alapozhatja meg. Ha a veszteség keletkezése objektív gazdasági folyamatokra és nem az uralkodó tag befolyására vezethető vissza, akkor az a racionális tulajdonosi döntés, amellyel az uralkodó tag meg kívánja szüntetni a veszteséges vállalata további működését, nem alapozhat meg konszernjogi felelősséget. Amennyiben az uralkodó tagnak is csak veszteséget jelentő, elhibázott üzleti döntés miatt keletkezett veszteség az ellenőrzött társaságnál, az nem von maga után hátrányos üzletpolitikát. Azonban az ellenőrzött társaságnak veszteséget okozó üzletpolitika hátrányos, ha a döntés tágabb értelemben racionális, mert a hátrányt a *vállalatcsoporton* belül máshol jelentkező előny vagy veszteségcsökkenés kompenzálja, vagy esetleg meg is haladja. PT

Ptk. 3.59. §

BH 2008. 91., EBH 2004. 1038., EBH 2005. 1228., ÍH 2006. 126.

Hitelező: A Ptk., Cstv. és a Ctv. több helyen tartalmazza a *hitelező* kifejezést. A Ptk. nem tartalmaz előírást arra nézve, hogy általában, absztrakt értelemben kit tekint hitelezőnek, de a kifejezés megjelenik az *átalakulás*, a létesítés, a *jogutód nélküli megszűnés* során, a tőkeleszállítás esetén nevesített kategóriaként. A Ptk. Hatodik Könyvében a hitelező a hitel- és a kölcsönszerződés egyik alanya, de a Cstv.-ben cizellált meghatározás található a *hitelező* fogalmára, amely differenciált a *csődeljárás* és a *felszámolási eljárás* egyes szakaszaiban. Dogmatikai szempontból a hitelező nem azonos sem a kötelmi jogi hitelezővel, sem a Cstv.-ben szereplő hitelezővel, hanem tartalmilag tágabb. A *társasági jogban* általában hitelező az, akinek a társasággal szemben vagyoni követelése van (Török Tamás). Az egyes eljárások ennél szűkebb alanyi kategóriát is meghatározhatnak hitelezőként. AÁ

Ptk. 3:2. § (2) bek., 3:4. § (3) bek., 3:48. § (2) bek., 3:43. § (2) bek.; Cstv. 3. § (1) bek. c) pont; Ctv. 118/A–118/C. §§
EBD 2013. G. 6., EBH 2003. 886., BH 2015. 135.

Hitelezői igény: A *gazdasági társaságnak* jogutóddal történő vagy *jogutód nélküli megszűnése* esetére maradhatnak fenn olyan tartozásai, amelyek kielégítéséről gondoskodnia kell. A jogalkotó garanciális szabályokat alkot annak érdekében, hogy akinek a társaság felé követelése áll fenn, az igényét a megfelelő eljárási és anyagi szabályok betartásával bejelenthesse, megfelelő biztosítékot követelhesse, és ezáltal a gazdasági társaságot kötelezze annak kielégítésére. *Származtatott alapítás* esetén a jogszabály *biztosítékadási kötelezettséget* ír elő azon gazdasági társaság terhére, akivel szemben a *hitelező hitelezői igényt* nyújtott be az *átalakulásról* szóló törvényben meghatározottak szerint, mert az *átalakulás* a követelés kielégítését veszélyezteti. Megfelelő biztosíték lehet például a bankgarancia, zálogjog alapítása, óvadék adása vagy kezességvállalás, de ezek körét az *átalakulást* szabályozó normaanyag nem határozza meg. Amennyiben a származtatott alapítással érintett gazdasági társaság a hitelező biztosíték adására vonatkozó kérelmét megtagadja, vagy nem nyújt megfelelő biztosítékot, a hitelező ennek felülvizsgálatára a nyilvántartó bírósághoz fordulhat, aki a hitelezői kérelmet elutasítja vagy megfelelő biztosíték adására kötelezi a gazdasági társaságot. Az *átalakulás* mindaddig nem jegyezhető be a cégnyilvántartásba, amíg a hitelező megfelelő biztosítékot nem kapott, illetve a *cégbíróság* biztosítéknyújtási kérelmet elutasító végzése jogerőre nem emelkedett. A *jogutód nélküli megszűnést* célzó eljárásokban – mint a *felszámolási* és a *csődeljárás* – a társaság *fizetéseképtelen* vagy *fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben* van, ami a *hitelezői igények kielégítését* veszélyezteti, ezért mielőtt a társaság *cégjegyzékből* való törlésére sor kerülne, a tartozásai kiegyenlítéséről kell gondoskodnia úgy, hogy a hitelezőkkel a *moratórium* lezárásaként *csődegyezséget* köt, vagy a meglévő vagyona értékesítése során befolyt összegből elégti ki a hitelezők követeléseit. *Végelszámolási eljárás* során a gazdasági társaság vagyona meghaladja a tartozásait, tehát fizetőképes, ami a hitelezői érdekek kielégítésére nem jelent kockázatot, így szélesebb körű hitelezővédelmi garanciák alkalmazására nincs szükség. *Vagyონrendezési eljárás* során a társaságot már korábban törölték a cégjegyzékből, de utóbb ismertté válik olyan vagyontárgy, amely a tulajdonát képezte. Erre a vagyontárgyra jelenthet be igényt

a társaság korábbi hitelezője követelésének kielégítése céljából, feltéve, ha maradt még kielégítetlen követelése a törölt gazdasági társasággal szemben. NBK

Át. 10. §; Cstv. 12. § (7) bek., 13. § (5) bek., 19. § (1) bek., 24/A. § (10) bek., 33/A. § (9) bek.

IH 2008. 83.

Hitelezői igények kielégítése: *A gazdasági társaságok jogutód nélküli megszűnését célzó eljárások lényege és jelentősége a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárásában, a jogi személy tartozásainak kiegyenlítésében és jogainak érvényesítésében, valamint a hitelezők igényeinek kielégítésében keresendő, amelyet követően az esetlegesen fennmaradó vagyon tagok közötti felosztásáról kell gondoskodni. Végelszámolási eljárás során a fizetőképés gazdasági társaság megszűnése csak akkor következhet be, ha valamennyi hitelezői igény kielégítésére sort került. Ebben az esetben a sorrendiség jelentőséggel nem bír, hiszen a gazdasági társaság vagyona valamennyi vele szemben fennálló követelésre megfelelő fedezetet nyújt. Csődeljárás esetében a hitelezők kielégítése pedig elsődlegesen a csőd-egyezség alapján történik meg. A felszámolási eljárás során, amikor fizetéseképtelenséggel fenyegető vagy fizetéseképtelen helyzetben lévő adós megszüntetésére kerül sor, jelentősége van annak, hogy a hitelezői igények milyen sorrendben elégitődnek ki, ugyanis az adós gazdasági társaság vagyona nem elegendő ahhoz, hogy valamennyi – vele szemben támasztott – követelés kielégítődjön. A hitelezői igények kielégítésének sorrendje a csőd-törvény rendelkezéseinek alapulvételével, a felszámolási eljárás körében tett rendelkezések szerint állapítható meg, és a törvényben meghatározott kielégítési sorrendtől eltérni nem lehet. Első helyen a felszámolási költségek kielégítése szerepel, amely költségek különösen a munkaviszonyból származó fizetési kötelezettségek; az adós gazdasági társaság vagyoni viszonyainak lezárásával kapcsolatos költségek; a vagyon értékesítésével és a követelések érvényesítésével kapcsolatos igazolt költségek; a felszámolással kapcsolatban felmerült eljárási költségek; a felszámoló díja; a vagyonfelügyelő (ideiglenes vagyonfelügyelő) díja és költsége; a felszámolót megillető díjelőleg; a katasztrófavédelmi, természetvédelmi vagy környezetvédelmi indokból állam által megelőlegezett költségek; továbbá mindaz a költség, amelynek felszámolási költségként történő kifizetését és elszámolását az eljáró bíróság engedélyezte. Ezt követően második helyen mindazok a követelések állnak, amelyek zálogjoggal biztosítottak, feltéve, ha az a felszámolás kezdő időpontja előtt keletkezett, amennyiben pedig a zálogtárgyat több zálogjog terheli, a sorrendiségre a Ptk. szabályai az irányadók. A kielégítési sorrend harmadik helyen a tartásdíj, az életjáradék, a kártérítési járadék, valamint a bányászati keresetkiegészítés áll, továbbá a mezőgazdasági szövetkezet tagja részére teljesítendő pénzbeli juttatás. A negyedik kielégítési hely azokat a magánszemélyeket illeti, akiknek nem gazdasági tevékenységből eredő más követelése van, valamint a kis- és középvállalkozásokat, továbbá a mezőgazdasági őstermelők követelései is itt elégitődnek ki. A kielégítési sorrend ötödik helyén a társadalombiztosítási tartozások, az adók és adók módjára behajtható köztartozások, a visszafizetendő támogatások, valamint a közműdíjak és a társasházi közös költség áll. A hatodik helyre azok a követelések tartoznak, amelyek nem sorolhatók be az előbbiek közé; a hetedik helyen a késedelmi kamat és késedelmi pótlék, továbbá a pótlék és bírság jellegű tartozás áll a keletkezés idejétől és jogcímétől függetlenül; végezetül pedig a nyolcadik helyen azon követelések jogosultjai állnak, amelyek vonatkozásában az adós gazdasági társaság legalább többségi befolyással rendelkező tag*

(*részvényes*); az adós vezető tisztségviselője vagy vezető állású munkavállalója, vagy ezek közeli hozzátartozója, élettársa; továbbá az adós többségi befolyása alatt álló gazdálkodó szervezet, valamint az adós ingyenes szerződése alapján kedvezményezett szervezet, személy is. NBK

Cstv. 57. § (1)–(2) bekezdések; Ptk. 5:118–5:122. §§

Hitelezővédelmi eszközök: A hitelezővédelmi eszközök célja a *gazdasági társasággal* üzleti kapcsolatba kerülő, de tagsági jogviszonnyal nem rendelkező személyek védelme, társasággal szembeni követeléseik jövőbeli kielégítésének a biztosítása. A *társasági jogban* számos rendelkezés közvetlen vagy közvetett célja a *hitelezői* érdekek védelme, amely szabályok nem egységesen, hanem több jogszabályban lettek meghatározva, ezen jogintézmények közül kiemelendők a *jogi személy* elkülönült jogalanyiságával való visszaélés esetén a *felelősségtörés* esetei; a tőkevédelmi eszközök; a transzparencia és a közhitelesség követelménye a *cégnyilvántartás* vonatkozásában; a gazdasági társaságot terhelő *biztosítékadási kötelezettség* (ennek kifejtéséhez lásd a *biztosítékadási kötelezettség* címszót); a *szervezeti kontroll*; személyegyedítő jellegű gazdasági társaságok esetén a mögöttes tagi helytállás; valamint a *vezető tisztségviselők felelősségére* vonatkozó előírások. LZZs

Holding: A holding olyan *gazdasági társaság*, amelyet abból a célból alapítanak, hogy más gazdasági társaságokban olyan részesedést szerezzenek, amely által ezeket a társaságokat ellenőrizni, irányítani és koordinálni tudja. A holding önmaga nem folytat gazdasági *tevékenységet*, hanem mintegy az általa uralt társaságok „csúcsszerveként” működik: *üzletpolitika*, gazdasági stratégia meghatározása, üzleti partnerek megválasztása etc.; ez a formáció pénzügyi és biztosítási területen gyakori. A joggyakorlatban a holdingot sokszor azonosítják az *elismert vállalatcsoporttal*. PT

K-H-KJ-2012-246., GYIT-H-GJ-2015-51., EBH 2006. 1424.

Holland Kelet-Indiai Társaság: A Holland Kelet-Indiai Társaság (Vereenigde Oost-Indische Compagnie, VOC) a modern *részvénytársaságok* alapvető jelentőségű előzménye. Noha időrendben a *Brit Kelet-Indiai Társaság* alapítása megelőzte, valójában a legfontosabb *társasági jogi* újítások a Holland Kelet-Indiai Társaság keretei között születtek meg, és a brit társaság fokozatosan vette át ezeket a megoldásokat. 1600 körül egyidejűleg hat, tengeri utakat célzó és megvalósító társaság létezett. A sikeres hajóút után a befektetőknek visszafizették a tőkéjüket és nyereségrészesedést kaptak. Ez az üzleti modell azonban nem felelt meg annak az igénynek, hogy a távoli vidékeken állandó állomásokat, támaszpontokat létesítsenek, amelyek viszont szükségesek voltak a rivális portugálok és spanyolok kiszorításának érdekében (1580 és 1640 között a portugál és spanyol korona egyesült). A Holland Kelet-Indiai Társaságot 1602-ben alapították a Holland Köztársaságban és 1799-ben szűnt meg. A társaságalapítás célja, hogy a holland függetlenség gazdasági alapjait megteremtse Spanyolországgal szemben, és az Indiai-óceánon jövedelmező kereskedelmi tevékenységet végezzen. A társaság elsősorban a Kelet-Indiákon (a mai Indonézia) folytatta tevékenységét. A kormány kereskedelmi monopóliumot adott a társaságnak a Jöreménység fokától (Afrika)

a Magellán-szoroson keresztül az Atlanti- és a Csendes-óceánok között, elismerve a társaság azon jogát, hogy szerződéseket kössön a helyi államfőkkel, erődöket létesítsen, hadsereget tartson fenn, és igazgatási funkciókat lásson el. A társaság tisztviselőinek fel kellett esküdniük a holland kormányzatra. Tehetséges kormányzók irányítása alatt, mint Jan Pieterszoon Coen (1618–1623) és Anthony van Diemen (1636–1645) a társaság a britek és a portugálok rovására is megerősítette kelet-indiai pozícióit. A társaság 1602-es megalapítása a társasági jogban forradalmi jelentőségű. A holland kereskedők a meglévő együttműködési kezdeményezéseket egyetlen társaságba fogták össze, amely hajókat indított útnak, viszont a hajók visszatérése nem jelentette a társaság megszűnését, hanem a társaság tovább működött, azaz megjelent az állandóság mint a társaság jellemzője. Az eredeti alapítási időtartam 21 év volt, és az alapító okirat rögzítette, hogy a 10. év végén a befektetők visszavehetik a pénzüket (7. cikk). Bárki jegyezhetett *részvényt* a társaságban. Amszterdamban 1143 *részvényes* jegyzett részvényt, 80-an egyenként több mint 10 ezer guldenet fektettek be a társaságba. 6,5 millió gulden gyűjtött össze a társaság, ezzel a társaság korának legtökeerősebb vállalkozásává vált. Angol riválisa, a két évvel korábban alapított Brit Kelet-Indiai Társaság ekkor 68 373 font tőkével – amely 820 ezer guldennek felel meg – és 219 részvényessel rendelkezett. Mivel a társaság államilag támogatott vállalkozás volt, igyekeztek a tartományok közötti rivalizálást enyhíteni. Ennek érdekében a társaság tőkéjét hat regionális kamarára között osztották meg (Amszterdam, Zeeland, Enkhuizen, Delft, Hoorn és Rotterdam), és ezekből a kamarákból került ki a 70 kulcsbefektető igazgatója (bewindhebbers). Az ő feladatuk volt a 17 úr (Heeren XVII) kijelölése, akik tulajdonképpen az *igazgatótanácsot* alkották. Amszterdam, bár a tőke több mint felét nyújtotta, mindössze 8 személyt delegálhatott a 17 úr közé. A társaság feletti tulajdonjogokat úgynevezett *partijenre* vagy *actienre* osztották, szó szerint részekre, amelyből a magyar nyelvújítás során a részvény szavunk született. A részesedésért részletekben fizettek, amelyek 1603-ban, 1605-ben, 1606-ban és 1607-ben váltak esedékessé. Részvényjegyzéskor vagy -vásárláskor a *részvénykönyvbe* valamennyi részvényes nevét bejegyezték. Az alapító okirat kimondta a korlátolt felelősség elvét, illetve azt, hogy csak akkor fizetnek a részvénytulajdonosoknak, ha a nyereség eléri a befektetett tőke legalább 5%-át. 1611-ben megnyílt az amszterdami *tőzsde* is (alapításáról 1608-ban határoztak), a részvények másodlagos piaca. A VOC-részvények forgalma igen élénk volt, 1607-ben a részvények 1/3-a már nem az eredeti befektetők kezében volt, hanem még az informális piacon gazdát cseréltek. A VOC nem hozott azonnali gazdasági sikert, mert ki kellett építeni a működés alapjául szolgáló kereskedelmi hálózatot. 1603 és 1607 között 22 hajót szereltek fel, és indítottak útnak. Ennek költsége 3,7 millió gulden volt. 1611-ben inkább fűszerben, mint pénzben fizettek osztalékot. 1612-ben a tízéves mérleg közzététele alól felmentést kértek az államtól, és az alapító okirat szerinti lehetőséget, hogy a befektetők visszavonják a befektetésüket 10 év után, elhalasztották. Azt is kijelentették, hogy az eredeti tervek ellenére mégsem fogják a VOC-ot felszámolni, azaz aki viszont szeretne volna látni a pénzt, el kellett adnia a részvényeit egy másik befektetőnek. 1612-ben, 1613-ban és 1618-ban újabb osztalékfizetésre került sor. 1622-ben a Nootwendich Discours (Fontos Elemzés) című névtelen röpiratban arról panaszkodtak, hogy az igazgatók haszonlesők, átláthatatlan módon irányítják a társaságot (gondoskodnak arról, hogy mindent homály fedjen), illetve a „számlakönyvről is csak gyaníthatjuk, hogy miután szalonnával jól bekengették, megették a kutyákkal”. A társaság adminisztrációjának a reformját javasolták: az igazgatói megbízást korlátozott időtartamra lehessen elnyerni, illetve valamennyi

fő részvényesnek jogot kell biztosítani igazgató kinevezésére. A vállalati reformok követelése sikeresnek bizonyult, mert 1622 decemberében a társaság alapszabályát jelentősen módosították. Az igazgatói poszt már nem egész életre, hanem csak 3 évre szólt. A főbb részvényesek 9 embert választhattak maguk közül, akiket a 17 úrnak minden fontosabb ügyben meg kellett kérdeznie. E 9 ember egy 1623-as megállapodás szerint részt vehetett a 17 úr ülésein, és átvizsgálhatta az éves számlákat. A lázadást azzal is próbálták letörni, hogy 1632-ben 12,5%-os állandó osztalékot határoztak meg (amely a társaság hitelkamatának éppen a kétszeresét jelentette). A jövőbeli osztalékok bizonytalanságának megszűntetésével a részvény preferenciális jellegűvé vált, ennek következményeként gyakorlatilag a társaság nettó nyereségét teljesen kiosztották. A VOC tőkeigényét ezért nem új részvények kibocsátásával fedezte, mert azok után komoly osztalékot kellett volna fizetni, hanem olcsóbb megoldáshoz folyamodott: alacsonyabb kamatozású *kötvényeket* bocsátott ki; ezért sem alakult ki a VOC tőzsdei buborékja. A 17. század közepére vált igazán nyereségessé a VOC. Jan Pieterszoon Coen, aki ebben a sikerben jelentős szerepet játszott, Amboinában kivégeztette a Brit Kelet-Indiai Társaság képviselőit, kiirtatta a Banda-szigetek lakosságát, megszerezte az apró jávai kikötő, Dzsakarta feletti uralmat, és átnevezte Batáviának, és a Holland Kelet-India első főkormányzója lett. 1657-ben Ceylon szigetét foglalták el, és tovább is terjeszkedtek. A VOC részvényeinek értéke 100 guldentől (névérték) 786 guldenig emelkedtek 1602–1733 között. A teljes osztalékfizetés már 1650-ben elérte az eredeti befektetés nyolcszorosát (évi 27%-os hozamot), ami a kulcsbefektetőket valóban gazdaggá tette. 17. században a társaság kereskedelmi szerepe visszaszorult, és egyre inkább Jáva gyarmati igazgatásával foglalkozott. A 18. század végére a társaság eladósodott. A holland kormányzat 1799-ben visszavonta a társaság kiváltságlevelét, és átvette a vagyont, beleértve a társaság adósságait is. VE

Vákát oldal

I, Í

Ideiglenes részvény: Az ideiglenes részvény a társaság *alapításának* vagy az *alaptőke* felemelésének a *cégnyilvántartásba* történő bejegyzését követően, az alaptőke és a *részvények kibocsátási értékének* teljes befizetéséig terjedő időszakra kiállítandó *értékpapír*, amelyet a *részvényes* által teljesített *vagyoni hozzájárulásnak* megfelelő értékben állítják ki. Az ideiglenes részvényt az különbözteti meg a *részvényutalványtól*, hogy kiállítására a cégnyilvántartásba történő bejegyzés után kerül sor; illetve kiállítása nem a részvényes kérelmére, hanem hivatalból történik. Az ideiglenes részvény előállítható nyomdai úton és dematerializált formában egyaránt, függetlenül attól, hogy a *részvényeket* később milyen *részvénytípusban* állítják elő. A részvényes által a kibocsátásig befizetett összeget a részvényen, illetve az értékpapírszámlán fel kell tüntetni, a kibocsátást követően teljesített befizetést a részvényes kérelmére a részvényen fel kell tüntetni, vagy új ideiglenes részvényt kell kibocsátani. Mivel az ideiglenes részvény is értékpapír, így átruházható, az átruházás a *részvénytársasággal* szemben az új tulajdonos *részvénykönyvbe* történő bejegyzésével válik hatályossá. Átruházás esetén az átruházó a részvénytársasággal szemben készfizető kezesként felel az általa vállalt vagyoni hozzájárulásból eredő tartozásért, több átruházás esetén a kezesi felelősség egyetemleges. Az ideiglenes részvény tulajdonosa *részvényesi jogainak gyakorlására* a teljesített vagyoni hozzájárulásával arányos mértékben jogosult, az elsőbbségi jogot biztosító részvény által biztosított elsőbbségi jog csak a teljes vagyoni hozzájárulás teljesítését követően gyakorolható. Ez a szabály sajátos helyzetet eredményez azon *osztalékelsőbbségi részvény* tulajdonosának, akinek a szavazati jogát az alapszabály korlátozza vagy kizárja, ugyanis az ideiglenes részvény alapján, ha még nem bocsátotta a társaság rendelkezésére teljes vagyoni hozzájárulását, nem illeti meg más részvényeseknél kedvezőbb mértékű osztalék, de a teljesített vagyoni hozzájárulással arányos szavazati jogát az alapszabályban rögzített korlátozás nélkül gyakorolhatja. Mindaddig csak ideiglenes részvények kiállítására kerülhet sor, ameddig a részvénytársaság alaptőkéjét teljes mértékben be nem fizetik, így azon részvényesek is csak ideiglenes részvénnyel rendelkezhetnek, akik vállalt vagyoni hozzájárulásukat maradéktalanul teljesítették. Az alaptőke teljes befizetését követően az *igazgatóság* felhívja a részvényeseket a nyomdai úton előállított ideiglenes részvények benyújtására és a részvények átvételére, a határidőben be nem nyújtott részvényeket az *igazgatóság* érvénytelennek nyilvánítja. A részvény kiadására, illetve a *dematerializált részvény* értékpapírszámlán történő jóváírására csak az ideiglenes részvény benyújtását vagy érvénytelenné nyilvánítását követően kerül sor. LZZs

Ptk. 3:231. § (2) bek., 3:241–3:244. §§

Igazgatóság: A *részvénytársaság* ügyvezetését ellátó szerv. A *zártkörűen működő részvénytársaságnál* igazgatóság vagy egyszemélyi vezető *tisztségviselő*, *vezérigazgató* látja el az ügyvezetést, a *nyilvánosan működő részvénytársaságok* igazgatóság vagy *igazgató-*

tanács létrehozásáról is dönthetnek. Az igazgatóság tagjai természetes személyek, létszáma legalább 3 fő (klaudikálón kógens szabály). Az igazgatóság maga választja elnökét tagjai közül. A tagok képviseleti jogának korlátozása, megosztása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos. Az igazgatóság testületként működik, határozatait a jelenlévők szótöbbségével hozza. Az igazgatóság a *közgyűlés* számára köteles az ügyvezetésről, a társaság vagyoni helyzetéről és üzletpolitikájáról évente legalább egyszer jelentést készíteni. Amennyiben a társaságnál *felügyelőbizottság* működik, akkor 3 havonta köteles az igazgatóság az előbbi jelentést elkészíteni; a Ptk. ezen jelentéstételi szabályai kógenssek. A köztulajdonban álló gazdasági társaságoknál az igazgatóság jogait főszabály szerint vezérigazgató gyakorolja. Igazgatóság választására csak abban az esetben kerül sor, ha ezt a társaság jelentősége, mérete, működésének jellege indokolja. Ezekben az esetekben az igazgatóság legalább 3, legfeljebb 5 természetes személy tagból áll, nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő jelentőségű gazdasági társaság esetében legfeljebb 7 természetes személy tagból áll. AÁ

Ptk. 3:282–3:284. §§; Taktv. 3. §

BH 1994. 637., BH 1992. 773., BH 1992. 697., KGD 1993. 312., Veszprémi Törvényszék G. 40.043/2015/9.

Igazgatótanács: A nyilvánosan működő részvénytársaság ügyvezetése igazgatóság helyett igazgatótanács is lehet. Ebben az esetben az igazgatóság és a *felügyelőbizottság* működtetése helyett az ügyvezetést az igazgatótanács látja el. Az ilyen irányítást hívjuk egységes irányításnak, amely egy testület felállításával látja el az ügyvezetési és a felügyelőbizottság feladatait. Az igazgatótanács legalább 5 természetes személy tagból áll (klaudikálón kógens szabály), elnökét maga választja tagjai közül. A felügyelőbizottság helyett az igazgatótanácsban az ellenőrzési funkciót a független tagok látják el. A Ptk. kógens szabálya alapján a tagok többségének függetlennek kell lennie. Kivételt képez ez alól az, ha a társaság *elismert vállalatcsoporthoz* tartozó *ellenőrzött társaság*, amelynek oka az, hogy az ilyen gazdasági kapcsolatban lévő társaságok közötti viszony természetesen kihat az ügyvezetésre is [Ptk. 3:55. § (3) bek.]. A *függetlenséget* a Ptk. általános szabályként határozza meg: független az igazgatótanács tagja, ha a *részvénytársasággal* az igazgatótanács tagján és a társaság szokásos *tevékenységébe* tartozó, az igazgatótanács tag szükségleteit kielégítő ügyleten alapuló jogviszonyon kívül más jogviszonyban nem áll. Az általános előíráson túl konkrétan rögzíti a Ptk., amely esetekben nem minősül az igazgatótanács tagja függetlennek: a) a részvénytársaság munkavállalója vagy volt munkavállalója, e jogviszonyának megszűnésétől számított 5 évig; b) a részvénytársaság vagy *vezető tisztségviselői* számára és javára ellenérték fejében szakértői vagy más megbízási jogviszony alapján tevékenységet folytat; c) a részvénytársaság olyan *részvényese*, aki közvetve vagy közvetlenül a leadható szavazatok legalább 30%-át birtokolja, vagy ilyen személynek közeli hozzátartozója vagy élettársa; d) közeli hozzátartozója vagy élettársa a részvénytársaság nem független vezető tisztségviselőjének, vagy vezető állású munkavállalójának; e) a részvénytársaság eredményes működése esetén igazgatótanács tagja alapján vagyoni juttatásra jogosult, vagy az igazgatótanács tagjaért járó díjon kívül bármilyen javadalmazásban részesül a részvénytársaságtól, illetve a részvénytársasághoz *kapcsolt vállalkozástól*; f) az igazgatótanács nem független tagjával egy másik *gazdasági*

társaságban olyan jogviszonyban áll, amely alapján a nem független tagnak irányítási, ellenőrzési joga van; g) a részvénytársaság *könyvvizsgálója* vagy a könyvvizsgáló társaság tagja, illetve alkalmazottja e jogviszony megszűnésétől számított 3 évig; h) vezető tisztségviselő vagy vezető állású munkavállaló egy olyan gazdasági társaságban, amelynek független igazgatótanácsi tagja egyben a nyilvánosan működő részvénytársaság vezető tisztségviselője. A függetlenségi szabályok klauzikálisan kógensek: ennél enyhébb követelményeket az alapszabály nem támaszthat, szigorúbbat igen. A függetlenségi kritériumokra további támpontot szolgáltat az Európai Bizottság 2005/162/EK ajánlása, a *tőzsdei* társaságokra nézve a BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlásai. AA

Ptk. 3:285–3:288. §§

Induló tőke: A Hpt. a hatálya alá tartozó intézmények vonatkozásában az *alapításhoz* szükséges tőke összegét nem a *jegyzett tőke*, hanem az úgynevezett *induló tőke kötelező minimumösszegének* előírásával határozza meg. A törvény hatálya alá tartozó pénzügyi intézmények, amelyeknek két típusa a hitelintézetek (többek között ide tartoznak a bankok) és a pénzügyi vállalkozások, jelentős része *részvénytársasági* formában működik, így ezeknek a társaságoknak az induló tőkéjére vonatkozó törvényi előírások a Ptk.-nak a részvénytársaságok *alaptőkéjére* irányadó előírásaihoz képest speciális rendelkezéseknek minősülnek, így felülírják a Ptk.-ban rögzített értékeket. Az induló tőke a jegyzett tőke – ide nem értve az osztalékelsőbbbségi, a nyereséges évben az elmúlt év(ek) elmaradt hozamkifizetésére is feljogosító jegyzett és befizetett *részvények névértékét* – a tőketartalék és az eredménytartalék összege; az alapítványi formában működő pénzügyi vállalkozás esetén az alapítvány létesítéséhez az alapító által tartósan, korlátlanul, tehermentesen az alapítványi cél megvalósítása érdekében az alapítvány rendelkezésére bocsátott tőke. A Ptk. alaptőke-minimumra vonatkozó szabályaitól eltérően többek között bank legalább 2 milliárd forint, pénzügyi vállalkozás legalább 50 millió forint, pénzügyi *holding* társaság legalább 2 milliárd forint induló tőkével alapítható. Pénzügyi intézmények alapításához az induló tőke kizárólag *pénzbeli vagyoni hozzájárulások* útján teljesíthető, azaz az alapításhoz szükséges induló tőkéhez való hozzájárulásként *apport* rendelkezésre bocsátása nem megengedett. A részvénytársasági formában működő pénzügyi intézmény alaptőke-emelését a pénzügyi holding társaságok kivételével kizárólag pénzbeli vagyoni hozzájárulás rendelkezésre bocsátása útján lehet teljesíteni, azaz az apporttal történő alaptőke-emelés kizárt. A pénzügyi intézmény az alapítási engedély iránti kérelméhez mellékelni köteles hitelintézet esetén az induló tőke 50%-ának, pénzügyi vállalkozás esetén az induló tőke teljes összegének az alapítók által történő tényleges befizetéséről és rendelkezésre állásáról szóló igazolást. A hitelintézeteknek a tevékenységi engedély megadása iránti kérelemhez mellékelniük kell az induló tőke teljes befizetéséről szóló igazolást. LZZs

Hpt. 6. § 44. pont, 7. § (1) bek., 12. § (1), (4), (7) bekezdései, 13. § (1)–(2) bekezdések, 18. § (1) bek. c) pontja, 20. § (2) bek. a) pontja

Innoventif Limited-ügy: A *letelepedés* szabadságának gyakorlására, illetve a valamely másik tagállamban *székhellyel* rendelkező *korlátolt felelősségű társaság fióktelepére* vonatkozó korlátozásokat tárgyaló ügy. A jogvita felei az Egyesült Királyságban, Birmingham-

hamban bejegyzett Innoventif Limited korlátolt felelősségű társaság és a német Amtsgericht Charlottenburg, a jogvita tárgyát az képezte, hogy az Innoventif Limited Berlinben létrehozott fióktelepének a nemzeti *cégjegyzékbe* való *bejegyzési kérelmét* – az Innoventif alapító okiratában szereplő *tevékenységi* körének várható közzétételi díjára vonatkozó előleg megfizetésének megtagadása miatt – az Amtsgericht Charlottenburg elutasította. Az ügyben eljáró Landgericht Berlin előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be az Európai Bírósághoz, azzal a kérdéssel, hogy összeegyeztethető-e a társaságok letelepedési szabadságával az a nemzeti szabályozás, amely másik tagállamban székhellyel rendelkező korlátolt felelősségű társaság fióktelepének cégjegyzékbe történő bejegyzését – e társaság alapító okiratában foglalt *tevékenységi* körének közzétételi díjára vonatkozó – előleg megfizetéséhez köti. A bíróság egyrészt vizsgálta, miszerint az a követelmény, hogy a másik tagállamban székhellyel rendelkező, a fióktelepüket e tagállam cégjegyzékébe bejegyezni kívánó korlátolt felelősségű társaságoknak a fióktelep szerinti tagállamban előírják *tevékenységi* körük teljes körű *közzétételét*, összhangban áll-e a közösségi szabályozással, másodsorban pedig, hogy a díjfizetésre vonatkozó követelmény akadályozza-e a letelepedés szabadságát azáltal, hogy valamely másik tagállam szabályozásának megfelelően létrejött társaság fióktelepét a letelepedés szerinti állam – a közzététel várható költségeire vonatkozó díj előlegének megfizetésével kapcsolatos – szabályozásának betartására kényszeríti. Az Európai Bíróság ítélete alapján nem ellentétes a közösségi szabályozással az a tagállami szabályozás, amely valamely másik tagállamban székhellyel rendelkező korlátolt felelősségű társaság fióktelepének cégjegyzéki bejegyzését a társaság *létesítő okiratában* foglalt *tevékenységi* körének várható közzétételi díjára vonatkozó előleg megfizetéséhez köti. KZs

C-453/04.

Inspire Art-ügy: A belföldi társaságok és a más tagállam joga szerint alapított társaságok működésére vonatkozó szabályok diszkriminatív alkalmazását elemző ügy. A jogvita felei az angol jog szerint alapított Inspire Art Ltd. (amelynek hágai lakóhelyű üzletvezetője *fióktelepet* jegyeztetett be Amszterdamban), illetve a Holland Kereskedelmi és Iparkamara; a jogvita okát pedig az képezte, hogy a holland hatóságok az Inspire Art esetében egy *formálisan külföldi társaság* toldat beszúrását irányozták elő a *cégbejegyzés* kiegészítéseképp, amely kötelezettséget vont volna maga után (a hatóság szerint a külföldi *alapítás* célja a holland jognak a minimális *törzstőkére* vonatkozó szigorúbb rendelkezéseinek megkerülése). Az Amszterdami Körzeti Bíróság felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatali kéréssel fordult az Európai Bírósághoz. Az ítélet indokolásában az Európai Bíróság lényegében a *Centros-ügyben* kifejtett álláspontot erősítette meg, amely szerint a *letelepedési* szabadságra vonatkozó rendelkezések szempontjából nem releváns, vajon egy társaságot csak azért alapítottak meg egy tagállamban, hogy kizárólag egy másik tagállamban letelepedve gyakorolja *tevékenységét*. Az ítélet kimondja, hogy a közösségi joggal ellentétes a belföldi társaságok működésére vonatkozó szabályok alkalmazása más tagállam joga szerint alapított társaságokra. Miután a törzstőkére vonatkozó szabályok összeegyeztethetetlenek a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezésekkel, törvényszerűen ugyanez érvényes ezen norma megszegéséhez fűzött szankcióra, azaz a *cégvezetők* egyetemleges személyes felelősségére. Az Európai Bíróság álláspontja szerint az európai közösségi rendszeren belül

minden olyan társasági *telephely*, amely nem az alapítás államában létesül, fióktelepnek minősül, függetlenül attól, hogy az alapítás helyén van-e *székhely*/telephelye, vagy nincs. KZs C-167/01.

Irányítási jog: Az irányítási jog a vállalat-összefonódás egy tipikus esetében merül fel, amikor egy vagy több vállalkozás meghatározó befolyásgyakorlási pozícióba kerül egy vagy több másik vállalkozásban. Az irányítási jog fogalma tételesen a Tpv-t.-ben jelenik meg. A Tpv-t. alapján az irányítási jog két fajtája különböztethető meg: a közvetlen irányítási jog és a közvetett irányítási jog. Közvetlen irányítási jogról akkor beszélünk, ha egy vagy több vállalkozás közösen megszerzi egy másik vállalkozás többségi szavazati jogot biztosító *üzletrészeit, részvényeit*, valamint a szavazati jogok több mint 50%-át. Az is a közvetlen irányítási jog kategóriájába esik, ha egy (vagy több) vállalat jogosult egy másik vállalkozás *vezető tisztségviselői* többségének a kijelölésére, megválasztására vagy visszahívására. Ha az irányító és irányított vállalkozás között semmilyen, a tagsággal összefüggő jogviszony nem áll fenn, az irányító-irányított viszony a két (vagy több) ellentétes oldalon álló vállalkozás szerződéses viszonyából következik, amely viszonyban az egyik pólus lényegében a másik fölérendeltje. A szerződésen alapuló irányítási jog egyenértékű a többségi szavazati jogok megszerzéséből származó irányítási joggal. A Tpv-t. azt az esetet is modellezi, amikor sem tagsági jogviszony, sem pedig szerződés nem szolgál az irányítási jog alapjául. Ilyenkor az irányítási jog a de facto irányításra való képessé válás tényéből következik. Ilyen esetnek minősül az, amikor a kisérszvényesek közül a legtöbb részvénytellel rendelkező *részvényes* tényleges befolyást gyakorol a többség fölött, ez utóbbi „széttöredezettsége”, „inkoherenciája” miatt. Közvetett irányítási joggal rendelkezik a vállalkozás azon vállalkozás felett, amelyet az általa közvetlenül irányított vállalkozás – vele együtt vagy önállóan – közvetlenül irányít. Ugyancsak a közvetett irányítási jog gyakorlásának helyzete áll fenn, ha a vállalkozás közvetlen irányítása alá eső vállalkozások közösen és közvetlenül rendelkeznek irányítási joggal egy vagy több harmadik vállalkozás felett. Az irányítási jog továbbá lehet teljes vagy részleges attól függően, hogy az irányítási joggal rendelkező e jogát az irányítási jog tárgyát képező vállalkozás teljes egésze vagy csak egy vállalatrész felett gyakorolja. A Tpv-t.-nek megfelelően vállalatrésznek minősülnek az olyan eszközök (például egy géppark) vagy jogok (például védjegy, know-how etc.) – ideértve a vállalkozás ügyfél állományát is –, amelyek megszerzése önmagában vagy a megszerző vállalkozás rendelkezésére álló eszközökkel és jogokkal együtt elégségesek piaci tevékenység végzéséhez. A Tpv-t. rendelkezései szerint a *felszámolói és végelszámolói* tevékenység nem minősül irányításnak. A Tpv-t.-hez hasonlóan a Ptk. is meghatározza az irányítási jogot. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a Tpv-t., illetve a Ptk. fogalomhasználata között különbség mutatkozik: míg a Tpv-t. irányítási jogról és vállalkozásról beszél, a Ptk. 8:2. §-a a *befolyás*, illetve a *jogi személy* kifejezéseket használja. Utóbbi a befolyást (többségi befolyást) olyan kapcsolatként határozza meg, amely révén egy természetes vagy jogi személy – ez(ek) a befolyással rendelkező(k) – egy (másik) jogi személyben a szavazatok több mint felével vagy meghatározó befolyással rendelkezik. A befolyással rendelkező akkor rendelkezik egy jogi személyben meghatározó befolyással, ha annak tagja vagy részvényese, és jogosult e jogi személy vezető tisztségviselői vagy *felügyelőbizottsága* tagjai többségének megválasztására, illetve

visszahívására. A Ptk. szerint a meghatározó befolyás akkor is fennáll, ha a jogi személy más tagjai, illetve részvényesei a befolyással rendelkezővel kötött megállapodás alapján a befolyással rendelkezővel azonos tartalommal szavaznak, vagy a befolyással rendelkezőn keresztül gyakorolják szavazati jogukat, feltéve, hogy együtt a szavazatok több mint felével (50%-kal) rendelkeznek. Ezek tulajdonképpen a Tpvt. szerinti közvetlen irányítási jog tényállásainak felelnek meg. A közvetett irányítási jog Ptk. szerinti megfelelője a közvetett befolyás. Közvetett befolyással rendelkezik a jogi személyben az, aki a jogi személyben szavazati joggal rendelkező más jogi személyben (köztes jogi személy) befolyással bír. A két törvény rendelkezéseinek összeolvasásából tehát az a következtetés vonható le, hogy a Tpvt.-ben meghatározott irányítási jog, valamint a Ptk. szerinti befolyás tartalmilag azonosak. E ponton fontos még kitérni arra, hogy a Tpvt. hallgat a közvetett befolyás/irányítási jog mértékét illetően, ezért a tekintetben a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. A Ptk. értelmében a közvetett befolyás mértéke a köztes jogi személy (vállalkozás) befolyásának olyan hányada, amilyen mértékű befolyással a befolyással rendelkező a köztes jogi személyben (köztes vállalkozás) rendelkezik. Továbbá, ha a befolyással rendelkező a szavazatok felét meghaladó mértékű befolyással rendelkezik a köztes jogi személyben, akkor a köztes jogi személynek a jogi személyben fennálló befolyását teljes egészében a befolyással rendelkező közvetett befolyásaként kell figyelembe venni. Mindezekon kívül a Ptk. azt is meghatározza, hogy a közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését vagy szavazati jogát egybe kell számítani. PE

Tpvt. 15. § (1)–(2) bekezdések, 23. § (1) bek. b) pontja, 23. § (2)–(5) bekezdések; Ptk. 8:2. §
EBH 2004. 1138., Vj-36/2006/7., Vj-126/1999., Vj-158/2006., Vj-17/2009., Vj-125/2008., Vj-196/2005.,
Fővárosi Bíróság 7.K.31805/2004., Vj-107/2010., Vj-99/1999., Vj-80/2003., Vj-52/2013., Vj-158/2002.,
Vj-51/1997.

Ismeretlen székhelyű cég: Amennyiben egy *cég a székhelyén, telephelyén, illetve fióktelepén* sem megtalálható, annak ellenére, hogy az üzleti *tevékenység* folytatásának a helyén az ügyfelek számára elérhetőnek kell lennie; és a képviselőre jogosult személy lakóhelye ismeretlen vagy kézbesítési megbízottja nem fellelhető, a cég ismeretlen székhelyűnek (úgynevezett *fantomcégnak*) minősül. A székhelynek ugyanis alkalmasnak kell lennie arra, hogy a székhellyel összefüggő kötelezettségek teljesítése biztosított legyen. A cég elérhetetlensége, fellelhetetlensége súlyosan sérti a közérdeket, valamint a közhitelesség, a *hitelezővédelem* és a forgalom biztonságának az elvét. A *cégbíróság* a cég fantomizálódásáról való tudomásszerzése esetén megindítja a *megszüntetési eljárást* (lásd *megszüntetési eljárás*). LZZs

Ctv. 89–90. §§
PJD 2016. 12.

Ismeretlen székhelyű cég megszüntetésére irányuló eljárás: Lásd *megszüntetési eljárás*. LZZs

ITS Reisen-ügy: A *letelepedés* szabadságának korlátozását az anyavállalatok eltérő bánásmódjának függvényében tárgyaló ügy (adózási szempontú megkülönböztetés belföldi vagy külföldi illetőségű leányvállalatok esetén). A jogvita a német illetőségű REWE Zentralfinanz eG. mint az ITS Reisen GmbH teljes körű jogutódja és a Finanzamt Köln-Mitte (német adóhatóság) között keletkezett, tárgyát az ITS Reisen holland leányvállalatában fennálló részesedése utáni értékvesztés adózás szempontjából történő levonhatóságának megtagadása képezte. Az ügyben eljáró Finanzgericht Köln előzetes döntéshozatali eljárás keretében fordult az Európai Unió Bíróságához, annak tisztázása érdekében, hogy ellentétes-e a közösségi szabályozással a más tagállamban adóilletőséggel rendelkező leányvállalatokban meglévő részesedések értékének leírásából származó veszteségek azonnali adószempontú elszámolását abban az esetben korlátozni, ha ezek a leányvállalatok a tagállami szabályozás értelmében nem végeznek vállalkozási *tevékenységet* és/vagy ha a leányvállalatok a tagállami szabályozás értelmében csak a maguk leányvállalatain keresztül folytatnak vállalkozási tevékenységet, miközben belföldi leányvállalatokban meglévő részesedések értékének leírása ilyen korlátok nélkül lehetséges. A Bíróság megállapította ítéletében, hogy nem áll összhangban a közösségi joggal az olyan tagállami szabályozás, amely a más tagállamban letelepedett leányvállalatban fennálló részesedésének értékvesztéséből származó társasági veszteség adózás szempontjából történő levonhatóságát korlátozza, ugyanis adózási szempontból eltérő bánásmódot valósít meg az anyavállalatok között aszerint, hogy a veszteség belföldi vagy külföldi illetőségű leányvállalatban fennálló részesedések értékvesztéséből származik, a szabályozás pedig visszatartja az anyavállalatokat attól, hogy más tagállamokban leányvállalatokat létesítsenek. KZs

C-347/04.

Vákát oldal

J

Javadalmazási bizottság: A vállalati kormányzás eszköze, az ügyvezető szerv (*igazgató-ság, igazgatótanács*) és az ellenőrző szerv (*felügyelőbizottság*) tagjainak vagy akár további felső vezetők javadalmazására vonatkozóan elvi vagy konkrét javaslatokat megfogalmazó bizottság; alternatív elnevezése: díjazási bizottság. A BÉT Felelős Társaságirányítási Aján-lások szerint a javadalmazási bizottságot a *közgyűlés* (vagy a közgyűlés felhatalmazása alapján az igazgatóság/igazgatótanács) alapítja, az igazgatóság/igazgatótanács tagjaiból. Ajánlott, hogy a javadalmazási bizottság kizárólagosan az igazgatóság/igazgatótanács nem operatív tagjaiból álljon. A javadalmazási bizottsági tagok többségének *függetlennek* kell lennie. A javadalmazási bizottság az igazgatóság/igazgatótanács, a felügyelőbizottság és a menedzsment javadalmazásának rendszerére (díjazás egyéni szintje, struktúrája) tesz javaslatot, illetve elvégzi ennek ellenőrzését, biztosítva a javadalmazás megfelelő szerkezetét és átláthatóságát. Az igazgatóság/igazgatótanács egyetlen tagja sem vehet részt a szemé-lyes javadalmazásával kapcsolatos javaslat megfogalmazásában. A bizottság javaslatot tesz az igazgatóságnak/igazgatótanácsnak a javadalmazási csomagokra, amelyet a menedzsment esetében az igazgatóság/igazgatótanács, az igazgatóság/igazgatótanács esetében a közgyűlés vitat meg, illetve hagy jóvá. A bizottság feladata a testületi tagok és a menedzsment ja-vadalmazásába beépített részvényopciók, költségtérítések és egyéb juttatások (nyugdíjjal kapcsolatos megállapodások, végkielégítések) rendszerének ellenőrzése is. Javaslatai megtételekor a bizottság figyelembe veszi a társaság és az egyén teljesítményét, a testületi és menedzsmenttagok esetében az adott pozíció betöltésének egyéb lehetőségeit, valamint a hasonló társaságoknál szokásos díjazást. A bizottság javadalmazási elveket és mérő-számokat fektet le, és ellenőrzi, hogy ezek megvalósulnak-e a gyakorlatban. A javadalma-zási elvek és az egyes személyek javadalmazására tett javaslatok mellett a javadalmazási bizottság foglalkozik a menedzsment tagjaival kötött szerződések feltételeivel, valamint ellenőrzi, hogy a társaság eleget tett-e a javadalmazási kérdéseket érintő tájékoztatási köte-lezettségének. A bizottságok kialakítása során az igazgatóság/igazgatótanács dönthet úgy, hogy a *jelölőbizottság* és a javadalmazási bizottság szerepkörét egységes (összevont testü-leti) bizottság látja el. Ebben az esetben magyarázatot kell adni a döntés indokairól, és be kell mutatni, hogy az igazgatóság/igazgatótanács véleménye szerint az egységes bizottság miként tudja ellátni a két (javadalmazási, jelölő) bizottság általános célkitűzéseit. Hitel-intézeteknél a mérlegfőösszeg tekintetében legalább 5% piaci részesedéssel rendelkező hitelintézetek javadalmazási bizottságot állítanak fel, amely felügyleti a kockázatkezelésért és a jogszabályoknak történő megfelelésért felelős vezető – ideértve a belső kontroll fel-adatakért ellátó munkavállalókat is – javadalmazását, valamint előkészíti a javadalmazásra vonatkozó döntéseket a *részvényesek*, a befektetők és a hitelintézetben érdekelt egyéb felek hosszú távú érdekeinek figyelembevételével. A javadalmazási bizottság elnöke és tag-jai az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület olyan tagjai közül kerülnek ki, akik az érintett hitelintézettel nem állnak munkaviszonyban. Ha a hitelintézet irányítási jogkörrel

rendelkező vezető testületében nincs legalább 3 olyan tag, aki nem áll munkaviszonyban a hitelintézettel, akkor a javadalmazási bizottságban a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület független tagjai is részt vehetnek. VE

2005/162/EK ajánlás a jegyzett társaságok nem ügyvezető igazgatói, illetve felügyelőbizottsági tagjai szerepéről és az igazgatóság (felügyelőbizottság) által létrehozott bizottságokról; Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlások; Hpt. 117. §

Jegyzett tőke: A jegyzett tőke a *gazdasági társaság* alapítói által a társaság létrehozásakor a rendelkezésre bocsátott *vagyon* hozzájárulások összessége, a társaság induló vagyona. A jegyzett tőke számos funkciót betölt, így a társaság számára működési feltételt jelent azzal, hogy az üzletszerű gazdasági *tevékenység* megkezdésének és folytatásának vagyoni háttérét biztosítja; vagyoni fedezetet biztosít a társasággal szembeni *hitelezői igények kielégítésének*; valamint elősegíti a gazdasági társaság üzleti céljának megvalósítását is. A jegyzett tőke nem *társasági jogi*, hanem számviteli fogalom, a *létesítő okiratban* meghatározott összegű, a *cégnyilvántartásba* bejegyzett tőkét jelenti. A *korlátozott felelősségű társaság* jegyzett tőkéje a *törzstőke*, a *részvénytársaság* jegyzett tőkéje pedig az *alaptőke*, ezen két társasági forma vonatkozásában a Ptk. meghatározza a jegyzett tőke legalacsonyabb mértékét, így a korlátozott felelősségű társaság legalább 3 millió forintos törzstőkével, *zártkörűen működő részvénytársaság* legalább 5 millió forintos alaptőkével, *nyilvánosan működő részvénytársaság* pedig legalább 20 millió forintos alaptőkével alapítható. A *saját tőke* mértéke a társaság működése során sem csökkenhet tartósan a törvényben meghatározott minimummérték alá. A jegyzett tőke minimummértékének az előírása a hitelezők védelmét szolgálja, a korlátozott felelősségű társaság tagjai és a részvénytársaság *részvényesei* nem tartoznak *mögöttes felelősséggel* a társasági vagyonból ki nem elégíthető hitelezői követelésekért, ennek az ellensúlyozását szolgálja a jegyzett tőke legalacsonyabb mértékének törvényi előírása. A jegyzett tőke nem azonosítható a társaság vagyonával, azaz saját tőkéjével. A saját tőke ugyanis a jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett jegyzett tőkéből, a tőketartalékból, az eredménytartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból, illetve a tárgyév (*üzleti év*) adózott eredményéből tevődik össze. A jegyzett tőke nem egy, a társaság vagyonában folyamatosan meglévő, intakt egység, nem fizikai értelemben meghatározható tőke, hanem egy érték, amelyhez a társaság mindenkor tényleges vagyonának értéke mérhető. A jegyzett tőke értéke ennek következtében a társaság működése során a tőkeemelés és a tőkeleszállítás eseteinek kivételével változatlan marad, azaz értéke független a társaság gazdálkodásának eredményességétől, a piaci viszonyoktól és minden más, a társasági vagyont befolyásoló körülménytől. Előfordulhat, hogy a gazdálkodás során a jegyzett tőke elveszik, azaz bár a társaság a cégnyilvántartás adatai szerint rendelkezik meghatározott mértékű vagyonnal, az ténylegesen nem áll a rendelkezésére, ezáltal csorbul a gazdasági társaság hitelezőinek érdeke is. Ezen helyzetek elkerülése érdekében írja elő a Ptk. a *legfőbb szerv* kötelező összehívását jelentős mértékű tőkecsökkenés esetén, továbbá szabályozza, hogy a tagoknak gondoskodniuk kell a tőkepótlásról, vagy dönteniük kell a gazdasági társaság *átalakulásáról, az egyesülésről vagy a jogutód nélküli megszűnésről*. LZZs

Ptk. 3:133. § (2) bek., 3:161. § (4) bek., 3:183. §, 3:189. § (1) bek. a)–b) pontjai, 3:212. § (1)–(2) bekezdések, 3:270. § (1) bek. a)–b) pontjai; Sztv. 35. § (2)–(3) bekezdések

Jelölőbizottság: A vállalati kormányzás eszköze, amelynek feladata a *közgyűlést* az *igazgatóság/igazgatótanács*, a *felügyelőbizottság* tagjainak és a *vezérigazgatónak* a kiválasztásában segíteni. Alternatív elnevezése: nevezési bizottság. A bizottság működésének célja, hogy az igazgatóság/igazgatótanács és felügyelőbizottság tagjai megfelelő képzettséggel és szakmai tapasztalattal rendelkezzenek ahhoz, hogy feladatukat a *részvényesek* érdekei szerint el tudják látni, ugyanakkor e bizottság léte és megfelelő működése korlátozza azt, hogy az ügyvezető szervek operatív tagjai csakis azonos gondolkodású, általuk befolyásolhatónak tekintett jelöltek nevesítsenek. A BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlások szerint a közgyűlés (vagy a közgyűlés felhatalmazása alapján az igazgatóság/igazgatótanács) az igazgatóság/igazgatótanács tagjaiból jelölőbizottságot állít fel, amely segíti az igazgatóság/igazgatótanács, a felügyelőbizottság tagjainak és a vezérigazgatónak a kiválasztását. Ajánlott, hogy a jelölőbizottsági tagok többsége *független* legyen. A jelölőbizottság gondoskodik a személyi változások előkészítéséről, amelynek célja, hogy az igazgatóság/igazgatótanács nyugdíjazás, lemondás vagy más okból kiváló tagjának, a menedzsment tagjainak utódlása harmonikusan, a társaság munkájának folyamatossága mellett oldódjon meg. A jelölőbizottság megvizsgálja a testületi tagok jelölésére vonatkozó összes olyan javaslatot, amelyet a részvényesek vagy az igazgatóság/igazgatótanács terjeszt elő. A jelölőbizottság legfőbb feladata az igazgatóságon/igazgatótanácson keresztül a részvényesek részére megalapozott és objektív javaslatokat tenni az igazgatóság/igazgatótanács és felügyelőbizottsági tagságra való jelöléseknél (kinevezés, visszahívás). A személyi változások előkészítésének része a kiemelkedően teljesítő munkatársak kiválasztása és társaságon belüli karrierjük megtervezése is. Javasolt, hogy a jelölőbizottság legalább évente egyszer értékelést készítsen az igazgatóság/igazgatótanács elnöke számára az igazgatóság/igazgatótanács működéséről, illetve az igazgatóság/igazgatótanács egyes tagjainak munkájáról, megfeleléséről. A bizottságok kialakítása során az igazgatóság/igazgatótanács dönthet úgy, hogy a jelölőbizottság és a javadalmazási bizottság szerepkörét egy (összevont testületi) bizottság látja el. Ebben az esetben magyarázatot kell adni a döntés indokairól, és be kell mutatni, hogy az igazgatóság/igazgatótanács véleménye szerint a csökkentett számú bizottságok miként tudják ellátni a két (javadalmazási, jelölő-) bizottság általános célkitűzéseit. Hitelintézetek esetében a mérlegfőösszeg tekintetében legalább 5%-os piaci részesedéssel rendelkező társaság köteles jelölőbizottságot létrehozni. A jelölőbizottság tagjai a vezető testület olyan tagjai közül kerülnek ki, akik az érintett hitelintézettel nem állnak munkaviszonyban. Ha a hitelintézet irányítási jogkörrel rendelkező vezető testületében nincs legalább 3 olyan tag, aki nem áll munkaviszonyban a hitelintézettel, akkor a jelölőbizottságban a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület független tagjai is részt vehetnek. A jelölőbizottság feladata: a vezető testületi tagságra jelöltek állítása és ajánlása; az adott vezető testületi tagsághoz szükséges képességek és feladatok meghatározása és a feladatok ellátásához szükséges időráfordítás értékelése; a vezető testületi tagok ismerete, készsége és tapasztalata közötti összhang értékelése; a vezető testület egésze és tagjai ismeretének, készségének és tapasztalatának legalább évente történő értékelése és a megállapításokról jelentés készítése a vezető testület számára; a vezető testület méretének, összetételének és teljesítményének évente legalább egyszer történő értékelése és ajánlás megfogalmazása a hiányosságok kezelésére; a vezető testületen belül a nemek arányának meghatározása, ennek eléréséhez szükséges stratégia kidolgozása; a hitelintézet ügyvezetőjének kiválasztására és kinevezésére vonatkozó politikájának rendszeres felülvizsgálása; a megállapítások alapján az irányítási jogkörrel

rendelkező vezető testület számára ajánlás megfogalmazása; valamint a vezető testületi döntések befolyásolástól való mentességének rendszeres felülvizsgálása. VE

2005/162/EK ajánlás a jegyzett társaságok nem ügyvezető igazgatói, illetve felügyelőbizottsági tagjai szerepéről és az igazgatóság (felügyelőbizottság) által létrehozott bizottságokról; Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlások; Hpt. 112. §.

Jogi személy: A Ptk. alapján a jogi személynek saját névvel, *székhellyel*, tagjaitól, illetve alapítójától elkülönített vagyonnal, valamint az *ügyvezetését* ellátó szervezettel kell rendelkeznie. A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyonával köteles helytállni, a jogi személy tagjai és alapítója a jogi személy tartozásaiért nem felelnek; a jogi személy önálló helytállási kötelezettségének rögzítése. Ha a jogi személy tagja vagy alapítója korlátolt felelősségével visszaélt, és emiatt a jogi személy *jogutód nélküli megszűnésekor* kielégítetlen hitelezői követelések maradtak fenn, e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni. Ha a Ptk. lehetővé teszi, akkor a *létesítő okirat* rendelkezhet a *jogi személy szervezeti egységeinek* jogi személlyel nyilvánításáról, feltéve, hogy a szervezeti egység az alapítóktól és a jogi személytől elkülöníthető szervezettel és vagyonnal rendelkezik. A jogi személy szervezeti egységére a jogi személy általános szabályait megfelelően kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a jogi személy szervezeti egységének elkülönített vagyonából ki nem elégíthető *hitelezői igényekért* a jogi személy a szervezeti egység fennállása alatt és ezt követően is köteles helytállni. A magyar jogi szakirodalomban konszenzus alakult ki a jogi személy jellemzői, ismérvei tekintetében, a következők szerint. A jogi személy elkülönült vagyonnal rendelkezik: a jogi személy tulajdona nem azonos az őt alkotók/tagok tulajdonával, vagyonával (*tulajdoni elkülönülés elve*). A jogi személy elkülönült vagyonából adódik önálló vagyoni felelőssége: a jogi személy kötelezettségeiért, tartozásaiért a jogi személy köteles helytállásra, az őt alkotók/tagok nem. A jogi személy lényeges jellemzője az állandó szervezet, amely alatt értjük egyrészt azt, hogy a jogi személy létét nem érinti az őt alkotók/tagok változása (halála/jogutód nélküli megszűnése/*átalakulása*); másrészt azt, hogy ügyintéző és képviselő szervek aktiválják a jogi személy „akaratát”; harmadrészt azt, hogy funkciók szerinti hierarchizáltságú és beosztású, szervezeti struktúrát alakítanak ki (melyik szerv milyen hatáskörrel rendelkezik, melyik szerv ellenőrizheti a másikat, melyik szerv avatkozhat be a másik működésébe, etc.). A jogi személy létrejöttéhez, jogképességéhez, működéséhez elengedhetetlen az állami elismerés, amely jelenti egyrészt azt, hogy a szervezet csak megengedett társadalmi, gazdasági célra alapítható; másrészt a jogalanyiség biztosítását normatív (törvény révén) és egyedi szinten (nyilvántartásba vétel által). A jogi személy jogviszonyokban, gazdasági forgalomban való megjelenéséhez szükséges a saját név, amely alatt el tud járni, és amely révén a többi jogalanytól megkülönböztethető. Az állandó szervezet és a saját név alatti eljárás jogi személy ismérveiből következik a természetes személy képviselő révén történő „akaratartikuláció”. A jogi személy – személyisége jogi jellegéből adódóan (fictio és természetes személyekből áll) – *tevékenységét* csak természetes személyek útján gyakorolhatja, amely személyek eljárása a jogi személy tevékenységének minősül. A jogi személy valamely vezetőjének, munkaszervezete tagjának vagy testületének, testületi tagjának a jogi személy nevében kifejtett tevékenysége a jogi személy eljárásával esik egy megítélés alá. A jogi személy általi ügyletkötés során a jogi személy nevében eljáró természetes személyeknek önálló ügyleti akaratuk nincs, az ügyletkötésre feljogosító testületi

döntés nem értékelhető egyéni szerződési akaratok összességéként; *betudás elve*. Az önálló vagyontól és az állandó szervezetből adódik az alapítóktól való függetlenedés: az alapító jogalanyok a jogi személy későbbi működésére nem bírnak hatással. Az állami elismerés, az önálló vagyon, az állandó szervezet kritériumaiból következik, hogy a jogi személyt huzamos, tartós időtartamra hozzák létre. Az ismertetett jogi személyre vonatkozó kritériumok a Ptk. 3:1. § (4), (5) bekezdéseiben, 3:2. § (1) bekezdésében vannak felsorolva. A jogszabályi meghatározás a székhellyel rendelkezést (a jogi személy elérhetőségét) is fontos ismérvenek tekinti a forgalom biztonsága szempontjából. A jogalkotó a jogbiztonság érdekében külön bekezdésben rögzíti, hogy jogi személy csak a jogrend által, törvényi szinten megengedett célra létesíthető. Törvény generálisan: valamennyi jogi személy vonatkozásában, és speciálisan: egyes jogiszemély-típusok tekintetében állapíthat meg tilalmazott célt. Ennek megfelelően például házak építése és felújítása – mint alapítványi cél – nem jelent feltétlenül elsődleges gazdasági tevékenységet; legeltetési társulást és gázépítő közösséget nem lehet egyesületi nyilvántartásba bejegyezni; *részvények* vásárlására és kezelésére vonatkozó tevékenység nem végezhető egyesületi keretek között. PT

Ptk. 3:1. § (5) bek., 3:2. § (1)–(2) bekezdések, 3:32. §

Fővárosi Ítéltábla 13. Gf. 40.334/2010/8., PJD 2017. 8., Fővárosi Ítéltábla 17. Pf. 20.237/2012/10., Szegedi Ítéltábla Pf. 20.104/2007., Pécsi Ítéltábla Pf. I. 20.370/2009/4., Pécsi Ítéltábla Pf. II. 20.470/2010/4., BH 1997. 312., BH 1992. 129., BH 1992. 130.

Jogi személyek (társaságok) honossága: A természetes személyekhez hasonlóan a *gazdasági társaságok* számára is meghatározó jelentőségű a személyes jog, a honosság megállapítása, amelynek alapján kell megítélni a társaság mibenlétére vonatkozó olyan kérdéseket, mint a keletkezés érvényessége, a társaság jogképessége vagy a belső szervezeti felépítés alakulása. A személyes jog megállapítására alapvetően két elv alakult ki a nemzetközi magánjogban: a bejegyzési (inkorporációs) elv és *székhelyelv*. A bejegyzés elve szerint a személyes jogra annak az államnak a joga irányadó, ahol a *jogi személyt* bejegyezték, a székhely elve szerint a jogi személy személyes jogát annak az államnak a joga adja, amelynek területén az illető jogi személy székhelye található. A bejegyzési elvet Európában az Egyesült Királyság, Dánia, Hollandia, Írország, Spanyolország alkalmazza, a kontinentális államok többségében a székhely elve érvényesül (Magyarországon, Németországban, Belgiumban, Franciaországban, Olaszországban, Romániában). KZs

EUMSz.

Jogi személy szervezeti egysége: a) A *jogi személyek* általános szabályai alapján a jogi személy szervezeti egysége önálló jogi személyiséggel ruházható fel, amennyiben a Ptk. ezt az adott jogiszemély-típusnál lehetővé teszi. A Ptk. a *gazdasági társaságnál* nem teszi lehetővé ennek az általános szabálynak az alkalmazását. b) A jogi személy tagjai, illetve alapítói a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a *létesítő okiratban* eltérhetnek a Ptk. jogi személyekre vonatkozó szabályaitól. Az előbbi szabály nem alkalmazható, ha a törvényben foglaltaktól való eltérést a Ptk. tiltja; az eltérés a jogi személy *hitelezőinek*, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza. A gazdasági

társaságok a fentiek figyelembevételével eltérhetnek a szervezeti és működési rend kapcsán a Ptk. szabályaitól. Amennyiben élnek az eltérés lehetőségével és speciális szervezeti egységeket alakítanak ki (például különböző bizottságokat), akkor ezek a szabályok a Ptk. által meghatározott szervek és tisztségviselők hatáskörét, valamint felelősségét nem érintik; ilyen szervek: *legfőbb szerv, vezető tisztségviselő* (egyszemélyi vagy különböző testület), *felügyelőbizottság, audit bizottság* és az *állandó könyvvizsgáló*. AA

Ptk. 3:4. §, 3:132. §

BH 1993. 637., BDT 2011. 2505.

Jogutódban is tagsági jogviszonyt létesítő tag felelőssége: *Származtatott alapítás* során a jogelőd társaság tartozásaiért való helytállás a következők szerint alakul: elsődlegesen a jogutódtársaságot terheli helytállási kötelezettség. Amennyiben a jogutódtársaság vagyona nem fedezi a jogelőd tartozásait, ilyen esetben a jogelőd volt tagjának mögöttes helytállása alapján a jogelőd volt tagja tartozik helytállni. A jogelődben tagsági jogviszonnyal rendelkező tag szabadon dönthet arról, hogy tagsági jogviszonyt létesít-e a jogutód *gazdasági társaságban*, vagy annak működésében nem kíván részt venni. Amennyiben a tag úgy dönt, hogy a jogutódtársaságban tagsági jogviszonyt létesít, a jogutód vagyona által nem fedezett jogelőd társaság tartozásaiért a helytállása attól függ, hogy az a jogelőd társaságban milyen volt. Ha a jogelődben a tagi felelősség korlátlan volt, és a jogutódtársaságban is korlátlan, akkor változatlanul korlátlan marad, ugyanígy a korlátozott helytállás esetében; azonban ha a tagi helytállás a jogelőd társaságban korlátlan volt, a jogutódtársaságban pedig korlátozott, az 5 éves határidőn belül a tag korlátlanul tartozik helytállni. NBK

Ptk. 3:42. § (1) bek., 3:135. §, 3:137. §, 3:139. § (1) bek., 3:150. §, 3:151. § (1) bek., 3:157. §

Jogutóddal történő megszűnés: Lásd *származtatott alapítás*. NBK

Jogutódlás: Lásd *szinguláris jogutódlás, univerzális jogutódlás*. NBK

Jogutód nélküli megszűnés: A *gazdasági társaság* jogutód nélküli megszűnésére kerül sor abban az esetben, a) ha a tagok a *létesítő okiratban* úgy állapodtak meg, hogy a társaságot határozott időre vagy valamilyen feltétel bekövetkezésére hozzák létre, és a határozott idő eltelt, vagy a feltétel bekövetkezett; b) de a tagok úgy is dönthetnek, hogy nem kívánnak tovább gazdasági *tevékenységet* folytatni, ez esetben a *legfőbb szervi* határozat szükségeltetik, *közkereseti és betéti társaság* esetében egyhangúsághoz, *korlátolt felelősségű társaság* és *részvénytársaság* esetében $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséghez kötött a határozat meghozatala; c) vagy az arra jogosult szerv szünteti meg a gazdasági társaságot (például *törvényességi felügyeleti eljárás* keretében *cégbíróság* a törlésről rendelkezik, ha a törvényes működés helyreállítására nem került sor). Továbbá közkereseti társaság esetén jogutód nélküli megszűnési ok, ha tagjainak száma 1 főre csökken, és ettől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül nem jelentenek be új tagot a cégbíróságnál, betéti társaság esetén pedig amennyiben valamennyi *beltag* vagy valamennyi *kültag* tagsági jogviszonya megszűnik, és ettől számított 6 hónapos

jogvesztő határidőn belül nem jelentenek be új kültagot vagy belttagot a cégbíróságnál. Jogutód nélküli megszűnés esetén gondoskodni kell a *hitelezői igények kielégítéséről*, majd ezt követően – a fennmaradó vagyomból – a társaság tagjaival történő elszámolásra kerül sor. Korlátolt felelősségű társaság – hitelezői igények kielégítését követően fennmaradó – vagyomból először a *pótbefizetéseket* kell visszatéríteni, és csak ezt követően kerülhet sor a fennmaradó vagyon felosztására a *törzsbetétek* arányában. Részvénytársaság esetében, ha likvidációs hányadhoz fűződő *elsőbbségi részvény* kibocsátására került sor, a hitelezői követelések kielégítését követően a fennmaradó vagyomból az ilyen elsőbbségi részvennyel bíró *részvényes* részesedik. A társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a megszűnő társaságot terhelő kötelezettségekből származó követelések a társaság nyilvántartásból való törlésétől számított 5 éves jogvesztő határidőn belül érvényesíthető a társaság volt tagjaival szemben. A jogutód nélkül megszűnt társaság tagjai a felosztott vagyomból való részesedésük mértékéig kötelesek helytállni a megszűnt jogi személy ki nem elégített tartozásaiért (bt. kültagja, kft. tagja és a részvényes). Azonban ha a tag helytállási kötelezettsége a társaság kötelezettségeiért a társaság fennállása alatt korlátlan volt, helytállási kötelezettsége a megszűnt társaság kötelezettségeiért korlátlan, és a többi korlátlan helytállásra köteles taggal egyetemleges (kkt. tagja és bt. belttagja). A tagok egymás közti viszonyukban a tartozást a felosztott társasági vagyomból való részesedésük arányában viselik. NBK

Ptk. 3:48. §, 3:137. §, 3:151. § (1) bek., 3:152. § (1) bek., 3:158. § (1) bek., 3:207. § (1) bek., 3:322. § (1) bek.

Joggyakorlás, részvényesi: Lásd *részvényesi joggyakorlás* címszónál. AÁ

Vákát oldal

K

Kamatozó részvény: A kamatozó részvény Ptk. által nevesített *részvényfajta*, amely a társaság *alapításakor* és működése során bármikor kibocsátható, azonban a Ptk. az *alaptőke* 10%-át meg nem haladó mértékben limitálja a kamatozó részvények kibocsáthatóságát. Kamatozó részvény kibocsátását, valamint a *részvényben* foglalt jogosultság részletes tartalmát az alapszabály határozza meg. A kamatozó részvény tulajdonosát a *törzsrészvényben* foglalt *részvényesi* jogokon felül a *részvény névértéke* után az előző *üzleti év* adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalékából az alapszabályban meghatározottak szerint számított módon kamat illeti meg. A kamat kifizetése a számviteli törvény szerinti *beszámolót* elfogadó *közgyűlést* követően történik, ugyanis a beszámolóból állapítható meg, hogy a *részvénytársaság* rendelkezik-e szabad eredménytartalékkal, azaz fennállnak-e a kamatfizetés feltételei. Amennyiben a kamatfizetés következtében a társaság *saját tőkéje* az alapszabályban meghatározott alaptőke mértéke alá csökkenne, kamat nem fizethető. Bár az osztalék és a kamat kifizetésére is az előző üzleti év adózott eredményével kiegészített szabad eredménytartalékából kerül sor, azonban az osztalékfizetéshez *legfőbb szervi* határozat szükséges, ezzel szemben a kamat kifizetéséhez, amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak, nincs szükség legfőbb szervi határozatra. LZZs

Ptk. 3:109. § (2) bek., 3:238. §; Sztv. 17–20. §§, 39. § (3) bek.

Kapcsolt vállalkozás: Egymással függelmi viszonyban álló *jogi személyek*, szoros összefüggést mutat a *vállalkozási csoportosulásokkal*. A kifejezést elsősorban az adójog területén használják, eszerint kapcsolt vállalkozás az adózó és az a személy, amelyben az adózó – a Ptk. szerint – közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik; az adózó és az a személy, amely az adózóban – a Ptk. szerint – közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik; az adózó és más személy, ha harmadik személy – a Ptk. szerint – közvetlenül vagy közvetve mindkettőjükben többségi befolyással rendelkezik – azokat a közeli hozzátartozókat, akik az adózóban és a más személyben többségi befolyással rendelkeznek, harmadik személynek kell tekinteni –; a külföldi vállalkozó és belföldi *telephelye*, valamint a külföldi vállalkozó telephelyei, továbbá a külföldi vállalkozó belföldi telephelye és az a személy, amely a külföldi vállalkozóval az első három kategóriába eső viszonyban áll; az adózó és külföldi telephelye, továbbá az adózó külföldi telephelye és az a személy, amely az adózóval az első három kategóriába eső meghatározott viszonyban áll; az adózó és más személy, ha köztük az ügyvezetés egyezőségére tekintettel az üzleti és pénzügyi politikára vonatkozó döntő befolyásgyakorlás valósul meg. DJ

Ptk. 8:2. §; Art. (új) 7. § 28. pont

Kartell: A jogilag önálló, hasonló tevékenységet folytató vállalkozások magatartásának (szerződéssel vagy anélkül) összehangolására irányuló egyeztetés, amely a verseny korlátozását/kizárását eredményezheti. A kartell lehet piaci jellegű (árakat, termékmennyiséget, üzleti feltételeket etc. megállapító, versenyt korlátozó kontraktus) vagy minősített, amelyvel a termelés teljes lefedésére (kutatás-fejlesztés, szakosítás, kooperáció etc.) törekednek. A kartellmegállapodást kötő felek alapján különbség tehető horizontális (a piac azonos termelési szintjén lévő vállalkozások kötik) és vertikális (a piac eltérő szintjein működő vállalkozások létesítik) kartell között. A versenykorlátozás módja szempontjából megkülönböztethetünk piacfelosztó, ár- és információkartelleket. PT

Tpvt. 11. §

K-H-KJ-2013-918.

Kénysztörlesztési eljárás: A cégbíróság által lefolytatott, a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnését eredményező nemperes eljárás. Ez az eljárás nem a gazdasági társaság legfőbb szervének önkéntes elhatározásán alapuló megszűnési eljárás, így kérelemre nem folytatható le, az csak hivatalból indulhat akkor, ha a cégbíróság a gazdasági társaságot megszüntnek nyilvánítja; ha a végelszámolási eljárás 3 éven belül nem fejeződik be, és törlés iránti kérelmet nem nyújtottak be; a végelszámolás általános szabályaira történő áttérés nem történt meg; vagy jogutód nélküli megszűnést előidéző ok következett be, és végelszámolási eljárás lefolytatásának nincs helye. A kénysztörlesztési eljárás során tilos üzletszerű gazdasági tevékenységet végezni, a legfőbb szerv nem hozhat a kénysztörlesztési eljárás céljával ellentétes döntéseket, valamint átalakulásról, egyesülésről, szétválásról nem határozhat. Az eljárás megindításáról szóló végzést a cégbíróság a *Cégek* közlönyben közzéteszi, a közzététel napja az eljárás kezdő időpontja; ez a végzés felhívást is tartalmaz, amely felhívásra vonatkozóan 60 napos bejelentési határidőt szab a jogalkotó. A felhívás alapján be lehet jelenteni a cégbíróság felé a céggel szembeni követelési igényt; a cég ellen zajló bírósági, közjegyzői vagy más hatósági eljárást; azt, ha a cég tulajdonában lévő eszköz van a birtokában; vagy ha a cég vagyontárgyára vonatkozó jog jogosultjaként van bejegyezve; ha valamely vagyontárgyat illetően a javára, illetve érdekében tény van feljegyezve; a cég vagyontárgyára tarthatna igényt; tudomása van a kénysztörlesztés közzétételének napját megelőző évben a cég vagyonában bekövetkezett változásról; illetve a céggel fennálló munkaviszonyon alapuló bérvkövetelése vagy munkaviszonyból származó egyéb követelése van. A bejelentések, valamint a gazdasági társaság pénzügyi helyzete alapján a következő döntéseket hozhatja a cégbíróság:

- a) cégjegyzékből való törlésről határoz, mert követelés bejelentésére nem került sor, és a gazdasági társaság vagyonával kapcsolatos információ sem érkezett,
- b) cégjegyzékből való törlésről határoz, mert követelés bejelentésére nem került sor, azonban fellelhető vagyonnal rendelkezik az eljárás alá vont, így annak a tagok közötti felosztásáról rendelkezik,
- c) cégjegyzékből való törlésről határoz, bár a 60 napos határidőn belül követelés bejelentésére sor került, de a gazdasági társaság nem rendelkezik elegendő vagyonnal ezek teljesítésére,

- d) felszámolási eljárás megindítását kezdeményezi arra tekintettel, hogy a bejelentett követelések kielégítésére elegendő vagyonnal rendelkezik a társaság vagy fedezetelvonó ügylet miatt jelentősen csökkent a társaság vagyona vagy nincs. NBK

Ctv. 116. § (1), (3) bekezdései, 117. § (1)–(2) bekezdések, 118. § (1), (2), (3), (6) bekezdései

BH 2014. 190., BH 2017. 195., BDT 2012. 2712., BDT 2014. 3114., BDT 2016. 3431., BDT 2016. 3464.,

BDT 2016. 3479., BDT 2016. 3603., BDT 2017. 3669., BDT 2017. 3687.

Kirovó pénznem: Lásd *pénzbeli vagyoni hozzájárulás*. LZZs

Kisebbség önálló perindítási jogosultsága: A Ptk. által nevesített kisebbségvédelmi eszköz, amelynek gyakorlására a *gazdasági társaságban* együttesen a szavazati jogok legalább 5%-ával rendelkező tag vagy tagok, valamint a *nyilvánosan működő részvénytársaságban* együttesen legalább a szavazatok 1%-ával rendelkező *részvényesek* jogosultak (erről bővebben lásd a *kisebbségvédelem* címszónál írtakat). Amennyiben a gazdasági társaság szabályszerűen összehívott *legfőbb szerve* elutasította, vagy nem bocsátotta határozathozatalra azt a szabályszerűen előterjesztett indítványt, amely a társaság valamely tagja, *vezető tisztségviselője, felügyelőbizottsági tagja*, illetve *könyvvizsgálója* elleni követelés érvényesítésére irányult, a kisebbség jogosult ezen követelés bíróság előtti érvényesítésére. A kisebbség perindítási jogosultságát a legfőbb szervi üléstől számított 30 napos, jogvesztő határidőn belül gyakorolhatja. Az igényérvényesítés során a kisebbség tagjai a *gazdasági társaság képviselőjében* járnak el, azaz az igényt nem a saját nevükben és a saját javukra, hanem a gazdasági társaság nevében és a társaság javára jogosultak érvényesíteni. A peres eljárás költségeinek megelőlegezésére a kisebbség köteles, a költségek viseléséről az eljáró bíróság határozatában rendelkezik. Kontradiktórius peres eljárásról lévén szó, az igényérvényesítés nem a *cégbíróság*, hanem a peres bíróság előtt zajlik. A *létesítő okirat* azon rendelkezése, amely az önálló perindításhoz kapcsolódóan a kisebbség tagjai számára a törvényben foglaltaknál hátrányosabb előírást tartalmaz, semmis. LZZs

Ptk. 3:105. §, 3:106. §, 3:266. §

BDT 2011. 2520.

Kisebbségvédelem: A jogintézmény a *társasági jog* egyik alapelvéből, a *társult jogalanyok egyenlőségének és egyenjogúságának elvéből* és a Ptk. 3:88. § (3) bekezdésében rögzített, a társaság valamennyi tagját terhelő együttműködési kötelezettségből következik. Főszabály szerint a társaság tagjait ugyanazon jogosultságok illetik meg, illetve ugyanazon kötelezettségek terhelik, ezek a jogok és kötelezettségek eltérő mértékűek lehetnek. A *societas leonina tilalma* alapján azonban semmis a *létesítő okirat* azon rendelkezése, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteség viseléséből teljesen kizár. Az alapelvben megjelenő mellrendeltség tényleges megvalósítása érdekében a társasági jog számos szabálya a *gazdasági társaságban* kisebbségben lévő tagok védelmét szolgálja. A kisebbségi jogok törvényi szintű biztosításának az oka, hogy a gazdasági társaság döntéshozatala során főszabály szerint

a többségi elv érvényesül, ezáltal a társaság határozatai és döntései általában nem az összes tag, csak a többség álláspontját tükrözik, a kisebbségvédelmi eszközök célja a kisebbségben lévő tagok kiszolgáltatott helyzetének megakadályozása mind a tagok többségével, mind pedig a társaság ügyvezetésével szemben. A védelem szükségessége következik abból, hogy a kisebbségben lévő tagok *vagyoni hozzájárulás* teljesítésével hozzájárultak a társaság tőkéjéhez, a vagyoni hozzájárulás társasági jogi ellentételezése pedig a tagi jogosultságok biztosítása. A Ptk. a kisebbségi jogok biztosítását a szavazati jog mértékéhez kapcsolja, így főszabály szerint a kisebbség a gazdasági társaság azon tagja vagy tagjai, akik együttesen a szavazati jogok 5%-ával rendelkeznek. *Nyilvánosan működő részvénytársaság* esetén a kisebbségi jogok gyakorlására a szavazati jogok 1%-ával rendelkező *részvényesek* jogosultak. A *társasági szerződés* azon előírásai, amelyek a Ptk.-ban előírt szabályoktól a kisebbség hátrányára térnek el, semmisek, így a létesítő okirat a kisebbségi jogok gyakorlását nem kötheti az 5%-os szavazati jognál magasabb arányhoz, azonban a kisebbség számára kedvezőbb rendelkezést, így az 5%-nál alacsonyabb arányt megállapíthat. A Ptk. három kisebbségvédelmi eszközt nevesít, ezek közül a *legfőbb szerv* összehívásának kezdeményezésére való jogosultság *általános kisebbségvédelmi eszköznek* tekintendő, *speciális kisebbségvédelmi eszköz* az egyedi könyvvizsgálat kezdeményezésére való jogosultság, illetve a kisebbség igényérvényesítés kezdeményezésére, önálló perindításra való jogosultsága. Amennyiben a szavazati jogok legalább 5%-ával több tag rendelkezik, úgy kollektív kisebbségi jogról, amennyiben a megjelölt aránnyal egyetlen tag rendelkezik, individuális kisebbségi jogról beszélhetünk. A Ptk. a *részvénytársaságban* kisebbségben lévő részvényesek számára az általános és speciális kisebbségvédelmi eszközökön felül további jogosultságokat biztosít, ennek az az oka, hogy tőkeegyesítő társaságokról lévén szó, a tagoknak a társaság működésében, döntéshozatalában történő személy közreműködése elenyésző, így számukra további garanciák biztosítása indokolt. A *zártkörűen működő részvénytársaságban* a szavazatok 5%-ával, nyilvánosan működő részvénytársaságban a szavazatok 1%-ával rendelkező részvényesek jogosultak a napirend kiegészítésére, illetve a *cégbíróságnál* kezdeményezhetik *könyvvizsgáló* kirendelését a részvényesek számára történt kifizetések jogszerűségének megvizsgálása céljából. A kisebbségek jogait védő előírás továbbá, hogy a Ptk. kizárja azoknak, a törvény *jogi személyekre* irányadó szabályaitól eltérő rendelkezéseknek a létesítő okiratba foglalását, amely a tagok kisebbségének a jogait nyilvánvalóan sérti, azaz a kisebbségvédelem a *diszpozitivitás* egyik nevesített korlátja. LZZs

Ptk. 3:4. § (3) bek. b) pontja, 3:88. § (2)–(3) bekezdések, 3:103–3:106. §§, 3:259. § (2) bek., 3:261. § (4) bek., 3:266. §

Kiválás: A *származtatott alapítás* egy fajtája a *szétválás*, ami további két típusra bontható: *különválásra* és *kiválásra*. Kiválás esetén a *jogi személy* fennmarad, és vagyonának egy része a kiválással létrejövő jogi személyre mint jogutódra száll át (*szinguláris jogutódlás*). A kiválás megvalósulhat átvétel útján, azaz a kiváló tag a vagyon egy részével már működő *gazdasági társasághoz* mint jogutódhoz csatlakozik; ezt nevezzük *beolvadásos* kiválásnak. Ebben az esetben a döntéshozó szerv szétválásról szóló döntéséhez annak a jogi személynek a hozzájárulása is szükséges, amelybe a kiváló vagy különváló tagok beolvadnak. Másik esete, ha a kiválás új társaság létesítésével történik, azaz a kiváló tagok a vagyon

egy részével új gazdasági társaságot hoznak létre. Mindkét esetben a jogelőd változatlanul tovább működik. NBK

Ptk. 3:45. § (1)–(3) bekezdések

Kúria Gfv. X. 30.342/2011., EBH 2012. G.2., BDT 2009. 1966., BH 2004. 373.

Klaszter: A klaszter kölcsönösen együttműködő *cégek* (beszállítók, szolgáltatók, termelők) és velük kapcsolatban álló intézmények (egyetemek, állami szervek, szakmai egyesületek) földrajzi koncentrációja, amelyet egy adott területen hasonlóságaik és egymást kiegészítő jellemzőik kapcsolnak össze. A klaszter tehát gazdaságilag kölcsönös előnyökön nyugvó olyan együttműködés, amely a tőke és a tudás koncentrációja révén (innováció és tudás-transzfer) versenyelőnyt eredményez (technológiaátadás, információáramlás, hálózatépítés etc.). A klaszter – mint kooperatív önszerveződés – jogalanyi formáját tekintve lehet *gazdasági társaság, egyesülés* vagy akár egyesület és szövetséget is, továbbá atipikus, speciális együttműködési megállapodás keretei között is megvalósulhat. PT

Kógens szabály: Olyan jogi norma, amelytől a felek egyező akarattal sem térhetnek el; a *diszpozitív szabály* ellentéte. Amennyiben a kógens szabálytól a felek eltérnek, a felek által célzott joghatás nem következik be, az eltérés érvénytelen, semmis. A *társasági jogi* relevanciához és bírói gyakorlathoz lásd a diszpozitív szabálynál írtakat. AÁ

Ptk. 3:4. § (1)–(3) bek., 6:1. § (3) bek.

BDT 2015. 3272.

Konferencia-közgyűlés: A konferencia-közgyűlés (elektronikus hírközlő eszköz igénybevétele a közgyűlésen) akkor alkalmazható, ha az alapszabály lehetővé teszi. A *részvényesek* eldönthetik, hogyan vesznek részt a *közgyűlésen*. Azoknak a részvényeseknek, akik a közgyűlésen történő megjelenéssel vesznek részt, e szándékukat legalább 5 nappal a közgyűlés napja előtt be kell jelenteniük a *részvénytársaságnak*, amennyiben nem tájékoztatják határidőben a részvénytársaságot, akkor úgy kell tekinteni, mint akik a közgyűlésen elektronikus hírközlő eszköz igénybevételel vesznek részt. Az elektronikus hírközlő eszköz igénybevételel összefüggő költségek a részvénytársaságot terhelik. A konferencia-közgyűlés tartása ellen a szavazatok legalább 5%-ával együttesen rendelkező részvényesek a közgyűlési meghívó kézhezvételétől vagy a hirdetmény közzétételétől számított 5 napon belül – az ok megjelölésével – írásban tiltakoznak, és egyben kérik a közgyűlés hagyományos módon történő megtartását. A konferencia-közgyűlés megnyitása előtt a közgyűlésen közvetlen személyes jelenléttel részt venni kívánó részvényesek részvényesi jogosultságát a *részvénykönyv* adatai alapján ellenőrizni kell. Alapszabályban vagy annak felhatalmazása alapján közgyűlési határozatban kell rendelkezni arról, hogy a közgyűlésen telekommunikációs kapcsolat útján részt vevő részvényesek személyazonossága miként ellenőrizendő. A megnyitás előtt rendelkezni kell továbbá a szavazás módjáról és eredményének hiteles megállapításáról, a közgyűlés tisztviselőinek megválasztásáról, valamint a részvényest megillető felszólalási és javaslattevéli jog gyakorlásának feltételeiről. A konferencia-közgyűlésen

elhangzottakat és a hozott határozatokat hiteles módon úgy kell rögzíteni, hogy azok utóbb is ellenőrizhetők legyenek. Ha a közgyűlésen elhangzottakról felvétel készült, a felvétel alapján jegyzőkönyvet kell készíteni. AÁ

Ptk. 3:280–3:281. §§

Konglomerátum: A *konglomerátum* kifejezés tudományos jelentése különmemű elemek, egyedek halmazát takarja, ami a vállalkozások joga nyelvére lefordítva azonos beruházói kör tulajdonában lévő különböző formájú, *tevékenységű*, taglétszámú és tőkés vállalkozásokat takar. Ezeket a jogalanyokat csak a tőkebefektetői kör azonossága kapcsolja össze, köztük sem termelési, sem egyéb gazdasági, sem jogi kapcsolat nincs. PT

Konzern: A *holding* leképződése meghatározott jogalanyok – a *korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság, szövetkezet és egyesülés* – viszonylatában, amelyekben a gazdasági élet másik szereplője befolyást szerez a döntéshozatali mechanizmus felett, ami által a résztvevő *jogi személyek* megőrizvén jogi önállóságukat, gazdasági egységet képeznek; ez egy jogilag szabályozott, speciális forma, de nem hoz létre új, elkülönült jogalanyt. Az egységes piaci fellépést a fejlesztési források racionalizálása, az optimális tőkeallokáció és mindezek biztosítására az irányítási struktúra jellemzi. A vállalatcsoportosulás leegyszerűsítve gazdasági függőséget jelent. A befolyásolás megvalósulhat úgy, hogy például a befolyással rendelkező személy a szavazatok többségével hozhat döntést a *legfőbb szervi* ülésen (szavazati konzern), továbbá úgy, hogy jogosult lehet a *vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok* többségének kinevezésére, díjazásának megállapítására és visszahívására. Konzernhelyzet tehát akkor keletkezik, ha a tag, illetve a *részvényes* az ellenőrzött társaságnál a szavazatok meghatározott százalékát (25, 50, illetve 75%-ban) megszerzi. A befolyásgyakorlás által a befolyásszerző *uralkodó tag* a saját érdekét juttathatja érvényre az *ellenőrzött tag* működése során. DJ

BDT 2002. 721.

Konzernirányelv-tervezet (az Európai Unió kilencedik társasági jogi irányelvtervezete):

A Bizottság a társuláscsoportokat, úgynevezett *konzerneket* tárgyaló irányelvtervezetét 1985-ben dolgozta ki, és a *részvénytársaságok faktikus és szerződéses konzernjeit* érintő kérdéseket tervezte benne egységesíteni, de a tervezet már a nyilvánosságra bocsátás pillanatában vitatott volt. A társaságcsoporthoz számára egységes szabályrendszert kidolgozni kívánó tervezet igyekezett egyensúlyt teremteni az *uralkodó társaság* irányítási joga és az *ellenőrzött társaság* társultjainak kisebbségi érdekei között, emellett *hitelezővédelmi* szempontokat is tárgyalt, megengedve a konzernen felül a pénzeszközök mobilizálását. A tervezet a konzerneket két csoportra osztva tárgyalta: faktikus (de facto) és szerződéses (kvalifikált) konzernnek. A tervezet értelmében a faktikus konzern a következő kritériumok alapján határozható meg: ha az anyavállalat a leányvállalatban a szavazati jogok többségével rendelkezik; ha az anyavállalat a leányvállalat *részvényese*, és a többi részvényessel kötött megállapodás esetén egyedül rendelkezik a leányvállalat részvényeseit megillető szavazatok többségével; ha az anyavállalat a leányvállalat részvényese, és joga van a leányvállalat igaz-

gatósága és *felügyelőbizottsága* tagjai kinevezésére, valamint visszahívására; ha az anyavállalat a leányvállalat részvényese, és a leányvállalat vezető szerveinek tagjait kizárólag szavazati joga gyakorlásával nevezték ki. A szerződéses konszern az alábbi kritériumok teljesítésével valósulhat meg: ha egy társaság írásbeli megegyezés alapján aláveti magát egy másik társaság irányításának; vagy ha az uralkodó társaság 90%-os vagy annál magasabb részesedése esetén egyoldalú nyilatkozatot tesz a konszern létrejöttéről. A konszern jogszerű működését a tervezet olyan rendelkezései hivatottak szabályozni, mint a közzétételi kötelezettség előírása, függőségi beszámoló készítése, *kisebbségvédelem* vagy a felelősségi tényállások felállítása. KZs

Konszernjog: A *társasági jog* speciális területe, amelyről a Ptk. a *jogi személyekre* vonatkozó szabályok között rendelkezik; a *konszernekre* vonatkozó joganyag összessége. Ezek a különös szabályok akkor alkalmazhatók, ha a *cégjegyzékbe* bejegyzett, önállóan működő *korlátolt felelősségű társaságban, részvénytársaságban, egyesülésben* vagy szövetkezetben a gazdasági élet másik szereplője, amely ugyanilyen jogiszemély-típus, azzal, hogy a kft-ben nem csupán kft., befolyást szerez a döntéshozatali mechanizmus felett. A konszernjogviszony alanyai a befolyásszerző jogalany, az *uralkodó tag* és a befolyás alatt álló, *ellenőrzött tag*. A konszernjog a gazdasági szféra alanyai közötti tőkekoncentráció egyik tipikus eszköze, szabályozása kétirányú: az általános konszernjogi szabályok alatt a befolyás megszerzéséhez kapcsolódó eljárást és annak joghatásait, a különös konszernjogi szabályok alatt pedig a már létrejött befolyásolási helyzethez kapcsolódó speciális jogokat és kötelezettségeket kell érteni. A konszernjogi *felelősségátvitel* alapja egy *sui generis* deliktuális kárfelelősség, ahol az ellenőrzött társaság *hitelezője* és az uralkodó (minősített befolyást szerző) tag között a károkozás ténye keletkeztet kötelmi jogviszonyt. DJ

Ptk. 3:49–3:62. §§; Tpvt. 23–32. §§

EBH 2013. P.4. I.

Konzorcium: A konzorcionális kontraktus – amely a kooperációs megállapodások egyik fajtája – tőkebefektetési célzatú összehangolt tevékenység végzésére irányul. A konzorcium önálló *cégek*, vállalkozások valamely gazdasági célra irányuló időszakos összefogása, ahol az összefogást szabályozó szerződések tartalmát a felek az adott célnak megfelelően határozzák meg, ennek teljesítése érdekében a külső jogviszonyokban egységesen lépnek fel belső függetlenségük megőrzése mellett. A konzorcium érdekközösség, azonban nem személyközösség, és a közös név alatti megjelenés még nem jelent jogalanyiságot is. A konzorcium megjelenhet kooperációs jellegű megállapodással szabályozott kötelmi jogviszonyként, gyakrabban azonban *polgári jogi társaság* formáját ölti. Ha a felek közös célja pályázati programban való együttes részvétel, és ennek érdekében közöttük gazdasági tevékenységet is igénylő együttműködés jön létre, a közös gazdasági érdekek előmozdítására és erre irányuló tevékenységük összehangolására létrehozott, együttműködést célzó megállapodás – *konzorcium* elnevezéssel – tartalmilag koordinatív polgári jogi társaság létrejöttét eredményezi. A *pjt*-formájú konzorcium relatív jogképeségű jogalanynak minősül, és a polgári jogi társaság nevében a gesztor jár el külső jogviszonyokban. A konzorcium takarhat *gazdasági társaságot* is, ilyenkor jogképes jogalany szervezeti keretében

működnek együtt a felek, amelyek jogviszonyát a *társasági szerződésen* kívül a *szindikátusi* (konzorcionális) kontraktus is szabályozni fogja. A *faktikus* és a *kvalifikált konzern* is szolgálhat a konzorcium jogalapjául, ahol a befolyásszerzéstől kezdve az *ellenőrzött társaság üzletpolitikájának* meghatározásán keresztül komplex tartalmú konzorcionális szerződés létesítésére kerül sor. A közbeszerzési pályázatok benyújtói is gyakran konzorciumok; az Európai Bíróság ilyen esettel kapcsolatban állapította meg: egy olyan, *jogi személyiséggel* nem rendelkező alkalmi társaság tagjai, amely ilyen minőségben részt vett egy közbeszerzési szerződés odaítélési eljárásban, és a szerződést nem vele kötötték meg, az egyes tagok önállóan nem nyújthatnak be jogorvoslati kérelmet az említett kontraktus odaítéléséről szóló határozattal szemben, csak mindannyian együttesen. (Hasonló magyar bírói ítéletek: a konzorciumnak önálló jogi státusza az eljárásban nincs, a jogorvoslatra csak a tagok jogosultak önállóan; a közbeszerzési eljárásban részvételre jelentkező konzorcium ügyfélképessége nem állapítható meg, azzal a konzorcium tagjai rendelkeznek, így az együttes ajánlattevők bármelyike önállóan jogosult az eljárás kezdeményezésére.) PT

Fővárosi Törvényszék 3. Kf. 650.230/2013/7., Fővárosi Közigazgatás és Munkaügyi Bíróság 28. K. 31.192/2013/7., EBH 2011. 2373., LB Kfv. VI. 39.075/2010/17., Győri Ítéltábla Gf. I. 20.325/2011/4., Fővárosi Ítéltábla 3. Kf. 27.267/2009/11., Szegedi Ítéltábla Gf. I. 30.023/2009., Pécsi Ítéltábla Gf. IV. 40.021/2014/7., Szekszárdi Törvényszék 17. G. 40.093/2012/5., ÍH 2005. 113., BH 2012. 80., Kúria Kfv. II. 37.572/2014/4., C-129/04.

Korlátolt felelősségű társaság: A korlátolt felelősségű társaság olyan *gazdasági társaság*, amely előre meghatározott összegű *törzsbetétekből* álló *törzstőkével* alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a *társasági szerződésben* megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a tag nem köteles helytállni. A törzsbetét a tagok által teljesített *vagyoni hozzájárulást* jelenti, amely lehet készpénz vagy *apport*, azonban ennek arányáról jogszabály nem rendelkezik, viszont meghatározza a minimális értékét, amely 100 ezer forint. Minden tagnak egy törzsbetéte lehet, de többen közösen is vállalkozhatnak a törzsbetét szolgáltatására, és felelőségük egyetemleges lesz a szolgáltatás teljesítése vonatkozásában. A *cégbejegyzést* követően a tag törzsbetétjét, a tagot a társaság vagyonából megillető hányadot, valamint a tag tagsági jogait és kötelezettségeit az *üzletrész* foglalja magában. A törzsbetétek összességéből áll a törzstőke (*jegyzett tőke*), amelynek minimális összegét a Polgári Törvénykönyv határozza meg, ez 3 millió forint. *Pénzbeli vagyoni hozzájárulás* esetén a felek a társasági szerződésben akként rendelkezhetnek, hogy a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig a tag a pénzbetéteinek felénél kisebb összeget bocsájt a társaság rendelkezésére, a fennmaradó pénzbeli vagyoni hozzájárulás befizetésére pedig 1 évnél hosszabb határidőt állapítanak meg. Ilyen esetben a kft. tagjának helytállási kötelezettsége a még nem teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulásuk összegének erejéig áll fenn. Továbbá nincs akadálya annak, hogy a hátralékos pénzbetét befizetésének időpontját a *létesítő okirat*, illetve a taggyűlési határozat 2 évnél hosszabb időben határozza meg. Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás esetén – ha annak értéke eléri a törzstőke felét – a tag köteles az apportot teljes egészében szolgáltatni, egyebekben a tagok szabadon határoznak a teljesítés időpontjáról, de az nem lehet későbbi, mint a cégbejegyzést követő 3 év. A korlátolt felelősségű társaság tagja a társaság tartozásaiért nem köteles helytállni, kivételesen

azonban a törvényben meghatározott esetekben helytállási kötelezettség terheli vagy a társaság, vagy annak *hitelezője* irányában. NBK

Ptk. 3:159. §, 3:160–3:163. §§, 3:164. §, 3:182. §, 3:183. §
BDT 2015. 3383.

Korlátolt felelősségű társaság megszűnése: *Korlátolt felelősségű társaság a jogi személy általános részben meghatározott okok miatt szűnhet meg. Ehhez képest speciális megszűnési ok, ha a társaság saját tőkéje veszteség folytán a törzstőke felére csökkent, vagy a törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent; ha a társaságot fizetésképtelenség fenyegeti, vagy fizetéseit megszüntette; vagy ha a vagyona tartozásait nem fedezi, és a tagok nem határoztak pótbefizetés elrendeléséről, a törzstőke más módon való biztosításáról vagy a törzstőke leszállításáról; továbbá ha egymást követő 2 üzleti évben a társaság saját tőkéje nem éri el az adott társasági formára kötelezően előírt jegyzett tőkét, és a tagok a második év beszámolójának elfogadásától számított 3 hónapon belül a szükséges saját tőke biztosításáról nem gondoskodnak, e határidő lejártát követő 60 napon belül a társaság köteles átalakulását, egyesülését, szétválását vagy jogutód nélküli megszűnését elhatározni. A társaság akár jogutóddal, akár jogutód nélkül szűnik meg, ennek elhatározása a legfőbb szerv, a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik; olyan döntés, amelynek meghozatala 3/4-es szótöbbséget igényel. Amennyiben a végelszámolás megindításakor vagy a felszámolás elrendelésekor a társaság törzstőkjét még nem fizették be teljes egészében, a végelszámoló és a felszámoló jogosult a még nem teljesített befizetésekre vonatkozó kötelezettséget azonnal esedékessé tenni, és annak teljesítését a tagoktól megkövetelni, ha arra a társaság tartozásainak kiegyenlítése érdekében szükség van. A szabályozás további indoka az, hogy egyetlen tag sem mentesülhet a vagyoni hozzájárulás teljesítésének kötelezettsége alól. Jogutód nélküli megszűnés esetén a társasági vagyonból a hitelezői igények kielégítését követően kell sort keríteni a pótbefizetések tagok részére történő visszafizetésére, amennyiben a társaság működése során tagok általi pótbefizetés történt. Amennyiben valamely tag likvidációs elsőbbséggel rendelkezik, ő a többi tagot megelőzően fog a felosztott vagyonból részesedni, végezetül pedig a megmaradó vagyont a társasági szerződés rendelkezéseinek megfelelően, ennek hiányában a tagok között törzsbetétek arányában kell megosztani. Mivel a társaság vagyoni viszonyai lezárultak, és a megfelelő megszűnési eljárást lefolytatták, a cégbíróság határozatával törli a társaságot a cégjegyzékből, amely konstitutív, ex nunc hatállyal szűnik meg. 5 éves jogvesztő határidőn belül – a cégnyilvántartásból való törléstől számítva – érvényesíthető a társaság volt tagjaival szemben minden olyan követelés, amely a megszűnő társaságot terheli, és működése alatt keletkezett. A jogutóddal történő megszűnés esetében átalakulásról, szétválásról vagy egyesülésről határozhat a taggyűlés 3/4-es szótöbbséggel. NBK*

Ptk. 3:48. §, 3:133. §, 3:137. § (1) bek., 3:189. §, 3:207. §

Korlátolt felelősségű társaság tagjának felelőssége: *A korlátolt felelősségű társaság tagja a társaság kötelezettségeiért nem köteles helytállni. A főszabálytól eltérő szabályokat a tagi felelősség címszó általános jelleggel tartalmazza, amelyek irányadók a kft. tagjának felelősségére is. A kft. tagját azonban további speciális felelősség is terheli: a) a kft.*

társasági szerződése rendelkezhet úgy, hogy a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig valamelyik tag a pénzbetétenek felénél kisebb összeget köteles befizetni, vagy a társasági szerződés a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig be nem fizetett pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatására a társaság nyilvántartásba vételétől számított 1 évnél hosszabb határidőt állapít meg. Ezekben az esetekben a kft. *törzstőkéje* még nem áll teljes egészében rendelkezésre. *Hitelezővédelmi* szempontból ezért a társaság mindaddig nem fizethet *osztalékot* a tagoknak, amíg a ki nem fizetett és a tagok *törzsbetétére* az osztalékfizetés szabályai szerint elszámolt nyereség a tagok által teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulással együtt el nem éri a törzstőke mértékét. Amíg a törzstőke mértékét nem éri el a társaság vagyona, addig a tag helyállása független a már teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulás mértékétől, azaz a tag a még nem teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulásuk összegének erejéig kötelesek helyállni a társaság tartozásaiért. A tag felelőssége így ebben az esetben egészen a törzstőke törvényben előírt mértékének eléréséig másodlagos, objektív jogalapú és korlátozott mértékű. Amint a törzstőke rendelkezésre áll, a tag a társaság kötelezettségeiért – törvényben meghatározott kivételekkel – nem felel. b) A *pótbefizetés* késedelmes teljesítése vagy teljesítésének elmulasztása esetén a tag vagyoni hozzájárulásának nemteljesítésére vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. c) A *törzstőkeemelésnél*, ha az vagyoni hozzájárulások teljesítésével történik, az *apport* értékéért viselt felelősségre vonatkozó szabályokat megfelelően kell alkalmazni. d) Az *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság* tagjának felelősségére a minősített többséget biztosító befolyásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. AÁ

Ptk. 3:162. §, 3:183. § (4) bek., 3:198. § (3) bek., 3:208. § (3) bek.

BDT 2015. 3383., BDT 2017. 3768.

Korlátolt felelősségű társaság ügyvezetése: A kft. ügyvezetését egy vagy több *ügyvezető* látja el. Amennyiben több ügyvezető van, a Ptk. alapján az ügyvezető képviseleti jogának korlátozása, megosztása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos. Amennyiben több ügyvezetője van a kft.-nek, az ügyvezetők önállóan jogosultak az ügyvezetés körében eljárni. Bármelyikük a másik ügyvezető tervezett vagy már megtett intézkedése ellen tiltakozhat. Ebben az esetben a tiltakozást a *taggyűlés* bírálja el, a taggyűlés döntéséig a tervezett intézkedés nem hajtható végre. A kft. esetében lehetőség van arra, hogy valamennyi tag jogosult legyen az ügyintézésre és képviseletre. Ebben az esetben a *társasági szerződésben* kell így rendelkezni, és ügyvezetőnek azokat a tagokat kell tekinteni, akik megfelelnek a *vezető tisztségviselőkre* vonatkozó rendelkezéseknek. Az ügyvezető feladata az általános teendőin kívül a *tagjegyzék* vezetése. AÁ

Ptk. 3:196. §

EBH 2004. 1135., BDT 2007. 1692., Fővárosi Ítéltábla 16. Cgf. 47.093/2014/2.

Korlátolt felelősségű társaság vagyonának felosztása: A *gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése* esetén a társasági vagyonból először a *hitelezői* követelések kielégítésére kerül sor, amennyiben ezt követően a társaságnak további fennmaradó vagyona van, azt a törvényben meghatározott sorrend szerint fel kell osztani a megszűnő társaság tagjai között. *Korlátolt felelősségű társaságoknál* a fennmaradó vagyonból először a tagok által teljesített

pótbefizetések visszatérítésére kerül sor, a pótbefizetés célja ugyanis a társasági vagyonban keletkezett veszteségek pótlása, azonban a hitelezői követelések hiánytalan kielégítését követően a társaság vagyonában nem beszélhetünk olyan veszteségről, amelynek a pótlása érdekében a pótbefizetés szükséges lenne. Amennyiben a megszűnő korlátolt felelősségű társaságnak a pótbefizetések visszatérítését követően is van fennmaradó vagyona, azt a társaság tagjai között, *törzsbetétjeik* arányában osztják fel. A *társasági szerződés* ettől eltérő arányt is előírhat, amennyiben az nem sérti a kisebbség érdekeit. A megszűnő korlátolt felelősségű társaság *saját üzletrészt* szintén fel kell osztani a tagok között, törzsbetétjeik arányában. A jogutód nélkül megszűnt társaság tagjai a felosztott vagyomból való részesedésük mértékéig, azaz a nekik jutó rész erejéig kötelesek helytállni a megszűnt korlátolt felelősségű társaság ki nem elégített tartozásaiért. Ha a *végelszámolás* megindításakor vagy a *felszámolás* elrendelésekor a társaság tőkéjét még nem fizették be teljes egészében, a *végelszámoló* és a *felszámoló* a még nem teljesített befizetésekre vonatkozó kötelezettséget azonnal esedékessé teheti, és a *vagyoni hozzájárulás* teljesítését a tagoktól követelheti, ha a még be nem fizetett hozzájárulásokra a társaság tartozásainak kiegyenlítése érdekében szükség van. LZZs

Ptk. 3:48. § (2)–(3) bekezdések, 3:207. § (1)–(3) bekezdések

BH 2011. 109., Szegedi Ítéletábra Polgári Kollégiumának 3/2005. (VI. 17.) számú kollégiumi ajánlása

Könyvviteli irányelvek: A negyedik, a hetedik és nyolcadik irányelvet összefoglalóan könyvviteli irányelveknek szokás nevezni, ugyanis mindhárom jogforrás a társaságok – *korlátolt felelősségű társaság* és *részvénytársaság* – éves *beszámolóira* vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket. A negyedik irányelv a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság éves beszámolójára irányul; rögzíti, hogy az éves beszámoló a mérlegből, az eredménykimutatásból és a kiegészítő mellékletekből áll, amely dokumentumokat az irányelv előírásainak megfelelően kell összeállítani. Az éves beszámoló funkciója abban áll, hogy megbízható és valós képet mutasson a társaság eszközeiről, forrásairól, valamint pénzügyi helyzetéről és eredményéről. A hetedik irányelv a konszolidált éves beszámoló elkészítésének feltételeit és módját rögzíti, azaz ilyen beszámoló elkészítése a *konzernjogi* tényállás fennállása esetén elvárás. Az irányelv rendelkezései alapján a konszolidált éves beszámoló a konszolidált éves mérlegből, a konszolidált éves eredménykimutatásból, valamint a kiegészítő mellékletből áll, célja pedig abban áll, hogy a beszámolóhoz hasonlatosan reális képet fessen a bevont vállalkozások eszközeiről, forrásairól, pénzügyi helyzetéről és eredményéről együttesen. A nyolcadik irányelv a negyedik és hetedik irányelv által nevesített dokumentumok kötelező könyvvizsgálatának elvégzéséről rendelkezik. Az éves beszámoló, valamint a konszolidált éves beszámoló során a *könyvvizsgáló* arról köteles meggyőződni, hogy az üzleti jelentés összhangban áll-e a beszámolóval. Ezen túl az irányelv a könyvvizsgálói tevékenység engedélyezésével és az összeférhetlenséggel kapcsolatban fogalmaz meg követelményeket. NBK

78/660/EGK irányelv a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról 2. cikk (1)–(3) bekezdések; 83/349/EGK irányelv a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján az összevont (konszolidált) éves beszámolóról 16. cikk (1), (3) bekezdései; 84/253/EGK irányelv a Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján, a számviteli dokumentumok kötelező könyvvizsgálatának elvégzéséért felelős személyek működésének engedélyezéséről 1. cikk (1) bek.

Könyvvizsgáló: A könyvvizsgálókra vonatkozó törvény preambuluma alapján a piacgazdaság működéséhez szükséges, hogy a gazdálkodók a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről megbízható és valós információkat hozzanak nyilvánosságra, a jogszabályokban meghatározott módon; és ezek megbízhatóságát növeli a független könyvvizsgálók által végzett könyvvizsgálat. A *társasági jogban* a könyvvizsgálat lehet állandó és lehet eseti is. A Ptk. az *állandó könyvvizsgálót* a törvényes működés biztosítékaként szabályozza. A forgalombiztonságot növelik azok az *eseti könyvvizsgálói* feladatok, amelyeket a Ptk. rögzít. AÁ

Ptk. 3:38. §; 2007. évi LXXV. törvény a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről

Kötelező átalakulás: Az *átalakulásról* való döntés alapvetően önkéntes, a *cégjegyzékbe* bejegyzett és működő *gazdasági társaság legfőbb szervének* hatáskörébe tartozik. Azonban a jogalkotó a *hitelezői* érdekek védelme és a forgalom biztonsága érdekében kötelezően előírhatja az átalakulást, ez azonban nem jelenti a döntési jogkör elvonását a legfőbb szervtől. A kötelező átalakulás esete csak *korlátozott felelősségű társaság* vagy *részvénytársaság* vonatkozásában áll fenn, hiszen a jogalkotó csak ezen társasági formákra nézve írja elő a *jegyzett tőke* minimumát. Ugyanis amennyiben a gazdasági társaság *saját tőkéje* nem éri el az adott társasági formára kötelezően előírt jegyzett tőkét, és a tagok a második év *beszámolójának* elfogadásától számított 3 hónapon belül a szükséges saját tőke biztosításáról nem gondoskodnak, e határidő lejártát követő 60 napon belül a gazdasági társaság köteles elhatározni átalakulását. Tehát a döntési autonómia tiszteletben tartására tekintettel a jogalkotó lehetőséget biztosít a társaság tagjai számára arra, hogy 3 hónapon belül tőkepótlást hajtsanak végre, amelynek módja lehet például *pótbefizetés* vagy kívülálló, harmadik személyek társaságba történő belépése *vagyoni hozzájárulás* teljesítésével tőkeemelés révén is. Amennyiben a tőkepótlásról a társaság nem gondoskodik, további döntési alternatívát kínál a jogalkotó azáltal, hogy az átalakuláson túl a *jogutód nélküli megszűnésről* vagy az *egyesülésről* dönthet a gazdasági társaság. Amennyiben a határidő eredménytelenül telik el, csak akkor kell az átalakulásról, egyesülésről vagy jogutód nélküli megszűnésről határozniuk a tagoknak. Átalakulás esetén a tőkevesztett társaság csak olyan formába alakulhat át, amely vonatkozásában a jogszabály által előírt jegyzett-tőke-minimumot teljesíteni tudja, vagy jogszabály nem ír elő tőkeminimumot. Egyesülés esetén több tőkehiányos gazdasági társaság határoz az egyesülésről annak érdekében, hogy a társasági vagyon összevonásával *összeolvadás* révén hozzanak létre egy olyan gazdasági társaságot, amely a kötelező jegyzett-tőke-minimumra vonatkozó előírásoknak megfelel. NBK

Ptk. 3:133. § (2) bek., 3:161. § (4) bek., 3:212. § (2) bek.

Kötvény: A kötvény névre szóló, hitelviszonyt megtestesítő átruházható *értékpapír*, amely lejárat nélküli, vagy – jogszabály által megszabott keretek között – lejáráttal rendelkezik. A kötvényben a kibocsátó (az *adós*) arra kötelezi magát, hogy az ott megjelölt pénzüsszegnek az előre meghatározott kamatát vagy egyéb jutalékait, valamint az általa vállalt esetleges egyéb szolgáltatásokat, továbbá a pénzüsszeget a kötvény mindenkori tulajdonosának, illetve jogosultjának a megjelölt időben és módon megfizeti és teljesíti. A kötvény átruházását jogszabály (és csak törvény vagy kormányrendelet) vagy a kibocsátó

korlátozhatja és kizárhatja. A gazdasági társaságok közül a részvénytársaság bocsáthat ki kötvényt. *Lásd: feltételes alaptőke-emelés, átváltoztatható kötvény. AA*

Tpt. 12/B. §; 285/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet a kötvényről

Közgyűlés: A részvénytársaság legfőbb szerve. a) Hatásköre: a zártkörűen működő részvénytársaságra nézve a Ptk. a legfőbb szerv általános szabályain kívül nem tartalmaz speciális jogkört, a nyilvánosan működő részvénytársaság esetén a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok, valamint vezető állású munkavállalók hosszú távú díjazása és ösztönzési rendszere irányelveinek meghatározása kizárólagos közgyűlési hatáskör. Ezek a jogkörök nem delegálhatók más szerv hatáskörébe. A közgyűlés minősített szótöbbséggel (legalább $\frac{3}{4}$ -es) határoz az alapszabály módosításáról, a társaság működési formájának megváltoztatásáról, a társaság átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról, jogutód nélküli megszűnéséről, valamint az alaptőke leszállításáról. Kivétel a közös szabályok alól, hogy a nyilvánosan működő részvénytársaság esetében a létesítő okirat módosításához szükséges egyhangú határozathozatalra vonatkozó rendelkezést nem kell alkalmazni. A hatáskörhöz kapcsolódik az a szabály is (amely az nyrt. esetében kógens), hogyha a közgyűlés olyan határozatot hoz, amely valamely részvénytársasághoz kapcsolódó jogot hátrányosan módosít. Az ilyen határozat akkor hozható meg, ha ahhoz az érintett részvénytársaság részvényesei az alapszabályban meghatározott módon külön is hozzájárulnak; és ezekben az esetekben a részvényhez fűződő szavazati jog esetleges korlátozására vagy kizárására vonatkozó rendelkezések – kivéve a saját részvényt – nem alkalmazhatók. b) A határozathozatal ülés tartása nélkül: nyilvánosan működő részvénytársaság esetén nem alkalmazható. c) A közgyűlésre szóló meghívó a meghívó kötelező tartalmi elemeken túl tartalmazza: a közgyűlés megtartásának módját; a szavazati jog gyakorlásához az alapszabályban előírt feltételeket; a közgyűlés határozatképtelensége esetén a megismételt közgyűlés helyét és idejét. Az nyrt. esetében a közgyűlésre szóló meghívónak a napirend kiegészítésére való jog gyakorlásának feltételeit is tartalmaznia kell, továbbá fel kell tüntetni a határozattervezeteket és a közgyűlés elé terjesztendő dokumentumok eredeti és teljes terjedelmű szövege elérhetőségének helyét. Az nyrt.-nek a társaság honlapján, a közgyűlést megelőzően legalább 21 nappal nyilvánosságra kell hoznia: az összehívás időpontjában meglévő részvények számára és a szavazati jogok arányára vonatkozó összesített adatokat; a napirenden szereplő ügyekkel kapcsolatos előterjesztéseket, az azokra vonatkozó felügyelőbizottsági jelentéseket, valamint a határozati javaslatokat; a képviselő útján, illetve levélben történő szavazáshoz használandó nyomtatványokat, amennyiben közvetlenül nem küldték meg a részvényeseknek. A zrt. esetében a közgyűlést annak kezdőnapját legalább 15 nappal megelőzően, a részvényeseknek küldött meghívó útján (akik ezt kérték, azoknak elektronikusan) kell összehívni. Az nyrt. esetén a közgyűlésre szóló meghívót a közgyűlés kezdő napját legalább 30 nappal megelőzően, a társaság honlapján kell közzétenni. Azoknak a részvényeseknek, akik ezt kívánják, a közzéteendő közgyűlési anyagokat a közgyűlési anyagok nyilvánosságra hozatalával egy időben elektronikus úton is meg kell küldeni. A közgyűlés összehívására 15 nap áll rendelkezésre abban az esetben, ha a részvénytársaság részvényeire tett nyilvános vételi ajánlattal kapcsolatos részvényesi állásfoglalás miatt vagy az eredményes nyilvános vételi ajánlattételi eljárást követően a befolyásszerző kezdeményezésére rendkívüli közgyűlés összehívása indokolt. d) Kötelező összehívni a közgyűlést: ha bármely tagjának tudomá-

sára jut, hogy a részvénytársaság *saját tőkéje* veszteség következtében az *alaptőke* $\frac{2}{3}$ -ára csökkent; vagy a részvénytársaság saját tőkéje az alaptőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent; vagy a részvénytársaságot *fizetéseképtelenség* fenyegeti, vagy fizetéseit megszüntette; vagy a részvénytársaság vagyona a tartozásait nem fedezi. Ezekben az esetekben az *igazgatóság* köteles 8 napon belül – a felügyelőbizottság egyidejű értesítése mellett – a szükséges intézkedések megtétele céljából a közgyűlést összehívni vagy közgyűlés tartása nélkül történő határozathozatalt kezdeményezni. A részvényesek ezen a közgyűlésen kötelesek olyan határozatot hozni, amely alkalmas a közgyűlés összehívására okának megszüntetésére; vagy dönteniük kell a társaság átalakulásáról, egyesüléséről vagy szétválásáról; ezek hiányában a társaság jogutód nélküli megszüntetéséről. A közgyűlés ezzel kapcsolatos határozatait 3 hónapon belül végre kell hajtani; amennyiben erre 3 hónapon belül nem kerül sor, az alaptőkét kötelező leszállítani. e) Amennyiben a közgyűlés nem határozatképes, a megismételt közgyűlés az eredeti napirenden szereplő ügyekben a jelenlévők által képviselt szavazati jog mértékétől függetlenül határozatképes, ha azt az eredeti időpontot zártkörű részvénytársaság esetén legalább 3, nyilvánosan működő részvénytársaság esetén legalább 10 nappal és legfeljebb 21 nappal követő időpontra hívják össze. Az alapszabály 3, illetve 10 napnál rövidebb és 21 napnál hosszabb összehívási határidőt előíró rendelkezése semmis. f) A nyilvánosan működő részvénytársaság a közgyűlésen hozott határozatokat köteles nyilvánosságra hozni. AA

Ptk. 3:268–3:281. §§

53/2013. Számveteli kérdés, BH 2003. 76., BH 2010. 157., EBH 2009. 1971., EBH 2002. 654., BDT 2017. 3684., BDT 2015. 3251., BDT 2006. 1349., KGD 1996. 9., LB Gfv. X. 30295/2009., LB Cgf. VII. 32393/1999., Fővárosi Ítéltábla 13. Gf. 40.335/2004/5., BH 2010. 157., Fővárosi Ítéltábla 16. Gpkf. 44606/2008/2.

Közkereseti társaság: Közkereseti társaság létesítésére irányuló *társasági szerződés* megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági *tevékenységének* céljára a társaság részére *vagyoni hozzájárulást* teljesítenek, és a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak. A közkereseti társaság bár *jogi személy*, jellemzően néhány taggal rendelkező, nem nagy tőkéjű kisvállalkozások kedvelt társulási formája, ahol még a tagoktól való elkülönültség kezdetleges, a gazdasági társaságok közül itt a legerősebb a szerződéses jelleg és a társaság-tag összekapcsolódása. Ennél a gazdasági társaságnál a legdominánsabb a személyegyesítő ismérv: a kkt. *alapítása* és működése során lényegi elem a tagok közötti bizalom és megfelelő együttműködés. A közkereseti társaságban lehetőség van tagsági jogviszonyon alapuló munkavégzésre, a társaság tevékenységében való személyes közreműködésre. A közkereseti társaság fogalmában hangsúlyosan szerepel: a többalanyú jogügyleti alap (társasági szerződés, többoldalú kontraktus), a tagi vagyoni hozzájárulás teljesítési kötelezettség, a közös cél (forprofit/nonprofit gazdasági tevékenység), valamint a tagok mögöttes, korlátlan és egyetemleges helytállása a kkt. kielégítetlenül maradt tartozásaiért (a társaság működéséből eredő kockázatok *hitelezők* számára kedvező elosztása). PT

Ptk. 3:138. §

BH 1996. 665., BH 1993. 36., 1/2007. PJE

Közkereseti társaság alapítása: A Ptk. a közkereseti társaság alapítására vonatkozóan kifejezetten (explicite) – az általános szabályoktól eltérő – speciális előírásokat nem tartalmaz, azonban implicite számos szabály érinti a kkt. alapítását. A kkt.-t is legalább két jogalany hozhatja létre a társulási korlátok betartásával, a *társasági szerződés* megkötésével, üzletszerű/nonprofit közös gazdasági *tevékenység* folytatására. A tagok arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság működéséhez szükséges *vagyoni hozzájárulást* a társaság rendelkezésére bocsátják; tehát a kkt. csak induló vagyonnal létesíthető, azonban a *jegyzett tőke* minimuma nincs rögzítve. Ugyanígy nincs előírva a tagi vagyoni hozzájárulás minimuma és annak fajtája sem, így csak *apportszolgáltatásból* is össze tevéődhet a kkt. induló tőkéje. A kkt. személyegyesítő jellegéből adódik, hogy a társasági eredmény létrehozásában való tagi részvétel egyik formája (a vagyoni betét rendelkezésre bocsátása mellett) a társaság tevékenységében való személyes közreműködés. A tag szabad elhatározásán múlik, hogy akar-e személyes közreműködést vállalni, amennyiben a tag vállal ilyet, akkor ezzel kapcsolatban a többi taggal is meg kell egyeznie: vagy a társasági szerződés, vagy külön megállapodás (például *szindikátusi szerződés*) keretében. A személyes közreműködés csak tagsági jogviszony keretében látható el, és a kkt. tevékenységében ténylegesen és személyesen kell részt vennie a személyes közreműködést vállaló tagnak (ingyenesen vagy díjazásért). A kkt. *legfőbb szerve* a tagok gyűlése, amely formalizálatlanul és informálisan működik általában. A társasági szerződésben a tagok a tagok gyűlése összehívására és a *határozathozatal* eljárási rendjére nézve részletes szabályokat állapíthatnak meg (a Ptk. irányadó előírásainak betartása mellett). Ha a tagok így döntenek, akkor a következőkről rendelkezhetnek: ki hívja össze a tagok gyűlést; ha a kijelölt személy nem tesz eleget összehívási kötelezettségének, vagy akadályoztatva van, akkor hogyan hívható össze a tagok gyűlése; a tagok gyűlésének időpontja előtt mennyivel korábban kell értesíteni a tagokat (meghívó küldése az időpontról, a helyről, a napirendről); ki és hogyan kérheti egy ügy napirendre vételét és megtárgyalását; előzetes összehívás nélkül (például az összes tag jelenlétében) megtartható-e a tagok gyűlése; ki vezeti le, ki jegyzőkönyvezi a tagok gyűlést, és ki(k) hitelesíti(k) a jegyzőkönyvet; a jegyzőkönyv tartalmi feltételeiről; a szavazás módjáról (szóbeli, írásbeli, ülés tartása nélküli levél-, vagy konferenciaszavazás; nyílt vagy titkos); a szavazati jog mértékéről; a határozatképességről; az ismételt szavazás kritériumairól; a határozatok közléséről; a határozatok „megőrzéséről” (határozatok könyve); a tagok gyűlése által hozott határozatok megismeréséről (tagok betekintési joga). A *közkereseti társaság* elnevezést vagy annak *kkt.* rövidítését a társaság *cégnevében* fel kell tüntetni. A kkt. szerződésminta alkalmazásával egyszerűsített cégeljárás keretében is alapítható. PT

Ptk. 3:16–3:20. §§, 3:142–3:143. §§; Ctv. 48. §, 49. §, 4. sz. melléklet

BH 2004. 481., Zala Megyei Bíróság G. 20-01-040031/6. II., BH 1990. 393.

Közkereseti társaság ellenőrző szerve: A *jogi személyek* tulajdonosi ellenőrzését a *felügyelőbizottság* látja el: az *ügyvezetést* a jogi személy érdekeinek megóvása céljából kontrollálja. A *közkereseti társaság* esetén felügyelőbizottság létrehozása nem jellemző, alapvetően fakultatív szerv: a tagok elhatározásán múlik, hogy ezen ellenőrző testületet felállítják-e. Kötelező a felügyelőbizottság létesítése, ha a társaság teljes munkaidőben

foglalkoztatott munkavállalóinak száma éves átlagban a 200 főt meghaladja, és az üzemi tanács nem mondott le a felügyelőbizottságban való munkavállalói részvételről (*munkavállalói participációs felügyelőbizottság*). Az *állandó könyvvizsgáló* jogintézményének (a társaság legfőbb szerve választja, feladata: a könyvvizsgálat szabályszerű elvégzése, és ennek alapján független könyvvizsgálói jelentésben állásfoglalás arról, hogy a *beszámoló* megfelel-e a jogszabályoknak, és megbízható, valós képet ad-e a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, működésének gazdasági eredményeiről) alkalmazása sem gyakori a közkereseti társaságnál. PT

Ptk. 3:26. § (1) bek., 3:119. §, 3:129. §

Közkereseti társaság legfőbb szerve: A *közkereseti társaságnál* a tagságtól elkülönült, önálló szervezetről és szervekről nem beszélhetünk: a társaság működése általában informálisan és formalizálatlanul történik, azonban a kkt.-nál is elkülöníthetünk legfőbb szervet: a tagok gyűlését, és kijelölhetünk olyan személyeket, akik az *ügyvezetést* végzik. A kkt. legfőbb szervének tevékenységében való részvétel lehetőségét valamennyi tag számára biztosítani kell. A tagok gyűlésén nem kell személyesen részt vennie a tagoknak, közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazás útján is képviseltethetik magukat, és ezen kívül elektronikus hírközlő eszközök igénybevitelével is gyakorolhatják tagsági jogait. A *társasági szerződésben* a tagok a tagok gyűlése összehívására és a *határozathozatal* eljárási rendjére nézve – a Ptk.-val összhangban – részletes szabályokat állapíthatnak meg (lásd *közkereseti társaság alapítása*). A tagok gyűlése határoz a társaság mindazon ügyében, amelyet a Ptk. vagy a társasági szerződés a társaság legfőbb szervének a hatáskörébe utal: az alapvető üzleti és személyi kérdésekben való döntéshozatal. A Ptk. – többek között – a legfőbb szerv hatáskörébe rendeli a *vezető tisztségviselőket, felügyelőbizottsági tagokat és a könyvvizsgáló* megválasztását, díjazását, visszahívását, velük szembeni kártérítési igény érvényesítéséről szóló döntést; a társasági szerződés módosítását; a *cégvezető* kijelölését; a *tagkizárás* iránti per megindításáról való döntést; a társaság *jogutód nélküli megszűnésének* elhatározását; a társaság *átalakulásának, egyesülésének és szétválásának* eldöntését; az Sztv. szerinti *beszámoló* jóváhagyását és ezzel egyetemben a döntést az adózott eredmény felhasználásáról (a nyereségfelosztásról); az ügyvezetésre jogosult tagok közötti vita megoldását; a tag társasági részesedésének átruházásához való hozzájárulást a társasági szerződés módosítása révén; a nem tag házastárs házastársi vagyonközösség vagy házastársi közös vagyon megosztása címén való taggá válásába való beleegyezést (*társasági szerződés módosításával*); a meghalt tag örökösének vagy a megszűnt tag jogutódjának társaságba való belépésével kapcsolatos megegyezést (társasági szerződés módosítása révén); a tagsági jogviszonyt megszüntető felmondás érvénytelenségének megállapítása iránti per kezdeményezését; a tagsági jogviszonyt megszüntető közös megegyezést. A társasági szerződés révén bármely kérdést, ügyet a legfőbb szerv hatáskörébe utalhatnak az alapító tagok, a leggyakrabban előfordulók: megadott értékhatárhoz kötött jogügyletek létesítéséhez való hozzájárulás; saját taggal kötendő szerződések jóváhagyása; a szokásos üzleti tevékenység körébe nem tartozó ügyek; személyes közreműködésért járó díjazás megállapítása; az ügyvezetési jogkör egy vagy több tagra szűkítése; együttes ügyvezetés kikötése. A működő kkt.-nál a tagok gyűlése legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel meghozott határozattal bármely kérdés eldöntését a tagok gyűlése hatáskörébe vonhatja.

A tagok gyűlése hatáskörébe tartozó ügyekben a tagok dönthetnek ülés tartásával, ülés tartása nélkül írásbeli szavazás útján és ülésen, személyes részvétel helyett más bizonyítható módon történő szavazás révén is (elektronikus hírközlő eszköz igénybevételével). A tagok gyűlése csak ülés tartásával határozhat, ha bármelyik tag az ülés megtartását kéri (ekkor az ügyvezetésnek a legfőbb szerv ülését össze kell hívnia). A határozathozatal során valamennyi tagnak azonos mértékű szavazata van (az egyenlő szavazás elve az egyforma tagi felelősségből eredeztethető); semmis a társasági szerződés olyan rendelkezése, amely a tagot szavazati jogától megfosztja. A tagok gyűlése a leadható összes szavazatszámhoz viszonyított szótöbbséggel hozza meg határozatát; a társasági szerződés ettől eltérő kikötése semmis. A tagok gyűlésén, a döntés meghozatalakor nem a jelenlévők szavazatszámát vesszük alapul, hanem az összes leadható szavazatot: tehát az ülés is csak akkor tartandó meg, ha a határozat meghozatalához szükséges szavazati arány jelen van. A határozathozatal egyszerű szótöbbséggel történik, kivéve azokat a kérdéseket, amelyek esetében a Ptk. vagy a társasági szerződés $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséget vagy egyhangúságot ír elő. A főszabálytól való eltérést fogalmaz meg a Ptk. akkor, amikor $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséghez köti a határozat meghozatalát az alábbi ügyekben: a tag kizárása iránti per kezdeményezése; a vezető tisztségviselő visszahívása; valamely kérdésnek a tagok gyűlése hatáskörébe utalása. Egyhangú határozatot követel meg a Ptk.: a társasági szerződés módosításához (valamennyi tagnak alá kell írnia); a társaság átalakulásának, egyesülésének és szétválásának eldöntéséhez; a társaság jogutód nélküli megszűnésének elhatározásához; a tag társasági részesedésének átruházásához; nem tag házastárs válás esetén történő taggá válásához; a tag örökösének/jogutódjának társaságba történő belépéséhez. PT

Ptk. 3:16–3:20. §§, 3:109. § (1)–(2) bekezdések, 3:110–3:111. §§, 3:142–3:143. §§

KGD 2001. 64.

Közkereseti társaság megszűnése: *A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein túl a közkereseti társaság jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha tagjainak száma 1 főre csökken, és az ettől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül a társaság nem jelenti be a cégbíróságnál újabb tagnak a társaságba való belépését. A kkt. 1 taggal nem alapítható, de átmenetileg, záros határidőig (6 hónapig) 1 taggal is működhet; tehát 6 hónapon át függő jogi helyzet van: ha ezen idő alatt jelentenek be új tagot a cégbíróságnál, akkor a kkt. tovább működhet, ha nem, akkor meg kell szünnie (a jogvesztő határidő elteltével, a jogszabály erejénél fogva). A bejelenthető új tag lehet az elhunyt tag örököse is, az örökös és a megmaradt (egyetlen) tag megállapodása esetén, a határidőt azonban nem a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésétől, hanem a tagsági jogviszonynak a tag halálával bekövetkezett megszűnésétől kell számítani. Az új tag belépéséig vagy ennek hiányában a jogutód nélküli megszűnésig vagy a felszámoló kirendeléséig az egyedüli tag jogosult dönteni a tagok gyűlése hatáskörébe tartozó kérdésekben, és őt kell a társaság vezető tisztségviselőjének tekinteni, feltéve, hogy megfelel a vezető tisztségviselőkre vonatkozó törvényi előírásoknak; ha a társaságnak nem maradt ilyen tagja, a társaság részére a cégbíróság felügyelőbiztost rendel ki. Közkereseti és betéti társaságoknál egyszerűsített végelszámolás is alkalmazható, ha a cég a végelszámolása kezdő időpontjától számított 150 napon belül a végelszámolást befejezi. A társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a tartozások kiegyenlítése után fennmaradó vagyont a vagyoni hozzájárulásuk arányában fel kell*

osztani a kkt. tagjai között. A közkereseti társaság jogutóddal is megszűnhet: *átalakulás, egyesülés, vagy szétválás* révén. A közkereseti társaság betéti társasággá és a betéti társaság közkereseti társasággá a gazdasági társaságok átalakulására vonatkozó szabályok alkalmazása nélkül, *társasági szerződése módosításával* alakulhat át. A társaság betéti társasággá való átalakulása során *kültaggá* váló tag az átalakulástól számított 5 éves jogvesztő határidőn belül korlátlanul köteles helytállni a társaságnak az átalakulás előtt keletkezett tartozásaiért. A társasági tevékenység megváltozott formában való továbbfolytatásában részt venni nem kívánó tagokkal a tagsági viszony megszűnése esetén irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával kell elszámolni. PT

Ptk. 3:48. § (2) bek., 3:152–3:153. §§; Ctv. 114–115. §§ – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 39. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát. ÍH 2005. 31., KGD 2003. 3., LB Cgf. VII. 31.024/2001/2., BH 1996. 377.

Közkereseti társaság operatív szerve: A *közkereseti társaság* operatív szerve az ügyvezető(k). A kkt. ügyvezetését a tagok közül kijelölt vagy megválasztott egy vagy több ügyvezető látja el; kijelölés vagy választás hiányában valamennyi tag ügyvezető. Semmis a *társasági szerződés* olyan rendelkezése, amely ügyvezetővé olyan személyt jelöl ki, aki nem tagja a társaságnak, vagy lehetővé teszi ilyen személy ügyvezetővé választását. Közkereseti társaság üzletvezetéssel és képviseleti joggal csak saját tagját bízhatja meg, alkalmazottját vagy kívülálló személyt azonban nem. Ha a tag tagsági jogviszonya megszűnik, akkor automatikusan megszűnik ügyvezetői jogosultsága is. A kkt. *jogi személy* tagja – ténylegesen annak képviselője – is elláthatja az ügyvezetést, ilyenkor a *vezető tisztségviselőre* vonatkozó személyi előírásokat a jogi személy tag képviselőjére (szervezeti vagy jogügyleti képviselőjére) kell alkalmazni. Az *ügyvezetés* körébe tartozik mindazon kérdések eldöntése, amelyekről nem a tagok gyűlése jogosult határozni. Amit a Ptk., a társasági szerződés vagy a tagok $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozata a *legfőbb szerv* hatáskörébe utal, azokban az ügyekben az ügyvezető nem jogosult eljárni. Általában az ügyvezetés körébe tartozik: a munkáltatói jogkör gyakorlása; a társaság *tevékenységében* személyesen közreműködők irányítása és ellenőrzése; adminisztratív teendők ellátása (például hitelfelvétel előkészítése, vagyonkimutatás elkészítése); a kkt. üzletpolitikájának megvalósítása (üzletvitel); ha a társasági szerződés így rendelkezik: a tagok gyűlésének összehívása, levezetése, jegyzőkönyvezése, a határozatok megőrzése; a kkt. képvisellete. Az ügyvezetők mindegyike önállóan járhat el. Az ügyvezető a másik ügyvezető tervezett vagy már megtett intézkedése ellen tiltakozhat, ebben az esetben a tagok gyűlése jogosult az intézkedés felülbírálására. A tervezett intézkedés – a halaszthatatlan intézkedés kivételével – mindaddig nem tehető meg, amíg arról a tagok gyűlése nem határoz. Ha a társasági szerződés úgy rendelkezik, hogy több ügyvezető együttesen jár el, és az ügyvezetők között nincs egyetértés, bármelyikük jogosult az adott kérdésben a tagok gyűlésének a döntését kérni. A halaszthatatlan intézkedéseket az ügyvezetők önállóan is megtehetik, azonban az ilyen intézkedésről a többi ügyvezetőt késedelem nélkül tájékoztatni kell. PT

Ptk. 3:22. § (2) bek., 3:144–3:145. §§
BH 1991. 480., KGD 1998. 290.

Közkereseti társaság szervezete: A *közkereseti társaságnál* a tagságtól elkülönült, önálló szervezetről és szervekről nem beszélhetünk: a társaság működése általában informálisan és formalizálatlanul történik; a társaság működése általában informálisan és formalizálatlanul történik; a kiépített szervezeti struktúra hiánya jellemzi. Kkt. *legfőbb szerve* a tagok gyűlése, *operatív szerve* az ügyvezető(k) és fakultatív – ellenőrző szervei – a *felügyelőbizottság* és az *állandó könyvvizsgáló*. PT

Ptk. 3:142–3:145. §§

Közkereseti társaság tagjának hitelezőjét megillető felmondás joga: A *tulajdoni elkülönülés alapelve*nek megfelelően a társaság vagyona nem azonos a tagjai vagyónal és a tagok vagyona sem azonos a *gazdasági társaság* vagyónal. Ebből az elvből következik, hogy a *közkereseti társaság* tagjának a *hitelezője* követelését közvetlenül nem elégítheti ki a közkereseti társaság vagyonából. A hitelező ugyanis nem a társaság hitelezője, így követeléseinek kielégítésére nem a társasági vagyon szolgál, azonban méltánytalan lenne a tag magánhitelezőjével szemben, ha a tag társasági részesedése nem szolgálhatna követelésének kielégítési alapjául. Ebből következően a hitelező követelésének fedezetéül az a vagyonhányad szolgál, amely a közkereseti társaság tagját tagsági jogviszonyának megszűnésekor a társaság vagyonából megilleti, ez a mérték főszabály szerint arányban áll a tag által teljesített *vagyoni hozzájárulás* mértékével, és csak készpénzben adható ki a tagnak, illetve örökösének, jogutódjának. Ha a tag hitelezője erre a vagyonhányadra végrehajtást vezet, abban az esetben jogosult a tagot megillető felmondás jogát gyakorolni, amelynek következtében a tag tagsági jogviszonya megszűnik, a hitelező pedig kielégítheti követelését a tagnak járó vagyonhányadból. Azzal azonban, hogy a tagot megillető felmondási jogot gyakorolhatja, a hitelező nem kerül a társasággal jogviszonyba, és nem válik a közkereseti társaság tagjává, így a tagsági jogviszony fennállása alatt keletkezett, a társasági vagyonból ki nem elégíthető tartozásokért nem a hitelező, hanem a tag tartozik felelősséggel. LZZs

Ptk. 3:1. § (5) bek., 3:140. §, 3:147. §, 3:150. §, 3:151. § (1) bek.

Közös tulajdonú részvény: A *részvény* nemcsak egy, hanem több *részvényes* tulajdonában is állhat, ebben az esetben közös tulajdonú részvényről beszélhetünk. A közös tulajdonú részvény tulajdonosai a *részvénytársasággal* szemben egy tagnak számítanak, részvényesi jogaikat közös képviselőjük útján gyakorolhatják. A részvénytársaság *részvénykönyvében* nem az egyes tulajdonosokat, hanem a közös képviselőt tüntetik fel. A közös képviselő a részvény tulajdonosainak nevében és javára jár el, így a *legfőbb szerv* ülésein is részt vesz, és szavazhat azokban a kérdésekben is, amelyekben saját nevében nem illeti meg szavazati jog. A közös képviselő személyére a Ptk. nem tartalmaz speciális előírásokat, így közös képviselő lehet a részvénytársasággal tagsági jogviszonyban nem álló személy, de a tulajdonostársak egyike is. A tulajdonosok egymás közötti, belső viszonyára a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályai irányadók, hiszen a részvény *értékpapír*, amelyre a törvény a dologra vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni, így a részvényen fennálló tulajdonjog eszmei hányadok szerint illeti meg a tulajdonostársakat, a közös tulajdonban

álló részvényt érintő kérdésekben a tulajdonostársak szótöbbséggel határoznak, szavazati joguk mértéke az eszmei tulajdoni hányadhoz igazodik. A részvénytársasággal szembeni kötelezettségeikért a tulajdonostársak egyetemleges helytállásra kötelezettek. LZZs

Ptk. 3:19. § (2) bek., 3:213. § (2) bek., 5:14. § (2) bek., 5:73. §, 5:78. §

Közös tulajdonú törzsbetét: Lásd *törzsbetét*. LZZs

Közös tulajdonú üzletrész: A *korlátolt felelősségű társaságban* egy adott üzletrésznek több jogosultja is lehet. Az üzletrész nem minősül dolognak, sem *értékpapírnak*, azonban abban az esetben, ha az üzletrésznek több jogosultja van, létrejön egy olyan speciális jogközösség, amelyben a jogosultak belső viszonyára a Ptk. közös tulajdonra irányadó szabályai alkalmazandók. A közös tulajdonú üzletrész jogosultjai a társasággal szemben egy tagnak számítanak, akik jogaikat a maguk közül választott közös képviselő útján gyakorolják, kötelezettségeikért egyetemlegesen kötelesek helytállni. A közös képviselő megválasztása szavazással történik, a tulajdonostársak szavazati joga az üzletrészen fennálló közös tulajdon eszmei hányadaihoz igazodik. Közös tulajdonban álló üzletrész esetén a *tagjegyzék* tartalmazza az egyes jogosultak, valamint a közös képviselő nevét, lakóhelyét, illetve *székhelyét*, valamint az üzletrész alapjául szolgáló közös *törzsbetét* mértékét is. A közös képviselő köteles bejelenteni a társaságnak a tagok személyében és tulajdoni hányadában bekövetkezett valamennyi változást. A közös képviselő személyében bekövetkezett változás társaság részére történő bejelentése az új közös képviselőt terheli. LZZs

Ptk. 3:165. §, 3:197. § (1) bek. b) pontja

BH 2004. 374. I., BDT 2011. 2558. I., BDT 2013. 2844.

Közzététel: A *gazdasági társaságokkal* kapcsolatos közzététel a *Cégközlönyhöz* és a *cég honlapjához* kapcsolódik. A köztulajdonban álló gazdasági társaság a közzététel időpontjában fennálló adatok alapján közzéteszi a *vezető tisztségviselőket*, a *felügyelőbizottsági tagokat*, az Mt. 208. §-a szerint vezető állású munkavállalók, valamint az önállóan *cégjegyzésre* vagy a bankszámla feletti rendelkezésre jogosult munkavállalók nevét, tisztségét vagy munkakörét, a munkavállaló részére a munkaviszonya alapján közvetlenül vagy közvetve nyújtott pénzbeli juttatásokat, a teljesítménybért megalapozó teljesítménykövetelményeket, a munkavállalóra irányadó végkielégítés, illetve felmondási idő időtartamát, továbbá vezető tisztségviselőnél és felügyelőbizottsági tagnál a megbízási díjat, a megbízási díjon felüli egyéb járandóságokat, a jogviszony megszűnése esetén járó pénzbeli juttatásokat. Az adatok közzétételéért, folyamatos hozzáférhetőségéért és hitelességéért a gazdasági társaság – mint munkáltató – vezetője a gazdasági társasággal összefüggő valamennyi adat vonatkozásában felelős. A közzététel elmulasztása esetén, továbbá ha a közzététel nem teljes vagy nem időszerű, külön jogszabály szerint a törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárása kezdeményezhető; a közzétett adatok a közzétételt követő 2 évig nem távolíthatók el. A Taktv. által előírt proaktív közzétételi kötelezettség nem zárja ki a közérdekű adatokat

kezelő szervhez érkező egyéni adatigénylések teljesítését, a Taktv. csupán egy speciális adatközlési kötelezettséget ír elő. PT

Ctv. 20. § (1) bek., 21/A. § (1) bek.; Taktv. 2. § (1), (7)–(9) bekezdések

LB Pfv. IV. 21.148/2009/6., EBD 2014. M.10., BH 2013. 283., BDT 2009. 2034., ÍH 2016. 57., FIT-H-PJ-2015-834.

Kumulatív szavazás: A többségi szavazás hátrányait kiküszöbölő, a kisebbségi *részvényesek* számára is az *igazgatótanácsi* képviselő elvi lehetőségét megteremtő szavazati rendszer. Többségi szavazás esetén az igazgatótanács valamennyi tagjára külön-külön szavaznak, vagyis a többségi részvényes valamennyi igazgatótanácsi tagot kijelölheti, és a kisebbségi részvényesek igazgatótanácsi képviselő nélkül maradhatnak. Ennek kiküszöbölésére vezették be a kumulatív szavazást, amelynek lényege, hogy minden részvényes szavazati jogainak számát megszorozzák a betöltendő igazgatótanácsi helyek számával, és valamennyi jelöltre egyszerre szavaznak. A részvényesek a szavazataikat megoszthatják a jelöltek között. Például X *részvénytársaság* 100 millió HUF tőkével rendelkezik, és a *részvényeinek névértéke* 1 forint, azaz 100 millió, 1–1 szavazatot biztosító *részvényt* bocsátott ki. Az első részvényes 55 millió szavazattal (55%), a második részvényes 15 millió szavazattal (15%), a harmadik, negyedik és az ötödik részvényes 10 millió–10 millió szavazattal rendelkezik (10–10%). Az öttagú igazgatótanács megválasztása érdekében valamennyi részvényes szavazatainak számát meg kell a betöltendő helyek számával, azaz 5-tel szorozni. Így az első részvényesnek 275 millió szavazata (55 millió \times 5), a második részvényesnek 75 millió szavazata (15 millió \times 5), a harmadik, negyedik és ötödik részvényesnek 50 millió (10 millió \times 5) szavazata lesz, összesen 500 millió szavazat. Az öt igazgatótanácsi helyre hét jelölt pályázik. Ilyen körülmények között az első részvényesnek a kumulatív szavazás módszerével összhangban kell a stratégiáját kidolgoznia. Ha egyenlő arányban osztja meg öt jelölt között a szavazatait, az azt jelenti, hogy 55 millió szavazatot ad le mindegyik jelöltre. Azonban ez nem az ideális döntés: a második részvényes a 75 millió ugyanarra a jelöltre leadott szavazatával bejuttatja a jelöltjét (a hatodik jelöltet), a harmadik, a negyedik és az ötödik kisorészvényes együtt, összesen 150 millió szavazatukkal pedig bejuttatják a saját jelöltjüket (a hetedik jelöltet). Ebben az esetben a többségi részvényesnek csak három igazgatótanácsi tag kijelölésére lenne lehetősége. Ebben a példában a szavazatok a következőképpen oszlanak meg:

	Első jelölt	Második jelölt	Harmadik jelölt	Negyedik jelölt	Ötödik jelölt	Hatodik jelölt	Hetedik jelölt	Összesen
Első részvényes	55 000 000	55 000 000	55 000 000	55 000 000	55 000 000			275 000 000
Második részvényes						75 000 000		75 000 000
Harmadik részvényes							50 000 000	50 000 000
Negyedik részvényes							50 000 000	50 000 000
Ötödik részvényes							50 000 000	50 000 000
Összesen	55 000 000	55 000 000	55 000 000	55 000 000	55 000 000	75 000 000	150 000 000	500 000 000

Így a legtöbb szavazattal a kisebbségi részvényesek hetedik jelöltje nyer megbízást, illetve másodikként egy más kisebbségi részvényes hatodik jelöltje jut be az igazgatótanácsba, a többségi részvényes pedig csak három jelöltet tud megválasztani. Ezért a kumulatív szavazás más stratégiát tesz szükségessé a többségi részvényes számára. Ha a szavazatait hatékonyabban csoportosítja, illetve egyeztet a kisebbségi részvényesek egy részével, akkor az eredmény számára kedvezőbb is lehet, amint az alábbi táblázat mutatja:

	Első jelölt	Második jelölt	Harmadik jelölt	Negyedik jelölt	Ötödik jelölt	Hatodik jelölt	Hetedik jelölt	Összesen
Első részvényes	75 000 001	75 000 001	75 000 001	49 999 997				275 000 000
Második részvényes						75 000 000		75 000 000
Harmadik részvényes							50 000 000	50 000 000
Negyedik részvényes							50 000 000	50 000 000
Ötödik részvényes				50 000 000				50 000 000
Összesen	75 000 001	75 000 001	75 000 001	99 999 997		75 000 000	100 000 000	500 000 000

A második példában a többségi részvényes sikeresen megakadályozta, hogy a hatodik jelölt bejusson, így – az ötödik részvényessel együttműködésben – négy jelöltet sikerült bejuttatni az igazgatótanácsba, illetve a harmadik és negyedik részvényes jelöltje, a hetedik jelölt a legnagyobb szavazatszámú szintén mandátumot nyert, azaz a kisebbségi részvényesek legalább részleges képviselője is biztosítva van az igazgatótanácsban. Azonos szavazatszámot elért jelöltek között a rangsort az dönti el, hogy melyik jelöltre szavazott több részvényes. Azon esetben, amikor azonos szavazatszámot azonos számú részvényestől kapott a jelölt, akkor a *létesítő okiratban* foglalt szabályok szerint kell a rangsort megállapítani (például

elő lehet írni, hogy az újabb mandátumra pályázó jelöltnek van elsőbbsége az először pályázóval szemben, illetve az idősebb jelöltnek van elsőbbsége). Egyes nemzeti jogrendekben a kumulatív szavazás alkalmazása kötelező, amennyiben a szavazati jogok meghatározott arányát képviselő részvényesek (például 10%) kérelmezik ezt. VE

Különleges törvényességi felügyeleti eljárások: *Törvényességi felügyeleti eljárásra a cégnyilvántartás közhitelességének biztosítása érdekében, a cég törvényes működésének kikényszerítése céljából kerül sor, az eljárásra általában a cégjegyzékben szereplő adatok törvénytörtő jellege ad okot. A különleges törvényességi felügyeleti eljárások közös jellemzője, hogy a főszabálytól eltérően nem a cégjegyzékbe bejegyzett adat, hanem más, speciális, különleges szabályozást és eljárást igénylő ok szolgál a törvényességi felügyeleti eljárás alapjául. A különleges törvényességi felügyeleti eljárások közé sorolandó a cég működésének felfüggesztése; más hatóság eljárásának kezdeményezése; a beszámoló leletbe helyezése, valamint közzététele elmulasztásának jogkövetkezménye; a cégjegyzékbe bejegyzett személynek a céggel kapcsolatos jogviszony törlésére irányuló kérelme; az ismeretlen székhelyű cég megszüntetésére irányuló eljárás; valamint az adószám-törléssel érintett cégek megszüntetésére irányuló eljárás. LZZs*

Ctv. 72. § (1) bek., 85–93. §§

Különválás: *A származtatott alapítás egy fajtája a szétválás, amely további két csoportra bontható: különválásra és kiválásra. Különválás esetén a jogi személy megszűnik, és vagyona a különválással létrejövő több jogi személyre mint jogutódra száll át. Különválás keretében a jogelőd társaság vagyona nem mint jogi egész száll át a különválással létrejövő kettő vagy több jogutódra, hanem valamennyi jogutód csak egyes jogokat és kötelezettségeket szerez meg azzal, hogy a különvált gazdasági társaság megszűnik létezni, és törölve lesz a cégjegyzékből (szinguláris jogutódlás). A különválás úgy is megvalósulhat, hogy a különvált tagok a vagyon rájuk eső részével különböző, már működő gazdasági társasághoz mint jogutódhoz csatlakoznak; ezt nevezzük beolvadásos különválásnak. Ebben az esetben a döntéshozó szerv szétválásról szóló döntéséhez annak a jogi személynek a hozzájárulása is szükséges, amelybe a kiváló vagy különvált tagok beolvadnak. NBK*

Ptk. 3:45. § (1)–(3) bekezdések

Kültag: *A betéti társaság azon tagja, aki/ami a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesít, és a társaság kötelezettségeiért – ha a Ptk. eltérően nem rendelkezik – nem tartozik helytállási kötelezettséggel. Jog-, forgalombiztonsági és hitelezővédelmi okokból felelősséggel tartozik a kültag, ha*

- a) *az előtársaság tagjaként helytáll a cégnyilvántartásba be nem jegyzett előtársaság tartozásaiért [Ptk. 3:101. § (5) bek.];*
- b) *a korlátozott felelősségével visszaél [felelősségátvitel; Ptk. 3:2. § (2) bek.];*
- c) *tagsági jogviszonyával összefüggésben, szerződésen kívül, szándékosan okoz kárt [felelősségátörés; Ptk. 6:540. § (3) bek.];*

- d) a felosztott vagyomból való részesedés mértékéig helytáll a jogutód nélkül megszünt betéti társaság ki nem elégített tartozásaiért [Ptk. 3:48. § (3) bek.];
- e) a *közkereseti társaság* betéti társasággá átalakul, és a kkt. tagja kültaggá válik, akkor ez a tag az *átalakulástól* számított 5 éves jogvesztő határidőn belül korlátlanul köteles helytállni a társaságnak az átalakulás előtt keletkezett tartozásaiért [Ptk. 3:153. § (2) bek.];
- f) a betéti társaság *beltagja* kültaggá válik, a kültaggá válástól számított 5 éves jogvesztő határidőn belül a beltagra vonatkozó rendelkezések szerint áll helyt a módosítást megelőzően keletkezett társasági tartozásokért (Ptk. 3:157. §).

A kültag ügyvezetést nem láthat el, nem lehet a bt. *vezető tisztségviselője*; tehát a kültag sem a bt. üzletvezetésére, sem annak képviselésére nem jogosult. Ettől az előírástól a Ptk. 3:4. § (1)–(3) bekezdéseiben rögzített *diszpozitív* feltételek fennállása esetén el lehet térni (a *társasági szerződésben*, egyhangúlag), valamint a fenti szabály alóli kivételnek tekintendő az is, ha a beltagok vagy kültagok hiánya vagy a társasági tagok számának 1 főre csökkenése következtében, a társaságnak nem maradt vezető tisztségviselője, a *társasági szerződés módosításáig* vagy a szerződés módosításának hiányában a *jogutód nélküli megszűnésig* vagy a *felszámoló* kirendeléséig az a tag minősül vezető tisztségviselőnek, aki megfelel a vezető tisztségviselőkre vonatkozó törvényi előírásoknak; ebben az esetben a társaság vezető tisztségviselője kültag is lehet, továbbá ha a vezető tisztségviselő, illetve a tagok gyűlése meghatalmazást ad a kültag részére a bt. képviselésének ellátásával kapcsolatban (egyedi esetekre jogügyleti alapú képviselés illetheti meg a kültagot). PT

Ptk. 3:154. §, 3:156. §, 3:158. § (2) bek.

ÍH 2009. 29., BDT 2008. 1879.

Kvalifikált konzern: Lásd *elismert vállalatcsoport*. DJ

L

Legfőbb szerv: A gazdasági társaság tagjainak döntéshozó szerve a legfőbb szerv. A legfőbb szerv az egyes gazdasági társaságok esetében eltérő elnevezéssel működik: *kkt.* és *bt.* esetén tagok gyűlése, *kft.* taggyűlése, *rt.* közgyűlése. a) Hatásköre: a legfőbb szerv feladata a társaság alapvető üzleti és személyi kérdéseiben való döntéshozatal. A hatáskörébe tartozik az Sztv. szerinti *beszámoló* jóváhagyása és a nyereség felosztásáról való döntés, továbbá a taggal, a vezető tisztségviselővel, a felügyelőbizottsági taggal és a társasági könyvvizsgálóval szembeni kártérítési igény érvényesítéséről való döntés. Az egyes gazdasági társasági formáknál a Ptk. külön is szabályoz olyan hatásköröket, amelyeket a legfőbb szerv gyakorol, továbbá a *társasági szerződés* további hatáskört állapíthat meg. A társasági szerződésben a tagoknak körültekintően kell meghatározniuk a legfőbb szerv jogkörét, mert minden olyan hatáskör, amely nem tartozik oda (és más nevesített társasági szervhez sem) az ügyvezetés jogkörébe tartozik. A legfőbb szerv a vezető tisztségviselő hatáskörét nem vonhatja el. b) Összehívása: a legfőbb szerv ülését a vezető tisztségviselő meghívó küldésével vagy közzétételével hívja össze. A meghívónak tartalmaznia kell: a *jogi személy* nevét és *székhelyét*; az ülés idejének és helyszínének megjelölését; az ülés napirendjét. A bírói gyakorlatot kodifikálta a Ptk., így a törvény kimondja, hogy a napirendet a meghívóban olyan részletességgel kell feltüntetni, hogy a szavazásra jogosultak a tárgyalni kívánt témakörökben álláspontjukat kialakíthassák. A döntéshozó szerv az ülést főszabály szerint a társaság székhelyén tartja. A közös szabályok nem határoznak meg olyan okot, amelynek bekövetkezése esetén a legfőbb szervet kötelező összehívni. c) Nem szabályszerűen összehívott legfőbb szervi ülés: ebben az esetben az ülést akkor lehet megtartani, ha az ülésen valamennyi részvételre jogosult jelen van, és egyhangúlag hozzájárul az ülés megtartásához. A legfőbb szerv ülésén a szabályszerűen közölt napirenden szereplő kérdésben hozható határozat. A napirenden nem szereplő kérdést akkor lehet napirendre venni, ha valamennyi részvételre jogosult jelen van, és a napirenden nem szereplő kérdés megtárgyalásához egyhangúlag hozzájárul. A nem szabályosan összehívott vagy megtartott ülésen elfogadott és ebből az okból érvénytelen határozat az elfogadásának időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé válik, ha a határozatot az ülés napjától számított 30 napon belül valamennyi tag egyhangúlag érvényesnek ismeri el. d) Határozatképesség: a legfőbb szerv ülése akkor határozatképes, ha azon a leadható szavazatok több mint felét képviselő szavazásra jogosult részt vesz. A határozatképességet minden *határozathozatalnál* vizsgálni kell. Ha egy tag vagy alapító valamely ügyben nem szavazhat, őt az adott határozat meghozatalánál a határozatképesség megállapítása során figyelmen kívül kell hagyni. A határozathozatalhoz lásd a *határozathozatal ülés tartása nélkül* címszót. e) A legfőbb szerv ülése nem nyilvános, azonban az érdekeltek és érintettek részt vehetnek az ülésen. A gazdasági társaság minden tagja jogosult személyesen vagy képviselő útján a legfőbb szerv tevékenységében részt venni. A társaság legfőbb szervében gyakorolható szavazati jog mértéke a tag *vagyoni hozzájárulásához* igazodik. Ha a Ptk. eltérően nem rendelkezik, egy tag egy képviselőt bízhat meg, egy képviselő több tagot is képviselhet. A képviseletre szóló meghatalmazást

közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. f) Elektronikus hírközlő eszköz igénybevétele: a tag a legfőbb szerv ülésén tagsági jogait személyes részvétel helyett elektronikus hírközlő eszközök igénybevételével akkor gyakorolhatja, ha a *létesítő okirat* az igénybe vehető elektronikus hírközlő eszközöket, valamint azok alkalmazásának feltételeit és módját úgy határozza meg, hogy a tagok azonosítása és a tagok közötti kölcsönös és korlátozásmentes kommunikáció biztosított legyen. g) Egyszemélyes társaságnál a legfőbb szerv hatáskörét az alapító vagy az egyedüli tag gyakorolja. A legfőbb szerv hatáskörébe tartozó kérdésekben az alapító vagy az egyedüli tag írásban határoz, és a döntés az ügyvezetéssel való közléssel válik hatályossá. AÁ

Ptk. 3:16–3:18. §§, 3:109–3:111. §§

BDT 2009. 2028., BDT 2009. 2071., BDT 2003. 122., EBH 2000. 229., BH 2000. 553., Pécsi Ítéltábla

Gf. 40.045/2016/4., Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.211/2015/3.

Legfőbb szerv – összehívása: A *gazdasági társaság* legfőbb szervét évente legalább egy alkalommal kell összehívni, amelyen az *üzleti évet* lezáró *beszámoló* elfogadásáról kell dönteni. A legfőbb szerv összehívása a *vezető tisztségviselő* feladata. A gazdasági társaságok általános szabályai nem tartalmazznak előírást arra, hogy a *közgyűlést* milyen időközönként kell összehívni. Ezek alapján a tagoknak kell kimunkálniuk a *társasági szerződésben*, hogy a legfőbb szerv milyen gyakorisággal ülésezzen. Két speciális rendelkezést kell a közgyűlés összehívásánál figyelembe venni: a) amikor valamely szerv/személy nevesített joga (például *könyvvizsgáló*, *korlátolt felelősségű társaság ügyvezetése*, amennyiben két személyből áll, *kisebbségvédelmi szabályok*) a legfőbb szerv összehívásának kezdeményezése, vagy b) a Ptk.-ban meghatározott esetekben köteles az ügyvezetés kezdeményezni a legfőbb szerv összehívását vagy a legfőbb szerv döntéshozatalát ülés tartása nélkül. Ilyen kötelező összehívási okokat a Ptk. a *korlátolt felelősségű társaságnál* és a *részvénytársaságnál* ír elő, amelyeket lásd *taggyűlés*, *közgyűlés* címszavaknál. AÁ

Ptk. 3:17. §

BDT 2009. 2028.

Legfőbb szerv összehívása (törvényességi felügyeleti intézkedés): *Törvényességi felügyeleti eljárás* során, amennyiben a *cég* törvényes működése előreláthatólag a *legfőbb szerv* összehívásával helyreállítható, a *cégbíróság törvényességi felügyeleti intézkedés* alkalmazásával összehívja a cég legfőbb szervét vagy a legfőbb szerv összehívására megfelelő személyt vagy szervezetet – jellemzően a cég tagját vagy a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatása iránt kérelmet benyújtó személyt – rendel ki. Amennyiben a legfőbb szervet nem a cégbíróság, hanem az általa kirendelt személy vagy szervezet hívja össze, ennek a költségeit a cég viseli. Az intézkedés alkalmazására kerül sor, amennyiben nincs a cégnél a legfőbb szerv összehívására jogosult személy, azonban a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges a legfőbb szerv összehívása és döntése. A legfőbb szerv cégbíróság általi összehívása esetén is be kell tartani az adott cégformára vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és a *létesítő okirat* legfőbb szerv összehívására irányadó szabályait, valamint pontosan meg kell jelölni az ülésen megtárgyalandó napirendi pontokat is.

A cégbíróság a legfőbb szervi ülés helyszínének kijelölése során a célszerűségi szempontokat veszi figyelembe, a *székhelytől* eltérő helyre történő összehívásról rendelkező bírósági határozatnak pedig nem előfeltétele a tagok hozzájárulása. LZZs

Ctv. 81. § (1) bek. d) pontja

ÍH 2011. 86., ÍH 2009. 181., Fővárosi Törvényszék I-H-GJ-2013-147., FIT-H-GJ-2014-246., BDT 2016. 3567.

Lerovó pénznem: Lásd *pénzbeli vagyoni hozzájárulás*. LZZs

Letelepedés (EU) – elsődleges és másodlagos letelepedés: A letelepedés szabadsága az EU gazdasági alapszabadságai közé tartozik, jogalapja az EUMSZ. 26. cikke (belső piac), 49–55. cikke (letelepedés) és 56–62. cikke (szolgáltatások). A letelepedés szabadsága felöleli az önálló keresőtevékenység megkezdését és gyakorlását, valamint vállalkozások (*gazdasági társaságok*) alapítását és irányítását a fogadó állam polgáira vonatkozó rendelkezések szerint. Az elsődleges letelepedés a vállalkozói *tevékenység* közvetlen megkezdése és folytatása, a másodlagos letelepedés a társaság (leányvállalat), képviselő, *fióktelep* alapítása, azaz: az elsődleges letelepedés az a hely, ahol a jogalany gazdasági tevékenységét maga közvetlenül és elsősorban folytatja, míg a másodlagos letelepedés az a hely, ahol ugyanezen jogalany a gazdasági tevékenységét közvetve (például leányvállalaton vagy fióktelepen keresztül) folytatja. A letelepedés szabadságának biztosítása mind a fogadó országra, mind a származási országra kötelezettségeket ró, ez utóbbinak nem szabad akadályokat gördíteni a területükön működő társaságok *székhelyének* áthelyezésére és más uniós tagállamban folytatott gazdasági tevékenységére vonatkozóan. Ugyanígy tilos korlátozni a letelepedés szabadságát az úgynevezett *másodlagos letelepedés* esetén. A letelepedés szabadsága biztosítja, hogy a társaság megválaszthatja, hogy leányvállalaton (azaz társasági formában) vagy fióktelepen keresztül kívánja tevékenységét gyakorolni. Ez azt jelenti, hogy a fogadó ország nem kényszeríthet vagy ösztönözhet egy másik tagországban honos társaságot arra, hogy gazdasági tevékenységének keretében egy másik *jogi személyt* (társaságot) hozzon létre. Az uniós jog kizárja a letelepedést korlátozó szabályok alkalmazását is. KZs

EUMSZ. 26. cikk, 49–54. cikkek, 55. cikk és 56–62. cikkek

Létesítés érvénytelensége: A Ptk. rendelkezik a *jogi személy* – e kategóriába tartozóan a *gazdasági társaságok* – létesítésének érvénytelenségéről a következőképpen:

- a) jogi személy *létesítő okiratának* érvénytelenségére a jogi személynek a nyilvántartásba való bejegyzését elrendelő határozat jogerőre emelkedéséig a szerződések érvénytelenségének szabályait kell megfelelően alkalmazni;
- b) a jogi személynek a nyilvántartásba való jogerős bejegyzését követően a jogi személy létesítő okiratának érvénytelenségére nem lehet hivatkozni a nyilvántartásból való törlés érdekében [ez a rendelkezés nem áll összhangban a Ctv. 69. § (4) bekezdésével, lásd jelen címszó végén].

Ha a létesítő okirat valamely rendelkezése jogszabályba ütközik, a törvényes működés biztosítására szolgáló eszközöket igénybe lehet venni. A létesítés érvénytelensége a cégalapítás

érvénytelenségét is jelenti, ezzel kapcsolatban a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránti per kezdeményezhető. A cég bejegyzését követően a cég alapítása érvénytelenségének megállapítása iránt a cég ellen a cég bejegyzését elrendelő végzés *Cégek* közlönyben történő közzétételétől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül a cég *székhelye* szerint illetékes törvényszék előtt indítható per. A perindításra az ügyész, illetve az jogosult, aki jogi érdekét valószínűsíti. Perindításnak valamennyi cégforma tekintetében csak a következő érvénytelenségi ok fennállása esetében van helye: a létesítő okirat ügyvédi, illetve az alapító kamarai jogtanácsosa általi ellenjegyzésére vagy közjegyzői okiratba foglalására nem került sor; a létesítő okirat nem tartalmazza a cég *cégnevet*, *főtevékenységét*, *jegyzett tőkéjét*, továbbá a tag *vagyoni hozzájárulásának* mértékét; a cég *tevékenységi köre* jogszabályba ütközik; a cég *alapításában* részt vevő valamennyi tag cselekvőképtelen volt, vagy a cég alapításában résztvevők a tagok legkisebb számára vonatkozó törvényi előírásokat megsértették; a *korlátolt felelősségű társaság* és a *részvénytársaság* esetében a jegyzett tőke legkisebb összegére vonatkozó törvényi előírásokat megszegték. A bíróság a perben megfelelő határidő tűzésével felhívja a céget az érvénytelenségi ok megszüntetéséhez szükséges intézkedések megtételére. Ha az intézkedések eredményre vezetnek, a bíróság ítéletében csak az érvénytelenség tényét állapítja meg, és felhívja a *cégbíróságot* törvényességi felügyeleti jogkörében hivatalból jegyezze be, vagy törölje az érintett *cégjegyzékadatot*, illetve – indokolt esetben – hívja fel a céget a bejegyzéshez szükséges további adatok bejelentésére, illetve a törvényes állapot helyreállításához szükséges intézkedések megtételére. Ha az érvénytelenség oka nem küszöbölhető ki, vagy a cég a bíróság felhívásának nem tesz eleget, a bíróság a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása mellett az ítéletben megállapított időpontig a létesítő okiratot hatályossá nyilvánítja. Az ítéletben meghatározott hatályossági időpont nem lehet későbbi, mint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 90 nap. Emellett felhívja a cégbíróságot, hogy intézkedjen a *cég megszűntnek nyilvánításáról* és ehhez kapcsolódóan kényszertörlési eljárás vagy *felszámolási eljárás* lefolytatásáról. A cégbíróság a cég megszűntnek nyilvánítási időpontját a bírósági ítéletben megállapított hatályossági időponttal azonos időpontban határozza meg. Lásd még a *társasági szerződés érvénytelensége, a cégbejegyzéssel kapcsolatos jogorvoslatok – a cégbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti per*. PT

Ptk. 3:15. § (1)–(2) bekezdések; Ctv. 69. §

Létesítő okirat: Lásd *társasági szerződés*. PT

Likvidációs részvény: A Ptk. az *elsőbbségi részvényfajtan* belül nevesíti a *részvénytársaság jogutód nélkül történő megszűnése* esetén a felosztandó vagyomból történő részesezés elsőbbségét biztosító, azaz az úgynevezett *likvidációs részvényosztályt*. Amennyiben a részvénytársaság jogutód nélkül megszűnik, és a *hitelezői követelések* kielégítését követően marad fenn a tagok között felosztható vagyona, és a társaság bocsátott ki likvidációs részvényeket, akkor a vagyon felosztása során az elsőbbségi részvények által biztosított jogokat figyelembe kell venni, azaz a likvidációs részvények tulajdonosai a többi *részvényt* megelőzően részesednek a felosztandó vagyomból. LZZs

Ptk. 3:230. § (2) bek. b) pontja, 3:322. § (1) bek.

M

Más hatóság eljárásának kezdeményezése: A Ctv. a *különleges törvényességi felügyeleti eljárások* között szabályozza azt az esetet, amikor a *cégbíróság* a *cég* jogszabálysértő működése vagy a *vezető tisztségviselők* jogellenes tevékenysége miatt más hatóságnál eljárás lefolytatását kezdeményezi. A cégbíróság abban az esetben kezdeményezheti más hatóság eljárását, amennyiben azt a tagok érdekeinek, valamint a *hitelezők* jogainak védelme céljából szükségesnek látja. A cégbíróság ugyanis nem jogosult *törvényességi felügyeleti eljárás* lefolytatására, amennyiben az ügyben közigazgatási eljárásnak van helye, ezekben az esetekben a cégbíróság csak kezdeményezheti az illetékes hatóság eljárását, de fontos kiemelni, hogy a cégbíróság nem lesz a hatósági eljárás alanya. Az eljárás lefolytatásának a címzettje nem köteles azt ténylegesen lefolytatni, mivel az eljárás megindítása a hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik, azonban a cégbíróság kezdeményezésétől számított 30 napon belül a hatóság köteles tájékoztatni a cégbíróságot, hogy az eljárást megindította-e, továbbá az eljárás lefolytatása esetén az eljárás befejezéséről és a megtett intézkedésekről is köteles tájékoztatást adni. LZZs

Ctv. 74. § (3) bek., 86. §

Második irányelv (tőkevédelmi irányelv): A 77/91/EGK irányelv a *nyilvánosan működő részvénytársaságok* kapcsán tartalmaz harmonizációs tárgyú rendelkezéseket az *alapítás*, valamint a tőke megtartása és módosítása vonatkozásában. Az alapítás és harmadik személyek érdekeinek védelme kapcsán az irányelv – többek között – meghatározza azokat a minimális tartalmi elemeket, amelyeknek a *részvénytársaság* alapszabályában szerepelniük kell. Ezek a következők: a társaság neve; működési formája; *tevékenységi köre*; a *jegyzett tőke* összege; a társaság *képviselését*, igazgatását, *ügyvezetését*, felügyeletét vagy ellenőrzését ellátó testületek tagjaira, jelölésére, eljárására vonatkozó szabályok, ha azt törvény nem szabályozza; valamint ha a társaság határozott időre jött létre, az időtartamot is meg kell jelölni. Az irányelv úgy rendelkezik, hogy a jegyzett tőke kizárólag vagyoni értékkel rendelkező dolog lehet, munkavégzés vagy szolgáltatás nyújtása nem tekinthető vagyoni hozzájárulásnak; továbbá a *részvényeket* nem lehet a névértéknél, illetve névérték hiányában a kibocsátási értéknél alacsonyabb árfolyamon kibocsátani; a *vagyoni hozzájárulás* ellenértékéért kibocsátott részvényeket a társaság bejegyzésének, illetve üzleti tevékenysége megkezdésének engedélyezése időpontjáig legalább névértékük, illetve a névérték hiányában a kibocsátási érték 25%-ának megfelelő mértékben be kell fizetni; valamint a *cégbejegyzést* megelőzően a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás (*apport*) értékéről független szakértő szakértői jelentést köteles készíteni. A tőke védelmét hivatottak szolgálni a következő rendelkezések: a tagok részére a társaság csak akkor teljesíthet kifizetést, ha a társaság vagyona eléri a fel nem osztható tartalékok összegével megnövelt jegyzett tőke összegét, és a kifizetések összege nem haladhatja meg az előző *üzleti év* nettó nyereségét. Az irányelv rendelkezése

alapján a társaság *saját részvényt* nem jegyezhet, de ha a tagállami jogszabályok ezt mégis lehetővé teszik, az csak az irányelvben meghatározott feltételek szerint történhet. A tőke felemeléséről és leszállításáról pedig csak a *közgyűlés* dönthet, amely eljárás vonatkozásában az első irányelvben meghatározott transzparencia követelményei érvényesülnek. Az irányelv általános jelleggel rögzíti, hogy alkalmazása során a tagállamok jogszabályainak biztosítaniuk kell az egyenlő bánásmódot valamennyi azonos helyzetű részvényes számára, ami az *aranyrészvény* intézményének problematikáját veti fel. NBK

77/91/EGK irányelv a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint ezek tőkéje fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében a Szerződés 58. cikkének (2) bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról 2. cikk, 7. cikk, 8. cikk (1) bek., 9. cikk (1) bek., 10. cikk (1) bek., 15. cikk (1) bek. c) pontja, 18. cikk (1) bek., 22. cikk, 25. cikk, 30. cikk, 42. cikk

Megismételt közgyűlés: Lásd a *közgyűlés* címszónál. AÁ

Megismételt taggyűlés: Ha *kft. taggyűlése* nem volt határozatképes, a megismételt taggyűlés az eredeti napirenden szereplő ügyekben a jelenlevők által képviselt szavazati jog mértékétől függetlenül határozatképes, ha azt az eredeti időpontot legalább 3 és legfeljebb 15 nappal követő időpontra hívják össze. A *társasági szerződés* 3 napnál rövidebb összehívási határidőt előíró rendelkezése semmis. A határozatképtelenség miatt megismételt taggyűlés összehívása az eredeti taggyűlés meghívójában megjelölt feltételekkel történhet. Megismételt taggyűlés csak szabályszerűen összehívott taggyűlés esetén értelmezhető; amennyiben a taggyűlés nem volt szabályszerűen összehívva, a megismételt taggyűlésen hozott határozatok érvénytelenek. AÁ

Ptk. 3:191. §

EBH 2010. 2240.

Megszüntetési eljárás: A *gazdasági társaságok* és azok szervei működésük során kötelesek a jogszabályi előírások betartására. Ennek érvényre juttatását szolgálja a *törvényességi felügyeleti eljárás*. Az *ismeretlen székhelyű cég megszüntetésére irányuló eljárás a fantomcégekkel* (fellelhetetlen vagy elérhetetlen cég) szembeni eljárás, amely alkalmazására ultima ratio jelleggel akkor kerül sor, ha a megelőző intézkedés keretében a *cég* törvényes működésének helyreállítására vonatkozó felhívás eredménytelenül telik el. A *cégbíróság* három módon szerezhet tudomást arról, hogy a cég ismeretlen *székhelyűvé* vált: egyrészt hivatalból, mert a tértivevény a *címzett ismeretlen* vagy *ismeretlen helyre költözött* jelzéssel érkezik vissza, másrészt bíróság vagy hatóság tájékoztatása alapján folyamatban lévő eljárás során, vagy harmadik személy bejelentéséből. Ezt követően a cégbíróság a megelőző intézkedés keretében a *Céglőnyben* közleményt tesz közzé, amelyben felhívja a cég tagjait – határidő tűzésével – a törvényes működés helyreállítására. Amennyiben erre nem kerül sor, tehát a törvénytől állapott továbbra is fennáll, a cégbíróság a megszüntetési eljárás lefolytatásáról határoz, az eljárást elrendelő végzését a *Céglőnyben* közzéteszi (kézbesíteni nem fog, hiszen a cég nem elérhető). Az elrendelő végzés arra vonatkozóan tartalmaz felhívást,

hogy akinek tudomása van a cég *székhelyéről*, működését érintő kérdésről, a céggel szembeni perről vagy a képviselő lakóhelyéről, azt jelentse be a cégbíróság felé. Amennyiben a felhívás eredménytelen, a cégbíróság végzésben a cég törléséről határoz. NBK

Ctv. 89–90. §§
BDT 2016. 3533.

Megváló tag felelőssége: *Származtatott alapítás* során az *átalakulási tervet* a társaság tagjaival írásban közölni kell, ugyanis az *átalakulás, egyesülés* vagy *szétválás* a társasági forma módosulását eredményezi, ez pedig a felelősség mértéke változásának lehetőségét hordozza a tagok vonatkozásában. Ezért az írásbeli közléstől számított 30 napon belül a jogelődben tagsági jogviszonnal rendelkező tag nyilatkozhat arról, hogy a jogutód társaság tagjává szeretne-e válni. Amennyiben a tag jogviszonyát nem kívánja fenntartani a jogutódban, az az átalakulás időpontjával megszűnik, a kilépő taggal pedig a tagsági jogviszony megszűnése esetére irányadó szabályok szerint el kell számolni. Felelőssége – azon *hitelezői* követelések vonatkozásában, amelyek tagsági jogviszonyának megszűnése előtt keletkeztek és a társaság vagyona által nem fedezettek – az általános szabályok szerint alakul: amennyiben felelőssége a társaság vagyona által nem fedezett tartozásokért korlátlan volt, tagsági jogviszonya megszűnésétől számított 5 éves jogvesztő határidőn belül korlátlanul, egyetemlegesen, saját vagyonával tartozik helytállni; ha a felelőssége a jogelődtársaságban korlátozott volt, annak tartozásaiért csak akkor felel az 5 éves jogvesztő határidőn belül, ha számára a társaság vagyonából az őt megillető vagyonhányad ki lett adva, ebben az esetben felelőssége az őt megillető vagyonhányad mértékéig terjed. NBK

Ptk. 3:42. § (1)–(2) bekezdések, 3:135. § (1) bek., 3:139. § (1) bek., 3:150. §, 3:151. § (1) bek., 3:157. §
AVÉ 2012/12., BDT 2010. 2340.II.

Mellékszolgáltatás: *Korlátolt felelősségű társaság alapítása* során a tag kötelezettsége a *törzsbetétének* teljesítése, míg szabad belátása alapján egyéb *vagyon* *hozzájárulás* teljesítését is vállalhatja, amelyet a felek a *társasági szerződésben* köthetnek ki. Az egyéb vagyoni hozzájárulást nevezzük mellékszolgáltatásnak. A mellékszolgáltatás vagyoni értékkel rendelkező, a társaság részére szükséges és hasznos gazdasági jellegű szolgáltatást jelent, a tag szabad akaratelhatározásán múlik, hogy teljesítését vállalja-e. Járulékos jellegű szolgáltatás, amelynek jogalapja a tagsági jogviszony. A mellékszolgáltatás teljesítése személyhez kötött, ezért a teljesítése tekintetében a helyettesítés kizárt, továbbá a teljesítési kötelezettséget az *üzletrész átruházása* kizárja, kivéve azt az esetet, amikor az üzletrész megszerzője a társaság hozzájárulásával a mellékszolgáltatás teljesítését átvállalja. A mellékszolgáltatás teljesítéséért a tag ellenszolgáltatásra tarthat igényt. Míg a vagyoni hozzájárulás értéke, rendelkezésre bocsátásának módja és ideje a társasági szerződés kötelező tartalmi elemét képezi, addig a mellékszolgáltatás csak abban az esetben, ha a tag ennek teljesítésére kötelezettséget vállal. Ez utóbbi esetben a társasági szerződésben rögzíteni szükséges a mellékszolgáltatás teljesítését vállaló tag nevét, a mellékszolgáltatás tárgyát, a teljesítés módját és időtartamát, valamint az esetleges díjazás mértékét, annak módját és idejét, valamint a mellékszolgáltatás nem teljesítése esetére alkalmazandó szankciót. A társasági jog mellékszolgáltatásnak minősíti, ha az alapító társasági tag a törzsbetét szolgáltatásán kívül

ingókat, tárgyi eszközöket bocsát a korlátozott felelősségű társaság rendelkezésére, azonban teljesítésének feltételeit *létesítő okiratban* kell szabályozni, ennek hiányában a teljesített vagyoni szolgáltatást csak kötelmi jogi kötelezettségvállalásnak lehet tekinteni. A szerződésmintával történő alapítás során a kötelező tartalmi elemek között a mellékszolgáltatásra vonatkozóan nem található rendelkezés, így azt a felek vagy külön szerződésben rögzítik, vagy a szerződésminta és egyszerűsített cégeljárás előnyeit (gyorsaság és költséghatékony-ság) elveszítve, általános cégbejegyzési eljárás keretében ügyvéddel, jogtanácsossal vagy közjegyzővel készíttetnek társasági szerződést. A mellékszolgáltatást érintő kérdések külön megállapodás – *szindikátusi szerződés* – révén történő szabályozása célszerűbb, ugyanis ebben az esetben az egyszerűsített cégeljárás előnyeit élvezhetik az alapítók, valamint a mellékszolgáltatásra vonatkozóan a társasági szerződés módosítását érintő *legfőbb szer-vi* döntés és azt követő eljárás helyett a társaság és a tag közötti szerződésmódosítás révén rugalmasabban kezelhető a mellékszolgáltatást érintő jogviszony módosítása. Szindikátusi szerződésben pedig a mellékszolgáltatási kötelezettség megszegése esetére alkalmazandó társasági jogi szankciókon túl (*tagkizárás*) polgári jogi szankciók is irányadók. NBK

Ptk. 3:5. § e) pontja, 3:182. §

BDT 2014. 3138., Győri Ítéletábra Pf. II. 20.119/2013/7., Fővárosi Ítéletábra 13. Cgf. 40.536/2003.

Moratórium: Lásd *fizetési haladék*. NBK

Mögöttes felelősség: A mögöttes felelősség egy másik személy (főkötelezett) valamely vagyoni kötelezettségeinek a teljesítéséért való másodlagos, közvetett helytállási kötelezettség (1/2007. PJE). A mögöttes felelősség mindig feltételez egy elsődlegesen felelős személyt. Ilyen alapulhat szerződésen (kezesség) és sui generis, törvényi rendelkezésen is. Sui generis törvényi rendelkezésen alapul a *gazdasági társaságok* esetében a *betéti társaság beltagjai-nak* felelőssége és a *közkereseti társaság* tagjainak felelőssége. AÁ

1/2007. PJE, EBH 2005. 1217., BH 2009. 20., BH 1994. 335., LB Gfv. II. 30.016/2001/6.

Munkavállalói küldöttek a felügyelőbizottságban: Ha a *gazdasági társaság* teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalóinak létszáma éves átlagban a 200 főt meghaladja, a *felügyelőbizottság* 1/3-a a munkavállalói küldöttekből áll. A *létesítő okirat* az előbbi eseten kívül is előírhatja a munkavállalók részvételét, amelyre az alábbi szabályok megfelelően irányadók. A Ptk. munkavállalói részvételre vonatkozó szabályaitól a munkavállalók hátrányára eltérni nem lehet. a) A munkavállalói küldötteket először akkor kell megválasztani, amikor a társaság *legfőbb szerve* annak az *üzleti évnek beszámolóját* tárgyalja, amelyben az éves átlagos munkavállalói létszám elérte a 200 főt. Ha a munkavállalói küldöttek jogosultak a felügyelőbizottságban részt venni, a létesítő okirat a felügyelőbizottságban való munkavállalói részvételt legfeljebb 5 évre, az üzemi tanács hozzájárulásával zárhatja ki (*kógens szabály*). b) A munkavállalói küldötteket az üzemi tanács jelöli a munkavállalók közül, a gazdasági társaságnál működő szakszervezetek véleményének figyelembevételével. A munkavállalói küldöttek ugyanazok a kizáró és összeférhetetlenségi okok vonatkoznak, mint a felügyelőbizottsági tagokra általában. Az üzemi tanács által jelölt személyeket a tár-

saság legfőbb szerve köteles a jelölést követő ülésén a felügyelőbizottság tagjává választani. A jelölés elmaradása – ha a működés egyéb törvényes feltételei fennállnak – a felügyelőbizottság működését nem akadályozza. Ez esetben a munkavállalói küldöttek helyét nem lehet betölteni, de legalább 3 felügyelőbizottsági tagot ilyenkor is választania kell a legfőbb szervnek. c) Speciális jogosultságok és kötelezettségek: Amennyiben a munkavállalói küldöttek egységes véleménye a felügyelőbizottság többségének álláspontjától eltér, a munkavállalók kisebbségi véleményét a társaság legfőbb szervének legközelebbi ülésén ismertetni kell. A munkavállalói küldött tájékoztatni köteles a munkavállalókat a felügyelőbizottság tevékenységéről. d) Speciális megszűnési okok: A munkavállalói küldött munkaviszonyának megszűnésével felügyelőbizottsági tagsága is megszűnik. A munkavállalói küldöttet a társaság legfőbb szerve az üzemi tanács javaslatára hívja vissza. Ha a társaság beszámolójának elfogadásakor megállapítják, hogy a munkavállalói létszám az előző üzleti évben 200 fő alá csökkent, megszűnik a munkavállalói küldöttek felügyelőbizottságban való részvételi joga. AÁ

Ptk. 3:124–3:128. §§

BH 2009. 277.

Vákát oldal

N, Ny

Névfoglalás: A *cégbíróság* – jogi képviselő által elektronikus úton benyújtott kérelemre, illeték megfizetése ellenében – a kérelem érkezését követő 1 munkanapon belül megvizsgálja, hogy a választott elnevezéssel az információkérés időpontjában a *cégnyilvántartásban* bejegyzett vagy bejegyzés, illetve névfoglalás hatálya alatt álló más *cég* szerepel-e. Ha a választott *cégnév* a cégnyilvántartásba bejegyezhető, a cégbíróság végzésével a megjelölt cégnevet 60 napos időtartamra a kérelmező részére lefoglalja, és a cégnevek elektronikus úton vezetett nyilvántartásában feltünteti. Ezalatt az idő alatt más jogalany ezzel a cégnévvel a cégnyilvántartásba nem jegyezhető be, illetve a cégnév nem foglalható le. A cégbíróságnak a nyilvántartásba vétel elutasításáról hozott határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs. Ha a cég bejegyzésére, illetve a cégnév változásának bejegyzésére irányuló kérelem benyújtására 60 napon belül nem kerül sor, a névfoglalás megszűnik. A névfoglalás egyszeri alkalommal 8 nappal meghosszabbodik, ha ugyan a 60 napos határidő lejárt, a cégnevet lefoglaló jogalany bejegyzési kérelmét elutasították, de azt 8 napon belül ismételten beadja. PT

Ctv. 6. § (2)–(4) bekezdések

Györi Ítéltábla Gf. IV. 20.180/2009/8., Fővárosi Ítéltábla 16. Gf. 40.010/2010/4.

Névre szóló értékpapír: A nyomdai úton kibocsátott *értékpapírok* között megkülönböztethetők *bemutatóra szóló értékpapírok* és névre szóló értékpapírok. Az értékpapírban foglalt jog gyakorlására jogosult személynek bemutatóra szóló értékpapír esetén az értékpapír birtokosa, névre szóló értékpapír esetén az értékpapírok jogosultként feltüntetett vagy a forgalmányok megszakítatlan láncolata által igazolt személy tekintendő. LZZs

Ptk. 6:565. § (4) bek., 6:566. § (4) bek.

Nominee: Lásd a *részvényes képviselete* címszónál. AÁ

Nonprofit gazdasági társaság: A nonprofit gazdasági társaság nem önálló társasági, illetve cégforma: nem profitorientált *közkereseti társaságot*, *betéti társaságot*, *korlátolt felelősségű társaságot* és *részvénytársaságot* takar a kifejezés (Harsányi Gyöngyi kifejezésével élve: ezek ál gazdasági társaságok). A nonprofit gazdasági társaságok tárgya is közös gazdasági *tevékenység* folytatása, azonban nem jövedelemszerzési cézzalattal, nem a tagok jövedelmének gyarapítására létesítik. A nonprofit gazdasági társaság üzletszerű gazdasági tevékenységet folytathat, azonban a tevékenységből származó nyereség a tagok között nem osztható fel, hanem az a társaság vagyonát gyarapítja, vagy azt az előre meghatározott célok elérésére fordítják. A gazdasági társaság nonprofit jellegét a *cégnévben* a társasági forma megjelölésénél fel kell tüntetni. Az a *gazdasági társaság* minősül nonprofit gazdasági társaságnak,

és cégnevében az a gazdasági társaság tüntetheti fel a nonprofit jellegét, amelynek *létesítő okirata* tartalmazza, hogy a gazdasági társaság tevékenységéből származó nyereség a tagok között nem osztható fel, hanem az a gazdasági társaság vagyonát gyarapítja. Nonprofit gazdasági társaság bármely társasági formában alapítható és működtethető. Nonprofit gazdasági társaság létrejöhet úgy is, hogy a *cégnyilvántartásba* bejegyzett gazdasági társaság *legfőbb szerve* elhatározza a nonprofit gazdasági társaságként való továbbműködést. Az a nonprofit gazdasági társaság, amelyben az állam vagy a helyi önkormányzat külön-külön vagy együttesen legalább az Nvtv. szerinti többségi befolyással rendelkezik – a hulladékgyűjtési tevékenységet végző nonprofit gazdasági társaságot ide nem értve –, csak többségi állami vagy önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságban szerezhethet részesedést, és csak olyan nonprofit gazdasági társaságot alapíthat, amelyben többségi tulajdoni részesedéssel rendelkezik; az így alapított gazdasági társaság további társaságot nem alapíthat, és gazdasági társaságban nem szerezhethet részesedést. A nonprofit gazdasági társaság a Civil tv.-ben meghatározottak szerint közhasznú jogállású is lehet. A közhasznú szervezeti minőséget – a társaság alapításakor vagy később – kérelemre a *cégbíróság* állapítja meg. A közhasznú szervezeti jellegét cégnevében a nonprofit gazdasági társaság feltüntetheti. A nonprofit gazdasági társaság a Civil tv. 32. § (3)–(5) bekezdésétől eltérően a létrejöttét követően is kezdeményezheti közhasznú jogállásának megállapítását, amelyet a cégbíróság – a létesítő okiratban rögzített tartalmi követelmények elbírálását követően – nyilvántartásba vesz, ha közszolgáltatási szerződést kötött, és magánokiratban vállalja a Civil tv. szerinti közhasznúsági feltételek teljesítését. Nonprofit gazdasági társaság más társasági formává csak nonprofit jellegének megtartásával alakulhat át, csak nonprofit gazdasági társasággal egyesülhet, illetve csak nonprofit gazdasági társaságokká válhat szét. Ha a közhasznú szervezetnek minősülő nonprofit gazdasági társaság *jogutód nélkül megszűnik*, a társaság tagjai részére a tartozások kiegyenlítése után csak a megszűnéskori *saját tőke* összege adható ki, legfeljebb a tagok vagyoni hányadának teljesítéskori értéke erejéig. Az ezt meghaladó vagyont a cégbíróság a létesítő okirat rendelkezései szerint fordítja közcélokra. Ilyen rendelkezés hiányában a fennmaradt vagyon a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti. PT

Ctv. 9/F. §, 57/A. §; Nvtv. 3. § (1) bek. 16. pontja, 8. § (1), (8), (9) bekezdései

Nyilvánosan működő részvénytársaság: Az a *részvénytársaság*, amelynek *részvényeit tőzsdére* bevezették, nyilvánosan működő részvénytársaságnak (nyrt.) minősül. A nyilvánosan működő részvénytársaság *alaptőkéje* nem lehet kevesebb 20 millió forintnál. A társaságra vonatkozó szabályozás a korábbiakhoz képest nem egy önálló fejezetben található meg, hanem ott jelenik meg, ahol a *zártkörűen működő részvénytársaság* rendelkezéseihez képest eltérés van, ott jelenik meg. A társaságra jellemző az anonimitás, ami azt jelenti, hogy a *részvényesek* személye érdektelen, a befektetett tőkén van a hangsúly. A forgalomba hozatal egyedileg meg nem határozott befektetők részére történik. DJ

Ptk. 3:211. § (1) bek., 3:212. § (2) bek.

Nyilvános forgalomba hozatal: A *részvények* forgalomba hozatala zártkörűen vagy nyilvánosan történhet. Nyilvános forgalomba hozatal minden olyan eljárás, amely a részvény nem zártkörű forgalomba hozatalának minősül. Az *értékpapír* forgalomba hozatala zártkörűnek

minősül, ha az értékpapírt kizárólag minősített befektetők részére ajánlják fel; az értékpapírt minősített befektetőnek nem minősülő, tagállamonként 150-nél kevesebb személy részére ajánlják fel; az értékpapírt kizárólag olyan befektetők részére ajánlják fel, akik egyenként legalább 100 ezer euró vagy annak megfelelő értékben vásárolnak a felajánlott értékpapírokból; az értékpapír névértéke legalább 100 ezer euró vagy annak megfelelő összeg; vagy az összes forgalomba hozott értékpapír uniós szinten számított kibocsátási értéke az ajánlattételtől számított 12 hónapon belül nem haladja meg a 100 ezer eurót vagy az annak megfelelő összeget; a *részvénytársaság* szövetkezet átalakulásával jön létre, és a részvényeket kizárólag az átalakuló szövetkezet tagjainak, üzletész tulajdonosainak ajánlják fel. Ha az értékpapír forgalomba hozatala a zártkörű forgalomba hozatal feltételeinek nem felel meg, a nyilvános forgalomba hozatal szabályait kell alkalmazni. A nyilvános forgalomba hozatal több lépcsős eljárás, az egyes szakaszok: 1. a kibocsátó főszabály szerint megbízta a befektetési szolgáltatót, forgalmazót a forgalomba hozatal előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátására. 2. tájékoztató készítése, 3. nyilvános ajánlattétel, hirdetemény készítése, 4. a tájékoztató és hirdetemény engedélyeztetése, 5. az engedély birtokában hirdetemény és hirdetés közzététele, 6. jegyzési eljárás lebonyolítása, 7. a jegyzési eljárás lezárását követően annak eredményének megállapítása, 8. sikeres jegyzés esetén alapszabály módosítása és a változások *cégjegyzékbeli* bejegyzése, ellenkező esetben a tőkeemelés meghiúsulása *cégbíróság* felé történő bejelentése. DJ

Ptk. 3:218. § (1) bek.; Tpt. 14. § (1) bek., 20. § (1) bek.

Nyomdai úton előállított részvény: Nyomdai úton előállított részvény a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró MNB által erre feljogosított nyomda által előállított okirat. Ez tartalmazza legalább a kibocsátó *részvénytársaság cégnevet és székhelyét*; a *részvény* sorszámát, sorozatát és *névértékét*; az első *részvényes* nevét (ezért névre szóló); a kibocsátás alapjául szolgáló alapszabály, illetve alapszabály-módosítás keltét; az *alaptőke* nagyságát vagy a részvény által megtestesített alaptőkehányadot, a kibocsátott részvények számát; a kibocsátó részvénytársaság képviselőinek a *cégjegyzés* szabályai szerinti aláírását és az ISIN-kódot (az értékpapírkódot). A nyomdai úton előállított részvény szükség szerint tartalmazza a *részvényfajta*hoz, *részvényosztály*hoz, illetve *részvénytársasághoz* fűződő, az alapszabályban meghatározott jogokat; a szavazati jog esetleges korlátozását; a részvény átruházásának korlátozása vagy annak a részvénytársaság beleegyezéséhez kötése esetén a korlátozás tartalmát vagy a részvénytársaság beleegyezési jogát. Ha a részvényben rögzített adatok megváltoznak, a társaság köteles a változással érintett nyomdai úton előállított részvényeket – az alaptőke felemelésénél megállapított szabályok megfelelő alkalmazásával – kicserélni vagy felülbélyegezni, *dematerializált részvény* esetén annak tartalmát módosítani. Ha részvények nyomdai úton történő előállítása esetén több, azonos sorozatba tartozó részvényt – az alapszabály rendelkezése alapján vagy a részvényes kérésére – egy részvényokiratba foglalva állítanak elő, az *összevont címletű részvénybe* foglalt részvényekhez kapcsolódó jogok a részvényeket önállóan megilletik. A részvényes kérésére az összevont címletű részvényt kisebb címletű összevont részvényekre, illetve az alapszabályban az adott részvénytársaságra meghatározott névértékű részvényekre kell bontani, ha az átalakítás költségeit a részvényes megtéríti. DJ

Ptk. 3:215. § (1)–(2), (4) bekezdései, 3:217. §

Vákát oldal

O, Ó

Osztalék – korlátolt felelősségű társaság: Az Sztv. értelmében az osztalék az az összeg, amelyet a *gazdasági társaság* a tagjai részére juttat akkor, ha a társaságnak – az előző üzleti évre vonatkozó adóterhek teljesítését követően – van felosztható eredménye, és ebből az eredményből az osztalék kifizetése mellett döntött a *legfőbb szerv*, továbbá a kifizetést követően a *saját tőke* összege nem csökken a *jegyzett tőke* összege alá. Ezen hármas konjunktív feltétel fennforgása esetére teljesíthető kifizetés a *korlátolt felelősségű társaság* tagja számára. A társaságot *saját üzletrésze* után osztalék nem illeti meg; a saját üzletrésze eső osztalékot az osztaléokra jogosult tagok között kell felosztani a *törzsbetétek* arányában. Osztalékra az a tag jogosult, aki az osztalékról szóló döntés meghozatalának időpontjában a társasággal szemben *tagsági jogainak* gyakorlására jogosult, vagyis az, aki szerepel a *tagjegyzékben*. A tag osztalékra való igényét nem érinti annak ténye, ha a *tagkizárási* per során a bíróság tagsági jogainak gyakorlását felfüggesztette. A tag az osztalékra pusztán a már teljesített *vagyoni hozzájárulása* arányában tarthat igényt. A társaság legfőbb szerve az osztalék kifizetéséről a *beszámoló* elfogadásával egyidejűleg határoz, és amennyiben a társaság a beszámoló elfogadásakor nem rendelkezett az osztalék kifizetéséről, a következő beszámoló elfogadásáig erről a kérdésről nem határozhat, azonban osztalékelőleg kifizetéséről igen (az osztalékelőleg a következő beszámoló elfogadását megelőzően a tagok részére teljesített kifizetés, amennyiben a *társasági szerződés* ezt lehetővé teszi, és a tagok vállalják annak visszafizetését, amennyiben a következő beszámoló elfogadásakor megállapítható, hogy nem lett volna lehetőség a kifizetésre). Ehhez közbenső mérleg készítése szükséges, amelyből kiderül, hogy a társaság rendelkezik-e elegendő fedezettel a kifizetéshez, valamint az, hogy a kifizetés nem haladja-e meg a közbenső mérlegben kimutatott adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalék összegét, továbbá a kifizetés nem járhat a saját tőke *törzstőke* összege alá történő csökkenésével. Az osztalékelőleg kifizetésére az *ügyvezetés* tesz javaslatot, amelyhez a *felügyelőbizottság* jóváhagyása szükséges, feltéve, ha működik ilyen a társaságnál. Tekintve, hogy mind az osztalék, mind az osztalékelőleg a társaság vagyonának csökkenését eredményező kifizetést jelent, *hitelezői* érdekeket védő garanciális szabályként lettek megfogalmazva a kifizetést tiltó esetkörök. Ezek alapján a társaság osztalék fizetéséről nem határozhat akkor, ha annak következtében a társaság saját tőkéje nem éri el, vagy a kifizetés következtében nem érné el a társaság törzstőkéjét; vagy akkor, ha a kifizetés veszélyeztetné a társaság fizetőképességét. Amennyiben a kifizetési tilalmak ellenére a tag osztalékban részesül, azt vissza kell fizetnie a társaság részére, továbbá ha az osztalékelőleg kifizetését követően elkészített éves beszámolóból az derül ki, hogy az osztalékelőleg kifizetésére egyébként nem lett volna lehetőség, a tagot visszafizetési kötelezettség terheli a részére juttatott osztalékelőleg vonatkozásában. NBK

Sztv. 114. § (1)–(2) bekezdések; Ptk. 3:108. § (3) bek., 3:162. § (1) bek., 3:175. § (2) bek., 3:185. §

(1)–(2) bekezdések, 3:186. §

EBH 2010. 2151., BDT 2006. 1400.

Osztalékelsőbbségi részvény: A Ptk. az *elsőbbségi részvényfajtán* belül nevesíti az osztalékelsőbbségi részvény *részvényosztályát*, amelynek kibocsátásáról a *részvénytársaság* alapszabályában kell rendelkezni. Az osztalékelsőbbségi *részvény* alapján fizetendő *osztalék* a *részvényeseket* társasági részesedésük alapján megillető osztalékkal azonos forrásból, az előző *üzleti év* adózott eredményével kiegészített szabad eredménytartalékból fizethető ki, amennyiben az osztalékfizetés feltételei fennállnak. Az osztalékelsőbbségi részvény tulajdonosa a más részvényfajtába és részvényosztályba tartozó részvényeseknél kedvezőbb mértékben részesül a felosztható adózott eredményből. A kedvezőbb mérték értelmezésével kapcsolatban felmerültek ellentmondások, egyes szerzők szerint a kedvezőbb mérték a fizetés sorrendiségére utal (Sándor Tamás), más szerzők a kedvezőbb mértéket az osztalékból való kedvezőbb részesedési arányként értelmezik (Vezekényi Ursula, Kisfaludi András). A Ptk.-hoz fűzött indokolás a kedvezőbb mértéket kedvezőbb arányú részesedésként kezeli, tekintve, hogy az időbeli elsőbbség nem tipikus, és csak nehezen számszerűsíthető előnyt biztosít tulajdonosa számára. A részvény által megtestesített kedvezőbb mértékű osztalék meghatározható egy konkrét összegben, de a felosztható eredmény meghatározott százalékában is. Az osztalékelsőbbségi részvények tulajdonosainak a szavazati jogát az alapszabály kizárhatja, azonban amennyiben meghatározott üzleti évben nem kerül sor osztalék fizetésére, vagy a részvényes számára ténylegesen kifizetett osztalék nem éri el az alapszabályban meghatározott osztalék mértékét, akkor a szavazati jog korlátozása nem érvényesül, és a részvényes a következő üzleti évről szóló *beszámoló* elfogadásáig korlátozás nélkül gyakorolhatja szavazati jogát. Amennyiben a részvényes a következő üzleti évben sem, vagy nem az alapszabályban meghatározott mértékben részesül osztalékban, szavazati joga továbbra is fennmarad. LZZs

Ptk. 3:230. § (2) bek. a) pontja, 3:231. §, 3:262. §; Sztv. 39. § (3) bek.

BH 1998. 494., Fővárosi Ítéletábla Gf. 40.435/2015/6.

Ö, Ó

Önigazgatás alapelve: A *társasági jogi* jogviszony – az *egyszemélyes kft.* és *rt.* kivételével – többszemélyes, többalanyú jogviszony. Ez tiszta többszemélyű kötelemnek (Szladits Károly) minősül, mert a *gazdasági társaságok* tagjai egyérvédekkállású szerződéskötő felek. Ebben a speciális többalanyúságban nincs tisztán kötelezett vagy jogosulti pozíció: a felek egyszerre jogosultak (például nyereségrészesedésre, szavazásra) és kötelezettek (például *vagyon* *hozzájárulás* teljesítésére, veszteség viselésére). Az egyérvédekkállás – a klasszikus polgári jogi jogviszonyokkal (az abszolút szerkezetű tulajdonjogviszonnyal és a relatív szerkezetű kötelmi jogviszonnyal) szemben – érdekezonsóságot is takar a társasági jogi jogviszony alanyainál: azonos cél motíválja őket. A társas kapcsolat révén az ennek keretében gyakorolt gazdasági *tevékenységgel* közös eredmény elérésére törekednek: a haszon-szerzés (a profit) érdekében együttműködnek. Az így kialakult érdekközösség viseli a cél elérésének kockázatát is: helytállást az eredményért, azaz a közösen végzett gazdálkodás rizikójáért (úgynevezett *kockázati felelősség*; Novotni Zoltán). Az érdekközösség létrejötté egyben magával vonja tagjai autonómiájának bizonyos mérvű korlátozását és egy önálló szervezet (gazdasági társaság) kialakulását. A társasági jogi jogviszony az egyérvédekkállású érdekközösség megteremtése és fenntartása, a hosszú távú célok megvalósítása folytán tartós és folyamatos jellegű jogviszony. Az érdekközösség céljainak kialakítása, összehangolása és elérése pedig az egyérvédekkállású alanyok önigazgatását is feltételezi, azaz a társasági jogi jogviszony – a Ptk. adta keretek között – önszabályozó jellegű. Az önigazgatás alapelve alapján a gazdasági társaság alapítói, tagjai autonóm (önkormányzó jellegű) gazdasági társaságokat létesítenek, működtetnek. A létesítés szabadsága Ptk.-ban rögzített feltételei alapján a gazdasági társaságok és tagjaik maguk döntenek szervezeti, működési, üzletpolitikai, pénzügyi, gazdasági, kapcsolati etc. kérdésekben. A döntési szabadságra vonatkozóan részletesen lásd *diszpozitivitás*. Az autonómia, a létesítési és döntési szabadság nem feltétlenül a törvényi rendelkezéseknél enyhébb, megengedőbb szabályok kialakítását jelenti. A gazdasági társaság alapítói, tagjai a törvényi előírásoknál szigorúbb normákat (ilyennek minősül például a részletezés) is felvehetnek a *társasági szerződésbe*. E szigorúbb normák nem a törvénytől való eltérésnek, hanem a törvényi előírásokon felüli többletrendekezéseknek tekinthetők. PT

Ptk. 3:4. § (1)–(3) bekezdések

Önkéntes átalakulás: Lásd *kötelező átalakulás*. NBK

Összeolvadás: A *származtatott alapítás* egyik fajtája az *egyesülés*, amely továbbbontható összeolvadásra és *beolvadásra*. Összeolvadásnál az összeolvadó *jogi személyek* megszűnnek, és új jogi személy jön létre általános jogutódlás mellett. Összeolvadás alapján kettő vagy több összeolvadó társaság vagyona mint jogi egész száll át egy – az egyesüléssel létrejövő – jogutód *gazdasági társaságra* azzal, hogy a jogelődöket törlik a *cégjegyzékből* (*univerzális jogutódlás*). NBK

Ptk. 3:44. § (1) bek.

BDT 2005. 1173.

Összevont címletű részvény: Több, azonos *részvénytársaságba* tartozó, *nyomdai úton előállított részvény* esetén az alapszabály rendelkezése vagy a *részvényes* kérelme alapján sor kerülhet a *részvények* egy okiratba foglalt kiállítására is. Összevont címletű részvény csak a nyomdai úton előállított részvények esetén bocsátható ki, ebben az esetben a részvény több, azonos sorozatba tartozó részvényt testesít meg azok névértékének érintetlenül hagyásával. A *közös tulajdonú részvényt* ellentétben az összevont címletű részvény nem hoz létre közös tulajdonost a részvényesek között, a részvények által megtestesített jogok a részvényekhez önállóan kapcsolódnak, így minden részvényes a tulajdonában álló *részvény névértékének* arányában gyakorolhatja részvényesi jogosultságait. A részvényes kérelmére sor kerülhet az összevont címletű részvény felbontására, ebben az esetben a részvényt kisebb címletű összevont részvényekre vagy az adott részvénytársaságra irányadó névértékű részvényekre bontják, amennyiben az ezzel járó költségeket a részvényes viseli. Az összevont címletű részvény felbontása valójában a nyomdai úton előállított részvények kicserélését jelenti. LZZs

Ptk. 3:217. §

P

Pénzbeli vagyoni hozzájárulás: A gazdasági társaság alapítója vagy tagja az alapításkor vagy a tagsági jogok keletkezésének más eseteiben köteles a társaság részére *vagyoni hozzájárulást* teljesíteni, ez a hozzájárulás pénzből, illetve nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásból (*apport*) állhat. A gazdasági társaság részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, illetve a rendelkezésre bocsátásuk idejét és módját a társaság *létesítő okirata* tartalmazza. A pénzbeli vagyoni hozzájárulásokat a társaság tagjai a társaság pénzforgalmi számlájára történő befizetéssel teljesítik, a *cégjegyzék* valamennyi *cég* esetében tartalmazza a cég valamennyi pénzforgalmi számláját, valamint az azokat vezető pénzforgalmi szolgáltatók nevét és *székhelyét*. A tag által teljesítendő pénzbeli hozzájárulást bármilyen pénznemben meg lehet állapítani a *társasági szerződésben*, azonban meg kell jelölni a teljesítés helyén és idején érvényes forintösszegre való átszámítást. A pénzbeli vagyoni hozzájárulás társasági szerződésben feltüntetett pénzneme a *kirovó pénznem*. A társasági szerződésben fel kell tüntetni, hogy pénzbeli hozzájárulás teljesítése a társaság melyik pénzforgalmi számlájára történik, valamint fel kell tüntetni az adott számlát vezető pénzügyintézetet is. Azt a pénznemet, amelyen a tényleges teljesítésre sor kerül, *lerovó pénznemnek* nevezük. Amennyiben a cég a *jegyzett tőkéjét* devizában határozza meg, ezt a ténytet, valamint a devizanemet a cégjegyzék tartalmazza. A pénzbeli vagyoni hozzájárulás rendelkezésre bocsátásának időpontját a társasági szerződés tartalmazza. A Ptk. a *közkereseti társaság* és a *betéti társaság* kapcsán nem tartalmaz a rendelkezésre bocsátás idejére vonatkozó előírást, így azt a tagok szabadon határozzák meg. *Korlátolt felelősségű társaságok* esetén szintén a tagok határozzák meg a pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatásának időpontját. Amennyiben a *cégbejegyzési kérelem benyújtásáig* valamely tag a társasági szerződés alapján pénzbetétenek felénél kisebb összeg szolgáltatására jogosult, vagy a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig be nem fizetett pénzbetétek szolgáltatására a cégbejegyzéstől számított 1 évnél hosszabb időtartamot állapít meg, a társaság nem fizethet *osztalékot* a tagjainak. Az osztalékfizetési tilalom megszűnik, ha a tagok által teljesített pénzbeli betétek és a ki nem fizetett nyereség összege eléri a korlátolt felelősségű társaság *törzstőkéjének* összegét. A korlátolt felelősségű társaság tagjai helytállási kötelezettséggel tartoznak a társaság tartozásaiért a nem teljesített pénzbeli betét mértékéig. *Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság* alapítója a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig köteles a teljes vagyoni hozzájárulást teljesíteni. *Részvénytársaságok* esetén a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig kötelesek az alapítók a vállalt pénzbeli hozzájárulás legalább 25%-át befizetni, ennek hiányában nem kerül sor a részvénytársaság bejegyzésére. A *részvényesek* a bejegyzéstől számított 1 éven belül kötelesek a *részvény* teljes névértékét, illetve kibocsátási értékét, tehát a teljes vagyoni hozzájárulást teljesíteni, a megjelöltektől hosszabb teljesítési határidőt előíró alapszabályi rendelkezés semmis. *Egyszemélyes részvénytársaság* alapítója a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig a vagyoni hozzájárulását teljesíteni köteles.

A pénzbeli vagyoni hozzájárulás teljesítésének elmulasztása jogkövetkezményeihez lásd *vagyoni hozzájárulás* címszót. LZZs

Ptk. 3:5. § e) pontja, 3:9. § (1) bek., 3:10. § (1) bek., 3:162. §, 3:208. § (1) bek., 3:252. §, 3:323. § (1) bek.; Ctv. 24. § (1) bek. j) pontja, 25. § (1) bek. s) pontja
BH 1999. 82., BDT 2015. 3383.

Pénzbírság: A cég törvényes működésének helyreállítása érdekében a *cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárásában* hozott intézkedésben pénzbírságot szabhat ki a céggel, a vezető tisztségviselővel, illetve a minősített többséget biztosító befolyás megszerzőjével szemben. A cégbíróság pénzbírsággal sújthatja a vezető tisztségviselőt, amennyiben megállapítható, hogy a törvényességi felügyeleti eljárásra cselekvésével vagy mulasztásával a vezető tisztségviselő adott okot. A minősített többséget biztosító befolyás megszerzőjével szemben abban az esetben alkalmazható az intézkedés, ha a befolyás megszerzésére vonatkozó bejelentési kötelezettségét késedelmesen teljesíti vagy elmulasztja. Nem kerülhet sor egyszerre pénzbírság kiszabására mind a céggel, mind a vezető tisztségviselővel szemben, így a cégbíróságnak határoznia kell, hogy kivel szemben alkalmazza a *törvényességi felügyeleti intézkedést*. A pénzbírság mértéke 100 ezer forinttól 10 millió forintig terjedhet; a cégbíróság jogosult a jogszabálysértő állapot miatt több alkalommal, akár eltérő mértékben pénzbírság kiszabására. Gazdasági társaság alapítását a létesítő okirat közjegyzői okiratba foglalásától vagy ügyvédi vagy kamarai jogtanácsosi ellenjegyzésétől számított 30 napon belül be kell jelenteni a nyilvántartó bíróságnak, a bejelentési kötelezettségét késedelmesen teljesítő személyt a cégbíróság 50 ezer forinttól 900 ezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtja. A *cégbejegyzési* kérelem késedelmes előterjesztése miatt kiszabott pénzbírság azonban nem minősül törvényességi felügyeleti intézkedésnek, ebből következően alkalmazásánál a törvényességi felügyeleti eljárás megindítására megállapított határidők sem irányadók. LZZs

Ctv. 34. § (2) bek., 81. § (1) bek. b) pontja, 81. § (5) bek.; Ptk. 3:100. § (1) bek.
Pécsi Ítéltábla Cgft. V. 30.285/2009/2. szám, BDT 2010. 2224., Fővárosi Ítéltábla 13. Cgf. 43.837/2008/2.

Polbud Wykonawstwo-ügy: A *letelepedés* szabadságát és a társaság *székhelyének* a létrehozása szerinti tagállamtól eltérő tagállamba történő áthelyezését érintő lengyel vonatkozású ügy. A jogvita a Lengyelországban bejegyzett Polbud Wykonawstwo sp. z o. o. *korlátolt felelősségű társaság*, illetve a lengyel *cégbíróság* között keletkezett azt követően, hogy a cégbíróság megtagadta a *cégjegyzékből* való törlést. A kérést a Polbud székhelyének Luxemburgba való áthelyezése és névmódosítása (Consoil Geotechnik) következtében nyújtotta be, a cégbíróság pedig azzal az érveléssel utasította el, hogy a lengyel jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy előzetes *végelszámolás* és megszűnés nélkül töröljék a *cégnyilvántartásból* a *jogi személyiségét* a nemzetközi átalakulás után fenntartani kívánó Polbudot. Az ügyben legfelsőbb fokon eljáró Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatali kérelemmel fordul a Bírósághoz, arra a kérdésre várva feleletet, hogy az EUMSz. 49. és EUMSz. 54. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy a letelepedés szabadsága alkalmazandó a valamely tagállam

joga szerint létrehozott társaság *létesítő okirat* szerinti székhelyének valamely más tagállam területére történő áthelyezésére, amennyiben az áthelyezés azért jött létre, hogy ott e másik tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, anélkül, hogy a társaság tényleges székhelyét áthelyeznék. Ítéletében a Bíróság először pontosította, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések azon a Polbud által vitatott előfeltevésen alapulnak, miszerint a társaságnak nem állt szándékában tényleges székhelyét áthelyezni Luxemburgba. A releváns joggyakorlatra (*Daily Mail*, *Centros*-, *Inspire Art*, *Cartesio*-, *Vale-ügyek*) hivatkozva, a Bíróság kiemelte, hogy önmagában nem minősül visszaélésnek, ha valamely társaság a célból létesít egy tagállam jogszabályai alapján létesítő okirat szerinti vagy tényleges székhelyet, hogy a kedvezőbb jogszabályok előnyeit élvezze. A letelepedés szabadságának korlátozására kizárólag akkor kerülhet sor, hogyha azt nyomós közérdek igazolja, amely ebben az esetben a *hitelezők*, kisebbségi tagok és munkavállalók érdekeinek védelmére irányuló cél lehetett volna. A Bíróság azonban arra a következtetésre jutott, hogy ezen érdekek védelmére alkalmas, kevésbé korlátozó intézkedések is választhatók lennének, például biztosíthatja a bankgarancia vagy egyéb egyenértékű biztosítékok nyújtása, így aránytalan az olyan szabályozás, mint amilyen az alapügyben szerepel. Következtetésképpen az együttesen tárgyalt első és a második kérdésre a Bíróság szerint azt a választ kell adni, hogy a letelepedés szabadságával ellentétben az a tagállami szabályozás, amely a valamely tagállam joga szerint létrehozott társaság létesítő okirat szerinti székhelyének valamely más tagállam területére annak érdekében történő áthelyezését, hogy a társaság az ezen utóbbi tagállam jogszabályai által előírt feltételekkel összhangban a tagállam joga szerinti társasággá alakuljon át, az első társaság végelszámolásától teszi függővé. KZs

C-106/16.

Polgári jogi társaság (polgári jogi társasági szerződés): A Ptk. kötelmi jogi könyvében helyet foglaló jogi alakzat, a felek közötti kötelmi jogi jogviszony, amely szerződés keretében jelenik meg. A Ptk. jogi személyek könyvében felsorakozó társasági formák mellett olyan lehetőséget is kínál a magánjogi jogalanyok számára a közös célok elérésére, amely nem keletkeztet a felektől elkülönült jogalanyt. A polgári jogi társaság nem rendelkezik *jogi személyiséggel*, nem önálló jogalany, külön szervezet nem kapcsolódik hozzá, saját neve nem lehet. A felek arra vállalnak kötelezettséget, hogy közös céljuk elérése érdekében együttműködnek, a közös cél megvalósításához szükséges *vagyoni hozzájárulást* teljesítenek, és tevékenységük kockázatát közösen viselik. A polgári jogi társasági szerződés megkötésének indoka bármilyen közös cél lehet, amely a feleket összeköti (például gazdasági, nonprofit tevékenység). Harmadik személlyel nem a társaság, hanem a tagok köthetnek szerződést. A polgári jogi társaságban döntő jelentőségű a részt vevő személyek, a szerződő felek – akiket a Ptk. tagoknak nevez – közös célt feltételező kapcsolata a jogviszony egész tartama alatt. Főszabály szerint a tagok személyében bekövetkező változás (a tag halála/megszűnése) megszünteti a szerződést. A többi tag egyhangúlag dönthet a szerződés hatályában fenntartása mellett, illetőleg a meghalt tag örökösét vagy a megszűnt tag jogutódját kérelmére a szerződés alanyaként el lehet ismerni. Vagyoni hozzájárulás teljesítése minden tag számára kötelezettség, főszabály szerint egyenlő mértékben, ettől a szerződő felek eltérhetnek, ennek nincs minimuma, azonban elegendőnek kell lennie a célok megvalósításához. A vagyoni hozzájárulás tárgya például bármilyen vagyoni értékű jog, szolgáltatás, pénz

vagy vagyoni értékkel rendelkező dolog, személyes munkavégzés is lehet. A tagok egyenlő jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek a polgári jogi társaságban. A nyereségből való részesedés és a veszteségek viselése a tagok között, a vagyoni hozzájárulás arányában oszlik meg, de a tagok ettől eltérhetnek a szerződésben. A polgári jogi társaságban minden tagnak joga van az együttműködést érintő információk megismeréséhez, az ügyekkel kapcsolatban keletkezett iratokba, könyvekbe betekinteni, ettől a joguktól nem lehet megfosztani a tagokat. Az ügyvitel a közös cél megvalósításához szükséges intézkedések megtételére jogosít fel, a képviselőt a harmadik személyekkel szembeni eljárást, a tagok érdekeinek képviselését jelenti. A személyes közreműködés alapján – amelytől a Ptk. nem enged eltérést – a tagok együttesen jogosultak az ügyvitelre az egyhangúság szabálya szerint, ami valamennyi tag támogatását jelenti. Harmadik, a szerződésben nem részes személy a közös cél megvalósítása körébe tartozó ügyben nem járhat el, erre sem a polgári jogi társasági szerződésben, sem külön megállapodásban nem jogosíthatják fel. Amennyiben az egyhangú döntéshozatal, együttes ügyvitel törvényi főszabályától a felek eltérnének, az önálló ügyviteli joggal rendelkező tag intézkedése ellen bármelyik tagot megilleti az elmentelés lehetősége. Az önálló ügyviteli joggal felruházott tagtól a többi tag együttesen hozott döntésével megvonhatja az ügyvitel jogát; ehhez az ügyviteli joggal nem rendelkező valamennyi tag együttes határozata szükséges; az ügyviteli joggal rendelkező tag maga is lemondhat erről a jogáról. A társaságból kilépni nem lehet, azonban a tag a rendes felmondással szerződéses kötelezettségeit megszüntetheti indokolás nélkül, kizárólag határozatlan idejű szerződés esetén, 3 hónapos felmondási idő mellett, de ettől hosszabb felmondási idő is kiköthető. A felmondási jogot nem lehet érvényesen kizárni. Aki alkalmatlan időben gyakorolja felmondási jogát, köteles az ebből eredő károkat megtéríteni, feltéve, hogy az időpont alkalmatlanságára a többi tag figyelmeztette, és felmondását a figyelmeztetés ellenére fenntartotta. A felmondással megszűnik a polgári jogi társasági szerződés. A polgári jogi társasági szerződést a tagok rendkívüli felmondással is megszüntethetik határozott és a határozatlan időre kötött szerződés esetében egyaránt. A Ptk. ezt indokoláshoz és „fontos okhoz” köti. Emellett – a tagok egyhangú szavazata mellett – lehetőség van valamely tag kizárására abban az esetben, ha a tag a szerződésből eredő lényeges kötelezettségeit felróhatóan megszegi, vagy a szerződésben szabályozott más ok következik be. A kizárás nem vonja maga után automatikusan a polgári jogi társaság megszüntetését, a többi tag továbbra is folytathatja az együttműködést. A szerződés megszűnése/megszüntetése után a tagok között elszámolásnak van helye a szerződésben meghatározott módon, ennek hiányában a vagyoni hozzájárulás arányában. SzV

Ptk. 6:498–6:513. §§

BDT 2011. 2608., EBH 2011. 2323, BH 2004. 474.

Pótbefizetés: A társasági szerződés rendelkezései alapján a korlátozott felelősségű társaság taggyűlése a társaság tőkevesztésének pótlására pótbefizetés teljesítésére kötelezheti a tagokat. A pótbefizetés nem tőkeemelés, teljesítésének célja a kft. vagyonában keletkezett veszteségek tagok általi fedezése, amelyre sor kerülhet pénzbeli és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulások teljesítésével egyaránt; utóbbi esetben az apportnak meg kell felelnie a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásokkal szemben támasztott követelményeknek. A társasági szerződésben kell rendelkezni a pótbefizetés legfőbb szerv általi elrendelhetőségéről, a tag

által teljesítendő hozzájárulás legmagasabb összegéről, valamint a pótbefizetés elrendelhetőségének gyakoriságáról. A pótbefizetési kötelezettség előírása a legfőbb szerv határozatán alapul. Amennyiben a társasági szerződés rendelkezik a pótbefizetés szabályairól, a pótbefizetés elrendeléséről a legfőbb szerv egyszerű szótöbbséggel határoz. Abban az esetben, ha a létesítő okirat nem rendelkezik a pótbefizetésről, azonban a kft. veszteséges működése miatt tőkepótlásra van szükség, a társasági szerződés módosítása szükséges a pótbefizetési kötelezettség előírásához; ebben az esetben, mivel a pótbefizetési kötelezettség elrendelhetőségével a tagok helyzete terheesebbé válik, a létesítő okirat módosításához valamennyi tag egyhangú határozata szükséges [Ptk. 3:102. § (3) bek.]. A pótbefizetés elrendeléséről szóló taggyűlési határozatban kell rendelkezni a pótbefizetés teljesítésének a módjáról – így többek között arról, hogy a pótbefizetésre készpénz vagy *apport* szolgáltatásával kerüljön sor –, ütemezéséről, valamint a pótbefizetés teljesítésének határidejéről is. A pótbefizetés teljesítésének kötelezettsége alól egyetlen tag sem mentesíthető, hiszen a társaság tagjai a veszteségeket közösen viselik (lásd *societas leonina tilalma*). Főszabály szerint a pótbefizetési kötelezettséget a tagoknak *törzsbetéjeik* arányában kell teljesíteni. A pótbefizetés címén teljesített vagyoni hozzájárulások nem növelik az egyes tagok törzsbetétét, a pótbefizetés célja ugyanis nem a korlátolt felelősségű társaság *saját tőkéjének* a növelése, hanem a tőkében a működés során keletkezett veszteségek pótlása. A pótbefizetés késedelmes teljesítésére, valamint a teljesítés elmulasztására a vagyoni hozzájárulás késedelmes teljesítésére, illetve teljesítésének elmulasztására irányadó rendelkezéseket kell alkalmazni. Ennek megfelelően, amennyiben a tag pótbefizetési kötelezettségének az azt elrendelő határozatban meghatározott időpontig nem tesz eleget, a korlátolt felelősségű társaság *ügyvezetője* 30 napos határidő tűzésével, valamint a teljesítés elmulasztása esetén alkalmazandó jogkövetkezmények feltüntetésével felhívja a tagot a pótbefizetés teljesítésére. Amennyiben a tag a 30 napos határidő alatt sem tesz eleget pótbefizetési kötelezettségének, tagsági jogviszonya a határidő lejártát követő napon, a törvény erejénél fogva megszűnik. A pótbefizetés elmulasztásával a korlátolt felelősségű társaságnak okozott károkért a tag a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint tartozik felelősséggel; a társasági szerződésnek ennél enyhébb jogkövetkezményt megállapító rendelkezése semmis. A tagok által teljesített azon pótbefizetéseket, amelyeket a tőkében keletkezett veszteség pótlása során nem használtak fel, a társaságnak vissza kell fizetnie azon tagok számára, akik a visszafizetés időpontjában is tagsági jogviszonnal rendelkeznek. Pótbefizetés a *törzstőke* teljes összegének a rendelkezésre bocsátása előtt is elrendelhető, azonban a fel nem használt pótbefizetések csak a törzsbetétek teljes befizetése után fizethetők vissza. A *saját üzletrészre* jutó pótbefizetést nem kell visszafizetni. Amennyiben a korlátolt felelősségű társaság *jogutód nélküli megszűnése* során a *hitelezői igények kielégítését* követően a társaságnak még van fennmaradó vagyona, ebből a vagyomból először a pótbefizetéseket kell visszatéríteni. LZZs

Ptk. 3:88. § (1)–(2) bekezdések, 3:98. §, 3:102. § (3) bek., 3:183. §, 3:207. § (1) bek.

KGD 2001. 273., BH 2001. 383., BDT 2012. 2666., BDT 2016. 3568.

Publicitási csatornák: A *cégnyilvánosságot* a *cégbiróság*, a *Cégszolgálat* (Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat) és a *Cégek Közönyben történő közzététel* biztosítja (publicitási csatornák). A nyilvánosság (de nem a cégnyilvánosság)

biztosítható a *cég* útján is: amennyiben a Ptk. rendelkezése vagy a gazdasági társaság *átalakulására* vonatkozó törvény a céget közvetlenül kötelezi arra, hogy a *Cégek* közlönyben közleményt tegyen közzé, akkor a *gazdasági társaság* a cégek közlönybeli megjelentetés helyett választhatja azt, hogy jogszabálybeli kötelezettségének a *cég honlapján* való közzététellel tesz eleget. PT

Ctv. 11. §, 21/A. § (1) bek.

Kúria Kfv. V. 35.598/2012/7.

R

Részvény: Főszabály szerint a *gazdasági társaságban* fennálló tagsági jogokról nem bocsátható ki *értékpapír*, ezen tilalom alól kivételt képeznek a *részvénytársaságok*, amelyek tagsági jogokat megtestesítő, névre szóló értékpapírokat, részvényeket bocsátanak ki *részvényeseik* számára. A részvény a kibocsátó részvénytársaságban gyakorolható tagsági jogokat megtestesítő (lásd *részvényes jogai*), névre szóló (lásd *részvénytípusok*), névértékkel rendelkező (lásd *részvény névértéke*), forgalomképes értékpapír (lásd *részvényátruházás*). Részvények kibocsátására sor kerülhet nyomdai úton, valamint dematerializált formában, azzal, hogy *nyilvánosan működő részvénytársaság* részvényei csak dematerializált formában bocsáthatók ki. A részvények kibocsátására sor kerülhet névértéken, valamint kibocsátási értéken is, a kibocsátási érték azonban nem lehet alacsonyabb a *részvény névértékénél*. A részvény nem dolog, hanem értékpapír, amely a hasznosítás és a rendelkezés során dolog módjára viselkedik, azonban az értékpapírokra a Ptk. a dologra vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni [lásd Ptk. 5:14. § (2) bek.], így a részvény is tulajdonjog tárgya lehet. A részvény a tulajdonosa számára a részvényesi jogosultság alaki legitimációját biztosítja, a részvény névre szóló értékpapír, így a *nyomdai úton előállított részvény* jogosultjának kell tekinteni, akit a részvény jogosultként megnevez, vagy akit a forgatmányok megszakítatlan láncolata jogosultként igazol. Dematerializált formában előállított részvény jogosultja az a személy, akinek az értékpapírszámláján a részvényt nyilvántartják. A részvénytársasággal szemben a *részvényesi jogok gyakorlására* a részvényes letéti, illetve tulajdonosi igazolás alapján is jogosult. Az igazolás tartalmazza a részvénytársaság *cégnevét*, a *részvényfajtát*, a részvény darabszámát, az értékpapírletéti számla vagy *értékpapírszámla vezetőjének* cégnevét és cégszerű aláírását, a részvényes nevét, valamint lakóhelyét vagy *székhelyét*. Nyilvánosan működő részvénytársaságnál tulajdonosi igazolásra nincs szükség, ha a részvényesi jogosultság megállapítására *tulajdonosi megfeleltetés* alapján kerül sor. Ez esetben az értékpapírszámla vezetői nem egyenként a részvényesek irányába, hanem összevont formában a társaság irányába igazolják, hogy melyik részvényes nevében hány darab részvényt tartanak nyilván. Hangsúlyozandó, hogy sem a tulajdonosi megfeleltetés, sem a letéti vagy tulajdoni igazolás nem minősül értékpapírnak, így azokhoz alaki legitimációs hatás sem társul, azonban ezek az okiratok igazolják, hogy a részvényes az igazolásban foglalt részvényekkel rendelkezik. A részvényes a társasággal szemben a részvényesi jogok gyakorlására a *részvénykönyvbe* történő bejegyzést követően jogosult. A *részvények átruházására* főszabály szerint az értékpapírok átruházására vonatkozó előírások irányadók azzal, hogy a részvénytársaság a részvény átruházását az alapszabályban korlátozhatja. A részvény forgalomképességéből – átruházhatóságából – következik, hogy *apportálható*, a részvény forgalomképességének külön igazolására nincs szükség, még *felszámolás* alatt álló részvénytársaság által kibocsátott részvények is apportálhatók. A Ptk. nevesíti a részvénytársaságok által bocsátható részvényfajtákat, így a *törzsrészvényt*, az *elsőbbségi részvényt*, a *dolgozói részvényt*, a *kamatozó részvényt*, valamint a *visszaváltható részvényt*.

A felsorolt részvényfajták mellett a részvénytársaság alapszabálya további részvényfajtákat is nevesíthet, amely részvényfajtába tartozó értékpapírok a részvényesnek meghatározott előnyt biztosítanak, ebben az esetben a részvény kibocsátásának a feltételeit és a részvény által megtestesített jogosultságokat az alapszabály tartalmazza. DJ, LZZs

Ptk. 3:11. §, 3:212. § (4) bek., 3:214. §, 3:219. §, 3:228. § (1) bek., 3:230. § (1) bek., 3:246. § (1) bek., 3:254. § (1) bek., 5:14. § (2) bek., 6:571. § (2) bek., 6:576. § (1) bek.
BH 2003. 209., BDT 2008. 1782. I.

Részvényátruházás: A *részvények* forgalomképességükből eredően szabadon átruházhatók. A *részvénytársaság* a részvény átruházását az alapszabályban korlátozhatja, vagy az átruházást a társaság beleegyezéséhez kötheti, ilyen esetben ezek a korlátozások harmadik személyekkel szemben csak akkor hatályosak, ha a korlátozás és annak tartalma a részvényből, *dematerializált részvény* esetén pedig az értékpapírszámla adataiból kitűnik. Ha a részvényre szerződéssel elővásárlási jogot, visszavásárlási jogot, eladási vagy vételi jogot kötöttek ki, az a részvénytársasággal, illetve harmadik személyekkel szemben akkor hatályos, ha az a részvényből, dematerializált részvény esetén az értékpapírszámla adataiból kitűnik. Ha a társaság alapszabálya a részvények átruházásához a részvénytársaság beleegyezését írja elő, az alapszabályban meg kell határozni azokat az okokat is, amelyek a beleegyezés megtagadásához vezethetnek. A beleegyezésről való döntés az *igazgatóság* hatáskörébe tartozik. Ha az igazgatóság a részvényre vonatkozó átruházási szándék bejelentésétől számított 30 napon belül nem nyilatkozik, a beleegyezés megadottnak tekintendő. A bizonyíthatóság céljából a korábbi szabályozás az átruházási szándék írásbeli bejelentésétette kötelezővé. Az átruházási szándék bejelentésekor mindazon adatokat közölnie kell az érintett *részvényesnek*, amelyek alapján az igazgatóság dönthet a beleegyezés megadásáról vagy megtagadásáról. Ha a részvénytársaság alapszabálya a részvények átruházását nem korlátozta, a részvénytársaság perbeli legitimáció hiányában nem kérheti az általa kibocsátott részvényekre mások által kötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását. Ha a részvények átruházásához a részvénytársaság beleegyezésére van szükség, a beleegyezést a szerződés létrejöttéhez szükséges harmadik személy általi beleegyezésére vonatkozó rendelkezésekre figyelemmel kell elbírálni. Erre tekintettel megállapítható, hogy a részvénytársaságnak egy meghatározott szerződéshez kell hozzájárulnia, és ezért nem elegendő az átruházási szándék bejelentése, hanem az arra vonatkozó szerződést kell az igazgatósághoz benyújtani. *Cégbejegyzés* előtt kibocsátott részvényre kötött adásvételi szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, ezért az ilyen szerződés semmis; az ilyen szerződés valójában jogszabályba ütköző szerződésnek minősítendő. Nyomdai úton előállított névre szóló részvény csak forgatmány útján ruházható át. A forgatmány nem érvényességi kelléke a részvényátruházás jogcímű szolgálo szerződésnek (előszerződésnek). A nyomdai úton előállított névre szóló részvények tulajdonjogának megszerzéséhez a részvényeket forgatmánnyal kell ellátni. A névre szóló részvény csak forgatmány útján forgalmazható, a forgatmány hiánya miatt a részvényeladási szerződés érvénytelen (semmis). A forgatmány útján az átruházás csak feltétlen lehet; a feltételhez kötött átruházás érvénytelen (semmis). A forgatmány teljes vagy üres forgatmány lehet: a) A teljes forgatmány a részvény hátoldalára vagy a részvényhez csatolt toldatra írt olyan nyilatkozat, amely kifejezi az átruházás szándékát, megjelöli azt a személyt, akire a részvényt átruházzák, és az átruházó ezt aláírja. Teljes

forgatmány esetén az átruházó és a jogosult neve a részvényen vagy a toldaton megjelenik, az átruházás láncolata folyamatos, az nyomon követhető. A részvény tulajdonosának azt kell tekinteni, akit a forgatmányok megszakítatlan láncolata jogosultként igazol. b) Az üres forgatmány a részvény hátlapjára vagy a részvényhez csatolt toldatra rávezetett, az átruházó által írt olyan írásbeli nyilatkozat, amely kifejezi a részvény átruházásának szándékát, de az átruházó nyilatkozat nem jelöli meg az új jogosultat. A részvény aláírása önmagában is üres forgatmánynak minősül. Üres forgatmánnyal való átruházása esetén az *értékpapír* birtokosa az üres forgatmányt kitöltheti a saját vagy más személy nevére; az értékpapírt átruházhatja üres vagy teljes forgatmánnyal; az értékpapír birtokát harmadik személyre átruházhatja anélkül, hogy az üres forgatmányt kitöltené és az értékpapírt újabb forgatmánnyal látná el. A dematerializált részvények átruházása az értékpapírszámlán történő terhelés, illetve jóváírás útján, engedményezés jogcímén történik. A kibocsátó a névre szóló részvénybe felvett írásbeli nyilatkozatával a forgatmány útján való átruházás lehetőségét kizárja (negatív rendeleti záradék), az értékpapír az engedményezés hatályával ruházható át. A részvény forgalomképességének kizárása megjelenik jogszabályi szinten, illetve a rendelkezésekből levezethető, különösen a jelentős, állami részvétellel működő gazdasági társaságoknál, így a Magyar Nemzeti Banknál, Magyar Fejlesztési Banknál, Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-nél, Államadósság Kezelő Központ Zrt.-nél. A helyi önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyonát képezi a Balatoni Hajózási Zrt.-ben meglévő, a helyi önkormányzat tulajdonában álló társasági részesedés. A forgalomképességet korlátozó és kizáró rendelkezések megelőzik az esetleges alapszabálybeli korlátozásokat. DJ

Ptk. 3:219. §, 3:220. §, 6:566. § (4) bek., 6:569. § (3)–(6) bekezdések, 6:577. § (1) bek.; MNB tv. 5. §; 2001. évi XX. törvény a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról 1. § (2) bek.; Ávtv. 18. § (1) bek.; 2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról 11. §; Nvtv. 5. § (5) bek. d) pont 1/2000. PJE, BH 2002. 444., BH 2007. 60. I., BH 2007. 628., Zala Megyei Bíróság 1. Gf. 20-00-040084/4. II., Veszprém Megyei Bíróság 1. Pf. 20.851/1998/3., BDT 2000. 210., Fővárosi Bíróság 57. Pf. 24.513/1998/10., ÍH 2007. 126., ÍH 2009. 30., ÍH 2014. 78.

Részvény előállítási módjai: A részvény előállításának módja azt határozza meg, hogy a részvény a forgalomban milyen külső megjelenési formát ölt. A *részvények* előállítása kettő, egymástól fizikai megjelenésében különböző módon valósulhat meg, ez alapján a részvény lehet *nyomdai úton előállított részvény*, illetve *dematerializált részvény*. A *zárt-körűen működő részvénytársaság* részvényei nyomdai úton vagy dematerializált formában állíthatók elő, a nyomdai úton előállított részvény dematerializált részvénné, a dematerializált részvény nyomdai úton előállított részvénné alakítható át. *Nyilvánosan működő részvénytársaság* részvényei dematerializált formában állíthatók elő. DJ

Ptk. 3:214. §, 3:218. § (1) bek.; Tpt. 6–12/A. §§

EBH 2003. 882., BH 2003. 430., Fővárosi Ítéletábra Gf. 40.446/2012/4.

Részvényes: A *részvénytársaság* tagja, az, aki megszerezte a *nyomdai úton előállított részvényt*, illetve akinek értékpapírszámláján a *részvény* jóvá van írva. A részvényes a *vagyon* *hozzájárulásáért* részvényt kap, a tagsági jogokról pedig – összhangban az európai jogfejlődéssel – csak részvénytársaság állíthat ki *értékpapírt*. Nyomdai úton előállított

részvény tulajdonjogának nem átruházás jogcímén (például házassági vagyoni megállapodás, végrehajtás alapján) történő átszállása esetén az új részvényes kérésére az *igazgatóság* a tulajdonosváltozást a tulajdonszerzést igazoló okiratok alapján, a részvény hátoldalán vagy toldatán – a tulajdonosváltozást igazoló okirat megjelölése mellett – átvezeti. A tulajdonosváltás igazgatóság általi átvezetése a forgatmányi láncolat részét képezi. *Dematerializált részvény* nem átruházás jogcímén történő megszerzése esetén a korábbi részvényes értékpapírszámlájának megterhelését és a megszerzendő részvényeknek az új részvényes értékpapírszámláján való jóváírását az *értékpapírszámla-vezető* az új részvényes kérelmére, a tulajdonszerzést igazoló okirat alapján hajtja végre. A részvénytársaság a részvényesekről részvénykönyvet vezet. DJ

Ptk. 3:11. §, 3:221. §, 3:245. § (1) bek.

BH 2013. 250., BH 2013. 309., BDT 2008. 1840., Szolnoki Törvényszék G. 20.715/2015/14.

Részvényesi joggyakorlás: A *részvénytársaság* (elsősorban a *nyilvánosan működő részvénytársaság*) működésének egyik garanciája a részvényesi joggyakorlás elősegítése, amelynek célja a társaság ellenőrzése. A részvényesi joggyakorlás a *felelős társaságirányítás* (*corporate governance*) egyik kulcsfontosságú területe. A különböző corporate governance kódexek mellett normatív szinten az Európai Parlament és a Tanács 2007/36/EK irányelve – amelyet koncepcionálisan kiegészített a 2017/828/EU irányelv – rögzíti az uniós szintű minimumkövetelményeket. Az irányelv és a 2017-ben elfogadott módosítás alapját is az Európai Bizottság cselekvési tervei képezték (A társasági jog modernizációja és a corporate governance javítása az Európai Unióban, Brüsszel, 2003. és Cselekvési terv: Európai társasági jog és vállalatirányítás – a részvényesek nagyobb szerepvállalását és a fenntartható vállalatokat szolgáló modern jogi keret, Strasbourg, 2012.), amelyekben a részvényesi joggyakorlás elősegítését célzó javaslatokat szakértők dolgozták ki. A részvényesi joggyakorlás összefoglalóan a *közgyűlés* munkájában való részvételre koncentrálódik. Az irányelvek a közgyűlési meghívó kiküldésére, a napirenden szereplő ügyek elérhetőségére, valamint a közgyűlésen való részvételre állapítanak meg minimumszabályokat; ez utóbbinál kiemelt terület a képviselő szabályozása, továbbá a konferenciaközgyűlés szabályozása. Az irányelv 2017-es módosítása az olyan *részvényesekre* vonatkozó szabályokat tartalmazza, akik valamilyen jogviszony keretében más személy vagyoni befektetését részvénytársaságba investálják (intézményi befektetők, eszközközvetítők és részvényesi képviselői tanácsadók: összefoglalóan befektetők). A befektetők számára az irányelv *közzétételi* kötelezettséget ír elő – kiemelten – a befektetések során alkalmazott szerepvállalási politika kapcsán. A Ptk.-ban ennek jelei már megtalálhatók (például konferencia-közgyűlés, részvényesi meghatalmazott), azonban ezek a követelmények nem feltétlenül érik el a törvényi szabályozás szintjét, hanem elegendő az alapszabályban vagy más szabályzatban rögzíteni ezeket az előírásokat. AÁ

2007/36/EK irányelv az egyes részvényesi jogok gyakorlásáról a tőzsdén jegyzett társaságokban, 2017/828/EU irányelv a 2007/36/EK irányelvnek a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzése tekintetében történő módosításáról

BH 2003. 76.

Részvényesi meghatalmazott: Lásd a *részvényes képviselő* címszónál. AÁ

Részvényes jogai: A *részvényes* jogai két csoportra bonthatók: szervezeti jogokra és vagyoni jogokra. A szervezeti jogok kapcsán az utóbbi években előtérbe kerültek a *részvényesi joggyakorlást* könnyítő szabályok. A szervezeti jogok a *gazdasági társaságokra* vonatkozó közös szabályok kiegészítését jelentik, amelyek kifejezetten a részvényes vonatkozásában speciálisak. A szervezeti jogok összefoglalóan a *legfőbb szervi*, tagi döntéshozatalban való részvételt jelentik: a) *Közgyűlésen* való részvétel joga: amely kiterjed arra, hogy előzetesen információ birtokába jusson, és a döntéshozatalban ezáltal részt vehessen, a közgyűlésen felvilágosítás kérésére, észrevétel és indítványtételi jog. A közgyűlésen a részvényesi jogok gyakorlására az a személy jogosult, akinek nevét – a lezárásának időpontjában – a *részvénykönyv* tartalmazza. A részvénynek a közgyűlés kezdőnapját megelőző átruházása nem érinti a részvénykönyvbe bejegyzett személynek azt a jogát, hogy a közgyűlésen részt vegyen, és az őt mint részvényt megillető jogokat gyakorolja. A *zrt.* közgyűlésén az a részvényes vehet részt, akit a közgyűlés megkezdéséig a részvénykönyvbe bejegyeztek. Ha az alapszabály rendelkezik arról az időpontról, ameddig a fenti bejegyzésre sor kerülhet, ezt az időpontot nem lehet a közgyűlés kezdő napját megelőző 2. munkanapnál korábban meghatározni. *Nyrt.* közgyűlésén az a részvényes vehet részt, akit legkésőbb a közgyűlés kezdőnapját megelőző 2. munkanapon bejegyeztek a részvénykönyvbe; ez a szabály kőgens. A közgyűlésen való részvételhez tartozik a szavazati jog gyakorlása, amennyiben a részvényt megilleti a szavazati jog. A szavazati jog a *részvény névértéke* alapján illeti meg a részvényt, és többszavazat csak a Ptk.-ban meghatározott esetekben illelheti meg a részvényt (ilyen kivételek például az *elsőbbségi részvények* egyes eseteinél lehetnek, különös tekintettel a vétőjogos részvény esetében). A részvényes a *vagyoni hozzájárulás* esedékes teljesítésének hiányában nem gyakorolhatja szavazati jogát. b) A tájékoztatáshoz való jog a közgyűlés napirendi pontjaihoz kapcsolódóan illeti meg a részvényt, és ezek a szabályok is kőgens. A tájékoztatást az *igazgatóság/igazgatótanács* köteles megtenni. Amennyiben az általános szabályokhoz képest (meghívó tartalmi elemei, *legfőbb szerv összehívása*) a részvényes információt kér, akkor a részvényes írásbeli kérelmét legalább a közgyűlés előtt 8 nappal nyújthatja be. Erre a kérelemre az ügyvezetésnek a közgyűlés napja előtt 3 nappal meg kell adnia a szükséges tájékoztatást. A Ptk. speciális kötelezettségként rögzíti, hogy az igazgatóság a *beszámolónak* és az igazgatóság, valamint a *felügyelőbizottság* jelentésének lényeges adatait a közgyűlést megelőzően legalább 15 nappal köteles a részvényesek tudomására hozni. A bírói gyakorlat alapján a tájékoztatáshoz való jog a törvényes működés biztosítékai eszközeivel (például *törvényességi felügyeleti eljárás* keretében) is kikényszeríthető. c) A napirend kiegészítési jog: A *zrt.* esetén együttesen a szavazatok legalább 5%-kal rendelkező részvényesek a napirendhez – a meghívóval kapcsolatban érvényes általános követelményeknek megfelelően – kiegészítést tehetnek. A Ptk. *kőgens szabálya*, hogy a kiegészítést napirendre tűzöttnek kell tekinteni, ha a javaslatot a közgyűlési meghívó kézhezvételétől számított 8 napon belül közlik a tagokkal és az igazgatósággal. Az *nyrt.* esetében ezt a jogot együttesen a szavazatok legalább 1%-kal rendelkező részvényesek gyakorolhatják, és nemcsak napirend-kiegészítést tehetnek, hanem a napirendekhez kapcsolódó határozattervezettel is kiegészíthetik a közgyűlés napirendjét. Az ilyen kiegészítést a közgyűlés összehívásáról szóló hirdetmény megjelenésétől számított 8 napon belül kell közölni az ügyvezetéssel. Az igazgatóság/igazgatótanács a kiegészített napirendről, a részvényesek által előterjesztett határozattervezetokről a javaslat vele való közlését követően hirdetményt tesz közzé. d) A vagyoni jogok: a részvényt a részvény

névértékével arányos osztalék illeti meg a társaság felosztható és a közgyűlés által felosztani rendelt eredményéből (osztalékhoz való jog). A részvényes akkor jogosult osztalékra, ha az osztalékfizetésről szóló közgyűlési határozat meghozatalának időpontjában szerepel a részvénykönyvben, és már teljesítette vagyoni hozzájárulását. Az osztalék főszabály szerint pénzbeli juttatás, nem pénzbeli juttatás formájában akkor szolgáltatható, amennyiben az alapszabály erre lehetőséget ad. A közgyűlés vagy az alapszabály felhatalmazása alapján az igazgatóság két, egymást követő beszámoló elfogadása közötti időszakban osztalék-előleg fizetéséről határozhat. Az osztalék-előleg fizetéséről az igazgatóság javaslata alapján lehet határozni a felügyelőbizottság – amennyiben a társaságnál működik – jóváhagyásával. Az osztalék-előleg akkor fizethető, ha a közbenső mérleg alapján megállapítható, hogy a társaság rendelkezik osztalék fizetéséhez szükséges fedezettel; a kifizetés nem haladja meg a közbenső mérlegben kimutatott adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalék összegét; és a társaságnak a helyesbített *saját tőkéje* a kifizetés folytán nem csökken az *alaptőke* összege alá. Az osztalék-előleget a részvényesek a társaság felhívására kötelesek visszafizetni, amennyiben az osztalék-előleg kifizetését követően elkészülő éves beszámólóból az állapítható meg, hogy osztalékfizetésre nincs lehetőség. AÁ

Ptk. 3:253–3:266. §§

BDT 2017. 3636., BDT 2016. 3497., BDT 2006. 1349., BDT 2008. 1840., KGD 2005. 129., BDT 2016. 3446., BDT 2016. 3497., BDT 2016. 3448., Pécsi Ítéltábla Gf. IV. 30 015/2011/5., Fővárosi Ítéltábla 16. Gf. 40294/2005/3., ÍH 2004. 144.

Részvényes képvisellete: A *részvényes* részvényesi jogait nemcsak személyesen, hanem képviselő útján is gyakorolhatja. Ebben az esetben a képviselő általános szabályait kell alkalmazni. A részvényes képviselét nem láthatja el a *vezető tisztségviselő*, a *felügyelőbizottsági tag* és a *könyvvizsgáló*. Arra is lehetőség van, hogy a részvényest több képviselő képviselje, azonban ha a képviselők egymástól eltérően szavaznak vagy nyilatkoznak, akkor minden általuk leadott szavazat, illetve megtett nyilatkozat semmis. A képviselő (más helyett, más nevében és javára tett jognyilatkozat) helyett lehetőség van arra, hogy a részvényes jogait a társasággal szemben *részvényesi meghatalmazott (nominee)* képviseli. A részvényesi meghatalmazott a részvényesi jogokat saját nevében, a részvényes javára gyakorolja. Az érvényes részvényesi meghatalmazotti eljárásához feltétel, hogy a részvényesi meghatalmazottat a *részvénykönyvbe* bejegyezzék. A nominee csak írásban bízható meg, köteles személyesen eljárni, valamint szigorú tájékoztatási kötelezettség terheli a meghatalmazóval szemben. A részvényesi meghatalmazott eljárása során fel kell tüntetni, hogy ilyen minőségben gyakorolja a részvényesi jogokat. A részvényesi meghatalmazott a részvényes, a *részvénytársaság* vagy a Magyar Nemzeti Bank (mint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét ellátó szerv) felhívására köteles megjelölni az általa képviselt részvényeseket, és a részvénytársaság vagy az MNB felhívására köteles igazolni a megbízás fennállását. Ha a meghatalmazott ennek nem tesz eleget, a részvénytársaságban a szavazati joga nem gyakorolható. AÁ

Ptk. 3:255–3:256. §§; Tpt. 151–155. §§

BH 1996. 483., KGD 1996. 336.

Részvényes kötelezettségei: A *részvényes* köteles az általa átvett, illetve jegyzett *részvények névértékének*, illetve *kibocsátási értékének* megfelelő pénzbeli és nem pénzbeli *vagyoni hozzájárulást* a *részvénytársaság* rendelkezésére bocsátani. Ha a részvényes tagsági jogviszonya a vagyoni hozzájárulás határidőben való teljesítésének elmulasztása miatt szűnt meg, az *alaptőkét* a volt részvényes által vállalt vagyoni hozzájárulás mértékével le kell szállítani. Nem szükséges az *alaptőkét* leszállítani, amennyiben a részvényesre jutó vagyoni hozzájárulás teljesítését más személy vállalja át. A részvényes kötelezettségei közé tartozik a helytállási kötelezettsége, lásd *tagi felelősség*. AA

Ptk. 3:267. §

EBH 2008. 1791., Fővárosi Ítélőtábla Gf. 40.408/2015/4.

Részvényfajta: Az azonos tagsági jogokat megtestesítő *részvények* egy részvényfajtaba tartoznak. A *részvénytársaság* által kibocsátható részvényfajták: a) *törzsrészvény*; b) *el-sőbbbségi részvény*; c) *dolgozói részvény*; d) *kamatozó részvény*; e) *visszaváltható részvény*. A *részvénytársaság* a törvényben meghatározottakon kívül más részvényfajta kibocsátását akkor határozhatja el, ha az alapszabályban meghatározza a kibocsátandó részvények által megtestesített tagsági jogok tartalmát és mértékét. DJ

Ptk. 3:228. § (1) bek., 3:240. §

Fővárosi Ítélőtábla Gf. 40.435/2015/6.

Részvény forgalmi értéke: Ez az érték a *részvénytársaság jegyzett tőkén* felüli vagyonával, *saját tőkéjének* mértékével és a társaság piaci megítélésével függ össze, amely akár felfelé, akár lefelé jelentősen eltérhet a névértéktől, a piac várakozásainak megfelelően. A *részvény névértéke* nem mutatja a valóságos forgalmi értéket. A forgalmi érték csökkenése nem jár *társasági jogi* jogkövetkezményekkel. A *tőzsdére* bevezetett *részvények* forgalmi értéke könnyen és pontosan megállapítható, míg a *tőzsdére* be nem vezetett részvények esetében a meghatározáshoz néha szakértő igénybevétele is szükséges lehet. A *tőzsdére* bevezetett részvények értékesítése árfolyamértéken történik, amely a tényleges piaci értéket jelenti; ez egy komplex jelenség, gazdasági trendek és más tényezők hatása alakítja. DJ

BH 2008. 245. I., EBH 2009. 1791.

Részvény kiadása/jóváírása: A *részvényes* a *részvénytársaságnak* a nyilvántartásba történő bejegyzése és az *alaptőke* vagy – ha a *részvények névértéke* és *kibocsátási értéke* eltérő – a részvények kibocsátási értékének teljes befizetése után igényelheti a neki járó *nyomdai úton előállított részvény* kiadását vagy a *dematerializált részvény* értékpapírszámlán történő jóváírását. A *részvénytársaság* a teljes befizetést követő 30 napon belül akkor is köteles intézkedni a *részvények* haladéktalan előállításáról, ha ilyen részvényesi igény nem merült fel. Ha a *részvénytársaság* megszegi ezt a kötelezettségét, akkor a társasággal szemben *törvényességi felügyeleti eljárás* lefolytatásának van helye, ilyen eljárást a részvényes is kezdeményezhet. Semmis az a részvény, amelyet a *részvénytársaságnak* a nyilvántartásba

történő bejegyzése és az alaptőke vagy a részvények kibocsátási értékének teljes befizetése előtt állítanak ki. DJ

Ptk. 3:216. §

Fővárosi Törvényszék G. 40.745/2011/22., Fővárosi Törvényszék G. 41.646/2013/18.

Részvény kibocsátási értéke: A kibocsátási érték a névértékkel azonos vagy annál magasabb lehet. A részvények kibocsátási értékéről akkor kell rendelkezni, ha a kibocsátás nem névértéken történik. Ha a *részvény* értéke magasabb, mint a névérték, akkor a *közgyűlés (igazgatóság)* rendelkezése szerint a részvényt jegyzőnek ezt az értéket kell megfizetnie. Kibocsátási érteken történő forgalomba hozatal esetén az *alaptőké*n kívül a *részvénytársaságnak* alaptőkéen felüli vagyona is lesz. A *részvényes* a kibocsátó által az első eladás során megállapított értéket fizeti ki. A kibocsátási érték két részre oszlik: a névértéknek megfelelő összeg az alaptőke részévé válik, míg az ezt meghaladó összeg a részvénytársaság alaptőkéen felüli vagyonába kerül. DJ

Ptk. 3:216. §, 3:250. § (1) bek. b) pontja, 3:250. § (2) bek. b) pontja, 3:267. § (1)–(2) bekezdések

BH 2003. 332.

Részvénykivezetés: *Szabályozott piacra* bevezetett *részvény* forgalomban tartásának megszüntetése valamennyi szabályozott piacon. A kivezetés folyamatát a Tpt. részletesen szabályozza. A szabályozott piacra bevezetett részvény kivezetéséről szóló határozatot a kibocsátó *legfőbb szerve* legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozza meg. A kivezetésről szóló határozatot, az érintett részvény adatait és a kivezetés tervezett időpontját tartalmazó nyilatkozatot a kibocsátó a döntést követő napon elküldi az MNB és a szabályozott piac részére. A döntés meghozatalát követő 5 munkanapon belül a kibocsátónak értesítenie kell a *részvénykönyvbe* bevezetett *részvényeseket*, illetve hirdetményi lapjában (amennyiben rendelkezik ilyennel) és egy országos terjesztésű napilapban is közzéteszi a kivezetésről szóló határozatot, az érintett részvény adatait és a kivezetés tervezett időpontját. A szabályozott piacról való tényleges kivezetésig eltelt időtartam nem lehet rövidebb 60 kereskedési napnál, amit a kivezetésről szóló határozat szabályozott piachoz történő benyújtásától kell számítani. Azok a részvényesek, akik nem támogatták a kivezetésről szóló döntést, és a kivezetéssel közvetlenül érintettek, a döntés közzétételétől számított 60 napos jogvesztő határidőn belül kérhetik, hogy a társaság vegye meg részvényeiket; az eladási ajánlat nem visszavonható. A részvény szabályozott piacról történő kivezetését követően, ha a részvénytársaságnak nincs más szabályozott piacon bevezetett részvénye, a Ptk. 3:211. §-nak értelmében meg kell változtatni a társaság működési formáját és *nyilvánosan működő részvénytársaságból zártkörűen működő részvénytársasággá* kell átalakítani. A működési forma megváltoztatásához a *közgyűlés* legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozatára van szükség. Az *átalakulás* a részvények *tőzsdéről* történő kivezetésével válik hatályossá. FZs

Ptk. 3:211. §; Tpt. 63–63/A. §§

BH 2005. 398.

Részvénykönyv: A *részvénytársaság* a *részvényesekről* (akik közé sorolandók az *ideiglenes részvények* tulajdonosai is) részvénykönyvet vezet. A részvénykönyvben nyilvántartja a részvényes – *közös tulajdonban álló részvény* esetén a közös képviselő – nevét, lakóhelyét vagy *székhelyét*, *részvénytársaságonként* a részvényes *részvényeinek* vagy ideiglenes részvényeinek darabszámát, tulajdoni részesedésének mértékét. A részvénykönyvet a részvénytársaság ügyvezetése vezeti. A részvénykönyv vezetésére megbízás adható, de a *nyilvánosan működő részvénytársaság* esetén a megbízás tényét és a megbízott személyi adatait közzé kell tenni. A részvénykönyv jogszabályoknak megfelelő vezetése a *cég* törvényes működése körébe tartozó feladat. A részvényes a részvénytársasággal szemben részvényesi jogait akkor gyakorolhatja, ha őt a részvénykönyvbe bejegyezték. A részvénykönyvbe történő bejegyzés csak a részvényesi jogok gyakorlását érinti, ezért a bejegyzés elmaradása a részvényesnek a részvény feletti tulajdonjogát nem érinti (*részvényes jogai*). A bejegyzés automatikus, amelyhez a részvény alaki igazolása szükséges. Az alakilag igazolt részvényes bejegyzési kérelmét akkor lehet megtagadni, amennyiben a részvényes a részvényét jogszabálynak vagy az alapszabálynak a *részvény átruházására* vonatkozó szabályait sértő módon szerezte meg. A részvénykönyv változásainak nyomon követhetőnek kell lennie, a részvénykönyvből törölt adatoknak megállapíthatónak kell maradniuk. A bejegyzett részvényest kérelme alapján törölni kell a részvénykönyvből. A törvényes működés biztosítékai szempontjából garanciális szabály, hogy a részvénykönyv vezetése során hozott határozatok társasági határozatoknak minősülnek. A részvénykönyvbe bárki betekinthes, amely lehetőséget a részvénytársaság vagy a részvénykönyv vezetésével megbízott személy a székhelyén munkaidőben folyamatosan biztosítani köteles. A részvénykönyv nyilvánosságára vonatkozó szabály a bírói gyakorlat alapján kógens. Az a személy, akire vonatkozóan a részvénykönyv fennálló vagy törölt adatot tartalmaz, a részvénykönyvről vonatkozó részéről a részvénykönyv vezetőjétől másolatot igényelhet; a másolatot 5 napon belül, ingyenesen kell kiadni a jogosultnak. A részvénykönyvi adatok aktualizálására *tulajdonosi megfeleltetés* útján is sor kerülhet, ebben az esetben a részvénykönyv vezetője a részvénykönyvben szereplő, a tulajdonosi megfeleltetés időpontjában hatályos valamennyi adatot törli, és ezzel egyidejűleg a tulajdonosi megfeleltetés eredményének megfelelő adatokat a részvénykönyvbe bejegyzi. A Á

Ptk. 3:245–3:248. §§

935/B/1997. AB határozat, BH 2017. 124., BDT 2016. 3497., BDT 2016. 3448., Fővárosi Ítélet tábla

16. Gf. 40.514/2007/4.

Részvény névértéke: A *részvényeseknek* az *alaptőkéhez* nyújtott *vagyoni hozzájárulásainak* értékét jelzi. Nem mutatja azonban a részvényesek vagyonaiba tartozó tagsági jogokat megtestesítő *részvények* valós forgalmi értékét. A névértéket meg lehet határozni fix összegben és százalékos formában. Fix módon történő meghatározás esetében a részvény névértéke számmal és betűvel is fel van tüntetve a részvényen. A részvény névértéke meghatározható az alaptőke mindenkori összegének hányadában is – ezt nevezzük *hányadrészvénynek* –, ebben az esetben csak ezt rögzítik a részvényen, így az alaptőke mértékének változása esetén

nem szükséges új részvényeket kibocsátani. Amennyiben névérték alatt bocsátanak ki a részvényt, akkor a társaság alaptökéje nem érne el az alapítók által az alapszabályban meghatározott tőkeösszeget, ezért a részvény névértéken alul történő kibocsátása semmis. A névértéken aluli kibocsátásból eredő károkért harmadik személyekkel szemben a *részvénytársaság* nyilvántartásba való bejegyzését megelőzően történt kibocsátás esetén az alapítókat, a nyilvántartásba való bejegyzést követően történt kibocsátás esetén a társaságot terheli felelősség a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint; több alapítót a felelősség egyetemlegesen terheli. DJ

Ptk. 3:212. § (4)–(5) bekezdések, 6:518–6:521. §§; Tpt. 5. § (1) bek. 113. pont, 6. § (4) bek., 7. § (2)

bek. d) pont, 355. §

BH 2008. 245. I., EBH 2009. 1791.

Részvényosztály: Az *elsőbbségi részvényfajtán* belül található kisebb egység, ezeken belül a *részvények* az elsőbbséggel érintett *részvényesi jogok* szerint különböző részvényosztályokba tartozhatnak, egy részvényosztályon belül eltérő tartalmú és mértékű tagsági jogokat megtestesítő részvényeket bocsáthatnak ki. A *részvénytársaság* alapszabálya az erre vonatkozó feltételek meghatározásával rendelkezhet olyan részvény kibocsátásáról, amely más *részvényfajttal* szemben a részvényesnek meghatározott előnyt biztosít. Az alapszabály az elsőbbségi részvényfajtán belül osztalékelsőbbséget, a részvénytársaság *jogutód nélkül történő megszűnése* esetén a felosztásra kerülő vagyomból történő részesedés elsőbbségét (likvidációs hányadhoz való elsőbbség), a szavazati joggal összefüggő elsőbbséget, vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbséget, elővásárlási jogot, valamint a felsorolt elsőbbségi jogosultságok közül egyidejűleg többet (kumulatív) is biztosító részvényosztályokat határozhat meg. Az alapszabály a feltételek meghatározása mellett rendelkezhet olyan elsőbbségi részvényosztályba tartozó *részvénytársaság* kibocsátásáról is, amelynek részvényeit a részvényes kérésére a társaság más elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvényre vagy *törzsrészvényre* köteles átcserelni, vagy amelynek részvényeit a részvénytársaság saját döntése alapján cserélheti át más elsőbbségi részvényosztályba tartozó részvényre vagy törzsrészvényre. A részvénytársaság a Ptk.-ban meghatározottakon kívül más részvényosztály kibocsátását csak akkor határozhatja el, ha az alapszabályban pontosan meghatározza a kibocsátandó részvények által megtestesített tagsági jogok tartalmát és mértékét. DJ

Ptk. 3:228. § (2)–(3) bekezdések, 3:230. §, 3:240. §

Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.435/2015/6., Győri Ítéltábla Gf. 20.099/2015/5., Fővárosi Törvényszék G. 40.729/2015/5.

Részvénytársaság: A *részvények* legkisebb egysége: egy *részvényfajtán* vagy *részvényosztályon* belül több részvénytársaság bocsátható ki, az azonos tartalmú és mértékű tagsági jogokat megtestesítő részvények egy részvénytársaságba tartoznak. A *részvények névértéke* és az előállításuk módja (*nyomdai úton előállított vagy dematerializált részvény*) is azonos, valamint minden vonatkozásban azonos tagsági jogokat biztosítanak tulajdonosaiknak, a részvénytársaságon belül nincs semmilyen eltérés. A Tpt. eltérő rendelkezése hiányában az azonos előállítású, azonos jogokat megtestesítő *értékpapír* egy meghatározott időpontban

forgalomba hozott teljes mennyisége, illetve az eltérő időpontban forgalomba hozott érték-papírok valamely későbbi időpontban azonos jogokat megtestesítő teljes mennyisége. DJ

Ptk. 3:228. § (3) bek.; Tpt. 5. § (1) bek. 45. pont

Fővárosi Bíróság G. 40.781/2009/32.

Részvénytársaság: Olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű *részvényből* álló *alaptőkével* működik, és a *részvényes* kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a *részvény névértékének* vagy *kibocsátási értékének* szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes – a *tagi felelősségre* vonatkozó szabályok kivételével – nem köteles helytállni. A társaság a társaságbeli tagok együttműködése alapján *tőkeegyesítő* társaságnak minősül; a *korlátolt felelősségű társasághoz* hasonlóan a részvénytársaság is lehet egyszemélyes. Egyedül ez a *jogi személy* állíthat ki a tagsági jogokról *értékpapírt*, a részvények névértékének összessége teszi ki a társaság vagyonát, az alaptőkét. A részvények jellemzőiből a társaság fogalmában csak a névérték és a kibocsátási érték jelenik meg. A társaság egyik jellegzetessége, hogy ez az egyetlen társasági forma, amely kettő típusban is működhet, azaz lehet *zártkörűen*, illetve *nyilvánosan működő részvénytársaság* is. A működési forma megváltoztatásához a *közgyűlés* legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozatára van szükség; e határozat a zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánosan működő részvénytársasággá alakulása esetén a részvénytársaság részvényeinek *tőzsdére* történő bevezetésével, nyilvánosan működő részvénytársaság zártkörűen működő részvénytársasággá alakulása esetén a részvények tőzsdéről történő kivetésével válik hatályossá. A működési forma megváltoztatása érintheti a társaság szervezeti felépítését, bizonyos részvények kibocsáthatóságát, fenntarthatóságát, a részvények előállításának módját (csak *dematerializált részvényt* bocsáthat-e ki, vagy lehet *nyomdai úton előállított részvény* is). A működési formaváltás azonban nem minősül *átalakulásnak*, ezért annak szabályait nem kell alkalmazni erre a formaváltásra, ugyanis mindkét forma ettől függetlenül részvénytársaság. DJ

Ptk. 3:11. §, 3:210. §, 3:211. § (3) bek., 3:212. § (1) bek., 3:323. §

Részvénytársaság alapítása: A *részvények* forgalomba hozatala, azaz az *értékpapír* tulajdonjogának első ízben történő keletkeztetésére irányuló eljárás zártkörűen vagy nyilvánosan történhet. *Zártkörűen működő részvénytársaság* részvényei – a *részvénytársaság* működési formájának megváltoztatásához kapcsolódó forgalomba hozatalt kivéve – nyilvánosan nem hozhatók forgalomba. Tilos a részvénytársaság *alapítása* során a részvénytársaság *részvényeseit* és *alaptőkéjét* nyilvános felhívás útján gyűjteni, a tilalom hiánya egyenlő lenne a nyilvános alapítással. Ez azt jelenti, hogy a részvénytársaság alapítása csak zártkörűen valósulhat meg. *Nyrt.* alapítására csak formaváltással kerülhet sor, ezt erősíti meg azon rendelkezés, amely szerint az alapszabálynak tartalmaznia kell az alapítók nyilatkozatát az összes részvény átvételére vonatkozó kötelezettségvállalásról és az alapítók közötti megoszlásáról, tehát mindenkinek van legalább egy részvénye, és minden részvénynek van tulajdonosa. A működési forma megváltoztatásához a *közgyűlés* legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozatára van szükség; e határozat a zártkörűen működő részvénytársaság nyilvánosan működő részvénytársasággá alakulása esetén a részvénytársaság részvényeinek

tőzsdére történő bevezetésével, nyilvánosan működő részvénytársaság zártkörűen működő részvénytársasággá alakulása esetén a részvények tőzsdéről történő kivzetésével (*részvénykivezetés*) válik hatályossá. DJ

Ptk. 3:211. §, 3:218. §, 3:249. §, 3:250. § (1) bek. a) pont, 8:1. § (5) bek.; Ptk. 14. § (1) bek.; Tpt. 5. § (1) bek. 50. pont, Tpt. 5. § (1) bek. 122. pont

Részvénytársaság ügyvezetése: A *részvénytársaság* ügyvezetését a *zártkörűen működő részvénytársaságnál igazgatóság* vagy egyszemélyi vezető tisztségviselő, vezérigazgató látja el, a nyilvánosan működő gazdasági társaságok *igazgatóság* vagy *igazgatótanács* létrehozásáról is dönthetnek. AÁ

Részvénytípusok: Az *értékpapírok* átruházás szempontjából lehetnek bemutatóra szólók és névre szólók, az 1997. évi CXLIV. törvény alapján is meg lehetett különböztetni a *részvényeket* aszerint, hogy bemutatóra szóltak-e, vagy névre szólók. A bemutatóra szóló részvények birtoklása önmagában legitimálta annak felmutatóját a *részvénytársasággal* és harmadik személyekkel szemben. A hatályos szabályozás szerint a részvények névre (konkrétan megjelölt személy – a tulajdonos, legalábbis az első tulajdonos – nevére) szóló értékpapírok, azaz bemutatóra szóló részvények kiállítása már nem lehetséges, csak névre szóló részvénytípus lehet. A részvénytípusokon belül eltérő fajtájú részvényeket lehet kibocsátani. Kiállítás módja szempontjából *nyomdai úton előállított részvény* és *dematerializált részvénytípusokat* különböztetünk meg. DJ

1997. évi CXLIV. törvény a gazdasági társaságokról 179. § (1) bek. (már nem hatályos)

BH 2006. 294., BH 2013. 129., Pécsi Ítéltábla Gf. 30.057/2013/4., Pécsi Ítéltábla Pf. 20.038/2009/4.,

Szegedi Ítéltábla Gf. 30.030/2015/8.

Részvényutalvány: A részvényutalvány a *részvénytársaság* bejegyzése, illetve az *alaptőke-emelés cégnyilvántartásba* történő bejegyzése előtt a *részvényes* által teljesített *vagyoni hozzájárulást* igazoló, névre szóló okirat. A részvényutalvány kiállítására az *ideiglenes részvénnel* ellentétben nem automatikusan, hanem a vagyoni hozzájárulást teljesítő tag kérelmére kerül sor. A részvényutalvány tartalmazza a jogosult nevét, a teljesített vagyoni hozzájárulás összegét, valamint az ellenkező bizonyításáig igazolja az okiratban meghatározott személynek a részvénytársasággal szemben fennálló jogait és kötelezettségeit. Szintén fontos különbség az ideiglenes részvény és a részvényutalvány között, hogy utóbbi nem minősül *értékpapírnak*, a részvényesi jogosultságokat az az ideiglenes részvénnel és a részvénnel ellentétben nem testesíti meg, csak igazolja azok fennállását és a vagyoni hozzájárulás teljesítésének mértékét. A részvénytársaság, illetve az *alaptőke-emelés cégnyilvántartásba* történő bejegyzését követően a részvénytársaság a *cégbejegyzésig* teljesített vagyoni hozzájárulásokról ideiglenes részvényt állít ki. LZZs

Ptk. 3:241. §

BH 1994. 337., BDT 2000. 210.

S, Sz

Sajátos törvényességi felügyeleti eljárások: A sajátos eljárások egy összefoglaló kategória, ahová azon feladatok ellátása és ügyek elbírálása tartozik, amelyeket a Ctv. nem nevesít a *törvényességi felügyeleti eljárások* és a *különleges törvényességi felügyeleti eljárások* között, azonban elbírálásuk a törvény rendelkezése alapján a *cégek* jogszerű, transzparens és prudens működésének biztosítása érdekében a *cégbíró*ság hatáskörébe utal. A sajátos törvényességi felügyeleti eljárások három nagy kategóriába sorolhatók, ezek a *generális jellegű sajátos törvényességi felügyeleti eljárások*; az *általános törvényességi felügyeleti intézkedést maga után vonó sajátos törvényességi felügyeleti eljárások*; illetve a *speciális tartalmú sajátos törvényességi felügyeleti eljárások*. A generális jellegű eljárások közé azok az ügyek tartoznak, amelyekhez cégbíróság részére történő iratmegküldési kötelezettség kapcsolódik. Ezek az esetkörök a cégbíróság kötelező informálásával járnak, és a cégbíróság intézkedése révén válnak nyilvánossá, idesorolható például a *beszámoló* letétbe helyezésére és közzétételére irányuló kötelezettség, illetve a cégekre vonatkozó közlemények *közzétételére* irányadó szabályok. Az általános törvényességi felügyeleti intézkedést magával vonó eljárások közé sorolandók azok az esetek, amelyekben a *törvényességi felügyeleti intézkedés* cégbíróság általi megtételére nem a törvényességi felügyeleti eljárás alapjául szolgáló okokból, hanem speciális indokra visszavezethetően kerül sor. Itt említhető példaként az az eset, amikor a *cégbejegyzést elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti perben* a perbíróság értesítése alapján a cégbíróság az érintett céget felhívhatja a törvényes állapot helyreállítására. Speciális tartalmú törvényességi felügyeleti eljárásoknál a specialitás a cégbíróság feladatában és az annak alapjául szolgáló helyzetben egyaránt keresendő. Idesorolható például az az eset, amennyiben a *cég honlapját* nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően működteti, a cégbíróság törölheti a *cégjegyzékből* a honlap elérhetőségét és a honlapon történő közlemény-közzététel tényét. LZZs

Ctv. 1. § (1) bek. g) pontja, 18. §, 20. §, 21/A. § (3) bek., 66. § (2) bek., 74. § (1) bek.

Saját részvény: A *részvénytársaság* jogosult az általa kibocsátott *részvények* ingyenes vagy visszterhes megszerzésére, azaz a részvénytársaság saját részvényeinek a tulajdonosává válhat. A Ptk. az *alaptőke* 25%-ában maximálja a részvénytársaság által megszerezhető saját részvények mértékét. A korlát meghatározása szükséges a társaság belső struktúrája egyensúlyának fenntartásához, az *ügyvezetési* és tulajdonosi funkciók és érdekek összeütközésének elkerüléséhez. A saját részvények mértékének megállapításánál a részvénytársaság részvényeként veendő figyelembe a társaság közvetlen vagy közvetett befolyása alatt álló *jogi személyek* tulajdonában álló részvények, valamint azok is, amelyeket a tulajdonosuk a részvénytársaság javára szerzett meg vagy tart magánál. A saját részvények társaság általi megszerzésének szabályozása során lényeges szempont, hogy a döntésben a *részvényesek* is érintettek legyenek, azonban a *közgyűlés* folyamatban történő közreműködése ne lassítsa

vagy akadályozza a saját részvények megszerzését. A két szempont együttes érvényesülése érdekében a megszerezhető saját részvények fajtáját, osztályát, számát, névértékét, valamint visszerthes megszerzés esetén az ellenérték legmagasabb összegét a közgyűlés határozza meg, és ezen feltételekkel legfeljebb 18 hónapra felhatalmazza az *igazgatóságot* a saját részvény megszerzésére. Nincs szükség a közgyűlés előzetes felhatalmazására, ha a részvények megszerzésére a társaságot közvetlenül fenyegető súlyos károsodás elkerülése érdekében kerül sor, valamint abban az esetben sem, ha a részvények megszerzése a társaságot megillető követelés kiegyenlítését célzó bírósági eljárás keretében vagy az *átalakulás* során történik meg. Az igazgatóság a saját részvények megszerzését követő közgyűlésen köteles számot adni a részvénytársaság indokáról, a megszerzett részvények számáról, össznévértékéről, valamint a megszerzett részvények alaptőkéhez viszonyított arányáról és a társaság által kifizetett ellenértékről. A Ptk. által meghatározott esetekben nem kerülhet sor a részvénytársaság által saját részvény megszerzésére, így a társaság nem szerezhet saját részvényt *alapítás* vagy *alaptőke-emelés* során; saját részvényként nem szerezhető meg a társaság által olyan részvény, amelynek a névértékét vagy kibocsátási értékét még nem fizették meg teljes mértékben a társaság számára; továbbá ellenérték fejében nem kerülhet sor saját részvény megszerzésére abban az esetben, ha az osztalékfizetés feltételei hiányoznak. Utóbbi tilalomnak az az oka, hogy a saját részvények ellenértéke megtérítésére a részvénytársaság felosztható eredményéből kerül sor. A részvénytársaság a saját részvénnel részvényesi jogokat nem gyakorolhat, ellenkező esetben ugyanis az ügyvezetés akarata a társaság két szervében, a *legfőbb szervben*, valamint az operatív szervben is megjelenne, ezzel pedig felborulna a részvénytársaság szervei közötti belső egyensúly. A saját részvények a közgyűlésben a határozatképesség megállapításánál sem vehetők figyelembe, a saját részvényre eső *osztalékot* pedig az arra jogosult részvényeseket megillető részesedésként kell számításba venni. A társaság belső egyensúlyának fenntartása, egyes részvényesek túlzott előnyben részesítésének elkerülése, valamint a *hitelezői* érdekek védelme érdekében a Ptk. saját részvény megszerzésére, valamint a saját részvény alapján történő *részvényesi joggyakorlásra* irányadó szabályainál enyhébb előírást tartalmazó alapszabályi rendelkezés semmis. LZZs

Ptk. 3:222–3:226. §§

BDT 2006. 1452., SZIT Gf. 30.497/2007/6.

Saját tőke: A *saját tőke* fogalmát elsősorban a számvitellel kapcsolatos jogszabályok használják, *társasági jogi* megfelelője a társasági vagyon. A saját tőke pénzbeli és nem pénzbeli vagyonelemekből tevődik össze. A saját tőke nem azonos a társaság *jegyzett tőkéjével*, a saját tőke ugyanis a jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett jegyzett tőkéből, a tőketartalékból, az eredménytartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból és a tárgyév adózott eredményéből tevődik össze. A saját tőkét a számviteli mérleg forrásoldalán tüntetik fel. A jegyzett tőkével ellentétben a társaság saját tőkéjének legalacsonyabb mértékére a Ptk. nem tartalmaz előírást, azonban azoknál a *gazdasági társaságoknál*, így a *korlátolt felelősségű társaságnál* és a *részvénytársaságnál*, ahol a jegyzett tőke minimum mértékét a törvény előírja, tartósan a saját tőke sem lehet alacsonyabb az adott társasági formára előírt jegyzett-tőke-minimumnál. Amennyiben a társaság jegyzett tőkéje a törvényi minimumnál magasabb értékben lett meghatározva a *társasági*

szerződésben, a saját tőke mértékét a *létesítő okiratban* meghatározott jegyzett tőkéhez és nem a törvény által előírt minimumkövetelményhez kell viszonyítani. Amennyiben a társaság saját tőkéje egymást követő 2 üzleti éven keresztül az adott társasági formára előírt jegyzett tőkét nem éri el, és a tagok nem gondoskodnak a megfelelő tőkepótlásról, az előírt határidő lejártát követően a társaság köteles dönteni az *átalakulásáról, egyesüléséről* vagy *jogutód nélküli megszűnéséről*. Korlátolt felelősségű társaság, valamint részvénytársaság esetén a *legfőbb szerv* összehívása kötelező, amennyiben a saját tőke mértéke a jegyzett tőke meghatározott hányada (a *törzstőke* fele, illetve az *alaptőke* $\frac{2}{3}$ -a) alá, illetve a jegyzett tőke törvényben meghatározott minimális mértéke alá csökkent. A korlátolt felelősségű társaság nem teljesíthet kifizetést a tagjai számára, ha a társaság helyesbített saját tőkéje nem éri el, vagy a kifizetés következtében nem érné el a társaság törzstőkéjét, vagy ha a kifizetés veszélyeztetné a társaság fizetőképességét. LZZs

Ptk. 3:133. § (2) bek., 3:184. § (1) bek., 3:189. § (1) bek. a)–b) pontjai, 3:270. § (1) bek. a)–b) pontjai;

Sztv. 34. §, 35. § (2) bek.

BDT 2007. 1629., BDT 2015. 3383., 47/2015. Számviteli kérdés

Saját üzletrész: A *korlátolt felelősségű társaság* a *taggyűlés* határozata alapján, ellenérték fejében, átruházással megszerezheti a saját üzletrészét. A *hitelezők* és a kisebbség védelme, valamint a társaságon belüli egyensúly felborulásának megakadályozása érdekében a Ptk. meghatározza a társaság által megszerezhető *üzletrészek* legmagasabb mértékét, így a saját üzletrészek alapjául szolgáló *törzsbetétek* összege nem haladhatja meg a *törzstőke* 50%-át, azaz a társaság nem szerezhet saját magán belül többségi részesedést. A korlátolt felelősségű társaság ellenérték fejében a saját üzletrészt a törzstőkén felüli vagyona terhére szerezheti meg, amennyiben fennállnak az *osztalékfizetés* feltételei, azaz a társaság felosztható eredménnyel rendelkezik. A saját üzletrész megszerzéséhez szükséges fedezet megléte 6 hónapnál nem régebbi fordulónapra vonatkozó *beszámoló* vagy közbeső mérleg adatai alapján állapítható meg. Amennyiben az osztalékfizetés feltételei hiányoznak, vagy az üzletrész alapjául szolgáló törzsbetét még nem került teljes mértékben szolgáltatásra, a társaság nem határozhat a saját üzletrész ellenérték fejében történő megszerzéséről. A társaságon belüli egyensúly felborulásának megakadályozását célzó előírás, hogy a társaság a saját üzletrész alapján tagsági jogokat nem gyakorolhat, és ezt az üzletrészt a határozatképesség megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni. Ellenkező esetben a társaság jogosult lenne részt venni a saját magára irányuló döntések meghozatalában. A saját üzletrész alapján a társaságot osztalék sem illeti meg, a saját üzletrészre jutó osztalékot a társaság többi, osztalékra jogosult tagja között kell felosztani, törzsbetétek arányában. A saját üzletrésszel a társaság a megszerzéstől számított legfeljebb 1 évig rendelkezhet, ezt követően köteles az üzletrészt elidegeníteni, a tagoknak a törzsbetétek arányában átadni vagy a törzstőke egyidejű leszállításával bevonni. LZZs

Ptk. 3:174–3:175. §§

BDT 2016. 3432., GYIT Gf. 20.205/2016/4.

Segers-ügy: A tagállamokkal szemben a társasági formák egyenjogúságára vonatkozó követelményt megfogalmazó EUB-ítélet. A jogvita D. H. M. Segers, egy holland illetőségű magánszemély és a Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor Bank- en Verzekeringwezen,

Groothandel en Vrije Beroepen (biztosító intézmény) között zajlott le; a jogvita tárgyát az képezte, hogy a biztosítási ügyekben illetékes holland intézmény megtagadta Segerstől a táppénzfizetést azzal az indokkal, hogy külföldi társaság alkalmazottja, ugyanis a korábbi, holland jog szerinti egyszemélyes cégét *korlátolt felelősségű társasággá* alakította át, azonban ehhez nem holland társaságot, hanem egy brit vállalkozást hozott létre, amely az Egyesült Királyságban *székhellyel*, Hollandiában pedig *fiókteleppel* rendelkezett (a gazdasági *tevékenység* kizárólag ez utóbbin keresztül folyt), és az ő megbetegedéséig ennek igazgatójaként tevékenykedett. Az Európai Bírósághoz a Centrale Raad van Beroep (társadalombiztosítási ügyekben legfelsőbb szinten eljáró hatóság) terjesztette be az előzetes döntéshozatali kérelmet, arra a kérdésre várva választ, hogy összeegyeztethető-e a közösségi szabályozással, ha a tagállami hatóság az igényt a nemzeti társadalombiztosítási jogszabály alapján kizárólag azzal az indokkal utasítja el, hogy a társaságot egy másik tagállam joga szerint alapították, és ott is rendelkezik székhellyel, még ha nem is végez ott gazdasági tevékenységet. Ítéletében a Bíróság kifejtette, hogy az a követelmény, hogy valamely tagállam joga szerint alapított társaságot a belföldi társaságokkal azonos módon kell kezelni, magában foglalja a társaság munkavállalójának azt a jogosultságát, miszerint egy meghatározott társadalombiztosítási rendszerhez csatlakozzon, tekintve, hogy a munkavállalók hátrányos megkülönböztetése a társadalombiztosítás vonatkozásában közvetlenül korlátozza a társaság *letelepedési szabadságát*. KZs

C-79/85. sz.

SEVIC Systems-ügy: A *letelepedési szabadság* érvényesülését a határokon átnyúló *egyesülések* vonatkozásában vizsgáló bírói döntés. A jogvita a Németországban alapított SEVIC Systems AG és a német hatóságok között állt fent, a vita tárgya a SEVIC és a luxembourgi Security Concept Vision SA társaság közötti egyesülés *cégjegyzékbe* történő bejegyzési kérelmének megtagadása volt. A német jog ugyanis kizárólag a Németországban *székhellyel* rendelkező társaságok számára tette lehetővé az egyesülést. Az ügyben eljáró Landgericht Koblenz felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatali kéressel fordult az Európai Unió Bíróságához, arra várva választ, hogy ellentétes-e a közösségi joggal az a nemzeti szabályozás, amely szerint egy tagállamban egy társaság *végelszámolás* nélküli megszűnésével és vagyonának mint egésznek egy másik társaságra való átszállásával történő egyesülés cégjegyzékbe való bejegyzését főszabály szerint elutasítja, amennyiben valamelyik társaság székhelye egy másik tagállamban van. A Bíróság ítéletének indokolása kitért arra, hogy a közösségi jog szabályaival ellentétes a fent vázolt helyzet, miközben – ha az egyéb feltételek teljesülnek – az ilyen bejegyzés lehetséges, ha mindkét, az egyesülésben részt vevő társaság székhelye az első tagállamban van. Az ilyen eltérő bánásmód csak akkor megengedhető, ha a szerződéssel összeegyeztethető célt követ, és ha közérdeken alapuló kényszerítő indok igazolja, mint a *hitelezők*, a kisebbségi részvényesek és munkavállalók érdekeinek védelme, valamint az adófelügyelet hatékonyságának és a kereskedelmi ügyletek tisztességének biztosítása; az ilyen eltérő bánásmód alkalmazásának a megvalósítani kívánt cél elérésére alkalmasnak kell lennie, és nem haladhatja meg az ehhez szükséges mértéket. KZs

C-411/03. sz.

Societas leonina tilalma: Már a római jog is tiltotta az úgynevezett *oroszlános társaságot*, amelyben az egyik társat csak a haszon, a másik társat csak a veszteség illette. A római jogi társaságban (*societas*) főszabály szerint a tagok *vagyoni hozzájárulása* egyenlő volt, azonban a *társasági szerződésben* az egyes tagok vagyoni hozzájárulását eltérő mértékben is meghatározhatták. A *societas* alapjellemzőiből következett, hogy a tagok nyereség- és veszteségrészesedésének a vagyoni hozzájárulásukkal arányosnak kellett lennie. Azonban a társaságokban is megállapodhattak, hogy egyikük a veszteséget egyáltalán nem viseli, azt azonban nem köthették ki, hogy valamelyik társat terhelje csak a veszteség – ez az úgynevezett *societas leonina tilalma*. Jelenleg valamennyi *gazdasági társasági* formára irányadó a *societas leonina tilalma*: a gazdasági társaságok üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására, a tagok vagyoni hozzájárulásával létrehozott, *jogi személyiséggel* rendelkező vállalkozások, amelyekben a tagok a nyereségből közösen részesednek, és a veszteséget közösen viselik. A társaság nyeresége a tagokat vagyoni hozzájárulásuk arányában illeti meg, és a veszteséget is ilyen arányban kell viselniük. Semmis a *létesítő okirat* azon rendelkezése, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteség viseléséből teljesen kizár. PT

Ptk. 3:88. § (1)–(2) bekezdések

Speciális kisebbségvédelmi eszköz (könyvvizsgáló kirendelése): A *gazdasági társaságban* a szavazati jogok legalább 5%-ával rendelkező tag vagy tagok, illetve *nyilvánosan működő részvénytársaságban* a szavazati jogok legalább 1%-ával rendelkező *részvényesek* a *cégbíróságtól* egyedi könyvvizsgálat elrendelését és *könyvvizsgáló* kirendelését kérelmezhetik. Az egyedi könyvvizsgálat kezdeményezése speciális kisebbségvédelmi eszköz, az erre irányuló kérelem csak abban az esetben nyújtható be a cégbírósághoz, ha a társaság *legfőbb szerve* elvetette, vagy nem bocsátotta *határozathozatalra* a kisebbség által előterjesztett azon indítványt, amely az utolsó *beszámoló*, illetve az utolsó 2 évben az ügyvezetés tevékenységével kapcsolatos valamely gazdasági esemény, illetve kötelezettségvállalás társaságtól független könyvvizsgáló általi megvizsgálására irányult. A cégbíróság a kisebbség erre irányuló kérelme alapján elrendeli az egyedi könyvvizsgálatot, és annak elvégzésére könyvvizsgálót jelöl ki. A cégbíróság a könyvvizsgálat elrendelését megtagadja, amennyiben a kérelmezők kisebbségi jogaikkal visszaéltek. Az egyedi könyvvizsgálat elvégzésével a társaság *állandó könyvvizsgálója* nem bízható meg, azt csak a társaságtól független könyvvizsgáló végezheti. A könyvvizsgálat költségeit a gazdasági társaság előlegezi és viseli. A költségek csak abban az esetben háríthatók át a tagokra, amennyiben a könyvvizsgálatot nyilvánvalóan alaptalanul kezdeményezték. A *társasági szerződés* azon rendelkezése, amely a kisebbségvédelmi eszköz Ptk.-ban rögzített szabályaitól a kisebbség hátrányára tér el, semmis. LZZs

Ptk. 3:104. §, 3:106. §

BDT 2017. 3740.

Struktúra-irányelvtervezet (az Európai Unió ötödik társasági jogi irányelvtervezete):

Az EU társasági jogi ötödik, úgynevezett *struktúra-irányelvtervezete* a *részvénytársaságok* szervezetének és irányításának harmonizálását célozta meg. Első változata 1972-ben jelent meg, majd 1983-ban és 1988-ban felülvizsgálták, a felülvizsgálati eljárás kapcsán olyan aspek-

tusok szabályozására történt kísérlet, mint a részvénytulajdonosoknak az *igazgatótanács*, a *felügyelőbizottság* és a dolgozóknak a döntéshozatalban való részvételi joga. A tervezetek német javaslatra egy kétszintű, illetve francia, brit és olasz javaslatra egy egyszintű modellt vázoltak fel: az első modell értelmében kétszintű irányítás (ügyvezető tanács és felügyelőbizottság), a második, monista típusú modell értelmében egyszintű irányítás (igazgatótanács) szerepelt a szövegben. Az igazgatótanács és a felügyelőbizottság kapcsán a tervezet olyan kérdéseket tárgyal, mint az összeférhetlenség problémája, e két szerv hatásköre, a tagok visszahívása és felelőssége, a *közgyűlés* összehívása és lebonyolítása, a szavazati jog, a *határozathozatal*, a határozatok semmissége és az alapszabály módosítása. A dolgozók érdekképviselője és a döntéshozatalban való részvétele kapcsán az irányelvtervezet úgy rendelkezik, hogy a képviselőt a részvénytársaság irányításában és működése ellenőrzésében akkor lehetséges, hogyha az alkalmazottak létszáma meghaladja a tagállam nemzeti joga által meghatározott értéket (minimum 1000 fő). A tagállamok irányítási rendszereinek eltérő jellege, a közelítés és összehangolás sikertelensége miatt az irányelvtervezet jelenleg megrekedt, mivel elfogadására nem került sor, azonban a Bizottság nem vonta vissza. KZs

Szabályozott piac: Az Európai Unió tagállamának *tőzsdéje* és minden más olyan piaca, amely megfelel a következő feltételeknek: piacműködtető által működtetett, illetve irányított multilaterális rendszer, amely megkülönböztetésmentesen, szabályaival összhangban összehozza több harmadik fél pénzügyi eszközökben lévő vételi és eladási szándékát, vagy elősegíti ezt oly módon, hogy az szerződést eredményez a szabályai alapján kereskedelemre bevezetett pénzügyi eszköz tekintetében. Ezen kívül rendelkeznie kell a *székhely* szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságának engedélyével. A szabályozott piac rendszeres időszakonként, meghatározott időben kell, hogy működjön, illetve szerepelnie kell az Európai Bizottság honlapján közzétett, a szabályozott piacokról készített jegyzékben. A meghatározásból következően például az OTC-piacok (over the counter) nem minősülnek szabályozott piacnak. A magyar jogalkotó a szabályozott piac fogalmát a MiFID (Markets in Financial Instruments Directive) alapján vezette be jogrendszerünkbe. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Tpt.-be semmilyen, a piacműködtető fogalmának meghatározására szolgáló jogi rendelkezés nem került. A MiFID a piacműködtetőt úgy határozza meg, mint a szabályozott piac üzemeltetését irányító és/vagy működtető személyt/személyeket. Maga a szabályozott piac is értelmezhető piacműködtetőként. Végül pedig megemlítendő, hogy a szabályozott piacra (így a tőzsdére) vonatkozó részletszabályok és feltételek a MiFID III. címében kaptak helyet. PE

2004/39/EK irányelv a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről 4. cikk (1) bek. 13–14. pont; Tpt. 5. § (1) bek. 114. pont

Származtatott alapítás: *Gazdasági társaság alapítására* nemcsak jogi előzmények nélkül kerülhet sor – mint az *eredeti alapítás* során, ex nihilo –, hanem gazdasági társaság létesítése történhet olyan módon is, hogy annak jogi értelemben vett előzménye – jogelődjé – van, és a származtatottan alapított társaság annak jogutódjaként lép fel. A származtatott alapítás lehetőségét a Ptk. adja meg Harmadik Könyvének Első Részében, a jogi személyek általános szabályai között, az Ötödik Cím alatt, ahol a *jogi személyek átalakulásának, egyesü-*

lésének és szétválásának azokat a kérdéseit rendezzi, amelyek minden jogiszemély-típusra azonos módon irányadók. A Harmadik Részben a gazdasági társaságok közös szabályai alatt, valamint az egyes társasági formák szabályanyagában ad speciális rendelkezéseket. A gazdasági társaságok származtatott alapítása tekintetében további – és a Ptk.-val együtt alkalmazandó és arra épülő – jogforrás a 2013. évi CLXXVI. törvény az egyes jogi személyek (mint *gazdasági társaságok*, szövetkezetek és *egyesülések*) átalakulásáról, egyesüléséről és szétválásáról (Át.). A civil szervezetek jogutóddal történő megszűnésére a Civil tv. II/A. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazandók. A származtatott alapítás során további releváns jogforrás a Ctv., valamint az Sztv. Kiemelendő, hogy a Ptk. hatálybalépésével kialakított szabályozási környezet változtat az eddigi terminológián, így az átalakulás kizárólag a jogi személy típusának, illetve gazdasági társaság esetén formájának megváltoztatását jelenti, az egyesülés és szétválás önállóan megjelenő szervezeti változások. Erre figyelemmel a jogalkotó – a korábbiakkal ellentétben – nem használ gyűjtőfogalmat, hanem a származtatott alapítás három típusát, mint az átalakulás, egyesülés és szétválás fogalmakat mindig külön-külön használja. NBK

Ptk. 3:39–3:47. §§, 3:133–3:136. §§, 3:153. §; Civil tv. 10/C–10/F. §§

BDT 2010. 2340.

Szavazatsőbbbségi részvény: A Ptk. az *elsőbbségi részvényfajtán* belül nevesíti a szavazatsőbbbségi *részvényosztályt*, amelyet kétféle tartalommal tölt meg a törvény. A szavazatsőbbbségi *részvény kibocsátásáról*, valamint az általa megtestesített többletjogosultság gyakorlásának a feltételeiről a *részvénytársaság* alapszabálya rendelkezik. Szavazatsőbbbségi jogot biztosító *részvény* alapján a *részvényes* nem a *részvény névértékéhez* igazodó, hanem az alapszabályban meghatározott többszörös mértékű szavazati jogot gyakorolhatja. Az elsőbbségi részvény alapján gyakorolható szavazati jog maximumát a *nyilvánosan működő részvénytársaságok* esetén a törvény a névérték alapján gyakorolható szavazati jog tízszeresében határozza meg, az alapszabály ennél nagyobb mértékű szavazati jogot megállapító rendelkezése semmis. A korlátozás célja, hogy a mértéktelen szavazati jog ne akadályozza a társasági döntéshozatalt. A *zártkörűen működő részvénytársaságok* által kibocsátott szavazatsőbbbségi részvényekre a Ptk. nem tartalmaz előírást, így az alapszabályban a részvény alapján gyakorolható többszörös szavazati jog bármekkora mértékben meghatározható. Az elsőbbségi részvény által megtestesített többszörös szavazati jogot nemcsak a *határozathozatal* során, hanem a határozatképesség megállapításakor is figyelembe kell venni. A szavazatsőbbbségi részvények másik típusa nem többszörös szavazati jogot, hanem vétőjogot biztosít a részvényes számára. Amennyiben a részvénytársaság által vétőjogot biztosító szavazatsőbbbségi részvényeket bocsátottak ki, a *közgyűlési* határozat meghozatalának feltétele, hogy a vétőjogos részvénnel rendelkező, a közgyűlésen jelen lévő tagok egyszerű többsége támogassa a határozatot. Amennyiben a részvénytársaság által 1 darab vétőjogot biztosító szavazatsöbbbségi részvényt – úgynevezett *aranyrészvényt* – bocsátanak ki, a közgyűlési határozat meghozatalához a részvényes igenlő szavazata szükséges, amennyiben a közgyűlésen részt vesz. A vétőjogot biztosító részvénnel rendelkező részvényes távolmaradása a döntés meghozatalát nem akadályozza. LZZs

Ptk. 3:230. § (2) bek. c) pontja, 3:232. §

KGD 1997. 231., BH 1998. 494., BH 2017. 194.

Székhely: A *jogi személy* székhelye a jogi személy bejegyzett irodája, ahol a jogi személynek biztosítani kell a részére címzett jognyilatkozatok fogadását és a jogi személy jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét. A *cég* székhelye a cég bejegyzett irodája. A *bejegyzett iroda* a cég levelezési címe, az a hely, ahol a cég üzleti és hivatalos iratainak átvétele, érkeztetése, őrzése, rendelkezésre tartása, valamint ahol a külön jogszabályban meghatározott, a székhellyel összefüggő kötelezettségek teljesítése történik. A cégnek a székhelyét cégtáblával kell megjelölnie. Ezen rendelkezés kétféle célt is szolgál: egyrészt a *gazdasági társaságnak* szóló iratok kézbesítésének megkönnyítését, másrészt a gazdasági társaság személyesen történő felkeresését, azaz a cég „fellelését” segíti elő. A *cég létesítő okirata* úgy is rendelkezhet, hogy a cég székhelye egyben a *központi ügyintézés* (döntéshozatal) *helye*. Amennyiben a cég székhelye nem azonos a központi ügyintézés helyével, a központi ügyintézés helyét a létesítő okiratában és a *cégjegyzékben* fel kell tüntetni. A cégeljárás szempontjából székhelynek minősül a külföldi vállalkozás magyarországi *fióktelepe*, a külföldiek közvetlen kereskedelmi képviselője, valamint az *európai gazdasági egyesülés telephelye* is. A társaság köteles gondoskodni arról, hogy a székhelyén a részére érkező postai küldeményeket átvegyék, és a székhelyén tájékoztatást kell nyújtani arról, hogy a képviselő mikor és hol áll az érdeklődők rendelkezésére; ezt akkor is biztosítani kell, ha az üzletszerű gazdasági *tevékenységét* szünetelteti a társaság. A bejegyzett székhely csak akkor felel meg a székhelyre vonatkozó jogszabályi előírásoknak, ha ott a hivatalos leveleket átveszik; ennek hiányában a cég okot ad a *törvényességi felügyeleti eljárás* megindítására, amelynek költségeit viselnie kell. Cég székhelye, telephelye és fióktelepe olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult, vagy *székhelyszolgáltatást* vesz igénybe. Minden gazdasági társaságnak egy székhelye lehet, de egy székhely több gazdasági társaságé is lehet, azaz több társaság rendelkezhet azonos székhellyel. A gazdasági társaság székhelyéhez eljárásjogi – a székhely szerint állapítják meg a *cégbíróság*, illetve a perbíróság illetékességét – és anyagi jogi – a székhely a teljesítés helyének minősül – joghatások fűződnek. A gazdasági társaság székhelyét változtathatja, áthelyezheti: ekkor a gazdasági társaság székhelyének más cégbíróság illetékességi területére történő áthelyezését mint változást a korábbi székhely szerinti cégbíróságon kell előterjeszteni, *változásbejegyzési kérelem* benyújtásával; a cégbíróság intézkedik az áttételről. A székhelyáthelyezésnél a bírósági ügyintézési határidőket az iratoknak az érdemi ügyintézésre jogosult, új székhely szerinti cégbírósághoz való beérkezéstől kell számítani. Ha a cégbíróság tudomást szerez arról, hogy a cég a székhelyén, illetve telephelyén, fióktelepén sem található, és a cég *képviselőjére* jogosult személyek lakóhelye is ismeretlen vagy kézbesítési megbízottja nem fellelhető (*ismeretlen székhelyű cég*), a cégbíróság *megszüntetési eljárást* indít. PT

Ptk. 3:7. §. 3:96. §. 6:37. §; Ctv. 7. § (1), (4) bekezdések, 54. §. 89. §

Kúria Kfv. I. 35.670/2014/6., Kúria Kfv. V. 35.766/2013/6., Fővárosi Ítéltábla 17. Pf. 20.806/2014/4., Fővárosi Bíróság 2. K. 33.315/2007/6., LB Pfv. VII. 20.777/2011/4., Fővárosi Ítéltábla 4. Pf. 20.269/2014/6., Fővárosi Törvényszék 2. K. 34.853/2010/19., Kúria Kfv. I. 35.341/2014/9., Fővárosi Ítéltábla 10. Gf. 40.022/2011/5., Szegedi Ítéltábla Gf. III. 30.562/2009/5., Fővárosi Bíróság 11. G. 40.766/2010/10., LB Cgf. VII. 30.896/1999., BH 2005. 68., Pécsi Ítéltábla Cgft. V. 30.328/2008/2., BDT 2009. 1987., LB Cgf. VII. 30.668/2000/4., LB Cgf. II 31.566/2001/2., Debreceni Ítéltábla Cgf. III. 30.014/2007/2.

Székhely – bejegyzett iroda: A cég székhelye a cég bejegyzett irodája. A bejegyzett iroda a cég levelezési címe, az a hely, ahol a cég üzleti és hivatalos iratainak átvétele, érkeztetése, őrzése, rendelkezésre tartása, valamint ahol a külön jogszabályban meghatározott, a székhellyel összefüggő kötelezettségek teljesítése történik; lásd még: *székhelyszolgáltatás*. A cégnek a székhelyét cégtáblával kell megjelölnie. Ezen rendelkezés kétféle célt is szolgál: egyrészt a *gazdasági társaságnak* szóló iratok kézbesítésének megkönnyítését, másrészt a gazdasági társaság személyesen történő felkeresését, azaz a cég „fellelését” segíti elő. Cég székhelye, *telephelye* és *fióktelepe* olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult. PT

Ctv. 7. § (1), (4) bekezdések

EBH 2016. P.3., Kúria Kfv. I. 35.670/2014/6., Kúria Kfv. V. 35.766/2013/6., Fővárosi Ítéltábla 17. Pf. 20.806/2014/4., Fővárosi Bíróság 2. K. 33.315/2007/6., LB Pfv. VII. 20.777/2011/4., Fővárosi Ítéltábla 4. Pf. 20.269/2014/6., Fővárosi Törvényszék 2. K. 34.853/2010/19., Kúria Kfv. I. 35.341/2014/9., Fővárosi Ítéltábla 10. Gf. 40.022/2011/5., Szegedi Ítéltábla Gf. III. 30.562/2009/5., Fővárosi Bíróság 11. G. 40.766/2010/10., LB Cgf. VII. 30.668/2000/4., LB Cgf. II. 31.566/2001/2.

Székhely – központi ügyintézés helye: A cég létesítő okirata úgy is rendelkezhet, hogy a cég székhelye egyben a központi ügyintézés (döntéshozatal) helye. Amennyiben a cég székhelye nem azonos a központi ügyintézés helyével (mert a *bejegyzett iroda* a székhely), a központi ügyintézés helyét a létesítő okiratában és a *cégjegyzékben* fel kell tüntetni. A központi ügyintézés helye kategória alatt a következőket értjük: a *hely* kifejezés alatt közigazgatási egységnek minősülő helységet (települést) értünk; a *központi ügyintézés* kitétel pedig irányító és adminisztratív jellegű tevékenységet takar, amelyet a gazdasági társaság vezetését ellátó szerv végez. Így a *központi ügyintézés helye* alatt egy településen belüli azon hely értendő, ahol a *gazdasági társaság* gazdálkodásának és működésének irányítására vonatkozó döntéseket hozzák. Az irányítás és működtetés feltételezi azt is, hogy olyan helyről van szó, ahol a gazdasági társaság, illetve *képvisellel* felruházott tagja vagy alkalmazottja, a gazdasági társaság *tevékenységére* jellemző üzleti órákban az üzleti partnerek vagy a hatóságok részére általában rendelkezésre áll. A cégnek a székhelyét cégtáblával kell megjelölnie. Ezen rendelkezés kétféle célt is szolgál: egyrészt a gazdasági társaságnak szóló iratok kézbesítésének megkönnyítését, másrészt a gazdasági társaság személyesen történő felkeresését, azaz a cég „fellelését” segíti elő. Cég székhelye, *telephelye* és *fióktelepe* olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult. PT

Ctv. 7. § (1), (4) bekezdések

Kúria Kfv. I. 35.670/2014/6., Kúria Kfv. V. 35.766/2013/6., Fővárosi Ítéltábla 17. Pf. 20.806/2014/4., Fővárosi Bíróság 2. K. 33.315/2007/6., LB Pfv. VII. 20.777/2011/4., Fővárosi Ítéltábla 4. Pf. 20.269/2014/6., Fővárosi Törvényszék 2. K. 34.853/2010/19., Kúria Kfv. I. 35.341/2014/9., Fővárosi Ítéltábla 10. Gf. 40.022/2011/5., Szegedi Ítéltábla Gf. III. 30.562/2009/5., Fővárosi Bíróság 11. G. 40.766/2010/10., LB Cgf. VII. 30.940/1998., LB Cgf. X. 32.064/1995/6., LB Cgf. VII. 30.668/2000/4., LB Cgf. II. 31.566/2001/2.

Székhelyáthelyezés irányelvtervezet (az Európai Unió tizennegyedik társasági jogi irányelvtervezete): Az európai társasági jog egyik legvitatottabb kérdését, a társaságok határon átnyúló székhelyáthelyezését szabályozni kívánó irányelvtervezete 1997-ben jelent meg. Egyelőre megrekedt irányelv-előtervezet formájában, mivel a tagállamok közötti konszenzus hiánya miatt az Európai Bizottságnak az irányelv tervezetét sem sikerült elkészítenie. Az irányelvtervezet célja egy olyan mechanizmus létrehozása, amelynek segítségével a társaságok bejegyzés szerinti *székhelyüket* egyik tagállamból egy másik tagállamba helyezhetnék át; ennek szükségességét az indokolja, hogy a szabad *letelepedés* elve nem teszi lehetővé a társaságoknak, hogy székhely szerinti tagállamukból másik tagállamba jogképességük megőrzése mellett települjenek át, ez csak akkor lehetséges, hogyha a társaságot származási országában felszámolják, és a fogadó országban bejegyzett székhelye alapján újraalapítják. Az irányelvtervezet nem érinti a bejegyzés, illetve a székhely elvének párhuzamos fennállását, hanem lehetővé tenné, hogy egy adott tagállamban letelepedett társaság más tagállamba helyezze át székhelyét anélkül, hogy a származási ország nemzeti joga szerint fel kellene oszlania, és a fogadó tagállam nemzeti joga szerint újra kellene alakulnia. Az irányelvtervezet egy közös eljárást biztosítana, amellyel lebonyolíthatóvá válik a társaság székhelyének (a *központi ügyintézés helye* vagy az alapító okirat által megjelölt hely) áthelyezése. A határon átnyúló székhelyáthelyezés során a társaság megőrizné *jogi személyiségét*, és kölcsönösen kiállított igazolások segítségével a származási állam vonatkozó nyilvántartásából törölnék, a fogadó állam nyilvántartásaiba pedig bejegyeznék. Ez jelentené a biztosítékot arra nézve, hogy a társaság kötelezettségei és tartozásai tekintetében a tagok és a *hitelezők védelme* is megvalósítható legyen. A székhelyáthelyezés lebonyolítása (beleértve az alapító okiratnak székhelyre vonatkozó rendelkezései módosítását is) a társaság ügyvezető szervének a feladata lenne. KZs

Székhelyszolgáltatás: A székhelyszolgáltatást igénybe vevő megbízó *cégnek* és a *székhelyet* biztosító megbízottnak a székhely biztosítására írásba foglalt megbízási szerződést kell kötnie; a megbízási szerződéssel egy tekintet alá esik a felek bármely szerződése, ha annak eredményeként biztosítja a cég székhelyét, azonban a cég az ingatlant ténylegesen nem használja, és a székhelyhez kapcsolódó jogszabályi kötelezettségeknek nem a cég törvényes vagy szervezeti képviselője vagy alkalmazottja tesz eleget. A szerződés nem lehet határozott idejű, kivéve, ha a cég létesítésére is határozott időre kerül sor. A szerződés megkötését követő 1 éven belül a rendes felmondás jogát a felek nem gyakorolhatják. Székhelyül csak olyan ingatlan szolgálhat, amely a megbízott székhelyszolgáltató kizárólagos tulajdonában áll, vagy amelyre a megbízott használati jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. Ha a megbízott székhelyszolgáltató ezen feltételeknek nem felel meg, székhelyszolgáltatást csak abban az esetben nyújthat, ha az ingatlan tulajdonosa a székhelyszolgáltatáshoz előzetes írásbeli hozzájárulását adta, és az alábbi feltételek valamelyike teljesül: a felek az Sztv. szerinti *kapcsolt vállalkozások*, jelentős tulajdoni részesedésű vállalkozások vagy egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozások; a megbízott a cég *cégjegyzékadatai* között mint kézbesítési megbízott van bejegyezve; a felek között a székhelyszolgáltatáson túlmenően tartós könyvvezetési megbízási jogviszony is fennáll. Ezeket a szabályokat a székhelyszolgáltatási tevékenységre attól függetlenül kell alkalmazni, hogy azt üzletszerűen végzik-e. A cég a szerződésben köteles meghatározni azon iratait (azok fajtáit), amelyeket a székhelyen kíván őrizni, rendelkezésre tartani. Ezen iratok köre legalább a cég *cégiratait*, hatósági

engedélyeit, az adóhatósághoz történő adatbejelentési kötelezettségeivel összefüggő iratait, valamint az Sztv. szerinti *beszámolóját* jelenti. A megbízott köteles:

- a) biztosítani, hogy a cég cégtáblája az ingatlanon, jól látható helyen legyen elhelyezve;
- b) a cég iratait és esetleges ingóságait az egyéb megbízók, illetve a saját irataitól, ingóságaitól elkülöníteni;
- c) tételes és naprakész iratjegyzéket és ingóságra vonatkozó jegyzéket vezetni azon iratokról és ingóságokról, amelyeket a szerződés alapján tart magánál;
- d) a szerződés megszűnésekor a nála lévő iratokat és az ingóságokat az azokra vonatkozó jegyzékkel együtt a cégnek átadni; semmis a szerződés azon kikötése, amely a megbízottat ezen kötelezettségei alól mentesíti.

A megbízott köteles gondoskodni a cégnek címzett küldemények átvételéről és ennek tényéről 1 munkanapon belül értesítenie kell a céget; e körben nincs helye olyan postai szolgáltatás igénybevételének, amelynek eredményeként a postai küldemény átvételére a székhelytől eltérő kézbesítési címen kerül sor. A cégnek a székhelyén lévő iratait, ingóságait érintő hatósági kényszerintézkedés kizárólag a cég irataira és ingóságaira terjedhet ki. A megbízott a hatósági eljárást nem akadályozhatja, azonban erről jogosult haladéktalanul értesíteni a céget. A megbízó az Art. szerint köteles az állami adóhatóságnak bejelenteni a székhelyszolgáltatásra vonatkozó adatokat. Az IM rendeletek hatálybalépésekor már fennálló székhelyszolgáltatásra vonatkozó jogviszonyt a felek kötelesek legkésőbb 2018. június 30-ig az e rendeletekben előírt feltételeknek megfelelően módosítani, és ha írásbeli szerződés korábban nem jött létre, a szerződést írásba foglalni. Ez a kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha a székhelyszolgáltatásra vonatkozó jogviszony 2018. június 30. napjáig megszűnik. Az IM rendeletek hatálybalépésekor már fennálló székhelyszolgáltatási szerződés, amely nem felel meg az e rendeletekben foglalt feltételeknek, az 2018. június 30-át követő napon hatályát veszti. PT

7/2017. (VI. 1.) IM rendelet a székhelyszolgáltatásról 1–5. §§; 9/2017. (VII. 18.) IM rendelet a cégbejegyzési eljárás és a cégnyilvántartás egyes kérdéseiről szóló 21/2006. (V. 18.) IM rendelet és a székhelyszolgáltatásról szóló 7/2017. (VI. 1.) IM rendelet módosításáról

Szervezet és működés szabályozása: A *jogi személy* létrehozásáról a személyek *létesítő okiratban* szabadon rendelkezhetnek, a jogi személy szervezetét és működési szabályait maguk állapíthatják meg. A Ptk. a létesítő okirat tartalmára a *diszpozitivitás* elvét érvényesíti meghatározott keretek közt, így a szervezetalakítási szabadsága a *gazdasági társaságnak* a Ptk. eltérést nem engedő szabályai keretei között teljes. A szervezeti formák, típusok terén a Ptk. csak a minimumkövetelményeket rögzíti. Amennyiben a létesítő okirat vagy a *legfőbb szerv* a Ptk.-ban meghatározott szerveken és tisztségviselőknél túl más szervek (például *javadalmazási bizottság*) működését írja elő, az nem érinti a Ptk. által meghatározott szervek és tisztségviselők hatáskörét, valamint felelősségét. Követelmény a szervezeti és működési szabályozás tekintetében, hogy azokat a gazdasági társaság a létesítő okiratban rögzítse. Ez az a legitimációs szint, amelyet a Ptk. előír a szinte teljes szervezeti szabadság mellett. AÁ

Ptk. 3:4. § (3) bek., 3:132. §

Szervezeti egység: Lásd *jogi személy szervezeti egysége*. AÁ

Szervezeti képviselő: Lásd *gazdasági társaság képviselője*. AÁ

Szervezeti kontroll: A *gazdasági társaság* törvényes működésének megteremtése elsődlegesen magának a gazdasági társaságnak a feladata, amelyet az általa létrehozott szerveken, így a felügyelőbizottságon és a könyvvizsgálón keresztül biztosít. Lásd bővebben *felügyelőbizottság*, illetve *könyvvizsgáló*. LZZs

Szerződéses konszern: Az *uralkodó tag* és az *ellenőrzött tag* között az *uralmi szerződés* alapján létrejövő befolyás, más néven *kvalifikált konszern* vagy *elismert vállalatcsoport*. DJ

Szétválás: A szétválás a *származtatott alapítás* egy fajtája, *szinguláris jogutódlást* jelent, ugyanis a jogelőd vagyona nem mint jogi egész száll át a jogutódokra, az csupán az egyes jogokat és kötelezettségeket szerzi meg. *Gazdasági társaság különválás* vagy *kiválás* útján több jogi személlyé válhat szét. A szétválásra a Ptk. és az Át. átalakulásra, egyesülésre és szétválásra vonatkozó közös szabályai, valamint a Ctv. és az Sztv. rendelkezései irányadók. A civil szervezetek szétválására a Civil tv. II/A. fejezetének kapcsolódó rendelkezései irányadók. Szétválás során is a *legfőbb szerv* hatáskörébe tartozik a szétválásra vonatkozó döntés meghozatala és az *ügyvezető* feladata a szétválási terv elkészítése. A szétválás során az *átalakulási dokumentáció* részét képező szétválási terv kiegészül a *szétválási szerződéssel*. A szétválási szerződés, valamint a jogutód gazdasági társaságok *létesítő okiratának* aláírásától számított 8 napon belül kell a szétváló jogi személynek a *Céggközlönyben* történő *közzétételt* kezdeményeznie, amely közleményben meg kell jelölni a szétválás módját, a szétváló gazdasági társaságot megillető jogok és terhelő kötelezettségek megosztására vonatkozó megállapodás fontosabb rendelkezéseit, valamint egy tájékoztatót a *hitelezők* részére a követeléseiket érintő vagyonmegosztásról. NBK

Ptk. 3:45. §, 3:47. §; Át. 17. § (1) bek., 18. § (1), (4) bekezdései, 19. § (1)–(2) bekezdések; Civil tv. 10/C–10/D. §§, 10/F. §

ÍH 2012. 83., AVÉ 2012/12.

Szétválási szerződés: *Szétválás* során a szétválási terv kiegészül a szétválási szerződéssel. A szétválási szerződés a szétváló *gazdasági társaság* tagjai, valamint a jogutód (leendő) tagjai közötti megállapodás, amelyben a szétválással összefüggő kérdéseket rendezik. Az *átalakulási tervnél* előírt tartalmi elemeken túl tartalmaznia kell a szétváló gazdasági társaság formáját, nevét, *székhelyét*, nyilvántartási számát, valamint a jogutód társaság formáját, nevét és *székhelyét*; a szétválás módját, a vagyonmegosztási javaslatot, amely a szétváló gazdasági társaság meglévő vagyonának felosztását tartalmazó dokumentum; továbbá a szétváló gazdasági társaság jogai és kötelezettségei megosztására irányuló javas-

latot; a jogelőd vagyonának jogutódok közötti megosztására vonatkozó javaslatot; az egyes jogok és kötelezettségek vonatkozásában a jogutódok megnevezését; *kiválással* megvalósuló szétválás során a jogelőd-gazdaságitársaság *létesítő okiratát* érintő szükséges módosítások tervezetét és a kiválással létrejövő jogutód létesítő okiratának tervezetét; *különválással* megvalósuló szétválás esetén a jogutód létesítő okiratának tervezetét; *beolvadásos* kiválás és beolvadásos különválás esetén a fennmaradó jogelőd létesítő okirata módosításának tervezetét; valamint mindazt, amit törvény az egyes gazdasági társasági formáknál kötelezően előír, vagy amit a felek lényegesnek tartanak. NBK

Át. 18. § (1) bek.

EBH 2012. G.2., AVÉ 2012/12.

Szigorú elválasztás elve: Lásd *tulajdoni elkülönülés alapelve*. AÁ

Szindikátusi szerződés: *Szindikátusi szerződés* elnevezéssel a hatályos magyar jog nem szabályoz egyetlen szerződéstípust sem, ez az elnevezés mégis ismert és gyakori: a szerződéses szabadság elve alapján megkötött, változó tartalmú, de főbb jegyeiben mégis azonosítható, így belső koherenciát felmutató szerződéstípusról van szó. A szindikátusi szerződés alatt a *társasági szerződéstől* elkülönült, de azzal szoros (mellérendeltségi, „szerződéscsoporti”) kapcsolatban álló, a szerződési szabadság elve alapján a *gazdasági társaság* minden tagja, egyes tagjai vagy bizonyos esetekben akár harmadik személyek részvételével létrehozott kooperációs jogviszonyt értünk, amelynek keretében a felek a társaság *alapításával*, működtetésével, megszüntetésével kapcsolatban vállalnak a társasági szerződés keretein túlmutató kötelezettségeket, és alapítanak jogokat. A definíció egyes elemei lehetővé teszik, hogy próbáljuk meghatározni a szindikátusi szerződés fogalmának lényegi elemeit:

- a) szerződéses jogviszonyról van szó, amely esetében a szerződések általános szabályait kell alkalmazni, és ugyancsak e szerződéses jellegből következik, hogy a szindikátusi szerződés csakis a szerződő felek vonatkozásában bír kötelező erővel;
- b) a szindikátusi szerződés a *társasági jog* határterületén helyezkedik el, lényege, hogy valamely gazdasági társaság létrehozásával, működtetésével vagy megszüntetésével kapcsolatban tartalmaz bizonyos jogokat és kötelezettségeket a társasági szerződés mellett, viszont a társasági szerződéshez kapcsolódóan nem rendelkezik járulékos jelleggel (a két szerződés közötti viszony leírására a járulékoság nem alkalmas, ebben az esetben sokkal inkább pontos a *szerződéscsoport* fogalmának használata);
- c) a szindikátusi szerződést nem nevesíti és nem szabályozza a hatályos jog, ennek ellenére a szerződéses szabadság korlátai között nyilvánvalóan érvényesen megköthető, érvényességének kérdéseit csakis a konkrét tartalmára vetítve lehet megítélni, önmagában a szindikátusi szerződés nem tekinthető érvénytelennek;
- d) a szindikátusi szerződésben fél lehet harmadik személy is, sőt akár maga a szindikátusi szerződésen keresztül szabályozott gazdasági társaság is (azonban nem mint a társasági jogviszony alanya).

A szindikátusi szerződések általában bizalmas jellegűek, a szindikátusi megállapodás a *cégbíróságon* hozzáférhető nyilvános iratokban nem jelenik meg. A *szindikátusi szerződés* elnevezés a magyar jogban honosodott meg már a második világháború előtti időszakban, más jogrendszerekben eltérő elnevezéseket alkalmaznak rá, például angol nyelven a *shareholders' agreements* (részvényesi/tagi megállapodások), franciául a *pact sociétaire* (társasági paktum), olaszul a *patti parasociali* (társaság *melletti* vagy *mögötti* paktumok) elnevezéseket használják. Az olasz jogban e paktumok egyes altípusainak elnevezésére viszont megjelenik a *szindikátus* fogalma, így például a *szavazati szindikátus* (sindacato di voto) esetében. A szakirodalomban joggal emeltek kifogásokat az elnevezés pontosságával kapcsolatosan, megállapítva, hogy az ilyen szerződés nem létesít semmilyen értelemben vett szindikátust, más a rendeltetése. Azonban ez az elnevezés meghonosodott, elfogadottá vált, álláspontunk szerint nem szükséges megváltoztatni. A *részvényesi megállapodás* elnevezés csak a *részvénytársaságokra* utal, a *tagi megállapodás* legalább annyira pontatlan, mint a *szindikátusi szerződés* elnevezés: a társasági szerződés is egyfajta tagi megállapodás, és ez azt sugallja, hogy abban minden tag részt vesz, amely egyáltalán nem feltétele a szindikátusi szerződéseknek. A szindikátusi szerződések több szempont szerint osztályozhatók:

- a) A szindikátusi szerződés időbeli hatálya alapján megkülönböztetünk a társaság létrejötte előtti, előszerződés-jellegű szindikátusi szerződést, illetve a társasági szerződéssel párhuzamos létű, adott esetben a társasági szerződést is túlélő, a társaság működését, megszűnését szabályozó szindikátusi szerződést.
- b) A szindikátusi szerződés tartalmának alapján megkülönböztethetjük a megalakulást előkészítő szindikátusi szerződést, illetve a működést befolyásoló szerződést. E kétfajta szerződéstartalom egyszerre jelenhet meg a társaság alapítást megelőző szindikátusi szerződés esetén, viszont a társaság működése során megkötött szindikátusi szerződésből az első, megalakulásra vonatkozó tartalomtípus természetesen hiányzik.
- c) A szindikátusi szerződés által kifejtett joghatások szerint megkülönböztethetjük kizárólag a szindikátusi megállapodás tagjai számára jogokat keletkeztető szindikátusi megállapodást a szindikátusi szerződésben részt nem vevő társaság számára is jogosultságokat keletkeztető szindikátustól (ilyen esetben az alkalmazandó jogi mechanizmus a harmadik személy javára szóló szerződés, mert maga a gazdasági társaság is kérheti a szerződés teljesítését a szindikátus tagjaitól).
- d) A szindikátusi szerződés által szabályozott jogviszonyok alapján a szindikátusi szerződés lehet tisztán társasági jogi, vegyes jogági és tisztán más jogági (például csak versenyjogi vagy munkajogi) szindikátus.
- e) Megkülönböztethetjük az organizatórikus szindikátusi szerződést (amelynek tárgya a társaság szervezetének kialakítása és működtetése) a nem organizatórikus szindikátusi szerződéstől (például amelynek a tárgya a társaság *tevékenységének* finanszírozása).
- f) A szindikátusi szerződésben részt vevő felek alapján kétalanyú és kettőnél több alanyú szindikátusi szerződést különböztethetünk meg.
- g) A szindikátusi szerződés harmadik felek számára történő megismerhetősége alapján beszélhetünk nyilvános szindikátusi szerződésről vagy bizalmas, üzleti titokként kezelt szindikátusi szerződésről.

A társasági szerződéstől elkülönült szindikátusi szerződés megkötésének több indoka lehet:

- a) A szindikátusi szerződés elsősorban olyan előírásokat tartalmazhat, amelyet csak egyes tagok vállalnak fel, vagyis a szindikátusi szerződésnek nem minden tag az alanya. Ugyanígy az is lehetséges, hogy a szindikátusi szerződés tartalma titkos jelleget nyer a többi társult taggal szemben, vagyis csak a szindikátusi szerződésben félként szereplő tagok tudnak a szerződés létezéséről, a többi tag az együttműködésről nem is tud.
- b) A szindikátusi szerződésnek olyan személy is a részese lehet, aki nem tagja a társaságnak. Például a vezető szervek tagjai vagy egyes *hitelezők* is lehetnek szerződő felek a szindikátusi szerződésben. Maga a gazdasági társaság is, amelynek működését a szindikátusi szerződésben szabályozzák, szerződő fél lehet a szindikátusi szerződésben (azonban nem mint társasági jogviszony alanya). Amikor harmadik személy is szerződő fél, akkor nyilvánvalóan szükségessé válik a társasági szerződéstől elkülönülő szerződés megkötése.
- c) A társasági szerződés a *cégnyilvánosság elvének* van alávetve. A gazdasági társaságok adatai a *Cégközlönyben*, elektronikus adatbázisokban nyilvánosan, ingyenesen hozzáférhetők, a társasági szerződések a cégbíróságok révén elérhetők. Ezzel szemben a szindikátusi szerződés titkos vagy bizalmas jellege megtartható, ugyanis ezt a szerződést általában nem nyújtják be a cégbírósághoz.
- d) A szindikátusi szerződés sokszor megelőzi a társaság létrejöttét. Ilyen esetben anticipatív módon a szindikátusi szerződés meghatározhatja a jövőbeli társasági szerződés bizonyos, fontosnak ítélt tartalmi elemeit.
- e) A társasági szerződés a társaság működésének alapdokumentuma, enélkül a társaság nem létezhet. Ezzel szemben a szindikátusi szerződés, noha a társaság teljes működésének időtartama alatt hatályos lehet, megköthető bizonyos periódusokra vagy bizonyos műveletek, műveletcsoportok, projektek, befektetések lebonyolítására, azaz a társaság élettartamától, létezési ciklusaitól elkülönülten. Ugyanígy a szindikátusi szerződés a társaság megszűnése után is válthat ki joghatásokat (például a versenytilalmi klauzulák).
- f) Amíg a társaságra alkalmazandó jog egyértelműen meghatározható (a társasági jogban nincsen jogválasztás), a szindikátusi szerződés esetében a felek jogválasztási szabadságát nem korlátozza semmi.
- g) Mivel a szindikátusi szerződés a kötelmi jog általános része alapján jön létre, módosításához újra meg kell valósulnia az egyhangúságnak, a felek egybehangzó akaratnyilvánításának. Ezzel szemben a társasági szerződés általában a többségi elvnek megfelelően módosítható. A szindikátusi szerződés így sajátos *kisebbségvédelmi* eszközként is megjelenhet.

A szindikátusi megállapodás hatékonysága, érvényesíthetősége a szerződéses jellegből fakad: a szindikátusi szerződés is, a Ptk. általános szabályai szerint, a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozata, amelyből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére. Viszont a szerződések lényeges jellemzője a kikényszeríthetőség, azaz, ha a szerződést nem tartják be, akkor az érdekelt fél a szerződés természetbeni teljesítésére jogosult, azaz bírói úton is rákényszerítheti a nem teljesítő

szerződő felet a teljesítésre. A Ptk. alapján szerződésszegés esetén a sérelmet szenvedett fél jogosult a szolgáltatás teljesítésének követelésére. A szindikátusi szerződés megszegésével és a szindikátusi szerződés természetben (in natura) történő kikényszeríthetőségével kapcsolatban két álláspontot, értelmezési irányt lehet azonosítani. Az első lehetséges álláspont szerint, amennyiben a szindikátusi szerződést megszegik, az önkéntes teljesítés hiányában a célzott társasági jogi jogkövetkezmények nem lesznek kikényszeríthetők, a szindikátusi szerződés megszegéséért csak kártérítés jár. Ezen álláspont alapján gyakorlatilag a szindikátusi szerződés és a teljesítés követeléséhez való jog fogalmilag kizárják egymást. A második lehetséges álláspont szerint a szindikátusi szerződésben vállalt kötelezettségek, ha teljesítésük ténylegesen lehetséges és jogszerű, a másik fél érdekében áll, és a természetben kikényszerítés nem eredményez gazdasági lehetetlenülést, természetben kikényszeríthetők. VE

BH 2009. 21., BH 2006. 223., BH 1999. 563., BH 1998. 89., BH 1994. 424., BH 1992. 772.

Szinguláris jogutódlás: Lásd *szétválás, különválás, kiválás*. NBK

Szupranacionális társasági formák: A szupranacionális társasági formák eredendően az egységes belső piac létrehozása és erősítése érdekében olyan jogi keretet biztosítanak – különösen természetes személyek, társaságok és más *jogi személyek* részére –, amely lehetővé teszi az érintettek számára a határokon átnyúló hatékony együttműködés lehetőségét. Ennek szellemében az ezirányú nemzetek feletti együttműködés az európai belső piac kiteljesedését, valamint a *letelepedés* szabadságának akadálymentes működését hivatottak szolgálni, olyan *gazdasági társaságok* közötti kooperáció lehetőségét nyújtva, amelyek tevékenysége nem kizárólag a helyi, tagállami igények kielégítésére korlátozódik; az alapítók (legalább kettő) pedig eltérő tagállamban rendelkeznek *székhellyel*, vagy fejtik ki *tevékenységüket*. Ezen célok érvényesülése érdekében jelenleg a következő szupranacionális társasági formák létesítésére nyílik lehetőség: *európai gazdasági egyesülés, európai részvénytársaság, európai szövetkezet*. NBK

2137/85/EKG rendelet az európai gazdasági egyesülésről; 2157/2001/EK rendelet az európai részvénytársaság (SE) statútumáról; 1435/2003/EK rendelet az európai szövetkezet (SCE) statútumáról; EUMSz. Harmadik rész II. cím, 1–3. fejezet, IV. cím, 1–4. fejezet

T

Taggyűlés: A korlátolt felelősségű társaság legfőbb szerve a taggyűlés. A taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik – a legfőbb szerve vonatkozó közös szabályokon kívül – az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet a társaság saját tagjával, ügyvezetőjével, felügyelőbizottsági tagjával, választott társasági könyvvizsgálójával vagy azok közeli hozzátartozójával köt. A taggyűlést az ügyvezető késedelem nélkül köteles összehívni (vagy az ülés tartása nélküli határozathozattal kezdeményezni) a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha tudomására jut, hogy a társaság saját tőkéje veszteség folytán a törzstőke felére csökkent; a társaság saját tőkéje a törzstőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent; a társaságot fizetéseképtelenség fenyegeti, vagy fizetéseit megszüntette; vagy ha vagyona tartozásait nem fedezi. Ezekben az esetekben a taggyűlésnek határoznia kell pótbefizetés előírásáról, a törzstőke mértékét elérő saját tőke más módon való biztosításáról vagy a törzstőke leszállításáról; mindezek hiányában a társaság átalakulását, egyesülését, szétválását vagy jogutód nélküli megszüntetését kell elhatározni. A taggyűlés ezzel kapcsolatos határozatait 3 hónapon belül végre kell hajtani. Amennyiben a taggyűlés befejezését követő 3 hónapon belül a társaság saját tőkéje továbbra sem éri el a törzstőke felét, a törzstőkét kötelező leszállítani. A taggyűlést elektronikus hírközlő eszköz közvetítésével is meg lehet tartani, de ebben az esetben az elhangzottakat és a meghozott határozatokat úgy kell rögzíteni, hogy azok utóbb is ellenőrizhetők legyenek.

a) A taggyűlés összehívása: A taggyűlésre a tagokat a napirend közlésével kell meghívni. A meghívók elküldése és a taggyűlés napja között legalább 15 napnak kell eltelnie. A társasági szerződés ettől eltérhet, de 3 napnál rövidebb időtartamot érvényesen nem határozhat meg. b) A napirend kiegészítése: Ha a tag a napirend kiegészítésére a napirend részletezettségére vonatkozó szabályoknak megfelelő javaslatot tesz, az általa megjelölt kérdést napirendre tűzöttnek kell tekinteni, ha javaslatát a taggyűlés előtt legalább 3 nappal közli a tagokkal és az ügyvezetővel. c) Jegyzőkönyv: Az ügyvezető köteles gondoskodni arról, hogy a taggyűlésről jegyzőkönyv készüljön. A jegyzőkönyv tartalmazza a taggyűlés helyét és idejét, a jelenlévőket és az általuk képviselt szavazati jog mértékét, továbbá a taggyűlésen lezajlott fontosabb eseményeket, nyilatkozatokat és a határozatokat, valamint az azokra leadott szavazatok és ellenszavazatok számát, valamint a szavazástól tartózkodókat vagy az abban részt nem vevőket. A jegyzőkönyvet az ügyvezető és egy – a taggyűlésen jelen levő, hitelesítőnek megválasztott – tag írja alá. Az elektronikus hírközlő eszköz közvetítésével tartott taggyűlésen nem kell jegyzőkönyvet készíteni, kivéve, ha a taggyűlésen hozott határozatot be kell nyújtani a nyilvántartó bírósághoz; ebben az esetben a jegyzőkönyvet az ügyvezető hitelesíti aláírásával. AÁ

Ptk. 3:188–3:193. §§

BH 2013. 277.

Tagi felelősség: A gazdasági társaság kötelezettségeiért saját vagyonával köteles helytállni: azaz a tagjai a gazdasági társaság tartozásaiért nem felelnek. Ez a tulajdonság fogalmi eleme a *jogi személynek* és így a gazdasági társaságnak is. Ez képezi lényegében a *tulajdoni elkülönülés elvét*. A *társasági jogban* mindig is kivételesek azok a szabályok, amelyek a fenti tételtől eltérést engednek. A *kkt.* és a *bt.* olyan gazdasági társaság, amelynek a társasági vagyona által nem fedezett tartozásaiért a *kkt.* tagjai és a *bt. beltagjai* mögöttesen, korlátlanul és egyetemlegesen állnak helyt. Ugyanakkor ezek felelősségtelepítési, helytállási modellszabályok, hiszen a *kkt.* és a *bt.* felelőssége nem függ a tag tevékenységétől, magatartásától. Az egyes tagi felelősségi szabályokat az egyes gazdasági társasági formákra irányadó fogalmak tartalmazzák. A Ptk. és más jogszabályok is előírnak speciális szabályokat a tagi felelősségre nézve. Ezeket összefoglalóan *korrekciós kivételeknek* nevezzük. A korrekciós kivételek esetében a tag felelősségét valamilyen többletmagatartás alapozza meg. a) A jogerős bejegyzés előtti szakaszban a tagokat az *alapítás* során *hitelezővédelmi* szempontból két speciális felelősség terheli. Az egyik ezek közül az *apport* (nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás) szolgáltatásával kapcsolatban objektív helytállás, amennyiben az *apport* átruházáskor fennálló értéke nem éri el a *létesítő okiratban* megjelölt értéket. A jogi személy a különbözet megfizetését az átruházástól számított 5 éven belül követelheti a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást szolgáltató személytől. Az *apportot* szolgáltató mellett azok a tagok, akik valamely tag nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el, az ebből eredő károkkért a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást teljesítővel egyetemlegesen felelnek. A tagok felelőssége elsődleges (egyetemleges), szubjektív jogalapú, rendes fokozatú, kontraktuális alakzat. Dogmatikailag ez az alakzat nemcsak az alapítási szakaszban fordulhat elő, hanem az *apport*szolgáltatás más eseteiben (például tőkeemelés) is. További helytállási szabály található az *előtársaság megszűnése* cégbejegyzés elutasításával [Ptk. 3:101. § (4)–(6) bek.] összefüggésben. b) A gazdasági társaság a saját vagyonával áll helyt kötelezettségeiért. Minden olyan esetben, amikor nem a gazdasági társaság köteles helytállni, hanem a *vezető tisztségviselő* vagy a tag, gondos mérlegelés szükséges, mert ezzel a gazdasági társaság elkülönült jogalanyiséga, a gazdasági társaság lényegi eleme szorul háttérbe. Ugyanakkor ezek a szabályok szükségesek is abból a szempontból, hogy a visszaélésszerű magatartások szankcionálására, közvetlen felelősség megállapításra a jogrendszer lehetőséget biztosítson – lásd *felelősségáttörés, felelősségátvitel*. A felelősségi szabályok közül a legnehezebb azon magatartások szankcionálása, amelyek nem vezetnek a társaság *fizetéseképtelenségéhez*. A Ptk.-ban a működő gazdasági társaság felelősségáttörésének jogalapja a tag szándékos károkozása; ebben az esetben a tag a jogi személlyel egyetemlegesen felel. A tag felelőssége ekkor elsődleges, a jogi személlyel egyetemleges, szubjektív jogalapú, enyhe fokozatú (amely a felróhatóságnál enyhébb megítélésű magatartást szankcionál), deliktuális felelősség. c) A megszűnés kapcsán az *átalakuláshoz* kapcsolódó felelősségi szabályokhoz lásd a *jogutódban is tagsági jogviszonyt létesítő tag felelőssége* és *megváló tag felelőssége* címszavakat. A gazdasági társaság *jogutód nélküli megszűnése* esetén a megszűnő társaságot terhelő kötelezettségből származó követelés a társaság nyilvántartásból való törlésétől számított 5 éves jogvesztő határidőn belül érvényesíthető a társaság volt tagjaival szemben. Amennyiben a társaság fennállása alatt a tag felelőssége korlátlan és a többi taggal egyetemleges volt, a ki nem elégített *hitelezői* követelésekért is ilyen módon kell helytállnia. Azon tag, akinek a társaság fennállása alatt felelőssége nem volt, csak a felosztott vagyon

erejéig, és a tagok egymás között felosztott vagyon arányában köteles helytállnia. Ezek nem felelősségi, hanem objektív helytállási, felelősségtelepítési szabályok. d) A felelősségátvitel kapcsán kiindulópontként a Ptk. azon szabályát kell tekinteni, ahol a jogi személy tagja vagy alapítója korlátolt felelősségével visszaélt, és emiatt a jogi személy jogutód nélküli megszűnésekor kielégítetlen hitelezői követelések maradtak fenn; e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni. A felelősségáttörés megállapítása csak abban az esetben lehetséges, ha a tag felelőssége a társaság működése alatt korlátozott volt, és a megszűnés és a tag visszaélésszerű magatartása között ok-okozati összefüggés áll fenn. A Ptk. általános szabálya mellett amennyiben a gazdasági társaságot kényszertörlési eljárásban törölték a *cégnyilvántartásból*, a cég törlésének időpontjában a *cégjegyzékbe* bejegyzett korlátozott tagi felelősségű volt tagja (több tag esetén egyetemlegesen) korlátlanul felel a cég hitelezőjének kielégítetlen követelése erejéig, ha a tag a korlátolt felelősségével visszaélt. A Ctv. példálózó felsorolást tartalmaz arra nézve, milyen magatartások minősülnek ilyennek: akik tartósan *hátrányos üzletpolitikát* folytattak, a cég vagyonával sajátjukként rendelkeztek, továbbá azok, akik olyan határozatot hoztak, amelyről tudták, vagy az általában elvárható gondosság mellett tudhatták volna, hogy az a cég törvényes működésével nyilvánvalóan ellentétes. A Ctv. 118/A. § (3) bekezdése ezt a felelősséget kiterjeszti azokra a volt tagokra is, akik a kényszertörlési eljárás megindulását megelőző 3 éven belül ruházták át részesedésüket. A volt tag felel a cég hitelezőjének kielégítetlen követelése erejéig, ha korlátolt felelősségével a tagsági jogviszonya alatt visszaélt, vagy a részesedésének átruházásakor rosszhiszemű volt. Ez speciális a mentesülési szabály a Ptk. felelősségi rendszeréhez képest, mert a volt tag akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy az átruházás során jóhiszeműen és a hitelezői érdekek figyelembevételével járt el. A Ptk. és az egyes megszűnési eljárások során alkalmazandó felelősségi szabályok (Cstv., Ctv. – *vezető tisztségviselő felelőssége – felszámolási eljárás, kényszertörlési eljárás*) viszonyát a jogalkotó 2017-ben egyértelművé tette; ugyanakkor a fenti szabályra nem ad egyértelmű iránymutatást a hatályos jogszabály. Szoros rendszertani értelmezés szerint a Ctv.-ben szereplő rendelkezés önálló felelősségi alakzat. A felelősségi szabályok azon része azonban, amely a volt tagokra is felelősségi szabályt állapít meg, túlterjed a Ptk. szabályain, így kiterjeszti a helytállásra kötelezettek körét. A felelősségi alakzat mögöttes, szubjektív, rendes és deliktuális felelősség. A volt tagokra vonatkozó szabály a Ptk. felelősségi rendszerébe nem illeszthető szubjektív helytállási szabály. *Vállalatcsoport* esetén, ha a vállalatcsoport valamely *ellenőrzött tagját* felszámolják, az *uralkodó tag* a ki nem elégített hitelezők követeléseikért helytállni tartozik; mentesül a helytállás alól, ha bizonyítja, hogy az ellenőrzött tag fizetésképtelensége nem a vállalatcsoport *egységes üzletpolitikája* következtében állt be. Ezen felelősségi alakzat mögöttes, szubjektív felelősségi alakzat, amely lehet kontraktuális és deliktuális is attól függően, hogy a vállalatcsoport tényleges vagy szerződéses típusú; a kimentési szabály azonban nem értelmezhető a magyar polgári jogi felelősségi rendszerben. AA

Ptk. 3:2. §, 3:10. §, 6:540. §, 3:99. § (2) bek., 3:137. §, 3:59. §

EBH 2013. P.4., BH 2008. 247., BH 2007. 375., EBH 2004. 1038., EBH 2004. 1041., BDT 2012. 2645., BDT 2006. 1500.

Tagi kölcsön: Adott esetben, ha a gazdasági *tevékenységet* végző szervezet (*gazdasági társaság*) forráshiánnyal kapcsolatos gondokkal küszködik, a társaság működéséhez szükséges

finanszírozást tagi kölcsön formájában a tagok is biztosíthatják. A tagi kölcsönre (a Ptk. nem nevesíti, és tételesen nem is szabályozza) a Ptk. kölcsönszerződésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Ily módon a kölcsönt nyújtó tagot minden, a kölcsönszerződésből eredő jogosultság megilleti, így elsősorban a kölcsönszerződés tárgyát képező tőkeösszeg visszakövetelésének és – főszabály szerint – a kapcsolódó kamat követelésének a joga. Ebből az következik, hogy a tagi kölcsönt megalapozó kölcsönszerződés polgári jogi természetű jogviszonyt keletkeztet, vagyis a tag a társaság *hitelezőjévé* válik. Ezért a kölcsönösszeget követelő taggal szemben, a kölcsönösszeg követelése miatt semmilyen, a társasági tagságát érintő igény nem érvényesíthető, ami azt jelenti, hogy a tagot még abban az esetben sem lehet kizárni, ha a társaság működését ellehetetleníti a kölcsönösszeg visszakövetelése. A gazdasági társaság *jogutód nélküli megszűnése* esetén a tagi kölcsönt nyújtó tag is bekerül a hitelezők sorába, így a kölcsönszerződés alapján fennálló követelését a Cstv. rendelkezései által előírt kielégítési sorrendnek (Cstv. 57–58. §§) megfelelően kell kielégíteni. Ez természetesen nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a *hitelezői igények kielégítése* és – adott esetben – a *pótbefizetések* visszatérítése után fennmaradó vagyonból a tagi kölcsönt nyújtó tag is *törzsbetéteinek* arányában részesedéshez jusson. A kölcsönszerződés tekintetében a Ptk. alaki követelmények teljesítését nem írja elő, ellenben a tagi kölcsön speciális jellegére, illetve a vonatkozó számviteli és adójogi előírásokra való tekintettel azt a következtetést lehet levonni, hogy felvételére csak a társaság legfőbb döntéshozó szervének erre irányuló határozata alapján kerülhet sor, illetve a megállapodást írásba kell foglalni (megjelölve minden, a kölcsön nyújtásához kapcsolódó fontos körülményt és feltételt). Az előzőktől eltérően, a Szöv. tv. rendelkezései között *expressis verbis* megjelenik a tagi kölcsön fogalma: ha a tag a szövetkezet részére kölcsönt nyújt, a tagi kölcsönről szóló szerződést közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. A tagi kölcsön fizetése történhet banki átutalással vagy készpénzzel. A tagi kölcsön összegének alsó vagy felső határára vonatkozó törvényi előírás nem létezik. E ponton azonban fontos említést tenni a Tao. nyereségminimum-számításra vonatkozó rendelkezéséről. Az előírás szerint a magánszemély tagok által nyújtott tagi kölcsön 50%-a növeli a társaság összbevételeit, ami – függetlenül attól, hogy a mérleg szerinti eredmény esetleg alacsonyabb – maga után vonja az adóalap és így a társasági adóteher növekedését. Amennyiben a tagi kölcsön kamatmentes – ez esetben szívességi kölcsönről beszélünk –, a társasági adóalap nem módosul. A hitelező tag le is mondhat a tagi kölcsön megtérítéséről (a kölcsön elengedése), amely esetben a társaságnak rendkívüli bevétele keletkezik, és így az Sztv. vonatkozó szabályait kell alkalmazni. A Ptk. ugyanakkor lehetőséget biztosít arra, hogy nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként követelés is szolgáltatható legyen, ha a követelést az adós elismerte, vagy az jogerős bírósági határozaton alapul. Ebből következően a tagi kölcsön *apportálható*, ugyanis jogszabály nem tiltja, hogy a pénzkövetelés jogosultja követelését tőkeemelés révén a társaságra ruházza át. Ilyen esetben lényegében az történik, hogy a kölcsönt nyújtó tag követelésátruházás útján a társaságra engedményezi követelését – ez esetben értelemszerűen az engedményezés szabályai is alkalmazandók –, aminek következtében a követelés jogosultjává és kötelezettjévé egyazon személy, a társaság válik. Ez polgári jogi szempontból kötelelemgszüntető hatást vált ki. Számviteli szempontból viszont a követelés és kötelezettség egymással szembeni kivezetését eredményezi, ami annyit jelent, hogy a társaság kölcsön-visszafizetési kötelezettsége megszűnik, és így *jegyzett tőkéje* a tőkeemelés révén nő; a tőkeemelésre vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell. A kölcsönt nyújtó

adókötelezettségei három esetben lehetnek relevánsak: a) amennyiben kamatmentes tagi kölcsönt nyújtott – amely feltétel a Ptk. előírásainak megfelelően a kölcsönszerződésben kifejezetten meg kell, hogy jelenjen –, úgy semmilyen adókötelezettsége nem keletkezik; b) ha viszont a kölcsönnyújtás visszerthes ügylet alapján valósult meg, úgy az Szja. tv., illetve az Eho. rendelkezéseit kell alkalmazni; c) a kölcsönadó tagot érintő harmadik eset a kölcsön megtérítéséről való lemondás nyomán merül fel, ugyanis – mivel a követelés vagyoni természetű jognak számít – lényegében ingyenes jogügylet jön létre ajándékozás jogcímén, amely az Itv. alapján illetékbevezetési kötelezettséget keletkeztet a kölcsönadó tag terhére. PE

Ptk. 6:383–6:389. §§, 3:10. § (1)–(2) bekezdések, 3:48. § (2) bek., 3:99. § (1) bek., 3:207. § (1) bek., 3:322. § (1) bek., 3:334. § (2) bek., 3:377. §, 6:193. § (1)–(2) bekezdések, 6:194. § (1)–(2) bekezdések; Szöv. tv. 4. §; Tao. 8. § (1) bek. j) pont, (5) bek., 18. § (1) bek. a) pont; Sztv. 77. § (4) bek. c) pont, (4a) bek., 84. § (2a), (3a) és (8) bekezdései.

BH 2016. 179., BH 2015. 104., BH 2014. 290., BH 2011. 200., BDT 2008. 1821., LB Cgf. VII. 31.817/2000., BH 2002. 150

Tagjegyzék: A *kft.* tagjairól az *ügyvezető* tagjegyzéket vezet, amelyben a tagokra vonatkozó adatokat tartja nyilván a társaság. A tagjegyzékben fel kell tüntetni valamennyi tag nevét, lakóhelyét vagy *székhelyét és törzsbetétét*; a *közös tulajdonban lévő üzletrész* esetén az egyes jogosultak és a közös képviselő nevét, lakóhelyét, illetve székhelyét, valamint a *közös törzsbetét* mértékét; a *törzstőke* mértékét; a *társasági szerződésnek a pótbefizetésekre és mellékszolgáltatásokra*, valamint az *üzletrész átruházásának* korlátozására vagy kizárására vonatkozó esetleges rendelkezéseit. A tagjegyzék adataiban bekövetkező változásokat az ügyvezetőnek haladéktalanul kell átvezetnie a tagjegyzéken, és a módosított tagjegyzéket be kell nyújtania a *cégbírósághoz* is. Amennyiben az ügyvezető indokolatlanul megtagadja az átvezetést a tagjegyzéken, a bírói gyakorlat alapján *törvényességi felügyeleti eljárás* lefolytatását alapozza meg. AA

Ptk. 3:197. §

BH 2013. 277., BDT 2014. 3164., BDT 2014. 3167.

Tagkizárás: A *gazdasági társaságok* üzletszerű közös gazdasági *tevékenység* folytatása érdekében jönnek létre és működnek, ezen tevékenység folytatása és a társaság céljának megvalósítására törekvés a tagok egymással történő együttműködését, kooperációját igényli. A tag a többi taggal és a társaság szerveivel köteles együttműködni, nem fejthet ki olyan tevékenységet, amely a társaság céljainak elérését veszélyezteti. A tagok közötti viták rendezése a társaság megfelelő működése érdekében szükséges, ultima ratioként azonban sor kerülhet a tag társaságból történő kizárására is, amennyiben a tagok közötti együttműködés más módon nem biztosítható. A tag kizárására kerül sor, amennyiben a társaságban maradása a társaság céljainak elérését nagymértékben veszélyeztetné (bővebb kifejtéshez lásd *tagkizárásra okot adó magatartás*). A tagot a peres bíróság határozatával zárja ki a társaságból, az erre irányuló kereset bírósághoz történő benyújtásához a társaság *legfőbb szervének* $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozata szükséges, a *határozathozatal* során az érintett tag nem szavazhat. A tag kizárásáról szóló legfőbb szervi határozatban a kizárás okát pontosan meg kell jelölni, a társaság a perben a keresetindításról döntő határozatban foglaltakon

kívül más kizárási okra nem hivatkozhat. Az eljárás lefolytatásának ideje alatt a bíróság a gazdasági társaság kérelmére a tag tagsági jogait felfüggesztheti, amennyiben a tagsági jogok gyakorlása súlyos érdeksérelemmel járna a társaság számára. A *tagsági jogok felfüggesztésével* a tag jogviszonya nem szűnik meg, így a felfüggesztés az *osztalékból* való részesedésre vonatkozó igényét nem érinti, azonban a felfüggesztés ideje alatt keletkezett kötelezettség a tagot abban az esetben sem terheli, ha azokért a társaság harmadik személlyel szemben köteles helytállni. A felfüggesztés időtartama alatt a *létesítő okirat* nem módosítható, más tag kizárása nem kezdeményezhető, valamint a társaság nem hozhat *átalakulásról, egyesülésről, szétválásról*, valamint *jogutód nélküli megszűnéséről* szóló határozatot (bővebben lásd *tagsági jogok felfüggesztése*). A tagkizárási iránti per felperese a gazdasági társaság, alperese pedig a kizárással érintett tag. A tagkizárási per eljárási szabályait a Ctv. tartalmazza. A Ptk. tagkizárási tilalmakat is előír, azaz meghatározza azokat az eseteket, amikor tag kizárására irányuló per nem kezdeményezhető. Nem kezdeményezhető tag kizárására irányuló per a gazdasági társaság *előtársasági* létszakasza alatt, a tagkizárási per és a tag tagsági jogviszonyának felfüggesztése alatt, nem zárható ki a *nyilvánosan működő részvénytársaság* részvényese, valamint a gazdasági társaság azon tagja, aki a legfőbb szerv ülésén a szavazatok legalább $\frac{3}{4}$ -ével rendelkezik. Nem indítható tag kizárására irányuló per továbbá a kétszemélyes gazdasági társaságoknál, a *cégnyilvántartásba* be nem jegyzett taggal szemben, valamint olyan személlyel szemben, akinek a tagsági viszonya az eljárás megindítását megelőzően megszűnt. *Közös tulajdonú üzletrész*, valamint a *zártkörűen működő részvénytársaságban a közös tulajdonú részvény* egyes tulajdonostársai ellen külön-külön nem indítható meg az eljárás, mivel a tagok a társasággal szemben egy tagnak számítanak, így a kizárási iránti per is csak valamennyi tulajdonostárral szemben indítható. LZZs

Ptk. 3:88. §, 3:101. § (2) bek. d) pontja, 3:107–3:108. §§; Ctv. 71/A. §

ÍH 2007. 176., ÍH 2015. 74. I., BH 2008. 70., Pécsi Ítéletábra Gf. V. 40.007/2016/4., PJD 2016. 18. I.

Tagkizárási okot adó magatartás: A *gazdasági társaság* tagjának társaságból történő kizárására csak alapos okból kerülhet sor, tekintve, hogy a *tagkizárási* a társaság tagjai között felmerülő viták, ellentétek kezelésére csak ultima ratioként alkalmazható. A tag kizárására irányuló per abban az esetben kezdeményezhető, ha a tag olyan magatartást tanúsít, hogy a társaságban való maradása a társaság céljainak elérését nagymértékben veszélyeztetné. Az eljárás megindításához nem szükséges kár tényleges bekövetkezése, elegendő, ha a nagymértékű veszélyeztetés fennállása bizonyítható. A veszélyeztetésnek nagymértékűnek, azaz súlyosnak és valósnak, valamint pontosan meghatározhatónak, objektív tényekkel alátámasztottnak kell lennie, mivel a bíróság a veszélyeztetést minden esetben egyedileg vizsgálja és mérlegeli. A tag kizárására okot adhat egyszeri vagy ismétlődő magatartás, amely cselekvés vagy mulasztás is lehet. A bíróságnak azt kell vizsgálnia a kizárási során, hogy a tag múltbéli magatartásából lehet-e arra következtetni, hogy a tag társaságban maradása a társaság céljának az elérését a jövőben nagymértékben veszélyeztetné. A tag kizárásához a veszélyeztető magatartás eredményének nem kell ténylegesen realizálódnia, azonban a tagi magatartásnak ténylegesen és nagymértékben veszélyeztetnie kell a társaság céljainak elérését, így a kizárási alapjául szolgálhat a tag *taggyűlési* jóváhagyás és a többi tag tudomása nélküli pénzfelvétele a társaság pénzforgalmi számlájáról. A tag a többi taggal és a társaság szerveivel köteles együttműködni a gazdasági tevékenység folytatása

és a társaság céljainak elérése érdekében. E kötelezettség súlyos megszegése alapul szolgálhat a tag kizárásához. A bíróság a tag magatartását mindig egyedileg vizsgálja és mérlegeli, hogy az adott magatartás ténylegesen mennyire súlyos és valós veszélyt jelent-e a társaság céljainak elérésére. Így többek között önmagában nem alapozza meg a tag kizárását a taggyűléstől való távolmaradás, a tagok személyes vitája, valamint a más, azonos *tevékenységi* körű gazdasági társaságban való részvétel sem. A társaság tagjainak személyes ellentétei, házastársi vitái, a tagsági jogok tekintetében kialakult eltérő álláspontja önmagukban nem szolgálhatnak a tag társaságból való kizárásának alapjául. LZZs

Ptk. 3:88. §, 3:107. § (1) bek.

VB/04/189., Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4. G. 15-02-040034/12., GYIT-H-PJ-2008-162., Debreceni Ítéltábla Gf. IV. 30.413/2008/5., LB Gfv. X. 30.188/2007., BH 1994. 180., BH 2007. 19., BH 2008. 47., BDT 2011. 2451., BDT 2012. 2789., PJD 2016. 18. II., ÍH 2015. 74. II.

Tagsági jogok betéti társaságban: A *beltag* tagsági jogai teljesen megegyeznek a *kkt.-tagokéval*. A 3/2003. PJE értelmében a *betéti társaság* nem létesíthet munkaviszonyt az üzletvezetésre egyedül jogosult egyedüli beltagjával, hiszen a munkáltató és a munkavállaló személyének el kell válnia egymástól; tehát a munkáltatói jogok gyakorlójának és a munkavállalónak a személye nem eshet egybe, azaz senki sem alkalmazhatja önmagát. Ez a tilalom csak akkor alkalmazandó, ha a bt.-nek egy beltagja van, és egyben ő az üzletvezetésre jogosult is, azaz a *társasági szerződés* nem a *kültagot* jelölte ki üzletvezetőnek. A polgári jogegységi határozatban megfogalmazottak nem irányadók akkor, ha a társasági szerződés szerint a kültag az üzletvezető, ilyenkor az egyedüli beltag állhat munkaviszonyban saját társaságával. A kültag tagsági jogai és kötelezettségei is alapvetően megegyeznek a közkereseti társaság tagjainak jogaival és kötelezettségeivel, a következő eltérésekkel. A kültagot is megilletik a klasszikus tagsági jogok (a tagok gyűlése tevékenységében részt vesz: döntéshozatalban való részvétel joga, tanácskozás joga, szavazati jog, ügyvezetés ellenőrzésének joga), a vagyoni jog (nyereségrészesedés), a személyes közreműködés joga és a tagsági jogviszony megszüntetéséhez való jogok (társasági részesedés átruházásának joga, rendes felmondás joga, rendkívüli felmondás joga). A kültag a társaság üzletvezetésére és képviselésére nem jogosult (azaz nem lehet a bt. *vezető tisztségviselője*) – korlátozott felelőssége okán – kivéve, ha

- a) a társasági szerződés eltérően rendelkezik, azaz a beltagok önként vállalják azt, hogy nem őket, vagy közülük valakit, hanem egy vagy több kültagot ruháznak fel szervezeti jogi jogosítvánnyal: az ügyvezetéssel (a *diszpozitív* klauzula alapján, tagok egyező akaratával történő eltérés a törvényi főszabálytól);
- b) a betéti társaságnak nem marad vezető tisztségviselője a bel-/kültagok hiánya vagy a társasági tagok számának egyre csökkenése következtében, akkor a társasági szerződés módosításáig (amíg nem teremtik meg a bt.-ként/kkt.-ként való működés törvényes feltételeit), vagy a szerződés módosítás hiányában a *jogutód nélküli megszűnés*ig vagy a *felszámoló* kirendeléséig a kültagot is a társaság vezető tisztségviselőjének lehet tekinteni (törvény adta kivétel a törvényi főszabály alól);

- c) a vezető tisztségviselő, illetve a tagok gyűlése meghatalmazást ad a kültag részére a bt. *képviselőtétel* ellátásával kapcsolatban (egyedi esetekre jogügyleti alapú képviselőtétel illetheti meg a kültagot). PT

Ptk. 3:155. §, 3:156. §, 3:158. § (2) bek.

3/2003. PJE, BDT 2008. 1879., ÍH 2009. 29.

Tagsági jogok egyesülésben: Az *egyesülés* jellegéből adódóan a tagok külön ellenszolgáltatás nélkül jogosultak az egyesülés által nyújtott szolgáltatások igénybevételére; ettől a *társasági szerződésben* eltérhetnek, illetőleg az egyesülés „fenntartási” költségeit viselik a tagok (a más részére végzett gazdálkodási *tevékenység* adózott eredményéből részesülnek). A vállalt mellékszolgáltatásért a tagokat külön díjazás illetheti meg. A gazdálkodási tevékenység során keletkezett adózott eredmény felosztása a *vagyoni hozzájárulás* arányában történik; egyébként a nyereség a tagok között egyenlő arányban oszlik meg. A nyereség felosztásával kapcsolatban különbséget kell tennünk a kiegészítő gazdasági tevékenységből és az egyesülés alaptevékenységből előállt nyereség között. A kiegészítő gazdasági tevékenységből származó nyereség a tagok között vagyoni hozzájárulásuk arányában, míg minden más nyereség egyenlő arányban oszlik meg közöttük. Olyan rendelkezés, amely a társasági szerződésben valamely tagot a nyereségből vagy a veszteségből kizár, semmisnek minősül (*societas leonina tilalma*). A tagok mellékszolgáltatást, vagyoni értékű szolgáltatás teljesítését is vállalhatják. A mellékszolgáltatás nem azonos a vagyoni hozzájárulással. A mellékszolgáltatásról a társasági szerződésben kell rendelkezni, és ellenkező kikötés hiányában ennek teljesítéséért a tagot külön díjazás illeti meg. Minden tagot megillet a szavazati jog (egy tag, egy szavazat, azonban a társasági szerződés egyes tagok javára többlétszavazati jogot állapíthat meg, azonban egyetlen tag sem juthat egyedül szavazattöbbséghez). Az egyesülés minden tagja jogosult személyesen vagy képviselő útján a *legfőbb szerv* tevékenységében részt venni. Ha a Ptk. eltérően nem rendelkezik, egy tag egy képviselőt bízhat meg, egy képviselő több tagot is képviselhet. A képviselőre szóló meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. A legfőbb szerv ülésén a társaság *vezető tisztségviselői* és a *felügyelőbizottság* tagjai tanácskozási joggal részt vehetnek. Az egyesülés szabályai szerint a tag jogosult a közgyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, a közgyűlés rendjének megfelelően felszólalni, kérdéseket feltenni, javaslatokat és észrevételeket tenni. A közgyűlési meghívó kézbesítésétől vagy közzétételétől számított, az alapszabályban meghatározott időn belül a tagok és az egyesülés szervei a közgyűlést összehívó szervtől vagy személytől a napirend kiegészítését kérhetik, a kiegészítés indoklásával. A közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az alapszabály vagy a közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt. SzV

Ptk. 3:370. §, 3:371. § (2) bek., 3:373. § (1) bek., 3:374. § (1) bek., 3:110. § (1) bek., 3:111. § (1) bek.

Tagsági jogok keletkezése egyesülésben: *Egyesülés* tagjává a következő esetekben lehet válni: az *alapítás* során, csatlakozással, tagsági jog átruházásával (az egyesülésben lévő vagyoni részesedését a tag nem ruházhatja át), és a meghalt tag örököse/megszűnt tag jogutódja, ha folytatni kívánja a tag tevékenységét, a taggyűlés hozzájárulásával taggá válhat.

A *társasági szerződésben* foglalt feltételek szerint az egyesülésbe bárki beléphet (csatlakozhat). A csatlakozás elfogadásáról a taggyűlés határoz, egyúttal megállapíthatja a csatlakozás időpontját, az azzal járó kötelezettségek esedékességét, valamint a kiegészítő gazdálkodási *tevékenység* körében a csatlakozó tag szavazati jogának mértékét. A csatlakozó tag helytáll az egyesülésnek a csatlakozás előtt keletkezett tartozásaiért, kivéve, ha a helytállás alól a csatlakozást elfogadó határozat előzetesen mentesíti. A csatlakozás tényét, időpontját és a helytállás alóli esetleges mentesítést be kell jegyezni a nyilvántartásba; a mentesítés harmadik személlyel szemben a bejegyzéstől kezdődően hatályos. A tagsági jog átruházása lehet ingyenes és lehet visszerthes is, és átruházható másik tagra vagy kívülállóra is. A tagsági jog átruházására a csatlakozás szabályait megfelelően kell alkalmazni. SzV

Ptk. 3:372. § (5) bek., Ptk. 3:374. § (1)–(4) bekezdések

BH+ 2011.3.130, LB Gfv. X. 30.206/2010., LB-H-GJ-2010-130, 2-H-GJ-2009-518., FIT-H-GJ-2009-266, 1-H-GJ-2009-52.

Tagsági jogok korlátolt felelősségű társaságban: A tagsági jogok három nagy csoportba sorolhatók: a klasszikus tagsági jogok, a szervezeti jogok, valamint a vagyoni jogok csoportjába. A klasszikus tagsági jogok közé sorolható a tag *taggyűlési* meghívóban szereplő napirendi pontok kiegészítésére vonatkozó joga, a döntéshozatalban való részvétel joga, a tanácskozás joga, a kérdésfeltevés és az indítványtétel joga, a szavazati jog és az *ügyvezetés* ellenőrzésének joga. A tag jogait személyesen vagy meghatalmazott útján is gyakorolhatja, meghatalmazás esetén azt közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Nem lehet meghatalmazott az ügyvezető, a *cégvezető*, a *felügyelőbizottság* tagja, valamint a *könyvvizsgáló*, mert ellentétes érdekeket képviselnek a társaságban. A szervezeti jogok keretében a tag jogosult a társaság üzletvitelére és képviselésére a társasági szerződés rendelkezése alapján. A vagyoni jogok keretében a tag *osztalékra*, illetve osztalékélelőgre jogosult, valamint *mellékszolgáltatás* vállalása esetén annak ellenértékére, ha a mellékszolgáltatás teljesítését visszerthesen vállalja. A tag továbbá a tagsági jogviszony megszüntetéséhez való joga alapján jogosult tagsági jogviszonyának megszüntetésére is az őt megillető *üzletrész átruházásával*. NBK

3:110. § (1) bek., 3:117. § (1) bek., 3:190. §, 3:195. §, 3:196. §

EBH 2012. M.13., BDT 2014. 3138., BDT 2014. 3122., BDT 2012. 2830., BDT 2013.2860.

Tagsági jogok közkereseti társaságban: A *közkereseti társaságban* a tagot megilletik a klasszikus tagsági jogok (a döntéshozatalban való részvétel joga a tagok gyűlése keretében, a tanácskozás joga, a szavazati jog, az *ügyvezetés* ellenőrzésének a joga); a szervezeti jogok: a társaság ügyvezetésére mindegyik tag jogosult; a vagyoni jogok: nyereségrészesedés (a *társasági szerződés* eltérő rendelkezése hiányában a nyereség a tagok között vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg; semmis az a megállapodás, amely valamely tagot a nyereségből kizár, *societas leonina tilalma*), díjazás visszerthesen vállalt személyes közreműködés esetén, vagyoni hányad kiadására vonatkozó igény a tagsági jogviszony megszűnésekor – kivéve a társasági részesedés átruházását, az örökös vagy a jogutód tagként való belépését a kkt.-be –, valamint a társaság megszűnésekor; személyes közreműködés vállalásának a joga, azaz a kkt. tevékenységében való tevéleges részvétel joga; a tagsági

jogviszony megszüntetésével kapcsolatos jogok: a társasági részesedés átruházásának joga, rendes felmondás joga (e jog korlátozása és kizárása semmis) és a rendkívüli felmondási jog. PT

Ptk. 3:88. §, 3:143. § (1) bek., 3:144. §, 3:147–3:150. §§

BDT 2003. 119.

Tagsági jogok részvénytársaságban: Lásd *részvényes jogai*. AA

Tagsági jogviszony felfüggesztése: A *gazdasági társaság* a tag kizárása iránti kereseti kérelmében (lásd *tagkizárás*) indítványozhatja az érintett tag tagsági jogainak a bíróság jogerős döntéséig történő felfüggesztését. Erről az ügyben eljáró peres bíróság dönt. A tagsági jogok felfüggesztésének feltétele, hogy a tag általi további tagsági joggyakorlás a gazdasági társaság súlyos érdeksérelmével járna. Azt, hogy a tag társaságban maradása miatt veszélyezteti súlyosan a társaság érdekeit, a társaságnak a kereseti kérelemben pontosan meg kell jelölnie. A bíróság az erre irányuló kérelem esetén nem köteles a tagsági jogok felfüggesztésére, a döntés meghozatala során szabadon mérlegelhet. A tagsági jogok felfüggesztésének a célja, hogy azonnal jogvédelmet biztosítson a társaság számára a fenyegető, utóbb el nem hárítható jogsérelem megelőzése érdekében. A felfüggesztés korlátozza a tag tagsági jogait (így például a döntéshozatalban való részvétel jogát, a szavazati jogot, az ügyvezetés ellenőrzésének jogát), azonban nem érinti a tag nyereségre való igényét, azaz a tag a felfüggesztés ellenére *osztalékra* jogosult. A felfüggesztés ideje alatt keletkezett kötelezettség azonban nem terheli a tagot a tagok egymás közötti viszonyában abban az esetben sem, ha a társaság a tartozásaiért harmadik személlyel szemben köteles helytállni. Fontos kiemelni, hogy a felfüggesztés hatálya alatt álló tag csak a felfüggesztés ideje alatt keletkezett kötelezettségekért nem tartozik helytállással, a felfüggesztés az erről szóló döntést megelőzően keletkezett, a felfüggesztés időtartama alatt esedékessé váló kötelezettségekért való helytállási kötelezettséget nem érinti. A felfüggesztés időtartama alatt a társaság *létesítő okirata* nem módosítható, újabb tag kizárása nem kezdeményezhető, valamint a társaság *legfőbb szerve* nem hozhat a társaság *átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról*, valamint *jogutód nélküli megszűnéséről* szóló döntést. LZZs

Ptk. 3:108. § (3)–(5) bekezdések

BDT 2006. 1422., Pécsi Ítéltábla Gpkf. V. 40.248/2014/2.

Tagsági jogviszony keletkezése betéti társaságban: A *betéti társaságban* történő tagsági (*bel-/kültagi*) jogviszony keletkezésére a *közkereseti társaság* vonatkozó szabályai mérvadók. PT

Ptk. 3:155. §

Tagsági jogviszony keletkezése korlátolt felelősségű társaságban: A társaság *alapítása* során a *vagyoni hozzájárulás* teljesítése, az *üzletrész átszállása*, az *üzletrész átruházása*,

valamint új *törzsbetétek* teljesítésével történő *törzstőke-emelés* eredményezheti tagsági jogviszony keletkezését; házastársak esetében pedig a házastársi közös vagyon megosztása eredményezheti a házastárs taggá válását és egyben tagsági jogviszony keletkezését (*üzletrész a házastársi közös vagyonban*). Az *ügyvezetőnek* gondoskodnia kell arról, hogy a tagot a *tagjegyzékbe* bejegyezzék, valamint annak érdekében, hogy a változásokat a *cégjegyzékben* is átvezessék, változásbejegyzési eljárást kell lefolytatni, amelynek kezdeményezése érdekében az ügyvezető intézkedik. NBK

Ctv. 33. § (2) bek.; Ptk. 3:102. § (1) bek., 3:197. § (1), (3) bekezdései

Fővárosi Ítéltábla 14. Cgtf. 44.766/2013/2.

Tagsági jogviszony keletkezése közkereseti társaságban: A *közkereseti társaságban* a tagsági jogviszony létrejöhet: a társaság *alapításakor*; öröklés útján, az örökösnek a társaság tagjaival való megegyezése alapján; jogutódlás révén, a jogutódnak a társaság tagjaival való megegyezése alapján; a tag társasági részesedésének (tagsági jogainak és kötelezettségeinek) átruházásával; házastársi vagyonközösség vagy házastársi közös vagyon megosztása címén a nem tag házastárs válhat a társaság tagjává; a kkt.-be való olyan belépéssel, amely nem a fentebb megjelölt esetkörökbe tartozik, hanem közös (a kkt. tagjaival való) megegyezésen alapuló egyszerű taglétszámbővülést, csatlakozást/belépést jelent. A társasági részesedés átruházására csak írásbeli szerződés alapján kerülhet sor. A tag társasági részesedése – vagy annak egy hányada – a kkt. más tagjára is és kívülálló harmadik személyre is átruházható. Az átruházás azonban csak a *társasági szerződés módosításával* (tagok gyűlése egyhangú határozatával történik) válik hatályossá. E szabályozásból pedig az alábbiak következnek:

- a) a társasági részesedés korlátozottan forgalomképes vagyoni értékű jog (a tagok egyhangú döntéséhez és a társasági szerződés módosításához kötött);
- b) a tagsági jogok és kötelezettségek átszállása a társasági szerződés módosításával történik meg;
- c) ha a felfüggesztő feltétel nem következik be (nem születik egyhangú határozat, és így nem kerül sor a társasági szerződés módosítására sem), akkor az átruházó szerződés nem hatályosul, és az azt kötő felek közötti kötelmi kapcsolat pedig lehetetlenül.

A társasági szerződés módosítása szükséges ahhoz is, hogy házastársi vagyonközösség vagy házastársi közös vagyon megosztása címén a nem tag házastárs – akár ítélet, akár a másik házastárssal való megállapodás alapján – a társaság tagjává váljon. A kkt.-ba belépő tag helytállása a belépés előtt keletkezett társasági kötelezettségekért a többi tagéval azonos (a tagok ezzel ellentétes megállapodása harmadik személyekkel szemben nem hatályos); tehát a belépő tag helytállása ex tunc hatályú (tagsági jogviszonya előtt keletkezett tartozásokra is kiterjed), míg jogai ex nunc hatályúak (tagsági jogviszonya létrejöttétől gyakorolhatók). PT

Ptk. 3:139. § (4) bek., 3:141. §, 3:148–3:149. §§

LB Cgfv. VII. 31.741/1999.

Tagsági jogviszony keletkezése – részvénytársaság: *Részvénytársaságban* a tagsági jogviszony létrejöhet a társaság *alapításakor*, a *részvény átruházásával*, az *alaptőke fel-emelésével*, az *alaptőke leszállításával*, örökléssel, jogutódlással, házassági vagyontársaság révén, átváltozó vagy átváltoztatható *kötvény* átváltozásával. Az átváltoztatható kötvény tulajdonosa kötvényének *részvénné* való átalakítására vonatkozó bejelentésével *részvény-utalványra* jogosult, *(ideiglenes) részvény* kibocsátására számára kizárólag az alaptőke-emelés *cégbírószági* bejegyzését követően van mód. DJ

Ptk. 3:296. §, 3:305. §

LB Fpkf. II. 30.434/1993.

Tagsági jogviszony megszűnése betéti társaságban: A tagsági jogviszony megszűnésére a *közkereseti társaság* megfelelő szabályai alkalmazandók, a következő kiegészítésekkel. A *betéti társaságnál* – a tag felmondása esetén – a tagnak a *cégbíróságtól* való törlése nem konstitutív hatályú jogi esemény, ezért a felmondást követően keletkezett társasági tartozásért a tag nem felel. A társaság tagjai ellen kell elszámolási pert indítani és megállapítani, hogy a tagsági viszony megszűnésének időpontjáig a *hitelezői* követelésekből melyeknek kielégítéséért felel a kivált tag a többi taggal azonos módon. Kéttagú bt. *beltagja* által tett felmondó nyilatkozat nem válik hatályossá, ha azt a társaság nevében saját maga mint a társaság törvényes képviselője veszi át; ilyen esetben a felmondásra a tagok gyűlésén kerülhet sor, vagy a másik tag részére kell kézbesíteni a felmondást. A betéti társaságból kilépő tagot nemcsak a tagsági viszonya alatt keletkezett vagyoni szaporulat, illetve az általa rendelkezésre bocsátott vagyoni betét illeti meg, hanem – a felek eltérő rendelkezése hiányában – az elszámolást a társaság teljes vagyonára nézve kell lefolytatni; az elszámolásnál a vagyon forgalmi értékét kell irányadónak tekinteni. A bt. vagyonát képező ingatlan forgalmi értékének olyan növekménye, amely a társasági vagyonból eszközölt beruházás eredménye, olyan vagyonnövekmény (nyereség), amelyből a kilépő tagnak részesülnie kell. Ha a betéti társaság tagjának a tagsági jogviszonya közös megegyezéssel (ehhez valamilyeni tag egyetértése szükséges) – és nem társasági részesedésének az átruházásával – szűnik meg, az adóhatóság köztartozással összefüggő jelzése alapján a társaság nem kötelezhető vagyonmérleg benyújtására. A betéti társaság beltagja a tagsági jogviszonya megszűnéséig esedékessé vált társasági tartozásokért tartozik helytállni. PT

Ptk. 3:155. §

Veszprém Megyei Bíróság 2. Pf. 22.076/1999/4., BH 2008. 337., BH 2007. 238., LB Gf. VII.

31.983/2000., Veszprém Megyei Bíróság 1. Pf. 20.230/1999/26., BDT 2002. 1., BH 2002. 104., ÍH

2012. 180., LB Cgf. II. 33.477/1999/2., Kúria Gfv. VII. 30.100/2012.

Tagsági jogviszony megszűnése egyesülésben: A tagsági viszony megszűnésének esetei: ha a tag a *társasági szerződésben* meghatározott *vagyoni hozzájárulást* felhívás ellenére nem teljesítette, a felhívásban meghatározott időpontban (a vagyoni hozzájárulási kötelezettség teljesítésére vonatkozó felhívástól/felszólítástól számított 15 és 30 nap közötti határidő áll nyitva a pótlólagos vagyoni hozzájárulás teljesítésre); a tag kilépésével; a *tag kizárásával*; a tag halálával vagy *jogutód nélküli megszűnésével*; ha a jogviszony fenntartása jogszabályba ütközik, és a tagsági jog átruházásával. Az egyesülésből való kilépés joga alapvető tag-

sági jog, azonban a *létesítő okiratban* a társaság meghatározott célját veszélyeztető kilépési jogot az alapítók jogszabálysértés nélkül korlátozhatják határozott időre létesített egyesülésnél. A tag az egyesülésből csak év végén léphet ki, és a kilépést megelőzően legalább 3 hónappal be kell jelenteni a taggyűlésnek. Amennyiben a tag kilépési szándékát az év vége előtt kevesebb mint 3 hónappal jelenti be az *egyesülésnek*, úgy a kilépés a következő év végével hatályosul. A tag tagsági jogait át is ruházhatja egy másik tagra, illetve harmadik személyre. Utóbbi esetben a csatlakozás szabályainak megfelelő alkalmazásával a taggyűlés $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott elfogadó határozata is szükséges az átruházáshoz, az új tag belépéséhez. A kilépő taggal el kell számolni, a vagyon kiadásának időpontját a taggyűlés határozza meg, figyelembe véve azt, hogy az elszámolás ne veszélyeztesse az egyesülés működését, de a vagyon kiadása 1 éven belül befejeződjék. Amennyiben a kiadás nem a kilépéskor történik, a kilépett tag részére a még ki nem adott vagyonhányad után – az adózott eredmény felosztása esetén – arányos értékű részesedés jár. A tag halála esetén örökösével, *jogutóddal való megszűnés* esetén jogutódjával a kilépésre irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával kell elszámolni. Abban az esetben, ha az örökös jogutód folytatni kívánja a tag tevékenységét, akkora taggyűlés hozzájárulásával az egyesülés tagjává válhat; ekkor a tagsági jogot folytató tagot terheli a meghalt tag/jogelőd tagsági viszonyának megszűnése előtt keletkezett tartozásokért való felelősség. A tagsági jog átruházása esetén a belépő tagra a csatlakozás szabályait kell megfelelően alkalmazni. SzV

Ptk. 3:375. § (1)–(3) bekezdések, Ptk. 3:376. § (1)–(3) bekezdések
BH 1993. 629., BH 2005. 29., BH+ 2007.11.502.

Tagsági jogviszony megszűnése korlátozott felelősségű társaságban: A tag tagsági jogviszonya abban az esetben szűnik meg, ha *vagyoni hozzájárulását* vagy *pótbefizetési kötelezettségét* felhívás ellenére nem teljesíti, *tagkizárás* esetén, az *üzletrész átruházásával*, a házastársi vagyonközösség megszüntetésével (lásd *üzletrész a házastársi közös vagyonban* címszó alatt), a tag halálával vagy *jogutód nélküli megszűnésével*, valamint az *üzletrész bevonásával* továbbá akkor, ha a *korlátozott felelősségű társaság megszűnéséről* határoz. A társaság megszűnésének esetétől eltekintve a tagsági jogviszony megszűnésének tényét az *ügyvezetőnek* át kell vezetnie a *tagjegyzéken*, és a módosított tagjegyzéket a *változásbejegyzési kérelemmel* be kell nyújtania a nyilvántartó bírósághoz, amely változásbejegyzési kérelmet a *cég képviselője* jogi képviselő útján köteles előterjeszteni, valamint a megváló taggal el kell számolni. NBK

Ctv. 32. § (2) bek.; Ptk. 3:197. § (1), (3) bekezdései, 3:183. § (4) bek., 3:98. §, 3:107. § (3) bek., 3:169. § (1)–(2) bekezdések
ÍH 2016. 80.

Tagsági jogviszony megszűnése közkereseti társaságban: A *közkereseti társaságban* megszűnik a tagsági jogviszony,

- a) ha a tag a *társasági szerződésben* meghatározott *vagyoni hozzájárulását* nem teljesítette; ebben az esetben a 30 napos határidő leteltét követő napon automatikusan, ipso iure szűnik meg a tagsági jogviszony;

- b) a tagok közös megegyezésével, a tagok megállapodásában meghatározott időpontban, ilyenkor valamennyi tag egyetértése és a *társasági szerződés módosítása* szükséges;
- c) a *tag kizárásával* a kizárásról szóló ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában;
- d) rendes felmondással a felmondási idő leteltével: a társaságban fennálló tagsági jogviszonyát bármely tag 3 hónapra írásban felmondhatja;
- e) azonnali hatályú felmondással a közlés időpontjában: a rendkívüli felmondás joga a jogszerűen eljáró tagot illeti meg akkor, ha a társaság valamely más tagja a társasági szerződést súlyosan megszegi, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a vele való további együttműködést vagy a társaság céljainak elérését nagymértékben veszélyezteti;
- f) a társasági részesedés átruházásával, amely a társasági szerződés módosításával hatályosul;
- g) a tag halálával vagy megszűnésével, természetes személy esetén a halál időpontjában, jogi személynél a törlést elrendelő végzés közzétételével hatályosul (a személyegyesülés jellegből következően a tagság személyhez kötött, azzal kapcsolatban automatikus jogutódlásnak nincs helye);
- h) a taggal szembeni kizáró vagy összeférhetlenségi ok bekövetkeztével;
- i) a tag *hitelezője* a vagyonhányadra (amely a tagot a tagsági jogviszonya megszűnésekor megilleti) végrehajtást vezet, a tagot megillető felmondás jogát gyakorolhatja (ennek eredményeként a tagnak kiadandó vagyonhányadból elégítheti ki a követelését).

A tagsági jogviszony megszűnése annak cégbejegyzésével hatályosul harmadik személy irányában. A kkt.-tól megváló taggal – a társasági részesedését átruházó tag, valamint a társaságba belépő örökös/jogutód kivételével – a tagsági jogviszonya megszűnésének időpontjában fennálló állapot szerint kell elszámolni. A tagsági jogviszony megszűnése esetén a volt taggal, örökösével vagy jogutódjával a társaság köteles elszámolni, kivéve, ha a társasági részesedés átruházására került sor, vagy ha a tag örököse, illetve jogutódja a társaságba tagként belépett. Az elszámolás során meg kell állapítani, hogy a tagsági jogviszony megszűnésének időpontjában milyen forgalmi értéket képviselt a társaság vagyona, és abból a tag vagyoni hozzájárulásával arányos részt kell pénzben kifizetni a volt tagnak vagy örökösének, illetve jogutódjának a tagsági viszony megszűnésétől számított 3 hónapon belül. Semmis a társasági szerződés olyan rendelkezése, amely az elszámolási kötelezettséget kizárja, korlátozza, vagy annak szabályait a tagra nézve a Ptk.-ban meghatározottaknál kedvezőtlenebbül állapítja meg. A társaság volt tagja és a megszűnt tagnak a társaságba be nem lépett jogutódja a tagsági jogviszony megszűnésétől számított 5 éves jogvesztő határidőn belül ugyanúgy köteles helytállni a tagsági jogviszony megszűnése előtt keletkezett társasági tartozásokért, mint a tag a tagsági jogviszonya fennállása alatt. A meghalt tagnak a társaságba be nem lépett örököse a tag halálától számított 5 éves jogvesztő határidőn belül a hagyatéki tartozásokért való felelősség szabályai szerint köteles helytállni a tag halála

előtt keletkezett társasági tartozásokért. A kkt.-tag a tagsági jogviszonya megszűnéséig esedékessé vált társasági tartozásokért tartozik helytállni. PT

Ptk. 3:98. §, 3:146–3:151. §§, 3:140. §

LB Cgf. II. 33.477/1999/2., LB Cgf. VII. 32.296/2000/2., BDT 2002. 2., EBH 2001. 444., LB Cgf.

VII. 31.741/1999., BH 1994. 659., LB Gfv. II. 30.759/1999/8., BDT 2003. 119., FIT-H-Gf-2009-216.,

IH 2005. 31., BH 2008. 193., Kúria Gfv. VII. 30.100/2012., BH 2013. 130.

Tagsági jogviszony megszűnése – részvénytársaság: A *részvényes* tagsági jogviszonya megszűnik, ha a *vagyoni hozzájárulását* felhívás ellenére nem teljesíti, a *részvény átruházásával*, a *részvény bevonásával*, a részvényes halálával, *jogutód nélküli megszűnésével*, a részvény érvénytelenné nyilvánításával. DJ

Ptk. 3:98. § (2) bek.

Tagsági kötelezettségek betéti társaságban: A *betéti társaságban* a *beltag* kötelezettségei teljesen megegyeznek a *kkt.-tag* kötelezettségeivel. A *kültag* pedig csak *vagyoni hozzájárulás* teljesítésére köteles; a betéti társaság társasági vagyon által nem fedezett tartozásaiért nem tartozik helytállási kötelezettséggel (kivéve, ha a Ptk. eltérően rendelkezik; lásd *kültag*). Az a *kültag*, aki korábban a társaság beltagja/kkt.-tag volt, a *kültaggá* válásától/a kkt. átalakulásától számított 5 éves jogvesztő határidőn belül korlátlanul köteles helytállni a *bt./a* volt kkt. társasági vagyon által nem fedezett olyan tartozásaiért, amelyek a tagi pozíció módosítása/az *átalakulás* előtt keletkeztek. PT

Ptk. 3:154. §, 3:155. §, 3:153. § (2) bek., 3:157. §

SZIT-H-Gf-2010-11.

Tagsági kötelezettségek egyesülésben: Az *egyesülés* tagjainak főbb kötelezettségei: a) *vagyoni hozzájárulás* teljesítése: koordinatív-kooperatív tevékenységnél akkor, ha vállalnak illet a tagok, a kiegészítő gazdálkodási tevékenységet folytató társaságnál pedig mindig terheli a tagokat ez a kötelezettség; b) a működési költség viselése a koordinatív-kooperatív jellegű egyesülésben és a kiegészítő gazdálkodási tevékenység folytatása esetén, ha a nyereség nem fedezi a költségeket; c) mellékszolgáltatás nyújtása, feltéve, hogy a tag vállalt illet a társasági szerződésben; d) saját gazdálkodásban végrehajtandó feladat teljesítése, ha a *taggyűlés* ilyen tartalmú határozatot hoz (az egyesülés *legfőbb szerve* az érintett tag hozzájárulásával – azaz a tagnak „vétőjoga” van – megállapítja a tag saját gazdálkodásában elvégzendő teendőit); e) az egyesülés vagyont meghaladó tartozásokért helytállni köteles: korlátlanul és a többi taggal egyetemlegesen, függetlenül attól, hogy milyen tevékenységet végez az egyesülés, és hogy a tag teljesítette-e vagyoni hozzájárulását, vagy sem, a felelősség mindig mögöttes, korlátlan és egyetemleges. Csatlakozás és tagsági jog átruházása esetén a belépő tag taggyűlési jóváhagyással mentesülhet a tagsági jogviszony létrejötté előtt keletkezett tartozásokért való felelősség alól. SzV

Ptk. 3:369. § (1) bek. b) pont, 3:369. § (2) bek. b) és e) pontjai, 3:372. § (1) bek. e) pont, 3:372. § (6)

bek., Ptk. 3:368. § (1) bek., 3:374. § (3) bek., 3:375. § (2) bek.

PIT-H-GJ-2010-69.

Tagsági kötelezettségek korlátolt felelősségű társaságban: A tag kötelezettségei a társaság *alapításához*, annak működéséhez, valamint megszűnéséhez kapcsolhatók. A társaság alapítása során a tag kötelezettsége a *vagyoni hozzájárulás* teljesítése, vagyis *törzsbetétjének* szolgáltatására köteles; a társaság működése során az esetlegesen vállalt *mellékszolgáltatás* teljesítésére, valamint a *taggyűlés* által előírt *pótbefizetés* teljesítésére, valamint a vagyoni hozzájárulása arányában viselnie kell a veszteséget; a *korlátolt felelősségű társaság megszűnése* esetére pedig korlátozott felelősség terhelheti. NBK

Ptk. 3:88. § (2) bek., 3:162. §, 3:182–3:183. §§, 3:48. § (2)–(3) bekezdések, 3:207. §
BDT 2014. 3138., BDT 2012. 2666.

Tagsági kötelezettségek közkereseti társaságban: A *közkereseti társaságban* a tag *vagyoni hozzájárulás* teljesítésére köteles; a veszteség viselésére köteles (ha a *társasági szerződés* eltérően nem rendelkezik, a veszteség a tagok között a vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg, semmis az a megállapodás, amely valamely tagot a veszteségből kizár – *societas leonina tilalma*); másodlagosan/mögöttesen, korlátlanul és a többi taggal egyetemlegesen köteles helytállni a társaság vagyona által nem fedezett tartozásokért; ha vállalt személyes közreműködést, akkor annak teljesítésére köteles. A társaság volt tagja és a megszűnt tagnak a társaságba be nem lépett jogutódja a tagsági jogviszony megszűnésétől számított 5 éves jogvesztő határidőn belül ugyanúgy köteles helytállni a tagsági jogviszony megszűnése előtt keletkezett társasági tartozásokért, mint a tag a tagsági jogviszonya fennállása alatt. A meghalt tagnak a társaságba be nem lépett örököse a tag halálától számított 5 éves jogvesztő határidőn belül a hagyatéki tartozásokért való felelősség szabályai szerint köteles helytállni a tag halála előtt keletkezett társasági tartozásokért. A társaság *betéti társasággá* való *átalakulása* során *kültaggá* váló tag az átalakulástól számított 5 éves jogvesztő határidőn belül korlátlanul köteles helytállni a társaságnak az átalakulás előtt keletkezett tartozásaiért. PT

Ptk. 3:88. § (1)–(2) bekezdések, 3:138. §, 3:139. § (1) bek., 3:151. §, 3:153. § (2) bek.

Tagsági kötelezettségek részvénytársaságban: lásd *részvényes kötelezettségei*. AÁ

Társasági formaváltás: A *származtatott alapításnak* három fajtáját különböztetjük meg: az *átalakulást*, az *egyesülést* és a *szétválást*. Az átalakulás a *gazdasági társaság legfőbb szervének* hatáskörébe tartozó olyan kérdésben való döntés, amely keretében határozhat arról, hogy más társasági formába tartozó gazdasági társasággá alakul át. Ugyanis a Polgári Törvénykönyv szerint formakényszer érvényesül, így gazdasági társaság csak *közkereseti társaság*, *betéti társaság*, *korlátolt felelősségű társaság* vagy *részvénytársaság* formájában működhet. Ebben az esetben az átalakuló gazdasági társaság megszűnik, jogai és kötelezettségei az átalakulással keletkező társaságra mint általános jogutódra szállnak át (*univerzális jogutódlás*). A közkereseti társaság betéti társasággá, a betéti társaság közkereseti társasággá történő alakulása során a jogalkotó az *átalakulási eljárás* szabályainak mellőzésével,

pusztán a *társasági szerződés módosításával* lehetővé teszi az átalakulást. Ezt a folyamatot *technikai átalakulásnak* nevezzük. NBK

Ptk. 3:39. § (1) bek., 3:89. § (1) bek., 3:133. § (1) bek., 3:153. § (1) bek.

BDT 2014. 3237.

Társasági határozat hatályon kívül helyezése: Lásd *társasági határozatok bírósági felülvizsgálata*. LZZs

Társasági határozatok bírósági felülvizsgálata: A *gazdasági társaságok* törvényes működésének egyik biztosítója a társasági határozatok bíróság előtti megtámadhatósága, azaz a társasági határozatok bírósági felülvizsgálatának az intézménye. A Ptk. a bírósági felülvizsgálat lehetőségének szabályait a *jogi személyek* közös szabályai között helyezi el, azonban eltérő rendelkezés hiányában, a Harmadik Könyv sajátos szerkezetének köszönhetően az ott írottak a gazdasági társaságok vonatkozásában is irányadók. A társaság tagjai, alapítói vagy szervei által hozott határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti a tag (tagság nélküli jogi személy esetében az alapítói jogok gyakorlója), a *vezető tisztségviselő*, valamint a *felügyelőbizottság* tagja, ha a határozat jogszabálysértő vagy a *létesítő okiratba* ütközik. A felülvizsgálat kezdeményezésének a joga azonban nem minősül olyan anyagi jognak, amely az örökléssel az örökösre mint jogutódra átszállhatna. A határozatok felülvizsgálatát a polgári peres bíróság, valamint a *választottbíróság* végzi, az eljárás alperese a gazdasági társaság. Nem jogosult a határozat bíróság előtti megtámadására az a személy, aki szavazatával hozzájárult a határozat meghozatalához, kivéve, ha tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés miatt szavazott a határozat meghozatala mellett. A kereset megindításának a határideje a határozatról való tudomásszerzéstől vagy a tudomásszerzés reális lehetőségétől számított 30 nap azzal, hogy per legfeljebb a határozat meghozatalától számított 1 éves, jogvesztő határidőn belül indítható. A bíróság vizsgálatának alapját csak a 30 napos határidő alatt megjelölt okok jelenthetik, a határidő letelte után megjelölt további jogsérelmek érdemben nem vizsgálhatók. Amennyiben a kereset benyújtója a társaság vezető tisztségviselője, és nincs más, a *gazdasági társaság képviseletének* ellátására jogosult személy, a perben a társaságot a felügyelőbizottság által kijelölt felügyelőbizottsági tag képviseli, felügyelőbizottság hiányában vagy abban az esetben, ha a felügyelőbizottság valamennyi tagja a határozat felülvizsgálatára irányuló kereset benyújtója, a bíróság a gazdasági társaság perbeli képviseletére ügygondnokot rendel. A kereset benyújtásának főszabály szerint a megtámadott határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a kereset benyújtójának indokolt kérelmére a bíróság a határozat végrehajtását felfüggesztheti, a felfüggesztés időtartama alatt a határozat joghatás kiváltására nem alkalmas. Amennyiben azonban a bíróság a társasági határozatok végrehajtását nem függeszti fel, azok a jogerős hatályon kívül helyezéig szabályosan meghozott, érvényben lévő társasági határozatnak minősülnek, amelyek kötelező erővel bírnak a társaságra vonatkozóan. Amennyiben a bíróság megállapítja, hogy a felülvizsgálat tárgyát képező határozat jogszabályt sért, vagy a létesítő okirat rendelkezéseibe ütközik, a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezi. A keresettel támadott határozatot a bíróság nem változtathatja meg, jogszabálysértés esetén hatályon kívül helyezésre, ellenkező esetben pedig a kereset elutasítására kerülhet sor.

A határozat hatályon kívül helyezésével egyidejűleg, szükség esetén a bíróság új határozat meghozatalát rendelheti el. A hatályon kívül helyező ítélet hatálya kiterjed valamennyi, a kereset benyújtására jogosult személyre, abban az esetben is, ha az eljárásban a felperesi oldalon nem vettek részt. Ez a rendelkezés nem eredményezi azt, hogy az eljárásban részt nem vevő tagok is perben álló félnek tekintendők, azonban a meghozott határozat az ő vonatkozásukban is ítélt dolognak (res iudicata) tekintendő. Amennyiben a jogszabálysértés, illetve a létesítő okiratba ütközés csekély jelentőségű és nem veszélyezteti érdemben a társaság jogszerű működését, a bíróság megállapítja a jogsértés tényét, azonban mellőzi a kérdéses határozat hatályon kívül helyezését, ez nem minősül a kereseti kérelmen való túlterjeszkedésnek. LZZs

Ptk. 3:35–3:37. §§

BDT 2006. 1421., BH 2014. 84., BDT 2014. 3085., ÍH 2015. 119., PJD 2016. 22. I., Miskolci Törvénytörvény-
szék 13. G. 40.076/2015/11.

Társasági jog: A *társasági jog* absztrahált fogalmának megalkotásával még adós a jogi szakirodalom. Ennek oka abban keresendő, hogy e jogterület számos jogág anyagába „beleenyúlik”: Eörsi Gyula – más kontextusban alkalmazott, de – találó kifejezésével élve a társasági jog jogszabályanyagát, szabályozási körét tekintve *keresztülfekvő jogterület*. Ebben az értelemben véve a társasági jog átfogó, tág kategória, amely anyagi és eljárási jellegű jogi normákat, valamint – esetenként, például a nyilvános *részvénytársasággal* kapcsolatos *felelős társaságirányítási* ajánlások vonatkozásában – jogszabálynak nem minősülő előírásokat foglal magában. Ezen széles körű megközelítés alapján több jogág részének tekinthető joganyagot is felölel a társasági jog: a szövetkezeti jogot (az 1875. évi XXXVII. tc. kereskedelmi társaságnak tekintette a szövetkezetet, és az *Európai Szövetkezetre* – SCE – is irányadók az Európai Unió társasági jogi rendelkezései); a munkajog területéről a gazdasági társaságok *felügyelőbizottságaiban* való dolgozói participációt, a *cégvezetőre* irányadó szabályokat; a versenyjog tekintetében a *gazdasági társaságok* különböző jellegű összefonódását (irányításszerzés, *egyesülés*); az értékpapírjog *részvényekre* vonatkozó előírásait és a befektetési társaságokkal kapcsolatos normaanyagot; polgári eljárásjogból a cégljárást, a megszűnési eljárásokat; a közigazgatási jog hatálya alá tartozó speciális társulásokat (például erdőgazdálkodási társulat, vízgazdálkodási társulat, vadásztársaság) és a gazdasági társaságok által folytatható üzletszerű gazdasági *tevékenységek* folytatásához szükséges engedélyeket; az alkotmányjog által deklarált *társulás és vállalkozás szabadságának* konkrét leképződéseit; a pénzügyi joghoz tartozó mérlegkészítést, adózást és a *könyvvizsgálók* tevékenységét; a büntetőjogbeli gazdasági bűncselekmények meghatározott körét (például az *alaptőke* vagy a *törzstőke* csorbítása, valótlan érték megjelölése, csődbüntett). E tág értelemben vett társasági jog rendkívül szerteágazó joganyagot ölel fel, amely azonban nem foglalkozik a társaságok belső működési mechanizmusával és a társaságokon belüli szervezeti rendszerrel sem. Célszerűbb tehát egy olyan fogalmi megközelítést választani, amely az említett hiányosságokat kiküszöböli. A *társasági jog* kifejezés etimológiájából kiinduló álláspont (Kisfaludi András) szerint e jogterülethez a társaságok sajátos belső és külső viszonyait szabályozó jogi normák tartoznak. Ez a kategória megőrzi az előző, átfogó fogalom „keresztülfekvő” jellegét, ugyanakkor kiküszöböli annak gyenge pontjait, mert nemcsak a külső jogviszonyokra koncentrál. Ugyanakkor a tág értelemben vett társasági joghoz

képest ez a fogalmi megközelítés szűkebb: a társaságnak minősülő jogalanyokkal kapcsolatos szabályanyagot tekinti társasági jognak. Tehát a *polgári jogi társaságtól* elindulva a *közkereseti*, a *betéti* és a *korlátolt felelősségű társaságon* keresztül a részvénytársaságig terjedő – polgári jogi – jogalanyi formák normaanyagát fogja át a szűk értelemben vett társasági jog. Az oktatás a társasági jogon belül alapvetően azokra a rendelkezésekre koncentrál, amelyek a Magyarország területén *székhellyel* rendelkező gazdasági társaságok *alapítását*, szervezetét és működését, a társaságok alapítóinak, illetve tagjainak jogait, kötelezettségeit és felelősségét, a gazdasági társaságok *jogutóddal való és jogutód nélküli megszűnését*, a jogi személyiségű kooperációs társaságot (*egyesülés*), valamint az *elismert vállalatcsoport* alapítását és működését szabályozzák. A társasági jog jogrendszerbeli elhelyezését illetően ma is időtálló Kuncz Ödön kereskedelmi joggal kapcsolatos megállapítása: „az általános magánjog törzséből kiemelkedő és csipkeszerűen kifinomodó különleges jogról” van szó. Egyértelműen megállapítható, hogy a társasági jog nem minősül önálló jogágnak, hanem a polgári jogon belüli önálló jogterületnek. E jogrendszerbeli besorolás indokai többértékűek:

- a) A polgári jogi jogviszonyok jellemzőivel egyezően a társasági jogi jogviszonyok alanyai is mellérendeltek és egyenjogúak. A társasági jogi jogviszony magánautonómián alapuló, speciális jellegű szerződés – többalanyú magánjogi jogügylet – révén keletkezik, amely egyben egy polgári jogi jogalanyt is, magát a gazdasági társaságot hozza létre.
- b) A társasági jogi jogszabályok alkalmazása során a bírói gyakorlat is generális jelleggel állapította meg, hogy a társasági jog a polgári jog körébe tartozik a szabályozás tárgya és módszere alapján; a társasági jog mögöttes jogterülete a polgári jog.
- c) Jogforrási szempontból pedig a társasági jog magánjogi és anyagi jogi vonatkozásai túlnyomórészt a Ptk.-ban (Harmadik Könyv Első Rész, Harmadik Rész és Ötödik Rész) található.

Az a megállapítás, hogy a társasági jog a polgári jog része nem jelenti egyben a szűkebb jogterület és a tágabb jogág teljes megegyezőségét a szabályozás tárgyát és módszerét illetően. A szabályozás tárgya vonatkozásában a társasági jog polgári jogból „kitüremkedő” jellege megmarad: a társasági jog – a polgári joghoz hasonlóan – szabályoz vagyoni (lásd a gazdasági társaságok tőkéjére, a tagok *vagyoni hozzájárulására* vonatkozó előírásokat) és személyi (lásd a gazdasági társaságok *cégnevéhez* kapcsolódó szabályokat) viszonyokat, azonban – a polgári jogtól eltérően – szervezeti kérdéseket is rendez (lásd a gazdasági társaságok szerveivel, azok egymáshoz való viszonyával, hatáskörével kapcsolatos normákat). A szabályozás módszere a Ptk. deklarálta *diszpozitivitás*. A társasági jogi szabályozás funkcióját tekintve a piac, a gazdasági élet szereplői között létrejövő társas viszonyok megfelelő mértékű – nem túlzott állami szerepvállalással járó – rendezésére hivatott. A gazdasági rendszervált(oz)ás során a magántulajdonnal kapcsolatos áruviszonyok megjelenése előtt – mintegy ezeknek kínálva fel társulási és/vagy befektetési formákat – teremtett a társasági jog jogi kereteket társas magánvállalkozások számára; nem a kialakult gazdasági viszonyok jogi szabályozását szolgálta, hanem – ellenkezőleg – új típusú gazdasági rend kialakulását segítette elő. A társasági jog tette lehetővé az állami tulajdon lebontását és a magántulajdonosok együttműködésén alapuló üzletszerű társulási formák alapítását. A gazdasági társaságok léte alapvető jelentőségű; a tőkekoncentráció, a tevékenységi

kockázatmegosztás és a tagi felelősség korlátozása révén legfontosabb tényezői gazdasági életünknek. Kisfaludi András szerint a társasági jognak két fontos feladata van: a gazdasági társaságok önálló jogalanykénti funkcionálásának biztosítása és a társaságok léteéhez kapcsolódó érdekkonfliktusok kezelése. A társasági jog szerepe megnyilvánul egyrészt a jogalannyal (a gazdasági társasággal) kapcsolatos jogviszonyok (alapítás, működés, szervezet, megszűnés), másrészt a jogalanyt létesítők (a gazdasági társaság alapítói), alkotók (a gazdasági társaság tagjai) közötti jogviszonyok (jogok, kötelezettségek, felelősség, *kisebbségvédelem*), harmadrészt a jogalannyal (a gazdasági társasággal) külső szerződéses viszonyba kerülő személyek (tehát nem a *társasági szerződést* kötő felek, hanem a gazdasági társasággal szerződő harmadik személyek, a hitelezők tartoznak e kategóriába) helyzetének (*hitelezővédelem*) szabályozásában. PT

Ptk. 3:4. § (1)–(3) bekezdések

21/1990. (X. 4.) AB határozat, LB Cgf. II. 32.619/1991., LB Cgf. II. 32.195/1992.

Társasági jog fejlődése Ausztriában: Az osztrák *társasági jog* fejlődése több pontban hasonlít és összefonódik a német társasági jog fejlődéssel. Az osztrák társasági jog nincs egy egységes társasági törvényben kodifikálva, hanem több jogszabályon alapul, így például az Osztrák Polgári Törvénykönyvön (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, ABGB), és a 2007-ben hatályba lépett Vállalkozási Törvénykönyvön (Unternehmensgesetzbuch, UGB). A szabályozás jellegzetessége az osztrák társasági jog történeti fejlődésére vezethető vissza. A 18. században két váltójogi rendelet született, az első 1717-ben, Bécs és Alsó-Ausztria, a második 1722-ben, a belső tartományok részére. A két váltójogi rendelet a társaságokra, a könyvvezetésre és a képviselőre vonatkozó rendelkezéseket is tartalmazott. I. Ferenc császár 1809-ben bizottságot nevezett ki egy kereskedelmi kódex kidolgozására, amely öt könyvből állt volna: kereskedelem, váltójog, tengeri kereskedelem, csődjog és bírósági rendszer. A kódex teljes terjedelmében nem készült el, és az elkészült részek sem léptek hatályba. 1849-ben készült el az Entwurf eines österreichischen Handelsrechts című tíz könyvből álló tervezet, majd 1853-ban a Kereskedelmi Minisztérium kereskedelmi jogi törvénytervezete, azonban egyik sem lépett hatályba. Az 1861-ben elkészült német Kereskedelmi Törvénykönyv (ADHGB), Ausztriában Allgemeines Handelsgesetzbuch für das Kaiserthum Österreich (AHGB) néven 1862-ben lépett hatályba. A kódex négy könyvből állt, szabályozta a kereskedők jogállását, a kereskedelmi társaságokat, a *csendestársaságot*, a véletlen közösségeket és kereskedelmi ügyleteket, nem tartalmazta azonban az ADHGB tengeri kereskedőkről szóló részét. Az AHGB-n kívül számos részterületet szabályozó jogszabály is napvilágot látott, így például az 1906-os Gesetz über die Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbHG) a *korlátolt felelősségű társaságról* (Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH). Az AHGB-t az 1938-as Anschluss következtében a német Kereskedelmi Törvénykönyv (Handelsgesetzbuch, HGB) váltja fel. Ausztriában 1965-ben lépett hatályba a *részvénytársaságokat* szabályozó részvénytörvény (Aktiengesetz, AktG), amely jelentős változásokat eszközölt a korábbi szabályozáshoz képest; így például a kötelező alapítók számát ötről kettőre csökkentette, a fő *részvénytípus* a bemutatóra szóló *részvény* lett, megemelték az *alapításhoz* szükséges *alaptőke* összegét. A kft.-törvény és a részvénytörvény számos módosítás után ma is hatályos. Az osztrák kereskedelmi jogot 2005-ben módosító törvény a Handelsrechts-Änderungsgesetz számos területen megreformálta a Ke-

reszkedelmi Törvényt. A törvény nevét HGB-ről UGB-re (Unternehmensgesetzbuch), azaz vállalkozási törvénykönyvre változtatták. A reform főbb módosítási pontjai a következők: a HGB alapfogalmainak újrafogalmazása, a cégjogot érintő módosítások és a személyegyeztítő társaságokkal kapcsolatos változások. Az UGB több mint 30 törvényt módosított, így például a részvénytársasági, a korlátolt felelősségű társasági és a szövetkezeti törvényt is. A hatályos osztrák jog társasági formái német hatást mutatnak, ugyanis létezik a *közkereseti társaság* (offene Handelsgesellschaft), a *betéti társaság* (Kommanditgesellschaft), a csendes-társaság (stille Gesellschaft), a betéti részvénytársaság (Kommanditgesellschaft auf Aktien), a részvénytársaság (Aktiengesellschaft) és a korlátolt felelősségű társaság (Gesellschaft mit beschränkter Haftung). FZs

Társasági jog fejlődése Franciaországban: A társaságok szabályozása kezdetleges formában a 17. században kezdődött (Code Michaud, 1629; egyes társaságok alapító okirata; Code Savary, 1673), azonban a modern polgári liberális szellemű, átfogó, úttörő jellegű és részletes állami *társasági jogi* szabályozást a Kereskedelmi törvénykönyv, a Code de commerce tartalmazta. Így a társasági jog modern állami kodifikációjában Franciaország úttörő szerepet játszott. Napóleon a Polgári Törvénykönyv megalkotása után (1804) a Kereskedelmi Törvénykönyv (Code de commerce) elfogadását is szorgalmazta (1807). A Code de commerce III. címe eredetileg három kereskedelmi társasági formát szabályozott: a *közkereseti társaságot* (société en nom collectif), a *betéti társaságot* (société en commandite) és a részvénytársaságot (société anonyme) (Code de commerce, 19. cikk). A közkereseti társaságot a legalább két tag a társaság vállalásaiért fennálló korlátlan és egyetemleges felelőssége jellemezte, és a társaság elnevezésében csak a tagok neve szerepelhetett (Code de commerce, 20–22. cikk). A társaságok $\frac{3}{4}$ -e a 19. században ebben a formában működött. A betéti társaság esetében a *beltag(ok)* felelőssége korlátlan, a *kültag(ok)* pedig csak egyszerű befektetők, akik csak a befektetésüket kockáztatják (Code de commerce, 23. cikk). A részvénytársaság azért volt „névtelen” (anonyme), mert az elnevezésében nem szerepelhetett a tagok (*részvényesek*) nevei (Code de commerce, 29–37. cikk). Ügyvezetését visszahívható, részvényes vagy nem részvényes megbízottak végezték, juttatásért cserébe vagy ingyenesen; a részvényesek felelőssége korlátozott volt. A részvények bemutatóra vagy névre szólók is lehettek, előbbieket átadásukkal, az utóbbiakat az eladó és vevő aláírásával hitelesítve a *részvénykönyvbe* történő bejegyzéssel lehetett elidegeníteni. A részvénytársaság alapítása kormányzati engedélyhez volt kötve; az *alapítási* eljárás körülbelül egy-másfél évig tartott. A Code de commerce (egykori) 38. cikke gyakorlatilag a negyedik társasági formát is létrehozta, ugyanis ez a cikk előírta, hogy a betéti társaság tőkéjét is részvényekre lehet osztani, eltérően az erre a társasági típusra vonatkozó általános szabályoktól: sajátos társasági forma, a betéti részvénytársaság. Az ötödik kereskedelmi társasági típus, a *korlátolt felelősségű társaság* (société à responsabilité limitée [SARL]) recepciója Franciaországban csak 1925-ben történt meg; *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság* 1985-től alapítható (Loi n° 85-697 du 11 juillet 1985 relative à l'entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée et à l'exploitation agricole à responsabilité limitée). A társaság, a társulás szerződéses felfogása nagyon erős volt a francia jogban, ezért az egyoldalú akaratnyilatkozattal létrehozható egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság bevezetése nehézségekbe ütközött. A francia társasági jogi rendszert 1966-ban külön törvénybe foglalták (Loi n° 66-537 du

24 juillet 1966 sur les sociétés commerciales), és modernizálták, és azóta folyamatosan végeznek „finomhangolásokat”, viszont 2000-től ezt a szabályozást visszahelyezték a Code de commerce-be. A társasági jogi joganyag e részének a Kereskedelmi Törvénykönyvbe való visszahelyezése e törvénykönyv szerepének megerősítését és jelentőségének növelését mutatja. Ez a reform jelzésértékű, mert Franciaország fenn kívánja tartani a magánjog dualista megosztását a polgári jog és a kereskedelmi jog között, szemben például az olasz vagy legújabban a román magánjoggal, amely jogrendszerekben áttértek a monizmusra. Jelenleg is a Code de commerce tartalmazza – igaz, hogy eredeti szövegéhez képest alaposan átdolgozva – a hatályos társasági jog alapvető szabályait (II. könyv a kereskedelmi társaságokról és a gazdasági érdekegyesülésről). A francia jog jelenleg még egy társasági formát ismer: a meglévő öt típus mellé bevezették az részvényeseknek a szervezet és működés vonatkozásában jelentős szabadságot biztosító egyszerűsített részvénytársaságot (société par actions simplifiée [SAS]). A Code de commerce által szabályozott társaságok *jogi személyiséggel* rendelkeznek, de a kereskedelmi jog is ismer kötelmi jogi jogviszonyként, jogi személyiség nélkül létrejövő társaságot is (a Code de commerce által szabályozott kereskedelmi jogi társulás – *associations commerciales en participation* vagy a de facto társaság – société de fait, amely *csendestársaság* is lehet). A francia jogban a társaságcsoporthoz is jogi személyiség nélküli társaságként azonosítják, ugyanis a csoportjelleg következtében speciális, a *vállalatcsoporthoz* vonatkozó szabályok aktiválódnak (*konzernjog*). A társaságok működési időtartama nem haladhatja meg a 99 évet (Code de commerce, L210-2 cikk), viszont a jogszabály nem tiltja, hogy a társaság élettartamát a tagok vagy részvényesek meghosszabbítsák. A társaságok valamennyi formája bejegyzésköteles, és a kereskedelmi jegyzékbe (Registre du Commerce et des Sociétés – RCS) történő bejegyzése révén nyeri el a jogi személyiséget. VE

Társasági jog fejlődése Magyarországon: A 19. századot megelőzően Magyarországon nem beszélhetünk kodifikált kereskedelmi és *társasági jogról*. A kereskedelmi jog jogforrásai az államalapítástól a 18. századi első kodifikációs próbálkozásokig a kereskedelmi szokások és a városi statútumok voltak. A magyar törvényhozás első kereskedelmi vonatkozású törvénye az 1723. évi LIII. törvénycikk volt, amely a kereskedelmi könyvek kötelező vezetéséről rendelkezett. A törvény elismerte a kereskedelmi könyvek fontosságát és ezek kivételes bizonyító erejét. A kereskedelmi jog kodifikációjával kapcsolatos próbálkozásnak tekinthetjük a kereskedelmi és váltótörvények javaslatának elkészítését, amelyre a királyi Kúria 1779-ben kapott megbízást. Az elkészült és többször megvitatott javaslat soha nem emelkedett törvényerőre, azonban hatással volt arra a kodifikációs folyamatra, amely a 19. században elkezdődött. Az 1827. évi VIII. törvénycikk egy új kodifikációs bizottságot nevezett ki egy kereskedelmi és váltójogi törvény kidolgozására, azonban ennek a javaslata sem emelkedett törvényerőre. Mind a királyi Kúria által elkészített törvényjavaslat, mind pedig az 1827-ben kinevezett kodifikációs bizottság által elkészített törvényjavaslat tartalmazott a kereskedelmi társaságokra vonatkozó előírásokat; így például mindkét javaslatban megtalálhatók voltak a kereskedelmi társaságok alapítására és működésére vonatkozó lényeges rendelkezések. A második törvényjavaslat már a kereskedőkre, a *cégbejegyzésre* és a kereskedelmi könyvekre vonatkozó előírásokat is tartalmazott. Az 1839/1840. évi országgyűlés által kinevezett kodifikációs bizottság munkálatai alapján keletkezett számos,

a kor gazdasági életének jogi háttérét biztosító jogszabály (a váltóról, a kereskedőkről, a gyárak jogviszonyairól, a kereskedői testületekről és az alkuszokról, a csődületekről). Társasági jogi szempontból meghatározóan fontos az 1840. évi XVIII. törvénycikk a közkeresetre összeálló társaságok jogviszonyairól. A törvény három társasági formát szabályoz: a *közkereseti társaságot*, a *betéti társaságot* és a *részvénytársaságot*. Az önálló kereskedelmi és társasági jogi kodifikáció legfontosabb 19. századi állomása az 1873-ra elkészülő Kereskedelmi törvény (Kt.) tervezete volt. A tervezet hosszas tanácskozások és viták után 1875-ben lett elfogadva, mint az 1875. évi XXXVII. törvénycikk. A Kt. 1876. január 1-jén lépett hatályba Magyarországon, és négy kereskedelmi társaságot szabályozott: a közkereseti társaságot, a betéti társaságot, a részvénytársaságot és a szövetkezetet. A Kt. tervezetét elkészítő Apáthy István egyetemi tanár az 1861-es német kereskedelmi törvényt vette alapul, kihagyva a törvénytervezetből a betéti részvénytársaságot, a *csendestársaságot* és a tengeri jogot. A Kt. azonban a kereskedelmi *cégjegyzékre* vonatkozó rendelkezéseket is tartalmazott, és szabályozta nem kereskedelmi társaságként az alkalmi egyesülést is. A törvénykönyv nem értelmezhető a 19. századi magyar kodifikációs kísérletek folytatásaként, azonban kétségtelenül hozzájárult a kereskedelmi jog jogággá alakításában. A társasági formák körét az 1930. évi V. törvénycikk bővíti ki, amikor a törvény felveszi a társasági formák közé a *korlátolt felelősségű társaságot* és a *csendestársaságot*. A következő évben a kereskedelmi jogi tárgyú rendelkezések az 1931. évi XX. törvénycikkkel egészülnek ki, amely a vállalkozási formák közötti együttműködést és gazdasági versenyt szabályozta. Az 1945 után bekövetkezett politikai és gazdasági átalakulások következtében a kereskedelmi társaságok joga fokozatosan háttérbe szorult. A Kt.-t és az 1930. évi V. törvénycikket formálisan nem helyezték hatályon kívül, azonban a szocialista gazdasági rend megszilárdulásával a társasági jog „tetszhalott” állapotba került. A szocialista időszakban az intézménytípusú jogi személyek domináltak, amelyeket az állam a minisztériumok által alapított és igazgatott. Az 1958. évi 9. tvr. engedélyezte a kisiparosok számára a kétszemélyes közkereseti társasági forma használatát. A Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet hatályon kívül helyezte a Kt. betéti társaságra és szövetkezetekre vonatkozó rendelkezéseit, de megtartotta a kkt.-t, kft.-t és rt.-t. 1967-ben az állami szektorban megjelenik a sajátos állami társulások modellje, az egyesülés és közös vállalat, majd ezt egészítette ki az 1970. évi 19. törvényerejű rendelet a gazdasági társulásokról, amely rendelkezések értelmében gazdasági társulást állami vállalat, szövetkezet és más szocialista szervezet hozhatott létre. Az 1978. évi 4. törvényerejű rendelettel a gazdasági társulások különböző formái egy összetett jogi szabályozást kaptak. Ezt követte az 1981. évi 15. törvényerejű rendelet a gazdasági munkaközösségekről, amely a természetes személyek társulásokba való bevonását ösztönözte. A magyarországi társasági jog fejlődésének következő két nagy mérföldköve az 1985. évi 16. tvr., amely újraszabályozta a bírósági cégeljárást, majd az 1987. évi 28. tvr., amely lehetővé tette az állampolgárok számára a kft.-alapítást. Az 1980-as évek második felének gazdasági és politikai feltételei között egyre inkább megfogalmazódott az igény egy modern magyar társasági jogszabály kidolgozására és bevezetésére. A gazdasági realitásnak kívánt megfelelni az 1989. január 1-jén hatályba lépő 1988. évi VI. törvény a gazdasági társaságokról. A jogszabály *húzó törvénynek* számított, mert elindította a rendszerváltás gazdasági jogalkotását, így megtörténik a cégjog modernizálása (1989. évi 23. tvr.), az értékpapír- és tőzsdejog (1990. évi VI. törvény), a csődjog (1991. évi XLIX. törvény), a versenyjog (1990. évi

LXXXVI. törvény) és a számviteli jog (1991. évi XVIII. törvény) kialakítása. A nemzetközi és magyar jogfejlődés, a törvény alkalmazásának gyakorlati tapasztalatai és nem utolsósorban a technikai fejlődés készítette a jogalkotót a gazdasági társaságokról szóló törvény felülvizsgálatára és módosítására. Ennek eredményeképpen készült el a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (második Gt.) és hozzá kapcsolódó 1997. évi CXLV. törvény a *cégnyilvántartásról*, a *cégnyilvánosságról* és a bírósági *cégeljárásról*. A második Gt. újdonságai közé tartozott például az, hogy nonprofit tevékenységre is lehetővé tette a *gazdasági társaság alapítását*, megjelent az alapítási folyamatban az *előtársasági* formáció, de általános szabályozást nyertek a tagok kisebbségi jogai is. Magyarország uniós csatlakozását követően lépett hatályba a harmadik társasági törvény. A 2006. évi IV. törvény vállalkozóbarát szemléletű volt, és növelte a társasági szerződés *diszpozitivitását*. A Ptk. 2014. március 15-én lépett hatályba, és tartalmazza a társasági jogot is. Ezzel a jogalkotó az eddig alkalmazott dualista rendszer helyett a monista rendszert követi. A dualista felfogás szerint a magánjog két külön alrendszerre osztható, a polgári jogra és a kereskedelmi jogra. Az adott ország jogrendszerében pedig egymás mellett létezik polgári törvénykönyv és kereskedelmi törvénykönyv. A monista felfogás szerint a polgári jogi és kereskedelmi jogi viszonyokat ugyanazon szabályok szerint bírálják el, és ugyanazon időben csak az egyik törvénykönyv van hatályban. A társasági jognak a Ptk.-ba való integrálásának következményeként, megszűnt a gazdasági társaságok külön törvényben történő szabályozása. A társasági jogra vonatkozó részt a Ptk. a jogi személyről szóló Harmadik Könyvének Harmadik Része tartalmazza. A *jogi személyek* körébe a társaságokon kívül az egyesületek, szövetkezetek, *egyesülések* és alapítványok is beletartoznak. A társaságokra vonatkozó általános rendelkezések a Ptk.-ban jelentősen csökkentek annak következtében, hogy a törvénykönyv a gazdasági társaságok számos szabályát kiterjesztette a jogi személyek teljes körére. A Ptk.-ban a gazdasági társaságok tekintetében *formakényszer* érvényesül, azaz gazdasági társaság csak a törvény által meghatározott formákban alapítható. Gazdasági társaság a közkereseti társaság, a betéti társaság, a korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság. A társasági jogban a jogalkalmazás során, ha a törvény az egyes társasági formáknál eltérően nem rendelkezik, a jogi személyek közös szabályait és a társaságok közös szabályait egyaránt kell alkalmazni. FZs

Társasági jog fejlődése Nagy-Britanniában: Az angol *társasági jogban* a 19. század első negyedében három társasági forma volt ismeretes: a királyi charterrel alapított társaság (Royal Charter), a törvény által létrehozott társaság (Act of Parliament) és a jogi személyiség nélküli társaság (Deed of Settlement Company). A jogi személyiség nélküli társaságok esetében a tagok, így például a *részvényesek* mögöttesen és saját vagyonukkal feleltek a társaság ki nem fizetett tartozásaiért. Az angol társasági jogalkotásban az 1844-es Joint Stock Companies Act jelentett fordulópontot, amely lehetővé tette a *részvénytársaságok* alapítását nyilvántartásba vétellel, és megtiltotta a nagy jelentőségű társaságok bejegyzés nélküli működését. A törvény egyedi engedélyeztetési eljárást ír elő, létrejön a kötelező regisztráció és a *cégnyilvántartás* intézménye. A részvénytársaság alapításához legalább 25 részvényesre volt szükség, majd a társaság feltételes nyilvántartásba vétele után a *részvények* jegyzését nyilvánossá kellett tenni. A társaság csak akkor került véglegesen bejegyzésre, ha részvényeinek minimálisan $\frac{3}{4}$ -ét jegyezték. A részvényesek tekintetében

az 1855-ös Limited Liability Act bizonyos feltételek mellett korlátozott felelősséget vezetett be, azaz felelősségüket részvényeik névértékére korlátozhatták; megmaradt azonban a korlátlan tagi felelősséggel rendelkező részvénytársaságok alapításának a lehetősége is. A törvény rendelkezéseinek értelmében a részvényeken fel kellett tüntetni ezek névértékét, a *korlátolt felelősség* kifejezés meg kellett jelenjen a társaság nevében és a *könyvvizsgálónak* évente legalább egyszer be kellett számolnia a társaság gazdasági helyzetéről. A Limited Liability Act csak néhány hónapig volt hatályban, ugyanis a törvényhozó az 1856-ban a Joint Stock Companies Act elfogadásával hatályon kívül helyezte. Az új törvény egységes szerkezetbe foglalta a részvénytársasági jogot, és eljárásjogilag is egyszerűsítette a társaságok nyilvántartásba vételét. Az 1862-es társasági törvény, a Companies Act vezette be a tagi garanciával működő *korlátolt felelősségű társaságot* (Company Limited by Guarantee), amely elsősorban a *nonprofit társaságok* elkülönült szabályozására szolgál. A Companies Act vezette be az angol társasági jogba az *ultra vires* elvét, amelynek célja a korlátolt felelősséggel való visszaélések esetleges korlátozása. Az elv szerint a társaság csak az alapító okiratban megjelölt *tevékenységi* körben köthetett szerződéseket, és az alapító okirat erre vonatkozó részét a részvényesek egyhangú határozattal sem módosíthatták. Ezt a szabályt 1947-ben úgy módosították, hogy a részvényesek bírósági hozzájárulás nélkül is módosíthatták a tevékenységi kört, ha erről egyhangú határozatot hoztak. 1890-ben a Partnership Act rendezte a személyegyesítő társaságok jogállását. A törvény értelmében a partnerség személyek közötti kapcsolat profitszerzés céljából. 1907-ben a Limited Partnership Act, a *betéti társaságról* szóló törvény elismeri a korlátolt felelősséget a személyegyesítő társaságok vonatkozásában, előírja a társaság cégnyilvántartásba való bejegyzését, megtiltja a korlátolt felelősségű tagnak, hogy a társaság üzletvezetésében részt vegyen. 1908-ban látott napvilágot egy modern társasági jogi törvény a Companies (Consolidation) Act. A törvény szabályozza a társaságok *alapításának* a módját és az alapító okirat kötelező elemeit. A három már ismert társasági forma mellé (Company Limited by Shares, Company Limited by Guarantee, Unlimited Company) a törvény bevezeti az angol társasági jogba a zárt társaságot (Private Company) mint társasági formát. A törvény értelmében a zárt társaság egy olyan társaságot jelent, amely korlátozza a részvények átruházási jogát, tagjainak a számát maximalizálja, és megtiltja, hogy a részvények vagy a *kötvények* jegyzésére nyilvánosan kerüljön sor. Nagy-Britannia 1972-ben csatlakozott az Európai Közösségekhez, ezt követően néhány év alatt be kellett építenie jogrendjében számos közösségi társasági jogi irányelvet. A csatlakozást követően, a kontinentális társasági jog hatására a zárt társaság (Private Company) lett az általános, a nyílt társaság (Public Company) pedig speciális társasági forma. Az angol társasági formákat a következőképpen lehet osztályozni: a tagok felelőssége alapján megkülönböztetjük a részvénytársaságot (Company Limited by Shares), a tagi garanciával működő korlátolt felelősségű társaságot (Company Limited by Guarantee) és a korlátlan felelősségű társaságot (Unlimited Company). A társaság nyitott (public) vagy zárt (private) jellegét az 1985-ös Companies Act határozza el. A nyitott társaság a részvényre vagy biztosítékra korlátozott társaság, *jegyzett tőkével* rendelkezik, és a társasági szerződés *public company-ként* definiálja. A társasághoz bárki szabadon csatlakozhat, a minimális *alaptőke* 50 ezer font, legalább két tag kell az alapításhoz, és két igazgató szükséges a társaság vezetéséhez. Zárt társaság alapításakor a tagok közötti bizalom kerül előtérbe, a jogszabály nem ír elő alaptőke-minimumot, és a társaság nem köteles nyilvánosságra hozni részvényesei nevét sem. A tag személyes közreműködése alapján megkülönböztethetjük

a személyegyesítő társaságokat (partnerships) – amelyek létrehozása bejegyzés nélkül is csak a tagok megállapodásához kötött – és a tőkeegyesítő társaságokat (companies), amelyek alapító okirat vagy királyi alapítólevéllel jönnek létre, és nyilvántartásba vétel után rendelkeznek *jogi személyiséggel*. Az angol társasági jog ismeri az alternatív vállalkozási formákat, így például a szövetkezetet (co-operatives), a közös vállalatot (joint ventures) és a köztestületet (public corporations). FZs

Társasági jog fejlődése Németországban: A német *társasági jog* nincs egy egységes társasági törvénybe kodifikálva, hanem több jogszabályon alapul. A személyegyesítő társaságokra vonatkozó rendelkezéseket a Kereskedelmi Törvénykönyv (Handelsgesetzbuch, HGB, 1896), az egyesületek alapformáira és a *polgári jogi társaságra* vonatkozó szabályozást a Német Polgári Törvénykönyv (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB, 1896) tartalmazza. Egyes társasági formákra vonatkozóan külön törvényeket is alkottak: a *korlátolt felelősségű társaságot* a Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG, 1892), a *részvénytársaságot* és a betéti részvénytársaságot az *Aktiengesetz* (AktG, 1965) szabályozza. A szabályozás jellegzetessége a német társasági jog történeti fejlődésére vezethető vissza. A Német Birodalom területén 1794-ben lépett hatályba a porosz Allgemeines Landrecht für preussischen Staaten (A porosz államok általános tartományi jogai), amely átfogó jelleggel szabályozta a kereskedelmi jogot, többek között először határozta meg a kereskedő fogalmát. A kódex magánjogi részén belül elhelyezkedő kereskedelmi jogi joganyag a váltójoggal, tengeri joggal, iparjoggal és biztosítási joggal foglalkozott. Egy, az egész német területre érvényes kereskedelmi törvénykönyv kidolgozásának a szükségessége már az 1848-as frankfurti nemzetgyűlésen megfogalmazódott, amikor ennek elkészítésére az igazságügyi miniszter egy bizottságot állított fel. A bizottság a javaslatot 1849. márciusában *Entwurf eines allgemeinen Handelsgesetzbuches für Deutschland* címen mutatta be. A javaslat öt címből állt: (1) a kereskedők és a jogügyletek, (2) szerződések alakja és a kereskedelmi ügyekben bizonyítási eszközökről, különösen a kereskedelmi könyvekről, (3) a kereskedelmi társaságokról, (4) *tőzsdéről* és az alkuszokról, (5) bizományosról, szállítóról, alkuszról. Miután azonban 1849. áprilisában IV. Frigyes Vilmos porosz király elutasította a neki felajánlott császári koronát, a bizottság felbomlott, és a bemutatott tervezet nem valósult meg. Ugyanilyen céllal alakult 1856-ban Bajorországban is kodifikációs bizottság, amelynek vezetője Friedrich von Ringelmann bajor igazságügyi miniszter volt. Végül 1861-ben lépett hatályba a német Kereskedelmi Törvénykönyv, az Allgemeines Deutsches Handelsgesetzbuch (ADHGB). A törvénykönyv elkészítőire erős hatással volt a francia Code de commerce. A kódex megkülönbözteti a *közkereseti társaságot* (offene Handelsgesellschaft, OHG), a *betéti társaságot* (Kommanditgesellschaft, KG), a betéti részvénytársaságot (Kommanditgesellschaft auf Aktien, KGaA), a részvénytársaságot (Aktiengesellschaft, AG), a *csendestársaságot* (stille Gesellschaft), az *egyesülést* (Vereinigung zu einzelnen Handelsgesellschaften für gemeinsame Rechnung) és a szövetkezetet (Genossenschaften). Ugyanakkor az ADHGB magában foglalja egyes kereskedelmi ügyletek szabályozását is. 1896-ban az ADHGB-t a Handelsgesetzbuch (HGB) váltotta, amely négy személyegyesítő társasági formát különböztetett meg: a közkereseti társaságot (OHG), a betéti társaságot (KGaA), a csendestársaságot (stille Gesellschaft) és a hajózási társaságot (Partenreederei). 1937-ben alkotják meg az első önálló részvénytörvényt (AktG). Ekkor a részvénytársaság minimális *alaptőkéjét* 500 ezer márkára

emelték, és szigorítottak az *igazgatóság* felelősségén is. A részvénytársaság 1965-ben új törvényt kapott, amely számos módosítást követően ma is hatályban van. Egy 1994-es módosítást követően lehetőség nyílt *egyszemélyes részvénytársaság* alapítására is. A korlátolt felelősségű társaságra (Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH) vonatkozó törvény 1892-ben született (GmbH-Gesetz); a törvény 1980-as jelentős módosítását 2008-ban egy újabb reform követte. Ennek célja a német korlátolt felelősségű társaság versenyképességének a növelése volt a gazdasági társaságok nemzetközi piacán. Ebből a célból fogadták el 2008. október 23-án a GmbH-jog modernizálásáról és a visszaélések visszaszorításáról szóló törvényt (Gesetz zur Modernisierung des GmbH-Rechts und zur Bekämpfung von Missbräuchen, MoMiG) is. A 2008-as módosítások következtében a törvény lehetővé tette, hogy az eddigi 25 ezer € *törzstőkeminimum* helyett, a GmbH 1 € törzstőkével is megalakulhasson; ez a társasági forma az *Unternehmergesellschaft* (UG). FZs

Társasági jog fejlődése Olaszországban: A *társasági jog* egyik bölcsője Olaszország. A társaságok kötelmi jogi, szerződéses alapon fejlődtek ki a 9. századtól induló jelentős gazdasági változások, az úgynevezett *kereskedelmi forradalom* hatására. A társaságok első típusa a *societas* római mintáját alkalmazza: a tagok felelőssége korlátlan, a társaság kevéssé különül el az őt alkotó tagok személyétől; e típus jellemző formája a *compagna*. Eredete a *cum* és a *pane* szavakból ered: együtt törni meg a kenyeret; ez is jelzi, hogy legtöbbször családtagok vettek részt benne. A tagok vezetőt választottak, vagy felváltva gyakorolták a társaság vezetését; a társaság fiókjait is általában egy-egy tag vezette. A társaság vezetője az *ego et socii* (én és a társaim) kitételrel szerződött, és a jogfejlődés eredményeképpen a többi tagot is lehetett azonosítani, mert fokozatosan megjelent a társaság nyilvántartásba vételének intézménye (először a *céhek*, majd a városok tartották nyilván a társaságokat). E társaságok éves könyvvitellel rendelkeztek. Az örök időkre szóló társaságot (*pactum de stando in perpetua societate*) semmisnek tekintették. A társaság tagjai a nyereségben és a veszteségben a bevitt vagyonukkal arányosan (*pro rata*) részesedtek. Megjelent a szubszidiárius felelősség: először a társaság vagyonára kellett a *hitelezőnek* eljárnia, és a tagok magánvagyonára csak akkor, ha a társaság vagyona nem volt elegendő a követeléseinek kielégítésére. Az egyes tagok hitelezői nem szerezhették meg a társaság vagyonát, csak az adós tag saját részesedését. A *compagna* a modern *közkereseti társaság* alapmodellje volt. A társaságok másik típusának alapja a kölcsön. Az egyház tiltotta a kamatot, és ez nem kedvezett a kereskedelemnek. Viszont a kereskedelem fejlődési igénye miatt az egyház is elismerte, hogy a tőkéből nyereség szerezhető, amennyiben a következő két feltételből legalább egy teljesül: a tőke veszélye (*periculum sortis*) vagy a helyek távolsága (*distacia loci*). Ennek az elismerésnek az alapján virágzott fel a *commenda*; 967-ben a rialtói városi jogban már megjelent ez a szerződéstípus, és egyben középkori és újkori társasági forma volt. Ennek keretében a tőkés társ pénzt adott a kereskedőnek, aki cserébe megígérte, hogy a tőkét és az ebből származó nyereség egy részét visszaadja. A tőkés társ (*commendator*) az aktív társ (*commendarius, tractator*) üzleti tevékenységére magas kockázatot vállalt, ezért vált elfogadottá, hogy kamatban (nyereségben) részesüljön. A *commenda* célja általában egy kereskedelmi út megvalósítása volt, ezért minden egyes üzleti tervre külön megállapodásokat kötöttek. A tőkés számára a *commenda* csodálatos technika volt: többféle árut küldhetett és hozathatott, ezzel megosztotta az adott árutípushoz kapcsolódó kockázatát,

és legfőképpen nem kockáztatta az életét a tengeren. A commenda eredete vitatott: egyesek visszavezetik a római jogi tengeri kölcsönre, mások szerint nincs kapcsolat, hasonló alakzat újrafeltalálásáról van szó. A harmadik álláspont az iszlám jogból eredezteti a commendát, ahol két forma is létezett, a *kirad*, amely az egyik tag pénzügyi hozzájárulását feltételezte, és a *schirkat inan*, amely mindkét tag pénzügyi *apportjára* épült. Az iszlám jogból ismert a muqarada is, amely szintén a commendára hasonlít. Arab közvetítéssel jutottak el a számok Európába, és valószínűleg a kettős könyvelés elve is (Luca Pacioli, 1494), tehát a commenda esetében sem zárható ki e hatás. A commenda keretében jelent meg egyértelműen a korlátolt tagi felelősség: a tőkés, a *kültag* nem felelt a társaság tartozásaiért: ha a hajó vagy a rakomány elveszett, csak a befektetését veszítette el. A commenda elsősorban a szárazföldi kereskedelemben, határozott ügyletre, majd később határozatlan időre is alapíthatóvá vált, a folyamatos együttműködés kereteit is megteremtve ezáltal. Általános modell volt, hogy a kültag a tőke $\frac{2}{3}$ -át, a beltág a tőke $\frac{1}{3}$ -át bocsátotta a társaság rendelkezésére, viszont a nyereségből egyformán részesedtek. A commenda a modern *betéti társaság* modellje. A commenda altípusa volt a rogadia vagy rogancia, amelynél az aktív társ nem felelt, ha a rábízott vagyont elvesztette, amennyiben a saját vagyona is elveszett. Speciális forma volt a colonna, a tengeri vállalkozásra létrejött társaság, amelyben minden tag – a hajó tulajdonosai, kapitányai, legénysége, pénzügyi befektetők – érdekeltséggel bírt a társaságban, és köztük oszlott meg a nyereség előre meghatározott elvek szerint. Érdeklenség, hogyha a hajót átadták a hitelezőknek, akkor nem feleltek az út során a vállalkozás vezetője által vállalt kötelezettségekért, tehát korai formában megjelenik a felelősséghatározás intézménye. Hasonlóan működött az Amalfiból fennmaradt, a Tabula Amalfitana által említett entiga. A nagy földrajzi felfedezésekkel és a gyarmatosításokkal a gazdasági jogi innováció központja áttevődött Hollandiába és Nagy-Britanniába, ahol a *részvénytársaság* modellje kialakult. I. Napóleon vezette be a francia Kereskedelmi Törvénykönyv olasz fordítását (1808) az általa létrehozott Olasz Királyságba (Velence, Dél-Tirol, Dalmácia, Isztria). Olaszországban az állami egység kialakulása után a Szárd Királyság 1842-es, francia mintájú kereskedelmi törvénykönyv hatályát terjesztették ki az egész államban (1865). Ezt a törvénykönyvet a korábban rendkívül modernnek számító új Kereskedelmi Törvénykönyv (Codice di commercio) 1882-ben váltotta fel. E kódex — a kereskedelmi törvénykönyvek szellemében — a gazdasági forgalom kötelmi jogának a sajátos szabályait, illetve a társasági jogot és a csődjogot is tartalmazta. Olaszország 1942-ben áttért a magánjog monista szabályozására, így a Kereskedelmi Törvénykönyvet hatályon kívül helyezték, és a társasági jogot is a Polgári Törvénykönyvbe (Codice civile) integrálták. Jelenleg az olasz jog az egyszerű társaságot (società semplice), a közkereseti társaságot (società in nome collettivo), az egyszerű betéti társaságot (società in accomandita semplice), a részvénytársaságot (società per azioni), a betéti részvénytársaságot (società in accomandita per azioni) és a *korlátolt felelősségű társaságot* (società a responsabilità limitata) szabályozza. VE

Társasági jogi alapelvek: A demokratikus civil társadalom alapjai az alapvető emberi jogok, és gazdasági rendje a gazdasági szabadságokon nyugszik (gazdasági demokrácia), és ez a piacgazdaság. A piacgazdaságnak saját alkotmányossági mércéje nincsen, így kiépítése, fenntartása és védelme az egyes alapjogok érvényre juttatásán keresztül az állam feladata. A piacgazdaság – közgazdaságilag is elfogadott – alapvető ismérvei a magántulajdon, a sza-

bad árucseré, a hatékony verseny és a csődmechanizmusok használata. A piacgazdaság nem azonos az állami beavatkozás teljes kizárásával: egyrészt az állami szerepvállalás szükséges volt a piacgazdaságba való áttérésnél és a piacgazdaság korlátainak a megszüntetésénél, másrészt a liberális piacgazdaság általános nemzetközi követelményeihez kellett igazítani az állam szerepét a gazdaságban. Az alkotmánybíróági határozatok megállapítják az állami beavatkozás kritikus nagyságát, amelynek túllépése alkotmányellenes a piacgazdaság sérelme miatt. (Ilyennek tekinthető az általános államosítás és a szigorú tervgazdálkodás bevezetése.) A piacgazdasághoz senkinek sincs joga, azaz nem minősül alapjognak. Magyarországon a piacgazdaság viszonyai között a magán- és a köztulajdon egyenjogúsága és egyenlő védelme alapvető feltétel. Ezen alapfeltétel nem a tulajdonformák közötti megkülönböztetést fejezi ki, hanem minden tulajdonformára vonatkozó diszkriminációtilalmat jelent. A gazdasági verseny szabadsága a piacgazdaság olyan másik feltétele (nem alapjog), amelynek meglétét és működését biztosítani kell, és ez az államnak is feladata. A verseny-szabadság állami elismerése és támogatása feltételezi a piacgazdasághoz szükséges többi alapjog (például vállalkozáshoz való jog, tulajdonhoz való jog) intézményvédelmi oldalának kiépítését. Az Alkotmánybíróság a versenyszabadság alkotmányellenes megsértését csak szélsőséges esetben állapítja meg, ha az állami beavatkozás fogalmilag és nyilvánvalóan ellentétes az államcélal. A piacgazdaság magában hordozza a gazdasági tevékenység szabadságát is: alapvető jog a gazdasági területen való szabad tevékenységgyakorlás joga. A felsorolt gazdasági alapjogok univerzálisak, alapvetők és az emberi szabadságjogok gazdasági rendbeli leképeződései. Ezek a gazdasági alapjogok egyszerre kondíciói a piacgazdaságnak és határai az egyén gazdasági tevékenységvégzésének. Emellett funkciójuk a gazdasági életbeli állami önkény visszaszorítása, az államhatalom korlátozása. A gazdasági alapjogok jelennek meg a *társasági jog* alapelvein keresztül, hiszen az alapelvek egy adott jogterület (jogág) egészét átható alapvető elvi tételek, amelyek a jogterület (jogág) fundamentális és leglényegesebb tartalmi sajátosságait tükrözik. Az alapelveket szokták jelentőségük, szerepük alapján felosztani deklaratív jellegűekre (elméleti jelentőségűek, az adott jogterülettel/joggal szembeni társadalmi elvárásokat jelenítik meg; hatásuk a jogalkotás alakulására van), és operatív jellegűekre (gyakorlati jelentőségűek, az egyes paragrafusok értelmezését segítik elő, és hézagpótló szerepük is lehet). Ha abból a szempontból közelítünk az alapelvekhez, hogy milyen mértékben irányadók a magyar jogrendszerben, akkor beszélhetünk: jogrendszeri alapelvről (az egész jogrendszer, az állam valamennyi jogága tekintetében mérvadó), jogági alapelvről (egy adott jogágra vonatkozik, vagy jogrendszeri alapelv jogági kifejeződése) és jogintézményi alapelvről (egy adott jogágon belül valamilyen társadalmi viszonytal kapcsolatos szabályozáshoz kapcsolódik). A társasági jogi alapelvek között vannak jogrendszeri alapelvek (a *vállalkozás és társulás szabadságának* alapelve), jogágiak (a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogainak, valamint törvényes érdekeinek védelme; a jóhiszeműség és tisztesség elve; az általában elvárhatóság követelménye; a joggal való visszaélés tilalma; jogérvényesítés elve) és jogterületi, jogintézményi alapelvek (a *társult jogalanyok egyenlőségének és egyenjogúságának elve, a tulajdoni elkülönülés elve, az öngazgatás elve, a cégnyilvánosság elve, a cégbejegyzés elve, a bírói kontroll elve*). PT

Ptk. 1:1–1:6. §§, 3:1. § (1)–(3) bekezdések, 3:88. §

SZIT-H-Gf-2009-87.

Társasági jogi irányelv: Az irányelv az Európai Unió jogharmonizációs törekvéseinek azon jogforrása, amely a tagállamok *társasági jogot* érintő szabályozásának összehangolása révén a *letelepedés* és *tőke mozgás* akadályt képező gátak lebontását és ezen alapszabadságok érvényesülésének elősegítését célozza. Az irányelveket két szempont szerint csoportosíthatjuk aszerint, hogy azok a társaság *alapításához* (*első irányelv, második irányelv* – tőkevédelmi irányelv, *tizenkettedik irányelv* – *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság* létesítése) vagy annak működéséhez (*harmadik irányelv, hatodik irányelv* – tagállamon belüli *szétválás*, *hetedik irányelv, negyedik irányelv, nyolcadik irányelv, tizedik irányelv* – *tőkeegyesítő társaságok* határon átnyúló *egyesülése, tizenegyedik irányelv* – nyilvánosság, *tizenharmadik irányelv* – vállalatfelvásárlás) kapcsolódnak. NBK

Társasági jogi jogviszony: A *társasági jogi jogviszony* – az *egyszemélyes kft.* és *rt.* kivételével – többszemélyes, többalanyú jogviszony. Ez tiszta többszemélyű kötelemnek (Szladits Károly) minősül, mert a *gazdasági társaságok* tagjai egyérvényesítő szerződés kötő felek. Ebben a speciális többalanyúságban nincsen tisztán kötelezett vagy jogosulti pozíció: a felek egyszerre jogosultak (például nyereségrészesedésre, szavazásra) és kötelezettek (például *vagyonosi hozzájárulás* teljesítésére, veszteség viselésére). Az egyérvényesítő – a klasszikus polgári jogi jogviszonyokkal (az abszolút szerkezetű tulajdonjogviszonnyal és a relatív szerkezetű kötelmi jogviszonnyal) szemben – érdekezésszerűséget is takar a társasági jogi jogviszony alanyainál: azonos cél motiválja őket. A társas kapcsolat révén az ennek keretében gyakorolt gazdasági *tevékenységgel* közös eredmény elérésére törekednek: a haszon szerzés (a profit) érdekében együttműködnek. Az így kialakult érdekközösség viseli a cél elérésének kockázatát is: helytállást az eredményért, azaz a közösen végzett gazdálkodás rizikójáért (úgynevezett kockázati felelősség; Novotni Zoltán). Az érdekközösség létrejötté egyben magával vonja tagjai autonómiájának bizonyos mérvű korlátozását és egy önálló szervezet (gazdasági társaság) kialakulását. A társasági jogi jogviszony az egyérvényesítő érdekközösség megteremtése és fenntartása, a hosszú távú célok megvalósítása folytán tartós és folyamatos jellegű jogviszony. Az érdekközösség céljainak kialakítása, összehangolása és elérése pedig az egyérvényesítő alanyok öngazdálkodását is feltételezi, azaz a társasági jogi jogviszony – a Ptk. és a Ctv. adta keretek között – önszabályozó jellegű. A gazdasági társaság mint a tagok érdekközössége azonban sem belső, sem külső jogviszonyban nem abszolutizálható. A gazdasági társaság létét és működését meghatározó *társasági szerződés* egy soktényezős érdekhálózat által lefedett viszonyrendszert takar: időben állandóan változó érdekezésszerűségek/érdekkülönbségek jelennek meg a társaság és a tag(ok)/társaság és tagok összessége/tag(ok) és tag(ok) közötti viszonylatokban. A gazdasági társaság – mint önálló jogalany – alapvető érdeke a minél nagyobb nyereség elérése és a tiszta haszon társasági vagyonban tartása. A tagok vagyoni érdeke általában a társaságbeli részesedésük forgalmi értékének növeléséhez és a társasági részesedés alapján járó osztalékhoz kapcsolódik. Megfelelő társasági működés során hosszú távon mind belső, mind külső jogviszonyban az eltérő érdekek összeegyeztethetővé válnak/egyensúly teremthető köztük, és az adott cél elérésére képződő társasági érdekközösség(ek) résztvevői konstansak és változók is lehetnek. A társasági jogi jogviszony alanya egyrészt a gazdasági társaság, másrészt annak tagjai, azaz az érdekközösséget létrehozók. A gazdasági társaság a *cégvédelem elve* alapján önálló jogalany, az önálló jogalanyiságból következik, hogy a gazdasági társaság elkülönül

az őt alkotó tagoktól; a tagok változása nem érinti a gazdasági társaság létét; a tagok joga/kötelezettsége nem a gazdasági társaság joga/kötelezettsége; a gazdasági társaság joga/kötelezettsége nem a tagjai joga/kötelezettsége. Az ismertetett kritériumok általános érvényűek, azonban nem feltétlenül érvényesülők:

- a) a gazdasági társaság tagjaitól való elkülönülése azt is jelenti, hogy a gazdasági társaság és tagja(i) között bármilyen jogviszony létesíthető. A 3/2003. PJE áttöri ezt az elvet: *betéti társaság* nem létesíthet munkaviszonyt az üzletvezetésre egyedül jogosult egyedüli *beltagjával*;
- b) a tagok változása (tagsági jogviszonyuk megszűnése) a személyegyesítő gazdasági társaságokat (*kkt.*, *bt.*) markánsan érinti, de a *jogi személyiségű* gazdasági társaságoknál (*kft.*, *rt.*) is módosulást (egyszemélyessé válást) eredményezhet a taglétszámcsökkenés;
- c) a tag joga egyben a társaság joga is lesz a képesítéshez kötött tevékenység folytatása esetén, hiszen a képesítési követelménnyel és így egyben a tevékenység gyakorlási joggal is a tag rendelkezik;
- d) a gazdasági társaság joga/kötelezettsége nem a tagja(i) joga/kötelezettsége a bírói gyakorlatban is alkalmazott tétel: a társaság tagja a társaság által kötött szerződés érvényességét nem vitathatja, megtámadásra nem jogosult, keresetőségi joggal e körben nem rendelkezik; a társaság tagjának nincs keresetőségi joga a társaság által megkötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per indítására. Viszont a Ptk. több helyen – a gazdasági társaságot terhelő kötelezettségek tekintetében – áttöri a társaság és tagjai jogait/kötelezettségeit elkülönítő kitéfelt (lásd mögöttes, korlátlan és egyetemleges tagi helytállás). Konzekvenciaként megállapítható, hogy a gazdasági társaság önálló elkülönült jogalanysága főszabály, és ennek áttörése a szervezet (gazdasági társaság) és az őt alkotók (a tagok) közötti határ kivételes átlépése. A társasági jogi jogviszony tárgya tekintetében beszélhetünk közvetlen tárgyról (magatartás, amelyre a jogviszony létrejön), amely egyrészt a jogalany létesítését, másrészt az együttműködést, harmadrészt a választott tevékenység kifejtését jelenti; közvetett tárgyról (amelyre a magatartás irányul), amely az elérni kívánt célt, az eredményt takarja. A társasági jogi jogviszony sajátos szerkezetű, többretegű: egyszerre, együtt, organikusan kapcsolódó jogviszonyok alkotják. Ezek a jogviszonyok a következők: az alapjogviszony, amelyet a gazdasági társaság létesítésekor az alapítók alakítanak ki, ez határozza meg a működés kereteit, tárgyát, célját; a tulajdonosi jogviszony, amely az egyes tagok és a gazdasági társaság között jön létre a vagyoni hozzájárulás teljesítésével; a szervezeti jogviszony, amely a tag/tagok csoportja és a gazdasági társaság közötti jogviszonyt takarja, és a társaság szerveibe (*legfőbb szerv*, operatív szerv, ellenőrző szerv) való betagozódást és az egyes szervek egymáshoz való viszonyát szabályozza; a képviseleti jogviszony, a gazdasági társaság és az őt alkotók érdekeinek külső jogviszonyokban, harmadik személyek felé történő megjelenítését szolgálja a *vezető tisztségviselő* tevékenysége révén;

a gazdaságszervező jogviszony, amelynek keretében az érdekközösség a kitűzött célt igyekszik megvalósítani. PT

Ptk. 3:1. § (1)–(2) bekezdések, 3:97. § (2) bek., 3:138. §, 3:143. § (4) bek., 3:154. §, 3:208. §, 3:323. § Szegedi Ítéletábra Polgári Kollégiumának 2/2005. (VI. 17.) ajánlása a jogi személy tagjának harmadik személlyel szembeni polgári jogi igényeiről, 3/2003. PJE, KGD 2002. 275., ÍH 2008. 163., BDT 2006. 1401., KGD 2006. 106.

Társasági jogi rendelet: A rendelet az Európai Unió jogharmonizációs törekvéseinek azon jogforrása, amely olyan *szupranacionális társasági formák* alapítását biztosítja az uniós polgárok számára, amelyek alapításával a *letelepedés* és *tökemozgás szabadsága* előtt álló akadályok áthidalhatók. Ennek eredményeként alkották meg a 2137/85/EGK rendeletet az *európai gazdasági egyesülésről* (ege), a 2157/2001/EK rendelet az *európai részvénytársaságról* (Societas Europaea, SE), valamint a 1435/2003/EK rendelet az *európai szövetkezetről* (SCE). Pusztán tervezet szintjén létezik az európai korlátolt felelősségű társasággal kapcsolatos irányelv. NBK

Társasági jogvita: A *társasági jogban* a *választottbíróóság* két konjunktív feltétel együttes teljesülése esetén jogosult az eljárás lefolytatására, így a jogvita választottbíróóság általi elbírálásának a feltétele, hogy a jogvita társasági jogi jogvitának minősül, és a társaság *létesítő okirata* vagy a jogvitában érintett felek megállapodása választottbíróósági kikötést tartalmaz. Társasági jogvitának minősül a *gazdasági társaság* és a tagja, illetve volt tagja közti, a társasági jogviszonyból eredő jogvita; a *társasági határozatok bírósági felülvizsgálatának* kezdeményezése; továbbá társasági jogvita a tagok egymással szemben keletkezett azon jogvitája, amely a tagok társasági jogviszonyával kapcsolatos. Társasági jogi jogvita a gazdasági társaság és a *vezető tisztségviselő* vagy *felügyelőbizottsági tag* közötti, a vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottsági tagsági jogviszonyból eredő jogvita is. A *társasági szerződés* azon rendelkezése, amely a gazdasági társaság és a tagja között keletkező jogvita elbírálására a választottbíróósági út igénybevételét írja elő, abban az esetben is hatályos, ha a jogvita egyik fél gazdasági *tevékenységével* sem kapcsolatos. LZZs

Ptk. 3:92. § (1)–(2) bekezdései; Vbtv. 8. § (1)–(2) bekezdései
BDT 2008. 1933.

Társasági szerződés (létesítő okirat): A *gazdasági társaság* létesítő okirata – a *részvénytársaság* és az *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság* kivételével – a társasági szerződés; a részvénytársaság létesítő okirata az alapszabály, az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságé pedig az alapító okirat. A társasági szerződés többoldalú, többszemélyes jognyilatkozat: az alapítók (tagok) gazdasági társaság létrehozására és működtetésére irányuló, kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozata. A társasági szerződés – a *társasági jogi* jogviszony sajátosságaiból eredően – organizációs (jogalanyt keletkeztető) és kooperációs (gazdaságszervező), sui generis megállapodás. A társasági szerződés alapvetően eltér a Ptk.-ban alapmintaként szabályozott kétoldalú árucseres-szerződésektől. A szerződési szabadság korlátozott mértékben érvényesül: már annak eldöntése mögött,

hogy akar-e valaki gazdasági társaságot alapítani, kényszerítő körülmények húzódnak meg (például meghatározott gazdasági *tevékenységet* csak jogszabályban előírt gazdasági társasági formában lehet végezni); arra, hogy kivel és milyen társasági szerződést köt különböző feltételek betartásával (lásd a *vállalkozás és társulás szabadságának* korlátait) jogosult csak a jogalany; és a szerződés tartalma sem állapítható meg szabadon: általános és egyes gazdasági társaságokra irányadó, a Ptk. által előírt kötelező tartalmi kritériumok vannak. Általában a klasszikus szerződéskötési séma (ajánlat és annak elfogadása) sem érvényesül: a többszemélyes alapítás eltérő tárgyalási rendszert alakított ki. A társasági szerződés megkötése esetén nem a Ptk.-beli főszabály (az alakszerűtlenség) érvényesül, hanem az okirathoz kötöttség. Az érvénytelenség vonatkozásában Ptk. Harmadik Könyve és a Ctv. a Ptk. kontraktuális érvénytelenségi előírásaitól eltérő, speciális rendelkezéseket tartalmaz e tárgy körben. A társasági szerződés alanyai nem különíthetők el kötelezett(ek) re és jogosult(ak)ra, hanem egyéredkállásúak: jogaik és kötelezettségeik nem különböznek érdemben, Villányi (Fürst) László találó kifejezésével élve körkörös jogosultság- és kötelezettség-halmazt takar a társasági szerződés. A társasági szerződésnél nem érvényesül a szinallagma: nem beszélhetünk a szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyenértékűségéről. A Ptk. meghatároz olyan esetköröket, amikor nem kerülhet sor a *társasági szerződés módosítására* például *előtársasági* létszakaszban, *tagkizárásnál*. A társasági szerződés módosításáról nem mindig a megállapodást aláírók, hanem a társaság *legfőbb szerve* határoz, míg a Ptk.-beli kötelmi kontraktusokat azok megkötői módosíthatják. A társasági szerződés módosításához nem feltétlenül kell konszenzus, például a gazdasági társaság *cégnevének, székhelyének (telephelyeinek, fióktelepeinek)*, tevékenységi köreinek megváltoztatásához a társaság legfőbb szervének egyszerű szótöbbséggel hozott határozata is elégséges. A Ptk. az alanyváltást (alanycseré, -bővülés, -csökkenés) nem tekinti a társasági szerződés módosításának, kivéve a személyegyesítő gazdasági társaságoknál (itt az új tag belépéséhez, a társasági részesedés átruházásához a társasági szerződés módosítása szükséges). A társasági szerződés módosításának eljárásjogi következménye is van: a *változásbejegyzési eljárás*. A társasági szerződés teljesítése kétféle – más időbeliségű és tartalmú –, a gazdasági társaság alapításához kapcsolatosan a *vagyonai hozzájárulás* rendelkezésre bocsátása; a gazdasági társaság működése során a gazdasági rizikók vállalásával a kitűzött cél (az eredmény) közös (tagok általi) megvalósítása. A kétféle teljesítési kötelezettség megszegése jelenti a társasági szerződés megszegését. Ez a következőkben nyilvánul meg: a gazdasági társaság létesítésével kapcsolatban előírt vagyonai hozzájárulás késedelmes, és nem teljesítése a tagsági jogviszony megszűnését vonja maga után; a gazdasági társaság működése során a társaság céljának elérését akadályozó, a személyes közreműködésének és a *mellékszolgáltatásának* tag általi hibás/késedelmes/nem teljesítése a tag kizárását, tagsági jogviszonyának megszűnését eredményezheti. A társasági jogi jogviszony jellemzői folytán az ex tunc hatályú szerződést megszüntető jognyilatkozatok (egyoldalú: elállás, kétoldalú: felbontó szerződés) alkalmazására nincs lehetőség. A társasági szerződés megszűnése kétféle relevanciával valósulhat meg: egyrészt az egyes tag és a társaság közötti jogviszony, a tagsági jogviszony megszűnésével (például felmondás); másrészt a társaság – és vele együtt az összes tag tagsági viszonyának – megszűnésével. PT

Ptk. 3:5. §, 3:94. §, 3:95. §, 3:15. §, 3:101. § (2) bek. b) pont, 3:107. § (5) bek., 3:102. § (2) bek., 3:142. § (4) bek., 3:155. §, 3:98. §, 3:147. §, 3:48. §, 3:137. §; Ctv. 50. §, 69. § – a közigazgatási bürokrácia-csökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról

szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 35. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

1/2002. PJE, BH 1990. 393., Györi Ítéletábla Gf. IV. 20.330/2009/5.

Társasági szerződés alakszerűségi követelményei: A *társasági szerződés* megkötésénél okirathoz és aláíráshoz kötöttség érvényesül. Az okirathoz kötöttség alatt az értendő, hogy a társasági szerződést vagy közjegyzői okiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba vagy valamelyik alapító kamarai jogtanácsosa által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni (minősített alakiság). Az aláíráshoz kötöttség azt a jogszabályi elvárást tükrözi, hogy a társasági szerződést valamennyi tagnak (alapítónak) alá kell írnia. Az aláírás történhet személyesen vagy képviselő útján; ez utóbbi esetben a tag helyett történő aláírásra vonatkozó meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni. Amennyiben a társasági szerződésen – mint okiraton – nem szerepel a tagok aláírása, vagy meghatalmazás nélküli aláírás történt a tag(ok) nevében, akkor abban az esetben nem áll rendelkezésre a törvényi előírásoknak megfelelő társasági szerződés. Előfordulhat az is, hogy egy (vagy néhány) tag aláírása hiányzik a társasági szerződésről, ez azonban nem eredményezi a társaság létre nem jöttét: mint többalanyú kötelem egyik alanyának a hiányára alapítottan nincs jogi lehetőség a társasági szerződés és a társaság létre nem jöttének a megállapítására; az viszont megállapítható, hogy az alá író személy nem válik a gazdasági társaság tagjává. Természetesen az egyszemélyes *gazdasági társaság* alapítása során ez a kitétel nem alkalmazható, mert az aláírás hiánya ekkor az *egyszemélyes kft./rt.* létre nem jöttét eredményezi. A bírói gyakorlat nem egységes abban a tekintetben, hogy a tagok névaláírásának olvashatónak kell-e lennie: az egyik álláspont szerint nem az olvashatóság a lényeg, hanem az, hogy az okiraton az aláírás az azt eszközölő személy kezétől származzon; a másik döntés az azonosíthatóságot tekinti alapvető követelménynek. Ha az alapítók aláírták a társasági szerződést, akkor nincs jogi lehetőség a társasági szerződés és a gazdasági társaság létre nem jöttének megállapítására, valamint a társasági szerződéstől való egyoldalú elállásra és a befizetett *vagyoni hozzájárulás* visszakövetelésére. Ha a társasági szerződés több lapból áll, akkor célszerű azokat összefűzni és sorszámozni. Amennyiben a társasági szerződés több részből áll (például külön apportlistát készítenek, vagy szervezeti és működési szabályzatot – szmsz-t – is alkotnak), akkor az alakszerűségi előírásokat (okirathoz és aláíráshoz kötöttség) minden egyes különálló rész tekintetében alkalmazni kell. A társasági szerződés egyes pontjainál alkalmazott javítások, betoldások – függetlenül attól, hogy azt ügyvéd/kamarai jogtanácsos eszközölte – csak akkor hatályosak, ha minden egyes javítást/betoldást minden tag láttamozott. PT

Ptk. 3:95. §

LB Cgf. II. 31. 116/2000/2., LB Gfv. X. 30. 198/2000/5., LB Cgf. II. 30. 142/2000/2., BH 1995. 115.,

LB Cgf. II. 30. 740/1999/11., BH 1998. 34., BH 1995. 111., ÍH 2004. 105., BH 1992. 115. II., BH 2000. 22.

Társasági szerződés érvénytelensége: A Legfelsőbb Bíróság 1/2002. PJE számú jogegységi határozatában megállapítja, hogy az érvénytelenség és a hatálytalanság egymáshoz közel álló, de nem azonos tartalmú fogalmak, jogi hatásuk is különböző. A szerződés

akkor érvényes, ha mind alakilag, mind tartalmilag megfelel azoknak a jogszabályoknak, amelyek az adott szerződésre irányadók. A jogügylet hatályossága viszont azt jelenti, hogy az érvényes szerződésből eredő jogok érvényesíthetők, a kötelezettségek kikényszeríthetők, tehát a jogügylet képes kifejezni mindazokat a joghatásokat, amelyek érdekében a felek létrehozták. Tehát a cégalapítás (*gazdasági társaság* létesítése) érvénytelensége vagy érvényessége a *társasági szerződés* alakiságától és tartalmától függ: ezek megfelelnek-e a jogszabályoknak. A gazdasági társaság létszakaszának függvényében a társasági szerződés érvénytelenségének megítélésére alkalmazandó szabályok eltérők. A gazdasági társaság jogerős *cégbejegyzéséig* (tehát amíg az állam – a *cégnyilvántartásba* vétellel – el nem ismeri jogképességét) a társasági szerződés érvénytelenségére a Ptk. Hatodik Könyvének rendelkezéseit kell alkalmazni. A társasági szerződés kötelmi szerződésekkhez képest speciális volta miatt a relevanciával bíró semmisségi (például jogszabályba ütközés, alaki hiba; azonban az uzsorás szerződés vagy a színlelt szerződés – mint semmisségi ok – előfordulása nem igen képzelhető el) és megtámadhatósági (például jogellenes fenyegetés, tévedés, szolgáltatás ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalansága, de a tisztességtelen általános szerződési feltétel alkalmazása nem életszerű) okokra lehet hivatkozni a Ptk. érvénytelenségre vonatkozó szabályai közül. Ebből következően, ha a cégbejegyzést megelőzően kerül sor az érvénytelenségi per indítására, akkor a Ctv. korlátozó rendelkezései nem érvényesülnek. A jogerős cégbejegyzés után arra sincs jogi lehetőség, hogy a társasági szerződés – és ezáltal a *cég* – létre nem jöttének megállapítását kérjék, a társasági szerződés – mint többalanyú kötelelem – egyik alanyának hiányára alapítottnak. A gazdasági társaság jogerős cégbejegyzését követően a társasági szerződés megtámadására nincs mód, a semmisség megállapítására pedig csak a Ctv.-ben szabályozott perben kerülhet sor. A társasági szerződés cégbejegyzés utáni érvénytelensége több ponton eltér a hagyományos polgári jogi érvénytelenségtől: a Ptk.-beli semmisségi okokra bárki hivatkozhat, a Ctv.-beliekre csak az ügyész, vagy aki jogi érdekét valószínűsíti; a Ptk. szerinti semmisségre határidő nélkül lehet hivatkozni, a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránti pert azonban 6 hónapos jogvesztő határidőn belül lehet csak megindítani; a Ptk. alapján a semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség, a társasági szerződés érvénytelensége esetén a Ctv. 69. §-a szerint indított érvénytelenségi perben mondható ki a *létesítő okirat* semmissége; a Ptk. és a Ctv. semmisségi okai eltérők; az érvénytelenség jogkövetkezményei is különbözők: a *társasági jogban* – a polgári joggal ellentétben – in integrum restitutio (az eredeti állapot helyreállítása) egyáltalán nem alkalmazható. A *társasági szerződés módosításának* érvénytelensége is megállapítható a *változásbejegyzést* elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti perben. Egyebekben lásd *létesítés érvénytelensége*. PT

Ptk. 3:15. §, 6:88. §; Ctv. 69. §

1/2002. PJE, BH 1995. 115., Szegedi Ítéltábla Gf. I. 30.314/2006., LB Gf. VII. 31.071/1999/10., LB Gfv. X. 30.198/2000/4., BH 2001. 183., LB Gf. II. 30.964/1999/5., LB Gf. VII. 32.715/1999/2., BH 2008. 20., LB Gfv. X. 30.020/2011/8., Fővárosi Ítéltábla 12. Gf. 40.294/2010/6., Pécsi Ítéltábla Gf. V. 30.075/2010/13.

Társasági szerződés módosítása: A *jogi személy létesítő okiratának* érvénytelenségére a jogi személynek a nyilvántartásba való bejegyzését elrendelő határozat jogerőre emelkedéséig a szerződések érvénytelenségének szabályait kell megfelelően alkalmazni. A jogi

személynek a nyilvántartásba való jogerős bejegyzését követően a jogi személy létesítő okiratának érvénytelenségére nem lehet hivatkozni a nyilvántartásból való törlés érdekében. Ha a létesítő okirat valamely rendelkezése jogszabályba ütközik, a törvényes működés biztosítására szolgáló eszközöket igénybe lehet venni. Ezeket a rendelkezéseket a létesítő okirat módosítása esetén megfelelően alkalmazni kell. A társasági szerződés módosítása más alapokon nyugszik, mint a polgári jogi szerződések módosítása, ebből adódóan a társasági szerződés bírósági határozattal történő módosítására nincs jogszabályi lehetőség. A létesítő okirat módosításáról – ha az nem szerződéssel történik – a társaság legfőbb szerve legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel dönt. A társaság *cégnevének, székhelyének, telephelyeinek, fióktelepeinek* és a társaság – főtevékenységnek nem minősülő – *tevékenységi* körének megváltoztatásáról a *legfőbb szerv* egyszerű szótöbbséggel hoz határozatot. Valamennyi tag egyhangú határozatára van szükség, ha a módosítás egyes tagok jogait hátrányosan érintené, vagy helyzetét terhesebbé tenné; az e kérdésben való szavazásnál azok a tagok is szavazhatnak, akik egyébként szavazati joggal nem rendelkeznek. A létesítő okirat módosítására egyebekben a társaság alapítására vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a módosítást tartalmazó okiratot a tagoknak nem kell aláírniuk (kivéve: *kkt.*, *bt.*), és azt a társaság kamarai jogtanácsosa is ellenjegyezheti. A létesítő okirat módosítását *változásbejegyzési kérelem* benyújtásával kell bejelenteni a *cégbíróságnak* abban az esetben is, ha a változás a *cégjegyzék* más adatát nem érinti. Ha a létesítő okirat tartalma változik – akár a létesítő okirat külön okiratban történő módosítása, akár a legfőbb szerv határozata útján –, a változásbejegyzési kérelemhez ezen okirat mellett csatolni kell a létesítő okirat változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét is. Az egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiratban hatályosítani kell azokat az adatokat is, amelyeket törvény csak alapítás esetén ír elő a létesítő okirat tartalmaként (például a *kft.* tagjainak változása, az új *vezető tisztségviselő* személye). Ha a létesítő okirat módosítása kizárólag a *cég* tevékenységi körét érinti – kivéve, ha az a cég létesítő okiratbeli főtevékenységének változása –, nem szükséges változásbejegyzési kérelem benyújtása, hanem a cég a létesítő okirat módosításáról szóló okiratot a következő változásbejegyzési kérelem mellékként köteles benyújtani, és a kérelemhez csatolandó egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiratban kell átvezetnie a cég tevékenységét érintő változást is. Az egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiraton a jogi képviselő igazolja, hogy a létesítő okirat egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel a létesítő okirat módosításai alapján hatályos tartalmának. Az egységes szerkezetű okiratból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az egységes szerkezetű okirat elkészítésére a létesítő okirat mely pontjának változása adott okot. Az egységes szerkezetű okiratot a társaság tagjainak nem kell aláírniuk. Az egységes szerkezetű *társasági szerződés* technikai jellegű okirat: a társaság hatályos adatainak áttekintését könnyíti meg. A társasági szerződésmódosításnál ennek bejelentése után a cégbíróság csak a bejegyezni kért adatváltozások alapjául szolgáló okiratokat és a társasági szerződés megváltoztatott rendelkezéseit vizsgálhatja: hatásköre a korábban jogerős határozattal elbírált társasági szerződésbe foglalt rendelkezésekre nem terjed ki. Tehát a cégbíróság részéről a társasági szerződés módosításához kapcsolódó változásbejegyzési kérelem teljesítése nem tehető függővé a korábban már elfogadott, tudomásul vett társasági szerződésbeli rendelkezések hibáinak, jogellenességeinek kiküszöbölésétől (res iudicata). A Ptk. meghatároz olyan

eseteket, amikor nincs lehetőség a társasági szerződés módosítására: például *előtársasági* időszak vagy *tagkizárássra* irányuló eljárás esetén. PT

Ptk. 3:102. §, 3:142. § (5) bek., 3:155. §; Ctv. 51. § – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 35. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát. BH 1994. 610., Fejér Megyei Bíróság Gf. 40.076/2002/4., LB Cgf. VII. 31.090/2001., LB Cgf. VII. 30.240/1999., BH 2000. 553., Pécsi Ítéltábla Gf. IV. 30.111/2011/4., Fővárosi Törvényszék 11. G. 40.129/2013/6.

Társasági szerződés tartalmi követelményei: A *jogi személy létesítő okiratában* a jogi személy létesítésére irányuló akarat kifejezésén túl meg kell határozni a jogi személy nevét; a jogi személy *székhelyét*; a jogi személy célját vagy fő *tevékenységét*; a jogi személyt létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét; a jogi személy részére teljesítendő *vagyonai hozzájárulásokat*, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét; a jogi személy első *vezető tisztségviselőjét*. A jogi személy határozott vagy határozatlan időre jöhet létre. Ha a létesítő okirat a jogi személy fennállásának időtartamáról nem rendelkezik, a jogi személy határozatlan időre jön létre. A társasági szerződésben még mindazt meg kell határozni, amit a Ptk. az egyes társasági formáknál kötelezően előír (például *részvénytársaság* és *egyesülés* esetén). A *közkereseti társaság*, a *betéti társaság*, a *korlátolt felelősségű társaság* és a *zártkörűen működő részvénytársaság* szerződésminta megfelelő kitöltésével, egyszerűsített cégeljárás keretében is alapítható (Ctv. 48. §). PT

Ptk. 3:4. § (5) bek., 3:5. §, 3:94. §, 3:250. §, 3:369. §
BH 1995. 115., BH 1990. 393.

Társulási formák: Lásd *típuskényyszer*, *formakényyszer*. PT

Társulási mód: Lásd *vállalkozás és társulás szabadságának alapelve (létesítés szabadsága)* – *módbeli korlátok*. PT

Társult jogalanyok egyenlőségének és egyenjogúságának alapelve: A társult jogalanyok egyenlőségének és egyenjogúságának elve alatt azt értjük, hogy a *gazdasági társaságok* tagjai mellérendeltek (nincs köztük alá-fölé rendeltség), valamint – főszabály szerint – azonos jogok (a vállalt vagyoni kockázattal arányos tagsági joggyakorlás) és kötelezettségek illetik őket (kivévelt képeznek például az *elővásárlási jogot biztosító* vagy a *visszaváltható részvény* tulajdonosai). A tagokat megillető azonos jogok és kötelezettségek azonban eltérő mértékűek lehetnek:

- a) minden gazdasági társaság tagját megilleti a szavazati jog (azonban elsőbbségi részvényes szavazati joga kizárható), de ennek mértéke eltérő lehet (például *részvénytársaságoknál* a *szavazatelsőbbségi részvény* tulajdonosa többszörös szavazati jogot is gyakorolhat),

- b) valamint a gazdasági társaság létesítésekor a taggá válás – egyik – feltétele a *valyonai hozzájárulási kötelezettség* vállalása és teljesítése.

A gazdasági társaság tagjainak mellérendeltségét biztosítja – mintegy alélvként – a *kisebbségvédelem* jogintézménye. A gazdasági társaságon belüli kisebbség nem szám szerint állapítandó meg, hanem a szavazati jog százalékos aránya alapján: kisebbségnek minősül(nek) a szavazati jogok legalább 5%-ával rendelkező tag(ok). A kisebbség – az alá-fölé rendeltség elkerülése céljából – kollektív jogokat gyakorolhat: többletfelvilágosítási jog, indítványozási jog, speciális keresetindítási jog. A gazdasági társaság tagjainak egyenjogúságát szolgálja a *societas leonina tilalma*, szintén alélvként megjelenve. A gazdasági társaság tagjainak mellérendeltségét és egyenjogúságát megalapozza a tagoknak a gazdasági társaság törvényes működésének biztosításához fűződő érdeke is: ha a társaság nem tartja be a működésére vonatkozó jogszabályokat, akkor a tag *törvényességi felügyeleti eljárás* kezdeményezésével, a *cégbíróság* intézkedései révén, kikényszerítheti a gazdasági társaság törvényes működését. PT

Ptk. 3:34. §, 3:103–3:105. §§

Technikai átalakulás: A technikai átalakulás az eredeti cégforma megváltozása mellett *jogutódlással történő megszűnésre* kerül sor. Ez alatt az az esetkör értendő, amikor a *betéti társaság közkereseti társasággá*, valamint a közkereseti társaság betéti társasággá alakul át. Az átalakulás ezen típusánál a *gazdasági társaságok* átalakulására vonatkozó szabályokat nem kell alkalmazni, az átalakulás a gazdasági társaság *társasági szerződésének módosításával* megy végbe. Ennek ellenére a társasági forma megváltozása ebben az esetben is *jogutódlást* jelent azzal az eltéréssel, hogy a jogalkotó mentesíti a társaságokat az *átalakulási eljárás* szabályai alól, ezért a technikai átalakulást kedvezményezett átalakulásnak is nevezhetjük. Mint az átalakulási eljárásban, a technikai átalakulás során is nyilatkozniuk kell a tagoknak, hogy a jogutódban továbbra is fenn kívánják-e tartani tagsági jogviszonyukat. Amennyiben nem, velük a tagsági jogviszony megszűnése esetén irányadó szabályok szerint el kell számolni, felelősségük a jogelődtársaság tartozásaiért a megváltó tag felelőssége szerint alakul. Ha a tagsági jogviszonyát a jogutódban is fenn kívánja tartani, felelőssége a jogutódban is tagsági jogviszonyt létesítő tag felelőssége szerint alakul. Amennyiben közkereseti társaság alakul át betéti társasággá és a tag tagsági jogviszonyát a betéti társaság *kültagjaként* folytatja, felelőssége a jogelőd tartozásaiért az átalakulástól számított 5 éves jogvesztő határidőn belül továbbra is korlátlan és egyetemleges lesz. Technikai átalakulásnak tekintjük még a *részvénytársaságok* és az *európai részvénytársaságok* közötti formaváltás esetét is, vagyis a *beolvadásos SE*-alapítást, mert az lényegében egy technikai változást jelent csak az átvevő részvénytársaság esetében. A technikai átalakulástól megkülönböztetendő a nem valódi értelemben vett átalakulás, ugyanis az átalakulás ezen esetében a cégforma nem változik, például zrt.-ből nyrt. lesz vagy *egyszemélyes kft.-ből* többszemélyes kft., és fordítva. NBK

Ptk. 3:153. §; 2007. évi CXL. törvény a tőkeegyesítő társaságok határokon átnyúló egyesüléséről;

Ctv. 60. §

Telephely: A gazdasági társaság telephelye a tevékenység gyakorlásának helye, amely a székhellyel azonos közigazgatási egységben, de a székhelytől eltérő helyen van, amely tartós, önállósult üzleti (üzemi) letelepedéssel jár. Tehát a telephely ugyanabban a helységben van, mint a székhely, de általában nem azzal azonos helyen. Az általános bírói gyakorlat szerint ugyanaz a cím nem szolgálhat székhelyül és telephelyül is. Amennyiben az ügyintézés és a tevékenység gyakorlásának helye fizikailag jól elkülöníthető (például nagyterületű ingatlannál), a Legfelsőbb Bíróság már megengedhetőnek tartotta a székhely és a telephely egy cím alá esését. Mind a telephely, mind a *fióktelep* a gazdasági társaság szervezeti egysége, és alkalmazható a Ptk. szervezeti egység vezetőjének képviseleti jogával kapcsolatos rendelkezése. A *létesítő okiratban* a társaság telephelyét és fióktelepét fel kell tüntetni, ha annak a nyilvántartásba való bejegyzését a társaság kéri. A gazdasági társaság telephelyeit és fióktelepeit – a székhelyhez hasonlóan – lakcímszerűen kell megjelölni a *társasági szerződésben*, a bejegyzési kérelemben és ennek megfelelően a *cégjegyzékben* (szükség szerinti kötelező elemek: létesítésük esetén kötelező feltüntetésük és az ingatlan használatára jogosító iratok csatolása). A *cég* telephelye olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult. PT

Ptk. 3:30. § (2) bek., 3:96. § (2) bek.; Ctv. 7. § (2), (4) bekezdései, 25. § c) és d) pontok, 1. sz. melléklet 4. pontja és 3. sz. melléklet 1.3. pontja

Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 20.797/1997., LB Cgt. II. 31.011/2000., LB Kfv. I. 35.427/2010/4., Bács-Kiskun Megyei Bíróság 14. K. 21.115/2010/6., Vas Megyei Bíróság K. 20.123/2010/3., Kúria Kfv. I. 35.341/2014/9.

Tényleges vállalatcsoport: A befolyásszerzés tényén alapuló, az *uralkodó tag* és az *ellenőrzött tag* között szerződéskötés nélkül, az uralkodó tagot megillető befolyás gyakorlásának ténye alapján fennálló *konzern*. A *vállalatcsoportot* értelemszerűen nem jegyzik be a *cégjegyzékbe*. Ha az *uralmi szerződés* megkötésének a feltételei legalább 3 éven keresztül megszakítás nélkül fennállnak, bármely jogilag érdekelt kérelmére a bíróság kötelezheti a tényleges uralkodó tagot, illetve az ellenőrzött tagokat az uralmi szerződés megkötésére és a vállalatcsoport bírósági nyilvántartásba vételének kezdeményezésére; e feltételek összessége az úgynevezett Rozenblum-doktrína. Török Tamás álláspontja szerint a feltételek kiegészítendőek a konszolidált *beszámolóképzítés* kötelezettségével. Ha a bíróság nyilvántartásba veszi a tényleges vállalatcsoportot, akkor *elismert vállalatcsoporttá* válik, és az ilyen módon való továbbműködés *cégbírósági* bejegyzésétől alkalmazhatók a szerződéses vállalatcsoport szabályai. Legalább 3 éves megszakítás nélküli tényleges vállalatcsoportként való működés esetén a bíróság a jogilag érdekelt kérelmére az uralkodó tag és az ellenőrzött tag viszonyában az uralkodó tag és az ellenőrzött tag ügyvezetése közötti viszonyra vonatkozó rendelkezéseket uralmi szerződés és vállalatcsoportként való nyilvántartásba vétel hiányában is alkalmazhatja. Azaz legalább 3 évnyi tényleges vállalatcsoportként való működés esetén az érdekelt kérelmére a bíróság az érintett *jogi személyek* vonatkozásában irányadónak tekintheti azt, hogy az uralkodó tag ügyvezetése utasíthatja az ellenőrzött tag ügyvezetését, valamint az ellenőrzött tag működésére kötelező határozatokat hozhat. Az *utasítási joggal* párhuzamosan érvényesül az ellenőrzött tag *vezető tisztségviselőjére* irányadó, speciális felelősségi szabály is, amely szerint az ellenőrzött tag vezető tisztségviselője mentesül a tagokkal szembeni felelősség alól, ha

tevékenysége megfelel a jogszabályoknak, valamint az „uralkodó tag” utasításainak, tekintettel arra, hogy tényleges vállalatcsoportról van szó, az uralmi szerződés előírásainak való megfelelés uralmi szerződés hiányában nem vizsgálható. Ebben az esetben tényleges vállalatcsoportként való működés alatt az „uralkodó tag” mentesül a minősített többséggel rendelkező tagra vonatkozó rendelkezések alól. DJ

Ptk. 3:55. § (1) és (4) bekezdései, 3:62. §

Kúria Gfv. 30.001/2014/6., Kúria Gfv. 30.145/2016/1., Fővárosi Ítéletábla Pf. 20.891/2016/4., BH 2016. 65., BDT 2017. 3726.

Tevékenység: Lásd *gazdasági társaság célja (tevékenysége)*. PT

Típuskényszer: A Ptk. típuskényszert határoz meg, öt *jogiszemély-típust* ismer el: az egyesületet (Harmadik Könyv Második Rész), a *gazdasági társaságot* (Harmadik Könyv Harmadik Rész), a szövetszövetet (Harmadik Könyv Negyedik Rész), az *egyesület* (Harmadik Könyv Ötödik Rész) és az alapítványt (Harmadik Könyv Hatodik Rész). Egyedül a gazdasági társaság jogi személy kategórián belül jelöl meg alfajokat (*közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság*) a Ptk. A Ptk.-n kívül csak törvény rendelkezhet jogalany jogi személyként való elismeréséről és létesítéséről. A Ptk.-n kívüli törvény is csak úgy rendelkezhet új jogiszemély-típusról, hogy a Ptk.-ban meghatározott jogi személy kritériumainak meglétét megköveteli. A típuskényszer azt is jelenti, hogy a polgári jogi jogalanyok számára nem megengedett, hogy szabadon, típusba nem sorolható jogi személyeket hozzanak létre: a Ptk.-ban nevesített jogi személyek típusjegyeitől való eltérés nem lehetséges. Mivel hatályos jogunk a *csendestársaságot* nem ismeri, az ilyen megállapodás semmis polgári jogi szerződésnek minősül. A Ptk. Harmadik Könyvének jogi személyre vonatkozó általános szabályait egyrészt alkalmazni kell a Ptk. által nevesített egyes jogi személyekre, másrészt a más törvények által jogi személlyé nyilvánított jogalanyokra, harmadrészt jogszabály által polgári jogi jogalanyisággal – de jogi személyiséggel nem – felruházott szervezetekre (például a társasházra). Mind a Ptk.-beli, mind a más törvénybeli jogi személyekre, mind a jogi személyiség nélküli, jogszabály révén polgári jogi jogalanyként minősülő szervezetekre a jogi személy általános szabályai annyiban irányadók, amennyiben a három jogalanyi csoportra vonatkozó speciális előírások nem tartalmaznak eltérő rendelkezéseket (*lex specialis derogat legi generali*). PT

Ptk. 3:1. § (4) bek., 3:3. §, 6:498–6:513. §§; 2003. évi CXXXIII. törvény a társasházakról
LB Pfv. VI. 23.251/1996.

Tizedik irányelv (tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesülése): A tizedik irányelv a *részvénytársaság* és *korlátolt felelősségű társaság* határon átnyúló *egyesülését* szabályozza. Az egyesülés akkor tekinthető határon átnyúlónak, ha az egyesülésben részes társaságokat az unió valamely tagállamának joga szerint alapították, *székhelyük* az unió valamely tagállamában található, és a folyamatban részes társaságok közül legalább kettőre eltérő tagállam joga az irányadó. Az irányelv egyesülés alatt olyan folyamatot ért, amely során a társaság teljes vagyonát egy, már létező társaságra ruházza át, és ezzel az átruházó társaság megszűnik; vagy

a folyamatban résztvevő társaságok közül mind – a megszűnés jogkövetkezményével – teljes vagyonukat egy új, általuk alapított társaságra ruházzák át; vagy a társaság teljes vagyonát olyan létező társaságra ruházza, amely társaság rendelkezik a megszűnő társaság tőkéjét megtestesítő teljes részesedéssel. Ezen túl az irányelv rögzíti az egyesülés eljárási szabályait is: a közös terv készítésének és *közzétételének* kötelezettségét, a tagok felé fennálló tájékoztatási kötelezettséget, a független szakértő alkalmazásának követelményét, a döntés menetét, a jogszerűség ellenőrzésének módját, a bejegyzést és az egyesülés jogkövetkezményeit, az egyszerűsített eljárás, valamint a munkavállalói részvétel lehetőségét. NBK

2005/56/EK irányelv a tőkeegyesítő társaságok határon átnyúló egyesüléséről 1. cikk, 2. cikk 2. pont, módosításokat követően kodifikált 2017/1132/EU irányelv a társasági jog egyes vonatkozásairól II. cím II. fejezet 2. szakasz 119. cikk 2. pont

Tizenegyedik irányelv (nyilvánosság): Az irányelv valamely tagállam joga alapján létesített társaság másik tagállamban alapított *fióktelepére* vonatkozó bejelentési és *közzétételi* kötelezettségről tartalmaz előírásokat. Az *első irányelv* kapcsán ismertetett nyilvánossági, közzétételi követelményt azzal egészíti ki, hogy amennyiben egy fióktelepet egy tagállamban olyan társaság alapított, amelyre egy másik tagállam jogszabályai vonatkoznak, a fióktelep helye szerinti tagállam jogszabályai alapján az első irányelv rendelkezéseinek megfelelően be kell jelenteni, és közzé kell tenni a fióktelepre vonatkozó adatokat és okiratokat (vagyis a fióktelep címét; *tevékenységét*; az alapító társaságot nyilvántartó *cégbírórságot* és cégjegyzékszámot, annak nevét és társasági formája, valamint a fióktelep nevét, ha az nem egyezik a társaság nevével; a társaság képviselőjére jogosultat és annak adatait; valamint a megszűnést). Továbbá a harmadik – nem uniós – tagállam jogának hatálya alá tartozó társaság által uniós államban létesített fióktelepre is alkalmazandók az irányelv rendelkezései, amennyiben olyan típusú anyatársaságról van szó, amely társasági formáját tekintve hasonló azokhoz a társaságokhoz, amelyekre az első irányelv rendelkezései irányadók. NBK

89/666/EGK irányelv a valamely tagállam jogának hatálya alá tartozó meghatározott jogi formájú társaságoknak egy másik tagállamban létesített fióktelepeire vonatkozó bejelentési és közzétételi követelményeiről 2. cikk (1) bekezdés

Tizenharmadik irányelv (vállalatfelvásárlás): Az irányelv a *részvénytársaság értékpapírjainak nyilvános vételi ajánlataira* vonatkozó harmonizációs rendelkezéseket tartalmaz. Ennek körében meghatározza a nyilvános vételi ajánlat, a céltársaság, az ajánlattevő, az összehangoltan eljáró személyek, értékpapírok, az ajánlat felei, valamint a többszörös szavazati jogot biztosító értékpapírok fogalmát, majd az alapvető rendelkezések között rögzítenek olyan elvi tételeket, amelyek tiszteletben tartására a vállalat felvásárlására vonatkozó folyamat során törekedni kell. Az irányelv a továbbiakban a *hitelezők*, a társasági tagok és munkavállalók érdekeit is szem előtt tartva határozza meg a vállalat felvásárlása során irányadó azon eljárási szabályokat, amelyek vonatkozásában a tagállamoknak harmonizációs kötelezettsége áll fenn, így a – teljesség igénye nélkül – a kisebbségi részvényesek védelmére, a vételi ajánlatra, annak *közzétételére* és elfogadására vonatkozó rendelkezéseket, a céltársaság ügyviteli vagy irányító szervének kötelezettségeit, az áttörés és kizorítás

intézményét, az eladási jogot, az irányelv megsértése esetére alkalmazandó szankciók tagállam általi alkalmazásának lehetőségét. NBK

2004/25/EK irányelv a nyilvános vételi ajánlatról 2. cikk, 3. cikk, 5–17. cikkek

Tizenkettedik irányelv (egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság létesítése):

A 2009/102/EK irányelv az *egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság* létesítésére és működésére vonatkozóan tartalmaz előírásokat. Ennek alapján egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság két módon létesíthető: *alapítás* során eleve egy személy hozza létre, ezt az esetkört nevezzük egyszemélyi alapításnak; vagy a többszemélyes és már működő *korlátolt felelősségű társaság üzletrészeit* egy tag szerzi meg; ez az egyszemélyesre csökkent társaság esete. Ez utóbbi esetben az első irányelv rendelkezései alapján az egyszemélyesre csökkenés tényének vonatkozásában bejegyzési és *közzétételi* kötelezettség keletkezik. Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság esetében az egyedüli tag gyakorolja a társaság *taggyűlésének* hatáskörét, határozatait pedig írásba vagy jegyzőkönyvbe kell foglalni. Amennyiben a tagállami szabályok nemcsak korlátolt felelősségű társaság, hanem *részvénytársaság* esetében is lehetővé teszik az egyszemélyi alapítást vagy az egyszemélyesre csökkenést, úgy ezen irányelv rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni arra a társasági formára is. NBK

2009/102/EK irányelv a társasági jog területén az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról

2. cikk, 4. cikk, 6. cikk

Tőkepiaci transzparencia: Az értékpapír-kibocsátókra vonatkozó pontos és átfogó információk közzététele biztosítja a piac megfelelő működését, a piaci hatékonyságot, így a befektetési bizalom kialakításának alapfeltételének tekinthető. A befektetőknek a döntéseiket a számukra egyenlő módon rendelkezésre álló információk alapján kell meghozniuk (azonos bánásmód elve), vagyis az információk pontos, hiánytalan és időbeli közzétételére van szükség. Az információknak a piaci szereplők részére egy időben kell hozzáférhetőnek lenniük. A megfelelő szabályozás biztosítja a tőkepiac átláthatóságát, a befektetők megfelelő tájékoztatását, mert a transzparenciára vonatkozó szabályok fontos befektetővédelmi szerepet játszanak. Ezért a jogszabály *közzétételi* kötelezettséget állapít meg az értékpapír-kibocsátók terhére, illetve annak érdekében, hogy a kibocsátó közzétételi kötelezettségeit teljesíteni tudja, a befektetők terhére is. A szabályozott információk nyilvánosságra hozatala az EU szintjén harmonizáltan, kötelezettségek három csoportján keresztül valósul meg. Elsősorban az *értékpapírok* nyilvános kibocsátásakor vagy piaci bevezetésekor tájékoztatót (prospektust) kell elkészíteni, amelyet a tőkepiaci felügyeleti hatóságnak (Magyarországon a Magyar Nemzeti Banknak) – a tájékoztatóba foglalt információk következetességének, teljeskörűségének vizsgálatát követően – előzetesen jóvá kell hagynia. Másodszorban a már jegyzett értékpapírral rendelkező kibocsátóknak időszakos (rendszeres) közzétételi kötelezettségei vannak. Ez az éves pénzügyi beszámolóra, a féléves pénzügyi beszámolóra, illetve a kibocsátóval kapcsolatos jelentősebb eseményekről, tranzakciókról, kapcsolt felekkel (például a vállalkozás anyavállalatával vagy leányvállalatával vagy a vállalkozás anyavállalatának más leányvállalatával) kötött főbb ügyletekről, a kibocsátó és az általa ellenőrzött vállalkozások pénzügyi helyzetéről és teljesítményéről szóló időszaki vezetőségi nyilatkozatokra vonatkozik. Ellenőrzött vállalkozásnak számítanak azok, ha esetükben a kibocsátó a szavazati

jogok többségét egyedül gyakorolja (saját jogon vagy a vállalkozás más tulajdonosával kötött megállapodás alapján), kinevezheti vagy felmentheti a vállalkozás döntéshozó, ügyvezető vagy felügyelő szerveit, testületi tagjainak többségét, vagy amely fölött a *létesítő okirat* vagy egyéb megállapodás alapján a kibocsátó döntő befolyást, ellenőrzést gyakorol vagy gyakorolhat. A kibocsátót az átláthatóság követelményei szempontjából nem lehet elszigetelten kezelni, ezért terjednek ki az előírások a kapcsolt felekre és az ellenőrzött vállalkozásokra is. Harmadsorban a már jegyzett értékpapírral rendelkező kibocsátóknak folyamatos (rendkívüli) közzétételi kötelezettségei vannak. A folyamatos vagy rendkívüli közzétételi kötelezettség a nagy értékpapír-állományok megvásárlásáról vagy értékesítéséről szóló tájékoztatásra – az 5%-os, a 10%-os, a 15%-os, a 20%-os, a 25%-os, a 30%-os, a 35%-os, a 40%-os, a 45%-os, az 50%-os, a 75%-os, a 80%-os, a 85%-os, a 90%-os, a 91%-os, a 92%-os, a 93%-os, a 94%-os, a 95%-os, a 96%-os, a 97%-os, a 98%-os és a 99%-os küszöbértékek meghaladása vagy e küszöbértékek alá csökkenés –, a szavazati jogok jelentős arányának megszerzésére vagy eladására, a különböző *részvényosztályokhoz* kapcsolódó jogokban bekövetkező változásokról szóló tájékoztatásra vonatkozik. VE

Tpt. 21–61. §§; 2004/109/EK irányelv a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról; 2003/71/EK irányelv az értékpapírok nyilvános kibocsátásakor vagy piaci bevezetésekor közzéteendő tájékoztatóról; BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlások

Törvényességi felügyeleti eljárás: A gazdasági élet szereplői felett a törvényességi felügyeletet az állam biztosítja, annak érdekében, hogy az érintett jogalanyok jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során megfelelően járjanak el, valamint működésük megfeleljen a mindenkor hatályos jogszabályok által előírt követelményeknek. A *gazdasági társaságok* feletti törvényességi felügyeletet a nyilvántartó bíróság, azaz a *cégbíróság* látja el, a cégbíróság törvényességi felügyeleti jogköre a *cég* felszámolása alatt is érvényesül. A törvényességi felügyeleti eljárás célja a cégbíróság intézkedéseivel a cég törvényes működésének kikényszerítése a *cégnyilvántartás közhitelességének* biztosítása érdekében. A törvényességi felügyeleti eljárás nemperes eljárás, amelyre a Ctv. eltérő rendelkezése hiányában a Pp. szabályait megfelelően alkalmazni kell; az eljárás során csak okirati bizonyításnak, valamint a felek személyes meghallgatásának van helye. A törvényességi felügyeleti eljárásra okot adó körülmények három csoportba sorolhatók, így az eljárás alapjául a *cégjegyzékbeli* adat törvénysértő volta; illetve a *cég törvénysértő működése* szolgálhat; továbbá meghatározott esetekben törvény az eljárás lefolytatását kötelezővé teszi. A törvényességi felügyelet nem terjedhet ki a cég gazdálkodásának és döntéseinek gazdasági-célszerűségi szempontból történő felülvizsgálatára, hiszen az eljárás célja nem a cég gazdálkodásának vizsgálata, hanem a cég törvényes működésének kikényszerítése a cégnyilvántartás közhitelességének biztosítása érdekében. A törvényességi felügyeleti eljárás során a cégbíróság hivatalból vagy kérelemre jár el. Hivatalból jár el a bíróság, ha hivatalos eljárása során maga szerez tudomást az eljárás lefolytatásának szükségességéről és az arra okot adó körülményről; abban az esetben, ha az eljárást más bíróság kezdeményezi; továbbá hivatalból jár el, amennyiben az eljárás megindítására okot adó körülményről olyan személytől szerez tudomást, aki kérelmezőként nem kíván részt venni, vagy jogi érdeke, illetve más feltétel hiányában nem vehet részt az eljárásban, ebben az esetben a bejelentő nem minősül a törvényességi felügyeleti

kérelem előterjesztőjének. Kérelemre induló törvényességi felügyeleti eljárásban kérelmező lehet az ügyész; a cég *tevékenységének* ellenőrzésére jogosult hatóság vagy közigazgatási szerv, illetve a területileg illetékes gazdasági, szakmai kamara jogszabályban meghatározott feladatainak teljesítése körében; továbbá akinek az eljárás lefolytatásához jogi érdeke fűződik, és ezt az érdeket valószínűsíti. Az eljárás lefolytatásához fűződő jogi érdek fennállása akkor állapítható meg, ha az eljárás eredménye a kérelmező jogviszonyára közvetlenül kihat, azaz az eljárás eredménye jogviszonyt keletkeztet, módosít vagy szünteti meg. A kérelemnek tartalmaznia kell valamennyi, az ügy elbírálásához szükséges adatot és tényt. Az eljárás megindítása nem kötelező, a törvényben meghatározott esetben – ha a kérelem nem felel meg a Ctv. 77. § (1) bekezdésében rögzített feltételeknek – a cégbíróság a kérelmet visszautasítja. Az eljárás megindítása esetén a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel, valamint az eljárás alapjául szolgáló jogszabálysértés megjelölésével felhívja a céget, hogy nyilatkozzon arról, vitatja-e a kérelemben foglaltakat; amennyiben azokat nem vitatja, úgy a törvénytől állapottól szüntesse meg. Amennyiben a cég a jogszabálysértő helyzetet vagy állapotot nem szünteti meg, a cégbíróságnak a céggel szemben *törvényességi felügyeleti intézkedést* kell alkalmaznia, amely *pénzbírság* kiszabása; a jogszabálysértő határozat megsemmisítése; a *legfőbb szerv összehívása*; *felügyelőbiztos kirendelése*; végső esetben pedig a *cég megszűntnek nyilvánítása* lehet. A törvényességi felügyelet mérlegelési jogkört biztosít a cégbíróságok számára annak érdekében, hogy a legmegfelelőbb intézkedést tegyék a gazdasági forgalom törvényességének biztosítása, valamint a jogbiztonság és a forgalom-biztonság szempontjainak érvényre juttatása érdekében. LZZs

Ctv. 72. § (1)–(3) bekezdései, 74. § (1), (4) bekezdései, 75. § (1) bekezdés, 76. § (1), (3) bekezdései, 77. § (1)–(3) bekezdései, 79–81. §§ – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 37. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.
30/1994. (V. 20.) AB határozat, BH 2012. 42., Fővárosi Ítéltábla 14. Cgft. 43.368/2009/2., Győri Ítéltábla Cgft. IV. 25.969/2009/6., Debreceni Ítéltábla Cgft. III. 30.038/2014/2., BDT 2016. 3602.

Törvényességi felügyeleti intézkedések: *Törvényességi felügyeleti eljárás* megindítása esetén a *cégbíróság* a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel és az eljárás alapjául szolgáló jogszabálysértés pontos megjelölésével felhívja a *céget*, hogy a végzésben meghatározott, legfeljebb 30 napos határidőn belül – amely kérelemre egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható –, írásban nyilatkozzon, hogy vitatja-e a végzésben foglaltakat, amennyiben azokat nem vitatja, a törvénytől állapottól szüntesse meg. A végzés kiadását követően, amennyiben a cég a jogszabálysértő állapotot vagy helyzetet nem szünteti meg, a cégbíróságnak törvényességi felügyeleti intézkedést kell alkalmaznia. A cégbíróság mérlegelhet, hogy az intézkedésre okot adó körülmény, valamint annak súlya alapján az adott esetben melyik intézkedés alkalmazása a legmegfelelőbb a törvényes működés helyreállítása érdekében. A cégbíróság által alkalmazható törvényességi felügyeleti intézkedések a következők: *pénzbírság* kiszabása a céggel vagy annak *vezető tisztségviselőjével* szemben; a cég által hozott jogszabálysértő vagy a *létesítő okirat* rendelkezéseibe ütköző határozat megsemmisítése és szükség esetén a cég új határozat hozatalára történő kötelezése; a cég *legfőbb szervének összehívása* vagy megfelelő személy kijelölése a legfőbb szerv összehívására; *felügyelőbiztos kirendelése*. Az intézkedések együttesen is alkalmazha-

tók, pénzbírság kiszabására ismételten is sor kerülhet. A cégbíróságnak a jogszabálysértést megjelölő végzése [Ctv. 80. § (1) bek.] kiadását követően, amennyiben a cég a jogszabálysértő helyzetet vagy állapotot nem szünteti meg, az előzőkben felsorolt valamely intézkedést az eljárás megindulásától számított 90 napon belül alkalmaznia kell. Az egyes törvényességi felügyeleti intézkedések között 6 hónapnál hosszabb idő nem telhet el. Amennyiben a cég törvényes működése az intézkedések alkalmazását követően sem áll helyre, és alappal feltelezhető, hogy a további intézkedésektől sem várható a törvényes működés helyreállása, a cégbíróság a további működéstől eltiltja és megszüntnek nyilvánítja a céget. LZZS

Ctv. 80. § (1) bek., 81. §, 84. § (1) bek.

30/1994. (V. 20.) AB határozat, BDT 2010. 2182., BH 2011. 228., BH 2012. 42., BDT 2014. 3166.

Törzsbetét: A törzsbetét a *korlátolt felelősségű társaság* tagjának a társaság vagyonához a társaság *alapításakor* vagy a társaságba történő belépéskor teljesített *vagyoni hozzájárulása*. Az egyes tagok törzsbetétei eltérő mértékűek lehetnek, azonban egyik tag törzsbetétenek mértéke sem lehet kevesebb 100 ezer forintnál. Minden tag csak egy törzsbetéttel rendelkezhet, azonban több személy közösen kötelezettséget vállalhat egy törzsbetét teljesítésére, azaz több tagnak lehet egy törzsbetéte (lásd *közös tulajdonú törzsbetét*), ebben az esetben a vagyoni hozzájárulás szolgáltatásának kötelezettsége a tulajdonostársakat a társasággal szemben egyetemlegesen terheli, így a hozzájárulás teljesítése bármelyiktől követelhető, egy tulajdonostárs teljesítése a követelést a teljesített rész erejéig a többi tulajdonostárral szemben is megszünteti. Az egyetemlegesség alapján amennyiben a tulajdonostársak a vagyoni hozzájárulás teljesítésére irányuló kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a nemteljesítés jogkövetkezményei valamennyiükkel szemben alkalmazandók. A tag törzsbetéte pénzbeli és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásból is állhat, ezeknek az arányát a Ptk. nem határozza meg. A tag által teljesítendő *pénzbeli vagyoni hozzájárulás* rendelkezésre bocsátásának időpontját a *létesítő okirat* határozza meg. Ha a *társasági szerződés* úgy rendelkezik, hogy a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásáig valamelyik tag a pénzbetétenek felénél kisebb hozzájárulást köteles teljesíteni, vagy a kérelem benyújtásáig be nem fizetett pénzbeli hozzájárulás teljesítésére a cégbejegyzéstől számított 1 évnél hosszabb határidőt biztosít a társasági szerződés, a tagoknak – egyik tagnak sem – fizethető *osztalék* addig, ameddig a tagok által teljesített vagyoni hozzájárulások és a tagoknak ki nem fizetett, az osztalékfizetés szabályai alapján elszámolt nyereség összege nem éri el a társaság *törzstőkéjének* összegét. Az osztalékfizetés korlátozása mellett további garanciális szabály, hogy a Ptk. 3:162. § (1) bekezdésében meghatározott esetben a tagok a még nem teljesített pénzbeli vagyoni hozzájárulásuk összegének erejéig kötelesek helytállni a társaság tartozásaiért. A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást a cégbejegyzési kérelem benyújtásáig teljes egészében szolgáltatni kell, amennyiben annak értéke a törzstőke felét eléri vagy meghaladja, ellenkező esetben az *apport* szolgáltatásának határidejét a társasági szerződés határozza meg azzal, hogy a létesítő okirat cégbejegyzéstől számított 3 évnél hosszabb határidőt megállapító rendelkezése a 3 évet meghaladó részében semmis. A cégbejegyzési kérelem benyújtásáig teljesített vagyoni hozzájárulások rendelkezésre bocsátásáról szóló igazolások a bejegyzési kérelem kötelező mellékletei. A tagi törzsbetét mértéke számos vonatkozásban jelentős a társaság működése során, így például főszabály szerint a vagyoni hozzájárulás mértékéhez igazodik a társaság *legfőbb szervében* gyakorolható szavazati jog mértéke,

a tagok számára fizethető osztalék mértéke, valamint a korlátolt felelősségű társaság *jogutód nélküli megszűnése* esetén a *hitelezői igények kielégítését* követően fennmaradó vagyonból a tagot megillető vagyonhányad is, továbbá a tag *pótbefizetési* kötelezettségének a mértéke is törzsbetétenek nagyságához igazodik. A törzsbetét mértékéhez igazodó jogosultságokra és kötelezettségekre irányadó rendelkezések *diszpozitív szabályok*, így azoktól a korlátolt felelősségű társaság társasági szerződésében a tagok a diszpozitivitás korlátai között eltérhetnek. A törzsbetétek összege a törzstőke, amely a korlátolt felelősségű társaság *jegyzett tőkéjének* feleltethető meg. A törzsbetéthez kapcsolódó tagsági jogokat és kötelezettségeket az *üzletrész* foglalja magában. A tagok törzsbetéteinek a mértékét a *tagjegyzék* tartalmazza. LZZs

Ptk. 3:4. § (1)–(3) bekezdései, 3:110. § (2) bek., 3:161. §, 3:162. §, 3:163. §, 3:164. § (1) bek., 3:183. § (3) bek., 3:185. § (1) bek., 3:197. § (2) bek. b) pontja, 3:207. § (1) bek.; Ctv. 1. számú melléklet II. 1. b) pontja
BH 2015. 165.

Törzsrészvény: A *részvénytársaság* által kibocsátható és kibocsátandó azon *részvényfajta*, amely nem tartozik sem a Ptk.-ban nevesített, sem pedig a részvénytársaság alapszabályában meghatározott egyéb részvényfajta. A törzsrészvény a társaság által kibocsátott azon *értékpapír*, amely a *részvény* által megtestesített jogokat és kötelezettségeket a törvényben meghatározott módon és mértékben inkorporálja. Ebből következik, hogy a törzsrészvény névértékével arányos többek között a részvényes által a *közgyűlésen* gyakorolható szavazati jog mértéke, valamint az osztalékból való részesedés aránya is. Az ezektől az arányoktól eltérő jogosultságot biztosító részvény már nem minősül törzsrészvénynek. A részvénytársaság által kibocsátott törzsrészvények össznévértékének mindenkor meg kell haladnia a társaság *alaptőkéjének* a felét. LZZs

Ptk. 3:228. § (1) bek. a) pontja, 3:229. §, 3:260. § (1) bek., 3:262. § (1) bek.

Törzstőke: A törzstőke a *korlátolt felelősségű társaság* tagjai által teljesített *vagyoni hozzájárulások*, azaz *törzsbetétek* összege, a korlátolt felelősségű társaság *jegyzett tőkéje*. A törzstőke nem azonos a korlátolt felelősségű társaság vagyónával, azaz *saját tőkéjével*, ugyanis a saját tőke a jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett jegyzett tőkén kívül további elemeket is magában foglal. A törzstőke pénzbeli és nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásokból tevődik össze, ezeknek az arányára a Ptk. nem tartalmaz irányadó rendelkezést, így korlátolt felelősségű társaság kizárólag *apporttal* is alapítható. A Ptk. meghatározza a törzstőke legalacsonyabb mértékét, így a társaság törzstőkéje nem lehet kevesebb 3 millió forintnál, a törzstőke legmagasabb mértékre nincs törvényi előírás, azt az alapítók és a tagok szabadon állapíthatják meg. Amennyiben az *alapítás* során a jegyzett tőke legkisebb mértékére vonatkozó kötelező törvényi előírásokat megszegték, a *cég székhelye* szerint illetékes törvényszék előtt az *alapítás érvénytelenségének* megállapítására irányuló per indítható. A törzstőke-minimum szabályozásának a célja a *hitelezői* érdekek védelme, valamint azoknak a vállalkozásoknak a tagok mögöttes helytállási kötelezettségét kizáró társasági formáktól történő távoltartása, amelyeknek tagjai nem képesek vagy nem hajlandók elegendő induló vagyont biztosítani a korlátolt felelősségű társaság számára.

A korlátolt felelősségű társaság saját tőkéjének a működés során el kell érnie, vagy meg kell haladnia a törzstőke összegét. Amennyiben a saját tőke veszteség folytán a törzstőke felére csökken, vagy a saját tőke a törzstőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent, az *ügyvezető* köteles késedelem nélkül összehívni a korlátolt felelősségű társaság *taggyűlését* vagy annak ülés tartása nélküli döntéshozatalát kezdeményezni a szükséges intézkedések megtétele végett. Amennyiben 2 egymást követő *üzleti évben* a társaság jegyzett tőkéje nem éri el a törzstőke-minimum törvény által előírt mértékét, és a tagok nem gondoskodnak a megfelelő tőkepótlásról, a korlátolt felelősségű társaság *legfőbb szerve* köteles határozni a társaság *átalakulásáról, egyesüléséről* vagy *jogutód nélküli megszűnéséről*. A társaság törzstőkéjének a mértékét a *létesítő okirat* mellett a korlátolt felelősségű társaság *tagjegyzéke* is tartalmazza. LZZs

Ptk. 3:133. § (2) bek., 3:161. § (4) bek., 3:189. § (1) bek. a)–b) pontjai, 3:197. § (2) bek. c) pontja; Ctv.

69. § (1) bek., (2) bek. e) pontja; Sztv. 35. § (2)–(3) bekezdések

Törzstőke felemelése: A *törzstőke* felemelésének indoka lehet a *tevékenységi* körök bővítése, a fejlesztésekhez szükséges pénzügyi fedezet megteremtése, de akár a *hitelezők* bizalmának az elnyerése is. A törzstőke felemelése történhet új *vagyoni hozzájárulás* teljesítésével vagy a törzstőkén felüli vagyon törzstőkévé alakításával. Előbbit pótlólagos tőkebevonásnak is nevezzük, mert a társaság külső vagyoni elemek bevonásával kívánja megteremteni a lehetséges fejlesztésekhez szükséges pénzügyi forrásokat. Az új vagyoni elemek bevonásával történő tőkeemelésben részt vehetnek a társaság tagjai, ezzel növelve társasági részesedésüket, vagy kívülálló harmadik személyek, új befektetők, akik ily módon válnak a társaság tagjaivá. A törzstőkén felüli vagyon törzstőkévé alakításával a meglévő társasági vagyon szerkezetének az átalakítására kerül sor a törzstőke növelésével úgy, hogy közben a *saját tőke* mértéke és a tagok száma változatlan marad. Nem változik a *törzsbe-tétek* száma sem, azonban ezek mértéke a tőkeemeléssel arányosan nő. Mindkét esetben a törzstőke felemeléséről a társaság *taggyűlése* $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel határoz, de a társasági szerződés egyszerű szótöbbségű határozatot is előírhat, ennél alacsonyabb *határozathozatali* arányt előíró rendelkezése azonban semmis. A Ptk. tőkeemelésre irányadó szabályai egyrészt a *hitelezővédelmet*, másrészt pedig a társaságon belüli erőviszonyok kiegyensúlyozását szolgálják. FZs

Ptk. 3:198–3:201. §§

BH 2016. 38.

Törzstőke felemelése törzstőkén felüli vagyonból: A *korlátolt felelősségű társaság törzs-tőkéje* felemelhető a törzstőkén felüli vagyon terhére. Ilyen esetben a társaság nem von be új vagyonelemeket a tőkeemelésbe, hanem saját törzstőkén felüli vagyonát vagy annak egy részét használja fel erre a célra. A tőkeemelés csak akkor valósítható meg, ha a felemelt törzstőke nem haladja meg a társaság *saját tőkéjét*, azaz a felemeléssel megmarad a saját tőke és a törzstőke közötti egyensúly. A tőkeemelés előfeltétele, hogy a társaság előző *üzleti évre* vonatkozó *beszámolójának* mérlege vagy a tárgyévi közbenső mérlege szerint a társaság rendelkezzen olyan törzstőkén felüli vagyonnal, amely törzstőkeemelésre fordítható. Az Sztv. a törzstőkeemelés pénzügyi forrásaként a beszámolóval lezárt üzleti év vagy

a közbenső mérlegben kimutatott adózott eredményt, a szabad tőketartalékot és a szabad eredménytartalékot jelöli meg. Az előző üzleti évre vonatkozó beszámoló vagy a tárgyévi közbenső mérleg 6 hónapig használható fel a tőkeemelésre. A tagok legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel meghozott *taggyűlési* határozatban döntenek a törzstőke felemeléséről, de a *társasági szerződés* egyszerű szótöbbségű határozatot is előírhat, ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése azonban semmis. A határozatnak tartalmaznia kell a felemelt törzstőkét és a tagok *törzsbetéteinek* a nagyságát. A törzstőkén felüli vagyonból történt felemelés a tagok törzsbetéteit a korábbi törzsbetétek arányában növeli, a tulajdoni arányok nem változnak. A tőkeemelés a társasági szerződés kötelező módosítását vonja maga után, amelyben a felemelt összegű törzstőkének kell megjelennie. FZs

Ptk. 3:201. §.; Sztv. 40. § (1) bek.

EBH 2000. 333.

Törzstőke felemelése új törzsbetétek teljesítésével: *A korlátozott felelősségű társaság törzstőkéjének* felemelése megvalósulhat új *törzsbetétek* befizetésével, amely esetben a társaság új vagyoni eszközökhöz jut. A törzstőke-emelés ezen módjában részt vehetnek a társaság tagjai, így növelve társasági részesedésüket, vagy kívülálló harmadik személyek, akik ily módon válnak a társaság tagjaivá. A törzstőke felemelésének előfeltétele, hogy a társaság tagjai valamennyi korábbi törzsbetétet befizessék, azaz a *létesítő okiratban* szereplő törzstőke teljes egészében a társaság rendelkezésére álljon. A tagok legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel meghozott *taggyűlési* határozatban döntenek a törzstőke újabb *vagyoni hozzájárulás* szolgáltatásával történő felemeléséről, de a *társasági szerződés* egyszerű szótöbbségű határozatot is előírhat, ennél alacsonyabb *határozathozatali* arányt előíró rendelkezése azonban semmis. A határozatnak tartalmaznia kell a törzstőke felemelésének mértékét, a tőkeemelés teljesítéséhez szükséges vagyoni hozzájárulás összetételét és mértékét, így meg kell határozni azt, hogy nem pénzbeli hozzájárulással a tőkeemelés milyen arányban és mennyiségben valósítható meg, ennek mi lehet a tárgya és értéke, továbbá azt, hogy az *apport* teljesítésére ki jogosult, és mi a vagyoni hozzájárulás teljesítésének határideje. A taggyűlési határozatnak továbbá tartalmaznia kell azoknak a kívülálló személyeknek a megjelölését és megengedett arányát, akik részt vehetnek a törzstőke felemelésében, abban az esetben, ha az elsőbbségi joggal rendelkezők, azaz a társaság meglévő tagjai nem vállalják a pénzbeli hozzájárulások teljes összegének szolgáltatását. Az elsőbbségi jog gyakorlására a tagok törzsbetéteik arányában jogosultak. A tagok a tőkeemelés elhatározásától számított 15 napon belül gyakorolhatják elsőbbségi jogukat. Ha e határidő alatt a tag nem él elsőbbségi jogával, akkor újabb 15 nap áll a többi tag rendelkezésére a szabadon maradt törzsbetétek teljesítésére, és csak ezt követően jogosultak a taggyűlési határozatban előre meghatározott kívülálló személyek a törzstőke felemelésében részt venni. A sikeresen megvalósult tőkeemelést a társasági szerződés kötelező módosítása követi. A *társasági szerződés módosításáról* és a törzstőke felemeléséről a taggyűlés egyszerre is dönthet, ha ezzel a tagok elsőbbségi joga nem sérül. Így például a tagok a határozatban dönthetnek arról, hogy maguk teljesítik a tőkeemelésnek megfelelő törzsbetétet, vagy éppen ellenkezőleg, kijelentik, hogy lemondanak elsőbbségi

jogukról, és az új tagok nyilatkoznak arról, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magukra nézve kötelezőnek ismerik el. FZs

Ptk. 3:198–3:200. §§

BH 2001. 541., ÍH 2008. 73.

Törzstőke leszállítása: A *törzstőke* leszállítása folytán a *korlátolt felelősségű társaság jegyzett tőkéje* csökken. A törzstőke leszállításának indoka lehet a tőkekivonás elhatározása, amely esetben a kft. a tagok számára kifizetéseket teljesít. A törzstőke tőke kivonással történő leszállításakor a tagokat megillető összeg megállapítása során számításba kell venni a törzstőke csökkenése arányában a törzstőkén felüli vagyon összegét is. A tőkeleszállítás másik indoka lehet a társaság veszteségrendezése. Ebben az esetben a tagok számára kifizetésre nem kerül sor. A tőkeleszállítás harmadik indoka lehet a *saját tőke* más elemeinek a növelése, amikor tulajdonképpen a tőkeszerkezeten belüli átcsoportosítás történik. Két tőkeleszállítási indok összekapcsolása sem kizárt, így sor kerülhet például a veszteségrendezés mellett tőke kivonásra is, azonban elsőként a veszteségrendezést kell véghez vinni, és csak ezt követően lehet a leszállítás következtében megmaradó vagyont a társaság tagjai között szétosztani. A törzstőke leszállítására sor kerülhet a társaság saját elhatározásából vagy a törvényben meghatározott esetekben. A törzstőke leszállításáról a *taggyűlés* legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel határoz, de a *társasági szerződés* egyszerű szótöbbségű határozatot is előírhat, ennél alacsonyabb *határozathozatali* arányt előíró rendelkezése azonban semmis. A kft. csak azzal a feltétellel határozhat a törzstőke Ptk.-ban meghatározott minimális összeg alá történő leszállításáról, ha a taggyűlésen a törzstőkeleszállítással egyidejűleg a törzstőke felemeléséről is határozatot hoznak. A tőkeemelésnek legalább olyan mértékűnek kell lennie, hogy az az *alapításhoz* szükséges tőkeminimumot elérje. A törzstőke leszállításáról szóló taggyűlési határozatban meg kell határozni a leszállított törzstőke nagyságát, a tagok *törzsbetéteinek* a törzstőke-leszállítás utáni mértékét és a törzstőke-leszállítás indokát. A törzstőke-leszállítás összege az egyes tagok törzsbetéteit törzsbetéteik arányában csökkenti. A Ptk. bizonyos esetekben a törzstőke kötelező leszállítását írja elő, ilyenkor a társaság taggyűlése a törvényben meghatározott ok bekövetkeztéről való tudomásszerzéstől számított 30 napon belül köteles meghozni a törzstőke leszállításáról szóló határozatot. Így például, ha a kft. saját tőkéje veszteség következtében a törzstőke felére csökken, a taggyűlés köteles olyan határozatot hozni, amely alkalmas a jogellenes helyzet megszüntetésére. Ha a határozatot követő 3 hónap elteltével a törvénytértő helyzet továbbra is fennáll, a törzstőkét le kell szállítani. Szintén kötelező a törzstőke leszállítása *üzletrész bevonása* esetén, ekkor a törzstőkét le kell szállítani a vagyon alapjául szolgáló törzsbetét összegével. A *hitelezői* érdekek védelme érdekében a tőkeleszállításról szóló taggyűlési határozatot két alkalommal is közzé kell tenni a *Céglőnyben* legalább 30 napos időközzel. A társaság hitelezői a tőkeleszállításról szóló határozat második *közzétételétől* számított 30 napos jogvesztő határidőn belül jelenthetik be, ha a kft. törzstőkéjének leszállításával összefüggésben biztosítékra tartanak igényt. A törzstőke-leszállítás csak akkor jegyezhető be a *cégnyilvántartásba*, ha az arra jogosult hitelező megfelelő biztosítékot kap, vagy a hitelező kérelmét elutasító bírósági határozat jogerőre emelkedett. Ha a társaság az erre előírt határidőn belül nem nyújt megfelelő biztosítékot az erre jogosult hitelezőknek, a törzstőke-leszállítás meghiú-

sul. A törzstőke-leszállítás meghiúsulását a *cégbíróságnak* be kell jelenteni. Amennyiben a kötelező törzstőke leszállítása meghiúsul, és 30 napon belül a kft. a kötelező tőkeleszállítás okát nem szünteti meg, a taggyűlés köteles a kft. *jogutódlással* történő vagy *jogutód nélküli megszűnéséről* határozni. A tőkeleszállítás bejegyzésére csak akkor kerülhet sor, ha a társaság igazolja a cégbíróság felé, hogy a hitelezők felhívása megtörtént, és az erre jogosult hitelezők megfelelő biztosítékot kaptak. FZs

Ptk. 3:202–3:206. §§

ÍH 2008. 167., ÍH 2010. 88., BDT 2012. 2803.

Tőzsde: A tőzsde a hatékony tőkeáramlás, tőkeértékelés, az *árfolyam* és egyéb kockázat megosztása érdekében a tőzsdei termékek keresletét és kínálatát koncentráló, azok kereskedését lebonyolító, a nyilvános árfolyam-alakulást elősegítő vállalkozás. Tőzsdei tevékenységnek minősül a tőzsdei termék szervezett és szabványosított kereskedésének üzletszerű lebonyolítása. Tőzsdei tevékenységet kizárólag tőzsde végezhet. Tőzsdei terméknek minősül a tőzsdén forgalmazott pénzügyi eszköz (például átruházható *értékpapír: részvény, kötvény*, pénzügyi eszköz, származtatott eszközök, opció, határidős ügylet stb.) deviza és áru. A tőzsdére a Ptk. *jogi személyekre* vonatkozó rendelkezéseit, *fióktelep* formájában működő tőzsde esetében az Fkt. rendelkezéseit a Tpt.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Az itt meghatározott háttér- és részletszabályok kiegészülnek a tőzsdealapítás engedélyezéséhez szükséges feltételekkel, amelyek közül a legfontosabb a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: Felügyelet) engedélyének megszerzése. Tőzsde kizárólag *dematerializált részvényekkel* rendelkező *részvénytársaság*, illetve külföldi tőzsde fióktelepe formájában alapítható, amely árualapú ügyletek, deviza, valamint határidős kamatlábügyletek kereskedése esetén legalább 150 millió, egyéb tőzsdei termék kereskedése esetén pedig legalább 500 millió forint pénzben befizetett *alaptőkével (jegyzett tőkével)* alapítható. Tőzsde alapító tagjaként az *alapítás* alatt lévő tőzsdében minősített befolyást csak olyan személy szerezhethet, aki a Tpt. 357. § (3) bekezdésében meghatározott bűncselekményi kör tekintetében büntetlen előéletű, és akinek az adóhatósággal, vámhatósággal, illetve a társadalombiztosítási szervvel szemben tartozása nincs. Ezek a szabályok vonatkoznak – a Tpt.-be foglalt eltérésekre figyelemmel – azon részvénytársaságokra és fióktelepekre is, amelyek tőzsdeként működnek. A tőzsde kizárólag tőzsdei tevékenységet, tőzsdei tevékenységet segítő kiegészítő tevékenységet, multilaterális kereskedési rendszer működtetésére irányuló tevékenységet, *gazdasági társaságok* tőkepiaci forrásbevonását elősegítő platformok működtetésére irányuló tevékenységet folytathat. Tőzsdei tevékenységet segítő kiegészítő tevékenység különösen az oktatási, az informatikai, a kiadvány-előállítási és -terjesztési, az adatszolgáltatási, a kibocsátónak nyújtott, az értékpapír tőzsdei bevezetését elősegítő szakmai tanácsadói tevékenység. A tőzsde a *szabályozott piacra* vonatkozó törvényszöveg értelmében – amely alapjául a MiFID (Markets in Financial Instruments Directive) szolgál –, illetve a tőzsde fogalmának definíciója alapján szabályozott piacnak minősül, tehát piacműködtető. A Tpt. szerinti tőzsde-meghatározásban elsősorban a tőzsde funkciói szerepelnek. Mivel ezek a funkciók más tőkepiaci közvetítők esetében is megjelenhetnek, egy teljesebb definíció szerint a tőzsde az a piac, amely a fent leírtak alapján működik, illetve teljesíti a tőzsdei tevékenység engedélyezésének feltételeit. A tőzsdei tevékenység végzéséhez a Felügyelet

engedélye szükséges. A Felügyelet az engedélyt tőzsdei termékeként vagy a tőzsdei termékek vonatkozásában együttesen adja meg. Tőzsdei tevékenység folytatására jogosító engedélyt a kérelmező akkor kaphat, ha igazolja, hogy biztosított a kereskedési rendszerhez való megkülönböztetésmentes hozzáférés, valamint rendelkezik a tevékenység folytatásához szükséges személyi, tárgyi és biztonsági feltételekkel. Ezenfelül igazolnia kell, hogy a tőzsdei kereskedelem elszámolása biztosított, amelyet központi szerződő féllel, illetve központi értéktárral kötött megállapodás révén demonstrálhat. Rendelkeznie kell olyan, legalább 3 éves üzleti tervvel, amely alapján stabil, megbízható működése vélelmezhető. További feltétel a Tpt. által támasztott követelményeket kielégítő és a Felügyelet által jóváhagyott szabályzatok megléte. A működési engedély megszerzéséhez végül szükséges, hogy káreseményenként legalább 100 millió forint, és évente összesen legalább 150 millió forint összegű felelősségbiztosítással rendelkezzen. PE

Tpt. 5. § (1) bek. 122. pont, 297–299. §§, 303. § (1)–(2) bekezdései, 357. § (3) bek.; Bszt. 5. § (1) bek. h) pont, 6. §; Ptk. 3:100. §

Tulajdoni elkülönülés alapelve: A gazdasági társaság alapítói a gazdasági társaság létesítésekor saját vagyonuk korlátozásával új szervezetet, jogalanyt hoznak létre: magát a gazdasági társaságot. Az alapítók *vagyoni hozzájárulás* teljesítésével (ennek értékével korlátozzák, csökkentik saját vagyonukat) teremtik meg az új jogalany vagyonát: az alakuló gazdasági társaság induló tőkéjét. Az alapító tagok által rendelkezésre bocsátott vagyon már nem az ő tulajdonukba, hanem az új szervezet (a gazdasági társaság) tulajdonába tartozik. A gazdasági társaság *alapításakor* a rendelkezésére bocsátott vagyoni hozzájárulások összege az új, önálló jogalany elkülönült vagyona lesz: a gazdasági társaság saját vagyona nem tagjai tulajdona, és a gazdasági társaság tagjainak tulajdona nem azonos a gazdasági társaság vagyonával. A gazdasági társaság alapítói saját vagyonuk korlátozásának (a vagyoni hozzájárulásnak a társaság rendelkezésére bocsátása) ellentételezéseként a Ptk.-ban és a *társasági szerződésben* meghatározott módon és mértékben gyakorolható tagsági jogokat (például nyereségrészesedési jog, ellenőrzési jog) kapnak. A tulajdoni elkülönülés alapelve nem abszolút érvényesülő elv: például a gazdasági társaság önálló vagyona nem különül el markánsan a tagok vagyonától mögöttes, korlátlan tagi helytállás esetén. PT

Ptk. 3:1. § (5) bek., 3:88. § (1) bek., 3:138. §, 3:155. §

Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2005. (VI. 17.) ajánlása a jogi személy tagjának harmadik személlyel szembeni polgári jogi igényeiről, Fővárosi Bíróság 6. G. 40.132/2002/3., BDT 2001. 165., BDT 2001. 166.

Tulajdonosi megfeleltetés: A nyilvánosan működő részvénytársaság dematerializált részvényei tulajdonosainak azonosítására irányuló eljárás, amelyet a központi értéktár az értékpapírszámla-vezetők közreműködésével végez. Amennyiben a részvénytársaság kéri a tulajdonosi megfeleltetést, akkor azoknak az értékpapírszámla-tulajdonosoknak az azonosító adatai és részvényeinek darabszáma átadására kerül sor, akik a tulajdonosi megfeleltetésre vonatkozó kibocsátói kérelemben meghatározott időpontban, az ott meghatározott dematerializált részvénnel rendelkeznek, és nem rendelkeztek a részvénykönyvbe történő bejegyzés megtiltásáról, vagy nem kérték törlésüket. Tulajdonosi megfeleltetés

esetén a részvénykönyv vezetője a részvénykönyvben szereplő, a tulajdonosi megfeleltetés időpontjában hatályos valamennyi adatot törli, és ezzel egyidejűleg a tulajdonosi megfeleltetés eredményének megfelelő adatokat a részvénykönyvbe bejegyzi. Ezáltal nincs szükség a *részvényesi joggyakorláshoz* a részvényesi minőség igazolására. AÁ

Tpt. 149. §; Ptk. 3:248. §

Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.211/2015/3.

U, Ú, Ű, Ū

Überseeing-ügy: A *letelepedés* szabadságát, a társaság központi ügyvezetésű *székhelyének* áthelyezését, valamint a társaságnak a fogadóállambeli jogképességét és perképességét érintő ügy. A megválaszolandó kérdések két cég közötti, Németországban zajló bírósági eljárásban merültek fel: az Überseeing társaságot Hollandiában jegyezték be holland jog szerint, az általa perelt Nordic Construction Baumanagement GmbH Németországban rendelkezett székhellyel. A német Bundesgerichtshof a közösségi joggal kapcsolatos kérdések tisztázása végett előzetes döntéshozatali eljárással fordult az Európai Bírósághoz az EK 43. és 48. cikk értelmezésével kapcsolatban, amelynek három kérdést kellett megvizsgálnia: a közösségi jog hatálya alá tartozó kérdésről van-e szó; a letelepedés szabadságának korlátozását jelenti-e a német szabályozás; amennyiben a letelepedés szabadságának korlátozásáról van szó, igazolható-e a korlátozás. A Bundesgerichtshof az Európai Bírósághoz intézett kérdései kapcsán nyíltan állást foglalt a székhely elve mellett, okfejtésében kihangsúlyozva a bejegyzési elvvel szembeni előnyeit. Mivel kérdéseivel túllépte hatáskörét, az Európai Bíróságnak állást kellett foglalnia a székhelyelv német értelmezésének közösségi joggal való összeegyeztethetőségéről, valamint a székhelyelv és a bejegyzési elv viszonyáról. A Bíróság megállapította, hogy közösségi jogi kérdésről van szó (a más tagállamokban bejegyzett társaságok nem esnek hatókörén kívül). Másodsorban, a német hatóságok által a jog- és perképességhez megkövetelt eljárás a letelepedés szabadságának egyenes tagadásával egyenlő hatást vált ki. A Bíróság azt is vizsgálta, hogy igazolható-e a német jog szerinti korlátozás a közérdek védelmére való hivatkozással (jogbiztonság, *hitelezővédelem*, társaságok tőkéjének védelme, illetve munkavállalók és kisebbségi részvényesek védelme, amelyek a *Centros-ügy* kapcsán is felmerültek). Ezzel kapcsolatosan azt állapította meg, hogy bizonyos esetekben a fenti okokra hivatkozva lehet a letelepedés szabadságát korlátozni, emiatt azonban nem lehet egy adott tagállamban jogszerűen bejegyzett társaságtól megtagadni a jog-, valamint a perképességet. KZs

C-208/00.

Univerzális jogutódlás: Lásd *társasági formaváltás, egyesülés, összeolvadás, beolvadás*. NBK

Uralkodó tag: Külföldi és belföldi természetes és *jogi személy* egyaránt lehet. Az Sztv. értelmében anyavállalatnak minősül az olyan vállalkozó, amely egy másik vállalkozónál (leányvállalatnál) közvetlenül vagy leányvállalatán keresztül közvetetten meghatározó befolyást képes gyakorolni azért, mert az alábbi feltételek közül legalább egyvel rendelkezik: a) a tagok szavazatának többségével (50%-ot meghaladóan) tulajdoni hányada alapján

egyedül rendelkezik, vagy b) más tagokkal kötött megállapodás alapján a szavazatok többségét egyedül birtokolja, vagy c) a társaság tagjaként jogosult arra, hogy a vezető tisztségviselők vagy a felügyelőbizottság tagjai többségét megválassza vagy visszahívja, vagy d) a tagokkal kötött szerződés vagy a létesítő okirat rendelkezése alapján – függetlenül a tulajdoni hányadtól, a szavazati aránytól, a megválasztási és visszahívási jogtól – döntő irányítást, ellenőrzést gyakorol. A vállalatcsoport megalakulásakor az uralkodó tag – az uralmi szerződést jóváhagyó utolsó döntésről való tudomásszerzéstől számított 8 napon belül – köteles két alkalommal, legalább 30 napos időközzel tájékoztató közleményt közzétenni a vállalatcsoport megalakulásáról. A közleménynek tartalmaznia kell az uralmi szerződést és az ellenőrzött tagok hitelezőinek és részvényeseinek szóló felhívást. Az uralkodó tag ügyvezetésének az utolsó jóváhagyásról való tudomásszerzésétől számított 60 napon belül a nyilvántartó bíróságnak be kell nyújtani a vállalatcsoportként való működés tényének a bejegyzésére vonatkozó kérelmet. A nyilvántartó bíróságnak teendő bejelentést tehát mindig meg kell előznie a vállalatcsoport alakulásáról szóló közlemény kétszeri közzétételének. Az uralkodó tag ügyvezetése az uralmi szerződésben meghatározottak szerint az ellenőrzött tag ügyvezetését utasíthatja, és az ellenőrzött tag működésére kötelező határozatokat hozhat. Ha az uralkodó tag eljárása megfelel az uralmi szerződésnek, nem alkalmazhatók az ellenőrzött tagnál a Ptk.-nak a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörére és az ügyvezetés önállóságára vonatkozó rendelkezései; tehát az ellenőrzött tag döntéshozó szervének hatáskörei elvonhatók vagy korlátozhatók. Az uralkodó tag vezető tisztségviselője és felügyelőbizottsági tagja az ellenőrzött tagnál is elláthat vezető tisztségviselői vagy felügyelőbizottságbeli feladatot. Ha a vállalatcsoport valamely ellenőrzött tagját felszámolják, az uralkodó tag a ki nem elégített hitelezők követeléseiről helytállni tartozik; ez a felelősség mögöttes, szubjektív jogalapú, rendes felelősség: mentesül a helytállás alól, ha bizonyítja, hogy az ellenőrzött tag fizetéseképtelensége nem a vállalatcsoport egységes üzletpolitikája következtében állt be. Az irányító társaságra vonatkozó helytállási kötelezettséget az indokolja, hogy a konszernjogi kapcsolatból eredő utasítási joga révén az ellenőrzött társaság neki alárendelt helyzetbe került. Az uralkodó tag az elismert vállalatcsoportként való működés idején vállalt kötelezettségeinek teljesítéséért a vállalatcsoport megszűnését követően is helytállni tartozik. Az uralkodó tag korlátlan felelőssége megállapításának – a befolyás fennállásán túl – további konjunktív feltétele a társaságra hátrányos üzletpolitika folytatása, és hogy ez a társaság kötelezettségeinek teljesítését jelentősen veszélyeztesse. E feltételek bármelyikének hiánya a korlátlan felelősség megállapítását kizárja. Ha a volt uralkodó tagnak az ellenőrzött társasággal szembeni tartósan hátrányos üzletpolitikát folytató magatartása alapján a kár – az ellenőrzött társaság vagyonszökkenése – megállapítható, a kár bekövetkezte miatt az ellenőrzött társaság felszámolása megindult, és vagyona a hitelezők kielégítésére nem nyújt fedezetet, akkor a volt uralkodó taggal szemben a kártérítési felelősségének megállapítása iránti igény az általános elévülési időn belül érvényesíthető. A volt uralkodó tag tagsági jogviszonyának időközbeni megszűnése nem akadály a kártérítési felelősség megállapításának. Az egymást követő uralkodó tagok felelőssége nem egyetemleges és egymás tevékenységéért nem tartoznak felelősséggel. DJ

Ptk. 3:51. § (3)–(5) bekezdések, 3:55. § (1) és (3) bekezdései; 3:59. §, 3:61. § (3) bek.; Sztv. 3. § (2)

bek. 1. pont

ÍH 2004. 36., ÍH 2005. 34., BH 2005. 327. I., EBH 2013. P.4. II–III.

Uralmi szerződés: Egy vagy több *uralkodó tag* és az általa *ellenőrzött tag* által kötött, a szerződő feleket megillető jogokat és terhelő kötelezettségeket a csoportszintű elnökök és hátrányok kiegyenlített és kiszámítható megosztásán, valamint *egységes üzletpolitikán* alapuló együttműködést előre meghatározó okirat. Tartalmaznia kell az uralkodó tag és az ellenőrzött tagok *cégnevét, székhelyét*; a *vállalatcsoporton* belüli együttműködés módját és lényegesebb tartalmi elemeit; azt, hogy a vállalatcsoport határozott vagy határozatlan időre jön létre, továbbá ebben kell gondoskodni az ellenőrzött tagok tagjainak és a *hitelezők* jogainak védelméről is. A szerződésben az ellenőrzött tagok önállóságának korlátozására az egységes üzleti cél megvalósításához szükséges módon és mértékben kerülhet sor. Rögzíthetik a megállapodásban a csoporton belüli szervezeti és vagyoni összefüggések tisztázását, a tagok eladási jogával kapcsolatos részletszabályokat, kötbér kikötését, az uralmi szerződés alapján a feleket megillető többletjogosultságok gyakorolhatóságának korlátozását etc. Az uralmi szerződésre a kötelmek és a szerződések általános szabályait megfelelően alkalmazni kell. Az uralmi szerződés tervezetét a Ptk. alapján nem kell közzétenni, de a Ptk. *diszpozitivitásából* adódóan lehet. Ha a vállalatcsoport ellenőrzött tagjában az uralkodó tag egyedül rendelkezik társasági részesedéssel, uralmi szerződést nem kell (de a Ptk. *diszpozitivitásából* fakadóan ugyancsak lehet) kötni, ekkor az uralmi szerződés kötelező tartalmi elemeiről az uralkodó tag és az ellenőrzött tag *létesítő okiratában* kell rendelkezni. Azonban az *elismert vállalatcsoport* nyilvántartásba vételéhez szükséges bejegyzési kérelemhez csatolni kell az uralmi szerződést is, az a *cégiratok* részét fogja képezni. A szerződés kötelmi jellegű jogintézmény, az uralkodó és az ellenőrzött tagra vonatkozó státuszszabályokat a Harmadik Könyv tartalmazza, a vállalatcsoport szerződési szabályaira, a belső viszonyra, a működésre a Hatodik Könyv rendelkezései irányadók. Mind az uralkodó, mind az ellenőrzött tag ügyvezetése az uralmi szerződésben meghatározott időközönként, de legalább évente egyszer köteles beszámolni a *legfőbb szervnek* az uralmi szerződésben foglaltak teljesítéséről; az uralmi szerződés ennél ritkább beszámolást előíró rendelkezése semmis. Az uralmi szerződésben foglaltak lényeges vagy ismételt megszegése esetén a *cégbíróság* bármely jogilag érdekelt indítványára (azaz kérelemre és nem hivatalból induló eljárás során) felhívja az uralkodó tagot az uralmi szerződés szerinti működésre, *törvényességi felügyeleti intézkedést* alkalmaz, vagy felosztatja a vállalatcsoportot. DJ

Ptk. 3:49. § (1) bek., 3:50. §, 3:54. §, 3:56. § (1) bek., 3:60. §; Ctv. 2. melléklet I. 9. a) pont

Utasítási jog: A *részvényes* részvényesi jogait képviselő és/vagy *részvényesi meghatalmazott* útján is gyakorolhatja. A képviselő (aki nem lehet *vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag* vagy *könyvvizsgáló*) és a *részvényes* között megbízási, míg a részvényesi meghatalmazott és a részvényes között bizományi jogviszony jön létre (lásd az *értékpapír számla-vezetőnél* írtakat). Függetlenül attól, hogy a részvényesi jogokat képviselő vagy részvényesi meghatalmazott gyakorolja-e, a részvényesnek utasítási joga van megbízottjával szemben. A Ptk. a megbízó utasítási jogát elvi éllel mondja ki. A megbízó utasítási joga ellenben csak a megbízási szerződés tartalmából levezethető tevékenység ellátására korlátozódik, és így az egyéb kikötéseket – mint például a díjazás tekintetében létrejött megállapodást – a megbízó egyoldalúan, utasítási jogára hivatkozva nem módosíthatja. A megbízó érdekeire figyelemmel a Ptk. adott esetben megengedi, hogy a megbízott eltérjen a megbízó utasításától. Ilyen eset az, ha a megbízó érdeke az utasítástól való eltérést feltétlen

megköveteli, és a megbízó előzetes értesítésére már nincs mód. Ilyenkor a megbízót haladéktalanul értesíteni kell, amely kötelezettség megszegése a megbízott kártérítési felelősségét alapozhatja meg. Ha a megbízó célszerűtlen vagy szakszerűtlen utasítást ad, a megbízottnak figyelmeztetnie kell a megbízót az utasítás cél- és/vagy szakszerűtlenségéről. Ha a megbízó ennek ellenére is fenntartja utasítását, a megbízott elállhat a szerződéstől, felmondhatja azt, vagy a megbízó kockázatára és utasításának megfelelően elláthatja a feladatot. Amennyiben az utasítás teljesítése jogszabály vagy hatósági határozat megsértésére vezetne, vagy veszélyeztetné mások életét vagy vagyonát, úgy a megbízott köteles az utasítás végrehajtását megtagadni. A részvényesi meghatalmazott tekintetében a Tpt. konkretizálja a Ptk. rendelkezéseit. A Tpt. előírásai szerint a részvényesi meghatalmazott köteles a *közgyűlést* megelőzően írásban kikérni a részvényes utasítását, amely kötelezettségnek oly módon kell eleget tennie, hogy a részvényesnek az utasítás megadására kellő idő álljon rendelkezésére. Az utasításkérésben a részvényesi meghatalmazottnak ismertetnie kell a közgyűlés napirendi pontjait és a *részvénytársaság* által a részvényeseknek megküldött előterjesztéseket. Abban az esetben, ha a részvényes nem ad utasítást, vagy az utasítás nem egyértelmű, a részvényesi meghatalmazott nem gyakorolhatja a részvényes szavazati jogát. A részvényes passzív magatartásából vagy nem megfelelő gondosságából (vagyis, ha utasítása nem egyértelmű) származó esetleges hátrányok kiküszöbölésére a Tpt. – a főszabálytól eltérően – megengedi, hogy a részvényesi meghatalmazott éljen a részvényes szavazati jogával. Erre kizárólag akkor kerülhet sor, ha a részvényesi meghatalmazott tevékenységére vonatkozó szerződés kifejezetten tartalmazza a részvényesi meghatalmazott általános, a részvényes részéről bármikor visszavonható felhatalmazást arra, hogy ha a részvényes nem válaszol az utasításkérésre, az a részvényesi meghatalmazott által közölt szavazás tartalmának a jóváhagyását jelentse. További ehhez kapcsolódó és kötelezően teljesítendő feltétel az, hogy a részvényes számára megküldött utasításkérésében a részvényesi meghatalmazott a napirendi pontok szerint közölje az általa javasolt szavazás tartalmát és indokát. Ha a részvényest több képviselő képviseli, és ezek egymástól eltérően szavaznak vagy nyilatkoznak, a valamennyiük által leadott szavazat, illetve megtett nyilatkozat semmis. Következésképpen a részvényesnek figyelemmel kell lennie arra, hogy amennyiben őt több képviselő és/vagy részvényesi meghatalmazott képviseli, úgy ezeknek azonos és egyértelmű utasítást adjon. A részvényes szavazatának a megbízottak eltérő szavazatai miatt beálló semmisségből származó károkért a képviselők/részvényesi meghatalmazottak nem vonhatók felelősségre. Fennállhat az az eset is, hogy egyazon részvényesi meghatalmazott több részvényes érdekében jár el. Ilyen esetre a Tpt. azt írja elő, hogy a közgyűlési szavazás során a részvényesi meghatalmazott köteles biztosítani a részvényesek eltérő utasításának megfelelő arányokat, vagyis a részvényesek által adott utasítások szerint kell eljárnia. PE

Tpt. 153. § (3) bek., 154. § (3)–(7) bekezdések; Ptk. 3:255. § (2) bek., 3:110. § (2) bek.

BH 2006. 321.

Ügydöntő felügyelőbizottság: Lásd *felügyelőbizottság – típusai*. AÁ

Ügyvezetési tevékenység: A *jogi személy* irányításával kapcsolatos olyan döntések meghozatala, amelyek nem tartoznak a tagok vagy az alapítók hatáskörébe. Az ügyvezetési

tevékenységet a *vezető tisztségviselő* végzi. Az ügyvezetési tevékenység üzletviteli (munkáltatói jogkör gyakorlása, *legfőbb szerv összehívása*, levezetése és jegyzőkönyvkészítés, a határozatok nyilvántartásával kapcsolatos teendők etc.) és a *gazdasági társaság képviseleti* tevékenységre bontható. AÁ

Ptk. 3:21. §

Ügyvezető – korlátozott felelősségű társaság: A Ptk.-ban a *vezető tisztségviselőkre* vonatkozó szabályozás struktúrája háromszintű. A *jogi személy* törvényes képviseletére vonatkozó általános szabályokat (Ptk. 3:29. §) és a gazdasági társaságok közös szabályai között található képviseletre és *cégjegyzésre* vonatkozó rendelkezéseket (Ptk. 3:116. §) a *korlátozott felelősségű társaság* vezető tisztségviselőire vonatkozó speciális szabályok egészítik ki (Ptk. 3:196. §). A Ptk. az ügyvezető személyével kapcsolatban kizáró és összeférhetlenségi okokat állapít meg. Nem lehet ügyvezető az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült; az, akit e foglalkozástól jogerősen eltiltottak. Az ügyvezető nem szerezhet társasági részesedést, és nem lehet vezető tisztségviselő olyan *gazdasági társaságban*, amely főtevékenységként ugyanolyan gazdasági *tevékenységet* folytat, mint az a társaság, amelyben vezető tisztségviselő. A kft. üzletvezetését és képviseletét megbízási jogviszonyban vagy munkaviszonyban, egy vagy több ügyvezető láthatja el, akit vagy akiket a tagok maguk közül választhatnak, de kívülálló személy is betöltheti a tisztséget. Amennyiben ügyvezetői teendőit megbízási jogviszonyban látja el, a Ptk. megbízási szerződésre vonatkozó szabályait is alkalmazni kell. Ha azonban feladatait munkaviszonyban látja el, a munkaviszonyra vonatkozó szabályokat kell figyelembe venni. A kft. ügyvezetője a társaság képviseletét megbízási jogviszony keretében ingyen, azaz fizetés nélkül is elláthatja. Aki azonban a kft. ügyvezetését munkaviszony keretében látja el, munkaviszonyban állónak minősül, és bérezésre jogosult. Az ügyvezető jogviszonya keletkezhet kijelölés vagy megválasztás révén, azonban a jogviszony keletkezéséhez szükséges az ügyvezető elfogadó nyilatkozatára is, amelyet a *cégbíróság* részére a *társasági szerződéssel* vagy annak módosításával együtt be kell nyújtani. Az ügyvezető képviseleti jogának korlátozása, megosztása, nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos. Abban az esetben, ha a társasági szerződés valamennyi tagot feljogosítja az üzletvezetésre és képviseletre, csak azokat a tagokat kell vezető tisztségviselőnek tekinteni, akik megfelelnek az ilyen tisztséget ellátó személyekkel szemben támasztott feltételeknek. Ha a társaságnak több ügyvezetője van, akkor az ügyvezetők feladataik ellátására önállóan jogosultak. Az ügyvezetők egymás tervezett vagy már megtett intézkedései ellen írásban tiltakozhatnak, a tiltakozást a társaság *taggyűlése* bírálja el: a határozat meghozataláig a tervezett intézkedés nem hajtható végre. Az ügyvezető hatáskörébe több adminisztratív teendő is tartozik, így például köteles a taggyűlés jegyzőkönyvének az elkészítéséről gondoskodni, majd a jegyzőkönyvet a taggyűlésen jelen levő, hitelesítőnek megválasztott taggal együtt aláírni. Az ügyvezető köteles továbbá a tagok által hozott határozatokat a határozatok könyvében nyilvántartani és oda késedelem nélkül átvezetni annak érdekében, hogy az mindig a társaság hatályos állapotát tartalmazza. Az ügyvezető a társaság bármely tagjának kérésére köteles betekintést biztosítani a taggyűlések jegyzőkönyveibe, az elektronikus hírközlő eszköz alkalmazásával megtartott taggyűlésről készült

felvételekbe és a határozatok könyvébe. A tagok kérésére az iratokról másolatok készülnek, amelyeket az ügyvezető aláírásával hitelesít. Az ügyvezető látja el a társaság törvényes képviselőjét, irányítja a társaság működését a jogszabályok és a taggyűlés határozatai által megszabott keretek között, elkészíti a társaság mérlegét és vagyonkimutatását, és azt a taggyűlés elé terjeszti. A társaság *átalakulása* esetén *átalakulási tervet* készít, amelyet bemutat a tagoknak. A társaság dolgozói tekintetében az ügyvezető gyakorolja a munkáltatói jogokat, a tagokról *tagjegyzéket* vezet, amely a tagok társasághoz fűződő viszonyát tükrözi. A tagjegyzék adataiban bekövetkező változásokat, azaz a tagjegyzék naprakésszé tételét az ügyvezetőnek kell elvégeznie, és a módosított tagjegyzéket be kell nyújtania a *cégbíróshoz* is. Az ügyvezetői jogviszony megszűnik a megbízás időtartamának lejártával, visszahívás esetén, a törvényben meghatározott kizáró ok bekövetkeztével, lemondással, elhalálozással, külön törvényben meghatározott esetben és a munkaviszony megszűnésével. Ha a társaság ügyvezető nélkül marad, a taggyűlés összehívására vagy a taggyűlés tartása nélküli döntéshozatal kezdeményezésére bármelyik tag jogosult; ennek azonban feltétele, hogy a taggyűlés összehívására vagy a döntéshozatal kezdeményezésére a változás bekövetkeztétől számított 30 napon belül sor kerüljön. Ezek után bármely tag vagy *hitelező* kérésére a taggyűlést a cégbíróshoz hívhatja össze, vagy a taggyűlés összehívására, vagy a taggyűlés tartása nélküli döntéshozatalra az indítványozó tagot jogosíthatja fel. FZs

Ptk. 3:22. §, 3:115. §, 3:193–3:197. §§; Ctv. 9/B. §

BH+ 2002.12.630., BDT 2007. 1692. I., BH 2014. 310., BH+ 2016.1.36.

Üzleti év: Az üzleti év az az időtartam, amelyre vonatkozóan a *gazdasági társaság* éves *beszámolóját* el kell készíteni. Az üzleti év időtartama főszabály szerint megegyezik a naptári évvel, időtartama a naptári évtől való eltérés esetén is 12 naptári hónap. A 12 hónapos időtartam alól kivételt jelent az *előtársasági* időszak, valamint az azt követő üzleti év, valamint a naptári évről üzleti évre, illetve az üzleti évről új üzleti évre történő áttérés esetei, ezekben az esetekben az üzleti év 12 hónapnál rövidebb időtartamú is lehet. Gazdasági társaság *eredeti alapítása* esetén a *létesítő okirat* ügyvéd általi ellenjegyzése, illetve közokiratba foglalása, valamint a társaság *cégjegyzékbe* történő bejegyzése vagy a bejegyzési kérelem jogerős elutasítása vagy a *cégbejegyzési eljárás* megszüntetése közötti időszak annak időtartamától függetlenül üzleti évről minősül. Üzleti évről minősül *származtatott alapítás* esetén az *átalakulás, egyesülés, szétválás* napját követő naptól az üzleti év végeként megjelölt napig terjedő időszak. *Felszámolási, végelszámolási*, valamint kényszertörlési *eljárás* esetén az előző üzleti év mérlegfordulónapját követő naptól a felszámolás, *végelszámolás*, valamint kényszertörlés kezdő időpontját megelőző napig terjedő időszak önálló üzleti évről minősül. A felszámolás, valamint a kényszertörlési eljárás időszaka annak tartalmától függetlenül üzleti évről minősül, valamint főszabály szerint a végelszámolás időszaka is egy üzleti év. LZZs

Sztv. 11. § (1), (4)–(7), (10)–(12) bekezdései

Üzletpolitika: Az *elismert vállalatcsoport* egyik ismérve az *uralmi szerződésben* meghatározott, *egységes üzletpolitikán* alapuló együttműködés. Az üzletpolitika nem egyszeri pénzügyi döntések meghozatalát jelenti, hanem olyan üzleti *cselekvési programot* takar, amely a stratégiai, piaci műveletek hosszabb távú meghatározása és tervezése, a *cégre* jel-

illeti meg – mindaz, amit a vagyonközösség fennállása alatt együtt vagy külön szereztek. A vagyonközösséghez tartozó vagyontárgyakat a házastársak közösen jogosultak kezelni, továbbá bármelyik házastársat megilleti a rendeltetésszerű használat joga, azonban ezen joggyakorlás nem járhat a másik házastárs jogainak és érdekeinek a sérelmével. A használat és kezelés joga eltérően alakul abban az esetben, ha valamely házastárs *gazdasági társaság* tagja vagy *részvényese*, ugyanis ebben az esetben a tagsági vagy *részvényesi jogok gyakorlása* kizárólag azt a házastársat illeti, amely tagsági jogviszonnyal bír, vagy részvényese az adott gazdasági társaságnak. Tehát a rendelkezés és használat jogát a gazdasági társaság tagjaként önállóan, házastársa hozzájárulása nélkül gyakorolja abban az esetben is, ha a *vagyoni hozzájárulás* teljesítésére a házastársi közös vagyonból került sor, azonban a másik házastárs érdekeit megfelelően figyelembe kell vennie, ennek elmulasztása esete a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség általános szabályai szerint tartozik helytállni a házastársa felé. Ez a *korlátolt felelősségű társaság üzletrésze* tekintetében azt jelenti, hogy az a házastársak közös vagyonához tartozik, amely házastárs üzletrésszel bír, tagsági jogait önállóan, nem tag házastársa hozzájárulása nélkül gyakorolja, de tagsági jogai gyakorlása során a nem tag házastárs érdekeit is szem előtt kell tartania. Amennyiben a házastársak között a házastársi vagyonközösség megszűnésére kerül sor, bármelyik házastárs igényelheti a közös vagyon megosztását. Amennyiben a közös vagyonhoz társasági részesedés – üzletrész – is tartozik, a tagsági jogviszonnyal nem rendelkező házastárs részére – kérelmére – a bíróság üzletrészt vagy üzletrész hányadot juttathat. A nem tag házastárs üzletrésszerzésére az *üzletrész átruházása harmadik személyre* esetkör szabályai irányadók, azonban az *üzletrész átruházása* során nem érvényesül az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló tagot megillető jog, valamint a *törzsbetét* teljes mértékben történő szolgáltatására vonatkozó feltétel. NBK

Ptk. 4:34. § (2) bek., 4:37. § (1), (3) bekezdései, 4:42. § (1)–(2) bekezdések, 4:43. § (2)–(3) bekezdések, 4:53. §, 4:57. § (1) bek., 3:172. §

LB Pfv. II. 20.010/2001., LB Pfv. II. 21.858/2005., Fővárosi Ítéletábrla 16. Gf. 40.424/2006/5., ÍH 2004. 33., Szegedi Ítéletábrla Pf. I. 20.373/2003/4.

Üzletrész átruházása: Az *üzletrész* olyan tagsági és vagyoni jogokat megtestesítő vagyoni értékű, immateriális jogosultságok összessége, amely az átruházás során dolog módjára viselkedik, forgalomképes és jogügylet tárgya lehet. Az üzletrész átruházásának feltétele az üzletrész létrejötte, a *kft. cégnyilvántartásba* történő bejegyzése és az üzletrész átruházását célzó jogügylet írásba foglalása. A *társasági szerződés módosítását* nem igényli, azonban az üzletrész átruházása tagsági jogviszony változását eredményezi, ezért a vezető tisztségviselőnek gondoskodnia kell a változások tagjegyzékben történő átvezetéséről is. Az üzletrész átruházásának jogcíme nem pusztán adásvétel (vagy más visszterhes ügylet lehet, mint a csere, tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződés), hanem arra sor kerülhet ingyenesen is, ajándékozás útján vagy akár *apportálás* révén is. Az üzletrész átruházása – a személyegyesítő jegyeket erősítendő – korlátozható és ki is zárható akár jogcím szempontjából, vagy az alapján, hogy a megszerző már tagja-e a korlátolt felelősségű társaságnak, vagy kívülálló. Az üzletrész átruházásnak jogkövetkezménye, hogy az átruházó jogai és kötelezettségei a megszerzőre szállnak át, aki a társaság tagjává válik. A taggá válás akkor válik hatályossá, amikor az üzletrész feletti tulajdonszerzést a társaság felé bejelenti, erre a szer-

zéstől számított 8 napon belül köteles. A bejelentést közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban kell megtenni, és mellékelni kell hozzá az üzletrész-átruházási szerződést, valamint a megszerzés tényén kívül nyilatkozni kell arról is, hogy az üzletrész megszerzője a *társasági szerződés* rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el. Az üzletrész új jogosultját a társasággal szemben a bejelentéstől illetik meg a tagsági jogviszonyból eredő jogosultságok, és terheli a tagsággal járó kötelezettségek. Az üzletrész átruházása mind a *hitelezők*, mind pedig a tagok érdekeit érintő jogügylet, ennél fogva a jogszabály olyan rendelkezések alkalmazását írja elő, illetve olyan jogi környezetet teremt, amelyek ezen érdekek védelmét jelentik. A hitelezők vonatkozásában ez abban nyilvánul meg, hogy a korlátolt felelősségű társaság tagja a jogviszonyát egyoldalúan, felmondással nem szüntetheti meg, ugyanis ebben az esetben a tagnak kiadott vagyoni hányad a hitelezői követelések fedezetéül szolgáló társasági vagyont csökkentené; továbbá a kívülálló, harmadik személyre történő átruházás feltétele, hogy a tag *törzsbetétét* teljes egészében teljesítse, megfelelő kielégítési alapot biztosítva ezáltal a hitelezők részére. A tagok érdekeit azon eszközök jogszabály által, legitim módon történő alkalmazása védi, amelyek révén meghatározhatják a társaságban tagként részt venni kívánó és a nem kívánatos személyek körét, valamint a kialakult hatalmi viszonyok aránytalan eltolódását megakadályozhatják. Ezért jogszabályi lehetőség van arra, hogy az üzletrész átruházását korlátozzák, vagy kizárják, erősítve ezáltal a korlátolt felelősségű társaság személyegyesítő jegyeit. NBK

Ptk. 3:167. § (1) bek., 3:168. §, 3:169. §

BDT 2005. 1107., LB Gfv. X. 31.978/2000/5., ÍH 2016. 77., Fővárosi Ítéletábra 14. Cgtf. 44.569/2013/2.,

Debreceni Ítéletábra Gf. III. 30.449/2012/4., Győri Ítéletábra Gf. IV. 20.294/2006/4., ÍH 2004. 71.,

LB Gfv. II. 30.260/2004.

Üzletrész átruházása harmadik személyre: Az *üzletrész átruházása* történhet a tagok között vagy kívülálló harmadik személyre is. Az *üzletrész* kívülálló személyre történő átruházása történhet ingyenesen vagy visszerhesen (például adásvétel, csere, *apportálás*) is, az átruházás jogszabályi feltétele, hogy az üzletrészt átruházni kívánó tag a *törzsbetétét* teljes mértékben teljesítse. Ez alól kivételt képez annak esete, ha a tag tagsági jogviszonya azért szűnik meg, mert felhívás ellenére nem teljesítette *vagyoni hozzájárulását* vagy *pót-befizetési kötelezettségét*, valamint ha a bíróság jogerős ítéletével kizárta a társaságból. Főszabály szerint a vagyoni hozzájárulás, valamint a pótbefizetési kötelezettség teljesítése alól egy tag sem mentesíthető, a jogszabályi rendelkezés mégis azzal indokolható, hogy *tagsági jogviszony megszűnése* esetére a vagyoni hozzájárulás teljesítése többé el nem várható, így biztosítani kell azt, hogy az üzletrész értékesíthető legyen, és az így kapott ellenérték fejében a *hitelezői igények kielégítését* képező társasági vagyont ne csökkenjen. A kívülálló személyre pénzszolgáltatás ellenében történő átruházás esetében a többi tag, a társaság vagy a társaság által kijelölt személy másokat megelőzve jogosult az átruházni kívánt üzletrészt megszerezni. Az üzletrész másokat megelőző megszerzésére irányuló jognak (törvényi elővásárlási jog) a társaság általi gyakorlásáról és e jog gyakorlására harmadik személy kijelöléséről a társaság *taggyűlése* dönt. Ez törvényi elővásárlási jog, mert a társaság tagjai az elővásárlási jogot nem a *társasági szerződésben* kötik ki (szerződéses elővásárlási jog), hanem az a Polgári Törvénykönyv rendelkezésein alapul, így a jog gyakorlásának sorrendje is rögzített: először a tag, majd a társaság, végül a társaság által kijelölt személy élhet a tör-

vényi elővásárlási joggal. Ha a tag az ajánlat közlésétől számított 15 napon belül, a társaság vagy a társaság által kijelölt személy az ajánlat közlésétől számított 30 napon belül nem nyilatkozik, úgy kell tekinteni, hogy jogával nem kívánt élni. A társaság elővásárlási joga gyakorlásának feltétele az, hogy a *saját üzletrész* megszerzésének feltételei fennforogjanak. A fentebb ismertetett törvényi rendelkezésen túl (törvényi elővásárlási jog) a társaság tagjai a társasági szerződésben is korlátozhatják az üzletrész harmadik személyre történő átruházását azzal, hogy nevesítik azon személyek körét, akik részére a tag az üzletrészét nem ruházhatja át, időben vagy jogcím alapján is korlátozhatják annak átruházását, valamint feltételhez is köthető, azonban az üzletrész pénzszolgáltatás ellenében, kívülálló személyre történő átruházása érvényesen nem zárható ki. NBK

Ptk. 3:167–3:168. §§

ÍH 2015. 112., ÍH 2015. 155., ÍH 2016. 76., VB04110/B, Pécsi Ítéletábra Cgf. V. 30.090/2005/2., LB Cgf. VII. 30.762/2000., LB Cgf. VII. 32.343/1999.

Üzletrész átruházása tagok között: Az *üzletrész átruházása* történhet a tagok között vagy kívülálló harmadik személyre is. Az *üzletrész* tagok közötti átruházása esetén a kiindulópontot az képezi, hogy az üzletrész forgalomképes, azonban a tagok a *társasági szerződésben* rendelkezhetnek úgy is, hogy az üzletrész korlátozottan forgalomképes, vagy annak forgalomképességét kizárják. Amennyiben az üzletrész tagok között szabadon átruházható, az ügylet végbemehet ingyenesen vagy visszterhesen is, azonban a visszterhes átruházás esetére a társaság tagjai egymás javára elővásárlási jogot köthetnek ki a társasági szerződésben. Ilyen esetben a társasági szerződésben rögzíteni kell, ki az elővásárlási jog jogosultja, amennyiben az elővásárlási jog több tagot megillet, úgy rögzíteni kell az elővásárlásra jogosultak között a jog gyakorlására vonatkozó sorrendet, valamint meg kell határozni azt az időtartamot, amelyen belül az elővásárlási joggal rendelkező tag jogát gyakorolhatja. A társasági szerződésben üzletrész átruházása esetére így kikötött elővásárlási jog és annak szabályai pusztán az adásvétel útján történő visszterhes átruházás esetére alkalmazandók, más visszterhes (például csere, öröklési szerződés) vagy ingyenes átruházás (például ajándékozás) során már nem. Amennyiben a fent ismertetett üzletrész visszterhes átruházása esetére szerződéses elővásárlási jogot a társasági szerződésben kikötnek, az az üzletrész tagok közötti átruházásának korlátozásaként értékelhető, ugyanis a tagok között az elővásárlási joggal nem rendelkezők – abban az esetben, ha az elővásárlási jog jogosultja jogával él – ki vannak zárva a megszerzésből, ennek hiányában a megvásárlás szándékát csak az elővásárlási jog jogosultjait követően fejezhetik ki; továbbá az üzletrészt átruházni szándékozó tag szempontjából a szerződéses elővásárlási jog intézményének alkalmazása a szerződési szabadság keretében érvényesülő partnerválasztási szabadságot korlátozza. NBK

Ptk. 3:166. § (1)–(2) bekezdések, 3:168. §

VB04110/B, LB Pfv. VI. 21.905/2001.

Üzletrész átruházásának kizárása: Az *üzletrész átruházása* – a személyegyesítő jegyeket erősítendő – korlátozható (lásd *üzletrész átruházása tagok között*, *üzletrész átruházása harmadik személyre*), és ki is zárható akár jogcím vagy jogalap szempontjából, vagy az alapján, hogy a megszerző már tagja-e a *korlátolt felelősségű társaságnak*, vagy kívül-

álló. Ilyen esetben a *társasági szerződés* rendelkezése folytán az *üzletrész* forgalomképtelenné válik, annak tulajdonosa nem változhat, tagsági jogviszony üzletrész átruházásával nem szűnhet meg és nem keletkezhet. Azonban nincs akadálya annak, hogy a *társasági szerződés módosításához* szükséges tagi egyetértés keretében az átruházásra vonatkozó kizáró rendelkezést módosítsák, és az átruházást korlátozó vagy azt lehetővé tevő rendelkezést iktassanak be. NBK

ÍH 2004. 72.

Üzletrész átszállása: Amennyiben a *korlátolt felelősségű társaság* természetes személy tagja meghal, vagy *jogi személy* tagja jogutóddal megszűnik, az örökös vagy a jogutód kérheti a társaság *ügyvezetésétől a tagjegyzékbe* történő felvételét, ehhez azonban az örökösi vagy jogutódi minőség igazolása szükséges; továbbá nyilatkoznia kell arról, hogy a *társasági szerződés* rendelkezéseit megismerte, és azt magára nézve kötelezőnek ismeri el (mert a *társasági szerződést* alapításkor nem írta alá). A *korlátolt felelősségű társaság társasági szerződése* rendelkezhet úgy is, hogy az abban megjelölt tagok az *üzletrész* magukhoz váltásáról dönthetnek, kizárva ezáltal a jogutód vagy az örökös taggá válását. Ennek feltétele, hogy az örökös vagy a jogutód bejegyzési kérelmének hatályossá válásától számított 30 napos jogvesztő határidőn belül nyilatkozzanak arról, hogy az üzletrészt magukhoz kívánják-e váltani. Amennyiben igen, az örökössel vagy jogutóddal el kell számolni, a meghalt tag tagsági jogviszonyának megszűnése esetére járó vagyoni hányadot az örökös/a jogutód részére ki kell adni, akinek a felelőssége a társaság vagyona által nem fedezett és a tagsági jogviszony fennállása alatt keletkezett tartozásokért a juttatott vagyonhányad erejéig fennáll. Amennyiben a magához váltás lehetőségével az arra jogosultak, a társasági szerződésben meghatározottak szerint nem élnek, és az *ügyvezető* a bejegyzés iránt benyújtott örökösi, jogutódi kérelem alapján az örökösöt vagy a jogutódot a tagjegyzékbe bejegyzi, akkor a tagok személyében nem jogügyleti címen, hanem a törvény erejénél fogva bekövetkező alanyváltozás, *jogutódlás* áll be. A tag halálával a közte és a társaság közötti tagsági jogviszony megszűnik, a társaság és az örökös között pedig új tagsági jogviszony keletkezik. A tagok a társasági szerződésben az örökös vagy a jogutód taggá válását ki is zárhatják, ez esetben a meghalt vagy jogutód nélkül megszűnt tag üzletrészének forgalmi értékét az örökös(ök) vagy jogutód(ok) részére ki kell adni, aki(k)nek a felelőssége korlátozott (amennyiben többen vannak egyetemleges is), a hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felelnek (cum viribus), ha ezek nincsenek a birtokában, akkor öröksége erejéig saját vagyonával felel az örökös (pro viribus). Amennyiben jogutódlás folytán az örökös vagy a jogutód nem válik a társaság tagjává, mert magához váltás történt, vagy a társasági szerződés annak lehetőségét kizárja, a *legfőbb szerv az üzletrész bevonásáról* köteles határozni. NBK

Ptk. 3:170–3:171. §§, 7:96. § (1) bek.

ÍH 2015. 119., BDT 2005. 1288., LB Cgf. II. 31.188/1999., Pécsi Ítéletábrla Pf. II. 20.050/2005/5.

Üzletrész bevonása: A bevonás az *üzletrész korlátolt felelősségű társaság* általi ipso iure sajátos szerzőmódja, amelynek keretében a társaság az uratlanná váló üzletrészt a *törzstőke leszállításával* véglegesen átveszi. Erre akkor kerülhet sor, ha a tag tagsági jogviszonya megszűnik, mert *vagyoni hozzájárulását* vagy *pótbefizetési kötelezettségét* felhívás elle-

nére nem teljesítette; ha a tagot kizárták; amennyiben a tag meghalt, vagy *jogutód nélkül megszűnt*, és az örökös vagy a jogutód nem vált a társaság tagjává, és a magához váltás lehetőségét a *társasági szerződés* kizárja. Ezen esetkörök fennforgása esetén a volt tag üzletrészenek bevonásáról kell határoznia a *legfőbb szervnek*, és az üzletrész alapjául szolgáló *törzsbetét* összegével le kell szállítani a *törzstőkét*. Amennyiben a tag tagsági jogviszonya azért szűnt meg, mert a bíróság jogerős ítéletével kizárta a társaságból, vagy azért, mert a vagyoni hozzájárulását vagy a pótbefizetés teljesítését elmulasztotta, a tag üzletrészenek bevonását megelőzően annak értékesítéséről kell gondoskodni. Az értékesítés feltételeit és módját a volt tag és a társaság megállapodásukban határozzák meg, amely megállapodásban ki kell térniük az értékesítés végső határidejére, valamint a minimális eladási árra. Amennyiben a megállapodásnak megfelelően nem kerül sor az értékesítésre, az üzletrészt árverésen kell értékesíteni. A társaság az árverést megelőzően arról hirdetményt köteles közzétenni, az árverést közjegyző jelenlétében kell lefolytatni, aki az árverésről közokiratba foglalt jegyzőkönyvet készít. Mint az üzletrész kívülálló személyre történő átruházása esetében az árverés során a társaság tagjai, a társaság és a társaság által kijelölt harmadik személy az üzletrész másokat megelőző megszerzésére vonatkozó jogot gyakorolhatnak. Amennyiben erre nem kerül sor, az üzletrészt az árverésen tett legmagasabb vételáron kell értékesíteni, amely vételár a társaságot illeti, aki a volt tag által nem teljesített vagyoni hozzájárulás vagy pótbefizetés összegével, amennyiben a vételár ezt az összeget meghaladja, az árverés összegével csökkentett vételárral el fog számolni a volt taggal. Amennyiben a befolyt vételár az értékesítés költségeit nem fedezi, annak teljesítésére a volt tag kötelezhető. Amennyiben az árverés sikertelen, azaz senki nem tett legalább a kikiáltási árnak megfelelő ajánlatot, az üzletrész bevonható vagy az árverés (tetszőleges alkalommal) megismételhető. Kötelező az üzletrész bevonása abban az esetben, ha a *tag kizárásának* vagy tagsági viszonya megszűnésének időpontjától számított 6 hónapon belül a volt tag üzletrészenek az árverése sikertelen. Ez esetben a volt tag a társaság *saját tőkéjéből* részesre – az üzletrész értékesítéséből befolyt vételár elszámolására irányadó szabályok szerint – tarthat igényt. NBK

Ptk. 3:176–3:181. §§

ÍH 2008. 75.

Üzletrész felosztása: Az üzletrész felosztása olyan sajátos jogintézmény, amely a *törzstőke* érintetlenül hagyása mellett – figyelemmel a *létesítő okirat* rendelkezéseire – strukturális változást képes előidézni, amely a *gazdasági társaság* belső működésére kihatással lehet. Kizáró körülmény a felosztást illetően az, ha a *taggyűlés* ahhoz nem járul hozzá, vagy ennek lehetőségét a *társasági szerződés* kizárja. A felosztásra csak akkor kerülhet sor, ha az *üzletrész átruházása* történik (és a megszerző két vagy több személy); ha a *jogi személy* tag szétválása folytán az *üzletrésze* tekintetében jogutódlás következik be; öröklés esetén (ha két vagy több örökös van, és mindegyik taggá válik a társaságban); a házastársi közös vagyon megosztása folytán (ha a házasság tagok elváltak, üzletrészüket megosztották egymás között, és tagsági jogviszonyukat fenntartják a társaságban); új jogosult hiányában a tag *jogutód nélküli megszűnése* okán. Az üzletrész felosztása során is figyelemmel kell lenni arra az előírásra, miszerint a *törzsbetét* legkisebb mértéke 100 ezer Ft, vagyis a felosztást követően keletkező önálló üzletrész minimális értékének ennek megfelelően kell alakulnia,

ellenkező esetben a felosztás nem történhet meg, és az üzletrész közös tulajdonba kerülhet (ekkor az üzletrész jogosultjai egy tagnak számítanak a társaság felé, jogaikat közös képviselő útján gyakorolják, és kötelezettségeikért egyetemlegesen tartoznak helytállni). NBK

Ptk. 3:173. §

ÍH 2005. 126., Győri Ítéletábla Pf. IV. 20.315/2006/4.

Üzletrész öröklése: Lásd *üzletrész átszállása*. NBK

Vákát oldal

V

Vagyonfelügyelő: *Csődeljárás* során a vagyonfelügyelő ellenőrző funkciót tölt be, kirendelése elsősorban a *hitelezői* érdekek védelmét szolgálja, és ezen túl a *csődeljárással* érintett *gazdasági társaság* hitelezőkkel kötendő egyezsége előkészítése érdekében figyelemmel kíséri az *adós* gazdasági társaság tevékenységét. A vagyonfelügyelő kirendelésére, a kirendelés visszautasítására, a vagyonfelügyelői tevékenységgel való összeférhetlenség eseteire, annak jogkövetkezményeire, továbbá a vagyonfelügyelő felmentésére a *felszámolóra* vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az adós gazdasági társaság tagjai és *vezető tisztségviselője* jogaikat csak a vagyonfelügyelő részére biztosított jogok megsértése nélkül gyakorolhatják, ellenkező esetben – ha a vezető tisztségviselő együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget – a bíróság bírsággal sújthatja. A vagyonfelügyelő – többek között – jóváhagyja az adós gazdasági társaság kötelezettségvállalásait, nyilvántartásba veszi a csődeljárás során benyújtott *hitelezői igényeket*, majd az adós bevonásával besorolja azokat, részt vesz az egyezségi tárgyalásokon. Tevékenysége során az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondossággal köteles eljárni, kötelezettségeinek megszegésével okozott kárért a polgári jogi felelősség szabályai szerint felel. *Felszámolási eljárásban* a hitelező a felszámolási eljárás iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg vagy azt követően a felszámolás kezdő időpontjáig kezdeményezheti, hogy a bíróság ideiglenes vagyonfelügyelőt rendeljen ki az adós gazdálkodásának felügyeletére: ha valószínűsíti, hogy követelésének kielégítése veszélyben van, továbbá a követelésének létrejöttét, nagyságát és lejártát közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja. Az ideiglenes vagyonfelügyelő a hitelezői érdekek védelmének szem előtt tartásával figyelemmel kíséri a gazdálkodó szervezet tevékenységét, áttekinti az adós vagyoni helyzetét. Az adós gazdasági társaság vezető tisztségviselőjét együttműködési kötelezettség terheli az ideiglenes vagyonfelügyelővel, részére minden olyan segítséget meg kell adnia, amely feladatának elvégzéséhez szükséges, továbbá csak az ideiglenes vagyonfelügyelő jóváhagyásával, ellenjegyzésével köthet a rendes gazdálkodás körét meghaladó szerződést, tehet más jognyilatkozatot, ideértve a már létrejött szerződés alapján az adós részéről történő teljesítést is. Az ideiglenes vagyonfelügyelő kirendelése a felszámolás kezdő időpontjáig, vagy ha a felszámolási eljárást azért szünteti meg a bíróság, mert az adós nem *fizetékép-telen*, az eljárás megszüntetéséig tart. NBK

Cstv. 13. § (1)–(3), (5) bekezdései, 14. § (1)–(2) bekezdések, 24/A. § (1) bek., (2) bek. a) és b) pontok, (4), (7), (8), (10) bekezdései

Vagyonfelügyelő felelőssége: Lásd *vagyonfelügyelő*. NBK

Vagyoni hozzájárulás: A gazdasági társaság törvényi fogalmából, valamint a tulajdoni elkülönülés elvéből következően a gazdasági társaságok saját vagyonnal és önálló vagyoni felelősséggel rendelkező jogalanyok, így az alapítók és a tagok kötelesek a társaság *alapításakor*, illetve a tagsági jogok keletkezésének más eseteiben, azaz már működő gazdasági társaságba történő belépés esetén, vagyoni hozzájárulást teljesíteni a társaság számára. A vagyoni hozzájárulás teljesítésének kötelezettsége mind a négy társasági forma vonatkozásában terheli a tagokat, ezt a kötelezettséget a társaság nonprofit jellege sem befolyásolja. A vagyoni hozzájárulás teljesítése végleges vagyonátengedésnek minősül, így a hozzájárulást vagy annak értékét utóbb nem lehet a gazdasági társaságtól visszakövetelni. A vagyoni hozzájárulás tárgya pénzbeli vagy nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás (azaz *apport*) lehet, apportként az alapító vagy a tag dolog tulajdonjogát, illetve vagyoni értékű jogot, valamint az *adós* által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelést ruházhat át a társaságra. A gazdasági társaság *létesítő okirata* tartalmazza a tagok által a társaság részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, valamint a hozzájárulás rendelkezésre bocsátásának idejét és módját. Amennyiben a gazdasági társaság tagja a *létesítő okiratban* vállalt vagyoni hozzájárulás teljesítésére irányuló kötelezettségének a *társasági szerződésben* meghatározott időpontig nem tesz eleget, az *ügyvezetés* 30 napos határidő tűzésével és a jogkövetkezmények feltüntetésével felhívja a tagot a teljesítésre, a határidő eredménytelen elteltét követő napon a nem teljesítő tag tagsági jogviszonya a törvény erejénél fogva, azaz ipso iure megszűnik, amit az ügyvezetés a volt taggal közöl. A teljesítés elmulasztásával a társaságnak okozott károkért a volt tag a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint tartozik felelősséggel; a létesítő okirat ennél enyhébb jogkövetkezményeket megállapító rendelkezése semmis. A tag által teljesített vagyoni hozzájárulás mértékének számos esetben jelentősége van, így többek között a tagot megillető nyereség mértéke, a tag által a *legfőbb szervben* gyakorolható szavazati jog mértéke, valamint a társaság *jogutód nélküli megszűnése* esetén, a *hitelezői* követelések kielégítését követően megmaradó vagyon felosztásakor a tagot megillető vagyonhányad mértéke is a tag által teljesített vagyoni hozzájáruláshoz igazodik. LZZs

Ptk. 3:1. § (5) bek., 3:2. § (1) bek., 3:5. § e) pont, 3:9. §, 3:10. § (1)–(2) bekezdések, 3:48. § (2) bek., 3:88. § (1)–(2) bekezdések, 3:98. §, 3:99. § (1) bek., 3:110. § (2) bek., 6:142. §
BDT 2015. 3335.

Vagyonleltár-tervezet: Származtatott alapítás során a jogelőd, valamint a jogutódtársaság vagyonának megállapításához *vagyonmérleg-tervezet*et kell készíteni, amelyet a vagyonleltár-tervezet támaszt alá. A vagyonleltár-tervezet tételesen tartalmazza a jogelőd-, illetve a *jogutód-gazdaságitársaságok* eszközeit és forrásait, tehát a vagyonleltár-tervezet a vagyonmérleg-tervezettel együtt az *átalakulási dokumentáción* belül az *átalakulási terv* részét képezi. Elkészítésére két alkalommal kerül sor a társaság *legfőbb szerve* által meghatározott mérlegfordulónapra, egyrészt amennyiben az első legfőbb szervi ülés az *átalakulás, egyesülés, szétválás* kezdeményezése kérdésében támogatóan határozott, a származtatott alapításról való döntés megalapozása érdekében; másrészt az *átalakulás napjával*, akkor már a végleges vagyonleltár készül el. A vagyonleltár tervezetét, valamint a végleges va-

gyonleltárt is független *könyvvizsgálóval* kell ellenőriztetni, ami azt a célt szolgálja, hogy a dokumentum a jogszabályi követelményeknek megfeleljen. NBK

Sztv. 136. § (1)–(2), (9) bekezdései, 138. § (1) bek., 139. § (6) bek.; Át. 3. § (1) bek., 4. § (5) bek.

Vagyonmérleg-tervezet: *Származtatott alapítás* során mind a jogelőd, mind a jogutód-*gazdaságitársaságok* vonatkozásában, azok vagyonának megállapítása érdekében vagyonmérleg-tervezetet kell készíteni két alkalommal: egyrészt a származtatott alapításról való döntés megalapozása érdekében, másrészt az *átalakulás* napjával, akkor már a végleges vagyonmérleget. A vagyonmérleg-tervezet az *átalakulási dokumentáción* belül az *átalakulási terv* részét képezi, amely elkészítéséről a származtatott alapításban részes jogelőd-gazdaságitársaság *ügyvezetésének* kell gondoskodnia a társaság *legfőbb szerve* által meghatározott mérlegfordulónapra, amennyiben az első legfőbb szervei ülés az *átalakulás, egyesülés, szétválás* kezdeményezése kérdésében támogatóan határozott. A vagyonmérleg-tervezet fordulónapját a legfőbb szerv határozza meg az első legfőbb szervei ülésen, amely időpont nem lehet későbbi, mint az átalakulásról való döntés időpontja. A vagyonmérleg-tervezet a jogelőd vonatkozásában tartalmazza a gazdasági társaság eszközeinek és kötelezettségeinek, ezek különbözeteiként a *saját tőkének* az értékét. A vagyonmérleg-tervezetet független *könyvvizsgálóval* kell ellenőriztetni, amely azt a célt szolgálja, hogy a dokumentum a jogszabályi előírásoknak megfelelően legyen összeállítva. NBK

Sztv. 136. § (1)–(2), (9) bekezdései, 138. § (1)–(2) bekezdések; Ptk. 3:41. § (2) bek., 3:44. § (2) bek.;

Át. 3. § (3) bek., 4. § (4)–(5) bekezdések, 13. § (2) bek.

Vagyonrendezési eljárás: A vagyonrendezési eljárás annyiban speciális eljárás, hogy azt olyan *gazdasági társaság* vonatkozásában folytatják le, amelyet már korábban jogutód nélkül töröltek a *cégjegyzékből*. Az eljárás lefolytatásának indoka az, hogy a már megszűnt társaságnak olyan vagyontárgya kerül elő, amelynek a törölt gazdasági társaság volt a tulajdonosa; tehát a vagyonrendezési eljárás célja nem a *végelszámolás* vagy a *felszámolás* pótlása, meghosszabbítása, hanem a gazdátlan vagyon jogi sorsának a rendezése, ezért az eljárás elrendelése nem eredményezi a megszűnt társaság jogképességének feléledését. Az eljárás indulhat hivatalból, amennyiben a közhiteles vagy közérdekvédelmi célból vezetett nyilvántartást vezető szervezet bejelenti, hogy a nyilvántartásában a törölt *cég* tulajdonosként szerepel; vagy indulhat kérelemre is, ebben az esetben az eljárás megindítását a volt *hitelező*, a volt tag (vagy *részvényes*), vagy az kérheti, akinek az eljárás lefolytatásához jogi érdeke fűződik, mivel az általa megjelölt vagyontárgyra vonatkozóan követelése áll fenn. Az eljárás lefolytatására a cég legutolsó bejegyzett *székhelye* szerint illetékes törvényszék jogosult. Az eljárás során a felmerült vagyontárgy értékesítéséről kell gondoskodnia a *vagyonrendezőnek*, majd az értékesítésből befolyt vételárat az eljárási költségek fedezésére és az eljárás során bejelentett *hitelezői igények kielégítésére* kell fordítani. Amennyiben *hitelezői igény* nem éltek, vagy valamennyi ki lett elégítve, és a rendelkezésre álló összeg a hitelezői igényeket meghaladja, azt fel kell osztani a volt tagok között a cég törlésekor fennálló részesedésük arányában; a felosztás során azok a volt tagok, akik igényt nem jelentettek

be, figyelmen kívül maradnak. A vagyonrendező által készített vagyonfelosztási javaslat alapján dönt az eljáró törvényszék a hitelezői igények kielégítéséről, valamint a vételárból fennmaradó összeg volt tagok közötti felosztásáról. Az eljáró törvényszék ezen döntésével szemben jogorvoslatnak van helye. NBK

Ctv. 119. § (1), (3)–(5) bekezdései, 122. § (1), (3)–(4) bekezdései, 123. § (1)–(2), (6) bekezdései

LB Gfv. X. 30.181/2010., ÍH 2006. 82., ÍH 2006. 130., BDT 2016. 3553., Kúria Gfv. VII. 30.156/2015.

Vagyonrendező: A *vagyonrendezési eljárás* során az eljáró törvényszék vagyonrendezőt rendel ki a *felszámolók* névjegyzékében szereplő felszámolók közül. A vagyonrendező nem a megszűnt *gazdasági társaság* képviselője, hanem törvényen alapuló jogköre van. A vagyonrendezési eljárás során a volt *hitelezők* és tagok igényeiket a vagyonrendező felé jelenthetik be a felhívás *Cégközlönyben* történő *közzétételét* követő 30 napon belül (nem jogvesztő, hanem elévülési jellegű határidő, így mulasztás esetén igazolásnak van helye). A vagyonrendezési eljárás tárgyát képező vagyontárgy értékesítéséről is a vagyonrendező gondoskodik, amely értékesítés nyilvánosan meghirdetett pályázat vagy árverés útján valósul meg, majd az értékesítésből befolyt összeg külön számlán történő elhelyezését biztosítja. Az eljárás lezárásaként vagyonfelosztási javaslatot készít, amelyben az eljáró törvényszék felé megjelöli az eljárás lefolytatásával kapcsolatban felmerült költségeit, rendelkezik a hitelezői követelések kielégítéséről, valamint a fennmaradó összeg tagok közötti felosztásáról. NBK

Ctv. 121. § (1) bek., 122. § (1) bek., 123. § (1)–(2) bekezdések

ÍH 2004. 111.

Választottbíráskodás: A választottbíráskodás valamely jogvitának az állami igazságszolgáltatás rendszerén kívül történő megoldási lehetősége, a bírósági peres eljárás alternatívája, a felek közötti szerződéses megállapodáson nyugvó magánjogi bíráskodás. A választottbíráskodás megalakulhat eseti alapon, egyetlen jogvita eldöntésére, illetve intézményesen, állandó jelleggel is működhet. Magyarországon állandó választottbíráskodás a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett Kereskedelmi Választottbíráskodás működik. A Tpt. rendelkezése alapján a *tőzsde*, valamint a hitelintézetek és a *befektetési vállalkozások* szakmai érdekképviselői szervei közösen megalapították és működtették a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíráskodást, azonban ezt az intézményt a Vbtv. megszüntette, feladatait a Kereskedelmi Választottbíráskodás látja el. A *társasági jogi jogviták* választottbíráskodás útján történő rendezését már az első, 1988-as Gt. is lehetővé tette. A Ptk. hatályos szabályozása szintén megengedi a választottbíráskodás útján történő rendezését: társasági jogi jogvitára a *létesítő okiratban* vagy a jogvitában érintett személyek megállapodásában választottbíráskodás útján köthető ki. A társasági jogi jogvita választottbíráskodás útján történő rendezésének a feltétele, hogy a vitában részt vevő felek között választottbíráskodás (ügynevezett *compromissum*) álljon fenn. A választottbíráskodás a felek megállapodása, amely szerint a már létező vagy a jövőben keletkező társasági jogi jogvitájukat választottbíráskodás elé terjesztik. A választottbíráskodás a létesítő okirat részeként (választottbíráskodás kikötés) vagy önálló szerződésnek is megköthető. A választottbíráskodás kizárja a társasági jogi jogvita bírósági úton történő rendezését (kivéve, ha a választottbíráskodás

szerződés nem jött létre, érvénytelen, hatálytalan vagy betarthatatlan). A választottbíró-sági szerződést írásba kell foglalni. A törvény nem tesz különbséget az állandó vagy eseti (ad hoc) választottbíró-ság eljárása között, azaz a társasági jogi jogvitákat állandó vagy eseti választottbíró-ság keretében is meg lehet oldani. VE

Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés; Ptk. 3:92. §, 3:330. §; Vbtv. 3. § (2) bekezdés; 1988. évi VI. törvény a gazdasági társaságokról 18. § (nem hatályos)

Választottbíró-sági eljárás: A *társasági jogban* a választottbíró-ság eljárása a törvényes működés biztosítékai között említendő, ugyanis abban az esetben, ha a választottbíró-ság eljárásának a feltételei fennállnak, a bíró-ság anyagi kontrollt gyakorol a *gazdasági társaság* felett. A társasági jogban a választottbíró-ság két konjunktív feltétel együttes teljesülése esetén járhat el, így abban az esetben, ha az elbírálendő jogvita *társasági jogvitának* minősül, valamint a gazdasági társaság *létesítő okirata* vagy a jogvitában érintett felek megállapodása választottbíró-sági kikötést tartalmaz. Választottbíró-sági kikötést tartalmazó felek közötti megállapodás tipikusan a *szindikátusi szerződés* lehet. A kikötéssel a jogvitában érintett felek magukra nézve eseti vagy állandó választottbíró-ság hatáskörét határozzák meg, azaz a választottbíró-ság eljárási jogosultságát magukra nézve kötelezőnek ismerik el. A választottbíró-sági szerződés vagy kikötés csak akkor tekinthető érvényesnek, illetőleg akkor betartható, ha abból pontosan kitűnik, hogy a felek eseti vagy állandó választottbíró-ság, az utóbbi esetben pedig konkrétan melyik állandó választottbíró-ság eljárásában állapodtak meg. A kikötés nemcsak a választottbíró-ság hatáskörét és illetékességét határozhatja meg, hanem arra vonatkozóan is tartalmazhat rendelkezést, hogy a társasági jogvita elbírálása során egyesbíró vagy tanács járjon el. Választottbíró-sági eljárás a társaság tagja, valamint a társaság közötti jogvitára a *társasági szerződésben* abban az esetben is kiköthető, ha a jogvita egyik fél gazdasági *tevékenységével* sem kapcsolatos. Amennyiben egy adott, társasági jogvitának minősülő jogvitára a választottbíró-sági kikötés kiterjed, a választottbíró-sági ítélet érvénytelenítése a választottbíró-sági út hiányára hivatkozva nem kérhető. A választottbíró-ság által leggyakrabban elbírált társasági jogi jogviták a *tagkizáráshoz*, valamint a *társasági határozatok bíró-sági felülvizsgálatához* kapcsolódnak. LZZs

Ptk. 3:92. §

BH 2007. 59. I., BDT 2008. 1933., Debreceni Ítéltábla Gf. IV. 30.473/2010/2.

Vale-ügy: A *letelepedés szabadságát*, a *nemzetközi átalakulás*, az *egyenértékűség* és a *tényleges érvényesülés elvét* vizsgáló magyar vonatkozású ügy. A jogvita felei a VALE Építési Kft. és a Fővárosi Bíró-ság mint *cégbíró-ság* voltak, a vita tárgyát a *cégbejegyzés* megtagadása képezte. A cégbejegyzéskor a VALE jogelődjeként jelölte meg az olasz jog szerint létesített VALE Costruzioni srl-t, amely az olasz cégjegyzékből arra hivatkozva kérte törlését, hogy Magyarországra kívánja a *székhelyét* áthelyezni, *tevékenységét* ott kívánja folytatni, és ezzel egyidejűleg *tevékenységét* Olaszországban megszünteti, az illetékes magyar hatóság azonban úgy érvelt, hogy nincs lehetőség egy nem magyar honosságú társaság jogelődként való megjelölésére. Az ügyben eljáró Legfelsőbb Bíró-ság előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult az Európai Bíró-sághoz, lényegében arra kérve választ, hogy összeegyeztethető-e a letelepedési szabadság elvével az olyan nemzeti szabályozás, amely a belső jog szerinti

társaságok számára biztosítja az átalakulás lehetőségét, azonban a valamely másik tagállam joga alá tartozó társaság számára nem teszi lehetővé a nemzeti jog szerinti társasággá való átalakulást ilyen társaság létrehozása révén. Ítéletének indokolásában a Bíróság hivatkozott a *SEVIC Systems*, a *Daily Mail*- és a *Cartesio-ügyekre*, és kimondta, hogy a fogadó állam belső jogát alkalmazhatja, azonban a közösségi jogi szabályozással összeegyeztethetetlen az a nemzeti szabályozás, amely a nemzetközi átalakulás esetén különbséget tesz a belső jog, illetve egy más tagállam joga szerint létrehozott társaságok között, és a más tagállam joga alá tartozó társaság számára nem teszi általános jelleggel lehetővé a nemzeti jog szerinti társasággá való átalakulást. A Bíróság ugyanakkor azt is kimondta, hogy valamely társaság nemzetközi átalakulásával kapcsolatban a fogadó tagállam továbbra is meghatározhatja az ilyen ügyletekre irányadó szabályokat, és megkövetelheti a nemzeti jogának a társaságok létrehozását és működését szabályozó, a belföldi átalakulásokra vonatkozó rendelkezéseit, amennyiben az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét tiszteletben tartja. KZs

C-378/10.

Vállalatcsoport: A vállalatcsoportok idegen eredetű elnevezése a *konzern*. A magyar jogban két típusa létezik: a *cégjegyzékbe* bejegyzett, *elismert vállalatcsoport* és a *tényleges vállalatcsoport*. E csoportok vonatkozásában van szerepe a befolyásnak, amelynek fogalmát megadja a Ptk.: a többségi befolyás az olyan kapcsolat, amelynek révén természetes személy vagy *jogi személy* – azaz a befolyással rendelkező – egy jogi személyben a szavazatok több mint 50%-ával vagy meghatározó befolyással rendelkezik. A befolyással rendelkezőnek akkor van egy jogi személyben meghatározó befolyása, ha annak tagja vagy *részvényese*, és jogosult e jogi személy *vezető tisztségviselői* vagy *felügyelőbizottsága* tagjai többségének megválasztására, illetve visszahívására; vagy a jogi személy más tagjai, illetve részvényesei a befolyással rendelkezővel kötött megállapodás alapján a befolyással rendelkezővel azonos tartalommal szavaznak, vagy a befolyással rendelkezőn keresztül gyakorolják szavazati jogukat, feltéve, hogy együtt a szavazatok több mint 50%-ával rendelkeznek. Minősített többséget biztosító befolyásról beszélhetünk, ha a *korlátolt felelősségű társaság* vagy *zártkörűen működő részvénytársaság* tagja a szavazati jogok legalább 75%-ával rendelkezik. Minősített befolyásszerzés csak két- vagy többtagú társaságnál valósulhat meg, egyszemélyes társaságnál fogalmilag kizárt, de a Ptk. szabályai irányadók. A vállalatcsoport *uralkodó tagja* befolyással bír az *ellenőrzött tagok* felett. DJ

Ptk. 3:324. § (1) bek., 8:2. §

BDT 2008. 1932., BDT 2009. 2072.

Vállalkozás és társulás szabadságának alapelve (létesítés szabadsága): A demokratikus civil társadalom alapjai az alapvető emberi jogok és gazdasági rendje a gazdasági szabadságokon nyugszik: ez a piacgazdaság. A piacgazdaság – közgazdaságilag is elfogadott – alapvető ismérvei a magántulajdon, a szabad árucserre, a hatékony verseny és a csődmechanizmusok használata. Magyarországon a piacgazdaság viszonyai között a magán- és a köztulajdon egyenjogúsága és egyenlő védelme alapvető feltétel. Ezen alapvető feltétel nem a tulajdonformák közötti megkülönböztetést fejezi ki, hanem minden tulajdonformára vonatkozó diszkriminációtilalmat jelent. A gazdasági verseny szabadsága

a piacgazdaság olyan másik feltétele (nem alapjog), amelynek meglétét és működését biztosítani kell. A piacgazdaság magában hordozza a gazdasági tevékenység szabadságát is: alapvető jog a gazdasági területen való szabad tevékenységgyakorlás joga. Az Alaptörvény elismeri és támogatja a vállalkozás jogát, valamint deklarálja, hogy mindenkinek joga van gazdasági és társadalmi érdekeinek védelme céljából másokkal együtt szervezetet alakítani vagy ahhoz csatlakozni. A piacgazdaság feltételrendszerének egyik alappillére a vállalkozás jogának elismerése és támogatása. A vállalkozás joga nemcsak az üzletszerű gazdasági *tevékenység* végzésének eshetőségét foglalja magában, hanem a vállalkozóvá válás lehetőségét is biztosítja: az állam által kialakított közgazdasági feltételrendszerbe vállalkozásként való belépéssel. Alkotmányjogi követelmény az, hogy az állam ne akadályozza, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást. A vállalkozás joga alkotmányosan csak törvényben korlátozható közvetlenül és jelentősen: objektív (a jogosultnak nincs rá befolyása) és szubjektív (teljesítésük elvileg bárkinek megadatott) korlátok felállításával. Az egyesülési jog konkretizálása a társulás szabadságának deklarálása: egyrészt társadalmi szervezetek, másrészt gazdasági szervezetek (köztük *gazdasági társaságok*) alapításának lehetőségét tartalmazza ez az elv. A vállalkozás és társulás szabadsága nem abszolutizálható és nem korlátozhatatlan: jogszabály állíthat fel *alanyi* (ki milyen vállalkozást folytathat/társulást létesíthet), *tárgyi* (mire, milyen tevékenység végzésére irányulhat a vállalkozás/társulás) és *módbeli* (hogyan, milyen vállalkozási/társulási formában végezhető üzletszerű gazdasági tevékenység) *korlátokat*. A vállalkozás és társulás szabadságának alapelve a *társasági jogban* kézzelfoghatóvá a Polgári Törvénykönyv rendelkezése folytán válik: gazdasági társaságot üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására külföldi és belföldi természetes és *jogi személyek* alapíthatnak, működő társaságba tagként beléphetnek, társasági részesedést szerezhetnek. PT

Alaptörvény M cikk, VIII. cikk; Ptk. 3:88. § (1) bek.

Vállalkozás és társulás szabadságának alapelve (létesítés szabadsága) – alanyi korlátok:

Az alanyi korlátok (nem bárki/bármi alapíthat *gazdasági társaságot*) a következők: gazdasági társaság alapításához legalább két jogalany szükséges, kivéve a *korlátolt felelősségű társaságot* és a *részvénytársaságot*, amelyek lehetnek egyszemélyesek; külföldi vállalkozás magyarországi *fióktelepe* gazdasági társaság *alapítására*, illetve azok működésében való részvételre nem jogosult; külföldi vállalkozás kereskedelmi képviselője vállalkozási tevékenységet nem folytathat, mivel nem jogképes; *polgári jogi társaság* és társasházközösség – vagyoni és tulajdoni viszonyaira tekintettel, valamint mert nem rendelkezik jogalanyisággal – gazdasági társaságot nem alapíthat; *előtársaság* gazdasági társaságot nem alapíthat, abban tagként nem vehet részt: a cégalapítási feltételeknek csak a már bejegyzett teljes körű jogalanyisággal rendelkező gazdasági társaság felel meg; természetes személy egyidejűleg csak egy gazdasági társaságnak lehet korlátlanul felelős tagja (felelősségkumuláció tilalma); kiskorú személy nem lehet gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja; egyéni vállalkozó, valamint korlátlan tagi felelősségű egyéni *cég* egyidejűleg nem lehet gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja is (felelősségkumuláció tilalma); *közkereseti társaság* és *betéti társaság* gazdasági társaságnak korlátlanul felelős tagja nem lehet (unokatilalom); költségvetési szerv, önkormányzat és szövetkezet csak olyan gazdasági társaságban vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg az általa szolgáltatott *vagyoni hozzájárulást*

mértékét; nyilvánosan működő részvénytársaság kivételével nem lehet gazdasági társaság tagja, aki eltiltás hatálya alatt áll. A 100%-os állami vagy önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaság azon közfeladat végzésére, amelynek ellátására létrehozták – az állami vagyronról szóló törvény szerinti tulajdonosi joggyakorló társaságok kivételével – gazdasági társaságot nem alapíthat. Az állam és a helyi önkormányzat nem alapíthat olyan gazdasági társaságot, és a követelés fejében szerzett részesedés kivételével nem szerezhethet részesedést olyan gazdasági társaságban, amely vagy amelynek nem természetes személy tagja nem átlátható. PT

Ptk. 3:4. § (1) bek., 3: 90. §, 3:101. § (2) bek. c) pont, 3:208–3:209. §§, 3:323. §; Fkt. 2. § b) és c) pontok, 3. § (1a) bek.; 2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről 3. § (2) bek. d) pont, 27. § (2) bek.; Ctv. 9/B–9/E. §§; Nvtv. 3. § (1) bek. 1., 17. pontjai, 8. § (1), (6) bekezdései
EBH 2003. 883., BH 2003. 471., EBH 2003. 887., BH 2003. 420.

Vállalkozás és társulás szabadságának alapelve (létesítés szabadsága) – módbeli korlátok: Lásd *formakényszer*. PT

Vállalkozás és társulás szabadságának alapelve (létesítés szabadsága) – tárgyi korlátok: A tárgyi korlátok (nem bármire alapítható *gazdasági társaság*): a TEÁOR 2008 (Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozásának Rendszere; Központi Statisztikai Hivatal statisztikai osztályozás szerinti nómenklaturája) mutatja meg, hogy a gazdasági társaságok milyen feltételekkel gyakorolhatják a *nonprofit* (nem jövedelemszerzésre irányuló) vagy az üzletszerű közös gazdasági (ellenérték fejében, nyereség- és vagyonszerzés céljából, rendszeresen végzett termelő/szolgáltató) *tevékenységet*; nem minden tevékenység végezhető gazdasági társasági formában (ügynevezett *tilos tevékenységek*), így ügyvédi sem; ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály hatósági engedélyhez köti, akkor a gazdasági társaság csak a jogerős engedély birtokában kezdheti meg és végezheti e tevékenységet; képesítéshez kötött tevékenységet gazdasági társaság csak akkor folytathat, ha e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja vagy a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló legalább egy személy képesítési követelményeknek megfelel; ezen kívül jogszabály valamely tevékenység folytatását formához, bejelentéshez, nyilvántartásba vételhez vagy egyéb feltételekhez kötheti. Lásd még *gazdasági társaság célja (tevékenysége)*. PT

Ptk. 3:97. §; Ctv. 9/F. §; 1998. évi XI. törvény az ügyvédekről 22. §, 67. § (1) bek., 84. § (1) bek.
LB Cgf. II. 33.312/1999/2., ÍH 2004. 137., LB Cgf. VII. 30. 399/1999.

Vállalkozási csoportosulások: Lásd *holding, kartell, klaszter, konglomerátum, konzorcium*. PT

Változásbejegyzési kérelem: A változásbejegyzési eljárásra – a Ctv.-ben foglalt kivételekkel – a *cég bejegyzésére* vonatkozó eljárás rendelkezései megfelelően irányadók. A változásbejegyzési kérelem elbírálására egységesen az általános *cégbejegyzési eljárásban*

meghatározott ügyintézési határidők vonatkoznak azzal az eltéréssel, hogy *nyilvánosan működő részvénytársaságra* vonatkozó kérelem esetén a hiánypótlási határidő 45 nap is lehet. Ha a változás (a változással érintett adat) bejegyzése kötelező, és a *cégbíróság* a változásbejegyzési kérelmet elutasítja, ez a jogszabályoknak megfelelő változásbejegyzési kérelem benyújtása alól nem mentesít. Változásbejegyzési kérelem esetén – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kérelem benyújtásának határideje a változás bekövetkezésétől számított 30 nap. A változást illeték és *közvetélteli* költségtérítés megfizetése nélkül lehet bejelenteni a cégbíróságnak, ha a változás állami vagy önkormányzati döntés alapján a cég *székhelyének (telephelyének, fióktelepének)* más megye illetékességi területéhez való csatolására vagy a *cégjegyzékbe* bejegyzett helységnév, utcanév, illetve házszám változására vonatkozik; a *cég* a változást annak bekövetkezését követő 180 napon belül köteles bejelenteni a cégbíróságnak. Az adószám, valamint a statisztikai számjel változását az azt megállapító szervezet, a főtevékenység és a további *tevékenységi* körök változását az állami adóhatóság, a cég pénzforgalmi számlájával kapcsolatos változást pedig a számlát vezető pénzforgalmi szolgáltató közli a cégbírósággal elektronikus úton (a változás bejegyzése automatikusan, elektronikus úton történik meg). Változásbejegyzési kérelem szükséges: a *létesítő okirat módosításánál*; a *zártkörűen működő részvénytársaság* működési formájának megváltoztatásánál; a cég székhelyének más cégbíróság illetékességi területére történő áthelyezésénél; az *egyszerűsített végelszámolás* kivételével a *végelszámolás* megindításánál; a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi *fióktelepének* és az *európai gazdasági egyesülés* telephelyének megszüntetésénél; az *üzletrészt* terhelő zálogjognál; a társasági részesedés átruházásánál. PT

Ctv. 50. § (1), (2), (4), (5) bekezdései, 51. § (1) bek., 52. § (1) bek., 53. § (1), (2), (4) bekezdései, 54. § (1) bek., 55. § (1) bek., 56. § (1) bek., 61/A. § (1) bek., 61/B. § (1) bek. – a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény 35. §-a 2018. július 1-től – hatálybalépése esetén – érintheti a szócikk tartalmát.

Kúria Kfv. V. 35.572/2010/9., Fővárosi Ítéletábrla 16. G. 40.664/2014/4., KGD 2012. 53., Pécsi Ítéletábrla Gf. IV. 30.111/2011/4., BDT 2008. 1891., Budapest Környéki Törvényszék 12. P. 25.062/2012/7.

Végelszámolás: Az a folyamat és a *gazdasági társaság* egzisztálásának az a szakasza, amikor a gazdasági társaság *jogutód nélküli megszűnését* határozza el. A gazdasági társaság nem *fizetéképtelen*, tehát vagyona meghaladja a tartozásait, és így a *hitelezők* kielégítésére elegendő vagyonnal bír, a *hitelezői igények kielégítését* követően fennmaradó vagyon pedig a gazdasági társaság tagjait illeti. Amennyiben a gazdasági társaság *legfőbb szerve* szabad akaratelhatározásból a jogutód nélküli megszűnés mellett dönt (kkt. és bt. esetén egyhangúlag, rt. esetén $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel, kft. esetén a Ptk. nem ír elő az általános szabályoktól eltérő rendelkezést), a *végelszámolási eljárást* le kell folytatni, az eljárás kezdő időpontja pedig az az időpont, amelyet a legfőbb szervi határozat megjelöl, de az nem lehet korábbi, mint a határozat kelte. A legfőbb szervi határozatban a jogutód nélküli megszűnésről, a végelszámolási eljárás megindításáról, valamint a *végelszámoló* megválasztásáról határoz. Az eljárás kezdő időpontjában a *vezető tisztségviselő* megbízatása megszűnik, és a végelszámoló önálló képviseleti joggal fogja képviselni az eljárás során a társaságot. Mivel az eljárás elsődlegesen a *hitelezői igények kielégítését* szolgálja, a kielégítés alapjául és így az el-

járás tárgyául az a vagyon szolgál, amellyel a gazdasági társaság a végelszámolás kezdő időpontjában rendelkezik, vagy amelyet az eljárás során szerez. A végelszámolási eljárás visszafordítható, ugyanis a legfőbb szerv a végelszámolás folyamata alatt – a cég törlésére irányuló kérelem *cégbírósághoz* történő benyújtásáig – elhatározhatja a végelszámolás megszüntetését és a cég működésének továbbfolytatását. NBK

Ctv. 94. § (1), (3) bekezdései, 97. § (1)–(2) bekezdések, 98. § (1)–(2) bekezdések; Ptk. 3:143. § (4) bek., 3:155. §, 3:276. §

BDT 2011. 2396., KGD 1999. 351., BDT 2004. 920., BDT 2004. 288.

Végelszámolási eljárás: A végelszámolási eljárás a *gazdasági társaság* önkéntes döntésén alapuló nemperes eljárás, ahol széles körben érvényesül a gazdasági társaság döntési autonómiája. Az önkéntes végelszámolási eljáráson belül megkülönböztetjük *az általános szabályok szerint lefolytatott*, valamint az *egyszerűsített szabályok szerint lefolytatott végelszámolást*. NBK

Végelszámoló: A végelszámoló olyan természetes személy, *jogi személy* vagy a végelszámolással érintett *gazdasági társasággal* azonos tevékenységet végző gazdasági társaság vezető *tisztségviselője*, aki a társaság megszűnésével kapcsolatos és nem a bejegyzett *tevékenységével* kapcsolatos teendőket látja el. A *cég legfőbb szerve* végelszámolóvá bárkit megválaszthat, ha az a vezető tisztségviselővel szemben támasztott követelményeknek megfelel. Mivel a *végelszámolás* kezdő időpontjától a végelszámoló tekinthető a gazdasági társaság önálló képviselői joggal rendelkező vezető tisztségviselőjének, a végelszámoló meg kell feleljen a vezető tisztségviselővel szemben támasztott követelményeknek (Ptk. Harmadik Könyvének vezető tisztségviselőre vonatkozó általános és a gazdasági társaságokra vonatkozó közös szabályai). Amennyiben a végelszámoló nem természetes személy, a jogi személynek a Cstv.-ben meghatározott összeférhetlenségi és alkalmassági követelményeknek kell eleget tennie, a jogi személy nevében eljáró és a végelszámolási feladatok ellátására kijelölt természetes személynek pedig a vezető tisztségviselővel szembeni követelményeknek kell megfelelnie. A megbízás a kijelölés elfogadásával jön létre, díjazásáról, illetve a feladat ellátásának ingyenességéről, visszahívásáról és új *felszámoló* kijelöléséről a gazdasági társaság legfőbb szervei határozatban rendelkeznek. A *végelszámolási eljárás* megindításával kapcsolatos *változásbejegyzési kérelmet* a végelszámoló nyújtja be a *cégbíróság* felé, az eljárás megindításának tényéről értesítési kötelezettség terheli, a végelszámolási eljárás során a *hitelezői igényeket* nyilvántartásba veszi, és gondoskodik azok cégbíróság felé történő benyújtásáról, a végelszámolás során a *cég* vagyoni helyzetét felméri, követeléseit behajtja, tartozásait kiegyenlíti, jogait érvényesíti és kötelezettségeit teljesíti, vagyoni eszközeit pedig szükség esetén értékesíti. NBK

Ctv. 98. § (2) bek., 99. § (1)–(3) bekezdések, 100. § (1) bek.

ÍH 2006. 174., KGD 1998. 30., ÍH 2005. 39.

Vételi ajánlat (kötelező és önkéntes): A *vételi ajánlat* fogalmának meghatározásához a Ptk., illetve a vállalatfelvásárlásról szóló 2004/25/EK irányelv rendelkezései szerinti *aján-*

lat és nyilvános vételi ajánlat (vagy ajánlat) fogalmakból kell kiindulni. A Ptk. az ajánlat fogalmát a szerződés megkötésére irányuló szándékot egyértelműen kifejező és a lényeges kérdésekre kiterjedő jognyilatkozatként határozza meg. Következésképpen a vételi ajánlat valamely fizikai léttel bíró vagy nem bíró dolog ellenérték fejében történő megszerzésére irányuló szerződéses ajánlat, amely ha a törvény által előírt feltételeknek megfelel, ajánlati kötöttséget eredményez. A társasági és tőkepiaci jogban a vételi ajánlat intézménye hangsúlyosabban és cizelláltabban jelenik meg. E jogterületeken a nyilvános vételi ajánlat jogintézményét az irányelv vezette be, amelynek célja az, hogy közösségi szintű átláthatóságot és egyértelműséget alakítson ki a valamely tagállam joga szerint szabályozott piacon (tőzsdén) jegyzett társaságok értékpapír-birtokosai érdekeinek védelme céljából, amennyiben e társaságok nyilvános vételi ajánlat vagy a társaságirányításban bekövetkező változás tárgyát képezik. Az irányelv fogalom meghatározása szerint a nyilvános vételi ajánlat vagy ajánlat olyan, egy társaság értékpapírjainak birtokosai számára az összes értékpapír vagy azok egy részének megszerzésére akár kötelezően, akár önkéntesen tett (nem a céltársaságtól származó) nyilvános vételi ajánlat, amelynek eredménye vagy célja a céltársaság irányításának a nemzeti joggal összhangban történő megszerzése. Az irányelv szerinti meghatározásból kitűnik, hogy a vételi ajánlat lehet önkéntes vagy kötelező. Habár a nyilvános vételi ajánlatra irányadó magyar szabályozás háttérnormaanyagát is az előbb említett irányelv képezi, a Tpt. vonatkozó értelmező rendelkezése a vételi ajánlat fogalmát némiképp eltérően határozza meg. Eszerint a nyilvános vételi (vagy vételi) ajánlat olyan, a céltársaság részvényeseihez szóló, a céltársaság részvényei vagy azok egy részének megszerzésére tett (nem a céltársaságtól származó) nyilvános felhívást jelent, amelynek célja vagy eredménye a céltársaságban való befolyásszerzés, illetőleg a meglévő befolyás mértékének a növelése. Az irányelv meghatározásával összevetve jól látható, hogy a Tpt.-be foglalt fogalom meghatározásból hiányzik a nyilvános vételi ajánlat kötelező vagy önkéntes mivoltára való utalás. A Tpt. e kérdést a *Befolyásszerzés nyilvánosan működő részvénytársaságban* címet viselő részben, a nyilvános vételi ajánlat eljárására vonatkozó szabályokon keresztül rendezi, amelyekből a kötelező és önkéntes nyilvános vételi ajánlat közötti különbség is kiderül. A Tpt. értelmében, a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: Felügyelet) által jóváhagyott nyilvános vételi ajánlatot kell tenni (kötelező vételi ajánlat) a 25%-ot meghaladó mértékű befolyásszerzéshez, ha a befolyást szerző részvényesen kívül senki nem rendelkezik a szavazati jogok 10%-át meghaladó befolyással. Továbbá akkor is kötelező a nyilvános vételi ajánlattétel, hogyha a befolyásszerzés 33%-ot meghaladó mértékű. Utóbbi tekintetében hangsúlyozni kell, hogy a nyilvános vételi ajánlattételi kötelezettséget minden esetben – függetlenül attól, hogy rendelkezik-e a céltársaság valamely részvényese a szavazati jogok 10%-át meghaladó befolyással, vagy sem – és minden szavazati joggal rendelkező részvényessel szemben teljesíteni kell. Minthogy a befolyásszerzés általában valamilyen előre megfontolt, tudatos magatartás következménye, a Tpt. a nyilvános vételi ajánlattételi kötelezettséget az előbb említett küszöbértékeket meghaladó befolyásszerzést megelőzően rendeli teljesíteni, ami azt jelenti, hogy e küszöbértékeket meghaladó mértékű befolyásszerzés csak kötelező és előzetes nyilvános vételi ajánlattétel révén történhet. A főszabálytól eltérően azonban a Tpt. figyelemmel van arra is, hogy nem minden helyzetben lehetséges az előzetes ajánlattétel, ezért az ajánlattételi kötelezettség utólagos teljesítésének a lehetőségét is nyitva hagyja. Ilyen eset az, ha a meghatározott mértéket meghaladó befolyás megszerzésére nem a be-

folyást szerző közvetlenül erre irányuló magatartása következtében került sor (például ha öröklés/jogutódlás útján szerzi meg a céltársaság részvényeit). E körbe tartozik az is, ha a befolyásszerzés vételi jog, visszavásárlási jog vagy határidős vételi megállapodás teljesítése alapján, illetőleg állami vagyongazdálkodó szervezet által lefolytatott, törvényben szabályozott eljárás keretében, vagy összehangoltan eljáró személyek együttműködése eredményeképpen történik. Az említett esetekben a vételi ajánlatot 15 napos határidőn belül kell megtenni, amely határidő a Tpt. 55. §-nak (2) bekezdése szerinti rendkívüli tájékoztatás közzétételének pillanatában nyílik meg. Ami az összehangoltan eljáró személyek befolyásszerzését illeti, a Tpt. minden szerződő felet vételi ajánlat megtételére kötelez. Kivételt képez e szabály alól az az eset, ha a felek megállapodnak a vételi ajánlatot tevő fél személyéről, viszont e ponton ki kell emelni, hogy az ilyen megállapodás nem mentesíti a feleket a vételi ajánlat megtételével kapcsolatos felelősség alól. A vételi ajánlati dokumentáció átfogó jellegére és a vételi ajánlati eljárás komplexitására való tekintettel, a Tpt. a vételi ajánlati eljárás lebonyolítására a Bszt. 5. §-a (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott szolgáltatás végzésére vonatkozó engedéllyel rendelkező befektetési vállalkozás vagy hitelintézet megbízását írja elő. Ez olyan kiegészítő szolgáltatást végző befektetési vállalkozást vagy hitelintézetet (befektetési szolgáltatót) jelent, amely a tőkeszerkezettel, üzleti stratégiával és az ezekkel összefüggő kérdésekkel foglalkozik, illetve az egyesüléssel és a vállaltfelvásárlással kapcsolatos tanácsadást végez, valamint szolgáltatást nyújt. A befektetési szolgáltató biztosítja a befolyásszerzési eljárás szakszerűségét, amelynek keretén belül tájékoztatást nyújt a befolyásszerzőnek a befolyásszerzési eljárás jogi, közgazdasági és egyéb vonatásáról. A befektetési szolgáltató nem felel a vételi ajánlati (vagy befolyásszerzési) eljárás esetleges eredménytelenségéért, ugyanis tevékenységét megbízási szerződés alapján látja el, amelyben az eljárás eredményessége tekintetében nem vállal kötelezettséget. Más megfogalmazásban: a befektetési szolgáltatót eredménykötelem nem terheli. Ezzel szemben a befektetési szolgáltató a vételi ajánlati eljárás lefolytatását szakszerűen, az általánosnál magasabb fokú gondossággal köteles elvégezni. Mindezen felül a befektetési szolgáltató az ajánlattevővel egyetemlegesen felel az ajánlattevő gazdasági tevékenységéről szóló jelentés valóságartalmáért. Ami a vételi ajánlat és a vételi ajánlati dokumentáció tartalmát illeti, ki kell emelni, hogy a Tpt. minden fontos információ taxatív felsorolását tartalmazza, amely a kisebbségi részvényes arra irányuló döntéséhez, hogy a vételi ajánlatot elfogadja-e, és a tulajdonában álló részvényeket a befolyásszerzőre átruházza-e, fontos lehet. Így a vételi ajánlatnak tartalmaznia kell: a) az ajánlattevő nevét (*cégnevet*), lakóhelyét (*székhelyét*); b) az ajánlattevőnek, illetve az összehangoltan eljáró személyek megállapodásában részt vevő valamennyi félnek, illetve az ajánlattevőnek a *részvénytársaságban* befolyással rendelkező közeli hozzátartozójának a társaságban fennálló közvetlen vagy közvetett befolyása mértékét, a tulajdonában álló részvények darabszámát és sorozatát; c) a részvényekért ajánlott ellenérték pénzben kifejezett értékét, az ellenérték összetételét (pénzbeli, illetve értékpapírral történő teljesítés aránya, értékpapír esetén a felajánlott értékpapír megnevezése etc.), illetve az ellenérték kiszámításának és teljesítésének módját, ideértve a Tpt. 74. § (6)–(8) bekezdéseiben meghatározott szabályokra történő figyelemfelhívást is; d) a vételi ajánlat elfogadására nyitva álló határidőt; e) a vételi ajánlat elfogadása (elfogadó nyilatkozat) megtételének lehetséges helyét és módját, továbbá a meghatalmazott vagy közreműködő igénybevételének feltételeit; f) a közreműködő (megbízott) befektetési szolgáltató nevét és székhelyét; g) a Tpt. 69. § (4) bekezdésében meghatározott működési tervet és az ajánlat-

tevő gazdasági tevékenységéről szóló jelentés megtekintésének helyét; h) közös ajánlat esetén az elfogadó nyilatkozatban megjelölt részvényeknek az ajánlattevők közötti megosztási arányát; i) a vételi ajánlattól történő ellárási jog fenntartására vonatkozó nyilatkozatot arra az esetre, ha az elfogadó nyilatkozatok alapján nem kerülne sor 50%-ot meghaladó mértékű befolyás megszerzésére; j) az ajánlattevő céltársasággal való kapcsolatának leírását; k) az áttörési szabály eredményeként esetlegesen megszűnő jogok miatt felajánlott kártalanítás összegének a Tpt. 76/C. §-ban foglaltak figyelembevételével történő meghatározását és kifizetésének módját; l) a foglalkoztatásra vonatkozó, valószínűsíthető következményeket; m) a részvényes és az ajánlattevő közötti, a vételi ajánlat elfogadásával létrejött adásvételi szerződéssel kapcsolatos jogvitában alkalmazandó jog és az illetékes bíróság meghatározását; n) minden egyéb olyan lényeges körülményt, amely a vételi ajánlatot befolyásolhatja. Az ajánlattevőnek és a megbízott befektetési szolgáltatónak a vételi ajánlat jóváhagyására irányuló kérelemhez mellékelnie kell: a) a működési tervet és a gazdasági tevékenységről szóló jelentést; b) annak igazolását, hogy az ajánlatban meghatározott részvények megszerzéséhez szükséges ellenérték szolgáltatásához az ajánlattevő fedezettel rendelkezik; c) az ajánlattevő személyekre vonatkozó megállapodást, amennyiben a vételi ajánlat megtételére összehangoltan eljáró személyek által kerül sor, és a felek a vételi ajánlatot nem együttesen teszik meg; d) a vételi, illetve a visszavásárlási jogot megállapító szerződést, illetve a határidős vételi megállapodás alapján történt részvénytulajánlás feltételeit tartalmazó szerződést, ha a vételi ajánlatra a Tpt. 68. §-nak (2) bekezdése alapján kerül sor; e) a vételi jog esetleges gyakorlására vonatkozó nyilatkozatot, ha a vételi ajánlat a céltársaságban 90%-ot elérő vagy meghaladó befolyás megszerzésére irányul. A Tpt. a kötelező vételi ajánlat megtétele kötelezettségének teljesítése alól felmentést ad abban az esetben, ha a 25%-os vagy 33%-os mértékű befolyásszerzésre a Szantv. keretében alkalmazandó szanalási intézkedések vagy hatáskörök alkalmazásával kerül sor. A Tpt. a vételi ajánlat útján történő befolyásszerzést akkor is lehetővé teszi, ha törvény azt kötelező érvénnyel nem írja elő (vagyis ha a befektető nem kívánja a 25%-os vagy 33%-os küszöbértékeket túllépni, vagy azokat már korábban átlépte). Az ily módon történő befolyásszerzést a Tpt. egyszerűen önkéntes vételi ajánlat útján történő befolyásszerzésnek nevezi, amelynek lényegi eleme a befolyásszerző saját elhatározása. Az önkéntes vételi ajánlatra irányadó szabályok bizonyos eltérésekkel megegyeznek a kötelező vételi ajánlat szabályaival. Az egyik ilyen eltérés az, hogy nem irányadók az ajánlattétel kötelező legkisebb mértékére előírt szabályok. Ez annyit jelent, hogy az ajánlattevőnek nem kell a céltársaság valamennyi szavazati jogot megtestesítő részvényére, minden érintett részvényes számára ajánlatot tennie. Ilyenkor viszont fennáll annak a lehetősége, hogy az ajánlattevő által a vételi ajánlatban megjelölt *részvénytípusra* túlkínálat alakul ki, vagyis az ajánlattevő által meghatározott *részvényfajta*ra tett vételi ajánlatot egyszerre több részvényes kívánja elfogadni. Hasonló helyzetre a Tpt. azt írja elő, hogy a *részvények átruházására* kizárólag a *részvények névértékének* arányában kerülhet sor, azaz nem megengedett, hogy az ajánlattevő az eladásra felajánlott részvények között szabadon allokáljon. Továbbá hogy a céltársaság *igazgatótanácsa* nem köteles a vételi ajánlatot véleményezni és a véleményt közzétenni, sem pedig független pénzügyi tanácsadót megbízni, illetve annak véleményét közzétenni. Ezeken túlmenően az is eltérés, hogy az önkéntes vételi ajánlatra ellenajánlat nem tehető. A Tpt. bizonyos mértékben korlátozza azon személyek körét, akik önkéntes vételi ajánlatot tehetnek. A korlátozásnak megfelelően az ajánlattevő, az ajánlattevő befolyásoló részesedése alatt álló vállalkozás, valamint a vele össze-

hangoltan eljáró személyek, illetve bármelyikük megbízásából harmadik személy újabb önkéntes vételi ajánlatot az önkéntes vételi ajánlat lezárásától számított 6 hónapon belül nem tehet. Az önkéntes vételi ajánlat megtételének időpontjára a Tpt. nem határoz meg korlátot. Ennek ellenére azért, hogy ne befolyásolja a kötelező vételi ajánlat útján történő befolyás-szerzés eljárását, önkéntes vételi ajánlatot a kötelező vételi ajánlat időtartama alatt nem lehet tenni. Ez azt jelenti, hogy a kötelező vételi ajánlat elfogadására nyitva álló határidő – amelynek kezdete a kötelező vételi ajánlat közzétételétől számolandó – záró napjáig önkéntes vételi ajánlat nem tehető. PE

2004/25/EK irányelv a nyilvános vételi ajánlatról 2. cikk (1) bek. a) pont; Ptk. 6:63–6:70. §§; Szantv.;

Tpt. 5. § (1) bek. 96. pont, 55. § (2) bek., 68–69. §§, 71. § (1) bek., 79. §

BH 2005. 398., EBH 2005. 1224., KGD 2008. 183.

Vezérigazgató: *Zártkörűen működő részvénytársaság részvényesei igazgatóság helyett* egyszemélyi ügyvezetést, vezérigazgatót is kijelölhetnek, megválaszthatnak *vezető tisztségviselőnek*. A köztulajdonban lévő gazdasági társaságoknál az *igazgatóság* jogait főszabály szerint vezérigazgató gyakorolja. AÁ

Ptk. 3:283. §; Taktv. 3. §

KGD 2002. 161.

Vezető tisztségviselő: A társaság *ügyvezetési tevékenységét* a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján, önállóan látja el. E minőségében a jogszabályoknak, a *létesítő okiratnak* és a társaság *legfőbb szerve* határozatainak van alávetve. A vezető tisztségviselő látja el a *gazdasági társaság törvényes képviselését*, és ennek részeként a társaságot írásban, *cégjegyzés* útján képviseli. A vezető tisztségviselőt a társaság tagja nem utasíthatja, és hatáskörét a legfőbb szerv nem vonhatja el, kivéve az egyszemélyes gazdasági társaságot.

a) A jogviszony létrejötté: az első vezető tisztségviselőit a *jogi személy* létesítő okiratában kell kijelölni. A jogi személy létrejöttét követően a legfőbb szerv választja a vezető tisztségviselőt. A vezető tisztségviselői megbízás elfogadással jön létre. A vezető tisztségviselő az ügyvezetési tevékenységet megbízási jogviszonyban vagy munkaviszonyban láthatja el. A megbízás 5 évre – ha a társaság ennél rövidebb időtartamra jött létre, erre az időtartamra – szól. b) Kizáró okok: Ha a vezető tisztségviselő jogi személy, a jogi személy köteles kijelölni azt a természetes személyt, aki a vezető tisztségviselői feladatokat nevében ellátja. Ebben az esetben a kijelölt személynek kell megfelelnie a természetes személy vezető tisztségviselővel szemben támasztott követelményeknek. Vezető tisztségviselő olyan nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. Nem lehet vezető tisztségviselő az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előléthez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült; továbbá az eltiltást kimondó határozatban megszabott határidőig az, akit vezetői tisztségviselői foglalkozástól jogerősen eltiltottak; akit valamely foglalkozástól eltiltottak, az eltiltás hatálya alatt az ítéletben megjelölt *tevékenységet* folytató jogi személy vezető tisztségviselője nem lehet. c) Összeférhetlenség: A vezető tisztségviselő nem szerezhet társasági részesedést, és nem lehet vezető tisztségviselő olyan *gazdasági társaságban*, amely főtevékenységként ugyanolyan gazdasági tevé-

kenységet folytat, mint az a társaság, amelyben vezető tisztségviselő; kivételt képez ezalól a *nyilvánosan működő részvénytársaság részvénye*. Ha a vezető tisztségviselő új vezető tisztségviselői megbízást fogad el, a tisztség elfogadásától számított 15 napon belül köteles e tényről értesíteni azokat a társaságokat, ahol már vezető tisztségviselő vagy *felügyelőbizottsági tag*. A vezető tisztségviselő és hozzátartozója nem köthet saját nevében vagy saját javára a gazdasági társaság főtevékenysége körébe tartozó szerződéseket, a mindennapi élet szokásos ügyletei kivételével. d) A vezető tisztségviselő jogai és kötelezettségei: A vezető tisztségviselő a jogi személy tagjai részére köteles a gazdasági társaságra vonatkozóan felvilágosítást adni, és számukra a jogi személyre vonatkozó iratokba és nyilvántartásokba betekintést biztosítani. A Ptk. kodifikálta a korábbi bírói gyakorlatot a felvilágosítás és az iratbetekintés kapcsán. A felvilágosítást és az iratbetekintést a vezető tisztségviselő a jogosult által tett írásbeli titoktartási nyilatkozat tételéhez kötheti. A felvilágosítást és az iratokba való betekintést megtagadhatja, ha ez a jogi személy üzleti titkát sértené, ha a felvilágosítást kérő a jogát visszaélészerűen gyakorolja, vagy felhívás ellenére nem tesz titoktartási nyilatkozatot. Ha a felvilágosítást kérő a felvilágosítás megtagadását indokolatlannak tartja, a nyilvántartó bíróságtól kérheti a jogi személy kötelezését a felvilágosítás megadására. e) A vezetői tisztségviselői megbízás megszűnése: határozott idejű megbízás esetén a megbízás időtartamának lejártával; amennyiben a vezető tisztségviselőt munkaviszonyban látja el, a munkaviszonya megszűnésével; megszüntető feltételhez kötött megbízás esetén a feltétel bekövetkezésével; visszahívással bármikor, indokolás nélkül visszahívható; lemondással, amennyiben a jogi személy működőképessége ezt megkívánja, a lemondás az új vezető tisztségviselő kijelölésével vagy megválasztásával, ennek hiányában legkésőbb a bejelentéstől számított 60. napon válik hatályossá; a vezető tisztségviselő halálával vagy *jogutód nélküli megszűnésével*; a vezető tisztségviselő cselekvőképességének a tevékenysége ellátásához szükséges körben történő korlátozásával; a vezető tisztségviselővel szembeni kizáró vagy összeférhetlenségi ok bekövetkeztével. Az egyes gazdasági társaságokra vonatkozóan lásd *közkereseti társaság ügyvezetése, betéti társaság ügyvezetése, korlátozott felelősségű társaság ügyvezetése, részvénytársaság ügyvezetése* címszavakat. AA

Ptk. 3:21–3:25. §§, 3:29–3:31. §§, 3:112–3:116. §§

Fővárosi Ítéltábla 14. Cgf. 47.040/2014/3., Fővárosi Ítéltábla 16. Cgf. 47.093/2014/2., Fővárosi Ítéltábla 16. Cgft. 43.726/2015/2., BH 2015. 17.

Vezető tisztségviselő felelőssége: A vezető tisztségviselő felelősségét több törvényi tényállás szabályozza, amelyeket több szempont szerint lehet csoportosítani. A továbbiakban a gazdasági társaság egzisztálását tekintjük viszonyítási pontnak. Ezek alapján megkülönböztethetjük a társaság bejegyzése előtt, a működés alatti és a megszűnéssel kapcsolatos felelősségi tényállásokat. A másik ehhez kapcsolódó viszonyítási kérdés, hogy a vezető tisztségviselő harmadik személyekkel szemben vagy a társasággal szemben tartozik felelősséggel. Az előző felosztás mellett általában a vezető tisztségviselők felelősségét két további szempont befolyásolja. Az egyik: milyen jogviszonyban látja el az *ügyvezetési tevékenységet*. A másik ilyen szempont, hogy a felelősségi tényállások az egyszemélyi felelősséget modellezik, azaz jogrendszerünk nem szabályozza speciálisan azt a helyzetet, ha több ügyvezető van, és azt sem, amennyiben testületi ügyvezetést működtet a gazdasági társaság. Ezekben az esetekben a Ptk. általános felelősségi szabályait kell alkalmazni,

amely során mérlegelni kell az ügyvezetésre vonatkozó – *társasági szerződésbeli*, alapszabálybeli – rendelkezéseket, így eldönthető, hogy különböző döntési jogkör esetében kit terhel felelősség. Utóbbi abban az esetben irányadó, amennyiben különböző ügyvezetési feladatokat külön vezető tisztségviselőhöz rendel a társasági szerződés. Az előbbi hiányában a vezető tisztségviselők felelőssége – ahogy több szabály esetén a Ptk. külön is kimondja – egyetemleges lesz, és a Ptk. 6:524. §, a többek közös károkozására irányadó szabályok irányadók. A testületi ügyvezetés esetén – a korábbi társasági törvény szabályát nem tartalmazza a Ptk. –, így a Ptk. 6:152. § alapján csak a társasági szerződés korlátozhatja vagy zárhatja ki a felelősséget arra az esetre, ha testületi ügyvezetés esetén a testület tagja nem vesz részt a döntéshozatalban, vagy nem szavaz. a) A jogerős bejegyzés előtti szakaszban a létesítendő *jogi személy* nyilvántartásba való bejegyzése iránti kérelemnek benyújtására a jogi személy képviselőjére kijelölt személy köteles. A kérelem benyújtásának elmulasztásából vagy késedelméből, valamint a hiányos vagy hibás bejelentésből eredő károkért a képviselő az alapítókkal szemben felel. A Ptk. nem egyértelmű abban a tekintetben, hogy kit tekint képviselőnek, így a törvény szoros nyelvtani értelmezése alapján a bejegyzési eljárás során a vezető tisztségviselő helyett a jogi képviselő is lehet. Ez a felelősségtípus elsődleges, szubjektív jogalapú, rendes fokozatú és kontraktuális típusú. A gazdasági társaság alapítói dönthetnek úgy, hogy *előtársaságként* működnek. Amennyiben az *előtársaság – megszűnik a cégbejegyzés elutasításával vagy a nyilvántartásba-vételi kérelem visszavonása esetén* a Ptk. két felelősségi szabályt tartalmaz a vezető tisztségviselőre nézve. Ha a gazdasági társaság nyilvántartásba vételét jogerősen elutasítják, az erről való tudomásszerzés után az előtársaság a működését késedelem nélkül köteles megszüntetni. Tekintettel arra, hogy a gazdasági társaság képviselője a vezető tisztségviselő, ez a kötelezettség elsősorban őt terheli, így e kötelezettség megszegésével okozott károkért az előtársaság vezető tisztségviselője felel. A vezető tisztségviselő felelőssége ebben az esetben elsődleges, szubjektív jogalapú, rendes fokozatú és kontraktuális típusú. Az előtársasággal kapcsolatos jogviszonyok lezárásával összefüggésben a vezető tisztségviselőt további helytállás is terheli. A vezető tisztségviselők korlátlanul és egyetemlegesen felelnek harmadik személyekkel szemben az olyan tartozásokért, amelyek a korlátozott tagi felelősséggel rendelkező tag helytállása után is kielégítetlenek maradtak. A vezető tisztségviselő ebben az esetben mögöttes, rendes fokozatú és objektív jogalapú helytállás terheli [Ptk. 3:12. §, 3:101. § (4)–(6) bek.]. b) A jogerős bejegyzést követően a vezető tisztségviselő felelősségének meghatározó ismérve a *betudás elve*. A vezető tisztségviselői jogcselekmények főszabály szerint a gazdasági társaságnak tudhatók be. A vezető tisztségviselő mint törvényes képviselő szerződéses jogviszonyban áll a gazdasági társasággal. Az ügyvezetési tevékenysége során a gazdasági társaságnak okozott károkért a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai (Ptk. 6:142. §) szerint felel. A szerződésszegéssel okozott károk esetén akkor mentesül a vezető tisztségviselő, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa. A vezető tisztségviselő felelőssége elsődleges, szubjektív jogalapú és rendes fokozatú. Az ügyvezetési tevékenység mint gondossági kötelelem megítélése töretlen a bírói gyakorlatban, és egyre erősödik a business judgement rule körébe tartozó megítélés. Ez azt jelenti, hogy önmagában a káros gazdasági eredmény, további tényállási elem hiányában nem alapozza és nem alapozza meg a vezető tisztségviselő felelősségét. Az eddigi bírói gyakorlat ezekben az ese-

tekben nem a káros gazdasági eredményt, hanem a szerződéskötés körülményeit vizsgálta. A mentesülési szabályok között eltérés van akkor, ha a vezető tisztségviselő tevékenységét munkaviszonyban látja el. A speciális szabályok itt pontosítják például az Mt. esetében azt, hogy a károkozás idején előre nem látható károkat nem kell megtéríteni. Lehetőség van ugyanakkor arra, hogy a vezető tisztségviselő kérelmére a társaság *legfőbb szerve* a *beszámoló* elfogadásával egyidejűleg megállapítsa azt, hogy az előző üzleti évben kifejtett ügyvezetési tevékenysége a társaság számára megfelelő volt. Ezt nevezzük felmentvénynek, amelynek a megadása után a társaság a vezető tisztségviselő ellen csak akkor léphet fel az ügyvezetési kötelezettségek megsértésére alapozott kártérítési igényvel, ha a felmentvény megadásának alapjául szolgáló tények vagy adatok valótlanak vagy hiányosak voltak. A felmentvény megadására csak a beszámoló elfogadásával egyidejűleg van lehetőség. Azonban egy kivétel van, ha a vezető tisztségviselő jogviszonya két egymást követő, beszámolóval foglalkozó legfőbb szervi ülés között megszűnik. A vezető tisztségviselő ebben az esetben kérheti, hogy a legfőbb szerv a következő ülésen döntsön a felmentvényről (Ptk. 3:24. §, Ptk. 3:117. §; Mt. 179. §). A vezető tisztségviselő ügyvezetési tevékenysége során harmadik személynek okozott károkért a társaság áll helyt, a betudás elve alapján. A gyakorlatban komoly gondot okozott annak megállapítása, hogy a vezető tisztségviselő mely esetekben felel közvetlenül harmadik személyekkel szemben, azaz mely esetekben van lehetőség a betudás elvének az áttörésére, azaz *felelősségáttörésre*. A Ptk. alapján a vezető tisztségviselő a jogi személlyel egyetemlegesen felel, ha a kárt szándékosan okozta, azaz a szándékos károkozás folytán nem a jogi személy, hanem a vezető tisztségviselő (károkozó) és a jogi személy egyetemlegesen áll helyt. Ez a felelősség elsődleges, szubjektív jogalapú, enyhe fokozatú és deliktuális típusú. c) A gazdasági társaság *jogutód nélküli megszűnése* esetén a Ptk. az általános szabályokat tartalmazza. Ahhoz, hogy a gazdasági társaság jogutód nélkül szűnjön meg, szükséges valamely jogszabályban meghatározott ok, ezen túlmenően a vagyoni viszonyok lezárása és az, hogy a gazdasági társaság törlésre kerüljön a *cégjegyzékből*. A Ptk. a vezető tisztségviselő esetében is korrekciós szabályként felelősségi tényállásokat állapít meg azokra az esetekre, ha a gazdasági társaság jogutód nélkül megszűnik, és a *hitelezőknek* kielégítetlen követelésük maradt. A hitelezők ezen követelésük erejéig kártérítési igényt érvényesíthetnek a társaság vezető tisztségviselőivel szemben, ha a vezető tisztségviselő a társaság *fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet* beállta után a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. Az általános, generális Ptk.-beli szabályon túlmenően az egyes megszűnési eljárások speciális rendelkezései alapján lehet ezeket az igényeket érvényesíteni. Összefoglalóan ezekben az eljárásokban a társasági jog Ptk.-beli szabályaihoz képest eltérő: az az alanyi kategória, akit a felelősség terhel, és eltérők a bizonyítási szabályok, továbbá sajátos, hogy a felelősség alapjául szolgáló magatartásra a speciális jogszabályok a bírói gyakorlatban felmerült eseteket is tartalmazzák. A speciális tényállásokat a *felszámolási eljárás* kapcsán a Cstv., a *kénysztörlési eljárással* összefüggésben pedig a Ctv. tartalmazza. A jogirodalomban vitatott volt a Ptk. és az eljárásjogi szabályok viszonya: a 2017. évi XLIX. törvény módosította a Ctv.-t és a Cstv.-t is, így egyértelművé vált, hogy a Ptk. nem önálló felelősségi alakzatot rögzít, hanem azok az egyes megszűnési eljárások során érvényesülnek, a speciális jogszabály szerinti tartalommal. A hatályos jogszabályok szerint a gazdasági társaság három, különböző eljárás során zárhatja le vagyoni viszonyait: felszámolási eljárás, kénysztörlési eljárás és *végelszámolás*. Utóbbi esetben a vezető tisztségviselő felelőssége nem merülhet fel, mert nem maradnak

kielégítetlen hitelezői követelések. ca) A felszámolási eljárás során a vezető tisztségviselők felelősségére külön tényállás irányadó. A vezető tisztségviselő felelőssége abban az esetben állapítható meg, ha a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból meghiúsulhat. A tényállás alapján minden vezető tisztségviselő felelőssége megállapítható, akik felszámolás kezdő időpontját megelőző 3 évben ilyen tisztséget töltöttek be, továbbá azok tekintetében is, akik nem voltak vezető tisztségviselők, de a döntések meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakoroltak. A Cstv. a tényállásban a *vezető* fogalmat alkalmazza, de ez a gazdasági társaságok esetében megegyezik a természetes személy vezető tisztségviselővel, amennyiben az ügyvezetést jogi személy látja el, a kijelölt természetes személy az előbbi kategória alapján vonható felelősségre, továbbá a *cégvezető* és a vezető állású munkavállaló is vezetőnek minősülhet. A Cstv. alapján az az időpont, amelytől a felelősség fennáll: amikor a vezetők előre látták, vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látni kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. A Kúria gyakorlata alapján: „a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben az adós tartozásait likvid vagyon hiányában nem képes kifizetni (objektív feltétel) és erről a vezető tisztségviselő tudomást szerzett, vagy gondos eljárás esetén tudomást kellett volna szereznie (szubjektív feltétel)”. A judikatúra alapján mulasztás is megalapozza a felelősséget. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem azt jelenti, hogy a gazdasági társaság a Cstv. alapján *fizetéseképtelen*. A vezető tisztségviselő mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az *adós* pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. A Cstv. a felelősség megállapítása kapcsán vélelmek szabályozásával a bizonyítási terhet a vezető tisztségviselő terhére fordítja meg: amennyiben a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója (összevont [konszolidált] éves beszámolója) meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a felszámolási eljárás alatt a beszámolóképzési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét. Az igényérvényesítés a Cstv. felelősségi szabályai esetében kétlépcsős: a felszámolási eljárás alatt megállapítási, majd az előző keresetre alapozva a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat *Cégközlönyben* való *közzétételét* követő 90 napos jogvesztő határidőn belül lehet marasztalási keresetet benyújtani. A marasztalási kereset jogalapja a megállapítási kereset alapján megállapított felelősség, és azon követelések megtérítésére lehet kötelezni a vezető tisztségviselőt, amelyet a felszámolási eljárás során nyilvántartásba vettek, de ott nem térültek meg. Az első lépcsőt a *felszámoló* és hitelező, a második lépcső alkalmazását bármely hitelező kérelmezheti, nem szükséges, hogy az kérelmezze, aki a megállapítási pert. A felelősségi alakzat mögöttes, szubjektív jogalapú, rendes, de emelt fokozatú (mert a Cstv. a Ptk.-val ellentétben nem az általában elvárható, hanem „az ilyen tisztséget betöltő” személytől elvárható gondosságot követel meg), deliktuális felelősségi alakzat. cb) A másik, vagyoni viszonyokat lezáró eljárás a kényszertörlési el-

járás. A kényszertörlési eljáráshoz kapcsolódóan a vezető tisztségviselő felelőssége megállapítható a kielégítetlen hitelezői követelések kielégítése kapcsán. Amennyiben a *cégbíróság* a gazdasági társaságot kényszertörlési eljárásban törölte a cégjegyzékből, a cég vezető tisztségviselője az okozott hátrány erejéig felel a kielégítetlenül maradt hitelezői követelésekért, ha a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el, és ezáltal a cég vagyona csökkent, illetve a hitelezők követeléseinek kielégítése meghiúsult. A Ctv. alapján több vezető tisztségviselő esetén felelősségük egyetemleges. A Ctv. kiterjeszti a felelősséget időbeli korlát nélkül a kényszertörlési eljárás előtt a cégjegyzékből törölt vezető tisztségviselőkre is, valamint a cég által megválasztott *végelszámolóra*, továbbá arra a személyre, aki a cég döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése – a Cstv.-hez hasonlóan – az az időpont, amelytől kezdve a cég vezető tisztségviselői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a cég nem lesz képes esedékeskor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. A Ctv. meghatározza a kimentés szabályait is: a vezető tisztségviselő mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem a vezető tisztségviselői jogviszonya alatt vagy ügyvezetési tevékenysége miatt következett be, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően pedig az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá a cég legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. A Ctv. 118/B. § (5)–(6) bekezdései a Cstv.-hez hasonlóan vélelmet állítanak fel, amelyek alapján a vezető tisztségviselő nem vette figyelembe a hitelezői érdeket. Ezeknek a vélelmeknek a bizonyítás során van jelentősége, mert ezzel a vezető tisztségviselő hátrányára fordul meg a bizonyítási teher. A felelősség megállapítására irányuló eljárást az a hitelező kezdeményezheti, aki követelését a kényszertörlési eljárásban szabályosan bejelentette, és követelése jogerős és végrehajtható bírósági, hatósági határozaton, más végrehajtható okiraton alapul, vagy nem vitatott, vagy elismert, pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelés. Az eljárás megindítására a gazdasági társaság törlesztését elrendelő jogerős határozat *Cégek* közlönyben való közzétételét követő 90 napos jogvesztő határidőn belül van lehetőség. A felelősségi szabály mögöttes, szubjektív jogalapú, rendes, de emelt fokozatú (mert a Ctv. a Ptk.-val ellentétben nem az általában elvárható, hanem „az ilyen tisztséget betöltő” személytől elvárható gondosságot követel meg), deliktuális felelősségi alakzat. AÁ

Ptk. 3:118. §; Ctv. 118/B–118/C. §§; Cstv. 33/A. §

EBH 2012. M. 11., EBH 2011. 2417., EBH 2011. 2326., EBD 2014. G. 3., BH 2016. 179., BH 2013. 222., ÍH 2012. 91., ÍH 2016. 33.

Vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvény: A Ptk. az *elsőbbségi részvényfajtán* belül nevesíti a vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó *részvényosztályt*, a rendelkezések a *vezető tisztségviselő* kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvény szabályait tartalmazzák. A törvényben foglalt szabályokat a *felügyelőbizottsági* tag kijelölésére és visszahívására megfelelően kell alkalmazni. A vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvény kibocsátására csak *zártkörűen működő részvénytársaságoknál* kerülhet sor, a kibocsátásról,

valamint a *részvényben* foglalt elsőbbségi jog gyakorlásának módjáról, idejéről és eljárási rendjéről a *részvénytársaság* alapszabályában kell rendelkezni. Vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvény nem bocsátható ki azoknál a zártkörűen működő részvénytársaságoknál, ahol az *igazgatóság* jogkörét *vezérigazgató* gyakorolja, azonban egyes szerzők álláspontja szerint ez az előírás *diszpozitív*, így az abban foglaltaktól a *részvényesek* az alapszabályban eltérhetnek (Vezekényi Ursula, Kisfaludi András). Az elsőbbségi részvény tulajdonosa vagy tulajdonosai a *létesítő okiratban* meghatározott módon jogosultak az igazgatóság egy vagy több tagjának a kijelölésére. A kijelölt személy elfogadó nyilatkozata is szükséges ahhoz, hogy az igazgatóság tagjává váljon. Amennyiben a vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvénnel rendelkező részvényesek elsőbbségi jogukat nem az alapszabályban meghatározott időben, vagy nem az alapszabályban meghatározott módon vagy eljárásrendben gyakorolják, az igazgatóság tagjait a részvénytársaság *közgyűlése* választja. Az elsőbbségi részvényesek jogosultak az általuk kijelölt igazgatósági tag visszahívására is, az alapszabályban meghatározhatók azok a feltételek, amelyek bekövetkezése esetén az elsőbbségi részvényesek kötelesek visszahívni az általuk kijelölt igazgatósági tagot, amennyiben ezen kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a visszahívás jogát a közgyűlés gyakorolja. Az újabb igazgatósági tag kijelölésére továbbra is az elsőbbségi részvények tulajdonosai jogosultak. Az állami és a helyi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbségi részvénye kapcsán lásd *aranyrészvény*. LZZs

Ptk. 3:21. § (3) bek., 3:230. § (2) bek. d) pontja, 3:233. §

Visszaváltható részvény: A visszaváltható részvények nem feltétlenül biztosítanak többletjogosultságokat tulajdonosaik számára, sokkal inkább minősülnek kötelmi jogi kötelezettséggel megerősített *törzsrészvényeknek*, ez a kötelmi jogi többlet jelenti a visszaváltható részvények sajátosságát. A *részvénytársaság* az alapszabályában rendelkezhet visszaváltható részvények kibocsátásáról. A visszaváltható részvények össznévértéke nem haladhatja meg az *alaptőke* 20%-át. Visszaváltható részvény alapján, az adott *részvényre* vonatkozóan a részvénytársaságot vételi jog; a részvénytulajdonost eladási jog vagy a részvénytársaságot vételi jog és a *részvényest* eladási jog illeti meg. A vételi jogra és az eladási jogra irányadó rendelkezéseket a Ptk. az adásvétel különös nemei között tartalmazza. Vételi joga alapján a részvénytársaság a részvényt egyoldalú nyilatkozatával megvásárolhatja a részvényestől, azaz az ügylet létrejöttéhez nincs szükség a részvényes beleegyezésére. A vételi jog gyakorlásához előzetesen meg kell határozni a visszaváltható részvény vételárát, az ár meghatározására sor kerülhet akár fix összegben, akár a társaság alaptőkéjéhez viszonyított arányban, akár más, tetszőleges módon. A vételi jog társaság általi gyakorlása segítséget nyújt a társaság számára tőkestruktúrájának átalakításában, *alaptőkéjének leszállításában*, az alaptőke leszállításáról a közgyűlés legalább $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozattal dönt. A részvényest megillető eladási jog alapján a részvényes egyoldalú nyilatkozattal eladhatja a részvényt az eladási jog kötelezettjének, azaz a részvénytársaságnak. Amennyiben a részvényes eladási jogát az alapszabályban meghatározottak szerint, szabályszerűen gyakorolja, a részvénytársaság nem tagadhatja meg a részvény megvásárlását. A vételárát ebben az esetben is előzetesen, pontosan rögzíteni kell. A visszaváltható részvény ötvözheti is az eladási és a vételi jogot, azaz kibocsátható olyan részvény, amely alapján egyidejűleg

illeti meg a részvényest eladási, a részvénytársaságot pedig vételi jog. A vételi és az eladási jog gyakorlására azonban csak olyan részvény vonatkozásában kerülhet sor, amelynek a részvényes a teljes névértékét vagy kibocsátási értékét megfizette, illetve az *apportot* a társaság rendelkezésére bocsátotta. A visszaváltható részvény által megtestesített jogosultság gyakorlásához szükséges fedezet meglétének a megállapításához a *beszámoló*, valamint a közbenső mérleg mérlegfordulónapot követő 6 hónapnál nem régebbi adatai vehetők figyelembe. Abban az esetben, ha a részvénytársaság nem határozhatja az osztalék fizetéséről sem, mivel a társaság nem rendelkezik felosztható eredménnyel, a részvénytársaság nem gyakorolhatja vételi jogból fakadó jogát, és nem teljesítheti az eladási jogból fakadó kötelezettségeit sem. A részvénytársaság a visszaváltott részvényeket az alaptőke kötelező leszállításának a szabályai szerint bevonja. LZZs

Ptk. 3:102. § (1) bek., 3:239. §, 3:262. § (1) bek., 6:225–6:226. §§

Fővárosi Törvényszék K. 31.378/2012/11.

Vákát oldal

W

Wrongful trading: Lásd *vezető tisztségviselő felelőssége*. LZZs

Vákát oldal

Z

Zártkörűen működő részvénytársaság: Az a *részvénytársaság*, amelynek *részvényei* nincsenek bevezetve *tőzsdére*, zártkörűen működő részvénytársaságnak (zrt.) minősül. A zártkörűen működő részvénytársaság *alaptőkéje* nem lehet kevesebb 5 millió forintnál. Zártkörűen működő részvénytársaság részvényei – a részvénytársaság működési formájának megváltoztatásához kapcsolódó forgalomba hozatal kivéve – nyilvánosan nem hozhatók forgalomba. Tilos a részvénytársaság alapítása során a részvénytársaság *részvényeseit* és alaptőkéjét nyilvános felhívás útján gyűjteni. A zártkörű alapítás azt jelenti, hogy a részvénytársaság alapítói vállalják, hogy a részvénytársaság valamennyi részvényét átveszik, az alapítók egyben az rt. részvényesei. Magyarországon az rt.-k többsége zártkörűen működik. DJ

Ptk. 3:211. § (2) bek., 3:212. § (2) bek., 3:218. § (2) bek., 3:249. §

Vákát oldal

Irodalomjegyzék

- ADORJÁN Csaba (2015): A jogutódlással történő megszűnések nyitott kérdései. *Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat*, 57. évf. 2. sz. 68–70.
- ADORJÁN Csaba (2016): *A végelszámolás jelene és jövője, Számviteli szempontú elemzés*. Budapest, HVG-Orac.
- AUER Ádám (2013): A felelős társaságirányítás hatása a jogi személyek elméletére. *Jogtudományi Közlöny*, 68. évf. 4. sz. 193–202.
- AUER Ádám (2017): *Corporate governance – A felelős társaságirányítás jelenkori dimenziói*. Budapest, Dialóg Campus.
- AUER Ádám – PAPP Tekla (2017): A corporate governance jelentősége a köztulajdonban lévő gazdasági társaságoknál. *Jogtudományi Közlöny*, 72. évf. 5. sz. 210–219.
- BAK Klára (2013): *Az Európai Szövetkezet szervezeti szabályozásáról az Európai Unió Tanácsának „Az Európai Szövetkezet (SCE) Statútumáról” szóló 1435/2003 számú rendelete nyomán*. Szeged, JATE Press.
- BAKOS Kitti (2012): A gazdasági társaságok átalakulásának egyes kérdései az Európai Unióban. In FUGLINSZKY Ádám – KLÁRA Annamária szerk.: *Európai jogi kultúra: megújulás és hagyomány a magyar civilizatikában*. Budapest, Eötvös.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2012): A fordulónap és az átalakulás bejegyzése a határon átnyúló egyesületek esetén I. *Céghírnök*, 22. évf. 2. sz. 10–12.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2012): A fordulónap és az átalakulás bejegyzése a határon átnyúló egyesületek esetén II. *Céghírnök*, 22. évf. 3. sz. 3–5.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2012): A fordulónap és az átalakulás bejegyzése a határon átnyúló egyesületek esetén III. *Céghírnök*, 22. évf. 4. sz. 5–7.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): A gazdasági társaságok határon átnyúló átalakulásához kapcsolódó jogegységesítési törekvések. In HARSÁGI Viktória – HORVÁTH E. Írisz – RAFFAI Katalin szerk.: *Nemzetközi magánjog és polgári eljárásjog a megváltozott gazdasági környezetben*. Budapest, Pázmány Press.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): A hitelezőket megillető biztosíték-követelési jog feltételrendszerének változása. In P. SZABÓ Béla – SZEMESI Sándor szerk.: *Előadások a 9. debreceni állam- és jogtudományi doktorandusz-konferencián*. Debrecen, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola – Licium.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2012): A személyegyesítő társaságok határon átnyúló átalakulási lehetőségei. *Gazdaság és Jog*, 20. évf. 2. sz. 3–9.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok átalakulásánál I. *Céghírnök*, 23. évf. 2. sz. 11–14.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok átalakulásánál II. *Céghírnök*, 23. évf. 3. sz. 10–14.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok átalakulásánál III. *Céghírnök*, 23. évf. 4. sz. 13–14.

- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok átalakulásánál IV. *Céghírnök*, 23. évf. 5. sz. 13–14.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok átalakulásánál V. *Céghírnök*, 23. évf. 6. sz. 5–8.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2013): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok átalakulásánál VI. *Céghírnök*, 23. évf. 7. sz. 3–4.
- BAKOS-KOVÁCS Kitti (2012): Felelősségi rendelkezések a gazdasági társaságok határon átnyúló átalakulásához kapcsolódóan. In VEREBÉLYI Imre szerk.: *Az állam és jog alapvető értékei a változó világban: Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola konferenciája*. Győr, Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola.
- BALÁSHÁZY Mária (2006): A pótbefizetés egyes kérdései a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvényben. *Gazdaság és Jog*, 14. évf. 10. sz. 12–15.
- BALÁSHÁZY Mária (2002): A társasági szerződés megszegése és a tagkizárás intézménye. *Gazdaság és Jog*, 10. évf. 4. sz. 3–10.
- BALÁSHÁZY Mária (2008): *Belső viszonyok a magyar korlátolt felelősségű társaság társasági szerződésében*. PhD-értekezés kézírata. Miskolc, Miskolci Egyetem.
- BALÁSHÁZY Mária (2007): Kisebbségi jogok a társasági törvényben. *Gazdaság és Jog*, 15. évf. 5. sz. 8–12.
- BÁNFALVI-BOTTYÁN Csilla (2012): A jogi személy gazdasági társaságok – elsősorban korlátolt felelősségű társaság – tagjának felelőssége és a hitelezővédelem néhány összefüggése. *Bírák Lapja. A Magyar Bírói Egyesület folyóirata*, 22. évf. 1–2. sz. 106–108.
- BÁNKI-HORVÁTH Mária – BODOR Mária – GÁL Judit – KODAY Zsuzsanna – RÓZSA Éva – VEZEKÉNYI Ursula (2014): *Nagykommentár a cégtörvényhez*. Budapest, CompLex.
- BARTA Judit (2014): Gondolatok a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás új szabályozása kapcsán. In MISKOLCZI BODNÁR Péter – GRAD-GYENGE Anikó szerk.: „Megújulás a jogi személyek szabályozásában” – tanulmányok az új Ptk. köréből. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- BARTA Judit – HARSÁNYI Gyöngyi – MAJOROS Tünde – UJVÁRINÉ ANTAL Edit (2016): *Gazdasági társaságok a Polgári Törvénykönyvben*. Budapest, Patrocinium.
- BARTA Judit – UJVÁRINÉ ANTAL Edit: A „Janus-arcú” gazdasági társasági vezető tisztségviselői jogviszony (egy-egy jogkérdések). *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 4. sz. 3–9.
- BOBOS Pál (2014): *A szövetkezetekre irányadó jog az Európai Unióban*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- BODZÁSI Balázs (2013): A jogi személyek körében felmerülő felelősségi kérdésekről, különös tekintettel a vezető tisztségviselőkre. *Gazdaság és Jog*, 21. évf. 6. sz. 8–14.
- BOÓC Ádám (2014): Hitelezői igények bejelentése a csődeljárásban. Egy friss kúriai döntés margójára. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 12. sz. 18–22.
- BOTKA Erika (2016): Korlátolt felelősségű társaságok 3 millió forintos jegyzett tőke követelményének teljesítése. *Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat*, 58. évf. 2. sz. 71–73.
- BREHÓSZKI Márta (2007): Hitelezői érdekek védelme – A társaság tagjainak felelőssége a társaságba bevitt nem pénzbeli hozzájárulásért. *Jogtudományi Közlöny*, 62. évf. 7–8. sz. 352–360.
- BRÓSZ Róbert – PÓLAY Elemér (1986): *Római jog*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- COGINÉ BOROS Ágnes (2014): A már bejegyzett kft.-k törzstőke felemelési kötelezettsége. *Céghírnök*, 24. évf. 2. sz. 10–11.

- CSEH Tamás (2012): A vezető tisztségviselő döntési felelőssége és az üzleti kockázat. *Gazdaság és Jog*, 20. évf. 9. sz. 3–8.
- CSEHI Zoltán (2016): Az új Ptk. jogi személy szabályozásának a kógcenciájáról és diszpozitivitásáról. *Polgári Jog*, 1. évf. 3. sz.
- CSEHI Zoltán – SZABÓ Marianna szerk. (2015): *A vezető tisztségviselő felelőssége*. Budapest, CompLex.
- CSIRMAZ László (2014): Társasági üzletreész értékelése házastársi vagyongegosztási perekben. Szakértői bizonyítás – szakértői kompetencia. *Debreceni Jogi Műhely*, 11. évf. 3–4. sz.
- CSÓKE Andrea (2013): A behajthatatlansági igazolás és egyéb finomságok... I. *Cég hírnök*, 23. évf. 8. sz. 13–14.
- CSÓKE Andrea (2013): A behajthatatlansági igazolás és egyéb finomságok... II. *Cég hírnök*, 23. évf. 9. sz. 13–14.
- CSÓKE Andrea (2013): A „hátrasorolt kötelezettség” rejtelmek, különös tekintettel a felszámolási eljárásra. *Cég hírnök*, 23. évf. 12. sz. 10–11.
- CSÓKE Andrea (2011): A Legfelsőbb Bíróság új határozataiból: A csödegyezség felülvizsgálhatóságának kérdése. A határokon átnyúló végrehajtási eljárásokról. *Cég hírnök*, 21. évf. 12. sz. 6–8.
- CSÓKE Andrea (2012): A stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek fizetésképtelenségi eljárásai I. *Cég hírnök*, 22. évf. 2. sz. 3–5.
- CSÓKE Andrea (2012): A stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek fizetésképtelenségi eljárásai II. *Cég hírnök*, 22. évf. 3. sz. 11–14.
- CSÓKE Andrea (2012): A stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek fizetésképtelenségi eljárásai III. *Cég hírnök*, 22. évf. 4. sz. 10–12.
- CSÓKE Andrea (2012): A stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek fizetésképtelenségi eljárásai IV. *Cég hírnök*, 22. évf. 5. sz. 11–14.
- CSÓKE Andrea (2014): Az új Ptk. szerinti kezesség a csöd- és a felszámolási eljárásokban. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 5. sz. 9–13.
- CSÓKE Andrea (2014): *Fizetésképtelenség – felszámolás*. Budapest, Magyar Jogász Egylet.
- CSÓKE Andrea (2014): Határidőszámítás más tagállami hitelezők esetén a felszámolási eljárásban. *Cég hírnök*, 24. évf. 12. sz. 8–10.
- CSÓKE Andrea (2013): Kérdések és válaszok a csöd- és felszámolási eljárások területén I. *Cég hírnök*, 23. évf. 6. sz. 10–14.
- CSÓKE Andrea (2013): Kérdések és válaszok a csöd- és felszámolási eljárások területén II. *Cég hírnök*, 23. évf. 7. sz. 12–14.
- CSÓKE Andrea (2016): Követelés átadása a felszámolás végén. *Cég hírnök*, 26. évf. 10. sz. 9–10.
- CSÓKE Andrea (2015): *Nagykommentár a csödtörvényhez. Nagykommentár a csödeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer.
- CSÓKE Andrea (2016): Zálogjog és engedményezés a felszámolási eljárásban. Esetek a Kúria döntéseiből. *Cég hírnök*, 26. évf. 8. sz. 7–11.
- CSÖNDES Mónika (2017): A Ptk. vagy az Mt. alapján kell megítélni a vezető tisztségviselő kártérítési felelősségét, ha a tisztségét munkaviszonyban látja el? *Magyar Jog*, 64. évf. 5. sz. 271–280.
- CZENE Klára – PAPP Tekla (2006): *A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény magyarázata*. Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó.
- DARAI Péter (2013): Az apport értékeléséért való felelősség a Gt. 13. § (4) bekezdése alapján. *Cég hírnök*, 23. évf. 7. sz. 7–12.

- DARAI Péter (2012): Az apport értékelésének és szolgáltatásának egyes kérdései I. *Céghírnök*, 22. évf. 7. sz. 8–11.
- DARAI Péter (2012): Az apport értékelésének és szolgáltatásának egyes kérdései II. *Céghírnök*, 22. évf. 8. sz. 12–14.
- DARAI Péter (2012): Az apport értékelésének és szolgáltatásának egyes kérdései III. *Céghírnök*, 22. évf. 9. sz. 5–7.
- DARÁZS Lénárd (2009): *A kartellek semmissége*. Budapest, CompLex.
- DARÁZS Lénárd (2009): Az elismert vállalatcsoport uralmi szerződése. *Jogtudományi Közlöny*, 64. évf. 3. sz. 117–129.
- DAKÓ Gábor – FARKAS Yvette – GELLÉN Klára – PETTKÓ-SZANDTNER Judit – SEREGDI László – SUDÁR Gábor – VÉGH Richárd (2016): *Nagykommentár a befektetési vállalkozásokról szóló törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer.
- DRINÓCZI Tímea (2006): Gondolat kísérlet a gazdasági alapjogok közgazdaságtani és jogi megközelítésére. *Magyar Jog*, 53. évf. 5. sz. 257–266.
- DÚL János (2014): Gondolatok az üzletrészek örökléséről. *Debreceni Jogi Műhely*, 11. évf. 1–2. sz.
- DZSULA Marianna (2015): A felelősség alóli mentesülés legális útja. (Hogyan korlátozható, zárható ki a jogi személy vezető tisztségviselőjének felelőssége a szerződésszegéssel okozott károkért?) *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 5. sz. 11–14.
- EGRI Iván – EGRI-RETEZI Katalin (2012): A társaságok saját tőke hiányos helyzete megoldásának gyakorlati buktatói. *Gazdaság és Jog*, 20. évf. 11. sz. 14–17.
- EÖRSI Gyula (1978): *Összehasonlító polgári jog, Jogtípusok, jogcsoportok és a jogfejlődés útjai*. Budapest, Akadémiai.
- FARKAS Csaba (2016): Anomália és bizonytalanság a kft. alapítás témaköréből. In GELLÉN Klára – GÖRÖG Márta szerk.: *Lege et Fide: Ünnepi tanulmányok Szabó Imre 65. születésnapjára*. Szeged, Iurisperitus.
- FARKAS Csaba (2012): A részvénytársaságok átalakulásának szabályai. In BENISNÉ GYÖRFFY Ilona szerk.: *Harmincegyedik Jogász Vándorgyűlés Gyula, 2011. október 13–15. Konferencia*. Budapest, Magyar Jogász Egylet.
- FARKAS Péter – SZÁZ Ágnes – TOMORI Erika – TÖRÖK Ilona – WIELAND Zsolt (2014): *Nagykommentár a tőkepiaci törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer.
- FÉZER Tamás szerk. (2010): *A kártérítési jog magyarázata*. Budapest, CompLex.
- FÉZER Tamás (2014): A polgári jogi társasági szerződés. In CSEHI Zoltán szerk.: *Az új Polgári Törvénykönyv magyarázata, Kommentár a 2013. évi V. törvényhez*. Budapest, Menedzser Praxis.
- FÉZER Tamás (2012): Két úr szolgálja. A közvállalatok vezető tisztségviselőinek felelőssége. *Közjavak*, 2. évf. 1. sz. 4–6.
- FÉZER Tamás – KÁROLYI Géza – PETKÓ Mihály – TÖRŐ Emese (2014): *Jogi személyek a gazdasági forgalomban*. Debrecen, Kapitális.
- FÓNAGY Sándor (2015): A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megítélése. *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 11. sz. 14–21.
- FÓNAGY Sándor (2008): Tagi kölcsön felszámolási eljárásban. *Gazdaság és Jog*, 16. évf. 9. sz. 7–12.
- FUGLINSZKY Ádám (2015): *Kártérítési jog*. Budapest, HVG-Orac.
- GADÓ Gábor (2011): A dolgozói részvény és az osztalékjog szabályozása I. *Céghírnök*, 21. évf. 3. sz. 3–4.
- GADÓ Gábor (2011): A dolgozói részvény és az osztalékjog szabályozása II. *Céghírnök*, 21. évf. 4. sz. 3–6.

- GADÓ Gábor (2012): A korlátozott felelősségű társaság tulajdonába adott nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás utólagos elidegenítésének jogi feltételei I. *Céghírnök*, 22. évf. 4. sz. 3–4.
- GADÓ Gábor (2012): A korlátozott felelősségű társaság tulajdonába adott nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás utólagos elidegenítésének jogi feltételei II. *Céghírnök*, 22. évf. 5. sz. 3–4.
- GADÓ Gábor (2012): A korlátozott felelősségű társaság tulajdonába adott nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás utólagos elidegenítésének jogi feltételei III. *Céghírnök*, 22. évf. 6. sz. 3–6.
- GADÓ Gábor (2012): Az üzletrész bevonásának alkalmazási lehetőségei. *Céghírnök*, 22. évf. 11. sz. 10–12.
- GADÓ Gábor (2004): A vállalatcsoport szabályozása az új társasági törvényben. *Gazdaság és Jog*, 12. évf. 1. sz. 3–5.
- GÁL Judit (2013): A kényszerterelés ellentmondásai I. *Céghírnök*, 23. évf. 3. sz. 3–4.
- GÁL Judit (2013): A kényszerterelés ellentmondásai II. *Céghírnök*, 23. évf. 4. sz. 3–4.
- GÁL Judit (2015): A kft.-k feltőkésítése. *Céghírnök*, 25. évf. 8. sz. 3–4.
- GÁL Judit (2014): Átalakulás, egyesülés, szétválás. In SÁRINÉ SIMKÓ Ágnes szerk.: *Üzleti jog: A szerződésekről és a gazdasági társaságokról gazdasági szakembereknek*. Budapest, HVG-Orac.
- GÁL Judit (2014): A társaságok jogutód nélküli megszűnése. In SÁRINÉ SIMKÓ Ágnes szerk.: *Üzleti jog. A szerződésekről és a gazdasági társaságokról gazdasági szakembereknek*. Budapest, HVG-Orac.
- GÁL Judit (2014): Az átalakulási szabályok új Ptk-val összefüggő változásai. *Céghírnök*, 24. évf. 4. sz. 3–4.
- GÁL Judit (2014): Az új Ptk-val összefüggő cégjogi változások. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 11. sz. 3–9.
- GÁL Judit (2013): Kft.-változások az új Ptk-ban és a feltőkésítési kötelezettség. *Céghírnök*, 23. évf. 11. sz. 3–5.
- GÁL Judit (2016): Meghosszabbítják a feltőkésítési határidőt, elmarad a kft.-dömping. *Céghírnök*, 26. évf. 3. sz. 3.
- GÁL Judit (2012): Társasági jogi, csődjogi és cégjogi változások. *Céghírnök*, 22. évf. 1. sz. 3.
- GÁL Judit (2013): Üzletrész-átruházás az új Ptk. szerint. *Céghírnök*, 23. évf. 9. sz. 5–8.
- GÁL Judit – VEZEKÉNYI Ursula (2009): *Cégjogi kalauz 2009*. Budapest, HVG-Orac.
- GÁRDOS Péter – NAGY András – GÁRDOS István (2015): Fióktelep, külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe és a pénzügyi fióktelep. *Magyar Jog*, 62. évf. 10. sz. 557–564.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): A be nem hajtott követelések felosztása a felszámolási eljárásban. *Polgári Jog*, 1.évf. 9. sz.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Adós vezetőjének eljárási költségben marasztalása a Csódtörvény 63/B. § (6) bekezdése alapján I. *Céghírnök*, 25. évf. 1. sz. 12–14.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Adós vezetőjének eljárási költségben marasztalása a Csódtörvény 63/B. § (6) bekezdése alapján II. *Céghírnök*, 25. évf. 2. sz. 14.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Adós vezetőjének eljárási költségben marasztalása a Csódtörvény 63/B. § (6) bekezdése alapján III. *Céghírnök*, 25. évf. 3. sz. 12–13.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Adós vezetőjének eljárási költségben marasztalása a Csódtörvény 63/B. § (6) bekezdése alapján IV. *Céghírnök*, 25. évf. 4. sz. 11–13.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): A felszámolás elrendelése a végrehajtás eredménytelensége miatt. *Önadózó*, 27. évf. 12. sz. 61–64.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2014): A felszámolási közbenső mérleg gyakorlati kérdései I. *Önadózó*, 26. évf. 4. sz. 41–46.

- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2014): A felszámolási közbenső mérleg gyakorlati kérdései II. *Önadózó*, 26. évf. 5. sz. 48–51.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): A felszámolási vagyon értékesítése I. *Önadózó*, 27. évf. 4. sz. 60–64.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): A felszámolási vagyon értékesítése II. *Önadózó*, 27. évf. 5. sz. 61–64.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2014): A felszámolási zárómérleg, a felszámolás befejezése az adós jogtód nélküli megszüntetése mellett I. *Önadózó*, 26. évf. 11. sz. 60–63.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2014): A felszámolási zárómérleg, a felszámolás befejezése az adós jogtód nélküli megszüntetése mellett II. *Önadózó*, 26. évf. 12. sz. 59–63.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): A felszámolási eljárás szabályai. In SÁNDOR István szerk.: *Jogi személyek, gazdasági jog*. Budapest, Patrocinium.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): A fizetéseképtelenség megállapítása és a felszámolás elrendelése. *Önadózó*, 28. évf. 4. sz. 57–64.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2012): Az adós vezetőjét terhelő kötelezettségek elmulasztásával kapcsolatos néhány kérdés. *Csőd Felszámolás Válság*, 2. évf. 1. sz. 26–29.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2017): Az egyszerűsített felszámolás és az adós vezetőjének marasztalása. *Ügyvezetők Lapja*, 3. évf. 2. sz.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): Csődeljárás és felszámolási eljárás közös szabályai: A Cstv. hatálya, az adós fogalma, a csődvagyron, a hitelezői választmány, a bírósági hatáskör, illetékesség; az eljárás eltérő sajátosságai a Pp-hez képest. In SÁNDOR István szerk.: *Jogi személyek, gazdasági jog*. Budapest, Patrocinium.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): Csődeljárás szabályai: a csődeljárás kezdeményezése, a fizetési haladék, a vagyonfelügyelő kirendelése, felmentése, feladata, jogai, kötelezettségei, felelőssége; a csődeljárás lefolytatása, a csődegyezség és annak hatálya; a csődeljárás megszüntetése, csődeljárás befejezetté nyilvánítása. In SÁNDOR István szerk.: *Jogi személyek, gazdasági jog*. Budapest, Patrocinium.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2013): Egyezség a fizetéseképtelenségi eljárásokban I. *Önadózó*, 25. évf. 12. sz. 60–64.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2014): Egyezség a fizetéseképtelenségi eljárásokban II. *Önadózó*, 26. évf. 1. sz. 62–64.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Eljárási költségek mértéke, viselése a felszámolási kérelem elbírálása során. *Csőd Felszámolás Válság*, 4. évf. 3–4. sz. 25–38.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Határidők a csődeljárásban és a felszámolási eljárásban I. *Cég-hírnök*, 25. évf. 11. sz. 9–12.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2015): Határidők a csődeljárásban és a felszámolási eljárásban II. *Cég-hírnök*, 25. évf. 12. sz. 8–10.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): Határidők a csődeljárásban és a felszámolási eljárásban III. *Cég-hírnök*, 26. évf. 1. sz. 5–7.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): Határidők a csődeljárásban és a felszámolási eljárásban IV. *Cég-hírnök*, 26. évf. 2. sz. 3–6.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): Követeléskezelés, átadás kérdései a felszámolási eljárásban I. *Cég-hírnök*, 26. évf. 11. sz. 12–14.
- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2016): Követeléskezelés, átadás kérdései a felszámolási eljárásban II. *Cég-hírnök*, 26. évf. 12. sz. 13–14.

- GYÖNGYÖSINÉ ANTÓK Éva (2017): Követeléskezelés, átadás kérdései a felszámolási eljárásban III. *Céghírnök*, 27. évf. 1. sz. 6–7.
- HALÁSZ Vendel (2012): Érdekkellentétek a saját részvénytulajdonosok területén. *Magyar Jog*, 59. évf. 11. sz. 677–689.
- HARSÁNYI Gyöngyi (2015): Az értékpapírszabályozásának fejlődése az elmúlt két évtizedben. In JUHÁSZ Ágnes szerk.: *In memoriam Novotni Zoltán: Emlékkönyv Novotni Zoltán professzor halálának 20. évfordulója alkalmából*. Miskolc, Novotni.
- HARSÁNYI Gyöngyi (2013): Az értékpapírok szabályozásának sajátosságai az új magyar Ptk. tükrében. In SZALMA József szerk.: *A Magyar Tudomány Napja a Délvidéken*. Újvidék, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság.
- HARSÁNYI Gyöngyi (2008): A részvény és a benne megtestesülő tagsági jogok az új társasági törvényben. In PUSZTAHELYI Réka szerk.: *Tanulmánykötet Miskolci konferenciák 2006–2007 – A magánjogi kodifikáció eredményei*. Miskolc, Novotni.
- HARSÁNYI Gyöngyi (2015): Az üzlettrésztulajdonosok egyes kérdései. In ŠTENPIEN, Erik – MISKOLCZI BODNÁR Péter szerk.: *A tulajdonátulajdonosok összehasonlító kereskedelmi és üzleti jogi kérdései*. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- HARSÁNYI Gyöngyi – MISKOLCZI BODNÁR Péter – UJVÁRINÉ ANTAL Edit (2008): *Társasági jog*. Miskolc, Novotni.
- HORVÁTH Attila (2006): *A magyar magánjog történetének alapjai*. Budapest, Gondolat.
- HORVÁTH László (2014): A gazdasági társaság felügyelőbizottságának felelősségi kérdései. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 9. sz. 11–14.
- JUHÁSZ László (2015): A csődeljárásban nem érvényesített követelések megítélése, Egy kúriai döntés margójára. *Magyar Jog*, 62. évf. 1. sz. 35–40.
- JUHÁSZ László (2017): A felszámoló felmondási/elállási jogának egyes vitás kérdései I. *Céghírnök*, 27. évf. 2. sz. 10–14.
- JUHÁSZ László (2017): A felszámoló felmondási/elállási jogának egyes vitás kérdései II. *Céghírnök*, 27. évf. 3. sz. 9–10.
- JUHÁSZ László (2016): A kifogás szerepe a felszámolási eljárásban. *Céghírnök*, 26. évf. 12. sz. 6–9.
- JUHÁSZ László (2016): A kifogás és a közbenső mérleg szerepe a felszámolási eljárásban. *Céghírnök*, 26. évf. 4. sz. 4–7.
- JUHÁSZ László (2014): *A magyar fizetésképtelenségi jog kézikönyve 1–2. kötet*. Miskolc, Novotni.
- JUHÁSZ László (2012): *Csődjog. A csőd-, a felszámolás, a végelszámolás, a megszüntetési és a vagyonszerzési eljárás kérdései*. Miskolc, Novotni.
- JUHÁSZ László (2015): Vitatott követelés a csődeljárásban I. *Céghírnök*, 25. évf. 1. sz. 10–12.
- JUHÁSZ László (2015): Vitatott követelés a csődeljárásban II. *Céghírnök*, 25. évf. 2. sz. 3–5.
- JUHÁSZ Miklós – RUSZTHINÉ JUHÁSZ Dorina – TÓTH András szerk. (2014): *Kommentár a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvényhez*. Budapest, Gazdasági Versenyhivatal.
- KÁROLYI Géza (2009): Klaszter, mint a köz- és versenyszféra együttműködési formájának sajátossága. In PAPP Tekla szerk.: *Acta Conventus de Iure Civili X*. Szeged, Lectum.
- KEMENES István (2000): A jogi személy elkülönült felelősségének 'áttörése'. In TÓTH Károly szerk.: *Tanulmányok Bérczi Imre egyetemi tanár születésének 70. évfordulójára*. Szeged, SZTE AJTK (Acta Universitatis Szegediensis, Acta Juridica et Politica, Tomus LVIII., Fasciculus).
- KEMENES István (2014): A vezető tisztségviselő deliktuális kártérítési felelősségéről (Kételyek a Ptk. 6:541. §-ával kapcsolatban) I. *Céghírnök*, 24. évf. 11. sz. 3–9.

- KEMENES István (2014): A vezető tisztségviselő deliktuális kártérítési felelősségéről (Kételyek a Ptk. 6:541. §-ával kapcsolatban) II. *Céghírnök*, 24. évf. 12. sz. 3–5.
- KEMENES István (2015): A vezető tisztségviselő deliktuális kártérítési felelősségéről (Kételyek a Ptk. 6:541. §-ával kapcsolatban) III. *Céghírnök*, 25. évf. 1. sz. 3–5.
- KIRÁLY Miklós (2010): *Az Európai Unió gazdasági joga I. A belső piac és a közös kereskedelem-politika*. Budapest, Eötvös.
- KISFALUDI András (2013): A jogi személyek szabályozása az új Polgári Törvénykönyvben. *Jogtudományi Közlöny*, 68. évf. 7–8. sz. 333–342.
- KISFALUDI András (2014): A jogi személy vezető tisztségviselőinek felelőssége az új Polgári Törvénykönyvben. In CSEHI Zoltán – KOLTAY András – LANDI Balázs – POGÁCSÁS Anett szerk.: *(Lex Cathedra et Praxis. Ünnepi kötet Lábady Tamás 70. születésnapja alkalmából)*. Budapest, Pázmány Press.
- KISFALUDI András (2013): A polgári jogi társasági szerződés. In VÉKÁS Lajos szerk.: *A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal*. Budapest, CompLex.
- KISFALUDI András (2010): Szerződés-e a társasági szerződés? In BODZÁSI Balázs szerk.: *Ünnepi tanulmányok Balásházy Mária tiszteletére*. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem Gazdasági Jogi Intézet.
- KISFALUDI András (2007): *Társasági jog*. Budapest, CompLex.
- KISFALUDI András (2009): Társasági jogviták választottbíróóság előtt. In PAPP Tekla szerk.: *Acta Convencus de Iure Civili X*. Szeged, Lectum.
- KISFALUDI András – SZABÓ Marianna szerk. (2008): *A gazdasági társaságok nagy kézikönyve*. Budapest, CompLex.
- KISS Daisy (2008): *Per vagy nem per? Kérdések és válaszok a polgári nemperes eljárásokról*. Budapest, HVG-Orac.
- KOKOLY Zsolt (2009): A Cartesio (C-210/06)-ügy hatása a kereskedelmi társaságok elsődleges letelepedési szabadságára. *Romániai Magyar Jogtudományi Közlöny*, 7. évf. 1. sz. 23–33.
- KOKOLY Zsolt (2011): A jogi személyek honosságára vonatkozó rendelkezések az uniós jog tükrében. In XII. *RODOSZ konferenciakötet*. Kolozsvár, RODOSZ.
- KOKOLY Zsolt (2009): A kereskedelmi társaságok letelepedési szabadságának aktuális kérdései: a határokon átnyúló székhelyáthelyezés a Cartesio-ügy után. In X. *RODOSZ konferenciakötet*. Kolozsvár, RODOSZ.
- KOKOLY Zsolt (2010): A nemzetközi székhelyáthelyezés kérdése a Cartesio-ítélet után. In ZADRAVECZ Zsófia szerk.: *Spring Wind 2010*. Pécs, Doktoranduszok Országos Szövetsége.
- KOKOLY Zsolt (2015): Az Európai Unió társasági joga. In VERESS Emőd szerk.: *Román polgári jog*. Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület.
- KOVÁCS László (2008): A hatósági engedélyhez kötött gazdasági tevékenységekről. *Céghírnök*, 18. évf. 6. sz. 13–14.
- KULCSÁR Judit (2001): Az Európai Unió társasági joga I–III. *Napi Jogász – A nemzetközi és hazai gazdasági jog kérdései, változásai*, 1. évf. 3. sz. 29–31.
- KUNCZ Ödön (1922): *A magyar kereskedelmi és váltójog vázlatja*. Budapest, Grill.
- LAMM Vanda szerk. (2000): *Jogi lexikon*. Budapest, KJK-Kerszöv.
- LEHOCZKI Zóra Zsófia (2017): Fogalmi tévedések vígjátéka – a tulajdonjog közvetett tárgyának szerepében: a jogi személy. *Opuscula Civilia*, 2. évf. 3. sz.
- LEHOCZKI Zóra Zsófia (2017): Oázis vagy délibáb? – Gondolatok a törzstőke-minimum hitelező-védelmi szerepéről I. *Gazdaság és Jog*, 25. évf. 10. sz. 7–12.

- LEHOCZKI Zóra Zsófia (2017): Oázis vagy délibáb? – Gondolatok a törzstőke-minimum hitelező-védelmi szerepéről II. *Gazdaság és Jog*, 25. évf. 11. sz. 20–25.
- MADAI Sándor – LADA Beáta (2013): *Kommentár a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvényhez*. Budapest, Opten.
- METZINGER Péter (2017): A korlátolt felelősségű társaság tőkeemelésének hatályosulása anyagi jogi, cégjogi és számviteli szempontból. *Céghírnök*, 27. évf. 3. sz. 4–8.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter (2012): *A csődeljárás*. Budapest, Patrocinium.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter (2001): A társasági szerződés sajátosságai a Ptk-ban szabályozott szerződésekhez képest. *Gazdaság és Jog*, 9. évf. 7–8. sz. 27–37.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter (2015): *A versenykorlátozások jogának magyar szabályai*. Budapest, Patrocinium.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter szerk. (2004): *Európai társasági jog*. Budapest, KJK-Kerszöv.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter (2014): Monizmus és dualizmus az új magyar Ptk-ban. A Társasági jog a Polgári törvénykönyvben. In SZALMA József szerk.: *A magyar tudomány napja a Délvidéken*. Újvidék, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter (2001): Társasági jog a Ptk-ban. *Gazdaság és Jog*, 9. évf. 1. sz. 3–8.
- MOHAI Máté (2015): A felügyelőbizottsági tagok jogosultságai és felelőssége. *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 1. sz. 19–22.
- MOHAI Máté (2016): A gazdasági társaság könyvvizsgálójának magánjogi felelősségéről. *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 10. sz. 12–16.
- MOHAI Máté (2014): A jogi személyek tulajdonosi ellenőrzése. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 11. sz. 9–14.
- MOHAI Máté (2016): A vezető tisztségviselők felelősségének hitelezővédelmi aspektusairól *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 1. sz. 8–14.
- MOLNOS Dániel – SZABÓ Imre Gergely (2015): Az elhunyt tag esete I. *Céghírnök*, 25. évf. 9. sz. 9–11.
- MOLNOS Dániel – SZABÓ Imre Gergely (2015): Az elhunyt tag esete II. *Céghírnök*, 25. évf. 10. sz. 10–12.
- NAGY BARNA Krisztina (2016): A konzorciumi és szindikátusi szerződés a polgári jogi társaság relációjában I. *Céghírnök*, 26. évf. 11. sz. 9–11.
- NAGY BARNA Krisztina (2016): A konzorciumi és szindikátusi szerződés a polgári jogi társaság relációjában II. *Céghírnök*, 26. évf. 12. sz. 10–12.
- NAGY BARNA Krisztina (2017): A konzorciumi és szindikátusi szerződés a polgári jogi társaság relációjában III. *Céghírnök*, 27. évf. 1. sz. 4–6.
- NAGY BARNA Krisztina (2016): Társasági jogi jogesetek az Európai Bíróság gyakorlatából, különös tekintettel a székhelyáthelyezésre, valamint az aranyrészvényre. In PAPP Tekla: *Európai köz- és magánjogi jogesetgyűjtemény*. Budapest, NKE Szolgáltató.
- NAGY Krisztina (2013): Az „Európai Szövetkezet státútumáról” (SCE) szóló tanácsi rendelet és a hatályos magyar szövetkezeti szabályozás vagyoni jogi rendelkezéseinek összehasonlító jogi elemzése. *Themis*, 306–329.
- NOCHTA Tibor (2015): *A gazdaság jogi szabályozása I., A/3. Témakör: A jogi személyek jogával kapcsolatos és a gazdasággal kapcsolatos joganyag*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- NOCHTA Tibor (2004): A magánjog kereskedelmi jogias szemléletéért. *Jura*, 10. évf. 2. sz. 101–106.
- NOCHTA Tibor (2013): A vezető tisztségviselők magánjogi felelősségének mércéjéről és irányairól az új Ptk. alapján. *Gazdaság és Jog*, 21. évf. 6. sz. 3–8.
- NOCHTA Tibor (2012): Néhány problémafelvetés a felszámoló magánjogi felelősségéről. *Csőd Fel-számolás Válság*, 2. évf. 2. sz. 29–32.

- NOCHTA Tibor (2011): *Társasági jog*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus.
- NÓTÁRI Tamás (2011): A társasági jog kodifikációja az európai országokban. *Scientia Iuris Magyar–Román Jogtudományi Közlöny*, 1. évf. 1. sz. 18–42.
- NÓTÁRI Tamás (2011): *Római köz- és magánjog*. Kolozsvár, Scientia.
- NOVOTNI Zoltán (1989): A kodifikált társasági jog, mint a magyar polgári jog megújulásának eszköze. *Jogtudományi Közlöny*, 44. évf. 2. sz. 65–73.
- OSZTOVITS András szerk. (2015): *A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény kommentárja*. Budapest, Opten.
- OSZTOVITS András szerk. (2015): *A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény kommentárja*. Budapest, Opten.
- OSZTOVITS András szerk. (2014): *A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja I. kötet*. Budapest, Opten.
- OSZTOVITS András szerk. (2008): *Az Európai Unió alapító szerződéseinek magyarázata I–II*. Budapest, CompLex.
- OSZTOVITS András szerk. (2011): *Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződések magyarázata I–III*. Budapest, CompLex.
- OSZTOVITS András szerk. (2015): *EU-jog*. Budapest, HVG-Orac.
- PAPP Tekla (2006): 9. § kommentárja. In TRÓCSÁNYI László szerk.: *A mi alkotmányunk*. Budapest, CompLex.
- PAPP Tekla (2013): A jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok. In PAPP Tekla: *Opuscula Civilia, Magánjogi láttelet*. Szeged, Lectum.
- PAPP Tekla (2000): A magyar társasági jog fejlődése. In TÓTH Károly szerk.: *Tanulmányok Dr. Bérczi Imre egyetemi tanár születésének 70. évfordulójára. Acta Juridica et Politica Tomus LVI*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- PAPP Tekla (1999): Az apport megítélése a Legfelsőbb Bíróság döntéseiben és a Társasági törvény apportálásra vonatkozó szabályainak hatása a joggyakorlatra. In TÓTH Károly szerk.: *Tanulmányok Dr. Veres József egyetemi tanár 70. születésnapjára*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- PAPP Tekla (2007): Az előtársaságról – újjólag. *Debreceni Jogi Műhely*, 4. évf. 3. sz.
- PAPP Tekla (2015): Timeshare-t megtestesítő értékpapír – a jogszerűség záloga? In SZALMA József szerk.: *A magyar tudomány napja a Délvidéken 2014*. Újvidék, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság.
- PAPP, Tekla (2015): The Group Interest in Connection with the Groups of Corporation in Concern Law. In KESERŰ Barna Arnold – KÖHIDI Ákos szerk.: *Tanulmányok a 65 éves Lenkovich Barnabás tiszteletére*. Budapest–Győr, Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar – Eötvös.
- PAPP Tekla szerk. (2011): *Társasági jog*. Szeged, Lectum.
- PAPP Tekla szerk. (2011): *Társasági jog, Példatár és döntvénytár*. Szeged, Lectum.
- PAPP Tekla szerk. (2015): *Atipikus szerződések*. Budapest, Opten.
- PÁZMÁNDI Kinga (2014): A korlátolt felelősségű társaság új Ptk-beli fogalmáról. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 7–8. sz. 18–23.
- PÁZMÁNDI Kinga (2017): A kooperációs társulási forma múltja és jelene – az egyesülés szabályozásának sarokpontjai a Polgári Törvénykönyvben. *Gazdaság és Jog*, 25. évf. 4. sz. 9–14.
- PÁZMÁNDI Kinga (2015): Az üzletész öröklésével (jogutódlásával) kapcsolatos Ptk.-beli szabályokról. *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 5. sz. 7–10.

- PÁZMÁNDI Kinga (2013): Konszernjog az új Ptk-ban. *Gazdaság és Jog*, 21. évf. 7–8. sz. 25–30.
- PÁZMÁNDI Kinga (2016): Mellékszolgáltatás és pótbefizetés a korlátozott felelősségű társaság szabályozásában. *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 9. sz. 11–14.
- PETRIK Ferenc (2013): A polgári jogi társasági szerződés. In WELLMANN György szerk.: *Az új Ptk. magyarázata. VI/VI*. Budapest, HVG-Orac.
- PINTÉR Attila (2015): A tagsági és a részvényesi jogviszony keletkezéséről. *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 6. sz. 14–18.
- PINTÉR Attila (2015): A tagsági jogviszony megszűnése a vagyoni hozzájárulás teljesítésének elmulasztása miatt. *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 4. sz. 19–24.
- PINTÉR Attila (2016): Az üzletész-átruházási szerződésről. *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 5. sz. 11–15.
- PREKÁ CZKA Judit (2015): A fizetésképtelenné váláshoz vezető út II. *Céghírnök*, 25. évf. 9. sz. 3–6.
- SAMUELSON, Paul – NORDHAUS, William (2012): *Közgazdaságtan*. Ford. Bock Gyula, Mezey György. Budapest, Akadémiai.
- SÁNDOR István (2012): A Societas Privata Europaea lehetséges szerepe a társasági jogban. In FUGLINSZKY Ádám – KLÁRA Annamária szerk.: *Európai jogi kultúra: megújulás és hagyomány a magyar civilizációjában*. Budapest, Eötvös.
- SÁRKÖZY Szabolcs (2013): A kft. elhelyezkedése a jogrendszerben és szabályozásának jellege. *Gazdaság és Jog*, 21. évf. 5. sz. 23–26.
- SÁRKÖZY Szabolcs (2013): A német és az osztrák társasági jog alakulása, különös tekintettel a kft. szabályozására. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 3. évf. 3. sz. 75–88.
- SÁRKÖZY Szabolcs (2013): *Korlátozott felelősségű társaság a társasági formák nemzetközi versenyében: összehasonlító elemzés*. Budapest, Nemzeti Közszerződési Egyetem.
- SÁRKÖZY Tamás (2016): A jogi személyek törvényességi felügyeletéről, különös tekintettel a köztestületekre. *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 3. sz. 13–18.
- SÁRKÖZY Tamás (2001): *A magyar társasági jog Európában, A társasági és konszernjog elméleti alapjai*. Budapest, HVG-Orac.
- SÁRKÖZY Tamás (2016): A Ptk. jogi személy könyve esetleges felülvizsgálatáról. *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 7–8. sz. 3–10.
- SÁRKÖZY Tamás (2007): A társaság. In GELLÉRT György szerk.: *A Polgári Törvénykönyv magyarázata 2. kötet*. Budapest, CompLex.
- SÁRKÖZY Tamás szerk. (2015): *Az új Ptk. magyarázata II/VI*. Budapest, HVG-Orac.
- SÁRKÖZY Tamás szerk. (2014): *Gazdasági társaságok – Cégtörvény*. Budapest, HVG-Orac.
- SÁRKÖZY Tamás (2007): Konszernjog, avagy a vállalatcsoportok joga – új komplex jogterület. *Gazdaság és Jog*, 15. évf. 6–7. sz. 3–8.
- SÁRKÖZY Tamás szerk. (2007): *Társasági törvény, Cégtörvény 2006–2007*. Budapest, HVG-Orac.
- SOÓS Gábor (2014): Az uniós társasági jogi szabályozás főbb területei. *Európai Tükör*, 19. évf. 2. sz. 169–180.
- SZABADOS János (2011): Gyakorlati tapasztalatok a számviteli törvény szerinti beszámoló letétbe helyezése, valamint közzététele elmulasztásának jogkövetkezményeiről I. *Céghírnök*, 21. évf. 12. sz. 10–11.
- SZABADOS János (2012): Gyakorlati tapasztalatok a számviteli törvény szerinti beszámoló letétbe helyezése, valamint közzététele elmulasztásának jogkövetkezményeiről II. *Céghírnök*, 22. évf. 1. sz. 3–5.
- SZALAY Zsuzsa (2014): A tagkizárás egyes szabályai az új Ptk-ban. *Kúriai Döntések – Bírói Határozatok*, 62. évf. 11. sz. 1196–1204.

- SZALÓKI Szilvia (2012): A korlátozott felelősség áttörésének gyakorlata I. *Céghírnök*, 22. évf. 10. sz. 10–12.
- SZALÓKI Szilvia (2012): A korlátozott tagi felelősség áttörésének gyakorlata II. *Céghírnök*, 22. évf. 11. sz. 7–8.
- SZEGEDI András (2009): A törzstőkeminimum dogmája a magyar társasági jogban. *Jog – Állam – Politika*, 1. évf. 1. sz. 25–39.
- SZEGEDI András (2007): Az „ezer forintos kft.” védelmében. *Gazdaság és Jog*, 15. évf. 3. sz. 8–13.
- SZEGEDINÉ SEBESTYÉN Katalin (1993): A részvényjog egyes vitás kérdései. *Magyar Jog*, 40. évf. 5. sz. 284–290.
- SZIKORA Veronika (2004): A polgári jogi társaság jelentősége a magyar és az osztrák jogban. *Gazdaság és Jog*, 12. évf. 7–8. sz. 25–35.
- SZIKORA Veronika (2007): A polgári jogi társaság szabályozásának főbb csomópontjai Magyarországon. *Miskolci Jogi Szemle*, 2. évf. 1. sz. 20–44.
- SZIKORA Veronika (2013): Az új magyar Polgári Törvénykönyv kodifikációja és társasági jogi összefüggései (nemzetközi kitekintéssel). In SZALMA József szerk.: *A Magyar Tudomány Napja a Délvidéken 2012. Újvidék, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság.*
- SZIKORA Veronika (2014): Társasági jog az új Ptk. kodifikációjában – kapcsolódási pontok és irányváltások. In MISKOLCZI BODNÁR Péter – GRAD-GYENGE Anikó szerk.: „*Megújulás a jogi személyek vonatkozásában*” – tanulmányok az új Ptk. köréből. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- SZIKORA Veronika (2014): Társasági jogi rendszerek és reformok Európában. *Gazdaság és Jog*, 22. évf. 7–8. sz. 9–17.
- SZALDITS Károly (1933): *A magyar magánjog vázlatja*. II. rész. Budapest, Grill.
- SZÖRÖS Anikó (2012): A cégbíróság Ctv. 80. § (1) bekezdése szerinti előzetes felhívó végzése. *Céghírnök*, 22. évf. 4. sz. 7–9.
- SZÖRÖS Anikó (2013): Cégbíróságok vs. fantomcégek. *De Iurisprudentia et Iure Publico*, 7. évf. 2. sz.
- TAMÁS Viktória (2016): A kft. tagjait illető elővásárlási jog átruházhatósága. *Polgári Jog*, 1. évf. 2. sz.
- TÓTH Tihamér (2014): *Az Európai Unió versenyjoga*. Budapest, Wolters Kluwer.
- TÖRÖK Gábor (2011): Átalakulás, egyesülés, szétválás – jogutód nélküli megszűnés. *Gazdaság és Jog*, 19. évf. 7–8. sz. 8–10.
- TÖRÖK Gábor (2013): Csődben van-e a jogbiztonság – a csődjogban? In CSERNY Ákos szerk.: *Ünnepi tanulmányok Rácz Attila 75. születésnapja tiszteletére*. Budapest, Nemzeti Közszerzői és Tanácsadó Kiadó.
- TÖRÖK Gábor (2015): Végelszámolás – talán a helyére kerül? *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 12. sz. 16–21.
- TÖRÖK Tamás (2016): A 2006-os Gt., a Ptk. valamint a Cstv, a Ctv. vezető tisztségviselő hitelezőkkel szembeni felelősségére vonatkozó szabályainak kapcsolata. *Gazdaság és Jog*, 24. évf. 11–12. sz. 13–20.
- TÖRÖK Tamás (2001): A befolyásszerzés fogalma a módosított értékpapírtörvényben. *Gazdaság és Jog*, 9. évf. 12. sz. 9–15.
- TÖRÖK Tamás (2012): A beszámolót jóváhagyó legfőbb szervei határozat bírósági felülvizsgálhatósága a számviteli törvény rendelkezéseibe való ütközés jogcímén. *Gazdaság és Jog*, 20. évf. 1. sz. 10–16.
- TÖRÖK Tamás (2009): A követelés nem pénzbeli hozzájárulásként történő szolgáltatása. *Gazdaság és Jog*, 17. évf. 5. sz. 3–10.

- TÖRÖK Tamás (2012): A módosult felelősségátviteli szabályok társasági jogunkban. *Gazdaság és Jog*, 20. évf. 6. sz. 3–10.
- TÖRÖK Tamás (2015): A nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás felülértékelése. *Gazdaság és Jog*, 23. évf. 4. sz. 13–19.
- TÖRÖK Tamás (2011): Az üzletrész- és részvényátruházás, -átszállás korlátozása és kizárása. *Gazdaság és Jog*, 19. évf. 2. sz. 3–10.
- TÖRÖK Tamás (2007): *Felelősség a társasági jogban*. Budapest, HVG-Orac.
- TÖRÖK Tamás (2015): *Felelősség a társasági jogban*. Budapest, HVG-Orac.
- TÖRÖK Tamás (2009): *Konzernjog*. Budapest, HVG-Orac.
- TÖRÖK Tamás (2013): Szerződésen kívüli károkozás szervezeti jogi vetülete: az intézményes felelősségátvitel. *Gazdaság és Jog*, 21. évf. 6. sz. 14–20.
- TÖRÖK Tamás (2000): Vagyoni hozzájárulás a társasági jogban. *Gazdaság és Jog*, 8. évf. 6. sz. 3–9.
- VAVROH Géza Alajos (2012): A „fantomcégek” megszüntetése és a felszámolás. *Gazdaság és Jog*, 20. évf. 6. sz. 14–19.
- VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter szerk. (2014): *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz*. 1. kötet. Budapest, Wolters Kluwer.
- VERESS Emőd (2015): Megjegyzések a társasági jog szabályozásáról Franciaországban. In VERESS Emőd szerk.: *Kolosváry Bálint Emlékkötet*. Kolozsvár, Erdély Református Egyházkerület.
- VERESS Emőd (2014): Új Polgári törvénykönyv Romániában – a monista magánjogra való áttérés nehézségei. *Magyar Jog*, 61. évf. 7–8. sz. 465–468..
- VERESS Endre (1929): *Az erdélyi ipari céhek élete*. Kolozsvár, Lengyel és Mayer Könyvnyomda.
- WELLMANN György (2002): A Ptk. és a Gt. kapcsolódási pontjai az új Ptk. koncepció tükrében. *Gazdaság és Jog*, 10. évf. 9. sz. 9–14.
- WELLMANN György (2003): A társasági, illetve a polgári jogban mi lehet tulajdon, és ebből következően apportálás, illetve átruházás tárgya? *Gazdaság és Jog*, 11. évf. 10. sz. 11–14.
- WELLMANN György (2001): Felelősség az előtársaság nevében vállalt kötelezettségekért. *Gazdaság és Jog*, 9. évf. 1. sz. 8–10.
- WELLMANN György (2000): Jogegységi döntés a részvényátruházásról. *Gazdaság és Jog*, 8. évf. 9–10. sz. 15–20.

A Dialóg Campus Kiadó a Nemzeti Közszolgálati Egyetem könyvkiadója.

Nordex Nonprofit Kft. – Dialóg Campus Kiadó
www.dialogcampus.hu
www.uni-nke.hu
1083 Budapest, Ludovika tér 2.
Telefon: (30) 426 6116
E-mail: kiado@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Petró Ildikó ügyvezető
Felelős szerkesztő: Kilián Zsolt
Olvasószerkesztő: Tar Krisztina
Korrektor: Szarvas Melinda
Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla
Nyomdai kivitelezés: Pátria Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Simon László vezérigazgató

ISBN 978-615-5920-12-7 (nyomtatott)
ISBN 978-615-5920-13-4 (elektronikus)
ISSN 2630-919X

Jelen lexikon hiánypótló jelleggel, címszavakban mutatja be a társasági jog területén meghatározó fogalmakat és jogintézményeket, a kézirat lezárásának időpontjáig ismertté vált, irányadó bírói gyakorlat beépítésével. A lexikon a hatályos Polgári Törvénykönyv által használt terminológia ismertetésén és magyarázatán túl kitekinést nyújt többek között a társasági jogtól elválaszthatatlan számviteli fogalmakra és jogtörténeti aspektusokra, az Európai Unió társasági jogára, a cégtörvény és a csőd-törvény vonatkozó rendelkezéseire, valamint kiemelt figyelmet fordít a köztulajdonban álló gazdasági társaságok kapcsán felmerülő sajátosságok, specialitások ismertetésére is. A lexikon elsődlegesen az elméleti és gyakorló szakemberek számára íródott, azonban az átfogó magyarázatoknak köszönhetően az államtudományi mesterképzési szakon oktatott *Civilisztika IV.* tantárgy hallgatóinak is segítséget nyújt a társasági jogi alapok komplex elsajátításához.

A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 „A jó kormányzást megalapozó közszolgáltatásfejlesztés” című projekt keretében jelent meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE